

Onderwerp
Besluit Woo-verzoek

Zaaknummer
677261

Behandeld door

Verzonden

Middelburg, 12 juni 2025

Geachte heer ,

Op 13 april 2025 heeft u Provincie Zeeland gevraagd om informatie over documenten, gegevens en correspondentie m.b.t. de vos (*Vulpes vulpes*). Uw vraag om informatie valt onder artikel 4.1 van de Wet open overheid (Woo). Wij hebben de ontvangst van uw Woo-verzoek op 16 april 2025 bevestigd.

U bent op 13 mei 2025 akkoord gegaan met een afwijkende beslistermijn, waarbij de uiterste beslisdatum is vastgesteld op 30 mei 2025. U heeft aangegeven dat het voor u volledig akkoord is om voor het Woo-verzoek de zoekterm *Vulpes vulpes* te gebruiken. U stemt in met het zoeken naar documenten op bestuurlijk niveau aan de hand van de genoemde zoektermen.

Naar aanleiding van een nadere zoekslag zijn er aanvullende documenten die onder de reikwijdte van uw Woo-verzoek vallen. Als gevolg hiervan is op 30 mei 2025 met u overeengekomen dat wij uiterlijk op 13 juni 2025 een besluit nemen ten aanzien van uw Woo-verzoek.

Hierbij ontvangt u het besluit op uw Woo-verzoek. Wij hebben documenten gevonden die over het onderwerp van uw Woo-verzoek gaan en hebben besloten de informatie (deels) openbaar te maken. In deze brief geven we uitleg over dit besluit.

Uw verzoek

In uw Woo-verzoek vraagt u om de volgende informatie:

Geachte heer/mevrouw,

Op grond van de Wet open overheid (Woo) verzoek ik hierbij om openbaarmaking van alle documenten, beleidsstukken, interne en externe communicatie, rapporten, meldingen en overige informatie die betrekking hebben op de vos (Vulpes vulpes) in uw provincie.

Ik verzoek expliciet inzage in:

- 1. Of er binnen uw provincie een plan, visie of strategie bestaat (of ooit bestaan heeft) voor de bescherming van de vos;*
- 2. Acties of maatregelen die door of namens de provincie zijn genomen om de vos te beschermen of illegale verstoring, afschot of stroperij te voorkomen;*
- 3. Alle meldingen, signalen, klachten of handhavingszaken over illegale jacht, verstoring of doding van vossen;*
- 4. Verzoeken of meldingen van externe partijen zoals BOA's, politie, terreinbeheerders, natuurorganisaties of burgers m.b.t. bescherming of bestrijding van de vos;*
- 5. Samenwerking met andere instanties zoals BIJ12, ministerie van LNV, faunabeheereenheden, natuur- of dierenorganisaties op dit thema;*
- 6. Documentatie over het al dan niet ontbreken van beleid, inclusief notities, overwegingen of besluitvorming hierover;*
- 7. Eventuele monitoring, evaluaties of onderzoeksrapporten over de aanwezigheid, ecologie, of populatieontwikkeling van vossen in de provincie.*

*De gevraagde informatie betreft **alles wat bekend is sinds het eerste moment dat er gegevens over vossen zijn vastgelegd, tot en met heden**.*

Inventarisatie

We hebben binnen de systemen van Gedeputeerde Staten gezocht naar documenten die over het onderwerp van uw Woo-verzoek gaan. Er is gezocht tot 13 april 2025. Dit is de datum waarop wij uw Woo-verzoek hebben ontvangen. We hebben de volgende documenten gevonden:

1. 18013082.pdf
2. 18013083.pdf
3. 18932840.pdf
4. 200806_Faunabeheerplan vos 2020-2025 def.
5. 130165 definitief besluit populatiebeheer vos natura 2000 gebieden (Geanonimiseerd)
6. aanvraag Nb wet gebiedsbescherming (geanonimiseerd)
7. AERIUS-berekening aanlegfase RWLNz9nZvhJj (Geanonimiseerd)
8. AERIUS-berekening beheerfase_Routes 1RoFN4gu41eXp (Geanonimiseerd)
9. AERIUS-berekening inventarisatie en beheerfase Routes 2RUrE5AB7x1Jn (Geanonimiseerd)
10. AERIUS_projectberekening_20230315141551_RealisatieRmWMJ4F7nqvq (Geanonimiseerd)
11. AERIUS_projectberekening_20230315141559_Routes2RPqF2fSQMZhd (Geanonimiseerd)
12. AERIUS_projectberekening_20230315141607_Routes1RZk3PEkd8Pbo (Geanonimiseerd)
13. Notitie reactie op aanvullende gegevens PB (geanonimiseerd)
14. Passende Beoordeling vossenbeheer Sweco (Geanonimiseerd)

15. 2023-11-23_093708-Aanvraag Nb wet schadebestrijding vos Nieuw-Namen (Geanonimiseerd)
16. 381086 Besluit ontheffing Wnb doden vos biologische leghennen Van de louisa BV Nieuw Namen (ondertekend) (Geanonimiseerd)
17. 97417521_9528193_Machtiging (Geanonimiseerd)
18. 97417645_9528210_Schade_perceel (Geanonimiseerd)
19. 97417645_9550262_Verklaring_grondgebruiker_v3-0 (Geanonimiseerd)
20. 97417645_9550263_Lijst_Jachtakte_houders (Geanonimiseerd)
21. 97417645_9550264_Afschot_cijfers_vos_Nieuw-Namen_v1-0 (Geanonimiseerd) (1)
22. 97417645_9550265_Schaderegistratie_v1-0 (1) (Geanonimiseerd)
23. Besluit ontheffing Wnb doden vos biologische leghennen Van de louisa BV Nieuw Namen (met markering) (Geanonimiseerd)
24. Brief GS zaak 381086 (Geanonimiseerd)
25. Kaart afschot vossen nachtzicht (Geanonimiseerd)
26. kat tm 31122024 (Geanonimiseerd) (2)
27. skal tm 31122024 (Geanonimiseerd)
28. wnb_module2b_97417645 (Geanonimiseerd)
29. 1-522458 Aanvraag ontheffing vossen (geanonimiseerd)
30. 2-522458 antwoord op aanvullende vragen_zaak-522458 (Geanonimiseerd)
31. 3-522458 - 20240813_092031 (Geanonimiseerd)
32. 3-522458 - 20240813_092214 (Geanonimiseerd)
33. 522458 OW sjabloon soortenbescherming schadebestrijding definitief besluit (ondertekend) (Geanonimiseerd)
34. OW sjabloon soortenbescherming schadebestrijding definitief besluit 522458 (Geanonimiseerd)
35. 9407 beschikking (Geanonimiseerd)
36. 9407 ZTC Uitgaande brief (ondertekend) (Geanonimiseerd)
37. Aanvraagformulier basismodule van 16 oktober 2020, kenmerk 20032466 (Geanonimiseerd) (1)
38. aanvraagformulier module 2B Soortenbescherming Wnb Ruimtelijke ingrepen 18september 2020, kenmerk 20028896 (Geanonimiseerd)
39. Antwoord 2e brief GS van Zeeland v1.0 17 november 2020, kenmerk 20039168 (Geanonimiseerd)
40. Antwoord brief GS van Zeeland v2.0 19 oktober 2020, kenmerk 20032459 (Geanonimiseerd)
41. Bijlage offertes gebundeld v1.0 17 november 2020, kenmerk 20039168 (Geanonimiseerd)
42. Grond_gebruiker_verklaring 18 september 2020 kenmerk 20028896 (Geanonimiseerd)
43. IKB KAT stal certificaat 19 oktober 2020, kenmerk 20032459 (Geanonimiseerd)
44. KAT certificaat 2020 19 oktober 2020, kenmerk 20032459 (Geanonimiseerd)
45. KAT handleiding legbedrijven 19 oktober 2020, kenmerk 20032459 (Geanonimiseerd)
46. Lijst jachtakte houders 18 september 2020, kenmerk 20028896 (Geanonimiseerd)
47. Machtiging 19 oktober 2020, kenmerk 20032459 (Geanonimiseerd)
48. Schade perceel 18 september 2020, kenmerk 20028896 (Geanonimiseerd)
49. Skal certificaat 2020 19 oktober 2020, kenmerk 20032459 (Geanonimiseerd)

Overwegingen

De door ons gevonden documenten zijn beoordeeld of deze openbaar gemaakt kunnen worden. We hebben het algemeen belang van openbaarheid van informatie afgewogen tegen de belangen die in de artikelen 5.1 en 5.2 van de Woo staan. Bij deze beoordeling is gekeken of een van deze belangen zwaarder weegt dan openbaarheid.

Grenzen aan openbaarheid

We maken de documenten (voor een deel) openbaar. We hebben informatie onleesbaar gemaakt omdat de informatie valt onder een/een aantal uitzonderingsgrond(en) uit hoofdstuk 5 van de Woo.

De uitzonderingsgronden leggen wij hieronder verder uit. De informatie die onder een uitzonderingsgrond valt, is onleesbaar gemaakt en wordt in de documenten aangeduid met een letter.

Persoonlijke levenssfeer (artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder e, van de Woo)

Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder e, van de Woo blijft verstrekking van informatie achterwege wanneer het belang van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van personen zwaarwegender is dan het belang van informatieverstrekking. Een dergelijk belang is aan de orde wanneer documenten gegevens zoals namen, maar ook meer indirecte gegevens bevatten waarmee de identiteit van de betrokken personen achterhaald kan worden. In de door ons gevonden documenten zijn en persoonsgegevens aangetroffen. Openbaarmaking hiervan dient geen redelijk doel en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de betrokkenen weegt in dit verband zwaarder. Dit is anders als het personen betreft die naar de aard van hun functie in de openbaarheid treden of indien sprake is van een anderszins publiek persoon.

Voornoemde beoordeling wordt tot uitdrukking gebracht in de document(en) door bij weglakking de volgende code op te nemen: J.

Graag informeren wij u over het volgende

Het is mogelijk dat de verstrekte informatie reeds openbaar is geweest, maar momenteel niet langer of moeilijk vindbaar is. Om die reden wordt deze informatie toch nogmaals verstrekt.

Wij hebben geen verdere informatie over hetgeen u vraagt onder punt 3 en 4 van uw Woo-verzoek, maar deze is wel beschikbaar bij RUD-Zeeland. Daarom sturen we uw verzoek voor wat betreft deze punten door naar RUD-Zeeland. Dit hebben we gedaan op grond van artikel 4.2, eerste lid, van de Woo. Tegen het doorsturen van uw verzoek kunt u geen bezwaar maken, omdat dit een voorbereidingshandeling is. Dit staat in artikel 6:3 van de Algemene wet bestuursrecht

Ten aanzien van hetgeen u onder punt 7 vraagt, geldt eveneens dat wij hierover geen nadere informatie beschikbaar hebben. Mogelijk beschikt FBE daar wel over.

Openbaarmaking

Dit besluit en het openbaar gemaakte document plaatsen wij geanonimiseerd (zonder persoonsgegevens) op [Woo-verzoeken en -besluiten | Provincie Zeeland](#).

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,
Namens deze,

drs. D.J. Lagendijk
Programmamanager Landelijk Gebied, Natuur en Landbouw

Noem in uw contact met ons steeds het zaaknummer. Dit staat bovenaan deze brief.

Bezwaar

Belanghebbenden kunnen schriftelijk bezwaar maken tegen dit besluit bij:
Gedeputeerde Staten van Zeeland, t.a.v. de secretaris van de commissie voor bezwaarschriften,
Postbus 6001, 4330 LA Middelburg.

In het bezwaarschrift neemt u ten minste op uw naam en adres, de dagtekening van het bezwaarschrift, tegen welk besluit u bezwaar maakt en waarom. Het bezwaarschrift dient te worden ondertekend.
U moet het bezwaarschrift indienen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekendgemaakt. Doorgaans is dat de dag na de datum van verzending. Overschrijding van de inzendtermijn kan ertoe leiden dat met uw bezwaren geen rekening wordt gehouden.

Als u overweegt bezwaar te maken, kunt u meer informatie vinden op <https://www.zeeland.nl/bezwaar-maken>.

Wij wijzen u erop dat het bezwaar niet de werking van het besluit schorst. U kunt een verzoek doen tot het treffen van een voorlopige voorziening. U richt het verzoek aan de voorzieningenrechter van de rechtbank Zeeland-West-Brabant, locatie Breda, team bestuursrecht, Postbus 90006, 4800 PA Breda. Voor de behandeling van het verzoek is griffierecht verschuldigd.

Bijlagen:

1. 18013082.pdf
2. 18013083.pdf
3. 18932840.pdf
4. 200806_Faunabeheerplan vos 2020-2025 def.
5. 130165 definitief besluit populatiebeheer vos natura 2000 gebieden (Geanonimiseerd)
6. aanvraag Nb wet gebiedsbescherming (geanonimiseerd)
7. AERIUS-berekening aanlegfase RWLNz9nZvhJj (Geanonimiseerd)
8. AERIUS-berekening beheerfase_Routes 1RoFN4gu41eXp (Geanonimiseerd)
9. AERIUS-berekening inventarisatie en beheerfase Routes 2RUrE5AB7x1Jn (Geanonimiseerd)
10. AERIUS_projectberekening_20230315141551_RealisatieRmWMJ4F7nqvq (Geanonimiseerd)
11. AERIUS_projectberekening_20230315141559_Routes2RPqF2fSQMZhd (Geanonimiseerd)
12. AERIUS_projectberekening_20230315141607_Routes1RZk3PEkd8Pbo (Geanonimiseerd)
13. Notitie reactie op aanvullende gegevens PB (geanonimiseerd)
14. Passende Beoordeling vossenbeheer Sweco (Geanonimiseerd)
15. 2023-11-23_093708-Aanvraag Nb wet schadebestrijding vos Nieuw-Namen (Geanonimiseerd)
16. 381086 Besluit ontheffing Wnb doden vos biologische leghennen Van de louisa BV Nieuw Namen (ondertekend) (Geanonimiseerd)
17. 97417521_9528193_Machtiging (Geanonimiseerd)
18. 97417645_9528210_Schade_perceel (Geanonimiseerd)
19. 97417645_9550262_Verklaring_grondgebruiker_v3-0 (Geanonimiseerd)
20. 97417645_9550263_Lijst_Jachtakte_houders (Geanonimiseerd)

21. 97417645_9550264_Afschot_cijfers_vos_Nieuw-Namen_v1-0 (Geanonimiseerd) (1)
22. 97417645_9550265_Schaderegistratie_v1-0 (1) (Geanonimiseerd)
23. Besluit ontheffing Wnb doden vos biologische leghennen Van de louisa BV Nieuw Namen (met markering) (Geanonimiseerd)
24. Brief GS zaak 381086 (Geanonimiseerd)
25. Kaart afschot vossen nachtzicht (Geanonimiseerd)
26. kat tm 31122024 (Geanonimiseerd) (2)
27. skal tm 31122024 (Geanonimiseerd)
28. wnb_module2b_97417645 (Geanonimiseerd)
29. 1-522458 Aanvraag ontheffing vossen (geanonimiseerd)
30. 2-522458 antwoord op aanvullende vragen_zaak-522458 (Geanonimiseerd)
31. 3-522458 - 20240813_092031 (Geanonimiseerd)
32. 3-522458 - 20240813_092214 (Geanonimiseerd)
33. 522458 OW sjabloon soortenbescherming schadebestrijding definitief besluit (ondertekend) (Geanonimiseerd)
34. OW sjabloon soortenbescherming schadebestrijding definitief besluit 522458 (Geanonimiseerd)
35. 9407 beschikking (Geanonimiseerd)
36. 9407 ZTC Uitgaande brief (ondertekend) (Geanonimiseerd)
37. Aanvraagformulier basismodule van 16 oktober 2020, kenmerk 20032466 (Geanonimiseerd) (1)
38. aanvraagformulier module 2B Soortenbescherming Wnb Ruimtelijke ingrepen 18september 2020, kenmerk 20028896 (Geanonimiseerd)
39. Antwoord 2e brief GS van Zeeland v1.0 17 november 2020, kenmerk 20039168 (Geanonimiseerd)
40. Antwoord brief GS van Zeeland v2.0 19 oktober 2020, kenmerk 20032459 (Geanonimiseerd)
41. Bijlage offertes gebundeld v1.0 17 november 2020, kenmerk 20039168 (Geanonimiseerd)
42. Grond_gebruiker_verklaring 18 september 2020 kenmerk 20028896 (Geanonimiseerd)
43. IKB KAT stal certificaat 19 oktober 2020, kenmerk 20032459 (Geanonimiseerd)
44. KAT certificaat 2020 19 oktober 2020, kenmerk 20032459 (Geanonimiseerd)
45. KAT handleiding legbedrijven 19 oktober 2020, kenmerk 20032459 (Geanonimiseerd)
46. Lijst jachtakte houders 18 september 2020, kenmerk 20028896 (Geanonimiseerd)
47. Machtiging 19 oktober 2020, kenmerk 20032459 (Geanonimiseerd)
48. Schade perceel 18 september 2020, kenmerk 20028896 (Geanonimiseerd)
49. Skal certificaat 2020 19 oktober 2020, kenmerk 20032459 (Geanonimiseerd)

Stichting Het Zeeuwse Landschap

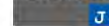
Postbus 25
4450 AA HEINKENSZAND

onderwerp

SB ont Aanvraag ontheffing Wet natuurbeheer
namens FBEZ voor bejagen van vossen
rondom Yerseke Moer

kenmerk

ZK18000040 / 18013082

behandeld door**verzonden**

Middelburg, 8 mei 2018

Geachte

In aanvulling op ons schrijven van (kenmerk) betreffende uw aanvraag voor een ontheffing op grond van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming voor doden vos met geweer met restlichtversterker of warmtebeeldkijker, tussen zonsondergang en -opgang berichten wij u het volgende.

Ontwerpbesluit

Rekening houdend met de constatering dat de natuurbelangen van Yerseke en Kapelse Moer zich niet verzetten tegen de verlening van de ontheffing en het belang van de uit te voeren werkzaamheden, hebben wij het voornemen de gevraagde ontheffing onder voorwaarden te verlenen. Een ontwerpbesluit hiertoe sluiten wij dan ook bij. Leest u vooral deel 1 van het ontwerpbesluit zorgvuldig door; hierin staan de voorschriften die we aan de ontheffing verbinden.

Zienswijze

Wij stellen u hierbij in de gelegenheid om uiterlijk uw zienswijze met betrekking tot het ontwerpbesluit bij ons naar voren te brengen. Indien wij op die datum geen reactie hebben ontvangen nemen wij aan dat u geen gebruik wenst te maken van deze gelegenheid.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten,
namens dezen,

hoofd afdeling Water, Bodem en Natuur.

Bijlagen:

1. <<naam document>>, <<registratienummer MyCorsa NxT>>
2. etc.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

Stichting Het Zeeuwse Landschap

T.a.v. [redacted]
Postbus 25
4450 AA HEINKENSZAND

onderwerp

Ontwerpbesluit ontheffing Wet
natuurbescherming doden van vossen

kenmerk

ZK18000040 / 18013083

behandeld door

[redacted]

verzonden

Middelburg, 8 mei 2018

Geachte [redacted]

Op 7 februari 2018 hebben wij van u een aanvraag ontvangen voor een ontheffing op grond van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming voor het doden van vossen (*Vulpes vulpes*) met het geweer voorzien van restlichtversterker, tussen zonsondergang en -opgang, in en rondom het aangewezen kernweidevogelgebied Yerseke Moer, buiten de Natura 2000-begrenzing van de Yerseke en Kapelse Moer. De ontvangst van deze aanvraag is op 9 maart 2018 per brief bevestigd (kenmerk ZK18000040/18006755). In deze brief geef ik u ons antwoord op uw aanvraag.

Ontwerpbesluit

Rekening houdend met de constatering dat de natuurbelangen van de vos zich niet verzetten tegen ontheffingverlening en het belang van de uit te voeren werkzaamheden, hebben wij het voornemen de gevraagde ontheffing onder voorwaarden te verlenen. Een ontwerpbesluit hiertoe sluiten wij dan ook bij. Leest u vooral Bijlage 1 van het ontwerpbesluit zorgvuldig door; hierin staan de voorschriften die we aan de ontheffing verbinden.

Zienswijze

Wij stellen u hierbij in de gelegenheid om uiterlijk «datum» uw zienswijze met betrekking tot het ontwerpbesluit bij ons naar voren te brengen. Indien wij op die datum geen reactie hebben ontvangen nemen wij aan dat u geen gebruik wenst te maken van deze gelegenheid.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten,
namens dezen,

[redacted]

hoofd afdeling Water, Bodem en Natuur.

ONTWERPBESLUIT

Op 7 februari 2018 hebben wij van u een aanvraag ontvangen voor een ontheffing op grond van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming voor het doden van vossen (*Vulpes vulpes*) met het geweer voorzien van restlichtversterker, tussen zonsondergang en -opgang, in en rondom het aangewezen kernweidevogelgebied Yerseke Moer, buiten de Natura 2000-begrenzing van de Yerseke en Kapelse Moer. De ontvangst van deze aanvraag is op 9 maart 2018 per brief bevestigd (kenmerk ZK18000040/18006755).

Wij verlenen u ontheffing voor activiteit <soort> met behulp van <middel> voor in de periode van <datum> tot <datum> op de <locatie> te <plaats> in de gemeente <gemeente>.

Leest u vooral bijlage 1 bij het besluit zorgvuldig door, hierin staan de voorschriften die wij aan de ontheffing verbinden.

ONTWERPBESLUIT WET NATUURBESCHERMING ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING ZK18000040

Overeenkomstig de overwegingen in bijlage 2 besluiten wij:

- I. De aangevraagde ontheffing voor <activiteit><soort><middel><locatie><plaats> van de verbodsbepaling <noemen verbodsbepaling> op grond van artikel <3...>, van de Wet natuurbescherming te verlenen.
- II. Deze ontheffing geldig te laten zijn van <datum> tot en met <datum>.
- III. Van de ontheffing gebruik gemaakt mag worden op gronden opgenomen in bijlage 3 bij onderhavige besluit.
- IV. De voorschriften, zoals opgenomen in bijlage 1 te verbinden aan deze ontheffing; zorgvuldig nakomen van deze voorschriften, voorkomt dat we de ontheffing voortijdig intrekken of wijzigen.
- V. De volgende documenten deel uit te laten maken van de ontheffing tenzij voorschriften in deze ontheffing anders bepalen:
 - a. Aanvraagformulier van <datum> <kenmerk>;
 - b. Bijlagen bij de aanvraag zoals aangeleverd:
-
-

De ontheffing staat op naam van Stichting Het Zeeuwse Landschap en geldt uitsluitend voor <activiteit>.

De ontheffing is gebaseerd op de aanvraag inclusief alle bijgevoegde stukken. De eventuele negatieve effecten op beschermde soorten zijn uitsluitend beoordeeld op de activiteiten zoals die in de aanvraag beschreven zijn. De activiteiten dienen dan ook te worden uitgevoerd conform de aanvraag, voor zover niet in tegenspraak met de in deze ontheffing geformuleerde voorschriften. Wijzigingen in de uitvoering die wenselijk of noodzakelijk zijn kunnen niet zondermeer worden doorgevoerd. Om te bepalen of de wijziging met of zonder een gewijzigde ontheffing doorgevoerd kan worden dient altijd contact opgenomen te worden met het bevoegde gezag, Gedeputeerde Staten.

Zienswijzen

Wij leggen uw aanvraag 6 weken ter inzage, ingaand op de dag waarop dit ontwerpbesluit gepubliceerd wordt in het Provinciaal Blad, waarna belanghebbenden hun zienswijze kunnen indienen. Ze krijgen op die manier de gelegenheid om hun zienswijze te geven op uw aanvraag.

VOORSCHRIFTEN

1. De gebruiker van de ontheffing is verplicht om een kopie van de gewaarmerkte ontheffing, een legitimatiebewijs, de jachtakte en een schriftelijke toestemming van de grondgebruiker bij zich te hebben. (*jachtakte alleen als dat vereist is i.v.m. het te gebruiken middel.*)
2. De Faunabeheereenheid is als ontheffing houder altijd verantwoordelijk voor het naleven van de voorschriften waaronder deze ontheffing is verleend. De Faunabeheereenheid moet daarom de gebruiker nadrukkelijk wijzen op de specifieke voorschriften ten aanzien van het gebruik en
3. Alleen personen die in het bezit zijn van een geldige jachtakte kunnen van deze ontheffing gebruik maken. Alleen als het te gebruiken middel dit vereist.
4. Van deze ontheffing mag gebruikt worden gemaakt door de volgende personen:
of
5. Van deze ontheffing mag gebruik worden gemaakt door de personen zoals die in de bij dit besluit behorende lijst staan aangegeven en in de in deze lijst genoemde werkgebieden, zoals deze op de bij dit besluit behorende kaart staan aangegeven.
of
6. Het afschot mag alleen worden uitgevoerd door ervaren hoefdierjagers, die tenminste vanaf 1990 actief betrokken zijn geweest bij hoefdierafschot of die, bij het ontbreken van een dergelijke ervaring, tenminste de basiscursus 'Reewildbeheer' met goed gevolg hebben afgelegd, zoals die in de bij dit besluit behorende lijst staan aangegeven, dan wel zoals genoemd in het jaarplan als bedoeld in voorschrift 1 onder b. Zij moeten in het bezit zijn van een geldige jachtakte.

De gebruikers van een ontheffing worden soms expliciet in de voorwaarden genoemd; dit gebeurt ook bij andere dan aan de FBE verleende ontheffingen bijvoorbeeld bestrijders konijnen bij Prorail of de inzet van een met name genoemde valkenier.

7. De Faunabeheereenheid (FBE) kan een grondgebruiker/jachthouder/WBE machtigen gebruik te maken van de ontheffing.
 - a. De grondgebruiker/jachthouder/WBE zal daarvoor een verklaring invullen en ondertekenen.
 - b. In deze verklaring is tenminste opgenomen:
 - dat er sprake is van – dreigende – schade (bijvoorbeeld aantal wilde eenden op het perceel);
 - dat het gaat om een schadegevoelig gewas;
 - dat de voorwaarden van de in te zetten preventieve middelen (voorschriften 2 en 3 van de ontheffing) hem bekend zijn;
 - dat aan deze voorwaarden wordt voldaan;
 - dat gedurende welke periode van de ontheffing gebruik wordt gemaakt;
 - dat de jachthouder jachtgerechtigd is;
 - dat de jachthouder schriftelijke toestemming van de grondgebruiker heeft
 - c. Als gebruik van de ontheffing wordt gevraagd voor een regio waar in de afgelopen jaren geen schade door wilde eend in het betreffende gewas is geregistreerd (zoals op de bij dit besluit horende kaart aangegeven) zal de FBE ter plaatse (laten) controleren of er inderdaad sprake is van – dreigende – schade, voordat een machtiging wordt afgegeven.
 - d. De FBE zal ook in alle andere regio's steekproefsgewijs ter plaatse (laten) controleren of er inderdaad sprake is van – dreigende – schade.
 - e. De machtigingen tot gebruik van de ontheffing worden genoteerd in een register dat altijd kan worden ingezien door de provinciaal handhaver.

Specifieke voorwaarden voor ontheffingen die aan de FBE zijn verleend; betreft ook voorwaarden m.b.t. het gebruik

8. Van de ontheffing mag alleen gebruik worden gemaakt als op het betreffende schadeperceel ten minste één soort visueel middel* (in voldoende aantallen verspreid over het perceel aanwezig) en ten minste één soort akoestisch middel** (in voldoende aantallen controleerbaar in het veld aanwezig en in werking) aanwezig zijn.

*De norm voor 'voldoende visuele middelen' is afhankelijk van het middel. Stokken met vlaggen (formaat kunstmest- of vuilniszak), maar ook andere visuele middelen, zoals vogelverschrikkers, moeten om de 100 meter worden geplaatst.

**Het Faunafonds rekent o.a. het knalapparaat (minimaal 1 per 5 ha) en vogel-afweerpistolen tot erkende akoestische middelen. In plaats van akoestische afweermiddelen kunnen ook 2 mm dikke nylondraden worden gebruikt die op een hoogte van 80 cm boven het maaiveld over een perceel zijn aangebracht (minimaal 2 kruislings strakgespannen draden per hectare). Gedurende de periode dat aan verjaging ondersteunend afschot van ganzen/smienten (minstens 2 tot 3 maal per week) plaatsvindt, hoeven geen akoestische middelen te worden toegepast.

(laatste zin alleen bij ontheffingen voor ganzen en/of smienten)

Of bijvoorbeeld

Van deze ontheffing kan alleen gebruik worden gemaakt in aanvulling op de volgende preventieve maatregelen:

- kort houden van de vegetatie op en rond de percelen en
- aantrekken natuurlijke vijanden (bv. plaatsing roofvogelkasten).

Het soort en aantal preventieve maatregelen hangt af van de diersoort en de situatie ter plaatse; de maatregelen zijn (voor zover mogelijk) gebaseerd op de provinciale Nota Faunabeleid en het Handreiking Faunaschade van het Faunafonds.

Locatie

9. Van deze ontheffing mag gebruik worden gemaakt binnen de grenzen van het natuur- gebied <natuurgebied>, gelegen binnen het werkgebied van de FBE in <regio>, zoals op de bij dit besluit horende kaart staat aangegeven.
10. Van deze ontheffing mag geen gebruik worden gemaakt in gebieden die krachtens artikel 2.1, eerste lid van de Wet natuurbescherming zijn aangewezen.
11. Van deze ontheffing mag alleen gebruik worden gemaakt binnen gebieden die krachtens artikel 2.1, eerste lid van de Wet natuurbescherming zijn aangewezen, als voor deze activiteiten ook een vergunning in het kader van de Wet Natuurbescherming is verleend voor het onderdeel gebiedsbescherming op basis van artikel 2.7, tweede lid.
12. Van de ontheffing mag alleen gebruik worden gemaakt op <soorten gronden (bijv. cultuurgronden)>
13. Van deze ontheffing mag gebruik worden gemaakt **buiten** de aangewezen leefgebieden, zoals aangegeven op de bij dit besluit horende kaarten (bijlagen 2).
14. Van deze ontheffing mag gebruik worden gemaakt in de **voorkeurszones** (buiten de gebieden die krachtens de Wet natuurbescherming zijn aangewezen op grond van artikel 2.1, eerste lid), zoals die op de bij dit besluit horende kaarten staan aangegeven in de periode van:
- **1 januari tot en met 31 december daaropvolgend** voor wat betreft **bokken** op **schadegevoelige percelen**
 - **1 september tot en met 28/29 februari daaropvolgend** voor wat betreft **geiten** op **schadegevoelige percelen**
 - **1 oktober tot en met 28/29 februari daaropvolgend** voor wat betreft **bokken en geiten** op **alle percelen**.

Gebruik van de ontheffing

15. Voordat de houder van de ontheffing echt gebruik gaat maken van de ontheffing, meldt de houder dit bij de Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland, Postbus 35, 4530 AA Terneuzen t.a.v. handhaving groen of email: handhaving.groen@rud-zeeland.nl
Hiervoor kan de ontheffing houder gebruik maken van het bijgevoegde modelmeldingsformulier. (bijlage 4)
16. Van deze ontheffing mag gebruik worden gemaakt van < tijd > tot < tijd >.
17. Van deze ontheffing mag gebruik worden gemaakt in de periode van <datum> tot en met <datum> daaropvolgend.
18. Van deze ontheffing mag gebruik worden gemaakt gedurende de volgende perioden:
- opzettelijk verontrusten van bokken en geiten gedurende het hele jaar
 - doden van bokken gedurende het hele jaar
 - doden van geiten in de periode van 1 september tot en met 31 maart daaropvolgend
19. Voor het doden mag uitsluitend gebruik worden gemaakt van een hagelgeweer met een gladde loop met een kaliber van tenminste 24 en ten hoogste 12 en hagel waarvan de korrelgrootte een doorsnede heeft van maximaal 3,5 millimeter.
20. Voor het doden mag gebruik worden gemaakt van een <middelen>.
21. Het gebruik van lokmiddelen is niet toegestaan.
Alleen als hier nadere afspraken over zijn gemaakt (bijv. Beleidskader)
22. Ringen die aan de vogels zitten moeten worden gestuurd aan het NIOO-CTE Vogeltrekstation, Postbus 40, 6666 ZG Heteren. Hierbij moet nauwkeurig aangeven worden de plaats en datum waarop de betreffende vogels zijn gevangen.

Alleen bij ontheffing voor het doden van vogels.

23. De dieren die met behulp van deze ontheffing zijn bemachtigd en niet voor consumptie of handelsdoeleinden worden gebruikt, moeten - om verspreiding van ziekten te voorkomen - zo snel mogelijk ter destructie worden aangeboden volgens de daarvoor in Nederland geldende regels.
- Of*

De dieren die met behulp van deze ontheffing zijn bemachtigd moeten - om verspreiding van ziekten te voorkomen - zo snel mogelijk ter destructie worden aangeboden volgens de daarvoor in Nederland geldende regels.

Algemene voorwaarden

24. - Een vangkooi / kastval mag in geen geval helemaal of gedeeltelijk gemaakt zijn van netten.
- Een vangkooi / kastval moet voorzien zijn van vers drinkwater.
- Het is verboden als lokmiddel dode dieren of delen daarvan te gebruiken.
- De met behulp van klemmen/vangkooi / kastval gevangen dieren moeten dagelijks worden weggehaald.
- De ontheffing houder moet er voor zorgen dat misbruik van de klemmen / vangkooi / kastval wordt voorkomen.
- Alle gevangen dieren die niet tot de soort horen waarvoor de ontheffing is verleend, moeten onmiddellijk worden vrijgelaten.
- De met behulp van de ontheffing gevangen woelratten (diersoort waarvoor ontheffing is verleend) moeten op een snelle en diervriendelijke manier worden gedood.

Rapportage

27. Binnen 14 dagen na afloop van de geldigheidsduur van deze ontheffing rapporteert de ontheffinghouder over het gebruik dat van de ontheffing is gemaakt. Gegevens moeten worden

verstrekt per ontheffinggebruiker, dag en tijdstip, locatie, middel en aantal, volgens bijgaand modelformulier (bijlage 5).

28. Deze rapportage wordt gestuurd naar de Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland, Postbus 35, 4530 AA Terneuzen t.a.v. handhaving groen of email: handhaving.groen@rud-zeeland.nl
29. De Faunabeheereenheid rapporteert de provincie vóór <datum> over het gebruik van de ontheffing. De Faunabeheereenheid stuurt deze rapportage naar Gedeputeerde Staten van Zeeland, t.a.v. clustercoördinator Handhaving, natuur, afval en water, Postbus 6001, 4330 LA Middelburg of per e-mail naar handhaving.groen@zeeland.nl.
Zelfde soort verplichting als bij individuele gebruikers.
30. De in voorschrift 2 genoemde personen die gemachtigd zijn van de ontheffing gebruik te maken, registreren op welke manier gebruik is gemaakt van de ontheffing. Gegevens worden verstrekt volgens bijgaand rapportageformulier Bijlage 5. Dit ingevulde rapportageformulier wordt jaarlijks binnen 14 dagen na afloop van de in voorschrift << >> genoemde periode toegezonden aan de Faunabeheereenheid Zeeland, Postbus 46, 4460 BA Goes.

OVERWEGINGEN

A. Weergave van de feiten

A1. Ontheffing aanvraag

U heeft een aanvraag op grond van artikel <3..>, van de Wet natuurbescherming, ingediend voor <activiteit><activiteit><soort><middel><locatie> <plaats>.

De aanvraag is op <datum> ontvangen en geregistreerd onder <kenmerk>. Er zijn <wel> <geen> aanvullende gegevens gevraagd.

A2. Ontheffingsplicht

Uit de aanvraag blijkt dat u voornemens bent de <activiteit><soort><middel><locatie><plaats> voorgenomen activiteiten uit te voeren.

Voor antwoord op de vraag of op grond van Wet natuurbescherming, sprake is van een ontheffingsplicht, dient gekeken te worden of ontheffing van de artikelen 3.1 t/m 3.10 kan worden verkregen en of voldaan wordt aan de eisen zoals deze zijn gesteld in de Wet natuurbescherming:

1. Voor vogels (vogelrichtlijn) betreft dit < artikel 3.3 lid 4, en 5 wanneer het een ontheffing betreft van verboden als bedoeld in artikel 3.1 en 3.2 >
2. Voor middelen betreft dit <artikel 3.4 lid 2 in samenhang met artikel 3.3. lid 4 en 5 wanneer het een ontheffing betreft van verboden middelen als bedoeld in artikel 3.4 en soorten betreft als bedoeld in artikel 3.1 en 3.2>
3. Voor soorten van bijlage IV HR en bijlage I en II Bonn en Bern m.u.v vogels VR betreft dit <artikel 3.8 lid 5 wanneer het een ontheffing betreft van verboden als bedoeld in artikel 3.5 en 3.6>
4. Voor soorten genoemd in bijlage A en B van de Wet natuurbescherming betreft dit <artikel 3.10 lid 2 in samenhang met artikel 3.8 lid 5 wanneer het een ontheffing betreft van verboden als bedoeld in artikel 3.10 lid 1>

Gedeputeerde Staten verlenen uitsluitend een ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, 3.4, 3.8 en 3.10 wanneer voldaan is aan de bij wet voorgeschreven voorwaarden:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
2. Zij is nodig in het belang van: <belangen>;
3. Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan in het geval van Habitatrichtlijn soorten en soorten van bijlage A van de Wet natuurbescherming. De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort in het geval van Vogelrichtlijn soorten.

Naast de bij wet voorgeschreven voorwaarden dienen voorgenomen activiteiten niet in strijd te zijn met het provinciaal beleid;

Gedeputeerde Staten verlenen voor het project uitsluitend een ontheffing, indien uit de het aanvraagformulier en de daarbij behorende stukken de zekerheid is verkregen dat de activiteit, onderscheidenlijk het project voldoet aan de voorwaarden waarop een ontheffing kan worden verleend.

U gaat in uw ontheffing aanvraag in op de eventuele noodzaak van uw activiteiten op de beschermde soorten. Uw aanvraag betreft een <activiteit><soort><middel> en bevat een onderbouwing ten aanzien van het wettelijke belang waaruit blijkt dat ingrijpen noodzakelijk is en een onderbouwing van andere bevredigende oplossingen waaruit blijkt dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn om schade te voorkomen, en een onderbouwing waaruit blijkt dat er geen afbreuk wordt gedaan van de gunstige staat van instandhouding van de soort. zoals bedoeld in de voorwaarden genoemd in <3.3 lid 4 en 5>, <3.8 lid 5> <3.10 lid 2> van de Wet natuurbescherming. Naar ons oordeel bevat uw ontheffing aanvraag en de daarbij gevoegde stukken, op detail aangevuld met kennis en expertise die binnen de Provincie Zeeland beschikbaar is, de benodigde objectieve informatie om uw voorgenomen activiteiten te kunnen beoordelen.

A3. Bevoegd gezag

Gedeputeerde Staten van de provincie waarin de aangevraagde activiteit zich bevindt, zijn het bevoegde gezag om de ontheffing aanvraag te besluiten.

A4. Procedure

De ontheffingsprocedure is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5, artikel 5.1 van de Wet natuurbescherming. Er is besloten om op uw aanvraag de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (verder Awb) toe te passen. Of wanneer er sprake is van.....In dit verband hebben wij op grond van het bepaalde in artikel 5.1, tweede lid, van de Wet natuurbescherming gebruik gemaakt van de mogelijkheid om de beslistermijn van 13 weken te verlengen met 7 weken. (dit kan pas na dertien weken en moet apart worden gecommuniceerd).

Het ontwerpbesluit heeft gedurende zes weken voor een ieder ter inzage gelegen in het provinciehuis te Middelburg. Gedurende deze termijn hebben belanghebbenden schriftelijk als mondeling hun zienswijze op dit ontwerp kenbaar kunnen maken. Voorafgaand aan de terinzagelegging heeft kennisgeving van het ontwerpbesluit plaatsgevonden via:

<http://www.zeeland.nl/publicaties-en-bekendmakingen/provinciaal-blad-en-bekendmakingen> en op <http://www.overheid.nl>

Vervolgens hebben wij, na afweging van eventueel ingediende zienswijzen, een definitief besluit op de aanvraag genomen. Tegen dit besluit staat beroep open zoals in het besluit onder "beroep" is aangegeven.

De kennisgeving van het definitieve besluit kunnen eveneens worden geraadpleegd via de bovengenoemde media.

A5. Activiteit

Beschrijving activiteit:

De aangevraagde activiteit betreft <activiteit> waarvoor nog niet eerder een ontheffing is verleend c.q. aangevraagd. U vraagt ontheffing aan voor. <activiteit><soort><middel><locatie><plaats> in het belang van <wettelijk belang> op basis <artikel nummer>.

Belangrijke schade aan gewassen

Zij is nodig in ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren.

Wij kunnen ontheffing verlenen wanneer ingrijpen nodig is ter voorkoming van (dreigende) belangrijke schade aan gewassen, als er geen andere bevredigende oplossingen voorhanden zijn en als er geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

B. Toetsing

B1 Toetsingskader

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. De artikelen die voor de ontheffing verlening van belang zijn en welk beleid een rol speelt bij de ontheffing verlening leest u in deze paragraaf. De aanvraag is getoetst aan Hoofdstuk 3 Soorten van de Wet natuurbescherming en de Nota Faunabeleid Zeeland (2003).

B2 Beoordeling

Voor iedere activiteit die niet is vrijgesteld van de ontheffing plicht, moet het bevoegd gezag beoordelen of toestemming kan worden verleend op grond van artikel 3.1 t/m 3.10, van de Wet natuurbescherming.

Gedeputeerde Staten verlenen uitsluitend een ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, 3.4, 3.8 en 3.10 wanneer voldaan is aan de bij wet voorgeschreven voorwaarden:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
2. Zij is nodig in het belang van: <belangen>;
3. Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan in het geval van Habitatrichtlijn soorten en soorten van bijlage A van de Wet natuurbescherming. De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort in het geval van Vogelrichtlijn soorten.

Naast de bij wet voorgeschreven voorwaarden dienen voorgenomen activiteiten niet in strijd te zijn met het provinciaal beleid;

B3. Beoordeling van het wettelijk kader

Belangrijke schade

Beschrijf het volgende om aan te tonen of er sprake is van (dreigende) belangrijke schade:

1. Op welk(e) gewas(sen) deze schade betrekking heeft.
2. De aard van de schade (bijv. vertrappings-, vraat- of vervuilingsschade).
3. Of de schade gemeld is bij BIJ12, unit Faunafonds en zo nee, waarom niet? Indien er onvoldoende ruimte beschikbaar is kunt u hiervoor een extra bijlage toevoegen.
4. Of de schade groter dan € 250,- per geval is en zo ja, voeg een verklaring van de grondgebruiker bij de aanvraag en onderbouw de belangrijke schade door middel van een rapport van een door BIJ12, unit Faunafonds goedgekeurd taxatiebureau.
5. Of de dreigende schade groter dan € 250,- per geval is en zo ja, onderbouw dit zo mogelijk met historische gegevens.
6. Wat is de totale oppervlakte aan schadegevoelig gewas waarvoor een ontheffing noodzakelijk wordt geacht en in welke periode is het gewas schadegevoelig?

Voorbeeld omschrijving belangrijke schade

In de aanvraag heeft u aangegeven dat <aantal> <soort> schade toebrengen aan <gewas>. De aard van de schade betreft het <aard van de schade>.

De periode dat het gewas schadegevoelig is loopt van <datum> t/m <datum>.

U vraagt ontheffing aan voor de periode van <datum> t/m <datum>. Buiten deze periode veroorzaken de <soort> weinig of geen schade meer. De schade is wel/niet gemeld bij het Faunafonds.

Met een onderbouwde schadeverwachting en/of schadecijsers uit het verleden of uit de regio, kunt u aannemelijk maken dat er belangrijke schade is en/of dreigt. De Provincie Zeeland hanteert als norm voor belangrijke schade €250,- per geval.

Bij de aanvraag heeft u een taxatierapport gevoegd van de schade door <soort> aan <gewas>. Uit de schadegegevens van het Faunafonds blijkt dat <soort> in het verleden <wel> <geen> belangrijke schade hebben veroorzaakt <op uw perceel> <binnen het driebijferig postcodegebied waarbinnen uw schadepercelen zijn gelegen>. Om die reden vinden wij het <voldoende><onvoldoende> aannemelijk dat er sprake is van (dreigende) belangrijke schade.

Er bestaan geen andere bevredigende oplossingen

Voor alle beschermde soorten geldt dat aangetoond moet worden dat er geen andere bevredigende oplossing (alternatief) is voor de door u geplande activiteit, die minder schade oplevert voor de betreffende soort.

Beschrijf het volgende om aan te tonen dat er afdoende maatregelen zijn genomen om schade te voorkomen.

1. welke preventieve maatregelen zijn en/of zullen worden getroffen om schade te voorkomen? Geef ook aan in welke frequentie deze middelen worden ingezet.
2. Waarom is naar uw mening het effect van de toegepaste preventieve middelen onvoldoende en (schade)bestrijding als aanvullend middel noodzakelijk? Zijn er andere dan de bij de bovenstaande vraag ingevulde preventieve middelen en zo ja, waarom zijn deze niet toegepast?

Uit uw aanvraag blijkt dat u, om schade te voorkomen of te beperken, (preventieve) maatregelen hebt getroffen in de vorm van:

Geur- en smaakstoffen

Visuele middelen

Akoestische middelen

Visueel akoestische middelen

Afscherming

Teelttechnische maatregelen

Afleidende middelen/aanbieden alternatief voedsel

Aantrekken natuurlijke vijanden

Overig

Voorbeeld omschrijving geen andere bevredigende oplossingen

De Wet natuurbescherming gaat uit van het standpunt dat het voorkomen van schade beter is dan het bestrijden. Ook ons eigen provinciale beleid hebben wij op dit uitgangspunt gebaseerd. Ontheffing van de verboden in de Wet natuurbescherming geven wij pas als er geen andere bevredigende oplossing bestaat. Veel preventieve middelen helpen heel goed om de schade te verminderen. In de Nota Faunabeleid Zeeland staat dat, om belangrijke schade aan <gewas> tegen te gaan minimaal <aantal> visuele middelen en <aantal> akoestische middelen of een afscherming moet worden ingezet. De voorgeschreven middelen moeten verspreid over het perceel en controleerbaar in het veld aanwezig zijn.

Methoden of middelen die fysiek niet te controleren zijn, zoals het verjagen van dieren met een hond worden niet meegerekend.

In de periode dat van de ontheffing gebruik wordt gemaakt moeten de preventieve middelen worden ingezet. Deze voorwaarde is opgenomen in de voorschriften.

Ook in de Handreiking Faunaschade van het Faunafonds worden preventieve en schadebeperkende maatregelen aangegeven voor <soort> zoals <maatregelen>.

Daarbij is aangegeven dat het erg belangrijk is dat de middelen regelmatig worden verplaatst en afwisselend door elkaar heen worden toegepast, om gewenning te voorkomen.

Bij de bepaling van de inzet van preventieve middelen wordt onderscheid gemaakt naar het saldo van de betreffende teelt. Hoe hoger dit saldo, hoe meer voorzieningen worden vereist.

Uit uw aanvraag blijkt dat er <voldoende><onvoldoende> maatregelen zijn getroffen om belangrijke schade te voorkomen. Er is daarbij <voldoende><onvoldoende> aannemelijk gemaakt dat er geen andere bevredigende oplossingen voorhanden zijn om belangrijke schade te voorkomen.

Habitatrichtlijnsoort:

Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Vogelrichtlijnsoort:

De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Gunstige staat van instandhouding is gegarandeerd wanneer:

1. uit populatiedynamische gegevens blijkt dat de betrokken soort nog steeds een levensvatbare component is van de natuurlijke habitat waarin hij voorkomt, en dat vermoedelijk op lange termijn zal blijven, en;
2. het natuurlijke verspreidingsgebied van die soort niet kleiner wordt of binnen afzienbare tijd lijkt te zullen worden en;
3. er een voldoende grote habitat bestaat en waarschijnlijk zal blijven bestaan om de populaties van die soort op lange termijn in stand te houden.

Voorbeeld omschrijving gunstige staat van instandhouding

U geeft in uw aanvraag aan dat de <soort> is <wel><geen> bedreigde soort is.

Uit de populatiedynamische gegevens blijkt dat <soort> een levensvatbare component is van het natuurlijke habitat waarin hij voorkomt en dit op basis van de aantallen nog op lange termijn zal blijven. Het natuurlijke verspreidingsgebied van de soort de afgelopen jaren <uitgebreid> <kleiner> geworden.

Het habitat zal door betreffende activiteit niet worden verkleind en er blijven daardoor voldoende mogelijkheden om de populatie van <soort> op lange termijn in stand te houden.

De ontheffing geldt daarnaast uitsluitend voor een beperkt gebied en wordt voor een korte periode verleend. Op deze manier is aannemelijk gemaakt dat er geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

Provinciaal beleid

In de Nota Faunabeleid is opgenomen dat: zoek voor betreffende soort in de Nota Faunabeleid Zeeland op wat daarin is opgenomen. En geef aan of voorgenomen activiteit in lijn met of strijdig is met het Provinciale beleid.

C. Conclusies

C1. Algemeen

<Korte samenvatting ontheffing ten aanzien van beoordeling wettelijke kader>

Wij zijn op grond van bovenstaande overwegingen van oordeel dat de ontheffing onder oplegging van voorschriften (bijlage 1) kan worden verleend.

C2. Provinciaal beleid

<Korte samenvatting van overeenkomsten of strijdigheden op het provinciaal beleid>

Naar ons oordeel is er geen strijdigheid met de Nota Faunabeleid Zeeland.

C3. Kader artikel 1.10

Uw activiteiten levert geen strijdigheden op met de in artikel 1.10 van de Wet natuurbescherming genoemde doelen.

D. Zienswijzen

Wij hebben uw aanvraag 6 weken ter inzage gelegd waarna belanghebbenden hun zienswijze kunnen indienen.

Ze krijgen op die manier de gelegenheid om hun zienswijze te geven op uw aanvraag.

Bijlage 3.
Locatie waar activiteiten mogen plaatsvinden

(voorbeeld)

Bijlage 4.

Modelmeldingsformulier

Voor het gebruik van ontheffing Wet natuurbescherming

Kenmerk ontheffing : <kenmerk>

Geldigheid ontheffing (datum) : <datum> t/m <datum>

Voor het doden/vangen van (diersoort) : <soort>

Periode gebruik ontheffing

Tijdens de periode dat gebruik gemaakt wordt van de ontheffing (hieronder in te vullen), dienen de in de ontheffing aangegeven aanvullende preventieve maatregelen duidelijk zichtbaar op de percelen aanwezig te zijn en de in de ontheffing aangegeven middelen (indien van toepassing), dienen tijdens deze periode in werking gesteld te zijn.

Van de ontheffing wordt gebruik gemaakt

van (datum) :

tot (datum) :

op het perceel* :

* Indien de ontheffing voor meerdere percelen is verleend, tevens aangeven op welk perceel/welke percelen gebruik van de ontheffing wordt gemaakt.

Indien gedurende de geldigheid van de ontheffing meerdere keren gebruik van de ontheffing wordt gemaakt dient dit opnieuw te worden gemeld.

Plaats van handelen

Bij dit formulier dient een topografische kaart 1: 25000 gevoegd te worden (verplicht) met daarop aangegeven, de percelen waarop gebruik gemaakt zal worden van de ontheffing.

Houder van de ontheffing

Naam :

Adres :

Postcode en woonplaats :

Gebruikers van de ontheffing

Naam (gebruiker 1) :

Adres :

Postcode en woonplaats :

Naam (gebruiker 2) :

Adres :

Postcode en woonplaats :

De houder van de ontheffing dient, alvorens daadwerkelijk van de ontheffing gebruik gemaakt kan worden, dit formulier volledig in te vullen alsmede een topografische kaart bij te voegen en tenminste 24 uur voor aanvang van het gebruik van de ontheffing, naar het volgende adres te sturen of te mailen aan:
RUD-Zeeland
t.a.v. handhaving groen
Postbus 35
4530 AA Terneuzen
Email: handhaving.groen@rud-zeeland.nl

Bijlage 5.

Model rapportageformulier

Nr	Naam Ontheffing gebruiker	datum waar op ontheffing wordt gebruikt	tijdstip waarop ontheffing wordt ge- bruikt	middel dat wordt gebruikt **	adressering perceel waar ontheffing wordt gebruikt (evt. gewas)	opp.perceel waar ont- heffing wordt gebruikt	preventieve maatregelen die zijn getroffen	aantal bemach- tigde dieren	soort
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
11									
12									

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

Stichting Het Zeeuwse Landschap

T.a.v. [redacted]
Postbus 25
4450 AA HEINKENSZAND

onderwerp

Ontheffing Wet natuurbescherming voor
doden vossen tussen zonsondergang en
zonsopkomst rond de Yerseke Moer

kenmerk

zk18000040 / 18932840

behandeld door

[redacted]
+3 1118 63 1114

verzonden

Middelburg, 17 december 2018

Geachte [redacted]

Op 7 februari 2018 hebben wij van u een aanvraag ontvangen voor een ontheffing op grond van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming om vossen te doden met behulp van het geweer, ondersteund door een auto, een restlichtversterker en een warmtebeeldkijker tussen zonsondergang en zonsopkomst in de maanden januari t/m mei gedurende drie jaar in een gebied rondom het Natura 2000-gebied Yerseke en Kapelse Moer. De ontvangst van deze aanvraag is op 9 maart 2018 per brief met kenmerk zk18000040/18006755 bevestigd. In deze brief geef ik u ons antwoord op uw aanvraag.

Wij verlenen u ontheffing voor het doden van vossen met behulp van het geweer, ondersteund door een auto, een restlichtversterker en een warmtebeeldkijker tussen zonsondergang en zonsopkomst in een gebied rondom het Natura 2000-gebied Yerseke en Kapelse Moer in de gemeente Reimerswaal. Leest u vooral bijlage 1 bij het besluit zorgvuldig door, hierin staan de voorschriften die wij aan de ontheffing verbinden.

BESLUIT WET NATUURBESCHERMING ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING zk18000040

Overeenkomstig de overwegingen in bijlage 2 besluiten wij:

- I. De aangevraagde ontheffing voor het doden van vossen (*Vulpes vulpes*) tussen zonsondergang en zonsopgang in een gebied rondom Natura 2000-gebied de Yerseke en Kapelse Moer met behulp van het geweer, ondersteund door een auto, een restlichtversterker en een warmtebeeldkijker van de verbodsbepaling om vossen te doden tussen zonsondergang en zonsopgang, en daarbij gebruik te maken van een auto, een restlichtversterker en een warmtebeeldkijker op grond van artikel 3.10 in samenhang met artikel 3.8 van de Wet natuurbescherming te verlenen.
- II. Deze ontheffing geldig te laten zijn met ingang van 1 januari 2019, in de maanden januari tot en met mei, gedurende maximaal drie jaar, doch uiterlijk tot een dag voorafgaand aan de datum waarop een ontheffing aan de Faunabeheereenheid Zeeland op basis van een faunabeheerplan voor de vos van kracht wordt.
- III. Van de ontheffing gebruik gemaakt mag worden op gronden opgenomen in bijlage 3 bij onderhavige besluit.
- IV. De voorschriften, zoals opgenomen in bijlage 1 te verbinden aan deze ontheffing. Zorgvuldig nakomen van deze voorschriften, voorkomt dat we de ontheffing voortijdig intrekken of wijzigen.

- V. De volgende documenten deel uit te laten maken van de ontheffing tenzij voorschriften in deze ontheffing anders bepalen:
- a. Aanvraagformulier (basismodule) van 5 april 2018 (kenmerk zk18000040/18010390);
 - b. Aanvraagformulier (module 2B) van 5 april 2018 (kenmerk zk18000040/18010391);
 - c. Bijlagen bij de aanvraag zoals aangeleverd:
 - Aanvulling op aanvraag ontheffing bestrijding vos
 - Onderbouwing op basis van gegevens nieuw
 - Afweging ontheffing Natura 2000 en ganzenrustgebied nieuw
 - Begrenzing vossenvrije zone
 - Lijst met jachtaktehouders die als ontheffinggebruiker optreden

De ontheffing staat op naam van Stichting Het Zeeuwse Landschap en geldt uitsluitend voor het doden van vossen met behulp van het geweer, ondersteund door een auto, een restlichtversterker en een warmtebeeldkijker van zonsopgang tot zonsondergang tot zonsopkomst in een gebied dat is begrensd zoals aangegeven op de kaart in bijlage 3.

De ontheffing is gebaseerd op de aanvraag inclusief alle bijgevoegde stukken. De eventuele negatieve effecten op beschermde soorten zijn uitsluitend beoordeeld op de activiteiten zoals die in de aanvraag beschreven zijn. De activiteiten dienen dan ook te worden uitgevoerd conform de aanvraag, voor zover niet in tegenspraak met de in deze ontheffing geformuleerde voorschriften. Wijzigingen in de uitvoering die wenselijk of noodzakelijk zijn kunnen niet zondermeer worden doorgevoerd. Om te bepalen of de wijziging met of zonder een gewijzigde ontheffing doorgevoerd kan worden dient altijd contact opgenomen te worden met het bevoegde gezag, gedeputeerde staten.

Bezwaar

Tegen dit besluit kunt u schriftelijk bezwaar maken. Dat geldt voor iedere belanghebbende. Het bezwaarschrift richt u aan:

Gedeputeerde Staten van Zeeland
Postbus 6001
4330 LA MIDDELBURG

In uw bezwaarschrift neemt u tenminste op:

- uw naam
- uw adres
- de datum van uw bezwaarschrift
- tegen welk besluit u bezwaar maakt
- waarom u bezwaar maakt
- uw handtekening

U moet het bezwaarschrift binnen 6 weken na de dag waarop dit besluit is bekend gemaakt, indienen. Meestal is dat de dag na de datum van verzending (zie bovenaan deze brief). Overschrijding van de termijn kan er toe leiden dat we met uw bezwaren geen rekening meer houden.

Als u overweegt bezwaar te maken, kunnen we u een informatiefolder toezenden. U kunt deze aanvragen via telefoonnummer (0118) 631 000. U kunt deze informatie ook downloaden via <http://loket.zeeland.nl/bezwaar/bezwaar>

Voorlopige voorziening

Zodra iemand een bezwaar indient tegen deze ontheffing, betekent dat niet dat de ontheffing direct geschorst is. Om een mogelijke herziening van dit besluit te bespoedigen kan de indiener van een bezwaarschrift een verzoek om een voorlopige voorziening indienen. Dit kan wanneer de indiener van mening is dat er sprake is van 'onverwijlde spoed', gelet op de betrokken belangen (artikel 8.81, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht). Voor de behandeling van het verzoek is griffierecht verschuldigd. Het verzoek kunt u richten aan:

rechtbank Zeeland-West Brabant, locatie Breda
team bestuursrecht
Postbus 90006
4800 PA Breda

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten,
namens dezen,

waarnemend hoofd afdeling Water, Bodem en Natuur.

Bijlagen:

1. Voorschriften
2. Overwegingen
3. Locatie waar de activiteiten mogen plaatsvinden
4. Model meldingsformulier
5. Model rapportageformulier

VOORSCHRIFTEN

1. De gebruiker van de ontheffing is verplicht om een kopie van de gewaarmerkte ontheffing, een legitimatiebewijs, de jachtakte en een schriftelijke toestemming van de grondgebruiker bij zich te hebben. Deze bescheiden moeten op eerste vordering van een daartoe bevoegde toezichthoudende ambtenaar ter inzage worden afgegeven.
2. Van deze ontheffing mag alleen gebruik worden gemaakt door jachtaktehouders werkzaam bij Stichting Het Zeeuwse Landschap of door jachtaktehouders die lid zijn van de Wildbeheereenheid Reimerswaal.
3. Van deze ontheffing mag gebruik worden gemaakt in een gebied rondom het Natura 2000-gebied Yerseke en Kapelse Moer, zoals opgenomen in bijlage 3 van het besluit. Het Natura 2000-gebied Yerseke en Kapelse Moer maakt geen deel uit van de ontheffing.
4. Gelet op de begrenzing van het Natura 2000-gebied Yerseke en Kapelse Moer en het ganzenrustgebied Yerseke Moer, wordt minimaal een afstand van 500 meter aangehouden tot de in die gebieden aanwezige trekganzen en smienten. Indien blijkt dat er een ruimere afstand nodig is om verstoring te voorkomen, zal deze worden aangehouden.
5. Van deze ontheffing mag gebruik worden gemaakt met ingang van 1 januari 2019, in de maanden januari tot en met mei, gedurende maximaal drie jaar, doch uiterlijk tot een dag voorafgaand aan de datum waarop een ontheffing aan de Faunabeheereenheid Zeeland op basis van een faunabeheerplan voor de vos van kracht wordt.
6. Voor het zoeken en doden van vossen mag gebruik worden gemaakt van het geweer, een auto, een restlichtversterker en een warmtebeeldkijker.
7. Gebruik van de ontheffing voor afschot met behulp van een restlichtversterker dan wel een warmtebeeldkijker is slechts toegestaan van zonsondergang tot zonsopkomst.
8. Indien een zogende moervos wordt gedood, moeten haar jongen zo spoedig mogelijk worden opgespoord en zonder onnodig lijden worden gedood.
9. Gedode dieren mogen niet voor handelsdoeleinden worden gebruikt en dienen, voor zover ze niet in eigen bezit worden gehouden, mede ter voorkoming van de verspreiding van ziekten, direct te worden meegenomen en zo spoedig mogelijk te worden vernietigd.
10. Deze ontheffing kan worden gewijzigd dan wel worden ingetrokken op grond van de criteria genoemd in artikel 5.4 van de Wet natuurbescherming of bij bijzondere weersomstandigheden of anderszins bij wet geregeld.
11. Voordat de ontheffinghouder gebruik maakt van de ontheffing, meldt de houder dit bij de Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland, Postbus 35, 4530 AA Terneuzen t.a.v. handhaving groen, of via email: handhaving.groen@rud-zeeland.nl. Hiervoor kan de ontheffinghouder gebruik maken van het bijgevoegde model meldingsformulier (bijlage 4).
12. Binnen 14 dagen na afloop van de geldigheidsduur van deze ontheffing rapporteert de ontheffinghouder over het gebruik dat van de ontheffing is gemaakt. Gegevens moeten worden verstrekt per gebruiker (jachtaktehouder), dag en tijdstip, locatie, middel en aantal, volgens bijgaand model rapportageformulier (bijlage 5). Deze rapportage wordt gestuurd naar de Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland, Postbus 35, 4530 AA Terneuzen t.a.v. handhaving groen of email: handhaving.groen@rud-zeeland.nl.
13. De ontheffinghouder evalueert het gebruik van de ontheffing en stuurt een rapportage hiervan, binnen 14 dagen na afloop van de geldigheidsduur van de ontheffing, aan Gedeputeerde Staten van de Provincie Zeeland, Postbus 6001, 4330 LA Middelburg, of per email:

natuurbeschermingswet@zeeland.nl. De evaluatie beantwoordt ten minste de volgende vragen:

- a. Is het met de aangevraagde middelen mogelijk om de vossenstand in de voor grutto's, kieviten en tureluurs belangrijke broedperiode tot nul te reduceren?
- b. Heeft het 's nachts afspeuren en afschieten van vossen (vanuit de auto vanaf openbare wegen) negatieve effecten op rustende en foeragerende trekganzen en smienten?
- c. Wat zijn verbeterpunten voor de werkwijze?
- d. Zijn deze al toegepast, en zo niet, waarom niet?

Bijlage 2.

OVERWEGINGEN

A. Weergave van de feiten

A1. Ontheffingsaanvraag

U heeft een aanvraag op grond van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming ingediend voor het doden van vossen (*Vulpes vulpes*) van zonsondergang tot zonsopkomst met het geweer, vanuit een auto, en ondersteund door een restlichtversterker en warmtebeeldkijker, in een gebied rondom Natura 2000-gebied Yerseke en Kapelse Moer gedurende drie jaar in de maanden januari t/m mei. Het doel dat u hiermee nastreeft is om het aantal vossen in de voor grutto's, kieviten en tureluurs gevoelige broedperiode in en om de Yerseke Moer te reduceren tot nul.

De aanvraag is op 7 februari 2018 ontvangen en geregistreerd onder kenmerk zk18000040/18003818. Er zijn aanvullende gegevens gevraagd. Deze zijn ontvangen op 5 april 2018 en geregistreerd onder kenmerk zk18000040/18010388. Hiermee is tevens de aanvraag gewijzigd, zodat de aangevraagde startdatum van de ontheffing is verplaatst van februari 2018 naar 1 januari 2019.

A2. Vergunningplicht

Behalve een ontheffing op grond van hoofdstuk 3 Wnb kan het zijn dat er voor een activiteit ook een vergunning op grond van hoofdstuk 2 Wnb is vereist. In de onderbouwing bij uw ontheffingsaanvraag (bijlage 'Afweging ontheffing Natura 2000 & Ganzenrustgebied') heeft u aangegeven dat afschot zal plaatsvinden buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied. Aannemelijk is gemaakt dat significant negatieve effecten op de aangewezen vogelsoorten uitgesloten kunnen worden. (De kolgans en smient zijn de aangewezen vogelsoorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn opgesteld). Er is daarom geen sprake van een vergunningplicht voor de door u voorgenomen handelingen.

U geeft aan minimaal een afstand van 500 meter in acht te nemen tot foeragerende en rustende trekganzen en smienten. Indien blijkt dat dit niet voldoende is om (niet-significante) verstoring te voorkomen, zult u deze afstand vergroten. Dit is opgenomen als voorschrift bij de ontheffing (bijlage 1).

A3. Ontheffingsplicht

Om te bepalen of op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) een ontheffing voor de door u voorgenomen activiteit gegeven kan worden, dient gekeken te worden of ontheffing van de artikelen 3.1 t/m 3.10 kan worden verkregen en of voldaan wordt aan de eisen zoals die zijn gesteld in de Wet natuurbescherming.

In artikel 3.10 eerste lid is aangegeven dat het verboden is om van nature in Nederland in het wild levende soorten als bedoeld in bijlage A en B van de Wet natuurbescherming te doden. De vos is een soort die hieronder valt. Het is derhalve verboden vossen opzettelijk te doden.

De vos is tevens op grond van artikel 3.15, eerste lid Wet natuurbescherming en artikel 3.1 van het Besluit natuurbescherming (Bnb) aangewezen als soort die in het hele land schade veroorzaakt en niet in zijn voortbestaan wordt bedreigd of dat gevaar loopt. Aan grondgebruikers wordt daarom op grond van artikel 3.1, tweede lid van de Regeling natuurbescherming (Rnb) vrijstelling verleend van de verboden zoals bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdelen a en b van de Wet natuurbescherming, op door de grondgebruiker gebruikte gronden of in het omringende gebied, ter voorkoming van in het lopende of daarop volgende jaar dreigende schade.

Van de vrijstelling mag gebruik gemaakt worden op grond van de volgende wettelijke belangen (artikel 3.15, zesde lid onder c Wnb, jo. artikel 3.1, vierde lid Rnb):

- Ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
- Schade aan wilde flora of fauna of natuurlijke habitats;
- Ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom.

De middelen die voor op grond van de landelijke vrijstelling gebruikt mogen worden zijn: geweren, honden (niet zijnde lange honden), haviken, slechtvalken en woestijnbuizerds, fretten, kastvallen, vangkooien en buidels (artikel 3.3, tweede lid Rnb).

Het geweer is *niet* voorzien van een geluiddemper, kunstmatige lichtbron, voorziening om de prooi te verlichten, vizier met beeldomzetter, elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten (artikel 3.13, vierde lid, Bnb). Tevens is het verboden om het geweer te gebruiken tussen zonsondergang en zonsopkomst (artikel 3.16, eerste lid, onder a, Bnb) en vanaf of vanuit een rijdend motorrijtuig dan wel een ander voertuig (artikel 3.16, eerste lid, onder d, Bnb).

Gedeputeerde staten verlenen uitsluitend een ontheffing van de hierboven genoemde verboden wanneer voldaan is aan de voorwaarden, zoals voorgeschreven in artikel 3.10, tweede lid Wnb, in samenhang met artikel 3.8, eerste lid Wnb:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
2. Zij is nodig in het belang van:

Artikel 3.8 lid 5

- a. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- b. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- c. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- d. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- e. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;

Artikel 3.10 lid 2 (in aanvulling op de belangen van artikel 3.8 lid 4)

- a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
- c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
- h. in het algemeen belang.

3. Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan in het geval van bijlage A van de Wet natuurbescherming.

Naast de bij wet voorgeschreven voorwaarden dienen voorgenomen activiteiten niet in strijd te zijn met het provinciaal beleid.

Gedeputeerde staten verlenen voor het project uitsluitend een ontheffing, indien uit de het aanvraagformulier en de daarbij behorende stukken de zekerheid is verkregen dat de activiteit, onderscheidenlijk het project voldoet aan de voorwaarden waarop een ontheffing kan worden verleend.

U gaat in uw ontheffing aanvraag in op de eventuele noodzaak van uw activiteiten op de beschermde soort. Uw aanvraag betreft het doden van de vos tussen zonsondergang en zonsopkomst met het geweer, ondersteund door een auto, een restlichtversterker en een warmtebeeldkijker, en bevat een onderbouwing ten aanzien van het wettelijke belang waaruit blijkt dat ingrijpen noodzakelijk is en een onderbouwing van andere bevredigende oplossingen waaruit blijkt dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn om schade te voorkomen, en een onderbouwing waaruit blijkt dat er geen afbreuk wordt gedaan van de gunstige staat van instandhouding van de soort zoals bedoeld in de voorwaarden genoemd in artikel 3.10, tweede lid Wnb, in samenhang met artikel 3.8, vijfde lid Wnb. Naar ons oordeel bevat uw ontheffingsaanvraag en de daarbij gevoegde stukken, op detail aangevuld met kennis en expertise die binnen de Provincie Zeeland beschikbaar is, de benodigde objectieve informatie om uw voorgenomen activiteiten te kunnen beoordelen.

A4. Bevoegd gezag

Gedeputeerde staten van de provincie waarin de aangevraagde activiteit zich bevindt, zijn op grond van artikel 1.3, eerste lid, van de Wet natuurbescherming het bevoegde gezag om de ontheffingsaanvraag te besluiten. De voorgenomen activiteit vindt plaats in de gemeente Reimerswaal. Gedeputeerde staten van de provincie Zeeland zijn daarom het bevoegde gezag.

A5. Procedure

De ontheffingenprocedure is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5, artikel 5.1 van de Wet natuurbescherming. Op uw aanvraag is de reguliere procedure hoofdstuk 4 van de Algemene wet bestuursrecht (verder Awb) van toepassing.

Van het besluit tot het verlenen van een ontheffing zal mededeling worden gedaan op de website van de Provincie Zeeland.

Tegen dit besluit staat bezwaar open zoals in het besluit onder "bezwaar" en "voorlopige voorziening" is aangegeven.

A6. Activiteit

U heeft een aanvraag ingediend voor het doden van vossen met behulp van het geweer tussen zonsondergang en zonsopkomst, ondersteund door een auto, een restlichtversterker en een warmtebeeldkijker in een gebied rondom Natura2000-gebied Yerseke en Kapelse Moer in de maanden januari t/m mei gedurende drie jaar. Het doel dat u hiermee nastreeft is om het aantal vossen in de voor weidevogels gevoelige broedperiode in en om de Yerseke Moer te reduceren tot nul.

Hiervoor is nog niet eerder ontheffing verleend c.q. aangevraagd. Formeel vraagt u ontheffing aan in het belang van *de bescherming van wilde flora en fauna of in het belang van de instandhouding van natuurlijke habitats* op basis van artikel 3.8, vijfde lid, onder a, van de Wet natuurbescherming. Specifiek vraagt u ontheffing aan voor de bescherming van de broedende weidevogelsoorten grutto, kievit en tureluur.

Wij kunnen ontheffing verlenen wanneer ingrijpen nodig is ter voorkoming van (dreigende) belangrijke schade aan flora en fauna, als er geen andere bevredigende oplossingen voorhanden zijn en als er geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

B. Toetsing

B1. Toetsingskader

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. De artikelen die voor de ontheffing verlening van belang zijn en welk beleid een rol speelt bij de ontheffing verlening leest u in deze paragraaf. De aanvraag is getoetst aan Hoofdstuk 3 Soorten van de Wet natuurbescherming en de Beleidsnota Natuurwetgeving (2018) van de Provincie Zeeland.

B2. Beoordeling van het wettelijk kader

Wettelijk belang

U vraagt ontheffing aan ter bescherming van grondbroedende weidevogels in het algemeen, en de grutto, kievit en tureluur in het bijzonder. Cijfers van SOVON Vogelonderzoek Nederland tonen aan dat landelijk zowel de verspreiding als de aantallen broedvogels van de genoemde soorten zijn afgenomen. Deze afname is bij de grutto het grootst. De landelijke staat van instandhouding van de grutto en kievit wordt thans als matig ongunstig ingeschat. In Zeeland neemt het aantal broedvogels van de grutto, kievit en tureluur sinds het jaar 2000 af.¹

De genoemde weidevogelsoorten zijn beschermd op grond van het Verdrag van Bern, het Verdrag inzake Afrikaans-Euraziatische Watervogels, en de Vogelrichtlijn van de Europese Unie. Nederland heeft dus een belangrijke internationale verplichting om deze soorten te beschermen. Een recente rechtswetenschappelijke analyse bevat de conclusie dat de inspanningen die in Nederland verricht worden om deze soorten te beschermen tekort schieten.² Daarom is het van belang om de bescherming van deze soorten zoveel als mogelijk te verbeteren.

De intensivering van de landbouw sinds de jaren '50 van de vorige eeuw heeft ertoe geleid dat weidevogelsoorten zich in sterke mate hebben teruggetrokken in natuurreservaten waar de leefomstandigheden vaak geschikter zijn. Natura 2000-gebied Yerseke en Kapelse Moer is één van weinige grote en daarom één van de belangrijkste weidevogelgebieden van de provincie Zeeland. (Dit komt mede doordat Zeeland relatief weinig agrarisch grasland heeft, en veel akkerbouw.) Ondanks verhoogde beheersinspanningen (zie paragraaf 'andere bevredigende oplossingen') in de Yerseke Moer laten de aantallen grutto's, kieviten en tureluurs van 2015 t/m 2017 een scherpe daling zien, zo blijkt uit de jaarlijkse telgegevens van Stichting Het Zeeuwse Landschap. Onderzoek naar de grutto en kievit wijst uit dat het broedsucces en het aantal territoria van deze soorten te laag zijn voor zichzelf instandhoudende populaties.³

De predatiedruk in de Yerseke Moer bestaat uit predatie door vogels, kleine marterachtigen en vossen. Het huidige aandeel van de vos is relatief klein ten opzichte van de andere soorten, wat samenhangt met het feit dat slechts enkele vossen zich in het gebied ophouden. Maar de vos kan in potentie de hoofdrol vervullen. Ten eerste is de vos een soort die tot ver in de jaren '90 vrijwel niet in Zeeland voorkwam en die zich sindsdien heeft verspreid over en vermeerderd in de provincie. Dit proces is nog steeds gaande. Op basis van tellingen met lichtbakken door de wildbeheereenheden kan geconcludeerd worden dat zowel aantallen als verspreiding nog steeds toenemen.⁴ Ten tweede is er, mede gelet op het voedselaanbod, voldoende ruimte voor de vestiging van meerdere vossenfamilies in de Yerseke Moer.

Neemt het aantal vossen toe, dan neemt verhoudingsgewijs ook de predatiedruk toe. Dit kan ertoe leiden dat de vos de dominante predator van weidevogels wordt, zoals bijvoorbeeld het geval was in verschillende weidevogelgebieden in Noordwest Overijssel.⁵ Daarnaast neemt door populatiegroei ook het risico op zogenaamd *surplus-killing* toe. Dit houdt in dat de vos meer vogels doodt dan direct noodzakelijk, een fenomeen dat niet alleen bekend is van vossen die een kippenren weten te betreden.⁶ Zo blijkt uit langjarig onderzoek (1987-2017) in het weidevogelgebied Giethoorn-Wanneperveen dat de kolonisatie door vossen heeft geleid tot het regelmatig verdwijnen van *alle* eieren en kuikens in grote delen van het gebied.⁷

¹ Bron: www.sovon.nl en www.vogelatlas.nl

² A. Trouwborst 2016. *Weidevogels en de Europese en internationale verplichtingen van Nederland: een juridische analyse. Rapport in opdracht van Vogelbescherming Nederland. Tilburg University.*

³ M.L. Ruytenburg 2016. *Predatie- en broedsuccesonderzoek van grutto en kievit in de Yerseke Moer en de Sint Laurensse Weihoek. Afstudeeronderzoek Hogeschool Van Hall Larenstein, Velp.*

⁴ C. Hoon 2017. *Met de vos aan tafel; inzicht in het vóórkomen van de vos in Zeeland. Rapport Wing en ATKB, nr. CH1705, 20 november 2017.*

⁵ E.B. Oosterveld, J. Mulder, P. de Hoop & L. Davids 2017. *Predatie en predatoren bij weidevogels in Noordwest-Overijssel. A&W-rapport 2236. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.*

⁶ Voor *surplus-killing*, zie ook: <https://www.zoogdiervereniging.nl/de-vos-vulpes-vulpes>

⁷ O. Brandsma 2018. *Herstel weidevogelstand in het weidevogelreservaat Giethoorn-Wanneperveen na kort houden vos. De Levende Natuur, jaargang 119, nummer 6.*

Kortom, gelet op de internationale verplichting om grondbroedende weidevogels te beschermen, gelet op de actuele beschermingsstatus van de grutto, kievit en tureluur in Nederland, Zeeland en de Yerseke Moer, en gelet op de actuele en potentiële impact van predatie door de vos op de populatieontwikkeling van deze soorten in de Yerseke Moer, concluderen wij dat er sprake is van een wettelijk belang, zoals bedoeld in artikel 3., vijfde lid, onder b, sub 1, van de Wnb, om de aanwezigheid van de vos in en rond de Yerseke Moer in de voor broedvogels gevoelige periode te reduceren tot nul.

Andere bevredigende oplossingen

De Wnb vereist dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn die een minder negatief effect hebben op de soort waarvoor ontheffing wordt aangevraagd. In de ontheffingsaanvraag geeft u aan dat de volgende alternatieve maatregelen reeds zijn genomen. U heeft daarbij gehandeld conform het Natura 2000-beheerplan voor de Yerseke en Kapelse Moer, en het Protocol predatiebeheer bij weidevogels.⁸

Ten eerste hebben weidevogels baat bij een relatief hoge grondwaterstand, zodat zij voldoende voedsel kunnen vinden. Om het oppervlak geschikt leefgebied voor weidevogels (en voor aangewezen soorten van het Natura 2000-gebied: kolgans en smient) te vergroten is het grondwaterpeil daarom in 2015 in vier deelgebieden van de Yerseke Moer verhoogd met 15-30 cm. Van de vernatting van het gebied profiteren niet alleen de weidevogels, maar ook overwinterende smienten en kolganzen, waarvoor in het kader van de Vogelrichtlijn instandhoudingsdoelen zijn opgesteld. Waterpeilbeheer is een belangrijk onderdeel van het generieke beheer van de Yerseke Moer.

Ten tweede wordt de vegetatie zodanig beheerd dat vossen weinig beschutting in het gebied vinden. Rietkragen worden jaarlijks gemaaid en begraasd. Bosschages, houtige opslag (bijvoorbeeld van meidoorn) en bomen zijn verwijderd. Op deze wijze hebben ook andere predatoren van weidevogels, zoals zwarte kraaien en roofvogels, minder gelegenheid om te rusten en te nestelen. Het beperkt aantal bosschages dat om landschappelijke redenen blijft staan, wordt gesnoeid om boomvorming te voorkomen. De timing van de werkzaamheden wordt, om verstoring van weidevogels te voorkomen, afgestemd op het broedseizoen van de weidevogels.

Deze maatregelen hebben enkele beperkingen: er is altijd sprake van hergroei van riet, en niet alle houtige gewassen worden verwijderd. Ook zijn er konijnenholen en bruggen waar vossen zich overdag in of onder kunnen verschuilen.

Ten derde zijn en worden tijdens het broedseizoen in een aantal deelgebieden van de Yerseke Moer elektrische rasters geplaatst. Het blijkt echter dat deze rasters gepasseerd kunnen worden door vossen. Hierdoor is er geen significant verschil waargenomen in het broedsucces van de grutto en kievit tussen terreinen binnen en buiten de enclosure (Ruytenburg 2016). Een mogelijke verklaring is dat het raster op sommige plaatsen over water gespannen moet worden en dat de vos er onderdoor is gezwommen. Wisselende waterstanden spelen hierbij mogelijk een rol. Daarnaast geldt, dat het onderhoud van de rasters vanwege de terreingesteldheid complex is en broedvogels kan verstoren. U geeft aan te blijven werken aan de optimalisatie van dit systeem. Totdat dit optimaal werkt en over een groter oppervlak is toe te passen, is aanvullend vossenbeheer nodig.

Ten vierde worden andere predatoren voor zover mogelijk bestreden. Dit vindt plaats, zoals reeds genoemd, door het verwijderen van bosschages en bomen, maar ook door het vangen en doden van zwarte kraaien en kauwen in het gebied rondom de Natura 2000-begrenzing.

Tot slot is de vos op grond van artikel 3.1 van de Regeling natuurbescherming aangewezen als een soort die in het gehele land schade veroorzaakt. Onder deze schade wordt ook schade aan wilde flora en fauna verstaan. Om deze reden geldt een vrijstelling voor het vangen en doden van de vos op door de grondgebruiker gebruikte gronden (artikel 3.15 Wet natuurbescherming). De Yerseke Moer ligt in het werkgebied van de Wildbeheereenheid Reimerswaal. Volgens het jaarverslag van de Faunabeheereenheid Zeeland, zijn er in 2017 binnen de WBE op basis van de vrijstelling 52 vossen gedood. Het systematisch rond de jaarwisseling getelde aantal vossen binnen de WBE Reimerswaal varieerde tussen 2014 en 2018 van 5 tot 11. Stichting Het Zeeuwse Landschap werkt voor de

⁸ E.B. Oosterveld 2014. *Protocol predatiebeheer bij weidevogels. A&W-rapport 1827, Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden*

bestrijding van de vos samen met de WBE. Afschot met het geweer, en vangst met kunstburgt en kastval in het gebied rondom de Natura 2000-begrenzing hebben de aanwezigheid van de vos tijdens de voor weidevogels gevoelige broedperiode tot op heden echter niet kunnen voorkomen. Reden hiervoor is dat de vos een schemer- en nachtdier is dat zich overdag veelal verbergt. Uit onderzoek met camera's blijkt dat de vos ook in de Yerseke Moer na zonsondergang actief is (Ruytenburg 2016). Op basis van het bovenstaande concluderen wij dat voldoende alternatieve maatregelen zijn genomen om de leefomstandigheden van weidevogels in de Yerseke Moer te verbeteren, en de predatie door vossen, zwarte kraaien en kauwen op basis van wettelijke vrijstellingen te beperken. Dit kan echter niet voorkomen dat zich vossen bevinden in en rondom de Yerseke Moer in de voor weidevogels gevoelige broedperiode. Uitgaande vanuit het principe dat goed weidevogelbeheer bestaat uit een combinatie van maatregelen en uit lokaal maatwerk, concluderen wij, op basis van de bovenstaande opsomming van reeds genomen maatregelen en hun beperkingen, dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn voor de bescherming van grutto's, kieviten en tureluurs in de Yerseke Moer, dan aanvullend afschot van de vos in de schemer en nacht, wanneer de vos met name actief is.

Staat van instandhouding

De vos (*Vulpes vulpes*) is een van de meest wijdverspreide roofdieren ter wereld. De populatie is volgens de IUCN wereldwijd stabiel en onbedreigd, wat betreft verspreiding en aantallen. De trend van dagactieve vossen is in Nederland sinds 1994 eveneens stabiel (hoewel de vos veelal 's nachts actief is). De landelijke verspreiding is na een intensieve vervolging in de 19^e eeuw sterk toegenomen.

In Zeeland organiseren de Wildbeheereenheden iedere winter twee tot vier tellingen om het aantal vossen in hun gebieden te bepalen. In de maanden november, december, januari en februari wordt er op een vooraf te bepalen dag in de late avonduren geteld met behulp van kunstlicht. Er zijn vaste telgroepen die jaarlijks dezelfde route afleggen. Hieruit blijkt dat de aantallen en verspreiding van de vos in Zeeland nog steeds toenemen.

Aanvullend afschot, zoals bedoeld in de ontheffingsaanvraag, zal jaarlijks plaatsvinden in de periode van 1 januari t/m 31 mei, wanneer vossen niet of nauwelijks migreren (en vlak voor en tijdens het voor weidevogels belangrijke broedseizoen). Dit maakt dat er naar verwachting minder vossen geschoten hoeven te worden om tot een nulstand te komen tijdens het broedseizoen, dan in hetzelfde aantal maanden in de rest van het jaar, wanneer veel vossen juist rondzwerven op zoek naar nieuwe territoria.

Naar verwachting zullen per jaar slechts enkele vossen op basis van de ontheffing gedood worden. Dit heeft lokaal tot gevolg dat, in en om de Yerseke Moer, geen vossen voor zullen komen tijdens en vlak voor het broedseizoen van de grutto, kievit en tureluur. Op de totale populatie in het werkgebied van de WBE Reimerswaal en in de provincie Zeeland als geheel, zal dit slechts een klein, niet significant effect hebben op de duurzaamheid van de vossenpopulatie.

Provinciaal beleid

Op 7 december 2018 hebben de Provinciale Staten van Zeeland de Beleidsnota Natuurwetgeving vastgesteld. In deze nota worden weidevogelgebieden en kustbroedvogellocaties in heel Zeeland bestempeld als extra kwetsbaar voor vossenpredatie. Met name ter bescherming van weidevogels en kustbroedvogels is daarom, volgens de nota, een aanpak van de vos met aanvullende middelen zoals kunstlicht, restlichtversterkers en warmtebeeldkijkers noodzakelijk. Op dit punt past de aanvraag voor ontheffing binnen het kader van het provinciale beleid.

De beleidsnota geeft echter ook aan dat het voorgenomen beheer zal plaatsvinden op basis van een onderbouwing in een faunabeheerplan en het verlenen van een ontheffing aan de Faunabeheereenheid Zeeland. Aan een faunabeheerplan voor de vos, en bijbehorende ontheffingsaanvraag, wordt thans door de FBE gewerkt. Om echter te voorkomen dat de toch al kwetsbare broedpopulaties grutto, kievit en tureluur klappen krijgen voordat dit faunabeheerplan is goedgekeurd, is het van belang om in de Yerseke Moer tijdelijk zonder faunabeheerplan, zoals hierboven bedoeld, te werken. Om deze reden staan wij op dit punt toe dat afgeweken wordt van het provinciale beleid.

Op grond van artikel 3.17, vijfde lid van de Wet natuurbescherming kan, in afwijking van artikel 3.12, eerste en tweede lid Wnb, ontheffing worden verleend voor handelingen die niet op grond van een faunabeheerplan worden verricht, indien de noodzaak ontbreekt voor een faunabeheerplan, gelet op

de specifieke kenmerken van de desbetreffende diersoort dan wel de aard of omvang van te verrichten handelingen. Gelet op de beperkte geldigheidsduur van de aangevraagde ontheffing, de beperkte omvang van het gebied waarin van de ontheffing gebruik gemaakt mag worden, en het beperkt aantal vossen dat extra geschoten zal worden, concluderen wij dat voldaan wordt aan de vereisten om zonder faunabeheerplan ontheffing te verlenen.

Om toch aan de eis van een faunabeheerplan te voldoen, is in de voorschriften in bijlage 1 bij dit besluit opgenomen dat de ontheffing gebruikt mag worden met ingang van 1 januari 2019, in de maanden januari tot en met mei, gedurende maximaal drie jaar, doch uiterlijk tot een dag voorafgaand aan de datum waarop een ontheffing aan de Faunabeheereenheid Zeeland op basis van een faunabeheerplan voor de vos van kracht wordt.

C. Conclusies

C1. Algemeen

Het voorgaande heeft naar ons oordeel voldoende aangetoond dat er een *wettelijk belang* is om het aantal vossen in de voor grutto's, kieviten en tureluurs gevoelige broedperiode in en rondom de Yerseke Moer tot nul te reduceren, en om hiervoor in aanvulling op de landelijke vrijstelling, om vossen te doden ter voorkoming van schade aan flora en fauna, afschot te plegen van zonsondergang tot zonsopgang en daarbij gebruik te maken van een auto, een restlichtversterker en een warmtebeeldkijker. Tevens stellen we op basis van het voorgaande vast dat Stichting Het Zeeuwse Landschap alle voor haar mogelijke alternatieve maatregelen heeft uitgevoerd, en dat er geen andere bevredigende oplossing is dan deze maatregelen voort te zetten en in aanvulling daarop vossen af te schieten in de schemer en de nacht, wanneer vossen het meest actief zijn. Tot slot stellen we vast dat de aanvullende maatregel een beperkte, niet-significante impact heeft op de duurzame instandhouding van de vos in de WBE Reimerswaal en in de provincie Zeeland.

Wij zijn op grond van bovenstaande overwegingen van oordeel dat de ontheffing onder oplegging van voorschriften (bijlage 1) kan worden verleend.

C2. Kader artikel 1.10

Uw activiteiten levert geen strijdigheden op met de in artikel 1.10 van de Wet natuurbescherming genoemde doelen.

Bijlage 3.

Locatie waar activiteiten mogen plaatsvinden

Er wordt uitsluitend gebruik gemaakt van de ontheffing binnen het rood omlijnde gebied, buiten de bebouwde kom, maar buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied Yerseke en Kapelse Moer (groen gekleurd).

Bijlage 4.

Model meldingsformulier

Voor het gebruik van ontheffing Wet natuurbescherming

Kenmerk ontheffing:	zk18000040 / 18932840
Geldigheid ontheffing:	Met ingang van 1 januari 2019, in de maanden januari tot en met mei, gedurende maximaal drie jaar, doch uiterlijk tot een dag voorafgaand aan de datum waarop een ontheffing aan de Faunabeheereenheid Zeeland op basis van een faunabeheerplan voor de vos van kracht wordt.
Voor het doden/vangen van:	Vossen

Periode gebruik ontheffing

Tijdens de periode dat gebruik gemaakt wordt van de ontheffing (hieronder in te vullen), dienen de in de ontheffing aangegeven aanvullende preventieve maatregelen duidelijk zichtbaar op de percelen aanwezig te zijn en de in de ontheffing aangegeven middelen (indien van toepassing), dienen tijdens deze periode in werking gesteld te zijn.

Van de ontheffing wordt gebruik gemaakt

van (datum) :
tot (datum) :
op het perceel* :

* Indien de ontheffing voor meerdere percelen is verleend, tevens aangeven op welk perceel/welke percelen gebruik van de ontheffing wordt gemaakt.

Indien gedurende de geldigheid van de ontheffing meerdere keren gebruik van de ontheffing wordt gemaakt dient dit opnieuw te worden gemeld.

Plaats van handelen

Bij dit formulier dient een topografische kaart 1: 25000 gevoegd te worden (verplicht) met daarop aangegeven, de percelen waarop gebruik gemaakt zal worden van de ontheffing.

Houder van de ontheffing

Naam :
Adres :
Postcode en woonplaats :

Gebruikers van de ontheffing

Naam (gebruiker 1) :
Adres :
Postcode en woonplaats :

Naam (gebruiker 2) :
Adres :
Postcode en woonplaats :

De houder van de ontheffing dient, alvorens daadwerkelijk van de ontheffing gebruik gemaakt kan worden, dit formulier volledig in te vullen alsmede een topografische kaart bij te voegen en tenminste 24 uur voor aanvang van het gebruik van de ontheffing, naar het volgende adres te sturen of te mailen aan:

RUD-Zeeland
t.a.v. handhaving groen
Postbus 35
4530 AA Terneuzen
Email: handhaving.groen@rud-zeeland.nl

Bijlage 5.

Model rapportageformulier

[illegible]

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

FAUNABEHEERPLAN Vos 2020 – 2025 Zeeland

Uitvoering in eigen beheer
FBE Zeeland

Eindredactie S.G.J. Crasborn

Leeswijzer

Voor u ligt het Faunabeheerplan onderdeel vos van de Faunabeheereenheid Zeeland (hierna te noemen “FBE”). Dit plan bevat een omschrijving en onderbouwing van het faunabeheer, voor zover betrekking hebbend op vrijstelling en aanvullende ontheffingen die de FBE in de periode 2020-2025 nodig acht voor de uitvoering van het beheer van de vos. Dit ter bescherming van verschillende in de wet genoemde belangen in haar hele werkgebied. Met het plan wil het bestuur van de FBE de transparantie, integraliteit en de planmatigheid van alle facetten van het faunabeheer in Zeeland versterken.

Alle wildbeheereenheden in Zeeland zijn van 17 oktober 2019 tot 30 november 2019 in de gelegenheid gesteld om hun zienswijzen op het Faunabeheerplan vos 2020-2025 in te dienen. Deze zienswijzen zijn verwerkt in het definitieve plan.

Het bestuur van de FBE heeft dit faunabeheerplan op 20 december 2019 vastgesteld en is door Gedeputeerde Staten goedgekeurd in haar vergadering van [datum]

Inhoud

1. Inleiding.....	6
1.1. Algemeen.....	6
1.2. Dierenwelzijn	6
1.3. Rechtspersoonlijkheid	7
1.4. Werkgebied Faunabeheerplan vos 2020-2025	7
1.5. Werkveld.....	7
1.6. Looptijd Faunabeheerplan vos	7
2. Wettelijk en beleidsmatig kader	8
2.1 Algemeen	8
2.2 Verboden t.a.v. de vos (§ 3.3 Wnb)	8
2.3. Het faunabeheerplan	9
2.4. Populatiebeheer	10
2.5. Schadebestrijding	11
2.6. Middelen voor het vangen en doden	12
2.7. EU Vogelrichtlijnen (VR).....	13
2.8. Beleidsnota Natuurwetgeving	13
3. Onderzoek bureau Wing	15
4. De vos (<i>Vulpes vulpes</i>)	16
4.1. Status	16
4.2. Staat van instandhouding	16
4.3. Soortbeschrijving	16
4.4. Verspreiding en ontwikkeling	17
4.5. Invloed van vos op bodembroeders	21
4.6. De kern weidevogel- en kustbroedgebieden in Zeeland	26
4.7. Landbouwschade	28
5. Evaluatie afgelopen beheerperiode	29
6. Beheermaatregelen ter voorkoming van schade	31
6.1. Uitvoering beheermaatregelen ter voorkoming van schade 2020-2025.....	33
6.2. Effectiviteit beheermaatregelen ter voorkoming van schade	34
7. Werkplan vos.....	36
8. Monitoring	37
9. Ontheffingsaanvraag en vergunningen.....	38
10. Conclusies.....	39

Literatuur	40
Bijlage 1 Kaart werkgebied Faunabeheereenheid Zeeland.....	41
Bijlage 2 Kaart overzicht aandachtgebieden	42
Bijlage 3 Expertoordeel terreinbeherende organisaties aandachtgebieden	43
Bijlage 4 Onderzoek: “Met de vos aan tafel”	77

1. Inleiding

1.1. Algemeen

De Zeeuwse natuur heeft zich de afgelopen eeuwen ontwikkeld zonder de aanwezigheid van de vos. Met de aanleg van bruggen, dijken en andere verbindingen tussen de eilanden en het vaste land heeft de vos de mogelijkheid gekregen om Zeeland te koloniseren. Rond 2010 lag het zwaartepunt van de verspreiding van de vos in de provincie Zeeland hoofdzakelijk in Zeeuws-Vlaanderen en bij de grens met Brabant. Er kwamen verder vrijwel geen vossen voor op de Zeeuwse eilanden. De laatste jaren heeft de vos zich uit kunnen breiden naar Walcheren, Noord- en Zuid-Beveland, Tholen en Sint Philipsland. Op het eiland Schouwen-Duiveland is de vos zeer recent gesignaleerd. De verspreiding van de vos in Zeeland wordt bevestigd door systematisch uitgevoerde tellingen, geconstateerde problemen ten aanzien van de populaties broedvogels en overlast die door burgers wordt ervaren. Het is van belang om een objectief beeld van het aantal vossen in Zeeland in kaart te brengen en het effect hiervan op de biodiversiteit weer te geven. Een beeld gebaseerd op feiten en wetenschappelijke inzichten, uitgewerkt in dit faunabeheerplan, vormt de onderbouwing voor het Faunabeheerplan vos 2020-2025. Belangrijke aspecten voor de onderbouwing van dit Faunabeheerplan zijn de ontwikkeling in verspreiding, populatiedichtheden, en de positieve en negatieve effecten die de vos op de Zeeuwse biodiversiteit heeft. De betrokken partijen zoals de Wildbeheereenheden, de jagersverenigingen, het Zeeuws Vossenoverleg, de terreinbeherende organisaties, ZLTO en de natuur- en vogelbescherming organisaties hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan de totstandkoming van dit faunabeheerplan. Het samenbrengen van de bevindingen van deze organisaties samen met een onafhankelijke ecologische analyse leveren een zo compleet mogelijk beeld op die gezamenlijk de onderbouwing vormen voor dit Faunabeheerplan.

1.2. Dierenwelzijn

Bij de jacht en faunabeheer of het nalaten van beheer, dient het dierenwelzijn ten allen tijde in acht genomen te worden. Fauna kan bij de uitvoering van het beheer worden verstoord, gevangen of gedood. Jagers zorgen er altijd voor dat de impact op dierenwelzijn minimaal is. Bovendien zorgen zij bij aanrakingen of andere calamiteiten met wilde dieren, waarbij dieren zich in een uitzichtloze positie bevinden, er voor dat gewonde dieren niet onnodig hoeven te lijden. Artikel 3.24 lid 1 van de Wet natuurbescherming regelt dat 'een ieder die een in het wild levend dier doodt of vangt voorkomt dat het dier onnodig lijdt'. Artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming voorziet in een zorgplicht. Dit geldt voor alle in het wild levende dieren. Daarnaast zijn er de weidelijkheidsregels ofwel de gedragscodes van de jagers zelf. De code omvat de kaders voor een fatsoenlijke en respectvolle omgang met het landschap in het algemeen, in het wild levende dieren in het bijzonder en met mensen met wie de jager in contact komt. Van jagers mag worden verwacht dat ze zich voorbeeldig gedragen. Elke jager is zich immers bewust van zijn speciale positie en de daaraan verbonden verantwoordelijkheden. Juist gedrag vormt onder alle omstandigheden een vast onderdeel van hoe een jager denkt en handelt (bron: Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging)

Bij afschot in het voortplantingsseizoen moet rekening gehouden worden met de aanwezigheid van jongen die afhankelijk zijn van de ouderdieren. Bij het afschot van een zogend dier wordt er van de uitvoerder verwacht dat deze probeert om de jongen op te sporen en te doden met de daarvoor wettelijk toegestane middelen.

1.3. Rechtspersoonlijkheid

De Stichting Faunabeheereenheid Zeeland is opgericht bij akte van 22 januari 2003 en samengesteld uit terreinbeherende en vertegenwoordigende organisaties op het gebied van natuurbeheer, landbouw, het particuliere eigendom en de jacht. Gedeputeerde Staten hebben op 17 juni 2003 de Faunabeheereenheid erkend als Faunabeheereenheid zoals bedoeld in artikel 29 van de Flora- en faunawet (nu als bedoeld in artikel 3.12 van de Wnb). Op grond van artikel 3.12 van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) en artikel 3.2 van de Verordening Wet natuurbescherming Zeeland 2017 is in het bestuur van de Faunabeheereenheid tenminste één vertegenwoordiger opgenomen vanuit de volgende organisaties van jachthouders of jachtaktehouders werkzaam binnen het werkgebied van de betreffende Faunabeheereenheid, te weten: agrariërs, verenigingen van jagers, particuliere grondeigenaren en terreinbeherende organisaties. In het bestuur van de Faunabeheereenheid zit daarnaast een vertegenwoordiger van één of meer maatschappelijke organisaties die het doel behartigen van een duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren in Zeeland.

1.4. Werkgebied Faunabeheerplan vos 2020-2025

Het werkgebied beslaat de hele provincie Zeeland. De provinciegrenzen zijn daarbij bepalend. Dit Faunabeheerplan vos 2020-2025 geldt voor het volledige werkgebied. Bijlage 1 bevat de kaart met de weergave van het werkgebied van de Faunabeheereenheid Zeeland en de daarbinnen gelegen wildbeheereenheden (hierna te noemen: WBE's). Op grond van de eisen inzake de omvang en begrenzing van WBE's, die in de Verordening zijn gesteld kunnen de begrenzingen van de WBE's in de komende periode wijzigen. De in de bijlage opgenomen figuur met de opgenomen benaming, grenzen en aangegeven oppervlakten kan derhalve gedurende de looptijd van dit faunabeheerplan worden aangepast.

Afbakening van dit faunabeheerplan

In afwijking van het Faunabeheerplan Jacht- en vrijgestelde soorten gaat dit plan ook over de gronden die zijn gelegen binnen de bebouwde kommen van gemeenten. Gemeenten kunnen binnen de bebouwde kommen jachtrechten verhuren en als grondgebruiker toestemming verlenen op grond van de geldende vrijstellingen schadebestrijding of populatiebeheer uit te voeren. Daarbij moet wel in acht worden genomen dat het gebruik van het geweer binnen de bebouwde kom of in de onmiddellijk aan de bebouwde kom grenzende terreinen niet is toegestaan op grond van artikel 3.21, lid 3 (Wnb) en artikel 3.16, lid 1 onder b van het Besluit natuurbescherming (hierna: Bnb).

1.5. Werkveld

De werkzaamheden van de Faunabeheereenheid vloeien voort uit artikel 3.12 (Wnb). De rol van de FBE is gericht op de uitvoering van het provinciaal faunabeleid en zij heeft een zelfstandige taak tot het organiseren en coördineren van duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren, de bestrijding van schadeveroorzakende dieren door grondgebruikers en de uitoefening van de jacht. Hiertoe dient de Faunabeheereenheid, op grond van artikel 3.12 lid 1 (Wnb) voor het eigen werkgebied een of meerdere faunabeheerplannen vast te stellen. Daarbij gaat de Wet natuurbescherming ervan uit dat het duurzaam beheer van populaties, de schadebestrijding en ook de jacht in het werkgebied wordt uitgevoerd overeenkomstig het Faunabeheerplan.

De wildbeheereenheden (WBE's)

De rol van de wildbeheereenheden is beschreven in artikel 3.14 lid 1 van de Wet natuurbescherming. Wildbeheereenheden zorgen voor de uitvoering van het door de Faunabeheereenheid vastgestelde faunabeheerplan en bevorderen dat duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren, de bestrijding van schadeveroorzakende dieren en de jacht worden uitgevoerd in samenwerking met en ten dienste van grondgebruikers of terreinbeheerders.

1.6. Looptijd Faunabeheerplan vos

Dit Faunabeheerplan voor de diersoort vos loopt vanaf 1 januari 2020 tot en met 31 december 2025.

2. Wettelijk en beleidsmatig kader

2.1 Algemeen

Op dit faunabeheerplan is het kader van de Wet natuurbescherming van toepassing. De vos is een soort als bedoeld in artikel 3.10 lid 1 onderdeel a (Bijlage Wnb onderdeel A). In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de meest relevante wetsartikelen die betrekking hebben op het reduceren van de vos in Zeeland. Voor de exacte en volledige weergave van de wetsartikelen wordt verwezen naar de officiële publicatie van de wet op wetten.overheid.nl.

2.2 Verboden t.a.v. de vos (§ 3.3 Wnb)

Verboden

- Vossen mogen niet opzettelijk worden gevangen of gedood (art. 3.10 lid 1/ a (Wnb)).
- Vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vossen mogen niet opzettelijk worden beschadigd of vernield (art. 3.10 lid 1/b).

Van deze verboden kan worden afgeweken onder de volgende voorwaarden:

- Er bestaat geen andere bevredigende oplossing (art. 3.8 lid 5/a (Wnb));
- Er is sprake van een wettelijk belang:
 - o In het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats (art. 3.10 lid 2 juncto 3.8 lid 5 b/1° (Wnb));
 - o ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom art. 3.10 lid 2 juncto 3.8 lid 5 b/2° (Wnb));
 - o in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (art. 3.10 lid 2 juncto 3.8 lid 5 b/3° (Wnb));
 - o ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen (art. 3.10 lid 2 onder b (Wnb));
 - o ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren (art. 3.10 lid 2 onder d (Wnb));
 - o in het algemeen belang (art. 3.10 lid 2 onder h (Wnb)).
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties in haar natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan (art. 3.10 lid 2 juncto art. 3.8 lid 5/c (Wnb)).

Overige verboden m.b.t. de vos

- In de wet is geen algemeen handels- en vervoersverbod opgenomen voor de vos. In artikel 3.25 (Bnb) is een verbod opgenomen om vossen onder zich te hebben of te verhandelen. In artikel 3.22 van de Regeling natuurbescherming (hierna: Rnb) is een vrijstelling opgenomen van dit verbod voor rechtmatig verkregen vossen, voor vervoer ten behoeve van opvang en voor gestorven vossen die in het wild zijn gestorven buiten schuld of medeweten van degene die zich het dier heeft toegeëigend.
- In artikel 3.34 lid 1 (Wnb) is bepaald dat vossen niet mogen worden uitgezet. Gedeputeerde Staten kunnen ontheffing en Provinciale Staten kunnen vrijstelling verlenen voor dit verbod (artikel 3.34 lid 3 (Wnb)). Hier zijn verder geen voorwaarden aan gesteld.

2.3. Het faunabeheerplan

De Wet

Op grond van artikel 3.12 lid 3 en 4 (Wnb) stelt de Faunabeheereenheid één of meer faunabeheerplannen vast voor hun werkgebied. Het duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren, de bestrijding van schadeveroorzakende dieren door grondgebruikers en de uitoefening van de jacht geschieden vervolgens overeenkomstig het faunabeheerplan.

- Onderdeel van het faunabeheerplan zijn passende en doeltreffende maatregelen ter voorkoming en bestrijding van schade aangericht door in het wild levende dieren (art. 3.12 lid 4 Wnb)
- Ten behoeve van een planmatige en doelmatige aanpak van het faunabeheer wordt het faunabeheerplan onderbouwd door trendtellingen van de populaties van in het wild levende dieren in het gebied waarop het faunabeheerplan van toepassing is (art. 3.12 lid 5 Wnb).

De Omgevingsverordening Zeeland 2018 (versie 8 februari 2019)

De Omgevingsverordening 2018 van de provincie Zeeland richt zich op de fysieke leefomgeving in de Provincie Zeeland. Dit betekent dat vrijwel alle regels die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving opgenomen zijn in de Omgevingsverordening. Het gaat hierbij om regels op het gebied van ruimtelijke ordening, maar ook op het gebied van mobiliteit, milieu, natuur, water en bodem.

De geldigheidsduur van het faunabeheerplan (art. 6.7 Ov)

De geldigheidsduur van het faunabeheerplan bedraagt ten hoogste 6 jaren.

De eisen aan een faunabeheerplan; algemeen (art. 6.8 Ov)

Een faunabeheerplan bevat ten minste de volgende gegevens:

- a) de omvang van het werkgebied van de Faunabeheereenheid;
- b) een kaart waarop de begrenzing van het werkgebied van de Faunabeheereenheid is aangegeven;
- c) inzicht in de samenhang tussen de jacht op de wildsoorten, het beheren van de populaties van in het wild levende dieren en het bestrijden van schade door deze dieren.

De eisen aan een faunabeheerplan; Duurzaam beheer van populaties en schade- bestrijding op basis van ontheffingen (art. 6.9 Ov)

Eisen aan een faunabeheerplan; Schadebestrijding op basis van vrijstellingen (art. 6.10 Ov)

In aanvulling op artikel 6.8 bevat een faunabeheerplan, indien sprake is van schadebestrijding op basis van vrijstellingen:

- a) een beschrijving van de planmatige en gecoördineerde bestrijding van schadeveroorzakende dieren;
- b) kwantitatieve gegevens over de populatie van de diersoorten ten aanzien waarvan sprake is van schadebestrijding, met inbegrip van gegevens over de aanwezigheid van de populaties in het betrokken gebied gedurende het jaar;
- c) per diersoort een beschrijving van de handelingen die binnen de looptijd van het voorgaande faunabeheerplan zijn verricht om het schaden van de in de betreffende vrijstelling bedoelde belangen te voorkomen, waaronder het, naar soort onderscheiden, aantal gedode dieren alsmede, voor zover daar- over redelijkerwijs kwantitatieve gegevens beschikbaar zijn, een beschrijving van de effectiviteit van die handelingen.

Beleidsnota Natuurwetgeving; meer prioriteit voor Zeeuwse biodiversiteit

De provinciale beleidsnota Natuurwetgeving vloeit voort uit de Natuurvisie 2017 – 2021.

Het doel van deze beleidsnota is driedelig:

1. herijking van het bestaand beleid en de ontwikkeling van nieuw beleid
2. uitwerking van de beleidskaders Wet Natuurbescherming
3. opstellen van duidelijke afwegingskaders en -criteria

In hoofdstuk 4 van de nota wordt jacht, beheer en schadebestrijding behandeld. De provincie kent een tweetal instrumenten die kunnen worden ingezet bij beheer en schadebestrijding:

1. de ontheffing: het faunabeheerplan fungeert als basis voor populatiebeheer en schadebestrijding op basis van een ontheffing
2. de vrijstelling: bij de vrijstelling fungeert het faunabeheerplan als koepel voor schadebestrijding. De grondgebruiker bepaalt binnen de kaders van het faunabeheerplan wat aan schadebestrijding nodig is.

Artikel 6.12 (Verordening) Goedkeuring faunabeheerplan

1. Teneinde voor goedkeuring als bedoeld in artikel 3.12, zevende lid, van de wet in aanmerking te komen, voldoet een faunabeheerplan aan de eisen die voortvloeien uit de wet en het in dit hoofdstuk bepaalde.
2. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op een gedeeltelijke wijziging van het faunabeheerplan als bedoeld in artikel 6.7, tweede lid, en een verzoek als bedoeld in artikel 6.7, derde lid.

2.4. Populatiebeheer

Op grond van artikel 3.17 lid 1 (Wnb) kunnen Gedeputeerde Staten ontheffing verlenen ten behoeve van de beperking van de omvang van de populatie vossen. Deze beperking is mogelijk:

- In het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna en van de instandhouding van de natuurlijke habitats (art. 3.17 lid 1 b/1° (Wnb));
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom (art. 3.17 lid 1 b/2° (Wnb));
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of om andere dwingende redenen van groot openbaar belang (art. 3.17 lid 1 b/3° (Wnb));
- ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, industrieterreinen of begraafplaatsen (art. 3.17 lid 1 c/2° (Wnb));
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren (art. 3.17 lid 1 c/3° (Wnb));
- in het algemeen belang (art. 3.17 lid 1 c/4° (Wnb)).

2.5. Schadebestrijding

De vos is in artikel 3.1 lid e (Bnb) aangewezen als landelijke schadesoort en voor bestrijding geldt een ministeriele vrijstelling op grond van art. 3.1 tweede lid, van de Regeling natuurbescherming.

Aanwijzing landelijke schadesoort

Op grond van artikel 3.15 lid 1 (Wnb) is de vos in artikel 3.1 (Bnb) aangewezen als diersoort die niet in zijn voortbestaan wordt bedreigd of dat gevaar loopt en die in het gehele land schade veroorzaakt.

In de Nota van toelichting op het Besluit natuurbescherming staan de redenen voor de aanwijzing van de soorten die landelijk kunnen worden vrijgesteld waaronder de vos (Ministerie van Economische Zaken, 2016):

- De vos wordt niet in zijn voortbestaan bedreigd en loopt dit gevaar ook niet.
- De vos veroorzaakt in het gehele land schade. Dit probleem kan alleen effectief worden aangepakt als de vos in het gehele land kan worden bestreden.
- De schade die de vos aanricht valt onder de typen schade die volgens de wet een afwijking van de verboden rechtvaardigen.
- De schade die vossen veroorzaken bestaat uit predatie van kippen, ganzen, eenden, konijnen, lammeren in buitenrennen; daarnaast brengen ze ziekten over, als hondsdoelheid en de vossenlintworm. De belangrijkste door de vos veroorzaakte schade betreft evenwel de fauna. Predatie door vossen van weidevogels heeft een negatieve invloed op de populatieontwikkeling van deze vogels. De stand van de weidevogels, met name die van de grutto, is in Nederland al zeer kwetsbaar en gaat de laatste jaren sterk achteruit.
- Voor de vos geldt dat er (gelet op zijn kenmerken en de omvang van de populaties) geen effectieve middelen zijn om schade te voorkomen zonder overtreding van de verbodsbepaling. Het ontwikkelen van deze middelen en methoden heeft de aandacht van de wetenschap, maar er is geen zicht op dat dergelijke middelen en methoden op korte termijn beschikbaar zullen komen.

Vrijstelling vos

In artikel 3.1 lid 2 (Rnb) is landelijke vrijstelling verleend aan grondgebruikers voor de bestrijding van de vos. In artikel 3.1 lid 3 (Rnb) is bepaald dat de vrijstelling wordt verleend voor de volgende handelingen: op door de grondgebruiker gebruikte gronden, dan wel in of aan door hem gebruikte opstallen, *ter voorkoming van in het lopende of daarop volgende jaar dreigende schade op deze gronden, in of aan deze opstallen, of in het omringende gebied.*

In artikel 3.1 lid 4 (Rnb) is bepaald dat, onder verwijzing naar artikelen 3.10, tweede lid, sub b, (Wnb) en 3.15, zesde lid, sub b, (Wnb), de vrijstelling geldt voor de volgende categorieën van schade:

- Schade aan de wilde flora of fauna, of natuurlijke habitats (art. 3.15, lid 6, sub b (Wnb)).
- Ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom (art. 3.15, lid 6, sub b, (Wnb)).
- Ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen (art. 3.10, lid 2, sub b, (Wnb)).

Provinciale vrijstelling overlast

Provinciale staten kunnen op grond van art. 3.16 lid 4 (Wnb) bij verordening een vrijstelling verlenen voor de bestrijding van overlast binnen de bebouwde kom.

2.6. Middelen voor het vangen en doden

Op grond van art. 3.25 lid 2 (Wnb) zijn in art. 3.3 lid 2 (Rnb) de middelen en methoden aangewezen die mogen worden gebruikt ter uitvoering van de vrijstelling, bedoeld in artikel 3.1 lid 2 (Rnb).

- a. geweren;
- b. honden, niet zijnde lange honden;
- c. haviken, slechtvalken en woestijnbuizerds;
- d. fretten;
- e. kastvallen;
- f. vangkooien,
- g. buidels.

In artikel 3.4 a (Rnb) is opgenomen dat er geen andere vangmiddelen of dodingsmiddelen mogen worden gebruikt dan in art. 3.3 lid 2 (Rnb) genoemd.

In artikel 3.4 b (Rnb) is opgenomen dat aardhonden niet mogen worden gebruikt voor het vangen of doden van vossen in hollen in de periode van 1 maart tot en met 31 augustus.

In artikel 3.4 c (Rnb) is opgenomen dat bij de uitvoering van de vrijstelling geweren, haviken, slechtvalken en woestijnbuizerds niet mogen worden gebruikt op zondagen, nieuwjaarsdagen, de tweede paasdag, de tweede pinksterdag, de eerste en tweede kerstdag en de Hemelvaartsdag. Fretten, kastvallen, vangkooien en buidels mogen wel op deze dagen worden gebruikt.

Afschot met het geweer

In artikel 3.26 (Wnb) zijn regels gesteld aan het gebruik van het geweer. Omvat in ieder geval dat het geweer niet mag worden gebruikt op gronden, niet zijnde een jachtveld dat voldoet aan bij of krachtens algemene maatregel van bestuur gestelde regels (lid 1 onder b; de jachtveldregels staan in 3.12 (Bnb)). Op basis van artikel 3.26 lid 2 (Wnb) zijn nadere regels gesteld inzake het gebruik van het geweer. Van deze regels en van de jachtveldvereisten kan worden afgeweken bij vrijstelling of ontheffing (artikel 3.26 lid 3 (Wnb)).

De nadere regels in het Bnb betreffende het gebruik van het geweer omvatten o.a.

- een verbod om het geweer te gebruiken voor zonsopgang en na zonsondergang (3.16 lid 1 (Bnb)).
- een verbod om het geweer te gebruiken binnen de bebouwde kom of binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom, of in de onmiddellijk aan de bebouwde kom grenzende terreinen (3.16 lid 1 (Bnb)).
- een verbod om het geweer te gebruiken binnen de afpalingskring van een eendenkooi (3.16 lid 1 (Bnb)).
- een verbod om het geweer te gebruiken vanaf of vanuit een rijdend motorrijtuig dan wel een ander voertuig, of vanuit een luchtvaartuig (3.16 lid 1 (Bnb)).
- een geweer is niet voorzien van een geluiddemper, een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten (3.13 lid 4 (Bnb)).

Kastval en vangkooi

Het is toegestaan om op grond van artikel 3.10 (Bnb) vossen te vangen met behulp van een kastval of vangkooi. Voor het gebruik van een kastval of vangkooi geldt niet de minimale eis van 40 hectare zoals dit wel het geval is bij het doden met het geweer. Men kan een kastval of vangkooi plaatsen met de schriftelijke toestemming van de grondgebruiker vanaf minimaal 1 hectare. Tevens is het toegestaan om een vangkooi of kastval binnen de bebouwde kom te gebruiken. De locatie van de vangkooi of kastval dient echter wel in het werkgebied van een WBE gelegen te zijn om gebruik te kunnen maken van de landelijke vrijstelling.

Bij het bestrijden van vossen zijn ook hulpmiddelen als lokvoer en lokfluiten toegestaan.

2.7. EU Vogelrichtlijnen (VR)

Naast de wettelijke belangen die direct van toepassing zijn op de vos, zijn er ook wettelijke belangen die geschaad worden wanneer de aanwezigheid van vossen (in hoge aantallen) bijdraagt aan een negatieve staat van instandhouding van Europese beschermde fauna. Het Europees Parlement heeft richtlijnen opgesteld inzake het behoud van de vogelstand binnen Europa.

Artikel 1 (VR) heeft betrekking op de instandhouding van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europees grondgebied van de lidstaten waarop het Verdrag van toepassing is. Zij betreft de bescherming, het beheer en de regulering van deze soorten. Deze richtlijn is van toepassing op vogels, hun eieren, hun nesten en hun leefgebied.

Artikel 2 (VR) stelt dat alle lidstaten alle nodige maatregelen nemen om de populatie van de in artikel 1 (VR) bedoelde soorten op een niveau te houden of te brengen dat met name beantwoordt aan de ecologische, wetenschappelijke en culturele eisen.

Artikel 3 (VR) stelt dat alle lidstaten met inachtneming van de in artikel 2 (VR) genoemde eisen, maatregelen nemen om voor alle in artikel 1 (VR) bedoelde vogelsoorten een gevarieerdheid van leefgebieden en een voldoende omvang ervan te beschermen, in stand te houden of te herstellen.

De lidstaten binnen Europa zijn verplicht alle nodige maatregelen te treffen om voor alle in artikel 1 (VR) bedoelde soorten en hun leefgebieden te beschermen. Predatorenbeheer is één manier om te voldoen (als de situatie dan vereist) aan de eis om vogelsoorten actief te beschermen. In Zeeland vormt de vos een directe bedreiging voor de lokaal aanwezige, Europees beschermde, soorten waarvan de staat van instandhouding negatief is of dreigt te worden.

Om deze vogelsoorten, hun eieren, hun nesten en hun leefgebied te beschermen dienen predatoren, met name in de weidevogel- en kustbroedgebieden beheerd te worden.

2.8. Beleidsnota Natuurwetgeving

De beleidsnota Natuurwetgeving is in 2018 vastgesteld door Provinciale Staten. Bij de beleidsnota hoort ook de Omgevingsverordening Zeeland 2018, onderdeel natuur (hoofdstuk 6). Het vaststellen van de omgevingsverordening is een bevoegdheid van Provinciale staten en gebeurt tegelijk met het vaststellen van de beleidsnota. De voor dit faunabeheerplan relevante artikelen uit de omgevingsverordening zijn in paragraaf 2.3 reeds benoemd. Hieronder volgt de tekst uit de Beleidsnota Natuurwetgeving over predatoren en de vos.

Predatoren

Predatoren bejagen, doden en eten andere dieren om in hun voedselbehoefte te voorzien. Predatoren horen bij de natuur. Veel insecten (o.a. libellen en sluipwespen), vogels (o.a. uilen, sperwers en reigers) en zoogdieren (o.a. marters, spitsmuizen en egels) zijn predator. Zij zijn voor hun voedsel afhankelijk van andere dieren als voedselbron. Predatoren vervullen een nuttige functie in de natuur. Ze hebben over het algemeen een gunstig effect op de diversiteit aan soorten, zorgen voor een – natuurlijk – evenwicht en houden prooidierpopulaties gezond. Predatoren kunnen ook bijdragen aan natuurlijke plaagbestrijding en het beperken van overlast of schade aan economische belangen. Zo is het tegenwoordig gebruikelijk om sluipwespen in te zetten als natuurlijk plaagbestrijders in de fruitteelt. En vossen dragen bij aan het intomen van populaties ganzen. Toppredatoren zoals de vos, lynx of wolf hebben zelf geen natuurlijke vijanden. Hun aantal wordt gereguleerd door hun sociale systeem en door sterfte bij een tekort aan voedsel. Predatoren horen bij de natuur. Ze maken een natuurlijk ecosysteem compleet. Hun aanwezigheid wordt in beginsel dan ook toegejuicht. Daar waar hun aanwezigheid negatieve gevolgen met zich meebrengt ligt dit anders. Over twee predatoren zullen we daarom verder uitweiden: de vos en de wolf.

Vos

Sinds 2005 is de vos in Zeeland aan een opkomst begonnen. De afgelopen jaren heeft hij zich gestaag verspreid over de provincie vanuit Vlaanderen en Noord-Brabant. Zelfs op Schouwen Duiveland zijn ondertussen de eerste vossen gesignaleerd. De vos staat aan de top van de voedselketen en kent in Nederland geen natuurlijke vijanden, zolang de wolf zich nog niet echt gevestigd heeft.

Natuurlijke aantalsregulatie vindt plaats door het sociale systeem en voedselschaarste. In een territorium leven één mannetje (rekel) en één of meerdere vrouwtjes (moeren). Nadat de jongen zelfstandig zijn, worden zij verdreven uit het territorium en gaan op zoek naar een eigen territorium. Tot de tijd dat ze een eigen territorium hebben leiden deze jongen een zwervend bestaan. Opeengevallen territoria worden meestal direct weer ingenomen door zwervende vossen. Vossen zijn echte voedselopportunisten. Zij eten alles wat op hun weg komt. Muizen en konijnen vormen echter het hoofdmenu.

Vossen zijn snel in het ontdekken van plaatsen waar gemakkelijk voedsel te halen is. Erven met kippen, siervogels en konijnen trekken dan ook de aandacht van steeds weer nieuwe vossen. Ook vogels die op de grond broeden zijn een makkelijke prooi, zeker wanneer deze in hoge dichtheden of kolonieverband broeden. Regelmatig bezoek van de vos aan dergelijke gebieden kan het broedsucces negatief beïnvloeden. Vossen worden ook vaak in verband gebracht verspreiding van de vossenlintworm, een parasiet waarvan de eitjes ook mensen ernstig kunnen besmetten. In Zeeland komt de ziekte vooralsnog niet voor. In Zeeland is de vos onderwerp van maatschappelijke (en politieke) discussie.

De Faunabeheereenheid Zeeland heeft om deze reden een “vossentafel” georganiseerd. Diverse maatschappelijke organisaties en groeperingen hebben daarbij hun ervaringen met de vos kunnen inbrengen en er heeft een ecologisch onderzoek plaatsgevonden. Ten grondslag aan dit onderzoek lag de vraag wat het voorkomen en de dichtheid van de vos in Zeeland is en wat de impact is van zijn aanwezigheid. Door middel van literatuuronderzoek en inventarisatie bij de partijen die in aanraking komen met de vos is het vraagstuk in de volle breedte in beeld gebracht. Uit de literatuur en de inventarisatie blijkt dat de populatie toeneemt: zowel wat betreft aantallen als verspreiding. Dat heeft vaak een grote impact op de omgeving, op een uiteenlopend scala aan aspecten: met name weidevogels, kustbroeders en wildsoorten vallen ten prooi aan de vos. Vaak zijn dit soorten die door andere factoren al onder druk staan of waarvoor bepaalde natuurdoelstellingen gelden. Ook particulieren maken steeds vaker melding dat hun hobbydieren slachtoffer zijn van de vos. Afhankelijk van het belang kan in een enkel geval het effect van de vos ook positief uitpakken. Bijvoorbeeld predatie van ganzen kan bijdragen aan het beperken van de ganzenschade. Daarnaast kwamen aspecten als de volksgezondheid, waterkering en verkeersveiligheid aan de orde. De aanwezigheid van de vos draagt bij aan de waarde van de beleving van het landschap: het zien van een vos is en blijft een bijzondere ervaring, iets wat zeker bezoekers van natuurgebieden waarderen. Daartegenover staat dat er in Zeeland gebieden zijn waar de vos (nog) niet of nauwelijks voorkomt, waardoor soorten zich hebben ontwikkeld die niet gewend zijn aan de aanwezigheid van de vos. Daardoor kan zijn aanwezigheid op die plekken leiden tot het verdwijnen van belangrijke natuurwaarden, bijvoorbeeld voor de bodembroeders.

Weidevogelgebieden en kustbroedvogellocaties in heel Zeeland zijn bestempeld als extra kwetsbaar voor vossenpredatie. Met name ter bescherming van weidevogels en kustbroedvogels is een aanpak van de vos met ruime mogelijkheden in de gehele provincie noodzakelijk. Daarbij zal geprobeerd worden het eiland Schouwen-Duiveland volledig vossenvrij te houden. Hiertoe zijn aanvullende maatregelen (o.a. kunstlicht, restlichtkijker, warmtebeeld) noodzakelijk. Dit beheer zal plaatsvinden op basis van een onderbouwing in een faunabeheerplan en het verlenen van een ontheffing aan de Faunabeheereenheid.

(Bron: Beleidsnota Natuurwetgeving Provincie Zeeland)

3. Onderzoek bureau Wing

Bureau Wing heeft in samenwerking met adviesbureau ATKB uitvoering gegeven aan het onderzoek *“Met de vos aan tafel”*. In dit onderzoek is het voorkomen en de effecten van de vos in Zeeland in beeld gebracht. Het onderzoek bestond uit twee onderdelen. Een literatuuronderzoek waarbij een beknopte inventarisatie is gemaakt van het voorkomen en de dichtheden van de vos in Zeeland en welke economische, maatschappelijke en ecologische effecten dit verder heeft. Tevens hebben er interviews en een enquête plaatsgevonden onder de diverse stakeholders waarbij een inventarisatie is gemaakt van de ervaren effecten van de vos in Zeeland. Uit beide onderdelen van het onderzoek blijkt dat de populatie vossen in Zeeland sterk groeit, zowel in aantal als in verspreiding. Dit heeft invloed op de omgeving. Met name bij predatie van kustbroeders en weidevogels is het effect zichtbaar. Maar ook de predatie van overige fauna, (hobby)vee, de verspreiding van ziektes en het ondergraven van waterkeringen vormen een bedreiging.

Tevens heeft de vos positieve effecten. De aanwezigheid van de vos draagt bij aan de natuurbeleving van recreanten. Het zien van een vos is voor veel mensen een bijzondere ervaring. Tevens speelt hij een rol in de voedselketen waarbij hij de populatie prooidieren gezond houdt. Echter geldt dit niet voor alle prooidieren. Ook de predatie van de gans kan een positief effect hebben en economische schade beperken.

Uit onderzoek volgt het advies om provincie-breed maatregelen te treffen. Wanneer dit niet gebeurt zal de dichtheid en verspreiding van de populatie vossen in Zeeland verder uitbreiden. De vossenpopulatie bevindt zich nu op een kantelpunt waarbij een bewuste en strategische keuze noodzakelijk is. Wachten met het maken van keuzes zorgt ervoor dat de vos zich nog verder verspreid en de effecten alleen maar groter zullen zijn.

Bij de reductie van de vos is samenwerking tussen betrokken partijen van groot belang om het gewenste resultaat te bereiken. De komende jaren dient ervaring opgedaan te worden doormiddel van lokaal maatwerk. Hierbij dienen lokaal extra maatregelen te worden toegepast.

Op basis van het literatuuronderzoek, de interviews en de enquête zijn een drietal scenario's onderzocht, die in de breedte het handelingsperspectief schetsen voor de vraag hoe om te gaan met de vossenpopulatie in Zeeland. Het eerste scenario is *“Geen beperking voor de vos”* waarbij de vos vrij spel krijgt en niet intensiever wordt bestreden.

Het tweede scenario is *“Lokaal maatwerk”* waarbij de vos is toegestaan in grote delen van Zeeland maar extra regulatie plaatsvindt in en rond de kwetsbare natuurgebieden en de plekken waar veel schade optreedt aan (hobby)vee.

Het derde scenario is *“Geen plaats in Zeeuwse natuur”* waarbij alles in het werk wordt gesteld om reeds gevestigde vossen te verwijderen en nieuwe vestigingen te voorkomen. Dit dient in combinatie gedaan te worden met het verbeteren van de habitatkwaliteit en uitbreiding van leefgebieden voor weidevogels.

Uit de resultaten van het onderzoek kwam naar voren dat het tweede scenario *“Lokaal maatwerk”* het meest gewenste resultaat zal opleveren in Zeeland.

Het rapport *“Met de vos aan tafel”* vormt de basis voor de onderbouwing van het Faunabeheerplan vos 2020-2025. In bijlage 4 is het volledige onderzoek opgenomen.

4. De vos (*Vulpes vulpes*)

4.1. Status

Landelijk vrijgestelde soort.

4.2. Staat van instandhouding

De aanwijzing van de vos als landelijk vrijgestelde soort als bedoeld in artikel 3.15 lid 1 (Wnb), houdt in dat reeds is vastgesteld dat de vos niet in zijn voortbestaan wordt bedreigd of dat gevaar loopt. In paragraaf 4.4 wordt dit bevestigd door de cijfers van de verspreiding en populatiegroei in Nederland en Zeeland.

4.3. Soortbeschrijving

De vos verblijft het grootste deel van het jaar bovengronds en is vooral in de schemer en 's nachts actief. Tijdens de ranstijd (december –februari) en gedurende het opgroeien van de jongen is hij ook overdag actief. De vossenbouw (het hol) wordt gebruikt bij het zetten van de welpen in maart - april en om te schuilen bij slecht weer of gevaar. Een bouw wordt door de vos zelf gegraven of er wordt gebruik gemaakt van een dassenburcht of uitgegraven konijnenhol. Vossen leven in familiegroepen (rekel, moeder en jongen, soms met nog 1 á 2 adulte dieren) en hebben een territorium. Afhankelijk van leefgebied en voedselaanbod varieert dit meestal tussen de 50-200 hectare. In stedelijk gebied hebben de vossen kleinere territoria, vanaf 20 ha en kunnen ze groepsgewijs voorkomen. Dit is het gevolg van de hoge voedselbeschikbaarheid in het stedelijk gebied. Territoriumgrenzen vallen vaak samen met natuurlijke of kunstmatige elementen zoals rivieren, kanalen, houtsingels, auto- en spoorwegen en worden gemarkeerd met urine en uitwerpselen. Doordat de vos territoriaal leeft is de dichtheid gelimiteerd, waarbij het beschikbare voedsel voor de vos bepalend is.

Naast de territoriale vossen zijn er in een vossenpopulatie eveneens zwervende vossen aanwezig. Het grootste gedeelte van deze zwervende vossen hebben dispersiedrang. Ofwel het wegtrekken uit het territorium van de ouders naar een plek waar ze zich kunnen gaan voortplanten. Daarvoor moeten ze een eigen territorium vinden of zich aansluiten bij een bestaande familiegroep. Met name de jonge rekels vertonen een grote dispersiedrang en kunnen daarbij grote afstanden afleggen van soms wel 10 kilometer of meer (5 -50 km). Door deze dispersiedrang worden lege plekken in het leefgebied snel opgevuld. In het voorjaar en de zomer is de mobiliteit in de vossenpopulatie veel minder dan in herfst en winter. Dit komt doordat het aantal zwervers is afgenomen en door het verminderde zwerfgedrag van de nog overgebleven vossen die een nieuw territorium zoeken (Mulder, 2005).

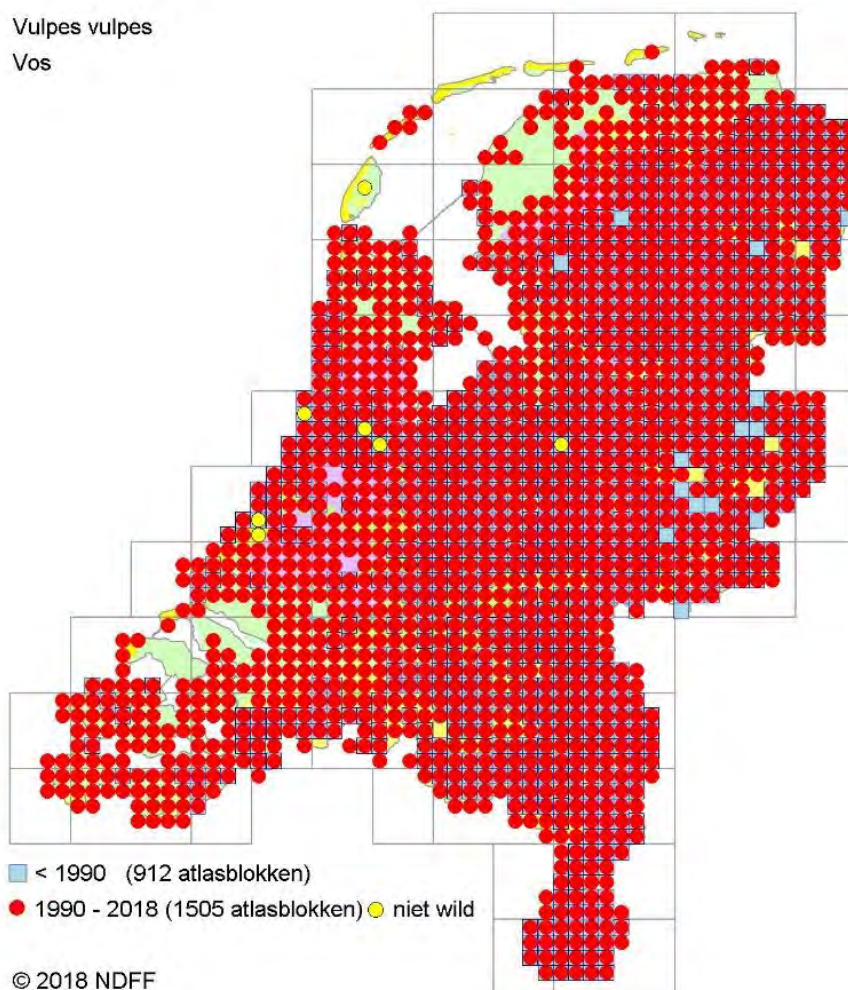
De vos is een opportunist met een voorkeur voor dierlijk voedsel. Hij eet wat hij binnen het leefgebied het makkelijkste kan bemachtigen. Per dag eet de vos ongeveer vijfhonderd gram voedsel. Het hoofdmenu bestaat uit kleine knaagdieren, hazen en konijnen. Maar eveneens vogels, insecten, eieren, bessen, fruit, kadavers en afval worden gegeten (Zoogdiervereniging)

De vos heeft in Nederland bijna geen natuurlijke vijanden met uitzondering van de zeearend en de wolf. In Nederland sterven vossen hoofdzakelijk als gevolg van aanrijdingen, door ziekten en door afschot. In gebieden waar wolven voorkomen worden vossen ook gedood door wolven (Zoogdiervereniging)

4.4. Verspreiding en ontwikkeling

De vos komt op vrijwel het hele noordelijk halfronde voor, met uitzondering van de hooggebergten (Twisk et al. 2010). Door intensive vervolging en gebruik van gifstoffen kwam de vos in Nederland aan het begin van de 19e eeuw vrijwel alleen nog voor op de oostelijke en zuidelijke zandgronden in de grensstreek. Vanaf het einde van de jaren zestig heeft de vos zich verder kunnen uitbreiden naar de rest van Nederland. Hierbij werden gebieden geherkoloniseerd maar ook gebieden nieuw gekoloniseerd. Deze verspreiding komt door een betere bescherming van de vos in Nederland. Zo werd het vergiftigen van vossen en de inzet van klemmen verboden. Ook werd het leefgebied van de vos geschikt door verlaging van grondwaterstanden en de ontwikkeling van natuurgebieden. Sindsdien komt de vos, met uitzondering van de meeste Waddeneilanden, in heel Nederland voor. De weergave (figuur 4.1) van meldingen op Ameland en Schiermonnikoog betreft geen waarneming van levende vossen. Ondanks dat de vos in 2006 op de landelijke vrijstellingslijst is geplaatst en jaarrond bejaagd mag worden, heeft zijn verspreiding doorgezet en komt hij vrijwel in heel Nederland voor (Mulder et al. 2005). Alleen op enkele Waddeneilanden en enkele gebieden in Zuid-Holland en Noordwest-Friesland komt de vos momenteel niet voor (NDFF verspreidingsatlas zoogdieren).

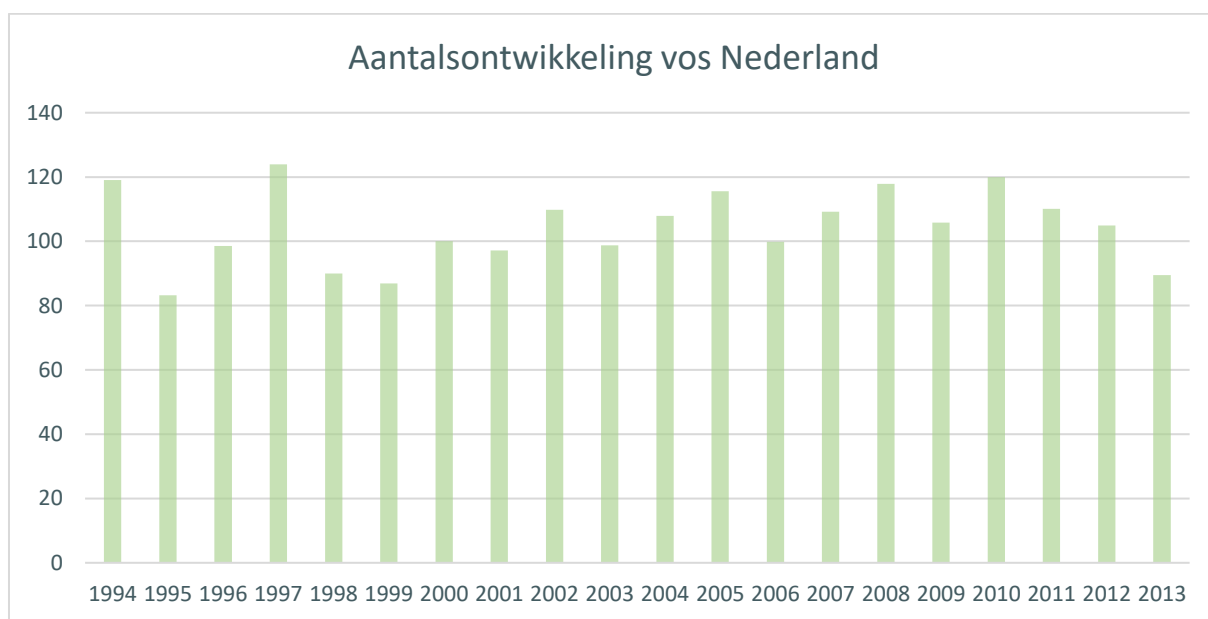
Figuur 4.1. Kaart verspreiding vos in Nederland 1990-2018

Landelijk

De cijfers van het Netwerk Ecologische Monitoring-meetnet (NEM-meetnet) Dagactieve Zoogdieren (CBS, Sovon en Zoogdierverseniging, onderdeel van het Netwerk Ecologische Monitoring) laten zien dat het aantal vossen in Nederland stabiel is (grafiek 4.2).

Sinds 1994 is het aantal waargenomen vossen min of meer stabiel gebleven. Het betreft echter enkel monitoring van dag actieve vossen, terwijl vossen het meest actief zijn in schemer en donker. Monitoring in de avond en de nacht geven daarom een vollediger beeld van de ontwikkeling van de vos.

Grafiek 4.2. Aantalsontwikkeling vos in Nederland

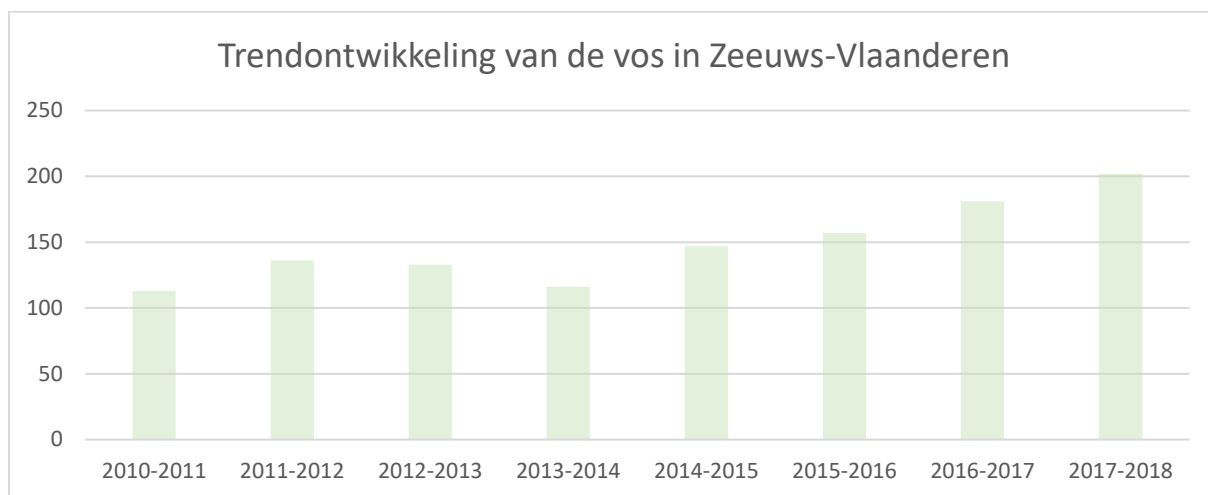
Zeeland

Tot ver in de jaren negentig kwam de vos vrijwel niet voor in Zeeland. Incidenteel verscheen vanuit Brabant of Vlaanderen een vos. Nadien is dit beeld aanzienlijk veranderd. Zeeuws-Vlaanderen is vanuit België gekoloniseerd, waarbij de soort nu verspreid over deze regio voorkomt (Bekker et al. 2010). Vanuit Brabant is de vos eveneens naar Zeeland gekomen met op Tholen en in Zuid-Beveland inmiddels een ruim verspreid voorkomende populatie. De afgelopen beheerperiode is de toename in populatiegrootte en de uitbreiding van het verspreidingsgebied doorgegaan. Dit is terug te zien in de tellingen, meldingen van waarnemingen, schademeldingen en afschotcijfers. Dit heeft geleid tot een vrijwel aaneengesloten verspreiding van de populatie vossen in Zeeland. In Walcheren heeft zich recent een populatie gevestigd deze neemt sterk toe (zie oom tabel 5.2). Er hebben ook enkele waarnemingen van de aanwezigheid van de vos op Schouwen-Duiveland plaatsgevonden.

Het aantal waarnemingen van vossen is de afgelopen beheerperiode toegenomen. De Wildbeheereenheden organiseren jaarlijks vier tellingen om de ontwikkeling van de vossenpopulatie in het gebied te bepalen. Deze tellingen laten voor de periode 2010 – 2018 een toename van de vos zien. In de maanden november, december, januari en februari wordt er op vooraf bepaalde dagen in de avond geteld met behulp van kunstlicht. Er zijn vaste telgroepen die jaarlijks dezelfde route afleggen. Grafiek 4.3 laat de ontwikkeling van de vos in heel Zeeland zien inclusief Zeeuws-Vlaanderen. Figuur 4.4 laat de ontwikkeling van de vos specifiek in Zeeuws-Vlaanderen zien. In Zeeuws-Vlaanderen bestaat de langstlopende reeks van tellingen in Nederland. Deze gegevens geven weer hoe de populatie zich in Zeeuws-Vlaanderen heeft ontwikkeld.

Telgegevens Vos Zeeland									
WBE	Periode								
	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
Wolphaartsdijk	-	-	1	1	0	8	0	2	1
Reimerswaal	-	-	8	23	10	11	5	8	6
Schouwen	-	-	0	0	0	0	0	0	0
De Gouwe	-	-	0	0	0	0	0	0	0
Kapelle	-	-	2	0	0	0	0	2	1
Zuid West Zuid-Beveland	-	-	1	0	3	0	0	0	0
Koewacht	13	23	21	19	23	29	20	31	29
Noord Beveland	-	-	2	7	15	30	7	0	9
Walcheren	-	-	3	8	32	8	18	21	13
De Poel Heinkenszand	-	-	3	0	0	2	0	1	5
Honte	18	18	20	16	15	16	18	28	29
Hontenisse	14	20	22	15	20	26	34	25	31
Tholen & St. Philipsland	-	-	22	21	19	23	27	8	21
Rodanborg	18	19	16	18	20	23	34	29	33
Axel	16	21	19	14	23	23	31	30	39
Midden Zeeuws-Vlaanderen	17	16	17	16	22	14	20	15	12
De Wielingen	17	19	18	18	24	26	24	44	47

Tabel 4.3. Telgegevens van de vos in Zeeland (- betekent niet geteld en 0 betekent geen vos gezien tijdens telling)

Grafiek 4.4. Trendontwikkeling van de vos in Zeeuws-Vlaanderen

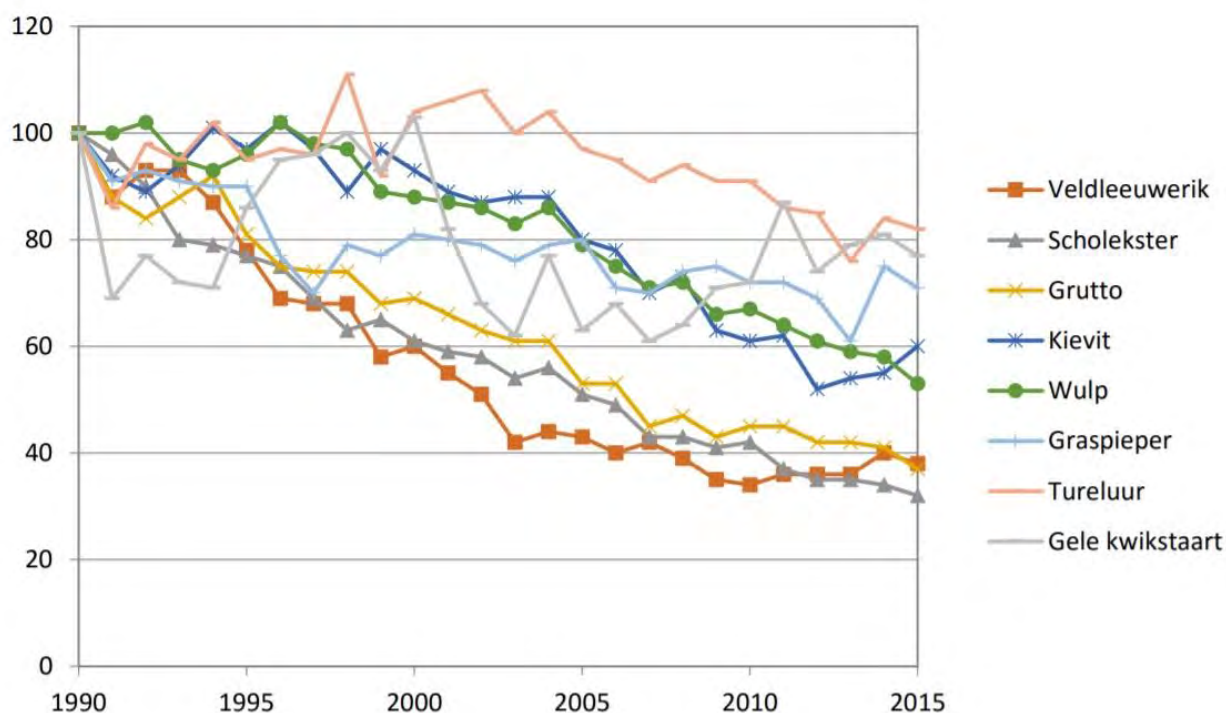

4.5. Invloed van vos op bodembroeders

De vos is van waarde voor het ecosysteem. Ze zorgen voor predatie van muizen, ratten en konijnen en ruimen kadavers op. Echter kunnen ze lokaal grote schade aanrichten aan fauna. Met name voor bodembroeders vormt de vos een risico. De vos kan op diverse wijzen invloed hebben op de weidevogels en bodembroeders.

- Door predatie van nesten
- Door predatie van kuikens
- Door predatie van broedende vogels
- Door verstoring door aanwezigheid

Het Zeeuwse cultuurlandschap heeft zich ontwikkeld in een periode dat er geen vossen voorkwamen. Hierdoor konden weidevogels en kustbroeders zich vestigen in Zeeland. Weidevogels als Kievit, grutto en scholekster komen al eeuwen voor in het cultuurlandschap van Nederland. Er is echter al jaren een forse afname gaande van weidevogels in Nederland. In dat kader vormt onder andere de vos een bedreiging, mede omdat deze landschappen prooidieren weinig ontsnappingskansen bieden. Door diverse oorzaken gaat de stand van de weidevogel en de kustbroedvogel achteruit. Nederland herbergt van sommige weidevogelsoorten en kustbroeders een substantieel deel van de wereldwijde populatie en het aantal daalt gestaag in Nederland (zie grafiek 4.5 NEM-meetnet). De vos draagt bij aan deze achteruitgang. Niet alleen de vos is een bedreiging voor de weidevogels. Ook een geïntensiverde landbouw, landschappelijke inrichting en andere predatoren zoals buizerd, kraaien, katten en marterachtigen vormen een bedreiging voor de weidevogels en kustbroeders. Om deze vogels in het Zeeuwse landschap te beschermen dient er ook aan deze factoren wat gedaan te worden. Een combinatie van predatorenbejaging, terreininrichting en preventieve middelen kan zorgen voor een succesvol weidevogel- kustbroedvogelbeheer.

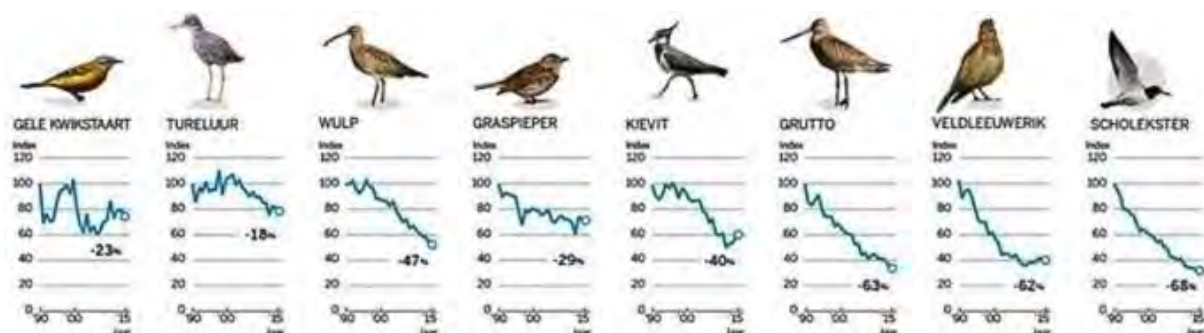

Grafiek 4.5. NEM-meetnet (CBS, Sovon, provincies).

Weidevogelmeetnet (1990-2015)

Soort	Afname
Scholekster	68%
Grutto	63%
Veldleeuwerik	62%
Wulp	47%
Kievit	40%
Graspieper	29%
Gele kwikstaart	23%
Tureluur	18%

Tabel 4.6. NEM-meetnet (CBS, Sovon, provincies).

Bron: Netwerk Ecologische Monitoring (Sovon, CBS, provincies)

Ontwikkeling akker- en weidevogels Zeeland

Het rapport *Beleidsmonitoring broedvogels EHS en beheergebieden in Zeeland* behandelt de resultaten van monitoring van broedvogels in de Ecologische Hoofdstructuur en in beheergebieden in het agrarisch gebied in Zeeland in de periode 2010 tot en met 2012, met een beeld van de trends per soort vanaf 1990. Het beschrijft de recente aantalsontwikkelingen en kijkt daarbij naar eventuele verschillen in ontwikkeling tussen habitats en beleidscategorieën.

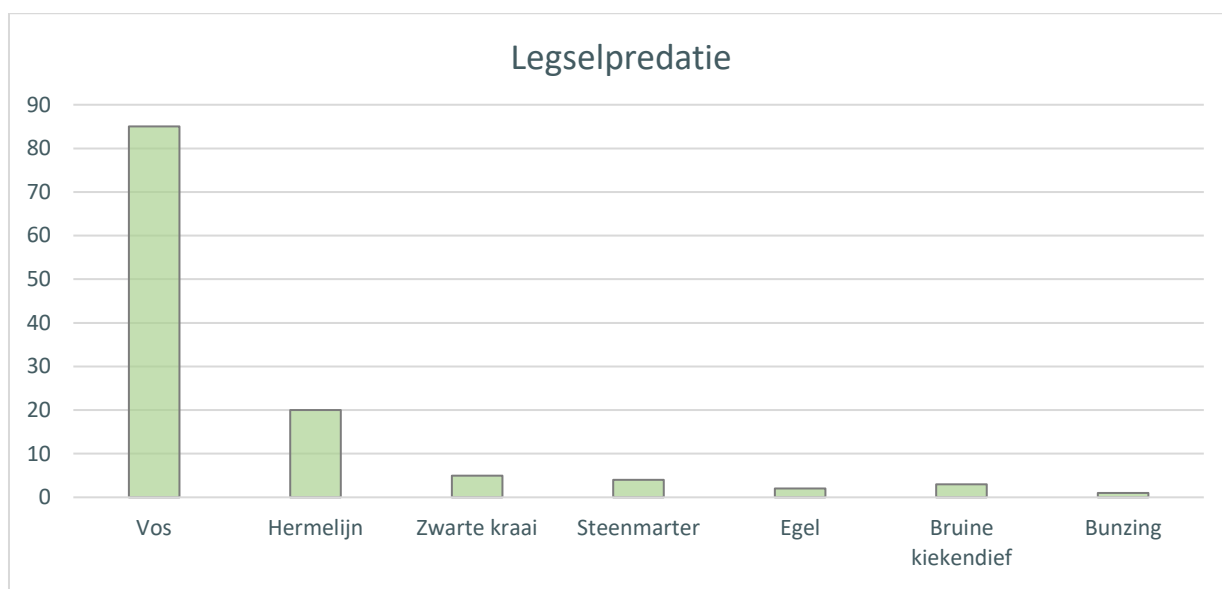
Bij 17 van de 21 geanalyseerde soorten bleek de dichtheid in de periode 2010-2012 gedaald te zijn ten opzichte van 2006-2009, terwijl bij drie soorten een toename werd gemeten. Onder de dalers bevinden zich vrijwel alle kenmerkende weidevogels als Grutto, Kievit, Tureluur en Scholekster. Bij de weinige soorten met een wat hogere dichtheid treffen we Kuifeend en Roodborsttapuit.

De meeste akker- en weidevogels in Zeeland vertonen nog steeds een negatieve trend. Gezien vanaf 1990 is de neergang het grootst bij Patrijs, Veldleeuwerik, Zomertortel en Ringmus. Het is duidelijk dat het platteland de afgelopen jaren steeds ongeschikter is geworden voor broedvogels.

(Bron: *Beleidsmonitoring broedvogels EHS en beheergebieden in Zeeland 2010- 2012 Sovon-rapport 2013/62*)

Voor de weidevogels is de vos één van de belangrijkste legselpredator (zie grafiek 4.7). Sovon Vogelonderzoek Nederland heeft een landelijk onderzoek uitgevoerd naar het legsucces van 69.000 legsels in 17 gebieden. Belangrijk resultaat van het onderzoek is het feit dat predatie een grote rol speelt bij het broedsucces. Predatie is verantwoordelijk voor ruim een kwart van de nestverliezen. In het onderzoek is door middel van cameravallen gekeken welke predatoren de legsels van de weidevogels prederen. Uit het onderzoek komt naar voren dat de vos de meest voorkomende predator van weidevogelnesten is.

Grafiek 4.7. Resultaat landelijk cameraonderzoek naar legselpredatie (Teunissen et al., 2005)

Kustbroedvogels in Zeeland_ (Bron: CLO, Rijksoverheid)

Ontwikkeling strandplevier

De strandplevier is een pioniersoort die op kale, open gronden langs de kust broedt, zoals strandvlakten, schelprijke delen van schorren en pas ontstane duintjes. De soort neemt in Nederland en in Noordwest-Europa de laatste decennia in aantal af. Er broeden tegenwoordig nog 1000 paren, waarvan 350 in Nederland. Het Deltagebied is met 230 paren in 2000 één van de laatste bolwerken van de strandplevier in Noordwest-Europa. Maar ook in de Zeeuwse delta is de soort sinds 1979 achteruitgegaan. De afname wordt veroorzaakt door vermindering van de natuurlijke dynamiek. Door diverse maatregelen ontstaan er minder open gronden langs de kust dan van nature en raken dergelijke gronden meer begroeid. Daardoor verdwijnt de broedgelegenheid voor strandplevieren. Stranden vormen één van de laatste dynamische gebieden waar deze soort voorkomt, maar het strand is ook een belangrijke toeristische trekpleister. Uit onderzoek in het Duitse waddengebied is gebleken dat recreatie een negatief effect heeft op de vestiging en het broedsucces van deze soort (Schulz 1991; Schulz en Stock 1992, 1993). Op de Nederlandse stranden, die vrij toegankelijk zijn, is de strandplevier dan ook vrijwel verdwenen.

Ontwikkeling dwergstern

Ook de dwergstern broedt op niet of nauwelijks begroeide schelpenstranden of zandplaten. Begin vorige eeuw broedden er in Nederland circa 1000 broedparen. Als gevolg van de vergiftiging met organochloorverbindingen nam dat aantal af tot ongeveer 100 in de zestiger jaren. Inmiddels zijn deze vergiftigingsproblemen grotendeels verleden tijd. Tijdens de uitvoering van de Deltawerken kwam tijdelijk geschikt broedhabitat beschikbaar waarvan de dwergstern profiteerde. Binnen enkele jaren verdween de dwergstern daar meestal weer doordat de geschikte plekken begroeid raakten. Ook de dwergstern heeft te lijden onder de toegenomen strandrecreatie.

Ontwikkeling visdief

Ruwweg een kwart tot een derde deel van de in Nederland broedende visdieven komt voor in het Deltagebied. De visdief is minder kieskeurig dan strandplevier en dwergstern en broedt op strandvlakten, kwelders en kunstmatige eilanden. Ook de visdief had last van de vergiftiging door organochloorverbindingen in de zestiger jaren, maar neemt inmiddels weer toe in het Deltagebied. Doordat veel geschikt broedgebied voor recreatieve doeleinden verloren is gegaan is het twijfelachtig of het hoge niveau van de dertiger jaren nog gehaald kan worden. De strandplevier, dwergstern en visdief staan op de Rode Lijst van vogels.

Aantal broedparen van kustbroedvogels in het Deltagebied 2006-2016											
Soort	Periode										
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Stelkluut	20	1	6	4	1	8	8	0	8	5	3
Kluut	3110	2450	2732	2757	2215	2741	2231	2183	2460	2141	2515
Kleine Plevier	176	113	147	155	141	175	150	139	180	174	211
Bontbekplevier	190	161	162	172	176	159	1478	133	133	131	144
Strandplevier	297	187	144	132	158	165	170	125	126	108	115
Zwartkopmeeuw	979	906	962	1789	1752	1091	1702	2148	1599	900	1839
Dwergmeeuw	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kokmeeuw	27124	17419	18089	20119	22883	18839	21907	21964	19060	16838	20044
Stormmeeuw	742	522	638	496	614	588	684	703	550	1029	1254
Grote Mantelmeeuw	12	16	15	21	18	18	24	30	31	35	34
Grote Stern	6701	6961	7038	7133	5873	5648	7407	7733	6291	6328	5096
Visdief	7226	7699	6368	5116	5278	5342	5693	5433	5691	4851	4942
Noordse Stern	82	76	67	80	81	49	72	74	95	95	69
Dwergstern	369	514	541	485	347	523	551	735	567	415	440

Tabel 4.8. Broedparen van kustbroedvogels in het Nederlandse Deltagebied (bron: SOVON)

4.6. De kern weidevogel- en kustbroedgebieden in Zeeland

In totaal zijn er in samenwerking Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Het Zeeuwse Landschap 26 aandachtsgebieden in Zeeland benoemd waar weidevogels en kustbroedvogels voorkomen (zie bijlage 2). In deze aandachtsgebieden is door de terreinbeherende organisaties een gegevens analyse uitgevoerd waarbij gekeken is naar de aanwezige weidevogels en kustbroeders en de (mogelijke) effecten van de vos. Dit is verwerkt in een expertoordeel terreinbeherende organisaties. De volledige analyse van Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Het Zeeuwse Landschap is opgenomen in bijlage 3. Hieronder volgt de conclusie uit het uitgevoerde expertoordeel terreinbeherende organisaties.

Voor de aandachtsgebieden geldt dat eerst gebruik gemaakt dient te worden van de andere bevredigende oplossingen alvorens er gebruik gemaakt kan worden van aanvullende maatregelen en methoden, waarvoor ontheffing aangevraagd moet worden. Om de weidevogels en kustbroeder een meer optimaal gebied te geven dient de terreininrichting te veranderen, kunnen er vossenwerende maatregelen worden getroffen en dient er gebruik gemaakt te worden van de landelijke vrijstelling. In welke mate welke maatregel geschikt is kan per gebied zeer verschillend zijn.

In de Zuidwestelijke Delta worden jaarlijks zo goed als alle kustbroedvogelsoorten geteld door DPM (nu DMP) in opdracht van Rijkswaterstaat. Zij rapporteren dit jaarlijks in een uitgebreid rapport. De meest recente is hier te vinden: <https://deltamilieuprojecten.nl/wp-content/uploads/2019/04/Broedsucces-van-kustbroedvogels-in-de-Grevelingen-2017.pdf>. DPM telt op een iets andere wijze dan de SOVON BMP methode waardoor er soms wat kleine afwijkingen zijn voor eenzelfde gebied.

Voor weidevogels zijn geen Zeeland brede rapportages. In de gebieden waar de kustbroedvogels broeden, broeden vaak ook redelijke aantallen weidevogels. Al zijn dat niet de specifieke weidevogel broedconcentraties, de aantallen weidevogels dragen wel degelijk bij aan het totaal aantal weidevogels in onze provincie Zeeland.

In het merendeel van de gebieden komen vossen voor. Echter is het effect van de vos in deze gebieden nog niet overal even duidelijk te bepalen. Dit heeft diverse redenen. Allereerst is de vos een dier dat voornamelijk in de schemer en de nacht jaagt waardoor waarnemingen van predatie nauwelijks voorkomen. Daarnaast is er in veel gebieden niet actief gemonitord. Ondanks dat er sporen aanwezig zijn van predatie is het niet altijd even eenvoudig om te bepalen welke predator dit heeft gedaan. Wel is het zo dat uit het expertoordeel naar voren komt dat de aanwezigheid van de vos in deze gebieden veelal niet gewenst is en dat de vos een bijdrage kan leveren aan de achteruitgang van de kustbroeders en weidevogels. Er dienen maatregelen getroffen te worden om dit te voorkomen.

In onderstaande tabel staat een overzicht van de gebieden, Hierin is ook weergegeven of er in de aankomende periode gebruik wordt gemaakt van de landelijke vrijstelling en of er aanvullend ontheffing wordt aangevraagd. Daarnaast wordt aangegeven welke tbo het gebied beheerd en of het een Natura 2000 gebied is. In bijlage 3 Expertoordeel terreinbeherende organisaties aandachtsgebieden zijn deze gebieden weergegeven op kaart en uitgebreid beschreven. De nummers in de tabel en in bijlage 3 corresponderen met elkaar.

Overzicht kern weidevogel- en kustbroedgebieden					
Nummer	Gebied	Beheerder	Natura-2000 gebied	Afschot o.b.v. landelijke vrijstelling	Aanvullende maatregelen
1	Schouwen-Duiveland	SBB en NM	Ja (Deels)	Ja	Ja
2	Neeltje Jans	HZL	Nee	ja	Nee
3	Krabbenkreek	SBB	Ja	Nee	Nee
4	Van Haaftenpolder	SBB	Ja	Nee	Nee
5	Stavenissepolder	SBB	Nee	Nee	Nee
6	Scherpenissepolder	SBB	Nee	Nee	Nee
7	Schakerloopolder	SBB	Ja	Nee	Nee
8	Veerse meer	NM	Ja	Ja	Nee
9	St. Laurens Weihoek	HZL	Nee	Ja	Nee
10	Noordervroon	SBB	Nee	Ja	Nee
11	Oude Veerseweg	HZL	Nee	Nee	Nee
12	Poelbos	SBB	Nee	Nee	Nee
13	De Poel	NM	Nee	Ja	Nee
14	Deesche watergang	SBB	Ja	Ja	Nee
15	Yerseke Moer	HZL	Ja	Ja	Ja
16	Zwaakse Weel	NM	Nee	Nee	Nee
17	Hoedenskerkepolder	NM	Nee	Ja	Nee
18	Schor Bath	SBB	Ja	Nee	Nee
19	Inlaag 1887 en 2005	NM	Ja	Ja	Nee
20	St. Jacobspolder	NM	Nee	Ja	Nee
21	Molenpolder	SBB	Ja	Nee	Nee
22	Braakman	SBB	Nee	Ja	Nee
23	Grote Putting	SBB	Nee	Ja	Nee
24	Saeftinghe	HZL	Ja	Nee	Nee
25	Canisvliet	SBB	Ja	Nee	Nee
26	Zuidgors	NM	Ja	Nee	Nee

4.7. Landbouwschade

De vos heeft zowel een positieve als negatieve economische waarde voor Zeeland. Doordat de vos muizen, ratten, ganzen en konijnen predeert, voorkomt hij schade aan gewassen en verspreiding van plaagdieren. De vos heeft een negatieve economische waarde doordat hij schade veroorzaakt aan hobby- en landbouwdieren. In het bijzonder bedrijven die vrije uitloop-kippen houden lopen een groot risico op aanzienlijke schade. Met name door het surplus killing kan een kippenhouder grote schade in één keer krijgen. Surplus killing is het instinct van de vos om zo veel mogelijk dieren te doden als hij kan. Meerdere roofdieren hebben dit instinct. Als een vos in een ren of hok komt waar de prooidieren niet weg kunnen zal hij proberen zo veel mogelijk dieren te doden (Henhouse Syndrom). Dit Henhouse Syndrom is een storing in het gedragsrepertoire omdat de prooidieren niet weg kunnen. In de vrije natuur loopt een vangst volgens het gedragsstramien Search - Pursue - Kill - Eat. Doordat de prooidieren echter niet wegkunnen en in paniek rond blijven fladderen wordt herhaaldelijk het Pursue - Kill gedeelte veroorzaakt en wordt het stramien niet volledig afgerond met Eat. Pas als de rust is weergekeerd wordt het gedragsstramien afgerond (Schoon, 2018). Om zeker te zijn dat de prooi dood is, bijt de vos de kop af.

Aangezien wij geen geregistreerde meldingen hebben van landbouwschade, veroorzaakt door de vos, is het binnen dit faunabeheerplan niet mogelijk om op voorhand ontheffing voor aanvullende maatregelen aan te vragen. Aangezien er geen onderbouwing is voor deze aanvullende maatregelen. Wel kan er gebruik gemaakt worden van de landelijke vrijstelling en preventieve maatregelen (waar mogelijk). Daarom is het van belang dat tijdens de looptijd van dit faunabeheerplan de schade, veroorzaakt door de vos, wordt gemeld, getaxeerd en geregistreerd zodat er dossieropbouw plaatsvindt voor het komende faunabeheerplan. Taxatie is van belang om te kunnen bepalen of het totale schadebedrag 'belangrijke schade' betreft ter waarde van minimaal €250,-.

5. Evaluatie afgelopen beheerperiode

Zeeland breed is er in de afgelopen beheerperiode geen registratie bijgehouden van de uitgevoerde maatregelen t.b.v. de reductie van de vos. Het was onder de F&F wet niet verplicht om soorten op de vrijstellingslijst te registreren. In Zeeuws-Vlaanderen heeft de afgelopen jaren wel registratie plaatsgevonden. Dit geeft een representatief beeld voor de ontwikkeling van de vos en het effect van de maatregelen voor heel Zeeland aangezien het hier een zelfde landschap betreft met dezelfde agrarische bedrijfsvoering en bewonersdichtheid. In totaal zijn er de afgelopen beheerperiode per jaar in Zeeuws-Vlaanderen circa tussen de 250 en 350 vossen geschoten op basis van landelijke vrijstelling zonder aanvullende maatregelen (zie tabel 5.1). Ondanks dat het afschot van vossen de afgelopen beheerperiode vrij stabiel was, is de populatie vossen en de verspreiding van de vos toch fors toegenomen. Ten opzichte van 2012 is de vossenpopulatie met 56% toegenomen (zie grafiek 4.2). De predatie van de weidevogels en daarmee het uitblijven van broedsucces is ook nog steeds een groot probleem en de vos levert hier een grote bijdrage aan. In de afgelopen beheerperiode is er in de natuurgebieden maar beperkt gebruik gemaakt van de landelijke vrijstelling. Dit had hoofdzakelijk te maken met de geformuleerde beleid van de terreinbeherende organisaties waarbij afschot van vossen niet gewenst was. Afgelopen beheerperiode was het in Zeeland niet toegestaan om gebruik te maken van lichtbakken of andere aanvullende ontheffingen. Probleem bij de huidige vorm van beheer is, dat de vos actief is in de schemerperiode en de nacht, terwijl hij in de afgelopen beheerperiode alleen overdag bejaagd is. Hierdoor heeft er minder effectief beheer plaatsgevonden. Er zijn geen geregistreerde meldingen van het gebruik van aardhonden waardoor onbekend is of hier gebruik van is gemaakt.

Afschotcijfers Zeeuws-Vlaanderen 2012- 2018							
WBE	Periode						
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Koewacht	65	43	42	69	4	57	56
Honte	10	-	15	18	9	28	35
Hontenisse	44	84	55	98	90	59	64
Rodanborg	87	108	82	63	28	38	76
Axel	-	43	53	44	14	46	45
Midden Zeeuws-Vlaanderen	55	31	43	64	21	60	34
De Wielingen	48	20	23	21	61	33	54
Subtotaal	309	329	313	377	227	321	364

Tabel 5.1. Afschot vos op basis van landelijke vrijstelling in Zeeuws-Vlaanderen.

Afschotcijfers Zeeland 2016- 2019				
WBE	Periode			
	2016	2017	2018	2019
Wolphaartsdijk	2	18	16	9
Reimerswaal	52	52	41	34
Schouwen en De Gouwe	0	0	0	0
Kapelle	0	0	4	2
Zuid West Zuid-Beveland	0	0	0	9
Koewacht	4	57	56	83
Noord Beveland	35	47	59	58
Walcheren	53	75	77	102
De Poel Heinkenszand	0	6	1	15
Honte	9	28	35	23
Hontenisse	90	59	64	95
Tholen en St. Philipsland	49	35	40	24
Rodanborg	28	38	76	130
Axel	14	46	45	80
Midden Zeeuws Vlaanderen	21	60	34	59
De Wielingen	61	33	54	65
Totaal	418	554	602	788

Tabel 5.2. Afschot vos op basis van landelijke vrijstelling

6. Beheermaatregelen ter voorkoming van schade

Ter preventie van schade zijn er dodende en niet dodende maatregelen; een voorbeeld van laatstgenoemde is bijvoorbeeld het uitrasteren van weidevogelgebieden. Niet-dodende maatregelen zijn gericht op het minder geschikt maken van het weidevogellandschap voor de vos. Het uitrasteren van weidevogel en kustbroedgebieden met een stroomdraad werkt bij vossen in gebieden tot maximaal enkele hectares. Als de oppervlakten groter worden dan is het moeilijker haalbaar om dit uit te rasteren. Het nadeel van uitrasteren is het feit dat het alleen maar effect heeft op grotere grondpredatoren. Vliegende predatoren kan het juist aantrekken (A&W-rapport 1872, Oosterveld 2014). Het is dus zeer afhankelijk van de aanwezige predatoren in een gebied of uitrasteren effectief is. De predatiedruk van de vos kan ook verminderd worden door een gebied minder aantrekkelijk en toegankelijk te maken. Dit kan bijvoorbeeld door dammen over watergangen af te sluiten met gaas of stroomdraad. Dit zorgt voor een barrière (A&W-rapport 1448, Oosterveld 2011). Vossen kunnen daarentegen goed zwemmen.

Lokaal kan intensieve bestrijding van de vos effectief zijn. Aangezien de vos een hoge reproductiecapaciteit heeft en de jonge dieren dispersiedrang hebben, zal een niet intensieve reducering door afschot snel weer leiden tot dezelfde aantallen. Voor het gewenste effect dient het afschot van de vos lokaal intensief te worden uitgevoerd. De kans op succes is het grootst als de bevredigende oplossingen en aanvullende maatregelen worden gecombineerd.

Het reduceren van de vos dient intensief te worden aangepakt in en rond de weidevogel- en kustbroedgebieden en op plaatsen waar de vos aantoonbare schade veroorzaakt zoals bijvoorbeeld rond veehouderijen. Reduceren van de aantallen is het meest effectief in de periode januari – juni aangezien in deze periode het territorium van de verwijderde vos niet zo snel meer wordt opgevuld. Dit is wel het geval bij vossen die eerder in de winter worden geschoten. Daarnaast overlapt deze periode met het broedseizoen van de kust- en bodembroeders.

De status van landelijk vrijgestelde soort is in Zeeland niet voldoende om de vos effectief te reduceren. Daarom dient er een ontheffing voor afschot in de schemerperiode en 's nachts met kunstlicht, warmtebeeldkijkers, restlichtversterkers, infraroodcamera's en geluidsdempers, bij schade aan waterkeringen, weidevogelgebieden, kustbroedgebieden en bedrijven met aantoonbare schade te zijn. Het gebruik van kunstlicht zorgt ervoor dat de vos in het donker, wanneer ze hoofdzakelijk actief zijn, zichtbaar en te beheren is. Warmtebeeld, restlichtversterkers en infrarood zorgen er voor dat naast kunstlicht nog preciezer gewerkt kan worden en zorgen voor aanzienlijk minder verstoring en een meer nauwkeurige uitvoering waardoor er efficiënter te werk wordt gegaan. Geluidsdempers voorkomen geluidsoverlast voor omwonenden en verstoren de overige fauna minder. Daarnaast is het efficiënter beheren aangezien de overige vossen in het gebied minder geattendeerd worden waardoor er in één ronde meerdere vossen geschoten kunnen worden. Deze extra maatregelen dienen uitgevoerd te worden in een drie kilometer zone rond de aandachtsgebieden (Zie bijlage 2).

Voorwaarden toekenning aanvullende maatregelen

Voorgaand zijn de aanvullende maatregelen beschreven die naast de landelijke vrijstelling kunnen worden toegepast. Echter is er voor de weidevogel- en kustbroedgebieden een pakket van maatregelen nodig om tot een gewenst resultaat te komen. Daarom dienen er eerst andere bevredigende oplossingen te worden toegepast zoals het plaatsen van vossenwerend raster, op orde brengen van de waterhuishouding en zo veel mogelijk gebruik making van de landelijke vrijstelling alvorens er gebruik kan worden gemaakt van aanvullende maatregelen.

Ontheffing voor aanvullende maatregelen is mogelijk als aan de wettelijke eisen wordt voldaan. Dus:

- Er zijn geen andere bevredigende oplossingen (omdat die al reeds zijn toegepast).
- Er is sprake van een wettelijk belang.
- De vos niet is bedreigd (niet het geval).

Andere bevredigende oplossingen:

Onder bevredigende oplossingen kunnen we verstaan:

- Niet dodelijke methoden om de vos te weren (rasters, stroomdraad, etc.)
- Dodelijke methoden om de vos te weren (gebruik makend van de landelijke vrijstelling)
- Beheermaatregelen om de leefomstandigheden van weide- en kustbroedvogels te verbeteren (waterpeil verhogen, bomen waar kraaien kunnen landen weghalen, etc.).

Effect van maatregelen		
Toepassing	Effectiviteit	Opmerkingen:
Voor de voet jagen	Laag	Door de leefwijze van de vos is dit weinig effectief.
Vangkooi	Laag	Zeker adulte vossen laten zich niet zomaar in een vangkooi vangen. Voor jonge vossen helpt dit wel.
Gebied ongeschikt maken	Laag	De vos verplaatst zich naar een ander gebied.
Aanzit met voerplek	gemiddeld	Lokt de vos naar een vaste plek wat zorgt voor minder verstoring.
Rasters plaatsen	gemiddeld	Werkt alleen bij een beperkt oppervlak en kostbaar.
Lichtbakken	hoog	Zorgt ervoor dat de vos in de schemer zichtbaar is.
Warmtebeeldkijkers	hoog	Hiermee kan preciezer, nauwkeuriger en minder verstorend worden gewerkt
Restlichtversterkers	hoog	Hiermee kan preciezer, nauwkeuriger en minder verstorend worden gewerkt
infraroodcamera	hoog	Hiermee kan preciezer, nauwkeuriger en minder verstorend worden gewerkt
Bouwjacht	hoog	Zorgt vaak voor meerdere vossen in één actie.
Vossendrijfjacht	hoog	Zeer effectieve vorm om aantallen reduceren maar niet overal toepasbaar in verband met verstoring.

Tabel 6.1. Overzicht effectiviteit maatregelen (Bron: FBE Zeeland)

6.1. Uitvoering beheermaatregelen ter voorkoming van schade 2020-2025

Op grond van landelijke vrijstelling schade (art. 3.15 (Wnb)) mag de grondgebruiker de vos (laten) bestrijden met het geweer tussen zonsopkomst en zonsondergang gedurende het hele jaar, met aardhonden in de periode van 1 september tot 1 maart, met kastvallen en vangkooien gedurende het hele jaar. Het is niet toegestaan om gevangen vossen weer uit te zetten. Tevens is het gebruik van kunstbouwen een effectief middel bij de bestrijding.

Bij de uitvoering van de landelijke vrijstelling is het eveneens noodzakelijk dat er aanvullende middelen en maatregelen worden ingezet ter voorkoming van schade aan weidevogels, kustbroeders, schade aan bedrijven en ter voorkoming van schade aan waterkeringen. Waar mogelijk dienen preventieve maatregelen te worden toegepast, zoals rasters en stroomdraden om zo schade te beperken. Waar dit niet voldoende is dienen aanvullende maatregelen te worden getroffen in de vorm van gebruik van het geweer tussen zonsondergang en zonsopkomst, kunstmatige lichtbronnen, warmtebeeld en restlicht. De FBE vraagt voor de uitvoering van dit faunabeheerplan ontheffing aan om dit mogelijk te maken. Tevens zal de FBE, binnen het wettelijk kader, een ontheffing aanvraag voor het gebruik van een geluidsdemper indienen. Deze aanvullende maatregelen zijn noodzakelijk om op een effectieve en duurzame wijze vossen te kunnen bestrijden om zo belangrijke schade te voorkomen. Aangezien de vos een dier is dat leeft in de schemerperiode en de nacht, is het noodzakelijk om aanvullende maatregel toe te passen. Het bestrijden van de vos alleen overdag is onvoldoende effectief en zal niet leiden tot het gewenste resultaat. Om het gewenste resultaat te bereiken is het noodzakelijk om het beheer aan te passen aan de leefwijze van de vos. Zowel in periode als in tijd.

Naast aanvullende maatregelen en middelen zoals kunstlicht, nachtzichtkijkers en aangepaste uitvoeringstijden vraag de FBE ontheffing aan voor het gebruik van een geluidsdemper door uitvoerders die hier toe bevoegd zijn.. Op deze wijze worden de overige aanwezige vossen in het gebied minder gealarmeerd door een luid schot. Tevens zorgt het voor minder verstoring van de overige fauna die aanwezig is in en nabij het gebied. Daarnaast is het niet wenselijk dat het publiek onnodig geconfronteerd wordt met het afschot van vossen. Door het gebruik van een geluidsdemper is dit veel minder hoorbaar en draagt het geluid minder ver.

Drijfjachten zijn een effectief middel om vossen te beheren. Een drijfjacht op landelijke vrijgestelde soorten zoals de vos is toegestaan en dient, waar mogelijk, toegepast te worden. Niet overal kunnen drijfjachten worden toegepast aangezien een drijfjacht verstorend kan werken op andere soorten. In veel van de aandachtsgebieden (zie bijlage 2) vergt de uitvoering van een drijfjacht daarom een gedegen afstemming of kan ongewenst zijn.

Een ander effectief middel zijn bouwjachten. Vanaf 15 september tot 1 maart mag er met een aardhond bouwjachten worden uitgevoerd. Hierbij gaat een klein formaat hond de bouw in en zoekt de bouw af naar aanwezige vossen. Is er een vos aanwezig geeft de hond luidt of jaagt de vos de bouw uit. Voordeel is dat het zeer effectief is en tevens voor weinig verstoring zorgt voor andere soorten.

Aangezien er in Schouwen-Duiveland nog relatief weinig vossen voorkomen en hier belangrijke weidevogel- en kustbroedvogelgebieden liggen, is hier het streven om Schouwen-Duiveland, conform het Provinciale beleid, vos vrij te houden. Om dit te realiseren dienen alle aanvullende maatregelen hier toegepast te worden. Dit is noodzakelijk om tot een vos vrij gebied te komen dan wel de stand terug te brengen tot een minimale omvang.

6.2. Effectiviteit beheermaatregelen ter voorkoming van schade

Zoals in hoofdstuk 4 ook al wordt beschreven is de vos een dier dat vooral in de schemer en de nacht actief is. Het is van belang om de vos ook juist in deze periode te kunnen beheren. Dit is in het bijzonder het geval rondom de kust- en weidevogelgebieden, schadegevoelige bedrijven en waterkeringen waar schade dreigt te ontstaan. Doormiddel van kunstmatige lichtbronnen, restlicht en warmtebeeld kan op een effectieve en met weinig verontrusting van andere fauna afschot van vossen worden gerealiseerd.

De meest effectieve periode voor afschot van de vos is in de periode van januari tot juni. In deze periode wordt de plek van een gedode vos minder snel ingenomen. Wat wel gebeurt bij vossen die eerder worden geschoten (Mulder, 2017). Tevens broeden in deze periode de weidevogels en kustbroeders en zijn deze derhalve kwetsbaar voor predatie door de vos.

Vossenbeheer dient lokaal intensief te worden uitgevoerd tot circa 3 kilometer rondom de gebieden waar problemen met de vos plaatsvinden. om op effectieve wijze schade te voorkomen aan weidevogels, kustbroeders, schadegevoelige bedrijven en waterkeringen. Doordat de vos een hoge reproductiecapaciteit heeft en een grote dispersie drang van de jonge dieren, zal regulier beheer minder effect hebben door aanwas en instroom (Mulder, 2003). Territoriale vossen hebben, afhankelijk van het voedselaanbod, een territorium van circa één a drie kilometer in doorsnede. Niet territoriale vossen leggen per nacht soms grote afstanden af tot wel meer dan 10 kilometer. Deze vossen zullen opengevallen plekken direct overnemen. Daarom dient intensief vossenbeheer in de juiste periode te worden uitgevoerd in een straal van drie kilometer rondom de weidevogel- en kustbroedgebieden en andere gebieden waar vossen problemen opleveren. Deze gebieden zijn in bijlage 2 op kaart weergegeven. Deze kaart is opgesteld in samenwerking met Staatsbosbeheer, Het Zeeuwse Landschap en Natuurmonumenten. Deze kaart geeft de aandachtsgebieden weer waar vossen schade kunnen veroorzaken aan de inheemse fauna. De uitvoering van het beleid vindt gecoördineerd en planmatig plaats. Wildbeheereenheden stemmen dit af met de betrokken partijen en leggen dit in een werkplan vast.

Om op efficiënte wijze schade van vossen te voorkomen zijn, naast reguliere maatregelen, de volgende aanvullende maatregelen en middelen noodzakelijk:

- In heel Zeeland afschot van vossen van één uur voor zonsopkomst tot één uur na zonsondergang.
- In heel Zeeland gebruik van nachtzicht apparatuur op of bij het geweer.
- Jachtveld overschrijdende drijfjachten (dit is in de natuurgebieden niet overal mogelijk i.v.m. overige aanwezige flora en fauna).
- Afschot tussen zonsondergang en zonsopkomst met behulp van kunstlicht, restlichtversterkers, infraroodcamera en warmtebeeldkijkers, bij waterkeringen, in en rond weidevogel- en kustbroedgebieden, bij bedrijven met vrije uitloopkippen en bedrijven waar schapen buiten lammeren.
- Voor de weidevogel- en kustbroedgebieden worden extra intensieve maatregelen uitgevoerd in de periode van 1 januari – 1 juni tot een straal van 3 kilometer rondom de aandachtsgebieden.
- Het gebruik van een geluidsdemper om geluidsoverlast voor omwonende te voorkomen, overige fauna niet te verstoren en efficiënter de vos te beheren.

De effectiviteit van het beheer van de vos om schade te voorkomen is afhankelijk van de samenwerking tussen de verschillende partijen betrokken bij het vossenbeheer hierbij is van belang dat deze partijen elkaar ondersteunen in de uitvoering van het beheer.

Maatregelen ten behoud van weide- en kustbroedvogels	
Maatregel	Toepassing
Terreininrichting	Waterhuishouding Kappen hoge bomen Verruimen biodiversiteit Voedselvoorziening Openheid van het terrein Het aanleggen van broedeilanden voor broedvogels
Preventieve maatregelen	Plaatsen van rasters Plaatsen van stroomdraad Afschrikken van predatoren
Predatorenbeheer	Gebruikmaking van de landelijke vrijstelling Inzet van aardhonden, kastval, vangkooi en kunstbouwen Toepassing van aanvullende maatregelen

Gebruik van een geluidsdemper

Er bestaat een uitdrukkelijke wens om gebruik te maken van het kogelgeweer voorzien van een geluidsdemper. Gebruik van een geluidsdemper zal de effectiviteit van het beheer ten goede komen. Bijkomend voordeel hiervan is dat er minder verstoring in het veld en de omgeving is en bovendien minder belastend is voor het gehoor van de schutter.

Op het moment van de totstandkoming van dit faunabeheerplan voorziet de wet niet in het gebruik van een geluidsdemper. Verwacht wordt dat er gedurende de looptijd van dit faunabeheerplan een aanpassing komt in wet en regelgeving waardoor het gebruik van een geluidsdemper mogelijk wordt. De FBE acht het van belang dat een geluidsdemper gebruikt kan worden wanneer dit wettelijk is toegestaan om zo het aantal vossen in Zeeland te beperken en tevens omwonenden en overige fauna niet onnodig te storen. Daarom zal de FBE ontheffing voor een geluidsdemper aanvragen zodra de wet dit toestaat. Voor faunabeheerders in dienst van terreinbeherende organisaties is het reeds mogelijk om een geluidsdemper aan te vragen. Deze kunnen, mede op basis van dit faunabeheerplan, een ontheffing aanvragen t.b.v. vossenbeheer.

Ontheffing voor de geluidsdemper wordt aangevraagd op grond van artikel 3.10 (Wnb), in samenhang met artikel 3.25 (Wnb) voor faunabeheerders in dienst van een terreinbeherende organisatie die belast zijn met het beheer van damherten. Zodra de landelijke wet en regelgeving het toelaat wordt er tevens ontheffing aangevraagd voor de overige beheerders die vossenbeheer uitvoeren in Zeeland.

7. Werkplan vos

Na het verkrijgen van de ontheffingen kunnen aanvullende maatregelen worden uitgevoerd middels een machtiging van de FBE aan de WBE's. Een dergelijke machtiging wordt alleen door de FBE afgegeven indien de betreffende WBE een onderbouwd werkplan aan de Faunabeheereenheid heeft overlegd dat voldoet aan de voorwaarden als vastgelegd in dit faunabeheerplan en de verantwoording in de ontheffingsaanvraag. In het werkplan wordt op lokaal niveau, inzicht gegeven in de aanwezige populatie vossen, de schade en de uit te voeren maatregelen.

Na controle en goedkeuring van de werkplannen wordt door de FBE aan de WBE machtigingen verleend voor aanvullende maatregelen in de aangegeven gebieden.

Om uniformiteit en rechtsbescherming naar derden te waarborgen wordt in voorliggend faunabeheerplan aangegeven hoe de werkplannen zijn opgebouwd en welke informatie deze dienen te bevatten.

Het werkplan

Het werkplan is in deze gedefinieerd als "een beschrijving van de wijze waarop jaarlijks invulling wordt gegeven aan de aanvullende maatregelen".

De werkplannen worden jaarlijks in de maand september ter informatie ingediend bij de Provincie Zeeland. De FBE bepaalt aan de hand van de verkregen gegevens (incl. aanvullende waarnemingen) en het advies van de coördinatoren:

1. getelde aantallen,
2. afschot,
3. schademeldingen,
4. verdeling van de toepassing van aanvullende maatregelen.

Het werkplan bevat ten minste de volgende elementen:

- De aanleiding; Een beschrijving van de schade aan de wettelijke belangen in relatie tot de gewenste situatie.
- Het doel van de toepassing van de aanvullende maatregelen in relatie tot vastgesteld beleidskader en gewenste situatie.
- Een afbakening: Een afbakening in ruimte en tijd.
- De uitwerking: Welke aanpak wordt gekozen, welke bijzondere middelen zijn hierbij nodig, wie doet wat, de inzet van mensen, organisatie en communicatie.
- Reeds getroffen andere bevredigende oplossingen.
- De monitoring: De wijze waarop de voortgang (in relatie tot de wettelijke belangen) wordt bewaakt en bijgestuurd (per regio) en hoe en wanneer daarover wordt teruggekoppeld aan de FBE.

8. Monitoring

Om de effecten van het uitgevoerde vossenbeheer te kunnen monitoren en waar nodig het beheer bij te sturen, is het van belang om inzicht te hebben in:

- Aantallen en verspreiding van de vos.
- Cijfers van de beheermaatregelen.
- Getaxeerde schadecijfers.
- Overzicht van getroffen maatregelen.
- Inzicht in nieuwe ontwikkelingen.

De Faunabeheereenheid Zeeland zorgt er in samenwerking met de Wildbeheereenheden in Zeeland voor dat jaarlijks tellingen worden uitgevoerd en afschot wordt geregistreerd in het Fauna Registratie Systeem (FRS). In het Fauna Schade Registratie Systeem (SRS) kunnen schades veroorzaakt door de vos worden gemeld. Voor de komende beheerperiode zullen de geregistreerde cijfers uit het FRS gebruikt worden voor monitoring van de uitgevoerde beheermaatregelen. Hiermee zal een zo volledig mogelijk beeld worden verkregen van beheer en schadebestrijding van de vos in Zeeland.

Tevens worden de gegevens van het Meetnet Dagactieve Zoogdieren (NEM) en de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) gebruikt om de populatieontwikkeling van de vos te monitoren. Om de schade aangericht aan weidevogels te monitoren zullen de gegevens van Sovon en de terreinbeherende organisaties worden geraadpleegd.evens dient er extra ingezet te worden op het verkrijgen van nieuwe gegevens over de lokale rol van de vos in de populatiedynamiek van weide- en kustbroedvogels.

Jaarlijks wordt er een jaarrapportage uitgebracht die inzicht geeft in de ontwikkeling van de vos in Zeeland. Hierin worden de cijfers van de tellingen, het afschot en de schademeldingen weergegeven. De jaarrapportage wordt gepubliceerd op de website.

Voor de looptijd van dit faunabeheerplan is het van groot belang dat de schade aan wettelijke belangen, veroorzaakt door de vos, zo goed mogelijk gemonitord en geregistreerd wordt. Door inzicht te hebben in de veroorzaakte schade kan hierin een volgend faunabeheerplan op gestuurd worden.evens dient dit, naast de door Gedeputeerde Staten vastgestelde beleidsdoelstellingen, als onderbouwing voor het vossenbeheer.

Artikel 6.16 Omgevingsverordening Rapportage

De wildbeheereenheid neemt, in het kader van het faunabeheerplan, deel aan trendtellingen van diersoorten, en draagt zorg voor afschotregistratie en de registratie van dood gevonden dieren, voor het gehele gebied waarover zich de zorg van de wildbeheereenheid uitstrekt.

9. Ontheffingsaanvraag en vergunningen

Voor de uitvoering van het vossenbeheer in Zeeland worden naast de landelijke vrijstelling een aantal aanvullende ontheffingen aangevraagd. Dit betreft twee algemene ontheffingen en daarnaast een aanvraag die specifiek voor aandachtsgebieden is. In dit hoofdstuk worden de aanvragen die de FBE doet opgesomd.

Algemene ontheffingsaanvragen

Deze aanvragen worden gedaan voor het hele jaar in de hele provincie Zeeland (zie kaart bijlage1).

- De Faunabeheereenheid Zeeland vraagt voor het hele jaar ontheffing aan voor afschot van de vos van een uur voor zonsopkomst tot en uur na zonsondergang met gebruikmaking van restlichtversterkers, infraroodcamera en warmtebeeld zowel in de hand als gemonteerd op het geweer. Voor onderbouwing zie pagina 29 en pagina 34.
- De Faunabeheereenheid Zeeland vraagt ontheffing aan voor gebruikmaking van de geluidsdemper door beheerders in dienst van een terreinbeherende organisatie die uitvoering geven aan het vossenbeheer. Voor onderbouwing zie pagina 35.

Aandachtsgebieden ontheffingsaanvraag

Deze aanvragen gelden voor de aandachtsgebieden Schouwen-Duiveland en Yerseke Moer waar naast de landelijke vrijstelling en de algemene ontheffingsaanvragen een tweetal specifieke aanvragen noodzakelijk zijn. Deze worden aangevraagd voor de periode van 1 januari tot en met 30 juni tot en met een straal van 3 kilometer rond het gebied.

- De Faunabeheereenheid vraagt ontheffing aan voor afschot van de vos van zonsondergang tot zonsopkomst met gebruikmaking van kunstlicht, restlichtversterkers, infraroodcamera en warmtebeeld zowel in de hand als gemonteerd op het geweer alsmede voor gebruikmaking van de geluidsdemper door beheerders in dienst van een terreinbeherende organisatie die uitvoering geven aan dit beheer. Voor onderbouwing zie pagina 29 en pagina 34 en bijlage 3 Expertoordeel terreinbeherende organisaties aandachtsgebieden.

Vergunning aanvraag op grond van artikel 2.7, tweede lid Wnb.

Deze aanvragen gelden in het kader van artikel 2.7, tweede lid van de Wnb, voor het vossenbeheer binnen de gebieden gelegen in aangewezen Natura 2000-gebieden in Zeeland.

- De Faunabeheereenheid vraagt vergunning aan voor vossenbeheer door middel van afschot in de periode van 1 januari tot 30 juni. Het voorgestelde beheer wordt uitgevoerd conform het Faunabeheerplan vos 2020-2025. Jaarlijks worden werkplannen opgesteld waarin omschreven staat hoe en waar het afschot zal plaatsvinden.

10. Conclusies

De vos is een belangrijke predator van kustbroeders en weidevogels. De status als landelijk vrijgestelde soort is niet altijd voldoende om de schade, die de vos veroorzaakt, te reduceren. Aangezien de vos een nachtdier is, is hij overdag moeilijk te beheren. Om de vos efficiënt te beheren en zo de schade te verminderen dienen de volgende punten te worden uitgevoerd:

- De vos is op grond van artikel 3.15 lid 1 (Wnb) aangewezen als landelijke schadesoort en is daarmee een diersoort die niet in zijn voorbestaan wordt bedreigd of dat gevaar loopt en die in het hele land schade veroorzaakt.
- Het Europees Parlement heeft Vogelrichtlijnen (VR) opgesteld inzake het behoud van de vogelstand binnen Europa. De lidstaten binnen Europa zijn verplicht alle nodige maatregelen te treffen om voor alle in artikel 1 (VR) bedoelde soorten en hun leefgebied te beschermen.
- In 2018 heeft bureau Wing in samenwerking met adviesbureau ATKb een onderzoek uitgevoerd naar de vos in Zeeland. Uit de resultaten van het onderzoek kwam naar voren dat lokaal maatwerk het meest gewenste resultaat zal hebben in Zeeland. Dit onderzoek vormt mede de onderbouwing voor dit faunabeheerplan.
- Het aantal vossen in Zeeland is de afgelopen jaren behoorlijk toegenomen. Met name in Zeeuws-Vlaanderen is dit duidelijk te zien. Zowel in tellingen als in afschotcijfers.
- Op alle eilanden in Zeeland komt de vos voor. Op Schouwen is dit nog minimaal en de provincie heeft in haar beleid de wens uitgesproken om Schouwen vosvrij te houden.
- Zeeland is een provincie waar veel weidevogels en kustbroeders voorkomen. Deze hebben zich in Zeeland ontwikkeld in afwezigheid van de vos.
- De vos is één van de predatoren die een zeer negatief effect kunnen hebben op het broedsucces en de ontwikkeling van de weidevogels en kustbroeders.
- Binnen Zeeland zijn er aandachtsgebieden waar weidevogels- en of kustbroedvogels voorkomen. Samen met de terreinbeherende organisaties zijn deze gebieden nader bekeken en geanalyseerd op getroffen maatregelen, schade veroorzaakt door de vos en nog te treffen maatregelen.
- Lokaal is het noodzakelijk om intensieve bestrijding van vossen uit te voeren. Alleen zo kan effectief schade aan weidevogels en kustbroeders worden voorkomen.
- Voor efficiënt vossenbeheer zijn aanvullende maatregelen noodzakelijk in de vorm van Verruimde tijd, warmtebeeld, restlicht, lichtbakken en geluidsdemper.
- FBE Zeeland vraagt in aanvulling op de vrijstelling ontheffing aan voor het afschot van de vos van een uur voor zonsopkomst tot een uur na zonsondergang voor de hele provincie Zeeland gedurende het hele jaar met gebruikmaking van restlichtversterkers, infrarood en warmtebeeldkijkers.
- FBE Zeeland vraagt aanvullend op de vrijstelling ontheffing aan voor afschot tussen zonsondergang en zonsopkomst om met behulp van kunstlicht, restlichtversterkers, infrarood en warmtebeeldkijkers, voor Schouwen-Duiveland en de Yerseke Moer.
- In en rond de weidevogel- en kustbroedgebieden worden de extra maatregelen uitgevoerd in de periode van 1 januari tot 1 juni met een straal van 3 kilometer rondom het gebied.
- FBE Zeeland vraagt een ontheffing aan voor het gebruik van een geluidsdemper voor medewerkers van een tbo die uitvoering geven aan het vossenbeheer, om zo geluidsoverlast voor omwonende te voorkomen, overige fauna niet te verstoren en efficiënter de vos te beheren.
- FBE Zeeland vraagt een NB-vergunning aan voor aangewezen Natura-2000-gebieden waar de beheerdoelstelling reductie van de vos is t.b.v. schadereductie (o.a. weidevogels).
- De FBE heeft een ontheffing voor het gebruik van kunstlicht t.b.v. vossentellingen in de periode van november tot en met februari.

Literatuur

Baker, P., Furlong, M., Southern, S. & Harris, S. 2006: The potential impact of red fox *Vulpes vulpes* predation in agricultural landscapes in lowland Britain. *Wildl. Biol.* 12: 39-50.

Beemster, N. en J.L. Mulder 2002. De vossenproblematiek rond het Lauwersmeer: een verkenning. A&W rapport 332 Altenburg en Wymega ecologisch onderzoeksbureau, Veenwouden.

Boele, A., J. Van Bruggen, F. Hustings, K. Koffijberg, J.W. Vergeer en T. Van der Meij 2017. Broedvogels in Nederland. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Kanters en J.C. Buys 2018. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Naturalis Biodiversity Center, Leiden en Nijmegen.

Gijsbertsen J. & Teunissen W.A. 2013. Broedsucces weidevogels en vossenpredatie. Sovon-rapport 2013/77. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Hoon, C. en S. Van Donselaar 2017. Met de vos aan tafel: inzicht in het voorkomen van de vos in Zeeland. Bureau Wing en bureau ARKB, Wageningen en Zoetermeer.

Oosterveld, E.B 2010. Weidevogels en predatie. Literatuuronderzoek. Altenburg en Wymega ecologisch onderzoeksbureau, Veenwouden.

Oosterveld, E.B. 2014. Protocol predatiebeheer bij weidevogels. A&W- rapport 1827. Altenburg en Wymega ecologisch onderzoeksbureau, Veenwouden

Teunissen W.A., Schekkerman H. & Willems F. 2005. Predatie bij weidevogels: Op zoek naar de mogelijke effecten van predatie op de weidevogelstand. Sovon-onderzoeksrapport 2005/11. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Beek Ubbergen. Alterra-Document 1292, Alterra, Wageningen.

Faunabeheerplan Jacht en Vrijgestelde soorten, Stichting Faunabeheereenheid Friesland, 2017

Faunabeheerplan Noord-Holland, Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland, 2017

Faunabeheerplan vos Zuid-Holland 2017-2023, Stichting Faunabeheereenheid Zuid-Holland, 2017

Jaarrapportage Vos 2017/2018, Stichting Faunabeheereenheid Zeeland, 2017

Internetbronnen

<http://www.bij12.nl/bij12units/faunafonds/faunaschadepreventiekit-fpk>

<http://www.zoogdierenvereniging.nl>

<https://www.verspreidingsatlas.nl>

<https://www.faunabeheereenheid.nl>

<https://www.sovon.nl>

<https://www.ndff.nl>

<https://www.cbs.nl>

<https://www.jagersvereniging.nl/jagen/de-jachtpraktijk/vossen>

Bijlage 3 Expertoordeel terreinbeherende organisaties aandachtgebieden

Gegevensinventarisatie weidevogel- en kustbroedgebieden

Oppervlakte gebied in hectare:.....
Kustbroedgebied en/of weidevogelgebied:.....
Welke soorten komen hier voor:.....
Overzicht van de aantallen van de afgelopen jaren:.....
De effecten van de vos in het gebied:.....
Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:.....
Nog te treffen mogelijkheden:.....

Natuurmonumenten

1 = Schouwen-Duiveland (Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten)
13 = De Poel (Natuurmonumenten)
16 = Zwaakse Weel (Natuurmonumenten)
17 = Hoedekenskerkepolder (Natuurmonumenten)
19 = Inlaag 1887 en inlaag 2005 (Natuurmonumenten)
20 = Sint Jacobspolder (Natuurmonumenten)
26 = Zuidgors (Natuurmonumenten)

Staatsbosbeheer

3 = Krabbenkreek (Staatsbosbeheer)
4 = Van Haaftenpolder (Staatsbosbeheer)
5 = Stavenissepolder (Staatsbosbeheer)
6 = Scherpenissepolder (Staatsbosbeheer)
7 = Schakerloopolder (Staatsbosbeheer)
8 = Veerse Meer (Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten)
10 = Noorder Vroon (Staatsbosbeheer)
12 = Poelbos (Staatsbosbeheer)
14 = Deese Watergang (Staatsbosbeheer)
18 = Bath (Staatsbosbeheer)
21 = Ossensisse (Staatsbosbeheer)
22 = Braakman (Staatsbosbeheer)
23 = Grote Putting (Staatsbosbeheer)
25 = Canisvliet (Staatsbosbeheer)

Het Zeeuwse Landschap

2 = Neeltje Jans (Het Zeeuwse Landschap)
9 = Sint Laurens weihoek (Het Zeeuwse Landschap)
11 = Oude Veerseweg (Het Zeeuwse Landschap)
15 = Yerseke Moer (Het Zeeuwse Landschap)
24 = Verdrongen Land van Saeftinghe (Het Zeeuwse Landschap)

13: De Poel behelst het Ganzengebied en het Heggengebied.

Beheerder: Natuurmonumenten

Oppervlakte gebied in hectare: 268 hectare

Functie: Weide- en akkervogelgebied, ganzen opvanggebied

Welke soorten komen/kwamen hier voor:

Er zijn in totaal 64 verschillende broedvogels vastgesteld in 2018 (meest recente telgegevens). 15 van de 64 staan op de nationale rode lijst. Rood gearceerd zijn soorten die niet meer tot broeden komen of volledig verdwenen zijn uit het gebied.

Akker- en weidevogels: Gele kwikstaart, Grutto, Kievit, Veldleeuwerik, Graspieper, Zomertaling, Wintertaling, Slobeend, Tureluur, Scholekster, Kluut. Kleine plevier, Watersnip, **Patrijs, Kwartel**.

Struweelvogels: Kneu, Spotvogel, Zomertortel, Groenling, Heggenmus, Grasmus, Tuinfluiter, Braamsluiper, Steenuil, Ransuil, Koekoek, **Grauwe klauwier, Geelgors, Grote lijster**.

Najaar/wintermaanden:

Brandgans, Kolgans, Grauwe gans, Slobeend, Krakeend, Wintertaling, Smient, Goudplevier, Kievit, Veldleeuwerik, Graspieper

Vogelsoort	Rode Lijst	Ganzen-gebied	Bergweg	Grotedijk	Hoge-vegeling	Noord-hoekweg	Schuur-hoek	Sluishoek	Zwaak-hoek	Totaal
Wintertaling	KW	1								1
Zomertaling	BE	3								3
Slobeend	KW	21	1						2	24
Watersnip	BE	1								1
Grutto	GE	9								9
Tureluur	GE	13								13
Zomertortel	KW		1					3	1	5
Koekoek	KW							2		2
Steenuil	KW						1	2		3
Ransuil	KW						1	1	1	3
Veldleeuwerik	GE	25								25
Graspieper	GE	26								26
Gele Kwikstaart	GE	7								7
Spotvogel	GE		1		1		2	6	1	11
Kneu	GE	12	2	1		1	1	10	5	32
Teritoria alle soorten		118	5	1	1	1	5	24	10	165
Aantal soorten		10	4	1	1	1	4	6	5	15

Het voorjaar van 2018 was nat, met als gevolg dat 2018 sinds het opstellen van de doelstellingen één van de beste jaren was. Sommige doelstellingen werden zelfs behaald of gepasseerd. 2019 is geen goed jaar geweest. Door een aanhoudend water tekort in het voorjaar en de opvolgende gort droge zomer zijn veel soorten zelf niet in het gebied geweest. Bij één van de dagelijkse rondes werd hoogstens 1 paar Grutto met jongen waargenomen. Kieviten of andere broedvogels van het weide-akkerreservaat werden niet waargenomen. Het heggegebied had minder te lijden onder de droogte omdat het gros van de broedende vogels struweel- en bosvogels zijn. De broedvogelstanden in De Poel fluctueren dus behoorlijk. Voornamelijk de voorbijgaande jaren is het sterk afwisselend.

De effecten van de vos in het gebied:

Momenteel is er geen vestiging bekend van de vos in het weidevogelgebied of heggegebied. Het is wel bekend dat er individuen rond dwalen in en rondom het gebied. Het is te verwachten dat op termijn er vestiging plaatsvindt in het heggegebied. Vestiging van de vos zal naar alle waarschijnlijkheid nog meer druk op de broedvogels van het weidevogelgebied zetten naast de al aanwezige predatoren. Denk hier bij aan Slechtvalk, Blauwe reiger, Zwarte kraai en kleinere zoogdieren.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

Het weidevogelgebied is tijdens het broedseizoen en watervogelseizoen niet vrij toegankelijk voor publiek. In het weidevogelgebied wordt opgaande begroeiing afgezet om broedmogelijkheden/uitkijkposten voor roofvogels te minimaliseren.

Nog te treffen mogelijkheden:

Het weidevogelgebied zou preventief beschermd kunnen worden met een vossenraster. Kosten hiervoor zijn aanzienlijk en een dergelijke uitvoering lijkt daarom ook niet haalbaar. Het uitrasteren van kernpopulaties is lastig omdat de broedgevallen veelal verspreid zitten over het hele gebied. Een laatste optie zou (nachtelijk) afschot zijn.

16: Zwaakse Weel

Beheerder: Natuurmonumenten

Oppervlakte gebied in hectare: 129 hectare

Functie: Moeras-, weide-, akker- en kustbroedvogels.

Welke soorten komen/kwamen hier voor:

Rood gearceerd zijn soorten die niet meer tot broeden komen of volledig verdwenen zijn uit het gebied. Een enorme diversiteit van soorten uit verschillende habitattypen, enkele van de belangrijkste soorten zijn: Bruine kiekendief, waterral, bosrietzanger, dodaars, graspieper, kneu, koekoek, **snor**, wintertaling, **baardman**, zomertortel, scholekster, groene specht, steenuil, kerkuil, ransuil, **roerdomp**, **patrijs**, **kwartel**, veldleeuwerik, kievit, watersnip, kleine plevier, tuinfluiter, zomertaling, slobbeend en **wintertaling**.

De hieronder getoonde telgegevens komen uit 2019. De recente historische gegevens van 2015 zijn niet compleet. De eerste dataset die daarvoor aanwezig is dateert uit 2008. Heel veel over de trend kan er niet gezegd worden aangezien er geen groot referentiedocument is.

Soort	Zwaakse Weel	Soort	Zwaakse Weel	Rode Lijst soort	Zwaakse Weel
Bergeend	19	Koolmees	10	Boerenwaluw	1
Blauwborst	4	Krakeend	20	Graspieper	2
Boerenwaluw	1	Kuifeend	6	Gauwe Vliegenvanger	2
Bosrietzanger	10	Meerkoet	19	Kneu	1
Bruine Kiekendief	2	Merel	11	Koekoek	4
Buizerd	2	Nijlgans	5	Slobbeend	13
Cetti's Zanger	3	Pimpelmees	4	Spotvogel	3
Dodaars	3	Putter	3	Tureluur	2
Ekster	4	Rietgors	9	Zomertaling	3
Fazant	26	Rietzanger	13		
Fitis	4	Roodborst	1		
Fuut	4	Roodborsttapuit	7		
Gaai	2	Scholekster	5		
Grasmus	19	Slobbeend	13		
Graspieper	2	Sperwer	1		
Gauwe Gans	125	Spotvogel	3		
Gauwe Vliegenvanger	2	Staartmees	3		
Groene Specht	4	Tafeleend	8		
Groenling	5	Tijftjaf	15		
Grote Bonte Specht	2	Tuinfluiter	11		
Grote Canadese Gans	17	Tureluur	2		
Heggenmus	11	Turkse Tortel	1		
Holenduif	8	Vink	4		
Houtduif	18	Waterhoen	18		
Kauw	17	Waterral	4		
Kerkuil	1	Wilde Eend	41		
Kievit	11	Winterkoning	45		
Kleine Karekiet	54	Witte Kwikstaart	1		
Kleine Plevier	2	Zanglijster	5		
Kneu	1	Zomertaling	3		
Knobbelzwaan	1	Zwarte Kraai	3		
Koekoek	4	Zwartkop	12		
		Totaal territoria	694		
		Aantal soorten	64		

De effecten van de vos in het gebied:

De effecten van de vos zijn, zo lijkt, nog marginaal. De vos wordt weinig tot nooit waargenomen in het gebied. Desondanks is het van groot belang dat ook dit gebied preventief wordt beschermd tegen de vestiging van vossen. De grote diversiteit aan soorten maakt het gebied juist zo uniek. De komst van de vos zou voornamelijk gevolgen hebben voor de grond broedende soorten (ook de soorten van het moerasland).

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

In het regulier beheer wordt rekening gehouden met de toegewezen functie van de deelgebieden. Er worden altijd passende maatregelen getroffen voor de verschillende habitattypen. Bijvoorbeeld opkomend struweel in en rondom plasdras vegetatie wordt afgezet ten behoeve van weidevogels. Rietvegetaties worden vrijgehouden van opkomend wilgenstruweel en op andere plekken krijgt het struweel juist weer de ruimte.

Nog te treffen mogelijkheden:

Preventief zouden plasdras vegetaties die geschikt zijn voor weide- en kustbroedvogels uitgerasterd kunnen worden. Vooralsnog wordt actief afschot niet voorgesteld.

26: Zuidgors

Beheerder: Natuurmonumenten

Oppervlakte gebied in hectare: 37

Functie: Kustbroedvogels & kolonievogels.

Welke soorten komen/kwamen hier voor:

Kleine mantelmeeuw, Zilvermeeuw en Lepelaar.

Aantal broedparen en broedsucces (vliegvlug jong per paar) van kustbroedvogels op het Zuidgors.

Soort	Broedparen	Broedsucces
Lepelaar	20	1,4
Zilvermeeuw	627	0,4-0,5
Kleine mantelmeeuw	347	0,1-0,2

Het getoonde aantal is het aantal over 2018. Dit kan behoorlijk verschillen met de jaren. De vogels staan onder invloed van het getij. Bij extreem hoog water loopt het hele schor onder en kan in theorie de hele broedkolonie vernietigd worden. In 2019 leek het aantal broedende vogels behoorlijk te zijn. Het succes daarentegen is weinig over te zeggen. Bij een bezoek aan de kolonie begin van het broedseizoen zat het merendeel van de Lepelaars te broeden op een leeg nest. Sommige nesten lijken gepredeerd te zijn.

De effecten van de vos in het gebied:

Het is bekend dat de vos buitendijks foerageert op het Zuidgors. Een bezoek aan de lepelaar en meeuwenkolonie is niet te voorkomen. Of het broedsucces van de meeuwen hier onder heeft te leiden is niet duidelijk. De sporen van kapotte eieren in de kolonie suggereert wel dat de vos hier sporadisch de nesten predeert.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

Het gebied is uit gerasterd met schapengaas, tevens vanwege de schapenbegrazing op het dijktaalud en een pilot begrazing schorren.

Nog te treffen mogelijkheden:

Het plaatsen van een vossenraster buitendijks is niet realistisch uitvoerbaar vanwege het feit dat er geen vreemde objecten in de dijkverdediging geplaatst mogen worden en het grote verschil in getij en aanspoel van materiaal op het draad. Afschot gebeurt al door de WBE in de directe omgeving van het Zuidgors. Afschot op het Zuidgors zelf is vrijwel niet uitvoerbaar. De situatie is redelijk vergelijkbaar met Saeftinge.

17: Natuurontwikkeling Hoedekenskerkepolder

Beheerder: Natuurmonumenten

Oppervlakte gebied in hectare: 62

Functie: Kust- en weidebroedvogelgebied

Welke soorten komen/kwamen hier voor:

Kokmeeuw, Zwartkopmeeuw, Visdief, Kleine plevier, Bontbekplevier, Kluut, Grutto, Kievit, Scholekster, Slobeend.

De Hoedekenskerkepolder is een gebied wat sinds 2013 een spectaculaire ontwikkeling heeft doorgemaakt. In 2015 en 2019 zijn volledige broedvogelkarteringen uitgevoerd (zie de figuur 4). Hieruit blijkt dat de aantallen sinds de ontwikkeling in 2013 behoorlijk zijn toegenomen. Slechts het aantal struweelvogels is afgenomen. Dit zal voornamelijk te maken hebben met het verwijderen van overtollig struweel of het feit dat de teller in 2019 bepaalde struwelen/boschages niet als gebiedseigen heeft gerekend.

Soort	Aantal broedterritoria 2015	Aantal broedterritoria 2019	Trend
Bergeend	6	17	++
Bontbekplevier	2	2	o
Dodaars	0	1	+
Fazant	1	3	+
Grasmus	0	1	+
Graspieper	1	1	o
Grauwe Gans	0	85	++
Grote Canadese Gans	0	9	+
Grutto	0	7	+
Kievit	12	56	++
Kleine Karekiet	0	2	+
Kluut	31	76	++
Kokmeeuw	69	975	+++
Krakeend	0	7	+
Kuifeend	2	16	++
Meerkoet	1	4	+
Nijlgans	0	3	+
Rietzanger	0	1	+
Scholekster	6	10	+
Slobeend	1	36	++
Tafeleend	0	7	+
Tureluur	1	9	+
Visdief	0	252	+++
Waterhoen	2	1	-
Wilde Eend	5	44	++
Zomertaling	0	2	+
Zwartkopmeeuw	0	17	++
Kleine plevier	2	0	-
Witte kwikstaart	1	0	-
Winterkoning	1	0	-
Merel	3	0	-
Groenling	1	0	-
Putter	1	0	-
Rood gearceerd =	Rodelijst		

De effecten van de vos in het gebied:

Er is tot op heden geen vestiging van de vos bekend in het gebied. Predatie lijkt ook minimaal te zijn. De vos komt wel voor in de omgeving. Vestiging van de vos in of rondom het gebied zal slecht uitpakken voor de broedvogels.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

Net als in De Poel wordt een open landschapsstructuur nageleefd ten behoeve van de weide- en kustbroedvogels. Opgaande begroeiing wordt afgezet en met begrazing en maaien wordt de uitbreiding van ruigtevegetaties in toom gehouden. Eilandjes in het gebied worden jaarlijks met de bosmaaier kort gezet zodat ze weer geschikt zijn voor de kokmeeuwen en sterns. Het gebied is uit gerasterd (niet voswerend) en het gebied is niet vrij toegankelijk. In dit gebied is ook het waterpeil een belangrijke factor in de strijd tegen predatie op de eilanden, zonder water geen kokmeeuwen en sterns.

Nog te treffen mogelijkheden:

Preventief zou het bestaande raster omgevormd kunnen worden tot een vossenraster. De broedvogels concentreren zich hier vooral rondom de plas/dras waardoor gerichte uitrastering van deelgebieden ook tot de opties bestaat. Echter wordt daarmee het areaal kuikenland ook verkleind en daarmee ook gevoeliger voor predatie van roofvogels of kleine predatoren. Bij vestiging van de vos in het gebied kan (als alle andere uitgangspunten voor weide en kustbroedvogels positief zijn) aanvullend (nachtelijk) afschot worden overwogen.

8: Veerse Meer (Middelplaten en Kwistenburg)

Beheerder: Natuurmonumenten

Oppervlakte gebied in hectare: 307

Functie: Kust- en weidebroedvogelgebied

Welke soorten komen/kwamen hier voor:

Middeplaten: Kokmeeuw, Visdief, Zilvermeeuw, Grote mantelmeeuw, Scholekster, Tureluur, Grutto, Kluut, Kleine plevier, Bontbekplevier, Lepelaar, Aalscholver, Kievit, Brandgans, Veldleeuwerik, Graspieper.

Kwistenburg: Grutto, Visdief, Dwergstern, Tureluur, Scholekster, Kluut, Kleine plevier, Bontbekplevier.

Het Veerse Meer (Kwistenburg) is voor de Bevelanden het enige gebied waar nog een kolonie Dwergsterns tot broeden komt in 2019. Daarnaast kent het Veerse Meer een verscheidenheid aan broedvogels uit de Kust-, weide- en akkerbroedvogelgroepen.

De effecten van de vos in het gebied:

De vos heeft sinds de vestiging een behoorlijk impact gehad op de broedvogels. Zo is de Lepelaarkolonie verdwenen van de Grote Middelplaat en het broedsucces buiten de vossenrasters is slecht. Voornamelijk de grote meeuwen hebben het erg lastig in het gebied. De meeste nesten die tijdens telronden werden aangetroffen waren gepredeerd.

Binnen de in 2018 aangelegde vossenrasters gaat het juist weer behoorlijk goed. Er zijn op de Middelplaten en op Kwistenburg geen aanwijzingen gevonden van predatie binnen de rasters. Het behoorlijk aantal pullen van de Visdief en Dwergstern is hier een goede indicator van.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

Op twee plekken in het Veerse Meer zijn locaties afgezet met een voswerend raster voorzien van stroomgeleiding. Opgaande begroeiing op het vaste land van de Middelplaten en Kwistenburg wordt verwijderd ten behoeve van de weide- en kustbroedvogels.

Nog te treffen mogelijkheden:

Momenteel loopt er een aanvraag voor het verwijderen van opgaande begroeiing op de Middelplaten en een aanvraag voor de uitbreiding van de bestaande vossenrasters. Preventief zou het hele gebied met vossenrasters uitgerasterd kunnen worden. Dit is echter een zeer dure en arbeidsintensieve aangelegenheid. Als de preventieve maatregelen in redelijkheid genomen zijn kan aanvullend (nachtelijk) afschot de vervolgstap zijn.

20: St. Jacobspolder

Beheerder: Natuurmonumenten

Oppervlakte gebied in hectare: 8.6 hectare

Functie: Kust- en weidebroedvogelgebied.

Welke soorten komen/kwamen hier voor:

Slobeend, Tureluur, Kokmeeuw, Zwartkopmeeuw, Kleine plevier, Patrijs, Graspieper, Kievit, Kluut.

Soort	2013	2019	Trend
Grauwe Gans	1	4	+
Grote Canadese Gans	1	3	+
Brandgans	2	0	-
Nijlgans	0	1	+
Bergeend	3	9	+
Krakeend	0	2	+
Wilde Eend	6	10	+
Slobeend	1	2	+
Fazant	0	3	+
Waterhoen	0	2	+
Meerkoet	0	2	+
Scholekster	2	4	+
Kluut	11	0	-
Kleine Plevier	1	0	-
Kievit	4	3	-
Tureluur	2	5	+
Zwartkopmeeuw	4	1	-
Kokmeeuw	1139	446	-
Graspieper	1	4	+
Kleine Karekiet	0	1	+
Patrijs	1	0	-
Fazant	1	0	-
Rood gearceerd =	Rodelijst		

De Jacobspolder is met een kleine 9 hectare een zeer succesvol gebiedje te noemen. Het gebied kent in 2019 de aanwezigheid van 3 rode lijst soorten. Helaas is de Patrijs in 2019 niet als broedvogel waargenomen. Desondanks is 2019 geen best jaar geweest voor de polder. Net als op andere plekken heeft de aanhoudende droogte een grote rol gespeeld.

De effecten van de vos in het gebied:

Er is geen predatie of vestiging bekend van de vos in het gebied. Mogelijke vestiging van de vos in het gebied zou kunnen leiden tot een verdere afname van de soorten in het gebied.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

Het gebied is ingericht als open landschap, zodat het voor grondbroedende vogels aantrekkelijk is en blijft. Opgaande begroeiing wordt verwijderd ten behoeve van de broedvogels.

Nog te treffen mogelijkheden:

Bij vestiging van de vos kunnen de broedkolonies uitgerasterd worden. Daarna kan aanvullend vossenbeheer , waaronder (nachtelijk) afschot worden ingezet.

19: Inlaag 1887 en Inlaag 2005

Beheerder: Natuurmonumenten

oppervlakte gebied in hectare: -

Functie: Kust- en weidebroedvogelgebied.

Welke soorten komen/kwamen hier voor:

2013				2019			
Soort	Inlaag 1887	Inlaag 1887	Trend	Soort	Inlaag 2005	Inlaag 2005	Trend
Grauwe Gans	13	21	+	Dodaars	0	1	+
Grote Canadese Gans	8	19	++	Grauwe Gans	35	39	+
Brandgans	16	77	++	Grote Canadese Gans	13	11	-
Nijlgans	1	1	o	Brandgans	87	291	++
Bergeend	9	30	++	Nijlgans	3	1	-
Krakeend	0	2	+	Bergeend	15	11	-
Wilde Eend	23	15	-	Krakeend	1	4	+
Slobeend	4	3	-	Wilde Eend	29	24	-
Kuifeend	5	4	-	Zomertaling	1	3	+
Fazant	2	2	o	Slobeend	10	21	++
Waterhoen	1	0	-	Kuifeend	12	11	-
Meerkoet	2	1	-	Fazant	1	3	+
Scholekster	7	9	+	Waterhoen	1	0	-
Kluut	2	4	+	Meerkoet	10	9	-
Tureluur	4	3	-	Scholekster	18	15	-
Kleine Mantelmeeuw	37	35	-	Kluut	87	89	+
Zilvermeeuw	125	139	+	Kleine Plevier	2	1	-
Houtduif	5	2	-	Bontbekplevier	1	0	-
Graspieper	1	3	+	Kievit	12	11	-
Blauwborst	0	1	+	Grutto	3	1	-
Roodborsttapuit	0	3	+	Tureluur	16	10	-
Rietzanger	1	3	+	Zwartkopmeeuw	23	0	-
Kleine Karekiet	0	3	+	Kokmeeuw	303	31	-
Grasmus	1	2	+	Kleine Mantelmeeuw	9	10	+
Ekster	1	2	+	Zilvermeeuw	32	93	++
Zwarte Kraai	0	1	+	Visdief	8	0	-
Kneu	0	2	+	Graspieper	10	13	+
Rietgors	0	1	+	Veldleeuwerik	1	4	+
Witte kwikstaart	1	0	-	Blauwborst	1	7	++
Winterkoning	1	0	-	Roodborsttapuit	0	2	+
Merel	2	0	-	Rietzanger	12	13	+
Eindtotaal	272	388		Kleine Karekiet	16	2	-
				Kneu	1	0	-
				Rietgors	8	12	+
				Porseleinhoen	1	0	-
				Eindtotaal	782	743	

Figuur 7: Welke soorten komen voor in de inlagen.

In deze gebieden lijkt de afnemende trend voornamelijk te maken te hebben met de aanhoudende droogte. De afname van visdief en kokmeeuw is waarschijnlijk eerder gepaard met de toename van het aantal 'grote meeuwen'.

De effecten van de vos in het gebied:

Er zijn nog geen effecten waargenomen van de vos. Dat de vos hier komt is zeer waarschijnlijk. De afname van kokmeeuw, zwartkopmeeuw en visdief lijkt gepaard te gaan met de komst van meer grote meeuwen en ganzen. Afname van de kleine karekiet heeft te maken met de afname van het rietareaal (begrazing).

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

Het gebied is door de natte omstandigheden niet al te aantrekkelijk voor een vos om in te foerageren. Voornamelijk het behouden van het open landschap is een belangrijke maatregel.

Nog te treffen mogelijkheden:

Bij vestiging van de vos kunnen de broedkolonies uitgerasterd worden. Daarna kan aanvullend vossenbeheer, waaronder nachtelijk afschot worden ingezet.

1: Schouwen-Duiveland

Beheerder: Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten

Oppervlakte gebied in hectare: 626

Functie: Kust-, weide- en akkerbroedvogelgebied

Welke soorten komen/kwamen hier voor:

Strandplevier, Bontbekplevier, Kleine plevier, Grutto, Kievit, Scholekster, Tureluur, Kluut, Veldleeuwerik, Graspieper, Patrijs, Gele kwikstaart, Witte kwikstaart, Koekoek, Slobeend, Zomertaling, Visdief, Noordse stern, Dwergstern, Bruine kiekendief, Kneu, Wintertaling en nog veel andere indicatieve soorten voor SNL, N2000 of Rode lijst.

De dataset van het aantal broedvogels in dit gebied is zo groot dat dit niet past binnen het kader van het expertoordeel. Na de grootschalige broedvogelinventarisatie van 2018 zijn er aan de hand van oude en nieuwe gegevens conclusies getrokken over het wel en weer van de Zuidkust van Schouwen (NM en SBB).

Conclusies:

- De kustbroedvogels zijn toegenomen dankzij Plan Tureluur en landinrichting Schouwen – Oost.
- Het broedsucces is een grote zorg voor de komende jaren, voornamelijk vanwege predatie. o Sturen met water zou een ingang kunnen zijn?
- Lokale bestrijding van predatie o Predatie door ratten is een probleem in de ei-fase, grondbroeders hebben last van 'grote meeuwen'. De eventuele komst van de vos zou hier alleen nog maar meer druk op geven.
- Schouwen vos vrij houden is zeer gewenst om de druk op de vogels te verlagen.
- Een gebrek aan voedsel door de aanhoudende weerextremen (droogte)

Conclusies rondom de weidevogels:

- Grutto en Kievit gaan achteruit
- Tureluur en Scholekster lijken stabiel te zijn
- Ondanks bovengenoemde is de landelijke en regionale trend zeer negatief

Er mag geconcludeerd worden dat niet alleen het beheer, maar ook de toekomst van de grote wateren een zeer belangrijke rol speelt in het voortbestaan van deze populaties. De toekomst van de Oosterschelde is (mede)bepalend voor het succes van de Zuidkust Schouwen.

Uit de conclusies kan opgemaakt worden dat Plan Tureluur van groot belang is voor veel grond broedende vogels. Niet alleen op regionaal niveau, maar juist ook op landelijk niveau. Het is daarom ook van groot belang dat dit gebied waar mogelijk ontzien wordt van de vestiging van de vos.

De effecten van de vos in het gebied:

De vos is nog niet met zekerheid waargenomen. Er is ook geen predatie bekend uit het gebied. Omdat het gehele plan Tureluur is gebaseerd op het bieden van broedvogel habitat en foerageergebied voor kustvogels is het van groot belang dat de vos zich hier ook niet gaat vestigen. In de nota natuur van de Provincie Zeeland is besloten dat Schouwen vosvrij moet worden gehouden. Natuurmonumenten zal zich hier voor wat betreft de terreinen aan de zuidkust ook actief in opstellen.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

De gebieden worden kort begraasd en gemaaid om geen habitat voor vossen te creëren. De waterpeilen zijn zoveel mogelijk afgestemd op plas-dras vegetaties.

Nog te treffen mogelijkheden:

Het doel is om Schouwen en dan voornamelijk de zuidkust vrij te houden van de vos. (Nachtelijk) Afschot van individuen en van gevestigde vossen is noodzakelijk.

Preventieve maatregelen kunnen genomen worden in de vorm van:

- Vossenvallen bij de toegangspoorten tot Schouwen-Duivenland
- Vossenrasters, te beginnen met de meest kwetsbare gebieden langs de zuidkust.

3 Krabbenkreek

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: -

Functie: Kustbroedgebied en weidevogelgebied

Welke soorten komen hier voor:

Overzicht van de aantallen kustbroedvogels van de afgelopen jaren: zie DMP <https://deltamilieuprojecten.nl/wp-content/uploads/2019/04/Broedsucces-van-kustbroedvogels-in-de-Grevelingen-2017.pdf>

De effecten van de vos in het gebied:

n.v.t.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

n.v.t.

Nog te treffen mogelijkheden:

maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

4 van Haaftenpolder

Beheerder: Staatsbosbeheer

oppervlakte gebied in hectare: -

Functie: Kustbroedgebied en weidevogelgebied

Welke soorten komen hier voor:

(2018) slobeend (1), scholekster (3), kluut (), kievit (5), kleine plevier (), grutto (1), tureluur (4), kokmeeuw (), zwartkopmeeuw (), visdief (), veldleeuwrik (50), gele kwikstaart (5), graspieper (28). Overzicht van de aantallen kustbroedvogels van de afgelopen jaren: zie DMP

De effecten van de vos in het gebied:

n.v.t.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

aanleg en onderhouden van kustvogelbroedeilanden.

Nog te treffen mogelijkheden:

maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

5 Stavenissepolder

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: -

Functie: Kustbroedgebied weidevogelgebied.

Welke soorten komen hier voor (2018):

bontbekplevier (), grote mantelmeeuw (), grutto (19), kievit (33), kleine mantelmeeuw (), kluut (), kokmeeuw (), Noordse stern (), scholekster (45), stormmeeuw (), strandplevier (), tureluur (30), veldleeuwerik (16), visdief (), zilvermeeuw (), zwartkopmeeuw ().

Overzicht van de aantallen kustbroedvogels van de afgelopen jaren:

zie DMP

De effecten van de vos in het gebied:

tot dusver geen aanwijzingen van predatie door vos.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

n.v.t.

Nog te treffen mogelijkheden:

maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

6 Scherpenissepolder

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: -

Functie: Kustbroedgebied en weidevogelgebied.

Welke soorten komen hier voor (2018):

zomertaling (4), slobeend (3), scholekster (8), kievit (33), grutto (16), watersnip (1), tureluur (19), veldleeuwerik (56), gele kwikstaart (4), graspieper (52), kluut(), kleine plevier (), strandplevier (), kokmeeuw(), zilvermeeuw(), noordse stern().

Overzicht van de aantallen kustbroedvogels van de afgelopen jaren:

zie DMP

De effecten van de vos in het gebied:
vos aanwezig, effect onbekend.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:
aanleg kustbroedvogeleiland 2010/2011.

Nog te treffen mogelijkheden:
maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

7 Schakerloopolder

Beheerder: Staatsbosbeheer

oppervlakte gebied in hectare: -

Functie: Kustbroedgebied en weidevogelgebied.

Welke soorten komen hier voor (2019):

patrijs (3), scholekster (8), kluut(), kievit (10), grutto (98), tureluur (150), kokmeeuw (), zwartkopmeeuw (), visdief (), veldleeuwerik (11), graspieper (16).

Verder zijn er jaarlijkse broedgegevens beschikbaar van 2006 tot en met 2018.

Overzicht van de aantallen kustbroedvogels van de afgelopen jaren:
zie DMP

De effecten van de vos in het gebied:
vos aanwezig, effecten niet bekend.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:
geen.

Nog te treffen mogelijkheden:
maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

8 Veerse Meer

8 a. Haringvreter

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: 106,7 ha.

Functie: Kustbroedgebied en weidevogelgebied.

Welke soorten komen hier voor (2019):

grote mantelmeeuw (), kievit (3), kleine mantelmeeuw (), scholekster (7), tureluur (1), veldleeuwerik (6), visdief (), zilvermeeuw ().

Overzicht van de aantallen kustbroedvogels van de afgelopen jaren: zie DMP

Overzicht van de aantallen van de afgelopen jaren (2009):

graspieper (15), kievit (14), scholekster (12), slobbeend (1), tureluur (7), veldleeuwerik (16), zilvermeeuw (9).

De effecten van de vos in het gebied:

vos is aanwezig. Zicht- en fotocameraval waarnemingen in 2019 van minimaal 3 verschillende exemplaren. Er wordt nog gebroed door een aantal weidevogels en kustbroedvogels. Broedsucces lijkt zeer laag. Grauwe ganzen komen niet of nauwelijks tot broeden.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

geen

Nog te treffen mogelijkheden:

maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

Bokkegat

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: 46,7 ha.

Functie: Weidevogelgebied

Welke soorten komen hier voor (2010):

scholekster (2), kluut(), tureluur (1), graspieper (1), gele kwikstaart (1), slobbeend (1), kleine plevier (), bontbekplevier (), kluut ().

Overzicht van de aantallen kustbroedvogels van de afgelopen jaren: zie DMP

Verder zijn er jaarlijkse broedgegevens beschikbaar van 1984, 1997, 1998, 1999, 2004.

De effecten van de vos in het gebied:

vos is aanwezig. Effect onbekend.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

waterpeil verhoogd

Nog te treffen mogelijkheden:

maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogel.

8 b. Goudplaat

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: 102,7 ha.

Functie: Kustbroedgebied en weidevogelgebied

Welke soorten komen hier voor: (2015) graspieper (3).

De effecten van de vos in het gebied: vos aanwezig (zichtwaarnemingen)

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:
geen

Nog te treffen mogelijkheden:

maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

8 c. Schotsman Noord

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: 113 ha.

Functie: Weidevogelgebied

Welke soorten komen hier voor: (2009)
scholekster (1), kievit (2), veldleeuwerik (1), graspieper (1).

De effecten van de vos in het gebied:
vos is aanwezig, zichtwaarnemingen, effect niet bekend.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:
geen

Nog te treffen mogelijkheden:

maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

10 Noordervroon

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: -

Functie: Kustbroedgebied en weidevogelgebied.

Welke soorten komen hier voor (2019):

aantallen nog niet geclusterd/beschikbaar. patrijs (), zomertaling (), slobbeend (), grutto (), kievit (), kluut (), scholekster (), tureluur (), veldleeuwerik (), graspieper (), zwartkopmeeuw (), kleine plevier (), dwergstern()

Overzicht van de aantallen kustbroedvogels van de afgelopen jaren:
zie DMP

De effecten van de vos in het gebied:

er zitten een aantal vossen in en om het gebied.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

realiseren schelpeneilandjes. Plaatsen raster rond een deel van het broedgebied zodat het vee broedvogels niet verstoort.

Nog te treffen mogelijkheden:

maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

12 Poelbos

Als weidevogel of kustbroedvogelgebied ongeschikt.

14 Deessche watergang

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: 36 ha.

Functie: Kustbroedgebied en weidevogelgebied.

Welke soorten komen hier voor (2015):

gele kwikstaart (1), graspieper (1), kievit (2), kluut (), kokmeeuw (), scholekster (3), slobbeend (2), tureluur (3), visdief ().

Overzicht van de aantallen kustbroedvogels van de afgelopen jaren:
zie DMP

Overzicht van de aantallen van de afgelopen jaren:

gele kwikstaart (1), graspieper (0), kievit (5), kluut (), kokmeeuw (), scholekster (7), slobbeend (9), tureluur (3), visdief ().

De effecten van de vos in het gebied:

aanwezigheid onbekend

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:
aanleg broedvogeleiland.

Nog te treffen mogelijkheden:
maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

18 schor Bath

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: 39 ha.

Functie: Kustbroedgebied en weidevogelgebied.

Welke soorten komen hier voor (2006):

tureluur (3), gele kwikstaart (2), graspieper (3)

Overzicht van de aantallen kustbroedvogels van de afgelopen jaren: zie DMP

De effecten van de vos in het gebied:

vos is aanwezig, invloed van de vos is onbekend.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:
geen

Nog te treffen mogelijkheden:

maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

Ingedijkte schor Bath

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: 73 ha.

Functie: Kustbroedgebied en weidevogelgebied.

Welke soorten komen hier voor (2009):

zomertaling (2-4), slobend (6), scholekster (2), kluut (), kleine plevier (), kievit (5), tureluur (4), graspieper (2)

Overzicht van de aantallen kustbroedvogels van de afgelopen jaren:
zie DMP

Overzicht van de aantallen van de afgelopen jaren (2000):

zomertaling (1), slobend (8), kluut (), kleine plevier (), tureluur (8).

De effecten van de vos in het gebied:

Vos is aanwezig in het gebied en heeft her ook een of meerdere burchten gehad.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:
geen

Nog te treffen mogelijkheden:

maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

Schor Waarde

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: 90 ha.

Functie: Kustbroedgebied en weidevogelgebied.

Welke soorten komen hier voor (2012):

slobeend (0), kievit (0), scholekster (11), tureluur (20), zilvermeeuw (), gele kwikstaart (4), graspieper (28)

Overzicht van de aantallen kustbroedvogels van de afgelopen jaren:

zie DMP

Overzicht van de aantallen van de afgelopen jaren (2006):

scholekster (4), tureluur (20), kokmeeuw (), kleine mantelmeeuw (2), zilvermeeuw (69), gele kwikstaart (8), veldleeuwerik (1), graspieper (12).

Overzicht van de aantallen van de afgelopen jaren (1999):

kievit (3), kluut (5), scholekster (6), tureluur (33), kokmeeuw (), kleine mantelmeeuw (), zilvermeeuw (), gele kwikstaart (6).

De effecten van de vos in het gebied:

vos aanwezig, effect is onbekend.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

geen

Nog te treffen mogelijkheden:

maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

21 Molenpolder Ossenissee

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: -

Functie: Kustbroedgebied en weidevogelgebied:

Welke soorten komen hier voor: (2017)

slobeend (1), scholekster (3), kluut (), kievit (7), grutto (1), tureluur (5), kokmeeuw(), zwartkopmeeuw(), visdief (), gele kwikstaart (1), graspieper (6).

Overzicht van de aantallen kustbroedvogels van de afgelopen jaren:
zie DMP

Overzicht van de aantallen van de afgelopen jaren:
geen gegevens, alleen kustbroedvogels DMP.

De effecten van de vos in het gebied:
vos aanwezig, effect onbekend.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:
geen

Nog te treffen mogelijkheden:
maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

22 Braakman (Braakman Noord en Braakman Zuid samen)

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: -

Functie: Kustbroedgebied en weidevogelgebied:

Welke soorten komen hier voor: (2013)

zomertaling (1), slobeend (9), kwartel (1), scholekster (7), kluut(), kievit (5), kleine plevier (), grutto (2), tureluur (4), veldleeuwerik (9).

Overzicht van de aantallen kustbroedvogels van de afgelopen jaren:
zie DMP

De effecten van de vos in het gebied:
vos aanwezig. Effecten onbekend.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:
in de Braakman Zuid zijn bij de inrichting een aantal kustbroedvogeleilanden aangelegd.

Nog te treffen mogelijkheden:
maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

23 Grote Putting

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: -

Functie: Weidevogelgebied

Welke soorten komen hier voor:

Totaal Grote Putting dichtheid per 10 ha			
Soort	2016	2017	2018
Zomertaling	0,5	1,1	0,0
Slobeend	6,5	3,3	3,3
Patrijs	2,7	2,2	1,1
Kwartel	3,3	1,1	1,1
Scholekster	3,3	3,3	3,8
Kievit	13,6	14,2	8,7
Grutto	9,3	7,1	6,0
Watersnip	0,0	0,0	0,0
Tureluur	9,8	7,1	4,4
Veldleeuwerik	13,1	12,0	12,0
Gele Kwikstaart	3,8	3,3	3,8
Graspieper	29,9	30,5	26,7

De effecten van de vos in het gebied:

vos is aanwezig. Impact van de vos onbekend. Er worden regelmatig prooiresten gevonden, maar dat betreft vrijwel altijd gans. Droogte is een ander effect wat hier speelt.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

Er is een groot gebied toegevoegd aan het bestaande reservaat waardoor de totale oppervlakte ongeveer verdubbeld is. Teven zijn er maatregelen vasthouden water aanleg dammen, behoud waterpeil middels watermolen.

Nog te treffen mogelijkheden:

maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

optimaliseren waterhuishouding; terug dringen verruiging kerngebied

25 Canisvliet

Margarethapolder

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: 80 ha.

Functie: Kustbroedgebied en weidevogelgebied:

Welke soorten komen hier voor (2016):

gele kwikstaart (91), grasperper (12), grutto (13), kievit (5), scholekster (30), slobeend (3), tureluur (5), veldleeuwerik (19), visdief (), kokmeeuw (), kleine plevier ()

Overzicht van de aantallen kustbroedvogels van de afgelopen jaren: zie DMP

Overzicht van de aantallen van de afgelopen jaren:

vanaf 2011 is er jaarlijks gemonitord en zijn de gegevens bekend.

De effecten van de vos in het gebied:

vos is aanwezig, effecten niet bekend.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

Voor kustbroedvogels is in 2018 een drijvend eiland aangelegd. 2017/2018 is groot gedeelte van houtige opslag in het grasland verwijderd

Nog te treffen mogelijkheden:

maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

Kapelse moer

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: 110 ha.

Functie: weidevogelgebied.

Welke soorten komen hier voor:

Totaal Kapelse Moer dichtheid per 100 ha			
Soort	2006	2012	2018
Gele Kwikstaart	4,6	0,0	1,4
Graspieper	25,5	13,1	52,1
Grutto	16,2	10,0	7,1
Kemphaan	0,0	0,0	0,0
Kievit	21,6	15,5	8,6
Patrijs	3,1	0,8	0,7
Scholekster	27,0	29,4	16,4
Slobeend	3,9	4,6	0,7
Tureluur	28,6	9,3	12,1
Veldleeuwerik	13,9	3,9	17,8
Wulp	0,0	0,8	0,0

De effecten van de vos in het gebied:

er zijn sporen van vossen gevonden in het gebied (uitwerpselen, sporen en aangevreten ganzen). Wat de effecten zijn van de vos is hier niet bekend.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels:
geen.

Nog te treffen mogelijkheden:

maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

in 2019 zal het gebied open gemaakt worden. Meidoornstruiken worden verwijderd. Het is de bedoeling het waterpeil hoger in te stellen.

Autrischepolder

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: -

Functie: Kustbroedgebied en weidevogelgebied.

Welke soorten komen hier voor: (2006)

gele kwikstaart (3), graspieper (6), grutto (5), kievit (7), patrijs (1), scholekster (7), slobeend (6), tureluur (8), veldleeuwerik (3), kl plevier (), kluut(), kokmeeuw(), visdief(), zwartkopmeeuw().

Overzicht van de aantallen kustbroedvogels van de afgelopen jaren:
zie DMP

De effecten van de vos in het gebied:

er zijn sporen van vossen gevonden in het gebied (uitwerpselen, sporen en aangevreten ganzen). Wat de effecten zijn van de vos is hier niet bekend.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels:

inrichting van het gebied.

Nog te treffen mogelijkheden:

maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

Papeschor Sas van Gent

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: -

Functie: Kustbroedgebied en weidevogelgebied.

Overzicht van de aantallen kustbroedvogels van de afgelopen jaren:

zie DMP

De effecten van de vos in het gebied:

er zijn sporen van vossen gevonden in het gebied (uitwerpselen, sporen en aangevreten ganzen). Wat de effecten zijn van de vos is hier niet bekend.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels:

inrichting van het gebied.

Nog te treffen mogelijkheden: maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

2 Neeltje Jans

Beheerder: Het Zeeuwse Landschap

Oppervlakte gebied in hectare: 300

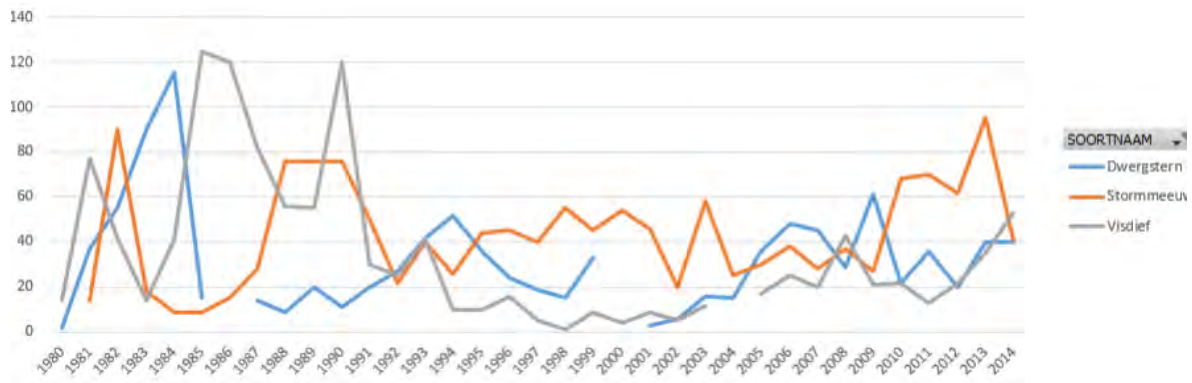
Functie: kustbroedvogelgebied

Welke soorten komen hier voor:

divers een selectie van de predatiegevoelige soorten staat hieronder.

Overzicht van de aantallen van de afgelopen jaren:

Som van AANTAL	Kolk																																					
Rijlabels	T	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Bontbekplevier				4	3	4	7	5	7	9	15	10	9	5	8	7	11	11	8	12	18	19	4	15	9	13	14	11	14	11	11	17	18	16	9	15	15	
Dwergstern		2	37	55	90	115	15			14	9	20	11	20	27	42	52	36	24	19	15	33		3	6	16	15	36	48	45	29	61	22	36	20	40	40	
Kleine Mantelmeeuw					1	1	1	8	45	61					300	200	164	315	365	775	836	881	960	1133	1121	1105	1464	1131	1431	2011	1441	2452	1837	3892	2967	2972	3158	3606
Kleine Plevier																																					1	
Stormmeeuw				14	90	18	9	9	15	28	76	76	76	50	22	40	26	44	45	45	45	54	46	20	58	25	30	38	28	37	27	68	70	62	95	41		
Strandplevier		2	4	13	8	16	16	18	6	15	10	14	11	7	11	10	10	17	14	11	10	8				2												
Visdief			14	77	42	14	41	125	120	82	56	55	120	30	25	41	10	10	16	5	1	9	4	9	5	12		17	25	20	43	21	22	13	22	35	53	
Zilvermeeuw				6	55	50	70	95	475	1132						1055	1069	1573	1464	1583	1389	1418	1347	1828	1578	1755	2060	1482	1056	2191	2116	1731	2186	3290	2308	1695	2127	1988
Eindtotaal		2	20	151	253	193	259	268	631	1325	227	175	227	412	1348	1373	1997	1947	2465	2312	2398	2421	3023	2772	2900	3625	2667	2581	4327	3661	4303	4149	7312	5410	4781	5470	5743	

De effecten van de vos in het gebied:

Momenteel zijn die er niet (vos heeft zich niet gevestigd). Indien vossen zich vestigen zal dat tot het verdwijnen van meeuwen-, stern en lepelaarskolonies leiden. Ook soorten als eidereend en scholekster zullen dan naar verwachting in aantal sterk afnemen.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

HZL & NM houden toezicht om de rust rondom de kolonies te bewaken. Ook middels bebording wordt duidelijk gemaakt dat bezoekers op de paden moeten blijven en honden aangelijnd moeten zijn. Desondanks vindt er nog steeds verstoring plaats.

Momenteel wordt er onderzoek uitgevoerd naar het broedsucces van de grote meeuwen. Lepelaars worden jaarlijks intensief gevolgd. HZL kijkt ook regelmatig naar de aanwezigheid van vossen.

Nog te treffen mogelijkheden:

Preventieve maatregelen (zoals vossenrasters) zijn lastig te nemen omdat de soorten verspreid over het eiland broeden. Het belangrijkste is om te voorkomen dat de vos zich hier gaat vestigen. Indien vossen het eiland bereiken is het dan ook van belang om deze direct af te schieten gezien het grote belang voor kustbroedvogels. Naar verwachting zal dat betekenen dat er slechts om de 2-3 jaar een vos geschoten zal moeten worden, het blijkt voor de vossen namelijk niet makkelijk om op het eiland te geraken.

9 Sint Laurensse weihoek

Beheerder: Het Zeeuwse Landschap

Oppervlakte gebied in hectare: 147

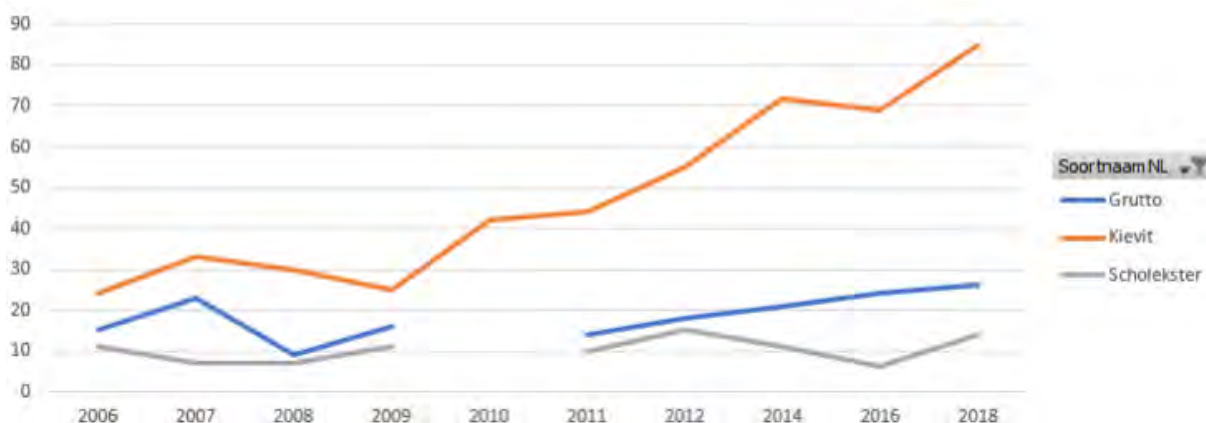
Kustbroedgebied en/of weidevogelgebied: weidevogelgebied

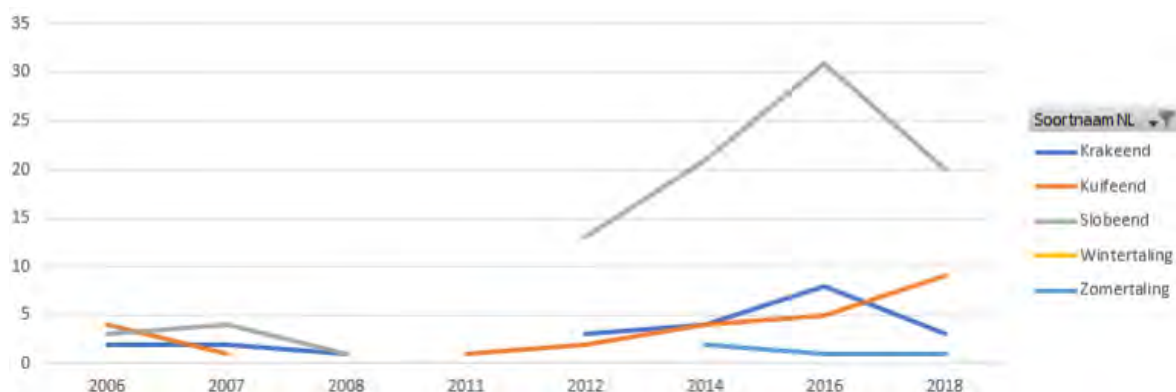
Welke soorten komen hier voor:

divers een selectie van de predatiegevoelige soorten staat hieronder.

Overzicht van de aantallen van de afgelopen jaren:

Som van Aantal	Kolomlabels									
Rijlabels	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2014	2016	2018
Bontbekplevier							4		1	
Gele Kwikstaart		2	1			1	2	3	3	8
Graspieper	9	10	6			11	16	23	29	31
Grutto	15	23	9	16		14	18	21	24	26
Kievit	24	33	30	25	42	44	55	72	69	85
Kleine Plevier	5	1					4	5	4	3
Kluut	23	22	23	22		3	25	43	44	45
Kokmeeuw									32	
Krakeend	2	2	1				3	4	8	3
Kuifeend	4	1				1	2	4	5	9
Patrijs	1		2			1	1		1	
Scholekster	11	7	7	11		10	15	11	6	14
Slobeend	3	4	1				13	21	31	20
Tureluur	11	8	12	7		4	16	25	22	40
Veldleeuwerik	16	12	6		15	14	18	26	29	39
Wintertaling								1		1
Zomertaling								2	1	1
Eindtotaal	124	125	98	81	57	103	192	261	309	325

De effecten van de vos in het gebied:

Binnen de voswerende rasters vindt er geen predatie door vossen plaats. Daarbuiten wel, de effecten verschillen per jaar. In 2019 was er een vossenburcht midden in het gebied, deze hebben veel eieren en jonge weidevogels gepredeerd. Het is van belang dat dit niet jaarlijks het geval is aangezien weidevogels een vrij hoog broedsucces moeten hebben om stand te kunnen houden. Extra maatregelen zijn dan ook hard nodig.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

Een derde van het gebied wordt effectief beschermd middels een vossenraster. Daarnaast vindt er vossenbeheer plaats (ook middels kunstburchten) in en rondom het reservaat. Uiteraard wordt ook het leefgebied optimaal gehouden voor weidevogels, maar dit helpt niet om vossenpredatie te verminderen. HZL houdt intensief toezicht in het gebied en zorgt voor goede bebording.

Nog te treffen mogelijkheden:

Extra vossenrasters zijn een goede optie maar de kosten hiervoor zijn erg hoog. Tot dat alle relevante percelen genieten van goede afrastering is aanvullend vossenbeheer nodig. Om dit effectief te kunnen doen is ook afschot na zonsondergang met hulpmiddelen nodig. De vossen die in 2019 een burcht in het gebied hadden konden met de huidige jachtmogelijkheden niet bestreden worden.

11 Oude Veerseweg

Beheerder: Het Zeeuwse Landschap

Oppervlakte gebied in hectare: 60

Functie: weidevogelgebied

Welke soorten komen hier voor:

divers een selectie van de predatiegevoelige soorten staat hieronder.

Overzicht van de aantallen van de afgelopen jaren:

Let op onderstaande getallen geven een wat vertekend beeld, in 2012 en 2018 zijn er ook territoria van aangrenzende percelen mee gekarteerd. De actuele aantallen zijn dus lager dan in de tabel worden gepresenteerd.

Rijlabels	2007	2009	2010	2012	2016	2018
Gele Kwikstaart					1	1
Graspieper	9	6	1	11	6	15
Grutto	5	6		7	2	1
Kievit	8	21	5	17	11	17
Kleine Plevier						1
Kluut	9	11		16	19	16
Krakeend					2	1
Kuifeend	9	6		16	16	16
Patrijs	1					
Scholekster	15	9		12	7	10
Slobeend	2	7		3	3	3
Tureluur	4	5		5	3	5
Veldleeuwerik	8		1	3	2	4
Eindtotaal	70	71	7	90	72	90

De effecten van de vos in het gebied:

Vossen worden hier momenteel niet bestreden. Sinds de vos hier voorkomt nemen de aantallen weidevogels af en hebben ze mede door de vos (naast kraaiachtigen en roofvogels) een slecht broedsucces. Zonder aanvullende maatregelen is een verdere afname aannemelijk.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

HZL houdt intensief toezicht in het gebied en zorgt voor goede bebording. Er vindt momenteel geen vossenbeheer plaats. De waterhuishouding en het beheer zijn reeds geoptimaliseerd voor weidevogels.

Nog te treffen mogelijkheden:

Een vossenraster wordt momenteel overwogen maar de kosten hiervoor zijn erg hoog. Tot dat alle relevante percelen genieten van goede afrastering kan aanvullend vossenbeheer een optie zijn. Vooral nog heeft HZL hier nog niet voor gekozen.

11 Yerseke Moer

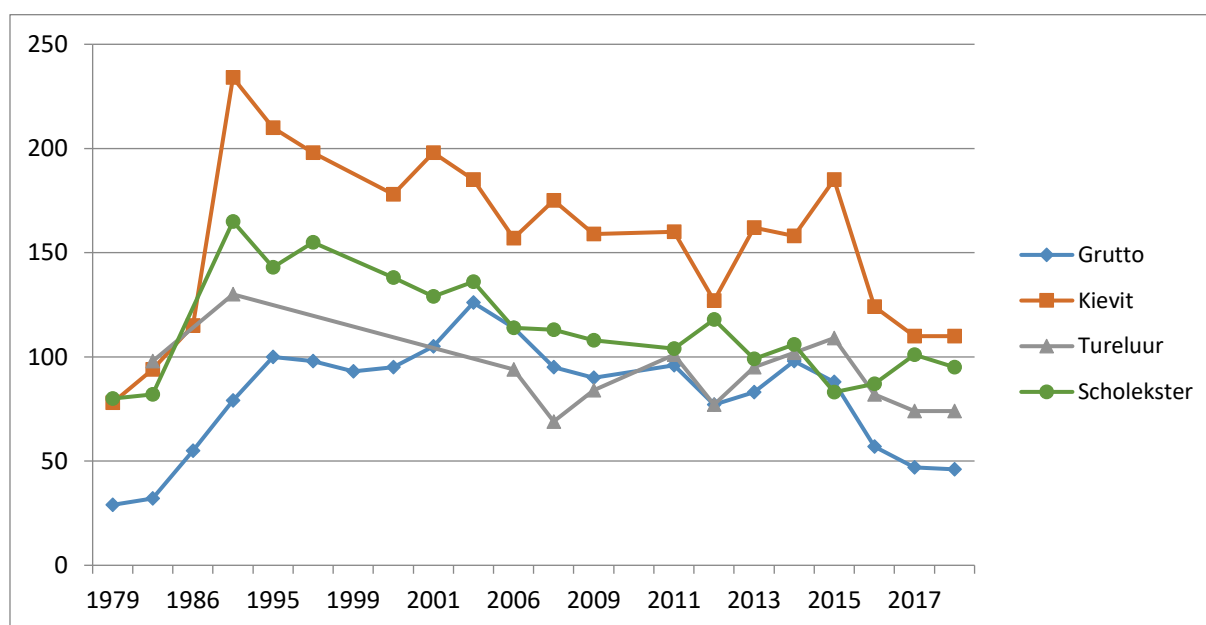
Beheerder: Het Zeeuwse Landschap

Oppervlakte gebied in hectare: 348 inclusief de deelgebieden de Driehoek, Vlaakse Moer en de Koude- en Kaarspolder

Functie: weidevogel- en kustbroedgebied

Welke soorten komen hier voor: divers een selectie van enkele predatiegevoelige soorten staat hieronder.

Overzicht van de aantallen van de afgelopen jaren:

De effecten van de vos in het gebied:

In jaren dat de vos in het broedseizoen in het gebied aanwezig was waren de effecten groot. Kolonies van kokmeeuwen, kluten en visdieven werden zwaar gepredeerd. Ook weidevogels hadden die jaren een minder broedsucces. Uit studies elders in het land is gebleken dat vossen met name veel legsels kunnen prederen. Ook zonder de vos hebben de weidevogels het moeilijk er vindt ook veel predatie door andere soorten plaats en er is met regelmaat verstoring van loslopende honden.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

Rondom diverse eilandjes staan goede vossenrasters. Eén deelgebied is enkele jaren uitgerasterd middels stroomdraden boven een sloot. Deze laatste aanpak bleek echter niet succesvol om de vos buiten te houden. Het zakkende water zorgde ervoor dat vossen er onderdoor konden en bij wind was er veel golfslag en de accu snel leeg. Bovendien zorgde de aansluiting jaarlijks voor veel verstoring.

Sinds enkele jaren liggen er diverse kunstburchten rondom het gebied, hier zijn echter nog geen vossen mee gevangen.

HZL heeft een vergunning om sinds 2019 m.b.v. restlichtkijkers ook na zonsopgang vossen te mogen bejagen rondom het N2000 reservaat. In 2019 heeft dat echter nog niet tot afschot geleid. Alleen aan het begin van het broedseizoen was er kortstondig een vos aanwezig maar deze is later niet meer teruggezien.

Uiteraard wordt ook het leefgebied optimaal gehouden voor weidevogels, maar dit helpt niet om vossenpredatie te verminderen. HZL houdt intensief toezicht in het gebied en zorgt voor goede bebording.

Nog te treffen mogelijkheden:

Enkele deelgebieden zijn wel geschikt om een vast vossenraster te plaatsen maar hier is gezien de hoge kosten (honderdduizenden euro's) nog geen invulling aangegeven.

24 Saeftinghe

Beheerder: Het Zeeuwse Landschap

Oppervlakte gebied in hectare: 3555

Kustbroedgebied en/of weidevogelgebied: kustbroedvogelgebied

Welke soorten komen hier voor: divers zie tabel.

Overzicht van de aantallen van de afgelopen jaren:

Soort		Aantal territoria en tussentijds verschil						
		1997	Δ% 97-04	2004	Δ% 04-12	2012	Δ% 12-18	2018
<i>Anser anser</i>	Grauwe gans	72	333	312	7	335	-36	216
<i>Branta canadensis</i>	Grote Canadese gans	0		10	1010	111	-58	47
<i>Branta leucopsis</i>	Brandgans	0		1	0	1	0	1
<i>Tadorna tadorna</i>	Bergeend	165	14	188	103	382	-56	169
<i>Alopochen aegyptiacus</i>	Nijlgans	0		3	0	3	-33	2
<i>Anas platyrhynchos</i>	Wilde eend	631	102	1275	-51	626	-57	268
<i>Anas platyrhynchos domesticus</i>	Soepeend	0		0		5	-20	4
<i>Anas strepera</i>	Krakeend	26	58	41	17	48	2	49
<i>Anas acuta</i>	Pijlstaart	0		0		5	-80	1
<i>Anas clypeata</i>	Slobeend	27	59	43	-56	19	121	42
<i>Anas crecca</i>	Wintertaling	0		1	200	3	0	3
<i>Anas querquedula</i>	Zomertaling	0		2	0	2	-100	0
<i>Aythya fuligula</i>	Kuifeend	11	-36	7	100	14	0	14
<i>Perdix perdix</i>	Patrijs	5	-20	4	-25	3	-100	0
<i>Coturnix coturnix</i>	Kwartel	3	-67	1	100	2	200	6
<i>Phasianus colchicus</i>	Fazant	21	19	25	-4	24	0	24
<i>Falco peregrinus</i>	Slechtvalk	0		0		1	0	1
<i>Circus aeruginosus</i>	Bruine kiekendief	21	29	27	19	32	-44	18
<i>Rallus aquaticus</i>	Waterral	63	70	107	116	231	87	432
<i>Porzana porzana</i>	Porseleinhoen	0		2	200	6	-33	4
<i>Crex crex</i>	Kwartelkoning	0		0		2	-50	1
<i>Gallinula chloropus</i>	Waterhoen	17	247	59	-90	6	-50	3
<i>Fulica atra</i>	Meerkoet	23	378	110	-81	21	-86	3
<i>Haematopus ostralegus</i>	Scholekster	417	-4	401	-4	386	-59	158
<i>Recurvirostra avosetta</i>	Kluut	121	-28	87	-84	14	57	22
<i>Charadrius dubius</i>	Kleine plevier	5	0	5	-80	1	0	1
<i>Charadrius hiaticula</i>	Bontbekplevier	0		0		1	-100	0
<i>Charadrius alexandrinus</i>	Strandplevier	2	150	5	40	7	-100	0
<i>Vanellus vanellus</i>	Kievit	88	-26	65	-26	48	-33	32
<i>Limosa limosa</i>	Grutto	8	13	9	-22	7	57	11
<i>Tringa totanus</i>	Tureluur	976	63	1594	-6	1492	-53	698
<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	Kokmeeuw	728	-81	137	104	279	-88	34
<i>Larus canus</i>	Stormmeeuw	0		1	0	1	-100	0

<i>Ichthyaetus melanocephalus</i>	Zwartkopmeeuw	6	50	9	-56	4	-100	0
<i>Larus argentatus</i>	Zilvermeeuw	17292	-53	8113	-62	3113	-95	167
<i>Larus cachinnans</i>	Geelpootmeeuw	0		0		1	-100	0
<i>Larus fuscus</i>	Kleine mantelmeeuw	52	412	266	-77	62	-98	1
<i>Sterna hirundo</i>	Visdief	413	-96	15	3473	536	-90	55
<i>Columba oenas</i>	Holenduif	71	-41	42	-31	29	-55	13
<i>Columba palumbus</i>	Houtduif	41	24	51	-55	23	-22	18
<i>Cuculus canorus</i>	Koekoek	2	-100	0		6	-17	5
<i>Tyto alba</i>	Kerkuil	0		0		0		1
<i>Alauda arvensis</i>	Veldleeuwerik	49	-35	32	-31	22	505	133
<i>Hirundo rustica</i>	Boerenzwaluw	10	-70	3	267	11	-64	4
<i>Anthus pratensis</i>	Graspieper	229	148	568	-40	338	4	351
<i>Motacilla flava</i>	Gele kwikstaart	344	155	876	-47	460	6	488
<i>Motacilla flavissima</i>	Engelse kwikstaart	0		3	33	4	-100	0
<i>Motacilla alba</i>	Witte kwikstaart	12	17	14	-14	12	-17	10
<i>Troglodytes troglodytes</i>	Winterkoning	1	1300	14	-86	2	-100	0
<i>Prunella modularis</i>	Heggenmus	0		0		0		1
<i>Luscinia svecica</i>	Blauwborst	313	45	454	-35	293	-1	291
Soort		1997	Δ% 97-04	2004	Δ% 04-12	2012	Δ% 12-18	2018
<i>Phoenicurus ochruros</i>	Zwarte roodstaart	1	100	2	-50	1	-100	0
<i>Oenanthe oenanthe</i>	Tapuit	0		1	100	2	-50	1
<i>Saxicola rubicola</i>	Roodborsttapuit	0		5	100	10	10	11
<i>Turdus merula</i>	Merel	2		1		0		3
<i>Sylvia communis</i>	Grasmus	3	67	5	60	8	-13	7
<i>Cettia cetti</i>	Cetti's zanger	0		0		0		1
<i>Accrocephalus schoenobaenus</i>	Rietzanger	65	360	299	-20	239	52	364
<i>Cisticola juncidis</i>	Graszanger	0		19	-26	14	286	54
<i>Lucustella naevia</i>	Sprinkhaanzanger	0		2	1500	32	128	73
<i>Locustella luscinioides</i>	Snor	0		11	118	24	158	62
<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	Kleine karekiet	294	43	421	43	602	19	718
<i>Acrocephalus palustris</i>	Bosrietzanger	1	100	2	50	3	300	12
<i>Phylloscopus collybita</i>	Tijftjaf	0		0		0		1
<i>Phylloscopus trochilus</i>	Fitis	2		1	-100	0		0
<i>Cyanistes caeruleus</i>	Pimpelmees	0		0		0		2
<i>Panurus biarmicus</i>	Baardman	8	1600	136	47	200	59	318
<i>Pica pica</i>	Ekster	1	-100	0		3	-100	0
<i>Corvus monedula</i>	Kauw	4	50	6	17	7	-14	6
<i>Corvus corone</i>	Zwarte kraai	0		2	600	14	-29	10
<i>Sturnus vulgaris</i>	Spreeuw	2	-100	0		1	-100	0
<i>Passer domesticus</i>	Huismus	9		6	-100	0		0
<i>Carduelis cannabina</i>	Kneu	36	58	57	-61	22	-32	15
<i>Carduelis carduelis</i>	Putter	0		2	100	4	0	4
<i>Carduelis chloris</i>	Groenling	0		2	-100	0		2
<i>Emberiza schoeniclus</i>	Rietgors	326	148	809	7	869	14	993
<i>Miliaria calandra</i>	Grauwe gors	5	-80	1	-100	0		0

De effecten van de vos in het gebied:

Vossen hebben een zeer groot effect op de vogelstand in Saeftinghe. Sinds de van de vos zijn kolonies van meeuwen, lepelaars en visdieven geheel/nagenoeg verdwenen. Ook ganzen, eenden en steltlopers nemen sinds de komst van de vos sterk in aantal af. Zie ook:

https://www.saeftinghe.eu/images/publicaties/Rapport-broedvogelinventarisatie-Saeftinghe-2018_webversie.pdf

<https://www.saeftinghe.eu/images/publicaties/ganzen-in-saeftinghe-dln.pdf>

<https://www.saeftinghe.eu/images/publicaties/vossen-saeftinghe.pdf>

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

Op het Gasplateau wordt jaarlijks een deel uitgerasterd tegen vossen. Binnen dit raster broeden jaarlijks enkele scholeksters. Strandplevier is echter niet meer aanwezig als broedvogel en ook soorten als kokmeeuw en visdief hebben hier nog geen broedpoging ondernomen.

Uiteraard wordt het leefgebied optimaal gehouden voor kustbroedvogels, maar dit helpt niet om vossenpredatie te verminderen. HZL houdt intensief toezicht in het gebied en zorgt voor goede bebording.

Nog te treffen mogelijkheden:

Het plaatsen van vossenrasters in het schor zelf is niet mogelijk gezien het grote getijdeverschil.

Preventieve opties zijn met diverse experts besproken maar blijken niet mogelijk. Het vosvrij houden gedurende het broedseizoen middels jacht is ook geen haalbare optie. In het beste geval kan een lagere vossenstand worden verkregen. Mogelijk zou dat wel weer positief uitpakken voor een deel van de broedvogels, kolonies zullen echter niet terugkeren aangezien die ook al kwetsbaar zijn bij lage vossendichtheden. HZL voert hier momenteel geen vossenbeheer uit.

Bijlage 4 Onderzoek: "Met de vos aan tafel"

Stichting Faunabeheer Eenheid ZeelandPostbus 46
4460 BA GOES

Onderwerp	Zaaknummer	Uw kenmerk	Behandeld door	Verzonden
Besluit op aanvraag vergunning Wet natuurbescherming voor populatiebeheer vos, Natura 2000- gebieden: Kop van Schouwen, Yerseke Moer en Kapelse Moer, Grevelingen en Oosterschelde	130165			

Middelburg, 16 januari 2024

Geacht bestuur,

Op 18 maart 2022 hebben wij van u een aanvraag ontvangen voor een vergunning op grond van artikel 2.7 lid 2 Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag heeft betrekking op het project: populatiebeheer van vossen in de Natura 2000-gebieden Kop van Schouwen, Yerseke Moer en Kapelse Moer, Grevelingen en Oosterschelde. Het populatiebeheer van vossen zal plaatsvinden met behulp van het geweer, kunstburchten (aardhonden), kastval en/of vangkooi.

De ontvangst van deze aanvraag is op 17 mei 2022 bevestigd. In deze brief maken wij onze beslissing op uw aanvraag bekend.

**BESLUIT WET NATUURBESCHERMING ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING MET
ZAAKNUMMER 130165**

Wij besluiten:

- Aan u, de op grond van artikel 2,7 lid 2 Wnb vereiste vergunning te verlenen voor het uitvoeren van populatiebeheer van vossen in de Natura 2000-gebieden Kop van Schouwen en Yerseke Moer en Kapelse Moer, Grevelingen en Oosterschelde, zoals opgenomen in Bijlage 1 en 2 bij deze vergunning.
- De vergunning geldig te laten zijn vanaf de dag van publicatie van de vergunning tot en met 31 december 2025.
- Van de vergunning gebruik te laten maken zoals op de kaarten is aangegeven in bijlagen 1 en 2 bij dit besluit.
- De voorschriften aan de vergunning te verbinden, zoals opgenomen in onderdeel 1 van het besluit. *Zorgvuldig nakomen van deze voorschriften voorkomt dat we de vergunning op grond van artikel 5.4 lid 1 Wnb voortijdig intrekken of wijzigen.*
- De volgende documenten deel uit te laten maken van de vergunning:
 - a. Aanvraagformulieren zoals op 18 maart 2022 aangeleverd:
 - Vergunningsaanvraag door Faunabeheereenheid Zeeland per brief;
 - Basismodule;
 - Aanvraagformulier module 1B.
 - b. Bijlagen bij de aanvraag zoals op 18 maart 2022 en 19 oktober 2023 aangeleverd:
 - Passende Beoordeling vossenbeheer Zeeland, opgesteld door Sweco, d.d. 20 maart 2022, projectnummer 51007301, referentienummer NL23-648800269-46019;

- AERIUS-berekening aanlegfase, d.d. 16 maart 2023, kenmerk RmWMJ4F7nqvq;
 - AERIUS-berekening inventarisatie en beheerfase, d.d. 16 maart 2023, kenmerk RPqF2fSQMZhd;
 - AERIUS-berekening beheerfase, d.d. 16 maart 2023, kenmerk RZk3PEkd8Pbo.
 - AERIUS-berekening aanlegfase, d.d. 19 oktober 2023, kenmerk RWLNz9nZvhJj;
 - AERIUS-berekening inventarisatie en beheerfase, d.d. 19 oktober 2023, kenmerk 2RUrE5AB7x1Jn;
 - AERIUS-berekening beheerfase, d.d. 19 oktober 2023, kenmerk 1RoFN4gu41eXp.
- c. Aanvullende gegevens zoals aangeleverd op 22 maart 2023:
- Reactie op verzoek aanvullende gegevens passende beoordeling vossenbeheer, opgesteld door Sweco, d.d. 15 maart 2023.

Een besluit hiertoe sluiten wij dan ook bij. Leest u vooral onderdeel 1 zorgvuldig door, hierin staan de voorschriften die wij aan de vergunning verbinden. De motivering van dit besluit vindt u in onderdeel 2 'Overwegingen'.

De vergunning is gebaseerd op de aanvraag inclusief alle bijgevoegde stukken. De eventuele significante negatieve effecten op beschermde natuurwaarden zijn uitsluitend beoordeeld op het te vergunnen project, zoals dit in de aanvraag beschreven is. Het project dient dan ook te worden uitgevoerd conform de aanvraag. Misschien wilt of moet u tijdens de looptijd van de vergunning iets veranderen aan de uitvoering. Dat is mogelijk, op voorwaarde dat de verandering geen significante negatieve effecten heeft op de beschermde natuur. Neem altijd van tevoren contact met ons op als u iets aan de uitvoering wilt veranderen. Het kan namelijk zijn dat u dan een aangepaste vergunning nodig heeft. U kunt ons bereiken via het e-mailadres natuurbeschermingswet@zeeland.nl.

Zienswijze

Het ontwerpbesluit heeft van 8 november 2023 tot en met 20 december 2023 ter inzage gelegen in het provinciehuis te Middelburg. Belanghebbenden hebben de mogelijkheid gehad om binnen deze termijn op dit ontwerpbesluit hun zienswijze kenbaar te maken.

Tevens heeft publicatie van het ontwerpbesluit plaatsgevonden via <http://www.zeeland.nl/publicaties-en-bekendmakingen/provinciaal-blad-en-bekendmakingen>. en op <http://www.overheid.nl/>.

Naar aanleiding hiervan is door de Stichting Faunabescherming binnen de gestelde termijn een zienswijze ingebracht. De inhoud en onze reactie hierop zijn opgenomen in Bijlage 3 Nota van antwoord.

Wij hebben, na afweging van de ingediende zienswijze, een definitief besluit genomen op de aanvraag. Tegen dit besluit staat beroep open zoals in het besluit onder "beroep" is aangegeven. De kennisgeving van het definitieve besluit kan eveneens worden geraadpleegd via de bovengenoemde media.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,

drs. J.M.M. Polman, voorzitter

drs. M.C.J. Franken, secretaris-algemeen directeur

Noem in uw contact met ons steeds het zaaknummer. Dit staat bovenaan deze brief.

Bijlagen:

1. Projectgebied Natura 2000-gebieden
2. Rijroutes inventarisatie vossenbeheer
3. Nota van Antwoord

Kopie aan: A small blue icon with a white 'J' is visible at the bottom right of the redacted area.

Rechtsmiddelen

Beroep

Belanghebbenden kunnen schriftelijk beroep instellen tegen dit besluit bij de rechtbank Zeeland-West Brabant, locatie Breda, team bestuursrecht, Postbus 90006, 4800 PA Breda.

In het beroepschrift neemt u ten minste op uw naam, uw adres, de datum, tegen welk besluit u beroep instelt (zo mogelijk een kopie meezenden) en waarom. Het beroepschrift dient te worden ondertekend. U moet het beroepschrift indienen binnen zes weken na de dag waarop het besluit is bekendgemaakt. Doorgaans is dat de dag na de datum van verzending.

Overschrijding van de termijn kan ertoe leiden dat met uw beroep geen rekening wordt gehouden. Als u overweegt beroep in te stellen, kunt u een informatiefolder aanvragen op het telefoonnummer 0118-631000. U kunt de informatie ook downloaden via www.zeeland.nl/beleid-en-regelgeving/beroep-instellen.

Voorlopige voorziening

Wij wijzen u erop dat het beroep niet de werking van het besluit schorst. U kunt een verzoek doen tot het treffen van een voorlopige voorziening. U richt het verzoek aan de voorzieningenrechter van de rechtbank Zeeland-West-Brabant, locatie Breda, team bestuursrecht, Postbus 90006, 4800 PA Breda. Voor de behandeling van het verzoek is griffierecht verschuldigd.

ONDERDEEL 1. VOORSCHRIFTEN

1. De FBE Zeeland is bevoegd deze vergunning om te zetten in een machtiging aan de uitvoerder (de gemachtigde) of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de vergunninghouder handelende (rechts-)personen.
2. Deze genoemde (rechts)personen dienen op de hoogte te zijn van de inhoud en het doel van deze vergunning en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
3. De FBE Zeeland blijft als houder van de vergunning verantwoordelijk voor het naleven van de voorschriften waaronder deze vergunning is verleend.
4. De uitvoerder (gemachtigde) is verplicht bij gebruik van de vergunning een kopie van door de FBE Zeeland gewaarmerkte vergunning, de (doorgeschreven) schriftelijke toestemming van de grondgebruiker voor het betreden van de gronden en een legitimatiebewijs bij zich te hebben en deze bescheiden op eerste verzoek van een toezichthouder te tonen.
5. Het populatiebeheer van vossen dient strikt conform de vergunningaanvraag en de daarbij behorende bijlagen te worden uitgevoerd, voor zover niet in strijd met de voorschriften in deze vergunning.
6. Uitvoering van het vossenbeheer middels bejaging met het geweer wordt uitgevoerd in de periode 1 januari tot en met 30 juni.
7. Uitvoerders van vossenbeheer maken gebruik van een geweer uitgerust met een geluidsdemper om geluidsverstoring door het schot te minimaliseren.
8. Bij de uitvoering van het vossenbeheer is de frequentie van het afschot (doden met geweer) gemaximaliseerd tot 18 schoten per jaar, verdeeld in ruimte en tijd over de betreffende Natura-2000 gebieden.
9. Rondom kerngebieden van specifieke soorten (Bontbekplevier, Grote Stern), worden verstoringsvrije zone(s) (minimaal 300-voorkeur 500 m.) aangehouden tijdens de uitvoering van het vossenbeheer. Voorafgaande aan de uitvoering van het vossenbeheer wordt de terreinbeheerder van het Natura 2000-gebied door de uitvoerder geconsulteerd waarbij de (actuele) locaties van deze kerngebieden van deze soorten bepaald en afgestemd worden. Deze afstemming dient schriftelijk te worden vastgelegd in een logboek.
10. Voor het gebruik en plaatsen van de kastval/vangkooi is toestemming nodig van de betreffende TBO/grondgebruiker. De locaties van deze middelen dienen vooraf samen met de beheerder afgestemd te worden.
11. Om verspreiding van ziektes te voorkomen wordt bij het gebruik van de vangkooi gebruik gemaakt van gebiedseigen aas (o.a duif, konijn of haas). Het gebruik van levende lokkers is niet toegestaan.
12. Bijvangst van soorten anders dan de vos dienen direct op de locatie van de kastval/en of vangkooi weer te worden vrijgelaten, zonder deze te verplaatsen.
13. De kastval/ vangkooi en of kunstbouw worden niet in een aangewezen habitattypen geplaatst of ingegraven. De locatie dient in overleg met de betreffende TBO/grondgebruiker afgestemd te zijn.
14. De kastval of vangkooi dient uitgerust te zijn met een valalarm/meldsysteem of camera met internetverbinding of minimaal dagelijks te worden gecontroleerd op aanwezigheid van gevangen dieren.

15. Tijdens de uitvoer van het vossenbeheer dienen gevoelige percelen (groeiplaatsen van kwalificerende habitattypen), inclusief recent herstellende percelen, gemedend te worden. De locaties van deze percelen dienen vooraf samen met de beheerder bepaald te worden.
16. Bij het gebruik van aardhonden dienen deze aangeliend naar de bouw te worden begeleid en weer aangeliend buiten het gebied te worden begeleid.
17. Indien een zogende moervos wordt gedood, moeten haar jongen zo spoedig mogelijk worden opgespoord en zonder onnodig lijden met de daarvoor toegestane middelen worden gedood.
18. De uitvoerders van het vossenbeheer dienen twee dagen voordat het vossenbeheer uitgevoerd gaat worden zich bij de RUD Zeeland te melden wanneer men gebruik gaat maken van de vergunning. Melding kan plaatsvinden via het emailadres: handhaving.groen@rud-zeeland.nl onder vermelding van het zaaknummer.
19. Van alle geschoten vossen dienen aantallen, tijdstip en locatie van afschot genoteerd te worden. Een rapportage van de afschotgegevens alsmede het logboek dient jaarlijks vóór 1 augustus te worden toegezonden aan de RUD Zeeland: handhaving.groen@rud-zeeland.nl, onder vermelding van het zaaknummer van deze vergunning.
20. Alle gedode vossen dienen conform de door de FBE Zeeland vastgestelde wijze te worden geregistreerd in het digitale faunaregistratiesysteem (FRS).

ONDERDEEL 2. OVERWEGINGEN

A. Weergave van de feiten

A1. Vergunningaanvraag

U heeft een aanvraag op grond van artikel 2.7 lid 2 Wnb, ingediend voor populatiebeheer vossen in de Natura 2000-gebieden Kop van Schouwen en Yerseke Moer en Kapelse Moer, Grevelingen en Oosterschelde (hierna: betreffende Natura 2000-gebieden). Het vossenbeheer wordt uitgevoerd conform het Faunabeheerplan Vos (2020-2025) (hierna: FBP). In dit FBP staat beschreven dat het voorkomen van de vos is toegestaan in grote delen van Zeeland. Extra regulatie vindt plaats in- en rond kwetsbare natuurgebieden en plekken waar veel schade optreedt. Door het populatiebeheer vossen in de betreffende Natura 2000-gebieden uit te voeren tracht men het predatierisico door de vos op broedende weide- en kustvogels en overige bodembroeders te verminderen.

De aanvraag is op 15 mei 2022 ontvangen. In verband met het ontbreken van een aantal gegevens hebben wij u op 17 mei 2022 in de gelegenheid gesteld om de aanvraag aan te vullen. De termijn voor het nemen van het besluit is opgeschort vanaf 17 mei 2022 tot de dag waarop de aanvraag is aangevuld. Na ontvangst van de aanvullende gegevens op 23 mei 2023 hebben wij de toetsing van de aanvraag voortgezet. Wij zijn van oordeel dat de aanvraag voldoende informatie bevat voor een goede beoordeling van die aspecten waarvoor een vergunning is vereist. De aanvraag is dan ook verder in behandeling genomen.

U bent voornemens om populatiebeheer vossen uit te voeren waarmee uitwerking wordt gegeven aan het FBP. Het populatiebeheer van vossen zal plaatsvinden middels geweer, bouwjacht (aardhond), kunstburcht, kastval en/of vangkooi. Het reduceren van de vos in de betreffende Natura 2000-gebieden zal conform FBP intensief worden aangepakt ter bescherming van (over)predatie van weide- en kustvogels. Om deze zogenaamde hotspots binnen de betreffende Natura 2000-gebieden te bepalen worden periodiek inventarisatie routes gereden vanaf zonsondergang tot zonsopgang met behulp van de inzet van warmtebeeld apparatuur. Deze inventarisatie routes worden, verspreid over ruimte en tijd, in totaal 18 keer per jaar uitgevoerd in de betreffende Natura 2000-gebieden. De inventarisatie routes worden uitgevoerd met behulp van een auto, via een vaste route langs de randen van het Natura 2000-gebied (fietspaden, landwegen, dijken) waarbij vossen worden geïnventariseerd. De inventarisatie routes zijn verspreid gelegen in de betreffende Natura 2000-gebieden zoals is aangegeven in bijlage 2 bij dit besluit. Indien tijdens de inventarisatie route een vos wordt waargenomen, wordt gestart met het beheer middels bejaging met geweer. Uitvoering van het vossenbeheer middels bejaging met het geweer wordt uitgevoerd in de periode 1 januari tot en met 30 juni, daaropvolgend.

Uitvoering van de vossenbeheer wordt gedaan vanuit de auto waarbij louter van bestaande wegen en paden gebruik zal worden gemaakt. In de auto zal één spotter/bestuurder en één schutter aanwezig zijn. Indien het niet mogelijk is vanuit de stilstaande auto te opereren, zal er vanuit een vaste hoge positie, zoals een dijk, worden aangezet. Het doden van de vos zal worden uitgevoerd met behulp van het kogelgeweer voorzien van een geluidsdemper.

Indien een vossenbouw gevonden wordt binnen de betreffende Natura 2000-gebieden, zal bejaging op de bouw (jacht met aardhonden) plaatsvinden. Deze methode mag mogen ingezet van 15 september tot en met 1 maart (art. 3.4 Regeling natuurbescherming). Vanwege de uitvoeringsperiode voor het doden van de vos met behulp van het geweer van 1 januari tot 30 juni (zie voorschrift 6 van dit besluit) zal effectief slechts twee maanden (januari en februari) hiervan gebruik worden gemaakt.

Kunstburchten

Naast de bovenomschreven bejaging (bouwjacht en gebruik geweer) zullen er twee kunstbouwen (betonbuisvallen) met wildcamera's worden geplaatst in de Westenschouwse inlaag. Daarnaast zijn het gebruik van vangkooien en kastvallen voor populatiebeheer vossen voorzien. De vergunning (gebiedsbescherming) wordt voor de (resterende) looptijd van het FBP aangevraagd

De werkzaamheden worden uitgebreider beschreven in de Passende Beoordeling vossenbeheer Zeeland, op gesteld door Sweco, d.d 20 maart 2022, projectnummer 51007301, referentienummer NL23-648800269-46019.

A2. Vergunningplicht

Het is verboden om zonder vergunning van Gedeputeerde Staten (hierna: GS) projecten te realiseren die afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante negatieve effecten kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied. Het populatiebeheer vossen vindt plaats in de Natura 2000-gebieden Kop van Schouwen, Yerseke Moer en Kapelse Moer, Grevelingen en Oosterschelde. Significante negatieve effecten van deze activiteit op de beschermde natuurwaarden zijn op voorhand niet uit te sluiten.

U gaat in de vergunningaanvraag in op de eventuele significante negatieve effecten van uw project op de beschermde natuurwaarden. Uw aanvraag betreft een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van de betreffende Natura 2000-gebieden en is niet opgenomen in een beheerplan.

Uw aanvraag betreft een project, zoals bedoeld in artikel 2.7, derde lid, onder a van de Wet natuurbescherming. Het betreft namelijk een activiteit die mogelijk significant negatieve effecten kan hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Voor een project maakt de aanvrager van de vergunning een passende beoordeling van de gevolgen voor de Natura 2000-gebieden, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen voor deze gebieden.

Uw aanvraag bevat een passende beoordeling welke als bijlage bij de aanvraag is gevoegd. Passende Beoordeling vossenbeheer Zeeland, opgesteld door Sweco, d.d 14 januari 2022.

GS houden bij het verlenen van de vergunning rekening met de gevolgen die het project kan hebben voor een Natura 2000-gebied, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied. GS verlenen uitsluitend een vergunning, indien de zekerheid is verkregen dat het aangevraagde project geen significante negatieve effecten zal hebben op de instandhoudingsdoelstellingen voor het gebied.

A3. Bevoegd gezag

Ingeval GS ingevolge het bepaalde bij of krachtens deze wet bevoegd zijn tot het nemen van een besluit met betrekking tot activiteiten zijn, tenzij anders bepaald, bevoegd GS van de provincie waar de activiteit wordt verricht.

Het aangevraagde project vindt geheel plaats binnen de grenzen van de provincie Zeeland. GS van Zeeland zijn daarom op grond van artikel 1.3 lid 1 Wnb het bevoegd gezag om op uw vergunningaanvraag te besluiten. Er zijn geen nadelige gevolgen op Natura 2000-gebieden buiten de provincie Zeeland, waardoor instemming van andere provincies niet aan de orde is.

A4. Procedure

Op deze procedure is de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) toegepast.

Alle belanghebbenden hebben de mogelijkheid gehad op het ontwerpbesluit hun zienswijze kenbaar te maken. Het ontwerpbesluit heeft van 8 november 2023 tot en met 20 december 2023 ter inzage gelegen bij de Provincie Zeeland, Abdij 6 in Middelburg. Tevens heeft publicatie van het ontwerpbesluit plaatsgevonden via <http://www.zeeland.nl/publicaties-en-bekendmakingen/provinciaal-blad-en-bekendmakingen> en op <http://www.overheid.nl>.

Tegen het ontwerpbesluit zijn geen zienswijzen ingediend. Tegen dit besluit staat beroep open bij de Rechtbank Zeeland-West-Brabant. Het definitieve besluit en de kennisgeving hiervan kunnen eveneens worden geraadpleegd via de bovengenoemde media.

B. Toetsing

B1 Beoordeling en toetsingskader

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 1.10 en 2.7 tot en met 2.9 onderdeel Gebiedsbescherming van de Wnb en voor wat betreft het provinciale beleid aan de Beleidsnota Natuurwetgeving.

Voor ieder project zoals bedoeld in artikel 2.7 lid 2 Wnb dat niet is vrijgesteld van de vergunningplicht, moet het bevoegd gezag beoordelen of vergunning kan worden verleend. Deze vergunning kan uitsluitend worden verleend indien is voldaan aan het bepaalde in artikel 2.7 lid 3 Wnb.

Op grond van artikel 2.7, lid 2 Wnb is een vergunning vereist voor het uitvoeren van projecten die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante negatieve effecten hebben voor een Natura 2000-gebied. Zodanige projecten zijn in ieder geval projecten die de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied kunnen aantasten. Indien de wijziging en/of uitbreiding wel leidt tot een toename van effecten, dient de wijziging en/of uitbreiding passend te worden beoordeeld als bedoeld in artikel 2.8 Wnb.

De bestrijding van de vos voert u uit op grond van vigerende ontheffingen (soortbescherming) van de Wnb en/of vrijstellingen. Uw activiteiten beperken zich tot de kaders die in vigerende ontheffingen dan wel vrijstellingen zijn gesteld:

Landelijke vrijstelling

Op grond van artikel 3.15, eerste lid van de Wnb zijn soorten aangewezen die niet in hun voortbestaan worden bedreigd of dat gevaar lopen, en die in het gehele land schade veroorzaken. De vos is een aldus aangewezen soort. Via artikel 3.1, lid 2 van de Regeling natuurbescherming (hierna: Rnb) is de vos op grond van artikel 3.15, lid 1 van de Wnb landelijk vrijgesteld. Met deze vrijstelling wordt het mogelijk af te wijken van de verbodsbepalingen zoals genoemd onder artikel 3.10 Wnb ter voorkoming van schade aan de in artikel 3.15, lid 6 van de Wnb genoemde belangen. De vos kan aldus door de grondgebruiker opzettelijk worden gevangen en gedood en zijn vaste voortplantings- of rustplaatsen kunnen door de grondgebruiker opzettelijk worden beschadigd of vernield. De ter uitvoering van deze landelijke vrijstelling aangewezen (en voor de bestrijding van de vos relevante) middelen en methoden betreffen geweren, aardhonden, de kastval en de vangkooi.

Ontheffingen soortbescherming

Op 18 december 2020 is aan de FBE-Zeeland ontheffing (kenmerk ZK2000047/20041144) verleend om het geweer te gebruiken voor zonsopgang en na zonsondergang binnen de kerngebieden Schouwen-Duiveland en Yerseke Moer en een zone van 3 kilometer rondom. Deze ontheffing geldt in deze gebieden in de periode van 1 januari tot en met 30 juni, op grond van artikel 3.26, lid 3, Wnb in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats. Deze ontheffing voorziet ook in de mogelijkheid om een geweer te voorzien van een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten, op grond van artikel 3.26, lid 3, Wnb.

Tevens is op 18 december 2020 een ontheffing Wnb (kenmerk ZK20000047/ 20041143) van het verbod van artikel 3.13, lid 4, van het Besluit natuurbescherming om het geweer te voorzien van een geluiddemper voor het beheer van vossen op grond van artikel 3.26, lid 3, van de Wet natuurbescherming verleend aan faunabeheerders in dienst van terrein beherende organisaties.

Uitvoering van de vossenbeheer met het geweer wordt bij de inventarisatie routes gedaan vanuit de auto waarbij louter van bestaande wegen en paden gebruik zal worden gemaakt. In de auto zal één spotter/bestuurder en één schutter aanwezig zijn. Indien het niet mogelijk is vanuit de stilstaande auto te opereren, zal er vanuit een vaste hoge positie, zoals een dijk,

worden aangezet. Na het waarnemen van een vos zal worden overgegaan met bejaging met geweer. Het gebruik van het geweer vanuit een stilstaand voertuig in het kader van populatiebeheer en schadebestrijding is niet verboden. Dit volgt uit artikel 3.16, lid 1 van het Besluit natuurbescherming. U heeft voor het gebruik van het geweer vanuit een stilstaand voertuig geen ontheffing nodig.

B2. Algemene doelen en kernopgaven Natura 2000

Voor alle Natura 2000-gebieden zijn dezelfde vijf algemene doelen geformuleerd en per gebied zijn kernopgaven geformuleerd. Deze algemene doelen en kernopgaven zijn een hulpmiddel bij de formulering van de doelen op gebiedsniveau. Op dit gebiedsniveau geven de kernopgaven aan wat de belangrijkste verbeteropgaven zijn en wat de belangrijkste bijdrage van dat landschap aan het Natura 2000-netwerk is. De kernopgaven omvatten vaak verscheidene habitattypen en soorten die op landschapsniveau en op gebiedsniveau om een samenhangende aanpak vragen in het kader van beheer en inrichting.

De in de aanwijzingsbesluiten van de Natura 2000-gebieden opgenomen instandhoudingsdoelstellingen zijn de specifieke uitwerking van de algemene doelen en kernopgaven per Natura 2000-gebied. De effecten van de te vergunnen werkzaamheden op die instandhoudingsdoelstellingen zijn beoordeeld. Die beoordeling is de kern van deze vergunning. Verderop in deze paragraaf blijkt uit de beoordeling dat geen significant negatieve effecten op zullen treden. Het uitvoeren van het aangevraagde project in de betreffende Natura 2000-gebieden achten wij dan ook niet in strijd met de algemene doelen en kernopgaven opgesteld voor deze Natura 2000-gebieden.

B3. Beoordeling van effecten op instandhoudingsdoelstellingen

De beoordeling van de aanvraag beperkt zich tot de effecten van het project op habitattypen, habitatsoorten, aangewezen broedvogels en aangewezen niet-broedvogels in de Natura 2000-gebieden Kop van Schouwen, Yerseke Moer en Kapelse Moer, Grevelingen en Oosterschelde. Op de overige Natura 2000-gebieden zijn, gezien de aard van het project en de grotere afstand ten opzichte van de plek van uitvoering van het vossenbeheer, geen significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van deze gebieden voorzien.

Beoordeling van effecten

Het populatiebeheer vossen in de betreffende Natura 2000-gebieden mag niet in strijd zijn met de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. Aan de ene kant is het van groot belang dat de aangewezen soorten worden beschermd tegen predatie door de vos, aan de andere kant is het ook niet toegestaan dat de voorgenomen activiteiten aangewezen soorten in de betreffende Natura-2000 gebieden verstoren of anderszins schaden.

De mogelijke effecten van de voorgenomen vossenbeheeractiviteiten zijn te onderscheiden in drie groepen die binnen een dezelfde groep een vergelijkbaar type verstoring genereren:

1. Beheer met geweer (kogelbuks);
2. Beheer met bouwjacht (aardhond);
3. Beheer met kunstbouw (ingraven kunstbouw, aardhond, vangkasten, kastvallen).

1. Beheer met geweer

Uitvoeringsperiode

Uitvoering van het vossenbeheer middels bejaging met het geweer wordt uitgevoerd in de periode 1 januari tot en met 30 juni (zie voorschrift 6). De reden voor deze specifieke periode is dat het reduceren van de aantallen vossen het meest effectief is in deze periode. In deze periode zal het territorium van de verwijderde (geschoten) vos niet zo snel meer worden opgevuld. Dit is namelijk wel het geval bij vossen die eerder in de winter worden geschoten. Bovendien overlapt deze periode juist het te beschermen broedseizoen van de weide- /en kustvogels (of grondbroeders in het algemeen) voor predatie van de vos.

Geluiddemper

Een geweer zonder demper bereikt geluidsniveaus tussen de 150 en 160 decibel aan de bron (Honeth et al., 2015). Wanneer een geluiddemper wordt toegepast op het geweer kan de geluidsproductie met ongeveer 30 decibel worden beperkt. Dit zorgt automatisch voor een afname van verstoringafstand (m.b.t. geluid). In de passende beoordeling is als mitigerende maatregel opgenomen dat het vossenbeheer met behulp van geweer uitgevoerd wordt middels een geluiddemper, geborgd in voorschrift 7 van dit besluit.

Geluidsverstoring

Tijdens het afschot zelf is sprake van geluidsverstoring ten gevolge van het schot én de aanwezigheid van de jager /beheerder. Het afschot met een geweer betreft een impulsgeluid. Verstoring, veroorzaakt door impulsgeluiden, is niet direct vergelijkbaar met de beter onderzochte verstoring veroorzaakt door continue geluidsbronnen, zoals verkeer (Ortega, 2012). Een belangrijk verschil tussen continugeluid en impulsgeluid is gewenning. Gewenning kan optreden bij continu- en regelmatig voorkomende geluiden, maar niet, of minder snel bij onregelmatige impuls geluiden. Omdat de frequentie bij een geweerschot weinig voorspelbaar is, is de kans op gewenning klein en daarmee de kans op verstoring - vergeleken met voorspelbaar geluid - relatief groot (Ortega, 2012; van den Tempel, 1992).

Impulsgeluiden kunnen schrikreacties veroorzaken wat gepaard kan gaan met fysiologische stress of schade, en kan leiden tot een verplaatsing en herverdeling van dieren (Madsen 1998b et al). Fysiologische schade treedt alleen op bij hoge geluidsniveaus (> 125 dB(A) (Slabbekoorn et al., 2018)), zodat dit in het geval van een geweerschot alleen op kan treden wanneer een dier zich zeer dichtbij (< 10 m) het geweer zou bevinden (van Dijk et al., 2019). Dit zal vanwege optische verstoring (aanwezigheid jagers/honden) echter niet voorkomen, zodat effecten van fysiologische schade in de vorm van gehoorbeschadiging door afschot uitgesloten zijn.

Andere vormen van fysiologische stress of een verplaatsing of herverdeling van dieren kan versterkt worden door een associatie van het geluid van een geweerschot met een (levens)bedreigende activiteit door dieren met ervaring met verstoring door mensen, en door afschot in het bijzonder. Ervaring met verstoring door mensen of afschot leidt daarbij tot een verhoogde gevoeligheid voor verstoring (Storch, 2013). Effecten van geweerschoten op dieren zijn echter zeer beperkt onderzocht. Het is dus niet goed bekend op welke afstand, met welke frequentie of op welk geluidsniveau verstoring door een geweerschot op zal treden. Wel is bekend dat verstoring, veroorzaakt door een geweerschot, met name speelt bij herbivore watervogels omdat die lange periodes moeten kunnen foerageren om hun energiebalans op peil te kunnen houden (Hockin et al., 1992). Niet-herbivore vogels zijn beter in staat hun energiebehoeftes na verstoring te compenseren.

In een rapport (Van der Hut (2013)) wordt aangegeven dat de afstand waarover verstoring bij afschot kan leiden tot het verlaten van een nest, niet bekend is en mogelijk tussen de 50 en 500 m kan liggen. Dit geldt met name voor broedvogels, omdat broedvogels een sterke binding met een nest hebben en in het bijzonder ook voor relatief plaatsgebonden vogels, zoals koloniebroeders, en vogels die op camouflage vertrouwen en minder gauw opvliegen bij verstoring. Verstoring van broedvogels kan leiden tot het verlies van een broedpoging en broedvogels kunnen niet uitwijken zoals niet-broedvogels dat kunnen doen.

Omdat de frequentie bij een geweerschot weinig voorspelbaar is, is de kans op gewenning klein en daarmee de kans op verstoring – vergeleken met voorspelbaar geluid – relatief groot (Ortega, 2012; van den Tempel, 1992. Maar omdat de frequentie van geweerschoten bij het voorgenomen vossenbeheer zeer laag is (gemaximaliseerd tot 18 schoten per jaar, zie voorschrift 8), verspreid over tijd en ruimte, is de kans op significante geluidsverstoring beperkt.

Uit onderzoek door Sweco (van Dijk et al., 2019) blijkt dat het geluid van een geweerschot snel afneemt over de afstand. Het geluid van een geweerschot met hagel ligt na 200 m afstand al onder de 80 dB(A) en de geluidsproductie komt op >300 m veelal niet meer boven het achtergrondgeluid. In een eerdere studie (Fox & Madsen, 1997) is voorgesteld dat bufferzones, om verstoring te minimaliseren, een minimum diameter van drie keer de

opvliegafstand bij verstoring zou moeten beslaan. Deze opvliegafstand ('flight initiation distance') (hierna: FID) is voor veel soorten en verschillende verstoringbronnen niet meer dan 100 m (Blumstein, 2006; Livezey et al., 2016; Weston et al., 2012), zodat 300 m aan dit voorstel voldoet. In de passende beoordeling is in de basis hier rekening mee gehouden door een mitigerende maatregel op te nemen dat minimaal 300 m (met een voorkeur voor 500 m.) verstoringsvrije zone dient te worden aangehouden bij kerngebieden van specifieke vogels (zie voorschrift 9).

Optische verstoring

Bij het vossenbeheer kan het aankomen rijden met een voertuig en het rondlopen voor optische verstoring zorgen. De gevoeligheid van vogelsoorten voor optische verstoring is afhankelijk van het terreintype en van de periode van aanwezigheid. Soorten die zich ophouden in besloten vegetatie (riet, moeras, ruigte), hebben een lage gevoeligheid, soorten in open habitats (grasland, bouwland, open water) een hoge gevoeligheid (van der Hut, 2013). Op grond van literatuuronderzoek (Krijgsveld et al., 2008; Livezey et al., 2016) ligt de maximale verstoringafstand van de aangewezen foeragerende vogels door optische verstoring vanwege menselijke activiteiten op maximaal ongeveer 300 meter. De mate van verstoring door afschot hangt ook samen met de manier waarop die plaatsvindt. Zo is mobiel afschot (zoals afschot vanuit een boot en/of auto) nabij rust- of foerageerplaatsen meer verstorend dan afschot vanaf vaste locaties (Fox & Madsen, 1997) vanwege de onvoorspelbaarheid van mobiel afschot en de combinatie van geluid met optische verstoring.

Voor het voorgenomen vossenbeheer geldt dat mobiel afschot vanuit de auto beperkt is tot betreden van het gebied op bestaande wegen en paden. Betreding van het gebied met de auto buiten bestaande (verharde) wegen is niet aan de orde. Afschot vanuit de auto is wel van toepassing maar de verwachting is dat dit niet voor meer verstoring zorgt, dan het schieten vanuit een grondpositie. Bij het plaatsen van kastvallen en of vangkooien en de bouwjacht beperkt de optische verstoring zich tot het benaderen en verlaten van de bouw/locatie c.q. locatie van de vangkooi en kastval, of de plaats waar geschoten wordt, en het bergen van een geschoten dier.

2 Beheer met bouwjacht

Jacht met aardhonden (bouwjacht) wordt alleen ingezet van 15 september tot 1 maart. Buiten deze periode is het gebruik van aardhonden niet toegestaan, omdat er jongen op de bouw kunnen zitten. De bouwjacht vindt in principe overdag plaats. De honden dienen aangelijnd naar de bouw te worden begeleid en weer buiten het gebied aangelijnd te worden begeleid om te voorkomen dat ze andere fauna verstoren of doden. Om dit te borgen is voorschrift 14 opgenomen in dit besluit.

3. Beheer met kunstbouw, kastvallen en vangkooien

Vegetatiebeschadiging door vertrappen (kastvallen, vangkooi en kunstbouw) en graven (kunstbouw) kan voorkomen worden door vooraf met de beheerder af te stemmen waar de kwetsbare vegetaties zich bevinden en daar geen vossenbeheer uit te voeren waar mogelijk schade door ontstaat. Hiervoor zijn voorschriften 10 en 12 opgenomen in dit besluit.

Gezien de zeer lage dichtheid van vossen (FBP) in de betreffende Natura 2000-gebieden, zal niet bij iedere poging van het vossenbeheer (inventarisatie/controle route of inzet (vang)middel) een vos worden gesignaleerd en/of gevangen en geschoten worden. Hierdoor is de verwachting dat de frequentie van het afschot (doden met geweer) gemaximaliseerd tot 18 schoten per jaar, voor de voorgenomen acties van het vossenbeheer (inventarisatie route én (vang)middelen) toereikend zal zijn. Door het afschot in aantal (en tijd) te beperken wordt daarnaast voorkomen dat (doel)soorten significant negatieve effecten ondervinden door de verstoring (visuele en geluidseffecten) van het vossenbeheer met het geweer.

Effecten op habitattypen

Vegetaties en habitattypen kunnen worden beïnvloed door vossenbeheer middels mechanische en ruimtelijke effecten als betreding en vergraven. Dit kan betekenen dat planten betrast of vergraven worden door vossenbeheer onder andere door het ingraven of uitgraven van vossenburchten of kunstburchten.

De aangewezen 25 kwalificerende habitattypen van de Natura 2000-gebieden Grevelingen, Kop van Schouwen en Oosterschelde zijn variërend gevoelig voor betreding. Vier van deze habitattypen zijn zeer gevoelig voor incidentele tot regelmatige betreding: Zilte pionier begroeiingen, Grijze duinen (heischraal), Vochtige duinvalleien, en Blauwgraslanden.

Bij uitvoering van het vossenbeheer vanuit de auto, treed betreding alleen op ná het schot, om geschoten vossen op te halen uit het veld. Aangezien het vossenbeheer om zeer lage aantallen schoten gaat (gelimiteerd op 18 schoten per jaar, verspreid in ruimte en tijd uitgevoerd binnen de betreffende Natura 2000 gebieden), die naar verwachting in uitzonderlijke situaties binnen een kwalificerende habitat zal worden uitgevoerd (bij het ophalen van de geschoten vos) is de betreding eveneens uitermate incidenteel. Deze incidentele betreding leidt niet tot significante effecten op de instandhoudingsdoelen van de relevante habitattypen.

Vegetatiebeschadiging door vertrappen (kastvallen, vangkooi) wordt voorkomen omdat vooraf met de beheerder afgestemd wordt waar de kwetsbare vegetaties zich bevinden en daar geen vossenbeheer uit te voeren (voorschrift 10).

De beoogde locatie voor de kunstbouw(en) betreft de Westenschouwse inlaag, ten zuiden van de Kop van Schouwen en direct aan de overkant van de Oosterscheldekering. Het ingraven van de kunstburchten dient plaats te vinden buiten eventueel aanwezige aangewezen habitattypen. Dit geldt ook voor het eventueel plaatsen van kastvallen en/of vangkooi. Om dit te borgen is voorschrift 13 opgenomen in dit besluit waarin de plaatsing van deze kunstbouwen in overleg met de beheerder dient plaats te vinden.

Conclusie

Significant negatieve effecten van betreding en vergraven op kwalificerende habitattypen als gevolg van het vossenbeheer, zijn hierdoor op voorhand uitgesloten.

Effecten op habitattypen als gevolg van stikstofdepositie

Hieronder worden de mogelijke effecten door stikstofdepositie beschouwd.

Voor een onderbouwing van de gebruikte uitgangspunten verwijzen wij naar:

- AERIUS-berekening aanlegfase, d.d. 19 oktober 2023, kenmerk RWLNz9nZvhJj (hierna: AERIUS-berekening aanlegfase);
- AERIUS-berekening inventarisatie en beheerfase, d.d. 19 oktober 2023, kenmerk 2RUrE5AB7x1Jn (hierna: AERIUS-berekening inventarisatie en beheerfase);
- AERIUS-berekening beheerfase, d.d. 19 oktober 2023, kenmerk 1RoFN4gu41eXp (hierna: AERIUS-berekening beheerfase);
- Passende Beoordeling vossenbeheer D3;
- Notitie reactie op aanvullende gegevens PB.

Uit de bij de aanvraag gevoegde AERIUS berekening en onderbouwing van de ingevoerde gegevens blijkt dat er stikstofemissies zijn in de aanlegfase van de kunstbouw en tijdens de inventarisatie en uitvoering van het beheer.

In de aanlegfase van de kunstbouw vinden er stikstofemissies plaats ten gevolge van:

- mobiele werktuigen;
- verkeersbewegingen.

Bij de aanvraag is een AERIUS-berekening van de aanlegfase gevoegd waaruit blijkt dat het project in de aanlegfase de kunstbouw niet leidt tot een toename van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitat in Natura 2000-gebieden. Deze fase van het project heeft daarom op voorhand geen significant negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van de nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

In de gebruiksfase vinden er stikstofemissies plaats ten gevolge van:

- verkeersbewegingen.

Bij de aanvraag is een AERIUS-berekening gevoegd van de inventarisatie en van de inventarisatie en beheerfase gecombineerd. Uit beide berekeningen blijkt dat het project niet leidt tot een toename van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitat in Natura 2000-gebieden. Deze fase van het project heeft daarom op voorhand geen significant negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van de nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Conclusie

Uit de bij de aanvraag behorende AERIUS-berekeningen blijkt dat het beoogde project nergens leidt tot een toename van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitat in Natura 2000-gebieden. Dit betekent dat op voorhand geen sprake is van significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van beschermde habitattypen of leefgebieden van aangewezen soorten en daarmee op de instandhoudingsdoelstellingen van de omliggende Natura 2000-gebieden.

Effecten op habitatsoorten

Habitatrichtlijnsoorten die voorkomen in de Natura 2000-gebieden Grevelingen, Oosterschelde en Kop van Schouwen en waarvoor verwacht wordt dat vossenbeheer middels afschot, bouwjacht en het gebruik van kunstbouwen een mogelijk verstorend effect kan hebben zijn: Fint, Bruinvis, Gewone en Grijze zeehond, Groenknolorchis, Nauwe korfslak en Noordse woelmuis. Het vossenbeheer kan door de verhoging van menselijke activiteit mogelijk een negatieve invloed hebben op de aangewezen doelsoorten.

Met betrekking tot de aquatische doelsoorten Fint en Bruinvis kan op voorhand worden uitgesloten dat het vossenbeheer een effect heeft. Voor deze vissen geldt dat deze zich niet binnen de invloedssfeer van de handelingen bevinden. Effecten op vissen kunnen daarom op voorhand worden uitgesloten.

Voor Grijze en Gewone zeehond geldt dat deze soorten gevoelig zijn voor optische verstoring, geluid en trillingen. Het benaderen vanuit de landzijde geeft een kans op optische verstoring. Het grootste risico op verstoring vormt echter de periode waarin zeehonden zogende jongen hebben. Verstoring kan dan ertoe leiden dat moeder en jong gescheiden raken waardoor het jong sterft (Osinga et al, 2012). De Grijze zeehond komt massaal voor in de Voordelta maar niet in de overige deltawateren, dit in tegenstelling tot de Gewone zeehond die wel talrijk is in de Grevelingen en Oosterschelde (Deltares, 2020). Gewone zeehonden krijgen jongen van mei tot juli. Grijze zeehonden krijgen jongen in de winter van november tot februari. Voor de pups van de Gewone zeehond vormt de Roggenplaat geschikte rustplaatsen. Voor adulte Gewone zeehonden is naast de Roggenplaat, de Neeltje Jans(plaat) en Galgeplaat/ Vondelingsplaat in gebruik als rustplaatsen (Rijkswaterstaat & HaskoningDHV, 2016). Al deze rustplaatsen liggen op ruime afstand (circa 600 m) tot het vaste land waar het vossenbeheer uitgevoerd wordt. Incidenteel zou een migrerende of foeragerende zeehond door het uitvoeren van de vossenbeheer verstoord kunnen worden. Zeehonden hebben om te foerageren en te migreren echter genoeg ruimte om uit te wijken. Significante effecten door verstoring als gevolg van de vossenbeheermaatregelen op Grijze en Gewone zeehonden zijn derhalve uitgesloten.

Voor de overige soorten waaronder Nauwe korfslak, Noordse woelmuis en Groenknolorchis kan het vossenbeheer lokaal een effect hebben indien het vossenbeheer wordt uitgevoerd in het habitat/ biotoop waar de soort voorkomt. Dit betreft de effecten van oppervlakte verlies van leefgebied als gevolg van het ingraven van de kunstbouwen en het betreden van het gebied bij de bouwjacht.

De Nauwe korfslak en de Groenknolorchis zijn niet gevoelig voor verstoring door geluid of optische verstoring (effectenindicator). Door de grotendeels ondergrondse leefwijze van de Noordse woelmuis zijn effecten door populatiebeheer vossen niet te verwachten. De Noordse woelmuis is in staat zich te onttrekken aan eventuele optredende storingsfactoren als geluid, optische verstoring en mechanische effecten door weg te kruipen in het ondergrondse gangenstelsel. Een significant negatief effect gezien in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen voor de Noordse woelmuis kan tevens worden uitgesloten.

Het ingraven van de kunstburchten vindt plaats buiten gevoelige habitattypen/leefgebieden en onder toezicht van de terreinbeheerder. Ditzelfde geldt ook voor het plaatsen van een kastval en of vangkooi (voorschriften 10 en 13).

Conclusie

Significante effecten in verband met verhoogde menselijke activiteit als gevolg van het voorgenomen vossenbeheer op aangewezen habitatsoorten, zijn hierdoor op voorhand uitgesloten.

Geen effecten op broedvogels

Voor de Natura 2000-gebieden Oosterschelde en Grevelingen gelden instandhoudingsdoelstellingen voor Bontbekplevier, Bruine kiekendief, Dwergstern, Grote stern, Kluut Strandplevier, Noordse stern en Visdief. Voor de Natura 2000-gebieden Yerseke Moer en Kapelse Moer en Kop van Schouwen gelden geen instandhoudingsdoelen voor broedvogels.

Uitgangspunt is dat de verstoring van de in de betreffende Natura 2000-gebieden voorkomende broedvogels zoveel mogelijk wordt beperkt. Dit door de beheeractiviteiten uit te voeren vanuit de auto vanaf bestaande paden en wegen (zie bijlage 1) en daarnaast de frequentie van het afschot te beperken tot maximaal 18 schoten per jaar, in de periode 1 januari tot en met 30 juni.

Bontbekplevier

Binnen of nabij de broedgebieden van Bontbekplevier in de Grevelingen is geen vossenbeheer beoogd waardoor verstoring uitgesloten wordt. In de Oosterschelde is binnen of nabij de broedplekken wél vossenbeheer beoogd (Prunje/Schelphoek). Voor Bontbekplevier is sprake van een afname van de populatie in de Grevelingen (negatieve trend). Voor beide gebieden worden de doelaantallen niet gehaald. Dit is in lijn met de landelijk afnemende trend en de matig ongunstige staat van instandhouding. Bontbekplevieren zijn gevoelig voor verstoring door recreatie (Profielendocument), geschat is zo'n 121 meter (buiten broedperiode). Het effect van een geluid van een gewerschot is onbekend. Verstoring kan een rol spelen bij het broedsucces en/of het beperken van foerageermogelijkheden.

Gezien een FID van 121 m. en de matig ongunstige staat van instandhouding van deze soort is een mitigerende maatregel (voorschrift 9) opgenomen dat een verstoringsvrijzone van minstens 300 m. en bij voorkeur 500 m. dient te worden aangehouden bij kerngebieden. Het actuele kerngebied van deze soort dient dan voorafgaand aan de uitvoering van het vossenbeheer bepaald te worden in afstemming met de terreinbeheerder. Door dit voorschrift aan te houden gecombineerd met de zeer lage frequentie van het uitvoeren van vossenbeheer (gelimiteerd op 18 schoten per jaar, verspreid in ruimte en tijd uitgevoerd binnen de betreffende Natura 2000 gebieden) zijn significant negatieve effecten van het vossenbeheer op Bontbekplevieren uitgesloten.

Bruine Kiekendief

De Grevelingen en de Oosterschelde hebben een functie als broedgebied voor de Bruine Kiekendief. De instandhoudingsdoel (behoud van omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor 17 broedparen) voor Bruine Kiekendief in de Grevelingen wordt (bijna) behaald. Voor de Oosterschelde is het niet mogelijk een uitspraak te doen over het doelbereik, vanwege een gebrek aan informatie over de verspreiding trends of kwaliteit van het leefgebied. In het beheerplan Oosterschelde (Rijkswaterstaat 2016) staat vermeld dat het broedsucces over het algemeen redelijk tot goed is. In Zeeland neemt de Bruine kiekendief sterk af doordat nesten gepredeerd worden door vossen. De landelijke staat van instandhouding wordt als ongunstig beschouwd (SOVON 2021).

Bruine kiekendieven vertonen een gemiddelde verstoringsgevoeligheid (verstoring bij 100-300 m afstand). Ook in zijn leefgebied is de soort in gemiddelde mate gevoelig voor verstoring (Profielendocument). De soort broedt voornamelijk in rietvegetaties binnen moerassen en akkerland in de periode eind maart tot juli. Omdat de Bruine kiekendief in dichte vegetaties broedt, is de soort naar verwachting maar beperkt gevoelig voor optische verstoring.

Daarnaast is de soort minder gebonden aan het op peil houden van een energiebalans vergeleken met herbivore watervogels, waardoor effecten van een eventuele verstoring minder ingrijpend is. Verder is geen vossenbeheer voorzien (met uitzondering van de Schelpenhoek in de Oosterschelde) op plekken waar de Bruine kiekendieven broeden. Dit gegeven samen met de zeer lage frequentie van het vossenbeheer (gelimiteerd op 18 schoten per jaar, verspreid in ruimte en tijd uitgevoerd binnen de betreffende Natura 2000 gebieden) zorgt dat significant negatieve effecten van het vossenbeheer op de Bruine kiekendief is uitgesloten.

Dwergstern

Voor de Dwergstern is sprake van een toename van de populatie in de Grevelingen. De broedpopulatie is de laatste jaren vrij stabiel, ondanks dat de doelstelling (190 broedparen) met het huidige aantal broedparen van 178 niet behaald wordt. In de Oosterschelde is er geen duidelijke trend, maar fluctueren lage aantallen. De landelijke trend en staat van instandhouding van Dwergstern is gunstig.

Dwergsterns zijn gevoelig voor verstoring op broed-, slaap- en rustplaatsen (Profielendocument). Echter alleen wanneer de verstoring op relatief korte afstand (minder dan 50 tot 100 m.) (Livezey et al, 2016) én frequent of langdurig plaatsvindt (van der Winden 2004).

De frequentie waarop het vossenbeheer plaatsvindt binnen de betreffende Natura 2000-gebieden is beperkt (gelimiteerd op 18 schoten per jaar, verspreid in ruimte en tijd uitgevoerd binnen de betreffende Natura 2000 gebieden) en zal ook op korte afstand geen significante verstoring veroorzaken (van der Winden 2004). Bovendien is de Dwergstern ook geen herbivore vogel zodat het energie budget minder gauw uit balans raakt. Tenslotte vindt geen vossenbeheer plaats op de belangrijkste broedplaatsen van de Dwergstern binnen de Grevelingen en Oosterschelde (Markanje en Slikken van Viane). Negatieve effecten van het vossenbeheer op de instandhoudingsdoelstellingen op de kwalificerende broedvogel Dwergstern is dan ook uitgesloten.

Grote stern

Voor de Grote stern is er sprake van een afname van de populatie in de Grevelingen en Oosterschelde. De doelaantallen als bijdrage aan regiodoelstelling voor Grevelingen (989 paar) en Oosterschelde (734 paar) worden gezien de huidige aantallen met respectievelijk 470 en 82 broedparen niet gehaald in beide gebieden. De staat van Instandhouding van de Grote Stern als broedvogel in Nederland is zeer ongunstig. Landelijk gezien nemen echter wel de aantallen toe (Sovon).

Grote sterns zijn gevoelig voor verstoring op broed, slaap- en rustplaatsen. Een verstoringsafstand voor broedende Grote sterns is gemeten op 300 m (Krijgsveld et al., 2008; Profielendocument A191, 2008). Hoewel verstoring door geluid van een geweerschot niet gedetailleerd is onderzocht, lijken Sterns beperkt gevoelig voor verstoring door geluid.

Een kolonie van Grote Sterns bevindt zich op het eilandje Markanje in de Grevelingen, welke op circa 250 m afstand ligt ten opzichte van het vaste land waar vossenbeheer plaatsvindt. Nabij de rijroute Yerseke Moer, broeden hoge dichtheden Grote sterns op de slikken van Viane.

Gezien een FID van 350 m. van deze soort en de ongunstige staat als broedvogel is een mitigerende maatregel (voorschrift 9) opgenomen dat een verstoringsvrijzone van minstens 300 m. en bij voorkeur 500 m. dient te worden aangehouden rondom kerngebieden van deze soort. Het actuele kerngebied van deze soort dient dan voorafgaand aan de uitvoering van het vossenbeheer bepaald te worden in afstemming met de terreinbeheerder. Door dit voorschrift aan te houden gecombineerd met de zeer lage frequentie van het uitvoeren van vossenbeheer (gelimiteerd op 18 schoten per jaar, verspreid in ruimte en tijd uitgevoerd binnen de betreffende Natura 2000 gebieden) zijn significant negatieve effecten van het vossenbeheer op Grote Sterns uitgesloten.

Kluut

De trend binnen Grevelingen is negatief. Het huidige aantal broedparen van 180 betreft minder dan de helft van het beoogde doelaantal van 410 (bijdrage aan het regiodoel). In de rest van het Deltagebied is de Kluut nagenoeg stabiel. Binnen de Oosterschelde is de trend positief ondanks dat met het huidige doelaantal van 552 paar het regiodoel 803 paar niet wordt gehaald. De landelijke trend is negatief, hetgeen in lijn is met de zeer ongunstige landelijke staat van instandhouding (SOVON).

Kluten zijn gevoelig voor verstoring (Profielendocument A132, 2008). De verstoringsafstand van broedende kluten is 45 m. (Scarton, 2018). In Krijgsveld (2008) wordt een verstoringsafstand van gemiddeld 113 m. geschat voor foeragerende kluten. Er vindt geen vossenbeheer plaats op de belangrijkste broedplaatsen van de Kluut binnen de Grevelingen (Markenje). Binnen de Oosterschelde vindt echter wel binnen een deel van de Schelpenhoek en nabij Ouwkerk vossenbeheer plaats.

Echter gezien de positieve trend van de Kluut in de Oosterschelde en het feit dat de frequentie van het vossenbeheer laag is (gelimiteerd op 18 schoten per jaar, verspreid in ruimte en tijd uitgevoerd binnen de betreffende Natura 2000 gebieden) zijn significante negatieve effecten van het vossenbeheer op de Kluut uitgesloten.

Noordse stern

De Noordse stern is alleen een aangewezen broedvogel voor het Natura 2000-gebied Oosterschelde. Voor de Noordse stern is er sprake van een stabiele populatie in de Oosterschelde. Het doelaantal van 20 broedpaar wordt met de huidige aantallen van 27 paar gehaald. De landelijke trend is echter negatief evenals de landelijke staat van instandhouding die zeer ongunstig is.

Ook de Noordse stern is gevoelig voor verstoring. De verstoringsgevoeligheid van de Noordse stern in foerageergebieden is matig groot (verstoring bij < 100 m afstand) en op de broed-, slaap- en rustplaatsen zeer groot (verstoring bij > 300 m afstand) (Profielendocument A194, 2008). De broedlocatie beperkt zich tot het binnendijkse moeras in de Kerkwerf, waardoor uitwijken naar andere gebieden onwaarschijnlijk lijkt. Ondanks dat de rijroute is voorzien nabij deze broedplaats (Schelpenhoek), gaat het bij vossenbeheer om weinig frequente verstoring (geluidsverstoring) die tevens vanaf bestaande wegen en paden wordt uitgevoerd (visuele verstoring). De frequentie waarmee het vossenbeheer plaatsvindt (gelimiteerd op 18 schoten per jaar, verspreid in ruimte en tijd uitgevoerd binnen de betreffende Natura 2000 gebieden) zal geen significante verstoring veroorzaken. Bovendien wordt het instandhoudingsdoel voor Noordse stern voor de Oosterschelde gehaald. Uitvoering van het vossenbeheer zal geen significant negatieve effecten hebben op de instandhoudingsdoelstelling voor de Noordse stern binnen de Oosterschelde.

Strandplevier

De instandhoudingsdoelstellingen voor Grevelingen en Oosterschelde, worden gezien de huidige doelstanden niet gehaald. Dit is in lijn met de negatieve landelijke trend en de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding.

Strandplevieren zijn gevoelig voor verstoring. Verstoring kan leiden tot verminderd broedsucces naarmate de verstoringsintensiteit hoger is (Schulz & Stock 1993, Arts 2000, Colwell et al. 2005). De verstoringstand van broedende strandplevieren is 30 m (Trulio et al., 2011). Hoewel strandplevieren bij verstoring opvliegen en langdurig rond kunnen blijven vliegen, leidt optische verstoring alleen tot een afname in dichtheden of voortplantingssucces bij frequente verstoring én op korte afstand.

Er vindt geen vossenbeheer plaats op de belangrijkste broedplaatsen van de Strandplevier binnen de Grevelingen en Oosterschelde (Markenje en Slikken van Viane/ Ouwkerk). De frequentie waarmee het vossenbeheer plaatsvindt (gelimiteerd op 18 schoten per jaar, verspreid in ruimte en tijd uitgevoerd binnen de betreffende Natura 2000 gebieden) zal geen significante verstoring veroorzaken. Negatieve effecten van vossenbeheer op de instandhoudingsdoelstellingen voor de Strandplevier kunnen daarom worden uitgesloten.

Visdief

De trend voor Visdief binnen de Grevelingen en Oosterschelde is onzeker. Het doelaantal van de Oosterschelde (1109) wordt met de huidige aantallen van 1149 behaald. Voor de Grevelingen ligt het huidige aantal van 651 ver onder de het doelaantal van 2700. Het beoogde doelaantal ligt relatief hoog op 2700 omdat is ingeschat dat het Grevelingenmeer veel potentie heeft voor de Visdief, dat doelaantal is echter nooit gehaald. De landelijke staat van instandhouding is zeer ongunstig, hetgeen in lijn is met de landelijk negatieve trend van de Visdief.

Visdieven zijn gevoelig voor verstoring op broed, slaap- en rustplaatsen (Profielendocument A193, 2008). Echter alleen wanneer de verstoring op relatief korte afstand (minder dan 50 tot 100 m) (Livezey et al., 2016; Weston et al., 2012) én frequent of langdurig plaatsvindt (van der Winden 2014) leidt dit tot meetbare negatieve effecten (van der Winden, 2004). De Visdief kan alleen op korte afstand negatieve effecten ondervinden van frequente optische verstoring en er is geen bewijs dat de soort door geluid verstoord wordt. De Visdief is ook geen herbivore vogel, zodat het energie-budget minder gauw uit balans raakt bij verstoring. Tevens vindt er binnen de belangrijkste broedplaats van de Visdief binnen de Grevelingen (Markenje) geen vossenbeheer plaats. De frequentie waarmee het vossenbeheer plaatsvindt (gelimiteerd op 18 schoten per jaar, verspreid in ruimte en tijd uitgevoerd binnen de betreffende Natura 2000 gebieden) zal geen significante verstoring veroorzaken. Significante negatieve effecten van vossenbeheer op de instandhoudingsdoelstellingen van de Visdief zijn derhalve uitgesloten.

Geen effecten op niet-broedvogels

Kwalificerende niet-broedvogels kunnen mogelijk voor de duur van de uitvoering van het vossenbeheer verstoord worden. Dat geldt voor de foerageerfunctie en de rustfunctie van kwalificerende niet-broedvogels.

De gevoeligheid van soorten voor optische verstoring is afhankelijk van het terreintype en van de periode van aanwezigheid. Vogelsoorten die zich ophouden in besloten vegetatie (riet, moeras, ruigte), hebben in het algemeen een lage gevoeligheid, soorten in open habitats (grasland, bouwland, open water) een hoge gevoeligheid (van der Hut, 2013). Op grond van literatuuronderzoek (Krijgsveld et al., 2008; Livezey et al., 2016) ligt de maximale verstoringsafstand van de aangewezen foeragerende vogels door optische verstoring vanwege menselijke activiteiten op maximaal ongeveer 300 meter.

Ganzen en zwanen

Binnen de betreffende Natura 2000-gebieden zijn vijf ganzen en een zwaan als niet-broedvogel aangewezen namelijk Bergeend, Brandgans, Grauwe gans, Kolgans, Rotgans en Kleine zwaan.

Voor Kleine zwaan zijn verstoringsafstanden op het water door een kitesurfer van 700 meter gemeten (Jansen 2011). Vluchtafstanden op het land zijn niet gevonden in de literatuur. Ondanks deze gevoeligheid en de zeer ongunstige staat van instandhouding worden de instandhoudingsdoelstellingen wel behaald. De soort komt wijdverspreid door de betreffende Natura 2000-gebieden voor, waardoor uitwijken naar gebieden waar geen vossenbeheer is, mogelijk is. Significante negatieve effecten voor de Kleine zwaan zijn hierdoor uitgesloten.

De ganzensoorten Bergeend, Brandgans, Rotgans en Grauwe gans hebben een landelijk gunstige staat van instandhouding als niet-broedvogel en worden de instandhoudingsdoelstellingen ruim gehaald. Voor deze soorten geldt dat ze kunnen uitwijken naar gebieden waar geen vossenbeheer is beoogd. Significante negatieve effecten door het uitvoeren van vossenbeheer voor deze soorten zijn hierdoor uitgesloten.

Voor Kolgans worden met de huidige aantallen de instandhoudingsdoelstellingen niet behaald, ondanks de positieve landelijke staat van instandhouding. Grote groepen Kolganzen foerageren nabij rijroute Dijkwater waar vossenbeheer is beoogd. Het vossenbeheer zal niet tegelijkertijd worden uitgevoerd (gelimiteerd op 18 schoten per jaar, verspreid in ruimte en tijd uitgevoerd binnen de betreffende Natura 2000 gebieden), waardoor er voldoende uitwijkmogelijkheden over blijven.

Gezien de frequentie van het vossenbeheer (gelimiteerd op 18 schoten per jaar, verspreid in ruimte en tijd uitgevoerd binnen de betreffende Natura 2000 gebieden), gezien de gunstige landelijke staat van instandhouding alsmede de aanwezigheid van voldoende alternatief niet verstoord rust- en foerageergebied, kunnen ook voor Kolganzen significant negatieve effecten door de uitvoering van het vossenbeheer worden uitgesloten.

Eenden en Meerkoeten

Eenden brengen een groot deel van hun tijd op het water door, maar kunnen ook verstoring ondervinden van verhoging van menselijke activiteit. Binnen de betreffende Natura 2000-gebieden zijn vijf vogelsoorten aangewezen namelijk Krakeend, Pijlstaart, Slobeend, Wilde eend en Wintertaling.

Voor Krakeend, Pijlstaart en Wintertaling geldt dat de instandhoudingsdoelstellingen wordt behaald en dat deze een gunstige landelijke staat van instandhouding hebben. Voor deze soorten geldt dat ze kunnen uitwijken naar gebieden waar geen vossenbeheer is beoogd. Daarnaast zijn de Pijlstaart en Krakeend slechts beperkt gevoelig voor verstoring. Significant negatieve effecten voor deze soorten zijn hierdoor uitgesloten.

Voor Wilde eend worden de instandhoudingsdoelstellingen niet behaald en is de landelijke staat van instandhouding zeer ongunstig. De Wilde eend is de meest bejaagde soort van Europa. Jacht heeft dan ook een verstoringseffect. De Wilde eend is matig verstoringgevoelig en komt wijd verspreid in de betreffende Natura 2000-gebieden voor. Hierdoor is het mogelijk om uit te wijken naar alternatieve niet verstoorte gebieden. Mede gelet op de lage frequentie van het vossenbeheer zijn significante negatieve effecten van het vossenbeheer op de Wilde eend uitgesloten.

De slobeend heeft landelijk een gunstige staat van instandhouding. De instandhoudingsdoelstellingen in de Oosterschelde wordt echter niet gehaald en die van Grevelingen (positieve trend) wel. De soort komt wijdverspreid voor binnen deze gebieden waardoor het mogelijk is uit te wijken naar deelgebieden waar geen vossenbeheer is beoogd. Significant negatieve effecten door het vossenbeheer op slobeenden zijn hierdoor uitgesloten.

Van oktober tot februari maart zijn aanzienlijke aantallen Smienten aanwezig in de Grevelingen en Oosterschelde. Daarna zijn de aantallen zeer beperkt. Smienten zijn gevoelig voor verstoring, inclusief een hoge gevoeligheid voor jacht van enkele honderden meters. Hoewel Smienten in de regel 's nachts foerageren, wanneer er sprake van verstoring door vossenbeheer is en overdag rusten op het open water, foerageert de Smient niet uitsluitend na zonsondergang. Met name op locaties in de nabijheid van plassen en meren kunnen relatief grote aantallen Smienten ook overdag foerageren. De Grevelingen en Oosterschelde behoren tot deze gebieden. Gezien de beperkte frequentie waarmee het vossenbeheer wordt uitgevoerd (gelimiteerd op 18 schoten per jaar, verspreid in ruimte en tijd uitgevoerd binnen de betreffende Natura 2000 gebieden) en de wijde verspreiding van Smient binnen de Natura 2000-gebieden, kunnen ondanks het niet behalen van het instandhoudingsdoelstellingen, de negatieve aantaltrends en een matig ongunstige staat van instandhouding, significante effecten van het vossenbeheer op de Smient worden uitgesloten.

Brilduiker

Brilduikers foerageren op schelpdieren en kleine kreeftachtigen in de Grevelingen en Oosterschelde. De Brilduiker is de enige exclusieve benthoseter onder de niet-broedvogels.. De soort is erg gevoelig voor verstoring omdat de soort overdag foerageert en bovendien bij benadering door een vaartuig al op vrij grote afstand opvliegt. De brilduiker is aangemerkt als zeer gevoelig voor verstoring en reageert op waterrecreatie op > 300m afstand.

De Brilduiker zit onder het instandhoudingsdoel van de Grevelingen en Oosterschelde en heeft daarnaast een landelijke zeer ongunstige staat van instandhouding. Van de soort is bekend dat deze wijdverspreid over de gebieden voorkomen en foerageren overdag op de open wateren binnen de Grevelingen en Oosterschelde. Verstoring van Brilduiker als gevolg van het vossenbeheer binnen de verstoringafstand van de soort is niet aan de orde. De maatregelen worden immers uitgevoerd vanaf het land (bestaande wegen) en derhalve buiten de verstoringafstand van de brilduiker. Ondanks de negatieve staat van instandhouding en

het niet behalen van het instandhoudingsdoelstellingen, kunnen significant negatieve effecten als gevolg van het vossenbeheer op de Brilduiker worden uitgesloten.

Reigers

De instandhoudingsdoelstelling wordt voor Kleine zilverreiger in de Oosterschelde gehaald, in tegenstelling tot de aantallen binnen de Grevelingen. De landelijke staat van instandhouding is gunstig. De soort komt wijdverspreid voor binnen beide gebieden. Binnen de Grevelingen is de verspreiding geringer en met name geconcentreerd op Dijkwater, Slikken van Flakkee, Markanje en Battenoord. Uitsluitend binnen Dijkwater is vossenbeheer beoogd, waardoor er voldoende gebieden overblijven waar ongestoord gefoerageerd kan worden. Significant negatieve effecten van het vossenbeheer op Kleine zilverreiger is hierdoor uitgesloten.

Roofvogels

De Slechtvalk overwintert in de Grevelingen en Oosterschelde vanwege het goede aanbod aan prooidieren zoals (water)vogels in combinatie met het uitgestrekte landschap en voldoende rustplekken. Deze soort is gevoelig voor verstoring in het broedseizoen. Het voorkomen van jagende Slechtvalken in steden duidt erop dat de soort buiten het broedseizoen weinig gevoelig is voor verstoring (Krijgsveld et al., 2008). De instandhoudingsdoelstelling voor de Slechtvalk wordt voor beide gebieden behaald. Bovendien is de landelijke staat van instandhouding gunstig en lijkt de soort niet gevoelig voor verstoring. Gelet op de lage frequentie van het vossenbeheer (gelimiteerd op 18 schoten per jaar, verspreid in ruimte en tijd uitgevoerd binnen de betreffende Natura 2000 gebieden) zijn significant negatieve effecten door het vossenbeheer op de Slechtvalk hierdoor uitgesloten.

Steltlopers

De Grevelingen en Oosterschelde is een belangrijk gebied voor een groot aantal doortrekkende en overwinterende steltlopers waaronder Bontbekplevier, Bonte strandloper, Drieteenstrandloper, Goudplevier, Groenpootruiter, Kanoetstrandloper, Kievit, Kluut, Rosse grutto, Scholekster, Steenloper, Strandplevier, Tureluur, Wulp, Zilverplevier en Zwarte ruit. Een aantal van deze soorten broedt in het gebied en verblijft hier jaarrond (Bontbekplevier en Strandplevier) (zie ook voorgaande paragrafen, die vallen uit deze beoordeling).

Voor de soorten Bonte strandloper, Drieteenstrandloper, Goudplevier, Kluut, Rosse grutto, Steenloper, Wulp en Zilverplevier, worden de instandhoudingsdoelstellingen voor de Grevelingen behaald. Voor de Oosterschelde worden de instandhoudingsdoelstellingen voor Bonte strandloper, Wulp en Zilverplevier gehaald. Gelet op de lage frequentie van het vossenbeheer (gelimiteerd op 18 schoten per jaar, verspreid in ruimte en tijd uitgevoerd binnen de betreffende Natura 2000-gebieden) en de gunstige staat van instandhouding van deze soorten zijn significant negatieve effecten door het vossenbeheer op deze soorten hierdoor uitgesloten.

Futen en viseters

De Grevelingen en Oosterschelde is een belangrijk leefgebied voor visetende vogels waaronder de aangewezen niet-broedvogels: Dodaars, Fuut, Geoorde fuut, Kuifduiker, Aalscholver en Middelste zaagbek. Deze vogels foerageren duikend op (kleine) vis in het open water van de Grevelingen en Oosterschelde. Het zijn voornamelijk doortrekkers en overwinteraars. Voor de Fuut, Kuifduiker en Dodaars vormen deze gebieden belangrijk overwinteringsgebied en vallen buiten de periode van het vossenbeheer. Geoorde futen verzamelen zich in de nazomer (juli – september) tot een groeiende ruiconcentratie. Fuutachtigen zijn gemiddeld gevoelig voor verstoring als gevolg van activiteiten op en aan het water. Een verstoringafstand voor de Fuut is vastgesteld op 300 m, waarbij de Fuut al gauw weg zwemt en niet gauw op zal vliegen (Keller, 1989; Platteeuw & Beekman, 1994). Voor activiteiten op het land, waarbij de soorten zich vooral op het open water ophouden, zoals de Geoorde fuut, is minder waarschijnlijk (Ebbinge et al., 2004). De Aalscholver is gevoelig voor verstoring, maar buiten de broedperiode niet plaatsgebonden: de rustplaatsen bevinden zich veelal op grote afstand van eventuele verstoringbronnen en de soort is qua voedselkeuze opportunistisch. Voor de soorten Aalscholver en Middelste zaagbek worden de instandhoudingsdoelstelling voor de Grevelingen en Oosterschelde behaald. Van beide soorten is bekend dat deze wijdverspreid over de gebieden voorkomen en foerageren op de

open wateren binnen de Grevelingen en Oosterschelde. Verstoring van de Aalscholver en Middelste zaagbek als gevolg van het vossenbeheer binnen de verstoringsafstand is derhalve niet aan de orde. Hierdoor kunnen significant negatieve effecten door het vossenbeheer op deze soorten worden uitgesloten.

Lepelaar

De instandhoudingsdoelstelling wordt voor de Lepelaar ruimschoots gehaald binnen de Oosterschelde. Dit is in tegenstelling tot de huidige aantallen binnen de Grevelingen die ontoereikend zijn voor het behalen van de instandhoudingsdoelstelling. De landelijke staat van instandhouding is gunstig. De hoogste dichtheden Lepelaars bevinden zich binnen de Grevelingen in de gebieden waar geen vossenbeheer is beoogd. Daar waar wel beheer wordt uitgevoerd (Dijkwater), bevinden zich zeer lage aantallen Lepelaars. Gezien Lepelaars foerageren in ondiep wateren en het beheer vanaf het land wordt uitgevoerd, bevinden exemplaren van de soort zich buiten de bekende verstoringsafstand. Significant negatieve effecten van het vossenbeheer op Lepelaars kunnen hierdoor uitgesloten worden op Lepelaars.

Beoordeling van effecten op typische soorten

De uitspraak van de ABRvS van 20 februari 2019 (ECLI:NL:RVS:2019:547), waarin het arrest van het HvJ EU d.d. 7 november 2018 (ECLI:EU:C:2018:883) wordt toegepast maakt duidelijk dat in een passende beoordeling de gevolgen van een project (of plan) moeten worden geïnventariseerd en onderzocht voor zowel de soorten in een Natura 2000-gebied waarvoor geen instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd als voor soorten en habitattypen buiten een Natura 2000-gebied, op de voorwaarde dat deze effecten de instandhoudingsdoelstellingen voor het gebied kunnen aantasten. Dat betekent dus dat ook de effecten op soorten in een Natura 2000-gebied waarvoor het gebied niet is aangewezen en de habitattypen en soorten buiten dat gebied moeten worden onderzocht, indien effecten op die soorten de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied kunnen aantasten.

Gelet op de aard van de aangevraagde activiteiten voor het vossenbeheer en het feit dat er per saldo geen toename is van stikstofdepositie, is er geen sprake van significante negatieve effecten op typische soorten die de instandhoudingsdoelstellingen van de betreffende Natura 2000-gebieden kunnen aantasten.

Cumulatie

In combinatie met andere activiteiten op de betreffende Natura 2000-gebieden veroorzaakt uw activiteit geen significant negatieve effecten. Ook als we kijken naar andere activiteiten in deze Natura 2000-gebieden treden er in gezamenlijkheid geen significante negatieve effecten op. Activiteiten die er plaatsvinden zijn onder andere activiteiten die vallen onder het bestaand gebruik van de gebieden. Dit betreffen bijvoorbeeld activiteiten die verband houden met het beheer van de Natura 2000-gebieden en het recreatieve gebruik hiervan.

Er is geen aanleiding om het bestaand gebruik, waaronder het recreatieve medegebruik van het gebied in samenhang met het vossenbeheer als significant te beoordelen. In cumulatie met de verstoring die kan ontstaan door het uitvoeren van het vossenbeheer binnen de Natura 2000-gebieden leidt dit niet tot significante negatieve effecten. Cumulatie van versturende effecten is dan ook niet aan de orde.

Beoordeling ten aanzien van het provinciaal beleid voor wat betreft Natura 2000-gebieden

Het aangevraagde project wordt zodanig uitgevoerd dat er geen significante aantasting plaatsvindt van de wezenlijke kenmerken of waarden van de Zeeuwse beschermde natuur en onvermijdelijke verstoringen zo klein mogelijk worden gehouden. Naar ons oordeel is er geen strijdigheid met de Beleidsnota Natuurwetgeving.

C. Zienswijze(n)

Belanghebbenden hebben van 8 november 2023 tot en met 20 december 2023 de mogelijkheid gehad om op het ontwerpbesluit hun zienswijze kenbaar te maken. Op het ontwerpbesluit is door Stichting De Faunabescherming (hierna; de Faunabescherming) een zienswijze ingediend welke wij op 19 december 2023 hebben ontvangen.

De beantwoording van deze zienswijze vindt u in de Nota van antwoord in Bijlage 3. De zienswijzen hebben niet geleid tot wijzigingen in het besluit.

D. Conclusies

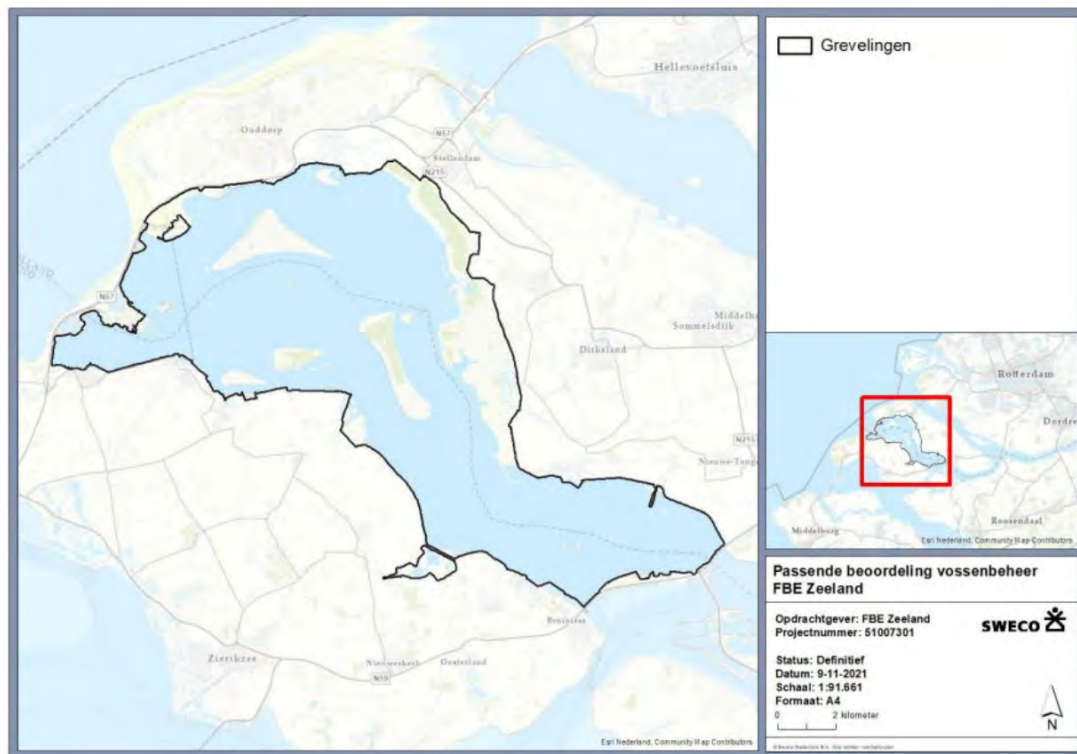
U heeft voldoende aannemelijk gemaakt dat met het uitvoeren van het aangevraagde project geen aantasting plaatsvindt van de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden Kop van Schouwen en Kapelse Moer en Yerseke Moer, Oosterschelde en Grevelingen. Evenmin leveren de voorgenomen activiteiten strijdigheid op met de overige genoemde wetsartikelen of het provinciaal beleid voor wat betreft de betreffende Natura 2000-gebieden. Wij zijn op grond van bovenstaande overwegingen van mening dat de gevraagde vergunning onder oplegging van voorschriften (onderdeel 1) verleend kan worden.

E. Overige wet- en regelgeving

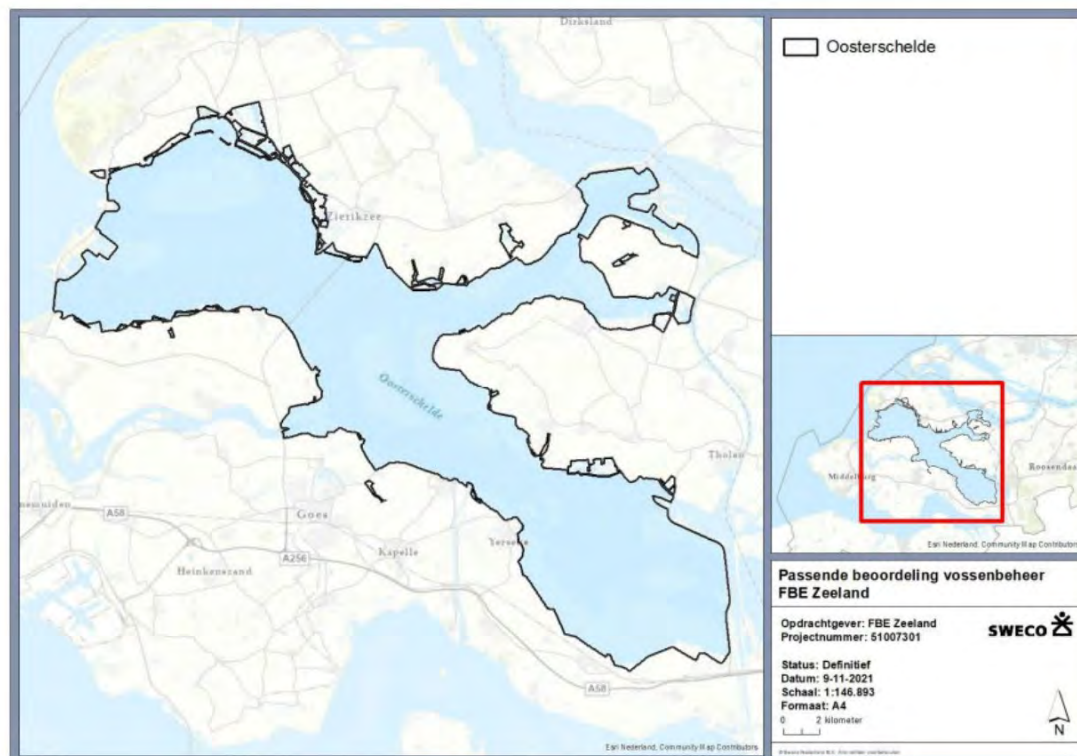
Bij de beoordeling van onderhavige aanvraag zijn andere aspecten dan gerelateerd aan de Wnb, hoofdstuk 2 Natura 2000-gebieden en de daarbij behorende regelgeving niet betrokken. Mogelijk zijn er voor de activiteiten waarop de aanvraag betrekking heeft nog andere bepalingen van toepassing. Wij wijzen u erop dat het kan zijn dat voor het uitvoeren van uw activiteit alsnog een vergunning en/of ontheffing en/of melding op grond van andere hoofdstukken van de Wnb, dan wel op grond van andere wet- en regelgeving vereist kan zijn.

BIJLAGE 1. Natura 2000-gebieden

Van de vergunning mag gebruik gemaakt worden binnen de begrenzing van de betreffende Natura 2000-gebieden.

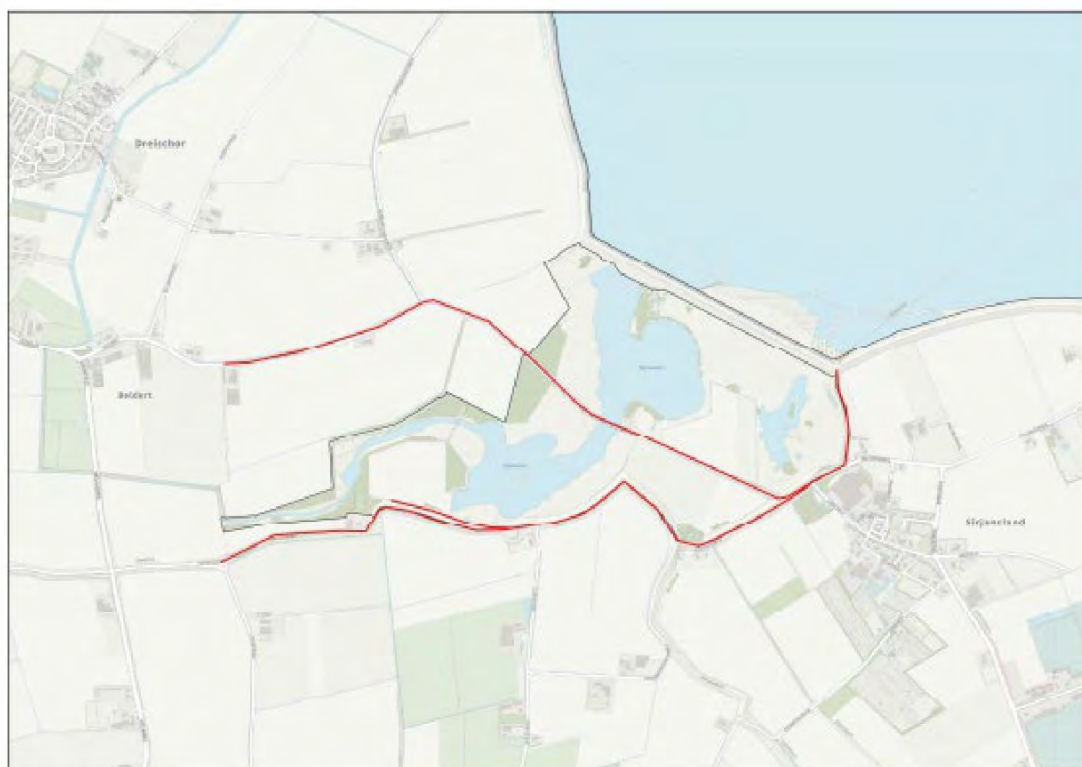

Figuur 1 Natura 2000-gebied Grevelingen (zwart omlijnd)

Figuur 2 Natura 2000-gebied Oosterschelde (zwart omlijnd)

BIJLAGE 2. Rijroutes inventarisatie vossenbeheer

Figuur 1 Route Dijkwater

Figuur 2 Route Inlaag Ouwekerk

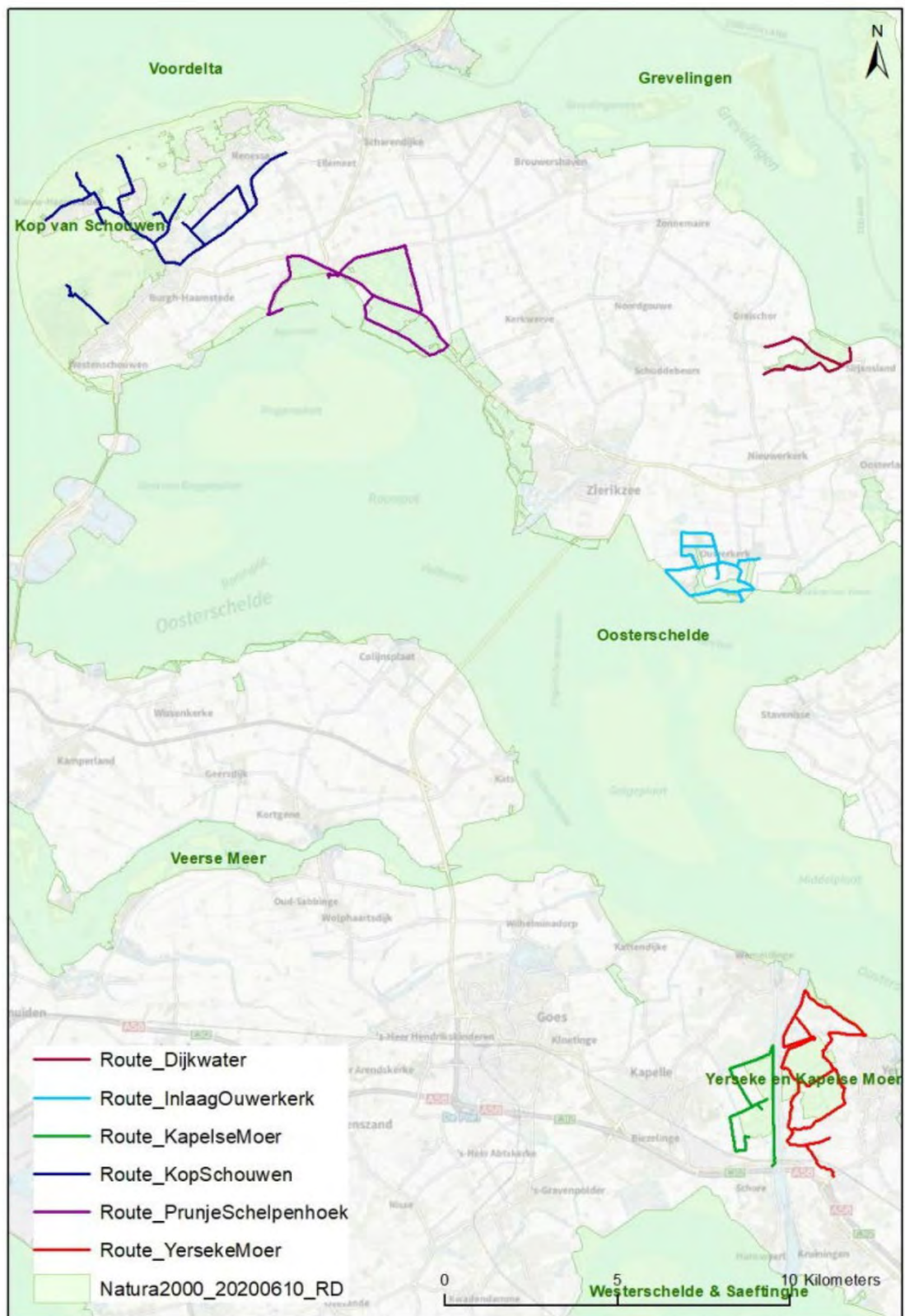
Figuur 3 Route Kop van Schouwen

Figuur 4 Route Prunje/Schelphoek

Figuur 5 Route Kapelse Moer en Yerseke Moer

Figuur 6 Totaal Overzicht inventarisatie Rijroutes

Beoogde locatie kunstbouw in de Westenschouwse inlaag.

Bijlage 3 – Nota van antwoord

In onderstaand document vindt u ons antwoord op de ingediende zienswijze door Stichting de Faunabescherming:

1. In de ontwerpvergunning is onvoldoende onderzocht welk effect het populatiebeheer van vossen middels afschot, bouwjacht en het gebruik van kunstbouwen heeft op de fint, bruinvis, gewone en grijze zeehond, groenknolorchis, nauwe korfslak en noordse woelmuis. bontbekplevier, bruine kiekendief, dwergstern, grote stern, kluut, strandplevier, noordse stern en visdief. Alle mogelijke effecten van de activiteit in een passende beoordeling moeten worden gezien om te kunnen beoordelen of is verzekerd dat de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet worden aangetast door die activiteit.

In de zienswijze is niet duidelijk beschreven wat precies wordt bedoeld met “onvoldoende onderzocht”. De ontwerp vergunning is gebaseerd op de passende beoordeling Vossenbeheer (Sweco, Passende Beoordeling vossenbeheer Projectnummer: 51007301, Datum: 14-01-2022 Versie: Definitief). In deze Passende beoordeling vossenbeheer is getoetst of de voorgenomen vossenbeheeractiviteiten binnen de Natura 2000-gebieden kunnen leiden tot significant negatieve effecten op de Natura 2000-instandhoudingsdoelen van de relevante gebieden. Bij de beoordeling van mogelijke effecten is hierbij ook rekening gehouden met eventuele cumulatieve effecten van andere plannen of projecten. De passende beoordeling is gebaseerd op literatuuronderzoek en/of de best beschikbare wetenschappelijke gegevens. In de bijlage van de passende beoordeling is een verwijzing naar de gebruikte bronnen opgenomen. Alle bovengenoemde soorten zijn in de passende beoordeling getoetst waarbij de conclusie is dat met het voorgenomen vossenbeheer significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen voor de relevante kwalificerende soorten van de Natura 2000-gebieden Grevelingen, Kop van Schouwen, Oosterschelde, en Yerseke en Kapelse Moer, met zekerheid kunnen worden uitgesloten.

In de ontwerpvergunning wordt onvoldoende onderbouwd waarom, ondanks de zeer ongunstige staat van instandhouding van onder andere grote stern, kluut, noordse stern, strandplevier, visdief, kleine zwaan, wilde eend en brilduiker significante effecten van het vossenbeheer op deze soorten worden uitgesloten.

De vergunning voorziet in welke mate populatiebeheer vossen van invloed is binnen de betreffende Natura 2000-gebieden. Hierbij is beoordeeld of er een significant negatief effect door het vossenbeheer kan optreden waardoor instandhoudingsdoelstellingen van de aangewezen doelsoorten in gevaar lopen. Het is dan ook niet de vraag of de staat van instandhouding van soorten (on)gunstig zijn of worden, maar dat het verzekerd is dat de kwaliteit (instandhoudingsdoelstellingen) van deze doelsoorten binnen het Natura 2000-gebied niet achteruitgaat.

De vossenbeheeractiviteiten (afschot en vangst met kunstbouw) zouden tijdelijke verstoring van de broed- en niet-broedvogels, habitatsoorten en aantasting van habitattypen kunnen veroorzaken. Met name tijdens het schot kunnen soorten verstoring ervaren. Echter is hier sprake van een zeer tijdelijke verstoring van een (klein) deel binnen de Natura 2000-gebieden waar als gevolg van het afschot door geluid en visuele effecten verstoring kan optreden. Door uitvoering van de vossenbeheeractiviteiten voornamelijk uit te voeren vanuit de auto vanaf bestaande paden en wegen, en daarnaast de frequentie van het afschot te beperken tot maximaal 18 schoten per jaar, in de periode 1 januari tot en met 30 juni, is er géén significante verstoring van de aangewezen broed- en niet-broedvogels aan de orde. Bovendien geldt dat voor bijna alle kwalificerende (niet broed) vogelsoorten voldoende uitwijkmogelijkheden aanwezig zijn naar ongestoorde geschikte gebieden in de omgeving.

Uit de passende beoordeling is gebleken dat met het voorgenomen vossenbeheer significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen voor de relevante kwalificerende

soorten van de Natura 2000-gebieden Grevelingen, Kop van Schouwen, Oosterschelde, en Yerseke en Kapelse Moer, met zekerheid kunnen worden uitgesloten. Uitgangspunt is de wijze van uitvoering zoals deze beschreven in de passende beoordeling onder toevoeging van enkele mitigerende maatregelen (zie onderdeel 1, voorschriften). Deze mitigerende maatregelen zijn in de vergunning als voorschrift opgenomen zodanig dat niet alleen de uitvoering van deze maatregelen zijn geborgd maar ook kunnen worden gecontroleerd door de handhavende instanties.

Volgens de ontwerpvergunning zal het vossenbeheer uitgevoerd worden door middel van auto's. Verstoring door rijbewegingen met voertuigen en betreding van het leefgebied van de beschermde soorten zal tot extra negatieve effecten op deze soorten leiden.

Uit de passende beoordeling blijkt dat voor het afschot geldt dat mobiel afschot vanuit de auto beperkt is tot betreden van het gebied op bestaande wegen en paden. Betreding van het gebied met de auto buiten bestaande (verharde) wegen is niet aan de orde. Afschot vanuit de auto is wel van toepassing, maar zorgt niet voor meer of andere verstoring dan het schieten vanuit een grondpositie en/of visuele effecten van het voertuig zelf. Een bewegend voertuig is daarbij zelfs minder verstorend dan wandelende mensen met/of honden.

Verder is onduidelijk op basis waarvan een verstoringsvrijzone van minstens 300 meter en bij voorkeur 500 meter is voorgeschreven voor de bontbekplevier en de grote stern. Gelet op de zeer ongunstige staat van instandhouding van de strandplevier en bontbekplevier is een verstoringsvrijzone van minstens 300 meter onvoldoende.

Voor de grote stern worden voor de doelaantallen in beide aangewezen Natura 2000-gebieden (Grevelingen en Oosterschelde) niet gehaald. Dit is niet in lijn met de landelijke trend. Bovendien hebben grote sterns in het jaar 2022 door vogelgriep een massale sterfte meegemaakt waarbij hele kolonies zijn weggevaagd. Omdat grote sterns lang leven en maar ongeveer één jong per jaar grootbrengen, heeft een grote sterfte onder volwassen vogels zeer ingrijpende gevolgen voor de populatie (gehad).

Er vindt geen vossenbeheer plaats in de nabijheid van de belangrijkste broedplaatsen van de grote stern binnen de Grevelingen (Markenje) maar wel nabij de rijroute Yerseke Moer waar grote sterns in hoge dichtheden broeden. Door een verstoringsvrije zone van minimaal 300 - 500 m als mitigerende maatregel in de vergunning op te nemen wordt geborgd dat de terreinbeheerder vooraf wordt geraadpleegd. Deze terreinbeheerder zal op de hoogte zijn van de actuele aanwezigheid en broedlocaties van de grote sterns en daarmee verantwoordelijk zijn voor het aanwijzen van gebieden die geschikt of ongeschikt zijn voor het vossenbeheer ten behoeve van grote sterns.

Voor de doelsoort Bontbekplevier zijn Grevelingen en Oosterschelde de aangewezen Natura 2000-gebieden. Broedplaatsen komen verspreid voor langs de kusten van de Oosterschelde en Grevelingen. Een aantal van de belangrijkste broedgebieden liggen in de Oosterschelde (met de grootste concentraties broedparen) zijnde de Prunje, en de Schelphoek waar vossenbeheer voorzien is. Binnen of nabij de broedgebieden van bontbekplevier in de Grevelingen is geen vossenbeheer beoogd.

De bontbekplevier heeft een gemiddelde gevoeligheid voor verstoring (vanaf 100-300 m afstand), terwijl hij zeer gevoelig is voor verstoring van zijn leefgebied (de open kustgebieden). Het lijkt erop dat bontbekplevieren potentieel geschikte broedgebieden niet benutten vanwege sterke recreatiedruk. Ook is het aannemelijk dat foerageermogelijkheden door recreatieactiviteiten beperkt worden en dat daardoor het broedsucces van de bontbekplevieren lager uitvalt.

Voor de bontbekplevier is er sprake van een afname van de populatie in de Grevelingen (negatieve trend). In de Oosterschelde is er geen sprake van een trend maar ligt het aantal onder het instandhoudingsdoel. Omdat bontbekplevieren gevoelig zijn voor optische verstoring en het huidige aantal onder het instandhoudingsdoel ligt gecombineerd met een matige ongunstige staat van instandhouding is in de vergunning een mitigerende maatregel

opgenomen. Door een verstoringvrije zone van minimaal 300-500 m als mitigerende maatregel in de vergunning op te nemen wordt geborgd dat de terreinbeheerder vooraf wordt geraadpleegd. Deze terreinbeheerder zal op de hoogte zijn van de actuele aanwezigheid en broedlocaties van bontbekplevier en daarmee verantwoordelijk zijn voor het aanwijzen van gebieden die geschikt of ongeschikt zijn voor het vossenbeheer ten behoeve van bontbekplevier.

De strandplevier en de bontbekplevier zijn zeer gevoelig voor verstoring, helemaal tijdens nestplaatskeuze, wanneer de plaats van het nest wordt bepaald, en tijdens het broeden. De periode tussen 1 april en 15 augustus is de nestel- en broedperiode. Het populatiebeheer van vossen vindt plaats in de periode 1 januari tot en met 30 juni en valt dus in de broedperiode van de strandplevier en bontbekplevier. Betreding van een broedgebied door mensen en auto's leidt tot verstoring van de broedvogels en mogelijk tot vernieling van nesten. De verstoring van het broedgebied van de strandplevier en de bontbekplevier heeft negatieve effecten op de staat van instandhouding van deze beschermde soorten. De bescherming van de voor deze soorten meest kwetsbare gebieden in de broedtijd is daarom essentieel om verdere achteruitgang zoveel mogelijk te voorkomen.

Het Zeeuwse cultuurlandschap heeft zich ontwikkeld in een periode dat er geen vossen voorkwamen. Hierdoor konden weidevogels en kustbroeders zich vestigen in Zeeland. Er is echter al jaren een forse afname gaande van kust-, en weidevogels in Nederland. In dat kader vormt onder andere de toename van de aantallen vossen in Zeeland een bedreiging, mede omdat de (open) landschappen prooidieren weinig ontsnappingskansen bieden. De vos is van invloed op aantallen kust-, weidevogels en bodembroeders door predatie van broedende vogels, van nesten, van kuikens en geeft tenslotte verstoring door hun aanwezigheid.

Het reduceren van de aantallen vossen wordt dan ook juist intensief aangepakt in- en rond de weidevogel- en kustbroedgebieden. De vergunning maakt het mogelijk dat populatiebeheer van vossen in de betreffende Natura 2000 gebieden met daarin deze kwetsbare weidevogel en kustgebieden, kan plaatsvinden. Door het (letterlijk) verwijderen van de vos in deze gebieden, voorafgaande of tijdens de broedperiode, wordt getracht de individuen, kuikens of eieren een betere overlevingskans te geven. Door de verbeterde overlevingskans van deze vogels wordt een positieve bijdrage geleverd aan de instandhoudingsdoelstellingen van de doelsoorten. Bovendien is het reduceren van de aantallen vossen het meest effectief in de periode januari – juni aangezien in deze periode het territorium van de verwijderde vos niet zo snel meer wordt opgevuld. Dit is wel het geval bij vossen die eerder in de winter worden geschoten. Het klopt dat de toegestane periode van 1 januari tot 1 juni overlapt met het broedseizoen van de weidevogels, kust- en bodembroeders. Maar dit is dan ook juist de periode dat de vogels beschermd moeten worden voor predatie door de vos.

Een verstoringvrijezone van minstens 300 meter is onvoldoende om de vogelsoorten te beschermen. Uit het voorgaande volgt dat het ontwerpbesluit in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel is genomen.

In de Passende Beoordeling is in de basis van verstoringafstanden van 300 meter voor vogelsoorten uitgegaan. Bovendien is in een eerdere studie (Fox & Madsen, 1997) gesteld dat bufferzones, om verstoring te minimaliseren, een minimum diameter van drie keer de opvliegafstand bij verstoring zou moeten beslaan. Deze opvliegafstand ('flight initiation distance') is voor veel soorten en verschillende verstoringbronnen niet meer dan 100 m (Blumstein, 2006; Livezey et al., 2016; Weston et al., 2012), zodat 300 m aan dit voorstel voldoet. Daarnaast is in de Passende Beoordeling voor individuele gevallen/gebieden/soorten passend beoordeeld of een verstoringafstand van 300 meter afdoende zal zijn.

Tot slot is op grond van artikel 3.3 van de Wnb een ontheffing vereist bij opzettelijke verstoring van vogels. Gelet op de ongunstige staat van instandhouding van de strandplevier en de bontbekplevier, zal – zeker in de broedtijd – een dergelijke ontheffing niet kunnen worden verleend.

Dit besluit betreft een vergunning op het gebied van gebiedsbescherming (hoofdstuk 2 wet natuurbescherming). Een besluit (ontheffing) op gebied van soortenbescherming (hoofdstuk 3, Wet natuurbescherming) maakt geen onderdeel uit van deze aanvraag.

Conclusie

Wij zien geen grond om op basis van bovenstaande opmerkingen ons besluit te wijzigen. De zienswijzen hebben niet geleid tot wijzigingen in het definitieve besluit ten opzichte van het ontwerp besluit.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

Gedeputeerde Staten van Zeeland
Postbus 6001
4330 LA Middelburg

Colijnsplaat ¹²16 maart 2022

Aanvraag vergunning op grond van artikel 2.7, tweede lid,
Van de Wet natuurbescherming (Wnb).

Geachte College,

Hierbij verzoekt de Faunabeheereenheid Zeeland om een vergunning in het kader van artikel 2.7, tweede lid van de Wnb, voor het beheren van vossen op de aangewezen Natura 2000-gebieden op Schouwen -Duiveland en de Yerseke en Kapelse Moer.
De aanvraagformulieren met bijbehorende stukken, FB-plan en passende beoordeling gaat hierbij.

Uw antwoord zie ik met vertrouwen tegemoet. Mocht u nog vragen of opmerkingen hebben dan vernemen wij die uiteraard graag van u.

Hoogachtend,
Namens de FBE Zeeland

Beleidsmedewerker fauna

Aanvraag

Wet Natuurbescherming - Basismodule

Heeft u de checklist ingevuld?

Er zijn drie soorten checklists beschikbaar (gebiedsbescherming, soortenbescherming en houtopstanden). Een ingevulde checklist geeft antwoord op de vraag of u een vergunning en/of ontheffing moet aanvragen of een melding moet doen.

Juiste bevoegd gezag?

Controleer voordat u een aanvraag/melding indient of de Provincie Zeeland het bevoegd gezag is om uw aanvraag te beoordelen.

Juiste bestuursorgaan¹

De Provincie is het bevoegd gezag voor het verlenen van een vergunning/ontheffing dan wel het indienen van een melding voor:

Gebiedsbescherming:

- het realiseren van een project of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen;

Soortenbescherming:

- de verboden als bedoeld in artikel 3.1 of artikel 3.2, zesde lid, van de Wet natuurbescherming ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nest, rustplaatsen of eieren;
- de verboden als bedoeld in artikel 3.4, eerste lid, van de Wet natuurbescherming;
- de verboden als bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, van de Wet natuurbescherming, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten;
- het verbod als bedoeld in artikel 3.9, eerste lid, van de Wet natuurbescherming;
- de verboden als bedoeld in artikel 3.10, eerste en tweede lid, van de Wet natuurbescherming.

Houtopstanden:

- het gestelde in artikel 4.3, eerste lid en tweede lid, van de Wet natuurbescherming, ten behoeve van herbepanting op andere grond;
- het gestelde in artikel 4.2, eerste lid, of artikel 4.3, eerste, tweede of vijfde lid, van de Wet natuurbescherming;
- het gestelde in artikel 4.1 lid 1 van de Wet natuurbescherming, zijnde het vooraf melden van het geheel of gedeeltelijk vellen of doen vellen van een houtopstand, met uitzondering van het periodiek vellen van vriend- of hakhout.

¹ In bepaalde situaties is de minister het bevoegd gezag. Zie hiervoor de toelichting.

Juiste provincie

Wanneer de locatie van uw project of de handeling die wordt gerealiseerd zich bevindt binnen de provincie Zeeland, dan is de Provincie Zeeland het juiste bevoegd gezag.

Als het project of handelingen tevens nadelige gevolgen heeft op een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied, dan wel vogels, dieren of planten van soorten die beschermd worden door de Wet natuurbescherming die zich bevinden in een andere provincie, dan zal door de provincie Zeeland overeenstemming plaatsvinden met deze andere provincie. Dit is ook het geval als het project of de handeling in verschillende provincies plaatsvindt. Als het project of de handeling in hoofdzaak zich bevindt in de provincie Zeeland, is de provincie Zeeland het bevoegd gezag. De aanvraag voor een vergunning en/of ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming wordt alsnog ingediend bij de provincie waar het project of de handeling (in hoofdzaak) plaatsvindt.

Juiste formulier(en)?

Voor het indienen van een aanvraag voor een vergunning en/of ontheffing of een melding op grond van de Wet natuurbescherming dient u altijd deze basismodule in te vullen (onderdelen 1 t/m 7) in combinatie met één of meerdere (sub)modules. Welke (sub)modules u dient in te vullen is afhankelijk van welke verbodsbepalingen worden overtreden. De modules zijn als volgt:

Module 1: Gebiedsbescherming; Module 2: Soortenbescherming; Module 3: Houtopstanden.

Toelichting op algemeen deel aanvraagformulier

Bij dit onderdeel van het aanvraagformulier hoort een toelichting, waarbij per vraag achtergrondinformatie is opgenomen om de vragen afdoende te kunnen beantwoorden. Wij adviseren om voorafgaand aan het invullen van het aanvraagformulier de toelichting goed door te lezen.

1. SOORT AANVRAAG/MELDING EN DE STATUS

Kruis aan voor welk onderdeel u een aanvraag/melding indient	Status	
	Concept	Definitief
Onderdeel		
1. Gebiedsbescherming (vul na de basismodule ook module 1 in)	☐	☒
2. Soortenbescherming (vul na de basismodule ook module 2 in)	☐	☐
3. Houtopstanden (vul na de basismodule ook module 3 in)	☐	☐

2. CONTACTGEGEVENS

2.1 Contactgegevens van de initiatiefnemer	
Naam organisatie / bedrijf:	FAUNABEHEERENHEID ZEELAND
Adres:	NOORDLANGEWEG 42B
Postcode en woonplaats:	4486 PR, COLYNSPLAAT
Postadres:	POSTBUS 46
Postcode en woonplaats:	4460 BA, GOES
Contactpersoon:	[REDACTED]
Telefoonnummer contact:	[REDACTED]
Emailadres contact:	[REDACTED]
Uniek bedrijfsnummer (UBN) Voor zover van toepassing	N.V.T.

2.2 Contactgegevens van de adviseur, indien van toepassing	
Naam organisatie / bedrijf:	
Adres:	
Postcode en woonplaats:	
Postadres:	
Postcode en woonplaats:	
Contactpersoon:	
Telefoonnummer contact:	
Emailadres contact:	

2.3 Contactgegevens van het bevoegd gezag voor de (eventuele) omgevingsvergunning	
Naam gemeente / omgevingsdienst:	
Postadres:	
Postcode en woonplaats:	
Contactpersoon:	
Telefoonnummer contact:	
Emailadres contact:	

3. ACTIVITEITEN

3.1 Geef een korte beschrijving van uw voorgenomen activiteiten.	
opsporen en doden van de vos middels geweer en andere, conform het FBP vos 2020-2025, op de Natura 2000-gebieden op Schouwen - Duiveland en de KAPELSE & YERSEKE MOER	
3.2 Op welke locatie of locaties worden de activiteiten uitgevoerd?	
- Gemeente(n): - Adres(sen): - Natura 2000-gebied(en): KAPELSE & YERSEKE MOER EN ALLE NB-gebieden gelegen op Schouwen-Duiveland. - Kadastrale gegevens:	
3.3 Voor welke duur wordt de vergunning en/of ontheffing aangevraagd?	
☒	Onbepaalde tijd
☒	Bepaalde tijd. Tijdelijke vergunning en/of ontheffing voor de periode van ... tot en met ... LOOPTIJD FBP VOS 2020 tot en met 2025
☐	Het betreft een melding voor Houtopstanden

4. BIJLAGEN

Checklist bijlagen	
Kruis aan welke bijlagen u meestuur. Verplicht voor zover van toepassing. Zie de toelichting.	
☐	Kopie van het legitimatiebewijs van de aanvrager
☒	Uittreksel van de Kamer van Koophandel of een kopie van de statuten als de aanvrager een rechtspersoon is
☐	Ondertekend machtigingsformulier als u iemand wilt machtigen om de vergunning / ontheffing voor u aan te vragen

5. SAMENHANGENDE BESLUITEN

Samenhang met andere besluiten	
Welke van de volgende besluiten of rapportages zijn benodigd voor uitvoering van het project?	
☐	nieuw bestemmingsplan / wijziging bestemmingsplan (streep door indien n.v.t.)
☐	milieueffectrapportage (MER) of -beoordeling
☐	omgevingsvergunning milieu
☒	omgevingsvergunning overig

U bent voornemens om de toestemming(en) inzake de Wet natuurbescherming:		
Aan te laten haken bij de aanvraag Omgevingsvergunning	Als zelfstandige vergunning en/of ontheffing o.g.v. de Wet natuurbescherming aan te vragen	Module
☐	☒	1. Gebiedenbescherming
☐	☐	2. Soortenbescherming
n.v.t.	Dit is altijd een zelfstandig onderdeel	3. Houtopstanden
Toelichting:		

6. ONDERTEKENING

Ondertekening	
De aanvrager, ondergetekende of degene die bevoegd is namens de aanvrager te handelen verklaart:	
☒	Alle gegevens naar waarheid te hebben verstrekt;
☒	Bekend te zijn met het feit dat bij wijziging in de omstandigheden die van belang zijn voor de beoordeling van de aanvraag of het verzoek, dit zo spoedig mogelijk doorgegeven dient te worden aan de provincie Zeeland (natuurbeschermingswet@zeeland.nl) onder vermelding van het nummer waaronder de aanvraag of het verzoek in behandeling is;
☒	Dat de aanvrager alle gewenste inlichtingen met betrekking tot de voor de beoordeling en controle benodigde gegevens terstond en naar waarheid zal verstrekken aan de met behandeling en controle van de aanvraag en vergunning belaste ambtenaren.

Naam in blokletters	Datum ondertekening	Plaats
[REDACTED]	16/2/2022	COLIJNSPLAAT
Functie / hoedanigheid ondertekenaar	Machtiging*	Handtekening
BELEIDSMEDEWERKER	☐ JA ☐ NEE	[REDACTED]

*Machtiging bijvoegen indien de aanvraag niet door de aanvrager zelf is ondertekend.

Graag ontvangen wij uw aanvraag digitaal via provincie@zeeland.nl, onder vermelding van de naam van de activiteit. U dient dit formulier altijd te ondertekenen. Een niet ondertekende aanvraag is namelijk onvolledig. Indien ontbrekende gegevens niet (tijdig) worden aangeleverd, zal de aanvraag mogelijk buiten verdere behandeling worden gelaten. De aanvraag kan ook (ondertekend) per post worden gezonden naar:

Gedeputeerde staten van Zeeland
Afdeling Personeel, Omgeving en Juridische Zaken (POJZ), team natuurbescherming
Postbus 6001
4330 LA MIDDELBURG

Toelichting aanvraagformulier

Heeft u de checklist ingevuld?

Er zijn drie soorten checklists beschikbaar (gebiedenbescherming, soortenbescherming en houtopstanden). Een ingevulde checklist geeft antwoord op de vraag of u een vergunning en/of ontheffing moet aanvragen.

Juiste bevoegd gezag?

Voor het indienen van een aanvraag is het van belang dat de aanvraag voor vergunning/ontheffing bij het juiste bevoegd gezag wordt ingediend.

Opsommingsgewijs is weergegeven voor welke verboden een vergunning/ontheffing kan worden verleend door de provincie middels dit aanvraagformulier. In specifieke situaties ligt de bevoegdheid tot het verlenen van een vergunning/ontheffing in het kader van gebiedenbescherming, soortenbescherming en houtopstanden niet bij de provincie, maar bij de Minister. Deze specifieke situaties zijn opgenomen in de artikelen 1.3 tot en met 1.7 van het Besluit natuurbescherming. Voor de volledige weergave van de categorieën van handelingen en projecten, en handelingen en projecten die geheel of gedeeltelijk plaatsvinden in of gevolgen voor deze aangewezen categorieën van gebieden wijzen wij naar het Besluit natuurbescherming. Om een beeld te geven waar aan gedacht kan worden met betrekking de categorieën is hieronder een korte weergave gegeven van mogelijke situaties.

- aanleg, gebruik, beheer en onderhoud van: hoofdwegen, landelijke spoorwegen, hoofdvaarwegen, primaire waterkeringen, militaire terreinen en oefengebieden, militaire luchthavens, het landelijke gastransportnet en hoogspanningsverbindingen;
- activiteiten ten aanzien van: het voorkomen/tegengaan van verplaatsing van de kustlijn, landaanwinning in de territoriale zee, het winnen van delfstoffen;
- vluchten met opsporings- of reddingshelikopters, uitoefenen van bepaalde vormen van visserij;
- het vervoeren van zieke of gewonden dieren in een dierenambulance;
- de exclusieve economische zone van Nederland, andere niet-provinciaal ingedeelde gebieden.

Juiste formulier(en)?

Voor het indienen van een aanvraag voor een vergunning en/of ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) dient u altijd deze basismodule in te vullen (onderdelen 1 t/m 7) in combinatie met één of meerdere (sub)modules. Welke (sub)modules u na deze basismodule dient in te vullen is afhankelijk van welke verbodsbepalingen worden overtreden. De modules zijn als volgt:

Module 1: Gebiedsbescherming; Module 2: Soortenbescherming; Module 3: Houtopstanden

Dit aanvraagformulier is bedoeld voor het vragen van een vergunning en/of ontheffing voor het overtreden van de in de Wnb opgenomen verboden. Deze verboden hebben betrekking op gebiedsbescherming (Natura 2000), soortenbescherming en houtopstanden.

De activiteiten waarvoor een vergunning in verband met gebiedsbescherming noodzakelijk kan zijn, zijn zeer divers. Het kan gaan om een activiteit in of buiten het Natura 2000-gebied (link naar de gebieden). U kunt hierbij denken aan muziek- of sportieve evenementen in een Natura 2000-gebied, het bouwen van woningen in of direct grenzend aan een gebied of het oprichten of wijzigen van een agrarisch of industrieel bedrijf buiten een gebied. Activiteiten waarvoor een ontheffing in verband met soortenbescherming noodzakelijk kan zijn, kunnen gaan om beheer en schadebestrijding van soorten, ruimtelijke ingrepen, etc. Het komt zeer regelmatig voor dat voor de activiteit een vergunning én een ontheffing nodig is. In dat geval dient u beide modules van de aanvraag in te vullen en in te dienen. Indien u een (sub)module vergeet kunnen wij, nadat wij u hierop hebben gewezen, de aanvraag buiten behandeling laten.

1. SOORT AANVRAAG/MELDING EN DE STATUS

Geef per onderdeel (gebiedenbescherming, soortenbescherming en houtopstanden) aan of u uw aanvraag/melding in concept of definitief wilt indienen. Wij adviseren u een aanvraag eerst in concept in te dienen, zodat wij kunnen vaststellen of de aanvraag volledig is. Is de aanvraag volledig, dan kunt u een definitieve aanvraag indienen.

U leest hier tevens welke module u naast de basismodule dient in te vullen voor het onderdeel waar u een aanvraag/melding voor indient.

2. CONTACTGEGEVENS

2.1. Contactgegevens van de initiatiefnemer

Vul in ten behoeve van verder correspondentie. De initiatiefnemer is de (rechts)persoon die verantwoordelijk is voor plannen, activiteiten en werkzaamheden.

2.2. Contactgegevens van de adviseur

Indien van toepassing: Vul in ten behoeve van verdere correspondentie. Als de adviseur de aanvraag namens de initiatiefnemer indient, moet een machtiging bijgevoegd worden.

2.3. Contactgegevens gemeente(n) of omgevingsdienst

Indien van toepassing: Vul hier de contactgegevens van de gemeente of omgevingsdienst die de taken uitvoert met betrekking tot de omgevingsvergunning en/of Wet milieubeheer.

3. ACTIVITEITEN

- 3.1 Geef een korte beschrijving van uw voorgenomen activiteiten. Een uitgebreide beschrijving van uw plannen/werkzaamheden kan worden opgenomen in één of meerdere (sub)modules.
- 3.2 Geef aan op welke locatie(s) uw initiatief zal plaatsvinden. Denk hierbij aan gemeente(n), Natura 2000-gebied(en) of kadastrale gegevens. Gedetailleerde kaarten van de locatie(s) dienen te worden bijgevoegd in één of meerdere (sub)modules.
- 3.3 Vraagt u een vergunning en/of ontheffing aan voor onbepaalde of bepaalde tijd? Indien u een tijdelijke vergunning en/of ontheffing aanvraagt, dient u te vermelden voor welke periode u een aanvraag indient.

4. BIJLAGEN

Als er gevraagd wordt om bepaalde bijlagen dient u deze samen met de aanvraag in te dienen.

5. SAMENHANGENDE BESLUITEN

Indien verschillende onderdelen van uw plannen, werkzaamheden en/of activiteiten onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden, dient voor al deze onderdelen tegelijk toestemming gevraagd te worden. Waar mogelijk nemen wij daarover een besluit in samenhang.

Het onderdeel houtopstanden kan niet aanhaken bij andere onderdelen. Deze wordt altijd als zelfstandig onderdeel behandeld.

6. ONDERTEKENING

U dient dit formulier altijd te ondertekenen. Een niet ondertekende aanvraag is namelijk onvolledig. Indien ontbrekende gegevens niet (tijdig) worden aangeleverd, zal de aanvraag mogelijk buiten verdere behandeling worden gelaten.

Uittreksel Handelsregister

Kamer van Koophandel®

KvK-nummer 22052029

Pagina 1 (van 2)

Rechtspersoon

RSIN	812289791
Rechtsvorm	Stichting
Statutaire naam	Stichting Faunabeheer Eenheid Zeeland
Statutaire zetel	Gem. Middelburg
Eerste inschrijving handelsregister	05-02-2003
Datum akte van oprichting	22-01-2003
Datum akte laatste statutenwijziging	21-02-2017
Activiteiten	SBI-code: 91042 - Natuurbehoud

Vestiging

Vestigingsnummer	000022265538
Naam	Stichting Faunabeheer Eenheid Zeeland
Bezoekadres	Noordlangeweg 42, 4486PR Colijnsplaat
Postadres	Postbus 46, 4460BA Goes
Telefoonnummer	
Faxnummer	0113231189
Internetadres	www.faunabeheereenheid.nl
E-mailadressen	zeeland@faunabeheereenheid.nl @faunabeheereenheid.nl
Datum vestiging	22-01-2003 (datum registratie: 22-03-2011)
Activiteiten	SBI-code: 91042 - Natuurbehoud Faunabeheer.

Bestuurders

Naam	ten Cate, Hendrik Jan Pieter
Geboortedatum	12-10-1977
Datum in functie	19-10-2015 (datum registratie: 28-10-2015)
Titel	Secretaris penningmeester
Bevoegdheid	Gezamenlijk bevoegd (met andere bestuurder(s), zie statuten)
Naam	de Putter, Pieter Leendert
Geboortedatum	07-08-1956
Datum in functie	19-10-2015 (datum registratie: 04-11-2015)
Bevoegdheid	Gezamenlijk bevoegd (met andere bestuurder(s), zie statuten)

Uittreksel Handelsregister Kamer van Koophandel®

KvK-nummer 22052029

Pagina 2 (van 2)

Naam	de Wit, Michiel Wilhelmus Lucius
Geboortedatum	17-08-1965
Datum in functie	21-12-2018 (datum registratie: 07-01-2019)
Bevoegdheid	Gezamenlijk bevoegd (met andere bestuurder(s), zie statuten)

Naam	Verhage, Erwin
Geboortedatum	26-08-1981
Datum in functie	20-12-2019 (datum registratie: 05-02-2020)
Bevoegdheid	Gezamenlijk bevoegd (met andere bestuurder(s), zie statuten)

Naam	Rutgers van Rozenburg, Jonkheer Coenraad Maarten
Geboortedatum	29-01-1988
Datum in functie	10-07-2020 (datum registratie: 23-07-2020)
Bevoegdheid	Gezamenlijk bevoegd (met andere bestuurder(s), zie statuten)

Naam	de Kok, Gerardus Leonardus Cornelis Maria
Geboortedatum	19-10-1957
Datum in functie	01-10-2020 (datum registratie: 20-10-2020)
Titel	Voorzitter
Bevoegdheid	Gezamenlijk bevoegd (met andere bestuurder(s), zie statuten)

Uittreksel is vervaardigd op 14-07-2021 om 15.50 uur.

Let op: u dient ook altijd de basismodule in te vullen als onderdeel van uw aanvraag.

Module 1B Gebiedsbescherming: Overige effecten (anders dan stikstof)

Algemeen

U bent van plan (een) activiteit(en) of project(en) in of nabij een Natura 2000-gebied uit te voeren.

Per vraag wordt, indien van toepassing, om een korte samenvatting gevraagd. De natuurtoets of passende beoordeling (afhankelijk van de beantwoording van de vragen) dient als bijlage bij de aanvraag te worden gevoegd. **Bij elke vraag dient u aan te geven in welk hoofdstuk/paragraaf en op welke bladzijden van natuurtoets of passende beoordeling de uitgebreide beschrijving is opgenomen.**

1. Beschrijving activiteit

1.1 Beschrijving activiteit

Beschrijf de activiteit op detailniveau. Geef hierbij ook duidelijk aan de naam van het Natura 2000-gebied waarop de activiteit effecten heeft en de afstand van de projectlocatie tot het Natura 2000-gebied.

Het doden van vossen middels gebruik van het geweer in alle Natura 2000-gebieden liggend op Schouwen-Duiveland en in het Natura 2000-gebied Yrseke Moer.

1.2 Beschrijving locatie

Voeg een topografische kaart van 1:25.000 toe waarop de ligging van de activiteit is weergegeven en eveneens de ligging van de kwalificerende habitattypen/soorten is opgenomen.

Topografische kaart van de ligging en afstand t.o.v. Natura 2000-gebieden en ligging kwalificerende habitattypen/soorten is bijgevoegd

1.3 Status activiteit

De aanvraag betreft

de voortzetting/wijziging/uitbreiding van een activiteit waarvoor eerder een vergunning in het kader van Wnb of Wabo is verleend.
Ga verder naar 1.4

een bestaande activiteit, waarvoor niet eerder een vergunning in het kader van de Wnb is aangevraagd. Ga verder naar 2

een nieuwe activiteit. Ga verder naar 2

1.4 Vigerende vergunning/toestemming Wnb/Wabo

Vermeld de gegevens van de vigerende vergunning/toestemming Wnb/Wabo

Kenmerk zaaknummer:	
Datum:	
☐	Voeg een kopie van de vergunning/toestemming Wnb/Wabo

1.5 Aanleiding aanvraag vergunning Wnb

☐	Verlenging periode van een activiteit
☐	Uitbreiding (vergroten) van een activiteit
☐	Wijziging (andere werkwijze) van een project

1.6 Aard activiteit

☐	Maatregelen die verband houden met of nodig zijn voor het beheer van het Natura 2000-gebied (en niet nader zijn uitgewerkt en beoordeeld in het beheerplan) Ga verder naar 2 en 6.
☐	Andere handeling Ga verder naar 2 en 6.
☐	Project Ga verder naar 2 t/m 6.

2. Effecten

2.1 Overzicht effecten

Geef in onderstaande tabel aan welke effecten kunnen optreden als gevolg van de gevraagde activiteit op aangewezen habitats en habitats van soorten en welke consequenties dat heeft op de instandhoudingsdoelstelling van de desbetreffende habitat of soort.

Via de website van het Ministerie van Economische Zaken, www.synbiosys.alterra.nl/natura2000 kunt u de effectenindicator invullen. Ga naar www.synbiosys.alterra.nl/natura2000, klik op "Natura 2000" in hoofdmenu en klik dan op "Effectenindicator".

De effectenindicator geeft per natuurgebied informatie over de gevoeligheid voor effecten van de aangewezen habitattypen en soorten. De informatie op deze website is echter niet uitputtend en is slechts een indicatie. In de natuurtoets (of indien van toepassing de passende beoordeling) dient een nadere uitwerking plaats te vinden. Maak in de natuurtoets/passende beoordeling voorts, indien van toepassing, onderscheid in effecten van tijdelijke aard (aanlegfase) en permanente effecten (exploitatie/gebruiksfasen).

Tabel effecten

Kwalificerende habitat/soort	Komt het/de kwalificerend/ habitat/soort binnen het plangebied voor?	In geval van pendelende soorten die ook buiten het N2000-gebied in/nabij een plangebied kunnen voorkomen: is de aanwezige soort mogelijk afkomstig uit de populatie in het naburige N2000-gebied?	Is er een mogelijk effect op een instandhoudingsdoelstelling?	Zo ja, is er een mogelijk significant effect?
<i>Mogelijke antwoorden</i>	<i>Ja/nee/incidenteel</i>	<i>Ja, nee, niet bekend, nvt</i>	<i>Ja, nee, nvt</i>	<i>Ja, nee, nvt</i>
Habitattype				
<i>Benoem ieder habitattype afzonderlijk</i>	<i>Zie rapport p.20</i>	<i>Niet bekend</i>	<i>Nee</i>	<i>Nvt</i>
<i>Broedvogels (benoem iedere kwalificerende broedvogel met code)</i>	<i>Zie rapport p. 16</i>	<i>Niet bekend</i>	<i>Nee</i>	<i>Nvt</i>
<i>Niet broedvogels (benoem iedere kwalificerende soort met code)</i>	<i>Zie rapport p.40</i>	<i>Niet bekend</i>	<i>Nee</i>	<i>Nvt</i>
<i>Zoogdieren (benoem iedere kwalificerende soort met code)</i>	<i>Zie rapport p.47</i>	<i>Niet bekend</i>	<i>Nee</i>	<i>Nvt</i>
<i>Amfibieën</i>				
<i>Reptielen</i>				
<i>Vissen</i>	<i>Zie rapport p.47</i>	<i>Niet bekend</i>	<i>Nee</i>	<i>Nvt</i>
<i>Ongewervelden</i>	<i>Zie rapport p.47</i>	<i>Niet bekend</i>	<i>Nee</i>	<i>Nvt</i>

2.2 Effectbeoordeling

Geef een onderbouwing waarom de gevraagde activiteit wel / niet leidt tot een verslechtering of een verstoring op natuurlijke habitats of de habitats van soorten waarvoor het Natura 2000-gebied is aangewezen en houdt daarbij rekening met de instandhoudingsdoelstellingen.

Zie bijgevoegd rapport 'Passende Beoordeling vossenbeheer' projectnummer 51007301 uitgevoerd door SWECO,

Op p.52 vindt u de conclusie van de desbetreffende activiteit.

3. Bepaling significantie

B3.1 Significante effecten	
Is er sprake van mogelijke significante gevolgen op natuurlijke habitats of habitats van soorten? Onderbouw waarom wel of geen sprake is van significante gevolgen.	
Er wordt geschoten in de Natura 2000-gebieden die aangesteld worden voor bepaalde soorten en habitattypen. Er zou potentieel een effect kunnen optreden door betreden en schieten van vossen	
☐	Nee, ga verder 6
☒	Ja, ga verder naar 4

4. Passende beoordeling

4. Opstellen passende beoordeling	
Indien er mogelijke significante gevolgen zijn te verwachten dient u een passende beoordeling op te stellen. Bij deze beoordeling is van belang dat de vereiste zekerheid is verkregen dat de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet worden aangetast. In de passende beoordeling kunt u maatregelen betrekken die de effecten van de activiteit verzachten of voorkomen. Toon in de passende beoordeling aan dat de effecten als gevolg van uw project afzonderlijk of in combinatie met andere projecten niet significant zijn. Uit de passende beoordeling blijkt:	
☒	Er zijn geen significant negatieve gevolgen
	Geef een onderbouwing waaruit blijkt dat de vereiste zekerheid is verkregen dat de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet worden aangetast.
	De omvang van het jaarlijks beheer en afschot is dermate beperkt in het aantal schoten en in tijd dat een negatief significant effect uitgesloten kan worden
	Geef aan of en zo ja welke beschermingsmaatregelen genomen worden?
	Ga verder naar 6.
☐	Er zijn wel significant negatieve gevolgen
	Ga verder naar 5.

5. Significant negatieve gevolgen

5. Indien uit de passende beoordeling niet de zekerheid is verkregen dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast, dient de zgn. ADC-toets te worden uitgevoerd.

Neem in dit geval altijd contact op met de provincie Zeeland via e-mail [redacted]

6. Bijlagen

Checklist bijlagen

Welke bijlagen stuurt u mee? Kruis aan welke bijlagen u meestuurt.

☐	Topografische kaart van de ligging en afstand t.o.v. Natura 2000-gebieden en ligging kwalificerende habitattypen/soorten
☐	Natuurtoets
☒	Passende beoordeling

Passende Beoordeling vossenbeheer

Beheer van vossen in de Natura 2000-gebieden
Grevelingen, Kop van Schouwen,
Oosterschelde, en Yerseke en Kapelse Moer,
in de provincie Zeeland

Verantwoording

Titel: Passende Beoordeling vossenbeheer Zeeland
Onderwerp: PB Vossenbeheer FBE Zeeland
Projectnummer: 51007301
Klant: Stichting Faunabeheer Eenheid Zeeland
Referentienummer: NL22-648800269-14415
Versie: Definitief

Datum: 14-01-2022

Auteur: [Redacted]
E-mailadres: [Redacted]@sweco.nl

Gecontroleerd door: [Redacted]
Paraaf gecontroleerd: [Redacted]

Goedgekeurd door: [Redacted]
Paraaf goedgekeurd: [Redacted]

Omslagfoto: [Redacted]

Inhoudsopgave

Verantwoording.....	2
1. Inleiding	6
1.1 Aanleiding.....	6
1.2 Doel	6
1.3 Wettelijk kader	6
1.4 Leeswijzer.....	7
2. Gebiedsbeschrijving	8
2.1 Relevante Natura 2000-gebieden	8
3. Methodiek en toetsingskader	11
3.1 Uitgangspunten	11
3.1.1 Inventarisatie	11
3.1.2 Beheer middels bejaging met geweer.....	11
3.1.3 Beheer middels bejaging met aardhond	12
3.1.4 Beheer met kunstbouw.....	12
3.2 Mogelijke effecten.....	13
3.2.1 Geluidsverstoring	13
3.2.2 Optische verstoring	14
3.2.3 Habitattypen (vegetatie)	15
3.2.4 Stikstofdepositie	15
3.3 Soorteninformatie	15
4. Effectbeoordeling.....	16
4.1 Mitigerende maatregelen.....	16
4.2 Broedvogels.....	16
4.2.1 Bontbekplevier (A137).....	17
4.2.2 Bruine kiekendief (A081).....	20
4.2.3 Dwergstern (A195)	23
4.2.4 Grote stern (A191).....	26
4.2.5 Kluut (A132).....	29
4.2.6 Noordse stern (A194)	31
4.2.7 Strandplevier (A138)	33
4.2.8 Visdief (A193).....	36
4.3 Niet-broedvogels	40
4.3.1 Ganzen en zwanen	43
4.3.2 Grondeleenden en meerkoet.....	44
4.3.3 Duikeenden	45
4.3.4 Steltlopers.....	45
4.3.5 Futen en viseters	45
4.3.6 Reigers	46
4.3.7 Roofvogels.....	46
4.3.8 Ibissen	46
4.4 Habitatrichtlijnsoorten	47
4.5 Habitattypen	48
4.6 Stikstofeffecten beoordeling	49
4.6.1 Uitgangspunten	50
4.6.2 Resultaten	51
4.7 Conclusie stikstofdepositie	51
5. Conclusie	52

Bijlage 1 Aantallen, doelaantallen en trends niet-broedvogels	53
Bijlage 2 Verspreiding niet-broedvogels	56
Bijlage 3 Aeries-berekening	92
Bijlage 4 Hexagonen en relevante habitattypen	93
Bijlage 5 Rijroutes	94

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De Faunabeheereenheid (hierna FBE) Zeeland is voornemens tot de aanvraag van een ontheffing ex artikel 3.17 Wet natuurbescherming (Wnb) voor het beheer (doden) van vossen binnen Natura 2000-gebieden met behulp van het geweer, kunstburchten, kastval en/of vangkooi. Dit ter voorkoming van predatie van met name kustbroedvogels en weidevogels door vossen.

1.2 Doel

Sweco heeft van FBE Zeeland de opdracht ontvangen voor het uitvoeren van een Passende Beoordeling (hierna PB) voor het vossenbeheer binnen de Natura 2000-gebieden. Voorliggend rapport omvat de PB van de voorgenomen vossenbeheeractiviteiten in de Natura 2000-gebieden Grevelingen, Kop van Schouwen, Oosterschelde, en Yerseke en Kapelse Moer. Het doel van onderhavige PB is om te toetsen of de voorgenomen vossenbeheeractiviteiten binnen de Natura 2000-gebieden kunnen leiden tot significant negatieve effecten op de Natura 2000-instandhoudingsdoelen van de relevante gebieden.

1.3 Wettelijk kader

Bescherming van Natura 2000-gebieden is geregeld in hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming. Onder Natura 2000-gebieden vallen de gebieden die op grond van de Europese Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijn zijn aangewezen. De essentie van het beschermingsregime voor deze gebieden is dat de duurzame instandhouding van soorten en habitats binnen de Europese Unie wordt gewaarborgd. Daarbij zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd voor natuurlijke habitats en/of soorten. Dit kunnen behoudsdoelstellingen zijn voor habitats en leefgebieden van soorten die zich al op het gewenste niveau (kwalitatief en kwantitatief) bevinden of uitbreidings- en/of verbeterdoelstellingen voor habitats en leefgebieden van soorten die zich nog niet op het gewenste niveau bevinden.

Om dit toetsbaar te maken, kent de Wet natuurbescherming (Wnb) een goedkeuringsvereiste voor plannen die significante gevolgen voor de betreffende gebieden zouden kunnen hebben (artikel 2.7, eerste lid, Wnb), en een vergunningsplicht voor projecten die significant negatieve gevolgen voor de betreffende gebieden zouden kunnen hebben (artikel 2.7, tweede lid, Wnb). De goedkeuring of de vergunning wordt alleen verleend wanneer voldoende zeker is dat de instandhoudingsdoelstellingen voor het betreffende Natura 2000-gebied niet in het geding zijn.

Wanneer significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden op grond van een Passende Beoordeling niet kunnen worden uitgesloten, kan alleen goedkeuring aan het plan of een vergunning voor het project worden verleend indien de ADC-toets met succes doorlopen kan worden (artikel 2.8, vierde lid, Wnb). Dat betekent dat er geen alternatief mag zijn met minder grote effecten op het behalen van Natura 2000-doelstellingen, het project nodig is omwille van een dwingende reden van groot openbaar belang, en de nodige compenserende maatregelen worden getroffen.

Het voorliggende rapport betreft de Passende beoordeling zoals bedoeld in artikel 2.8 Wnb van de mogelijke effecten van het project in de zin van artikel 2.7 derde lid betreffende het beheer van vossen binnen Natura 2000-gebieden op de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen. Bij de beoordeling van mogelijk effecten wordt ook rekening gehouden met eventuele cumulatieve effecten ten gevolge van andere plannen of projecten. Waar significante effecten op de Natura 2000-

instandhoudingsdoelstelling niet kunnen worden uitgesloten, geldt een vergunningsplicht (artikel 2.7 Wnb). Waar significant negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten, zouden mitigerende maatregelen kunnen worden toegepast om significante verstoring alsnog uit te kunnen sluiten. Waar deze maatregelen van toepassing zijn, zal in dit rapport worden beoordeeld. Dergelijke mitigerende maatregelen zouden als voorschriften aan de vergunning kunnen worden verbonden.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is een gebiedsbeschrijving van de relevante Natura 2000-gebieden opgenomen. In hoofdstuk 3 worden de uitgangspunten beschreven waarvan is uitgegaan in voorliggende Passende beoordeling, en de verwachte en beoordeelde effecten van de maatregelen op natuurwaarden binnen de Natura 2000-gebieden. Hier wordt ook beschreven welke bronnen geraadpleegd zijn voor soort specifieke informatie voor soorten die in deze Passende beoordeling worden beschouwd en welke Natura 2000-gebieden geselecteerd zijn. In hoofdstuk 4 vindt de effectbeoordeling plaats. Het laatste hoofdstuk, hoofdstuk 5, vat de belangrijkste conclusies van deze Passende Beoordeling samen.

2. Gebiedsbeschrijving

2.1 Relevante Natura 2000-gebieden

Het volgende viertal Zeeuwse Natura 2000-gebieden worden in voorliggende Passende Beoordeling beoordeeld op mogelijk effecten van vossenbeheer met behulp van het geweer, kunstburchten, kastval en/of vangkooi op Vogelrichtlijnsoorten (broedvogels en niet-broedvogels) en

Habitatrichtlijnsoorten:

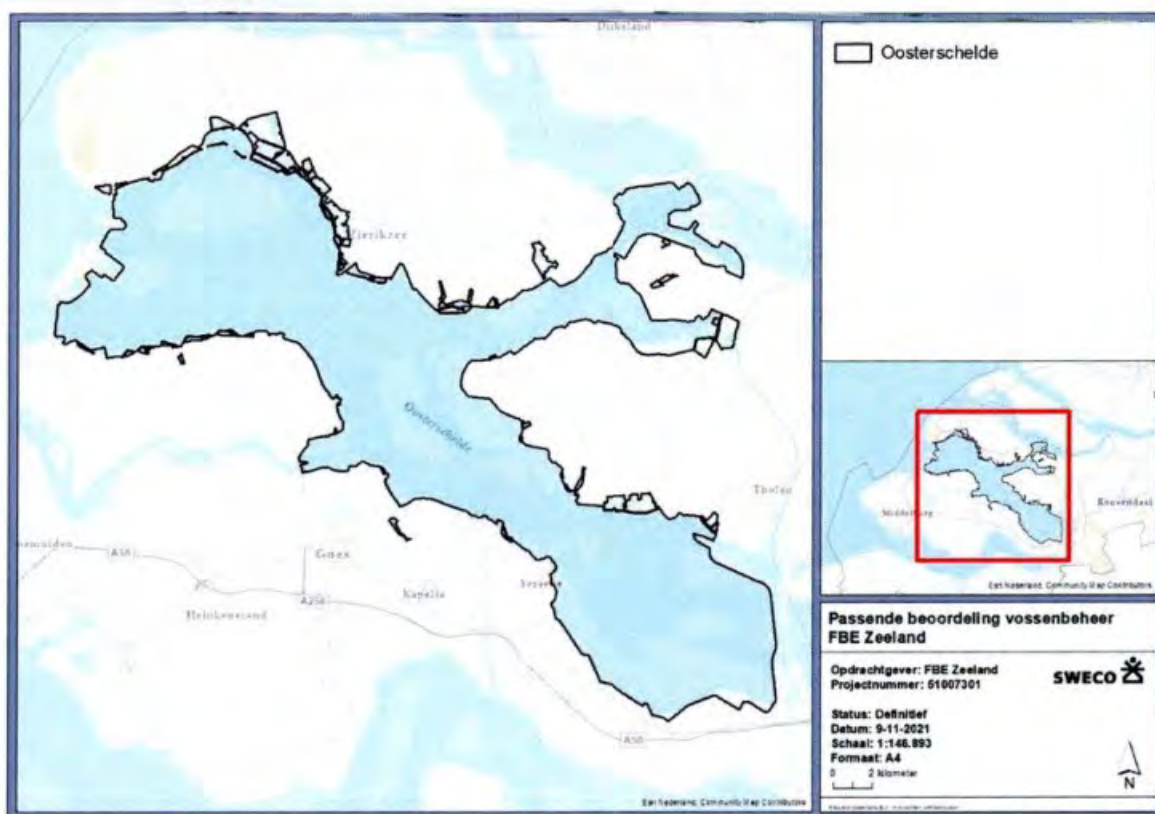
- Grevelingen
- Kop van Schouwen
- Oosterschelde
- Yerseke en Kapelse Moer

De ligging van de relevante Natura 2000-gebieden is weergegeven in Figuur 2-1.

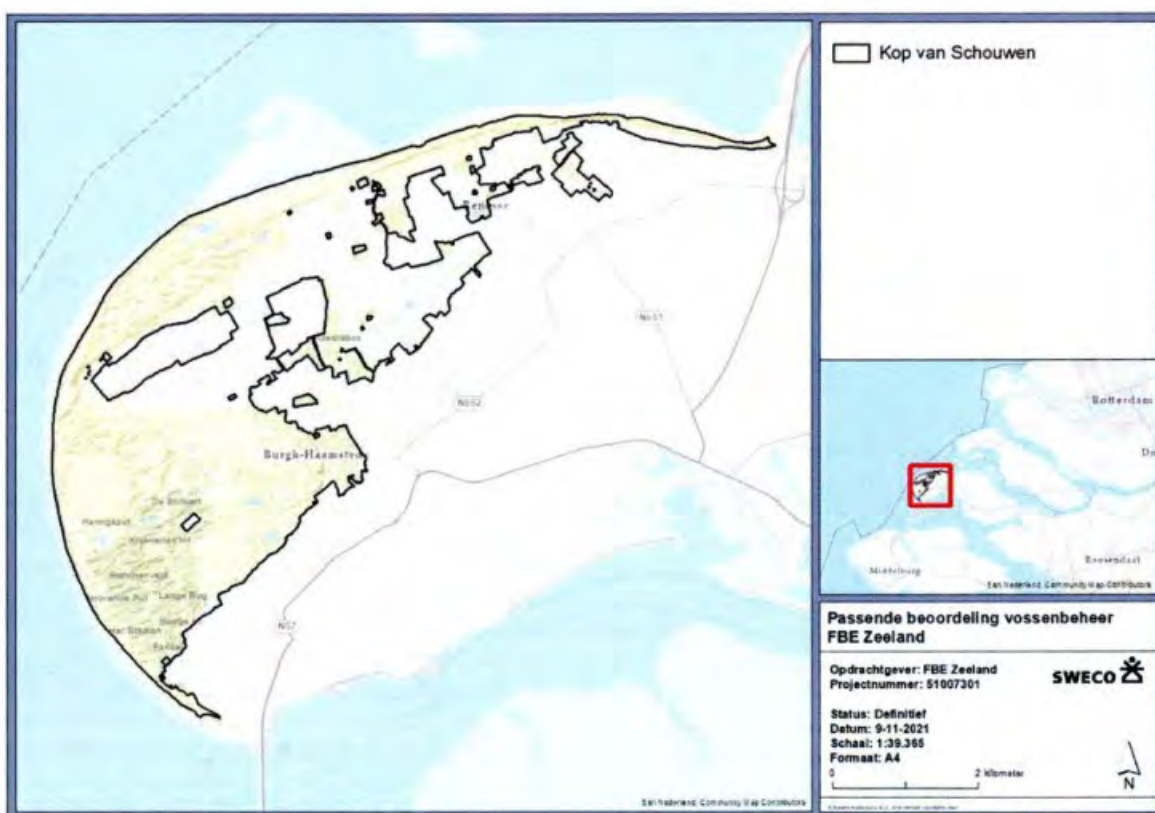
A

B

C

D

Figuur 2-1 Ligging van de relevante Natura 2000-gebieden Grevelingen (A), Oosterschelde (B), Kop van Schouwen (C) en Yerseke en Kapelse Moer (D).

In totaal gaat het om vier gebieden waarvan drie zowel Vogelrichtlijn- als Habitatrichtlijngebieden en een gebied dat alleen is aangewezen als Habitatrichtlijngebied en niet als Vogelrichtlijngebied (Tabel 2-1).

Tabel 2-1 *Overzicht van de relevante Natura 2000-gebieden (Habitatrichtlijn- (HRL) of Vogelrichtlijngebied (VRL)) waarvoor mogelijke effecten op Vogelrichtlijn- of Habitatrichtlijnsoorten zijn betrokken in de Passende Beoordeling. De aantallen soorten broedvogels, niet-broedvogels en habitatrichtlijn(dier)soorten per gebied zijn weergegeven*

Natura 2000-gebied	HRL/VRL	Vogelrichtlijnsoorten		Habitatrichtlijnsoorten
		Broedvogels	Niet-broedvogels	
Grevelingen	HRL/VRL	7	34	4
Kop van Schouwen	HRL	-	-	3
Oosterschelde	HRL/VRL	8	37	5
Yerseke en Kapelse Moer	HRL/VRL	-	2	-

3. Methodiek en toetsingskader

3.1 Uitgangspunten

Deze Passende Beoordeling betreft de effecten van vossenbeheer binnen de Natura 2000-gebieden Grevelingen, Kop van Schouwen, Oosterschelde, Yerseke en Kapelse Moer op beschermde natuurwaarden van betreffende Natura 2000-gebieden door afschot van vossen (met behulp van het geweer) en de inzet van kunstburchten, kastvallen en/of vangkooien.

De volgende vier vossenbeheermaatregelen en middelen zullen wij passend beoordelen:

3.1.1 Inventarisatie

Het vossenbeheer binnen de Natura 2000-gebieden wordt hoofdzakelijk ingezet op de aandachtsgebieden, daar waar de vos daadwerkelijk aanwezig is en voor schade zorgt. Om deze zogenaamde hotspots te bepalen worden periodieke inventarisaties/controles uitgevoerd vanaf zonsondergang tot zonsopgang middels de inzet van warmtebeeld apparatuur. Deze inventarisaties/controles worden 18 keer, verdeeld over het gehele jaar, uitgevoerd waarbij via een vaste route langs de randen van het terrein (fietspaden, landwegen, dijken) vossen worden geïnventariseerd. In Bijlage 4 zijn deze routes in detail weergegeven. Na het waarnemen van een vos zal worden overgegaan met bejaging met geweer.

3.1.2 Beheer middels bejaging met geweer

Indien tijdens de inventarisatie (zie 3.1.1), een vos wordt waargenomen, wordt gestart met het beheer middels bejaging met geweer. Uitvoering van het vossenbeheer middels bejaging met het geweer wordt uitgevoerd in de periode 1 januari tot en met 30 juni. Gezien de lage dichtheid van vossen, wordt het aantal uit te voeren acties geschat op maximaal 18 per jaar. Met andere woorden, is de verwachting dat er maximaal 18 schoten per jaar worden gelost. Vossenbeheer is gericht op het beperken van predatie door de vos

op broedende weidevogels en overige bodembroeders. In en rond de relevante Natura 2000-gebieden zullen vossen gedurende het gehele jaar en gedurende het gehele etmaal met behulp van het geweer worden beheerd. Voor het gebruik van het geweer in de nacht bij deze bestrijding wordt het richtmiddel uitgerust met een aanvullend instrument zoals restlicht en/of warmtebeeld. Beheer in de nacht met kunstlicht is niet aan de orde. Inzet van het geweer is beperkt tot het gebruik van een kogelbuks (minimaal kaliber .222 tot kaliber 30.06), waarbij loodvrije munitie wordt gebruikt. In enkele gevallen wordt het geweer voorzien van een geluiddemper. Uitvoering van het beheer wordt gedaan vanuit de auto waarbij louter van bestaande wegen en paden gebruik zal worden gemaakt (Figuur 3-1, Bijlage 5). In de auto zal één spotter/bestuurder en één schutter aanwezig zijn. Indien het niet mogelijk is vanuit de auto te opereren, zal er vanuit een vaste hoge positie, zoals een dijk, worden aangezet.

Figuur 3-1 Rijroutes vossenmonitoring t.o.v. de relevante Natura 2000-gebieden. vlnr-vbno: Dijkwater (Grevelingen), Inlaag Ouwerkerk (Oosterschelde), Kop Schouwen (Kop van Schouwen), Prunje Schelpenhoek (Oosterschelde), Kapelse Moer (Yerseke en Kapelse Moer) en Yerseke Moer (Yerseke en Kapelse Moer)

3.1.3 Beheer middels bejaging met aardhond

Indien er een vossenbouw gevonden wordt binnen het Natura 2000-gebied, zal er bejaging op de bouw plaatsvinden. Deze methode wordt ingezet van 15 september tot en met 1 maart. Buiten deze periode (maart – augustus) is het gebruik van een aardhond niet toegestaan omdat dit (maart – juni) de kraamperiode van de vos betreft en er mogelijk jorgen op de burcht aanwezig zijn. Een aardhond wordt ingezet om de vos uit de burcht te verdrijven. Aansluitend zal de vos worden geschoten als deze springt (uit de burcht/bouw komt). Waar dit niet mogelijk is kan het gebruik van een val aan het einde van de pijp (hol) worden ingezet. Bouwjacht vindt plaats bij daglicht (een uur na zonsopkomst tot een uur voor zonsondergang). De aardhonden worden aangelijnd van en naar de bouw geleid zodat wijdere versterking van andere fauna wordt voorkomen.

3.1.4 Beheer met kunstbouw

Naast de bovenomschreven bejaging (bouwjacht en gebruik geweer) zullen er twee kunstbouwen met wildcamera's worden geplaatst in de Westenschouwse inlaag. De kunstbouw is geen vangmiddel, maar een hulpmiddel. De kunstbouw bestaat uit een lange buis, een ketel en een broekstuk (tweedeling in de buis voor de ketel). Het broekstuk zorgt er voor dat de vos de aardhond kan passeren om te springen (kunstbouw verlaten). Een vos maakt gebruik van deze kunstbouwen omdat deze droog, warm en rustig zijn. De kunstbouwen bevatten een sensor die doorgeeft wanneer er zich een dier in de kunstbouw bevindt.

Het plaatsen van de twee kunstbouwen gebeurt door deze in te graven middels een kleine mobiele kraan. De beste plek voor de aanleg van een kunstburcht is in open landschap langs lijnvormige structuren in het landschap, zoals singels, sloten en taluds. De beoogde locatie is de Westenschouwse inlaag. Deze locatie is gekozen omdat deze direct aan de overkant van de Oosterscheldekering ligt en vossen die kans zien de kering over te steken, mogelijk hier bestreden kunnen worden.

3.2 Mogelijke effecten

De mogelijke effecten van de voorgenomen vossenbeheeractiviteiten zijn te onderscheiden in drie groepen die binnen een dezelfde groep een vergelijkbaar type verstoring genereren:

1. Beheer met geweer (kogelbuks)
2. Beheer met bouwjacht (aardhond)
3. Beheer met kunstbouw (ingraven kunstbouw en aardhond)

De mogelijke effecten van afschot van vossen op het behalen van Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen van aangewezen broed- en niet-broedvogels en habitatrictlijnsoorten binnen de begrenzing van Natura 2000-gebieden is te onderscheiden in de verstoring door het schieten en optische verstoring door beweging door de aanwezigheid van mensen, eventueel met hond en voertuigen die worden ingezet.

3.2.1 Geluidsverstoring

Tijdens het afschot zelf is er sprake van geluidsverstoring en visuele verstoring ten gevolge van het schot en de aanwezigheid van de jager/beheerder. Dit betreft een impulsgeluid. Verstoring, veroorzaakt door impulsgeluiden, is niet direct vergelijkbaar met de beter onderzochte verstoring veroorzaakt door continue geluidsbronnen, zoals verkeer (Ortega, 2012). Verstoring bij continu geluid bestaat veelal uit het maskeren van ander geluid, zoals geluid gebruikt voor communicatie of voor het lokaliseren van predatoren of voedsel. Impulsgeluiden kunnen, net als continu geluid, schrikreacties veroorzaken wat gepaard kan gaan met fysiologische stress of schade, en kan leiden tot een verplaatsing en herverdeling van dieren (Madsen, 1998b; Ortega, 2012; Slabbekoorn et al., 2018). Een belangrijk verschil tussen continugeluid en impulsgeluid is gewenning. Gewenning kan optreden bij continu- en regelmatig voorkomende geluiden, maar niet of veel minder snel bij onregelmatige impuls geluiden. Fysiologische schade treedt alleen op bij hoge geluidsniveaus (> 125 dB(A) (Slabbekoorn et al., 2018)), zodat dit in het geval van een geweerschot alleen op kan treden wanneer een dier zich zeer dichtbij (< 10 m) het geweer zou bevinden (van Dijk et al., 2019). Dit zal vanwege optische verstoring echter niet voorkomen, zodat effecten van fysiologische schade in de vorm van gehoorbeschadiging door afschot uitgesloten zijn. Andere vormen van fysiologische stress of een verplaatsing of herverdeling van dieren kan versterkt worden door een associatie van het geluid van een geweerschot met een (levens)bedreigende activiteit door dieren met ervaring met verstoring door mensen, en door afschot in het bijzonder. Ervaring met verstoring door mensen of afschot leidt daarbij tot een verhoogde gevoeligheid voor verstoring (Storch, 2013).

Omdat de frequentie bij een geweerschot weinig voorspelbaar is, is de kans op gewenning klein en daarmee de kans op verstoring – vergeleken met voorspelbaar geluid – relatief groot (Ortega, 2012; van den Tempel, 1992). Echter, omdat de frequentie van geweerschoten bij vossenbeheer zeer laag is, vergeleken met bijvoorbeeld impulsgeluid geproduceerd bij bouwwerkzaamheden, vuurwerk of op militaire oefenterreinen, is de kans op significante verstoring er door beperkter.

Effecten van geweerschoten op dieren zijn echter zeer beperkt onderzocht (van der Hut, 2013; van Dijk et al., 2019). Het is niet goed bekend op welke afstand, met welke frequentie of op welk geluidsniveau verstoring door een geweerschot op zal treden. Hier ontbreekt, zeker voor broedvogels, nog veel soort- en gebiedspecifiek onderzoek (Brawn et al., 2001; Gill et al., 2001; Hill et al., 1997; Price, 2008). Wel is bekend dat verstoring, veroorzaakt door een geweerschot, met name speelt bij herbivore vogels omdat die lange periodes moeten kunnen foerageren om hun energiebalans op peil te kunnen houden (Hockin et al., 1992). Niet-herbivore vogels zijn beter in staat hun energiebehoefte na verstoring te compenseren. Dit geeft ook aan dat vaak eenvoudig waarneembare reacties op verstoring niet noodzakelijk de daadwerkelijke (bijvoorbeeld energetisch) kosten van verstoring weergeven (Bisson et al., 2011).

Uit eerder onderzoek door Sweco (van Dijk et al., 2019) blijkt dat het geluid van een geweerschot snel afneemt over de afstand. Het geluid van een geweerschot met hagel blijkt na 200 m afstand al onder de 80 dB(A) en de geluidsproductie komt op >300m veelal niet meer boven het achtergrondgeluid. Op

300m is de geluidsterkte namelijk aanzienlijk afgenomen en mogelijk al op de asymptoot¹. Daarnaast wordt in het beheerplan voor smient en kleine zwaan in de provincie Noord-Holland een afstand van 300 m tot deze twee soorten binnen het Natura 2000-gebied als acceptabel vastgesteld. Bovendien is in een eerdere studie (Fox & Madsen, 1997) voorgesteld dat bufferzones, om verstoring te minimaliseren, een minimum diameter van drie keer de opvliegafstand bij verstoring zou moeten beslaan. Deze opvliegafstand ('flight initiation distance') is voor veel soorten en verschillende verstoringbronnen niet meer dan 100 m (Blumstein, 2006; Livezey et al., 2016; Weston et al., 2012), zodat 300 m aan dit voorstel voldoet (hoewel sommige soorten onder bepaalde omstandigheden een grotere verstoringafstand vertonen). In deze Passende Beoordeling gaan we daarom in de basis uit van verstoringafstanden van 300 meter, echter zullen individuele gevallen/gebieden/soorten passend beoordeeld worden of een verstoringafstand van 300 meter afdoende zal zijn.

Een eerdere verstoringstoets voor ganzenbeheer in Overijssel houdt een conservatieve verstoringafstand van 500 m aan (van der Hut, 2013). Deze verstoringafstand is gebaseerd op een maximale verstoringafstand voor watervogels bij een geweerschot bij jacht op pleisterende watervogels. Verstoringafstanden blijken echter aanzienlijk te variëren tussen soorten, tussen individuen binnen soorten en tussen studies (Blumstein, 2003; Blumstein et al., 2003; Blumstein et al., 2005; Livezey et al., 2016; Runyan & Blumstein, 2004; Weston et al., 2012), en zijn afhankelijk van de werkwijze, intensiteit, frequentie en duur van verstoring, de (landschappelijke en sociale) omgeving en beschikbaarheid van uitwijkmogelijkheden (van der Hut, 2013). Het rapport van Van der Hut (2013) geeft aan dat de afstand waarover verstoring bij afschot kan leiden tot het verlaten van een nest, niet bekend is en tussen de 50 en 500 m kan liggen. Ook wordt door Van der Hut (2013) aangegeven dat de verstoringafstand vermoedelijk beperkter is dan 500 m. Dit geldt met name voor broedvogels, omdat broedvogels een sterke binding met een nest hebben en in het bijzonder ook voor relatief plaatsgebonden vogels, zoals koloniebroeders, en vogels die op camouflage vertrouwen en minder gauw opvliegen bij verstoring. De binding met het nest komt tot stand vanwege het belang van voortplanting en de kennis die een vogel heeft van zijn territorium. Doch, zijn de effecten op broedvogels niet zonder meer als minder verstorend te beschouwen. Verstoring van broedvogels kan tenslotte leiden tot het verlies van een broedpoging en broedvogels kunnen niet uitwijken zoals niet-broedvogels dat kunnen doen. Van der Hut 2013 geeft tot slot ook aan dat nader onderzoek nodig is om verstoringafstanden van een geweerschot vast te stellen (van der Hut, 2013).

3.2.2 Optische verstoring

Bij het vossenbeheer kan het aankomen rijden met een voertuig en het rondlopen voor optische verstoring zorgen. De gevoeligheid van vogelsoorten voor optische verstoring is afhankelijk van het terreintype en van de periode van aanwezigheid. Soorten die zich ophouden in besloten vegetatie (riet, moeras, ruigte), hebben een lage gevoeligheid, soorten in open habitats (grasland, bouwland, open water) een hoge gevoeligheid (van der Hut, 2013). Op grond van literatuuronderzoek (Krijgsveld et al., 2008; Livezey et al., 2016) ligt de maximale verstoringafstand van de aangewezen foeragerende vogels door optische verstoring vanwege menselijke activiteiten op maximaal ongeveer 300 meter.

De mate van verstoring door afschot hangt ook samen met de manier waarop die plaatsvindt. Zo is mobiel afschot (zoals afschot vanuit een boot en/of auto) nabij rust- of foerageerplaatsen meer verstorend dan afschot vanaf vaste locaties (Fox & Madsen, 1997) vanwege de onvoorspelbaarheid van mobiel afschot en de combinatie van geluid met optische verstoring. Voor smienten leidde mobiel afschot (vanuit een boot) tot verminderde aantallen in de rust- en foerageerplaatsen, terwijl de aanwezigheid van 4-6 vaste afschotlocaties geen effect had op aantallen smienten in deze locaties (Madsen, 1998b).

Deze studie identificeerde mobiel afschot, met name vanaf boten, als de voor overblijvende watervogels meest verstorende menselijke activiteit. Hoewel voor het afschot in deze studie om vossen gaat, zal een combinatie van optische en akoestische verstoring bij mobiele afschot ook meer verstorende werken op niet-doelsoorten, dan afschot vanuit aanzitlocaties. Voor het afschot geldt dat mobiel afschot vanuit de auto beperkt is tot betreden van het gebied op bestaande wegen en paden.

¹ Een lijn die door een kromme of functie willekeurig dicht benaderd wordt, maar deze nooit raakt. De limiet naar oneindig van een functie.

Betreding van het gebied met de auto buiten bestaande (verharde) wegen is niet aan de orde. Afschot vanuit de auto is wel van toepassing, maar zorgt niet voor meer of andere verstoring dan het schieten vanuit een grondpositie en/of visuele effecten van het voertuig zelf. Een bewegend voertuig is daarbij minder verstorend dan wandelende mensen met/of honden.

3.2.3 Habitattypen (vegetatie)

Het vossenbeheer gaat gepaard met betreding van het terrein binnen de begrenzing van de Natura 2000-gebieden. Tevens wordt lokaal grond ontgraven voor het ingraven (en uiteindelijk uitgraven) van (vossen)kunstburchten. Mogelijkerwijs zal er als gevolg van betreding (vertrappen van vegetaties) en ontgraving, sprake zijn van aantasting van gevoelige kwalificerende habitattypen binnen de begrenzing van de relevante Natura 2000-gebieden.

3.2.4 Stikstofdepositie

Bij de uitvoering van de vossenbeheeractiviteiten komt tijdelijk extra stikstof vrij als gevolg van de inzet van een mobiele kraan en het rondrijden met de auto. Het materieel dat wordt ingezet bij het vossenbeheer leidt tot uitstoot van stikstofoxiden (NOx), hetgeen onder andere kan leiden tot verzuring en vermesting van stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden van soorten in Natura 2000-gebieden. De effecten hiervan zijn berekend en beoordeeld met behulp van AERIUS-Calculator (versie 2020).

3.3 Soorteninformatie

Voor een beschrijving van leefgebieden en broedperiodes van soorten hebben we gebruik gemaakt van informatie op de website van Vogelbescherming Nederland (vogelbescherming.nl) en de Vogelatlas van Nederland (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2018). Voor de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen hebben we de Natura 2000 website (natura2000.nl) geraadpleegd. Voor het gemiddelde aantal in het gebied en voor recente landelijke en provinciale aantallen over de afgelopen vijf jaar (2015 tot en met 2019), trends van 1990 tot 2021 en over de afgelopen 12 jaar, het seizoensverloop van aantallen binnen een gebied en de staat van instandhouding (Svl) hebben we gebruik gemaakt van informatie op de website van Sovon Vogelonderzoek Nederland (sovon.nl), tenzij anders vermeld. Voor waargenomen broedgevallen hebben we gebruik gemaakt van gegevens van de afgelopen tien jaar in de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF).

Voor de kwalificerende soorten geven we de volgende informatie weer:

- instandhoudingsdoelstelling;
- trend van de afgelopen jaren (sinds 1990 en 2006);
- huidige aantallen (gemiddelde afgelopen 5 jaar (periode 2015 – 2019));
- oordeel of het instandhoudingsdoel in het gebied wordt gehaald;
- de status volgens het beheerplan (knelpunt of niet);
- de maanden waarin de soort in het gebied verblijft;
- functie van het gebied voor de soort;
- belangrijkste leefgebieden (verspreidingskaart).

4. Effectbeoordeling

In dit hoofdstuk (H4) zullen de mogelijke effecten van verstoring, veroorzaakt door vossenbeheer worden beoordeeld voor de Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten waarvoor de Natura 2000-gebieden zijn aangewezen.

4.1 Mitigerende maatregelen

Voor de uitvoering van het vossenbeheer is het nemen van mitigerende maatregelen mogelijk om verstoring van kwalificerende soorten en habitattypen te verzachten. In navolgende paragrafen van dit hoofdstuk (H4), zal per soort worden beoordeeld of en welke mitigerende maatregelen daadwerkelijk genomen dienen te worden om significant negatieve effecten van het vossenbeheer uit te sluiten. De volgende mitigerende maatregelen kunnen in acht worden genomen:

1. Geluidsdemper

Faunabeheerders/jagers maken gebruik van een geweer, uitgerust met geluidsdemper om geluidsverstoring door het schot te minimaliseren.

- Het gebruik van een demper op het geweer beperkt de geluidsproductie met ongeveer 30 dB. Een geweer zonder demper produceert piek geluidsniveaus van circa 150-160 dB aan de bron (Honeth et al., 2015), met demper is dit dus circa 120 tot 130 dB. Dit betekent dat er ondanks het gebruik van een demper nog steeds geluidsverstoring kan optreden, maar dat de reikwijdte van de verstoring (verstoringssafstand) veel minder groot is.

2. Maximale frequentie afschot

Uitvoering van het vossenbeheer zal verspreid over de Natura 2000-gebieden plaatsvinden, waarbij de frequentie van het afschot is gemaximaliseerd tot 18 schoten per jaar.

3. Uitvoeringsperiode 1 januari tot en met 30 juni.

Uitvoering van het vossenbeheer middels bejaging met het geweer wordt uitgevoerd in de periode 1 januari tot en met 30 juni.

4. Verstoringvrije zones kerngebieden

Aanwijzing van verstoringvrije zone(s) (minimaal 300m, voorkeur 500 m) aangehouden rondom de kerngebieden van specifieke soorten.

5. Niet betreden gevoelige gebieden (habitattypen)

Tijdens de uitvoer van het vossenbeheer dienen te allen tijde gevoelige percelen (groeiplaatsen van kwalificerende habitattypen), inclusief recent herstelde percelen, gemeden te worden. De locaties van deze percelen dienen vooraf samen met de beheerder bepaald te worden.

4.2 Broedvogels

In deze paragraaf worden alle broedvogels beschouwd waarvoor de relevante Natura 2000-gebieden zijn aangewezen als Vogelrichtlijngebied (Tabel 4-1). Beoordeeld wordt of vossenbeheer een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen kan hebben.

Voor alle kwalificerende broedvogels (met uitzondering van de noordse stern), zijn regiODOELSTELLINGEN geformuleerd voor de hele Delta (de zeven beschreven Deltawateren plus Markiezaat, Duinen Goeree & Kwade Hoek, Krammer-Volkerak en Zoommeer).

Tabel 4-1 Broedvogels en de Natura 2000-gebieden waarvoor een instandhoudingsdoelstelling geldt (voor Yerseke en Kapelse Moer en Kop van Schouwen gelden geen instandhoudingsdoelen voor broedvogels)

Code	Soort	Grevelingen	Oosterschelde
A137	Bontbekplevier	X	X
A081	Bruine kiekendief	X	X
A195	Dwergstern	X	X
A191	Grote stern	X	X
A132	Kluut	X	X
A138	Strandplevier	X	X
A194	Noordse stern	-	X
A193	Visdief	X	X

4.2.1 Bontbekplevier (A137)

De volgende gebieden zijn aangewezen als vogelrichtlijngebied voor de bontbekplevier als broedvogel:

- Grevelingen
- Oosterschelde

Tabel 4-2 geeft de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen, recente aantallen en populatietrends weer voor de bontbekplevier.

De instandhoudingsdoelstelling voor bontbekplevier in het gebied Grevelingen is: uitbreiding van omvang en/of verbetering van kwaliteit van het leefgebied als bijdrage aan de draagkracht voor de populatie van de Deltawateren (bijdrage aan het regiodoel), met een draagkracht van tenminste 28 broedparen (Tabel 4-2). De instandhoudingsdoelstelling voor bontbekplevier in het gebied Oosterschelde is: behoud van omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van tenminste 68 broedparen (bijdrage aan het regiodoel) (Tabel 4-2).

Tabel 4-2 Kwalificerende soorten broedvogels met instandhoudingsdoelstellingen conform het Natura 2000-aanwijzigingsbesluit en de huidige aantallen (gemiddelde laatste vijf telseizoenen [2015 t/m 2019]. Bron: NEM (SOVON, RWS, CBS)

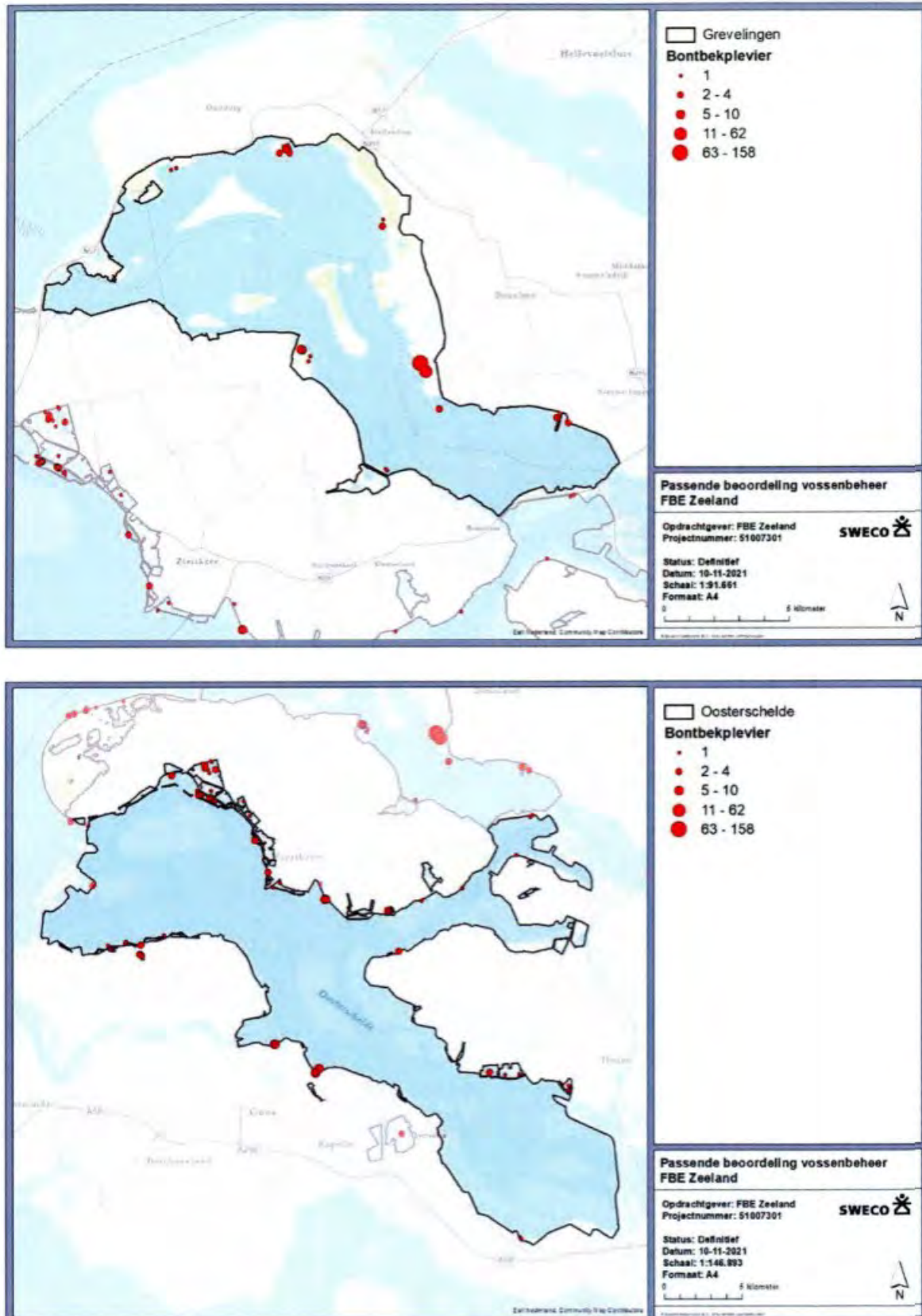
Natura 2000-gebied	Doelstelling		Doelaantal	Huidige aantal	Aantal t.o.v. instandhoudingsdoel *	Trend **	
	Oppervlakte	Kwaliteit	Broedparen	(2015 – 2019)		1990-2019	2007-2019
Grevelingen	>	>	28 (105)	9	–	–	–
Oosterschelde	=	=	68 (100)	36	–	0	~

* - : het huidige aantal ligt onder het instandhoudingsdoel; = het huidige aantal komt overeen met het instandhoudingsdoel; + het huidige aantal ligt boven het instandhoudingsdoel; ? : onvoldoende gegevens

** ++ significante sterke toename van >5% per jaar; + significante matige toename van < 5% per jaar; 0 stabiel, geen significante trend; - matige significante afname van < 5% per jaar; – sterke significante afname van >5% per jaar; – onzeker, geen trend aantoonbaar

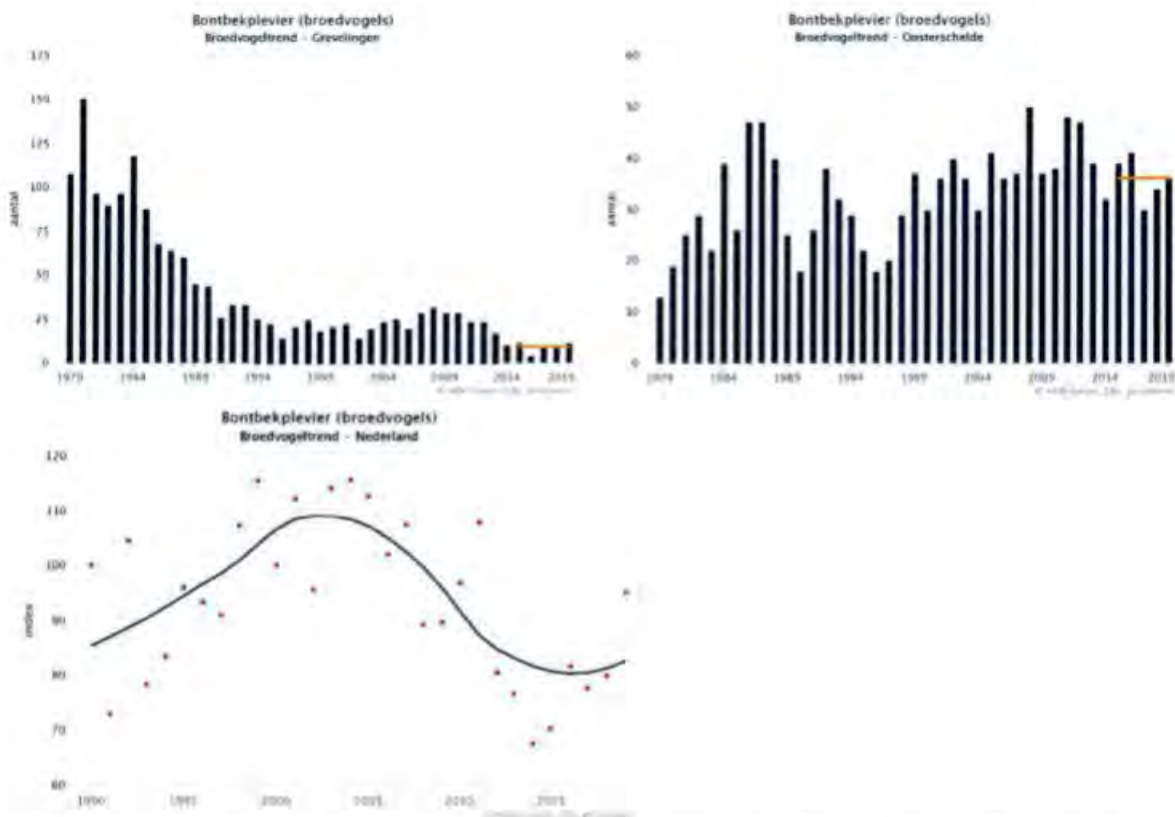
De Grevelingen en Oosterschelde hebben een functie als broedgebied voor bontbekplevieren. Bontbekplevieren broeden van begin mei tot juni op kwelders en schorren en kale terreinen zoals pas aangelegde eilanden. Broedplaatsen komen verspreid voor langs de kusten van de Oosterschelde en Grevelingen. Een aantal van de belangrijkste gebieden (met de grootste concentraties broedparen) zijn op dit moment: de Oosterscheldekering, de Prunje, de Schelphoek, de Noordpolder, Eiland voor Preekhilpolder/ Springersgors, Slikken van Flakkee Midden, Slik Battenoord en voornamelijk de zuidelijke punt van Slikken van Flakkee Midden (Figuur 4-1). Op Neeltje Jans, dat buiten de officiële begrenzing van het Natura 2000-gebied ligt, broedt eveneens een groot aantal bontbekplevieren.

Bontbekplevieren foerageren op wormen en ander bodemleven op voormalige slikken en platen en op voedselrijke graslanden in de omgeving. Bontbekplevieren die in de Oosterschelde foerageren, vliegen als het tij opkomt naar hoogwatervluchtplaatsen in het oostelijk deel van de Grevelingen (onder andere de Grevelingendam).

Figuur 4-1 Ruimtelijke verspreiding van de bontbekplevier in de Natura 2000-gebieden Grevelingen en Oosterschelde. Deze kaart is gebaseerd op verspreidingsgegevens uit de NDFF over de periode 2016-2021

Voor de bontbekplevier is er sprake van een afname van de populatie in de Grevelingen (negatieve trend). In de Oosterschelde is er geen sprake van een trend (Tabel 4-2), maar ligt het aantal onder het instandhoudingsdoel. De doelaantallen als bijdrage aan regiodoelstelling voor Grevelingen (28 paar) en Oosterschelde (68 paar) worden gezien de huidige aantallen niet gehaald in beide gebieden. Dit is in lijn met de landelijke afnemende trend (Tabel 4-2), en de matig ongunstige landelijke staat van instandhouding.

Figuur 4-2 Aantalontwikkelingen bontbekplevier binnen Natura 2000-gebied: Grevelingen (links), Oosterschelde (rechts), en in Nederland (onder). Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoen juli tot en met juni). Weergegeven is de jaarlijkse populatie-index, gebaseerd op de gehele populatie of aantallen in de belangrijkste broedgebieden (rode punten) en de trendlijn (donker gekleurde lijn). Bron: Sovon.nl.

Als oorzaak van de afnemende trend van bontbekplevier wordt naast de afname van geschikt broedhabitat in het Grevelingenmeer ook andere oorzaken benoemd. Op veel plekken waar de soort is verdwenen lijkt het habitat nog geschikt. Naast predatie van eieren en jongen is ook recreatie een probleem (Grevelingen, 2016). Bontbekplevieren broeden graag op kleine strandjes, welke tevens in trek zijn bij recreanten (Deltares, 2020).

Bontbekplevieren zijn gevoelig voor verstoring door recreatie (Profielendocument A137, 2008) (Majoor, 2002). De geschatte verstoringafstand voor bontbekplevier is 121 m (Krijgsveld et al., 2008). Dit is echter gebaseerd op wandelaars. De verstoringafstand voor geluid van een gewerschot is onbekend, maar is mogelijk hoger dan dat voor benadering door recreanten/wandelaars. Het effect van verstoring door recreatie op de populatie is vermoedelijk groot. Het lijkt erop dat bontbekplevieren potentieel geschikte broedgebieden niet benutten vanwege sterke recreatiedruk (Beheerplan, 2016). Ook is het aannemelijk dat foerageermogelijkheden door recreatieactiviteiten beperkt worden en dat daardoor het broedsucces van de bontbekplevieren lager uitvalt.

Binnen of nabij de broedgebieden van bontbekplevier in de Grevelingen is geen vossenbeheer beoogd (o.a. zuidelijke kant van Slikken van Flakkee). Met andere woorden, op de broedlocaties binnen de Grevelingen wordt geen vossenbeheer uitgevoerd waardoor bontbekplevieren niet verstoord worden. In de Oosterschelde is binnen of nabij de broedplekken wel vossenbeheer beoogd. Gelet op de zeer lage frequentie van het vossenbeheer (maximaal 18 schoten per jaar) en de lage aantallen bontbekplevieren, zijn significant negatieve effecten van het vossenbeheer op

bontbekplevier uitgesloten. Ondanks dat bontbekplevieren gevoelig zijn voor optische verstoring, het huidige aantal onder het instandhoudingsdoel ligt en er een matige ongunstige SVI geldt, kunnen significante effecten van vossenbeheer worden uitgesloten.

4.2.2 Bruine kiekendief (A081)

De volgende gebieden zijn aangewezen als vogelrichtlijngebied voor de bruine kiekendief als broedvogel:

- Grevelingen
- Oosterschelde

Tabel 4-3 geeft de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen, recente aantallen en populatietrends weer voor de bruine kiekendief.

De instandhoudingsdoelstelling voor bruine kiekendief in het gebied Grevelingen is: behoud van omvang en van kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht van tenminste 17 broedparen (Tabel 4-3). De instandhoudingsdoelstelling voor bruine kiekendief in het gebied Oosterschelde is: behoud van omvang en kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht van tenminste 19 broedparen (Tabel 4-3Tabel 4-2).

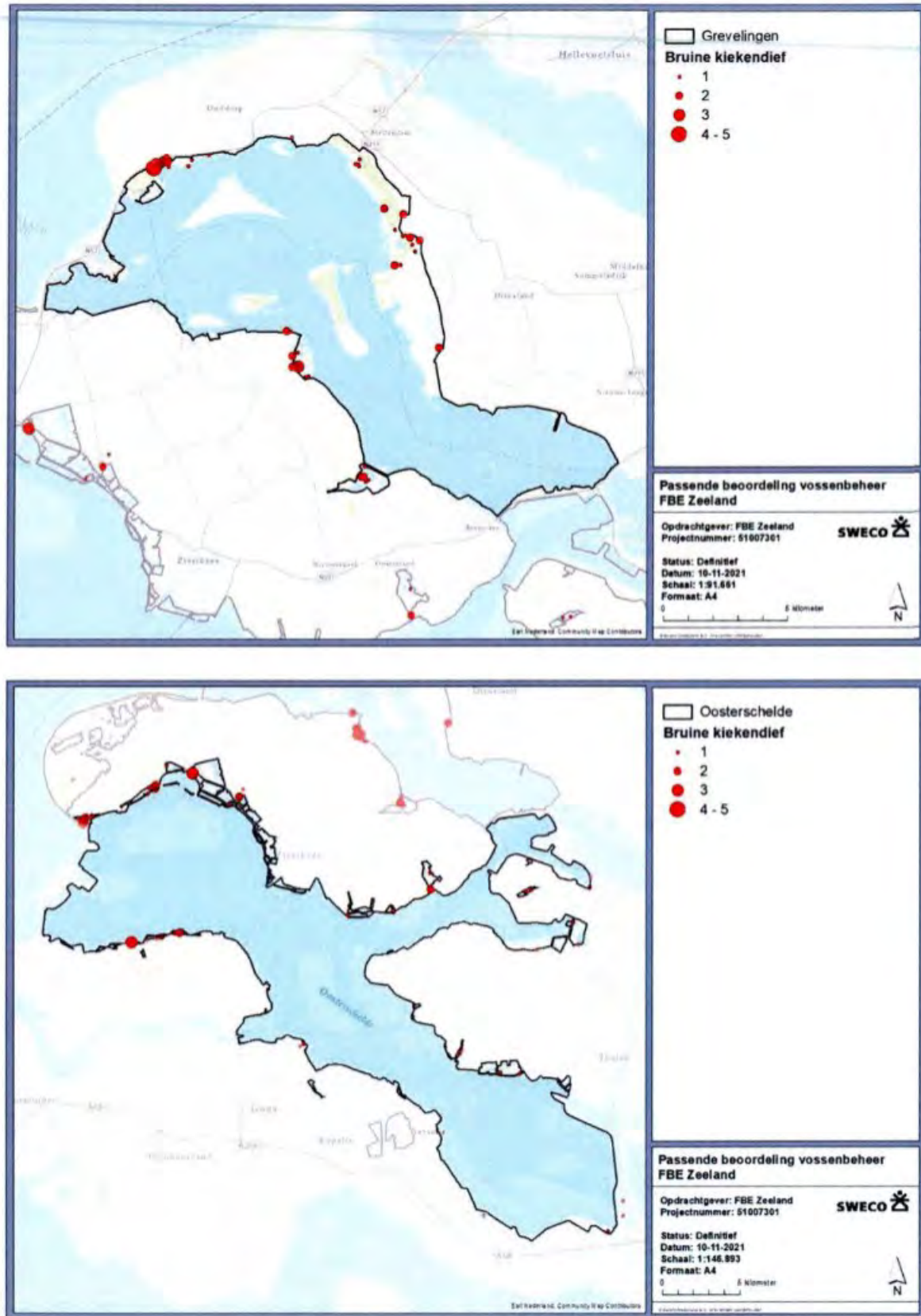
Tabel 4-3 Kwalificerende soorten broedvogels met instandhoudingsdoelstellingen conform het Natura 2000-aanwijzigingsbesluit en de huidige aantallen (gemiddelde laatste vijf telseizoenen [2015 t/m 2019]. Bron: NEM (SOVON, RWS, CBS)

Natura 2000-gebied	Doelstelling		Doelaantal	Huidige aantal (2015 – 2019)	Aantal t.o.v. instandhoudingsdoel *	Trend **	
	Oppervlakte	Kwaliteit				1990-2019	2007-2019
Grevelingen	=	=	17	16	-	+	~
Oosterschelde	=	=	19	?	-	~	~

* - : het huidige aantal ligt onder het instandhoudingsdoel; = het huidige aantal komt overeen met het instandhoudingsdoel; + het huidige aantal ligt boven het instandhoudingsdoel; ? : onvoldoende gegevens

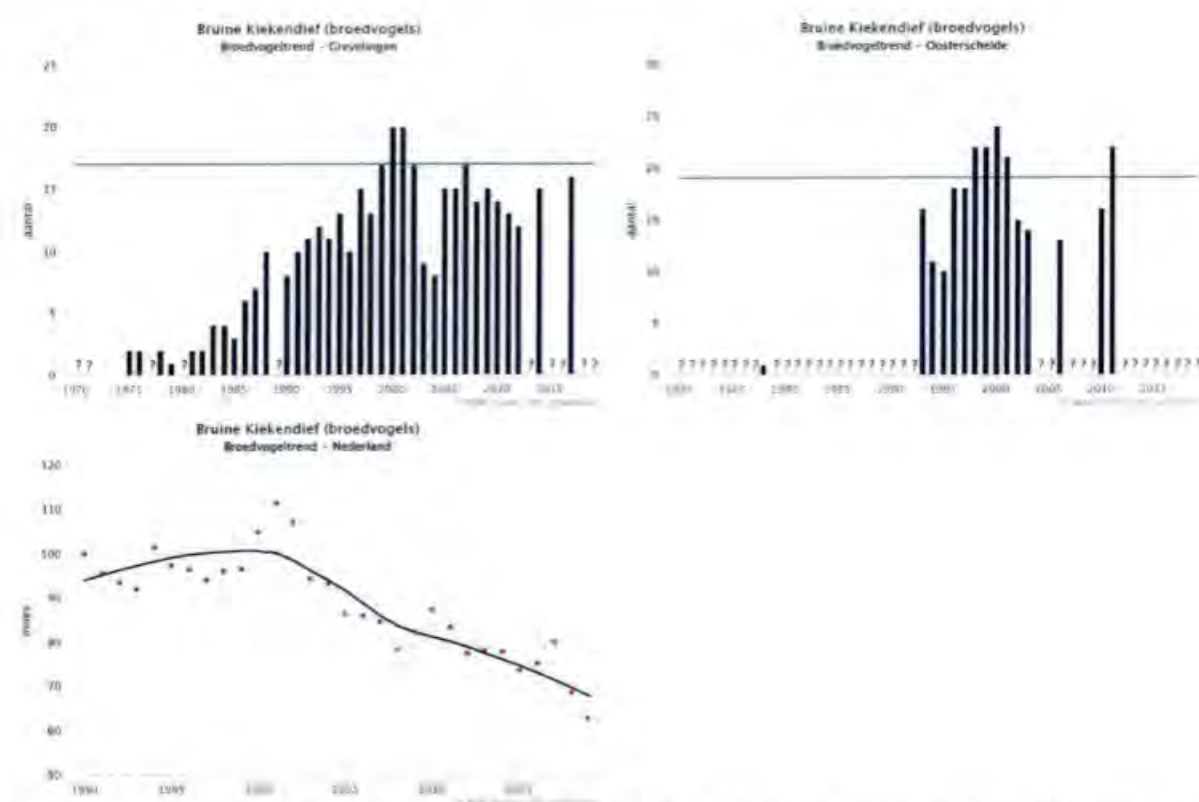
** ++ significante sterke toename van >5% per jaar; + significante matige toename van < 5% per jaar; 0 stabiel, geen significante trend; - matige significante afname van < 5% per jaar; -- sterke significante afname van >5% per jaar; ~ onzeker, geen trend aantoonbaar

De Grevelingen en de Oosterschelde hebben een functie als broedgebied voor de bruine kiekendief. De soort was van oudsher een vrij zeldzame broedvogel, maar sinds de jaren tachtig heeft er een duidelijke toename plaatsgevonden. De soort broedt voornamelijk in rietvegetaties binnen moerassen en akkerland in de periode eind maart tot juli (Hardey, 2006). Binnen de Grevelingen wordt gebroed nabij Slik de Kil, Slikken van Bommenede, Slikken van Flakkee Noord, Hompelvoet en Veermansplaat en moerassige ruigten zoals op de Stampersplaat (Figuur 4-3). Het is onduidelijk wat de verspreiding van bruine kiekendief binnen de Oosterschelde is. Op basis van de (beperkte) verspreidingsgegevens lijken binnen de Oosterschelde de belangrijkste broedgebieden aanwezig te zijn binnen de gebieden de Prunje, de Schelphoek en Wissenkerke Oostnol (Figuur 4-3).

Figuur 4-3 Ruimtelijke verspreiding van de bruine kiekendief in de Natura 2000-gebieden Grevelingen en Oosterschelde. Deze kaart is gebaseerd op verspreidingsgegevens uit de NDFF over de periode 2016-2021

Voor de bruine kiekendief is het momenteel niet mogelijk een gefundeerde uitspraak te doen over het doelbereik in de Oosterschelde, vanwege een gebrek aan informatie over de verspreiding, trends of kwaliteit van het leefgebied. De indruk is echter dat het broedsucces over het algemeen redelijk tot goed is (Beheerplan, 2016; Rijkswaterstaat & HaskoningDHV, 2016). In Zeeland neemt de bruine kiekendief sterk af doordat nesten gepredeerd worden door vossen. In het Grevelingenmeer speelt dat nog niet of nauwelijks een rol. Dit is in lijn met het doelaantal van 17 broedparen voor de Grevelingen dat gezien de huidige aantallen met 16 broedparen bijna wordt gehaald. De landelijke staat van instandhouding van de bruine kiekendief wordt matig ongunstig beschouwd (SOVON, 2021). De Oosterschelde alleen heeft niet voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Zeeuwse Delta ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

Figuur 4-4 Aantalsontwikkelingen bruine kiekendief binnen Natura 2000-gebied: Grevelingen (links), Oosterschelde (rechts), en in Nederland (onder). Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoen juli tot en met juni). Weergegeven is de jaarlijkse populatie-index, gebaseerd op de gehele populatie of aantallen in de belangrijkste broedgebieden (rode punten) en de trendlijn (donker gekleurde lijn). Bron: Sovon.nl

De bruine kiekendief is verstoringgevoelig. De verstoringafstand voor bruine kiekendieven is niet bekend en, vanwege het dichte habitat, moeilijk vast te stellen (Ruddock & Whitfield, 2007). Hoewel de soort frequent aanwezig is in door mensen, bijvoorbeeld voor akkerbouw en recreatie, bezochte gebieden, leidt de aanwezigheid van mensen of machines tot een verminderde aanwezigheid van de soort, met name tijdens de broedperiode (Alves et al., 2014).

In de studie door Fernández en Azkona (1993) ging het om een gebied van 21 ha, waarvan circa 4 ha riet, met 11 broedende bruine kiekendieven. Dit gebied werd gedurende weekdays door 5 – 10 en in het weekend door 50 – 100 mensen bezocht (Fernández & Azkona, 1993). Hoewel dit verstoring opleverde, werd het jaarlijks voortplantingssucces van de verstoorde paren niet beïnvloed. De verstoring in deze studie is van een veel hogere frequentie dan verwacht kan worden bij uitvoering van het vossenbeheer. De terugkeertijd na opvliegen van een nest ten gevolge van verstoring varieerde in deze studie van 1 tot 89 minuten, onafhankelijk van de broedfase. De verstoringafstand voor bruine kiekendieven is niet bekend en, vanwege het dichte habitat, moeilijk vast te stellen (Ruddock & Whitfield, 2007). Omdat de bruine kiekendief in dichte vegetaties broedt, is de soort naar

verwachting beperkt gevoelig voor optische verstoring. Daarnaast is de soort minder gebonden aan het op peil houden van een energiebalans vergeleken met herbivore watervogels. Verder is er geen vossenbeheer voorzien (met uitzondering van de Schelpenhoek in de Oosterschelde) op plekken waar de bruine kiekendief broedt. Dit samen met de zeer lage frequentie van het vossenbeheer zorgt dat significant negatieve effecten van het vossenbeheer zijn uitgesloten.

4.2.3 Dwergstern (A195)

De volgende gebieden zijn aangewezen als vogelrichtlijngebied voor de dwergstern als broedvogel:

- Grevelingen
- Oosterschelde

Tabel 4-4 geeft de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen, recente aantallen en populatietrends weer voor de dwergstern.

De instandhoudingsdoelstelling voor dwergstern in het gebied Grevelingen (bijdrage aan het regiodoel) en Oosterschelde is: behoud van omvang en van kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht van respectievelijk tenminste 190 en 19 broedparen (bijdrage aan het regiodoel) (Tabel 4-4/Tabel 4-3).

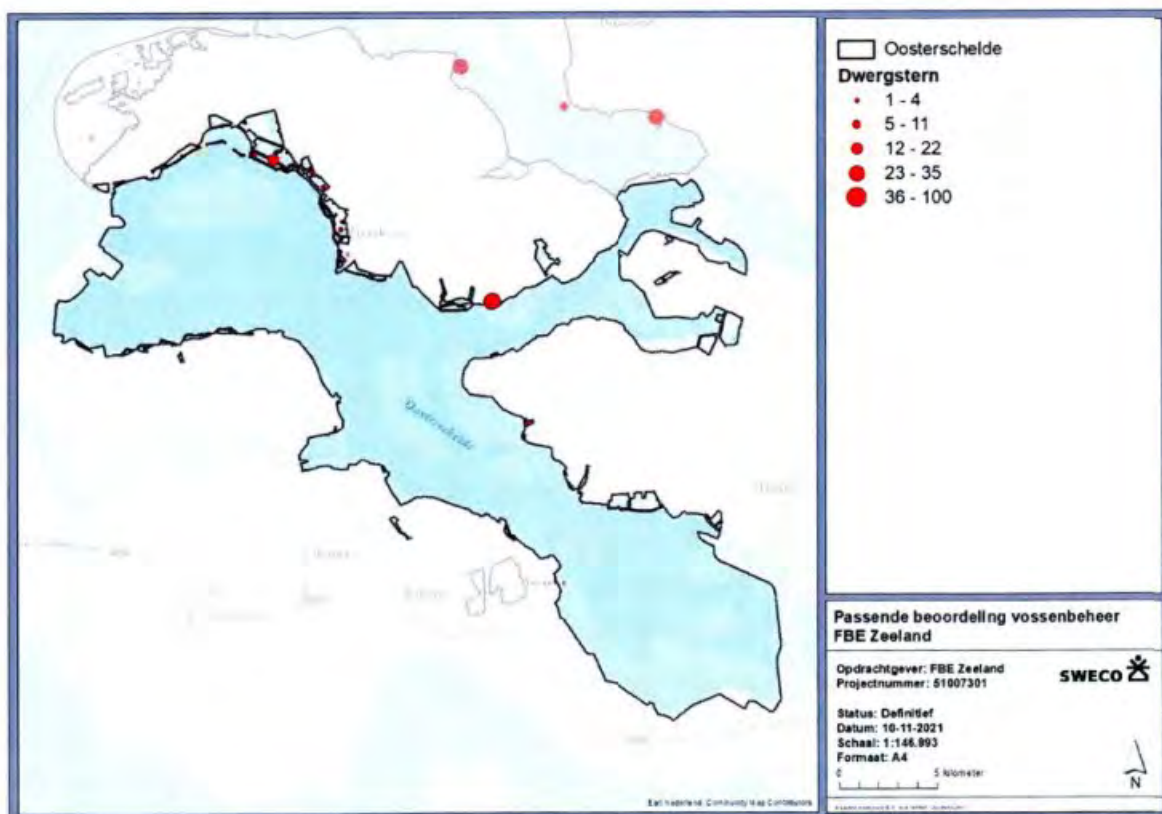
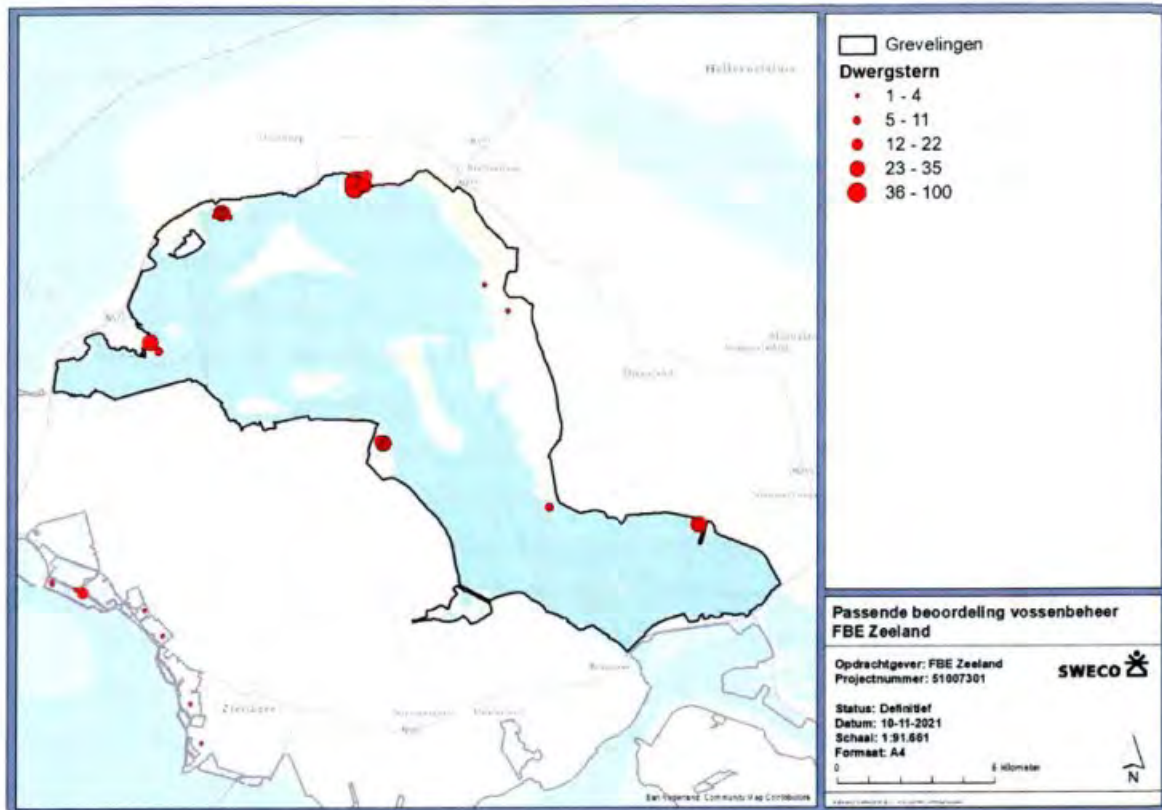
Tabel 4-4 Kwalificerende soorten broedvogels met instandhoudingsdoelstellingen conform het Natura 2000-aanwijzigingsbesluit en de huidige aantallen (gemiddelde laatste vijf telseizoenen [2015 t/m 2019]. Bron: NEM (SOVON, RWS, CBS)

Natura 2000-gebied	Doelstelling		Doelaantal	Huidige aantal	Aantal t.o.v. instandhoudingsdoel *	Trend **	
	Oppervlakte	Kwaliteit	Broedparen	(2015 – 2019)		1990-2019	2007-2019
Grevelingen	=	=	190 (300)	178	-	++	~
Oosterschelde	=	=	19 (300)	20	-	~	~

* - : het huidige aantal ligt onder het instandhoudingsdoel; = het huidige aantal komt overeen met het instandhoudingsdoel; + het huidige aantal ligt boven het instandhoudingsdoel; ? : onvoldoende gegevens

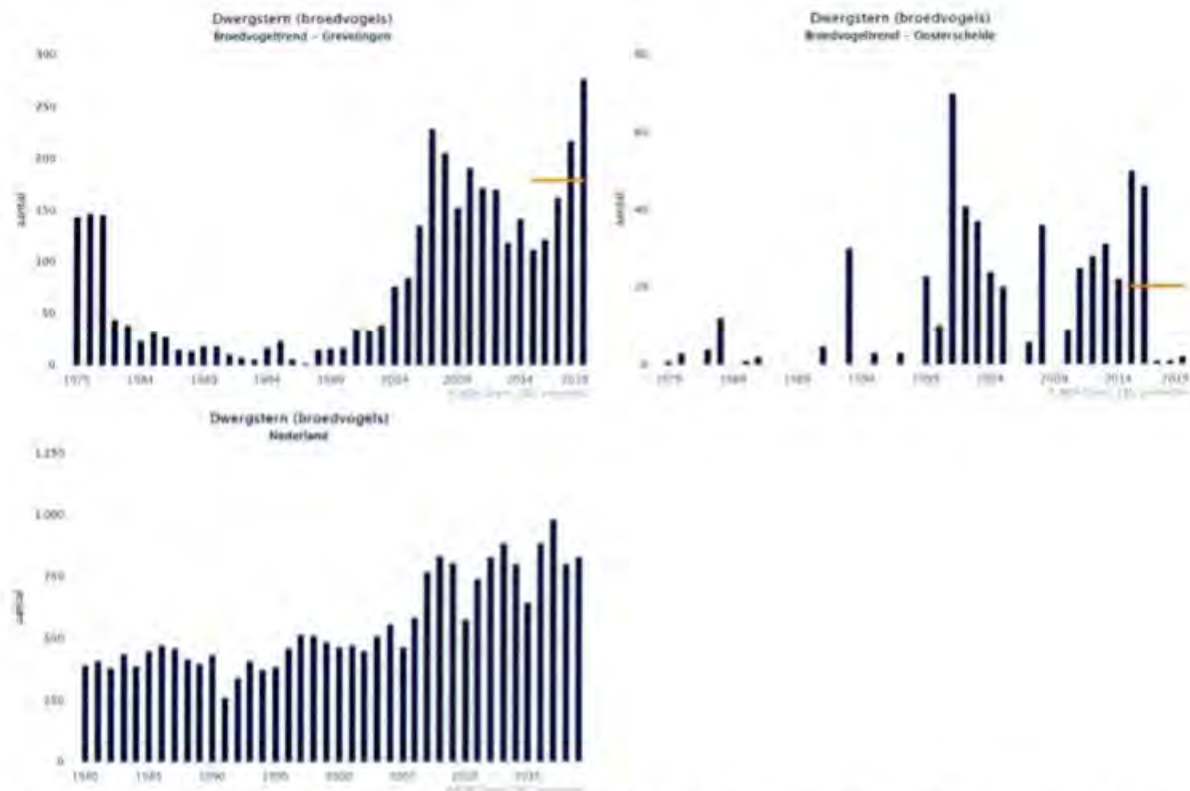
** ++ significante sterke toename van >5% per jaar; + significante matige toename van < 5% per jaar; 0 stabiel, geen significante trend; - matige significante afname van < 5% per jaar; -- sterke significante afname van >5% per jaar; ~ onzeker, geen trend aantoonbaar

De Grevelingen en Oosterschelde vormen een belangrijk broedgebied voor de dwergstern. Dwergsternen zijn in het Grevelingenmeer en in de Oosterschelde aanwezig van eind april tot eind juli en vertrekken daarna naar West-Afrika. De gebieden Markenje, Kleine Stampersplaat, Slik Battenoord, Ouddorp/Middelplaat en Eiland voor Preekhilpolder/ Springersgors in de Grevelingen vormen belangrijke gebieden samen met Slikken van Viane in de Oosterschelde (Figuur 4-5).

Figuur 4-5 Ruimtelijke verspreiding van de dwergstern in de Natura 2000-gebieden Grevelingen en Oosterschelde. Deze kaart is gebaseerd op verspreidingsgegevens uit de NDFF over de periode 2016-2021

Voor de dwergstern is er sprake van een toename van de populatie in de Grevelingen. Dwergsterns lijken het Grevelingenmeer (her)ontdekt te hebben rond 2005. In enkele jaren groeide de broedpopulatie van enkele tientallen tot meer dan 200 paar; daarmee was het Grevelingenmeer verantwoordelijk voor de groei van de hele deltapopulatie die verder relatief stabiel was, ondanks dat de doelstelling (190 broedparen) met het huidige aantal broedparen van 178 niet gehaald wordt. In de Oosterschelde is er geen duidelijke trend (Tabel 4-2), maar fluctueren de (lage) aantallen. De landelijke trend en de staat van instandhouding is gunstig.

Figuur 4-6 Aantalsontwikkelingen dwergstern binnen Natura 2000-gebied: Grevelingen (links), Oosterschelde (rechts), en in Nederland (onder). Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoenen juli tot en met juni). Weergegeven is de jaarlijkse populatie-index, gebaseerd op de gehele populatie of aantallen in de belangrijkste broedgebieden (rode punten) en de trendlijn (donker gekleurde lijn). Bron: Sovon.nl.

Dwergsterns zijn zeer mobiel en kunnen ieder jaar in een ander gebied broeden, zowel binnen de Nederlandse Deltawateren, als in omliggende landen. Het uitwijken naar andere broedgebieden verklaart waarom er in een aantal jaren geen dwergsterns in de Oosterschelde gebroed hebben; het betekent niet dat de draagkracht niet op orde is.

Dwergsterns zijn gevoelig voor verstoring op broed, slaap- en rustplaatsen (Profielendocument A195, 2008). Echter alleen wanneer de verstoring op relatief korte afstand (minder dan 50 tot 100 m) (Livezey et al., 2016; Weston et al., 2012) en frequent of langdurig plaatsvindt leidt dit tot meetbare negatieve effecten (van der Winden, 2004). Hoewel verstoring door het geluid van een gewerschot op (dwerg)sternen niet gedetailleerd is onderzocht, lijken sternen beperkt gevoelig voor verstoring door geluid. Het geluidsniveau, geproduceerd door waterrecreatie bijvoorbeeld, was niet gerelateerd aan de mate van verstoring van visdieren, in tegenstelling tot de optische verstoring die door recreatie werd veroorzaakt (Mattison, 2006).

De dwergstern kan dus alleen op korte afstand negatieve effecten ondervinden van frequente optische verstoring en er is geen bewijs dat de soort door geluid verstoord wordt. Bovendien gaat het bij vossenbeheer om weinig frequente verstoring. De frequentie waarmee vossenbeheer plaatsvindt, zal ook op korte afstand geen significante verstoring veroorzaken (van der Winden, 2004). De dwergstern is ook geen herbivore vogel, zodat het energie-budget minder gauw uit balans raakt bij

verstoring dan bij herbivore vogels het geval is. Tevens vindt er geen vossenbeheer plaats op de belangrijkste broedplaatsen van de dwergstern binnen de Grevelingen en Oosterschelde (Markenje en Slikken van Viane). Negatieve effecten van vossenbeheer op de instandhoudingsdoelstellingen voor de dwergstern kunnen daarom op voorhand worden uitgesloten.

4.2.4 Grote stern (A191)

De volgende gebieden zijn aangewezen als vogelrichtlijngebied voor de grote stern als broedvogel:

- Grevelingen
- Oosterschelde

Tabel 4-5 geeft de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen, recente aantallen en populatietrends weer voor de grote stern.

De instandhoudingsdoelstelling voor grote stern in het gebied Grevelingen is: behoud van omvang en van kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht van tenminste 989 broedparen (bijdrage aan regiodoelstelling) (Tabel 4-5). De instandhoudingsdoelstelling voor grote stern in het gebied Oosterschelde is: behoud van omvang en kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht van tenminste 734 broedparen (bijdrage aan regiodoelstelling) (Tabel 4-5Tabel 4-2).

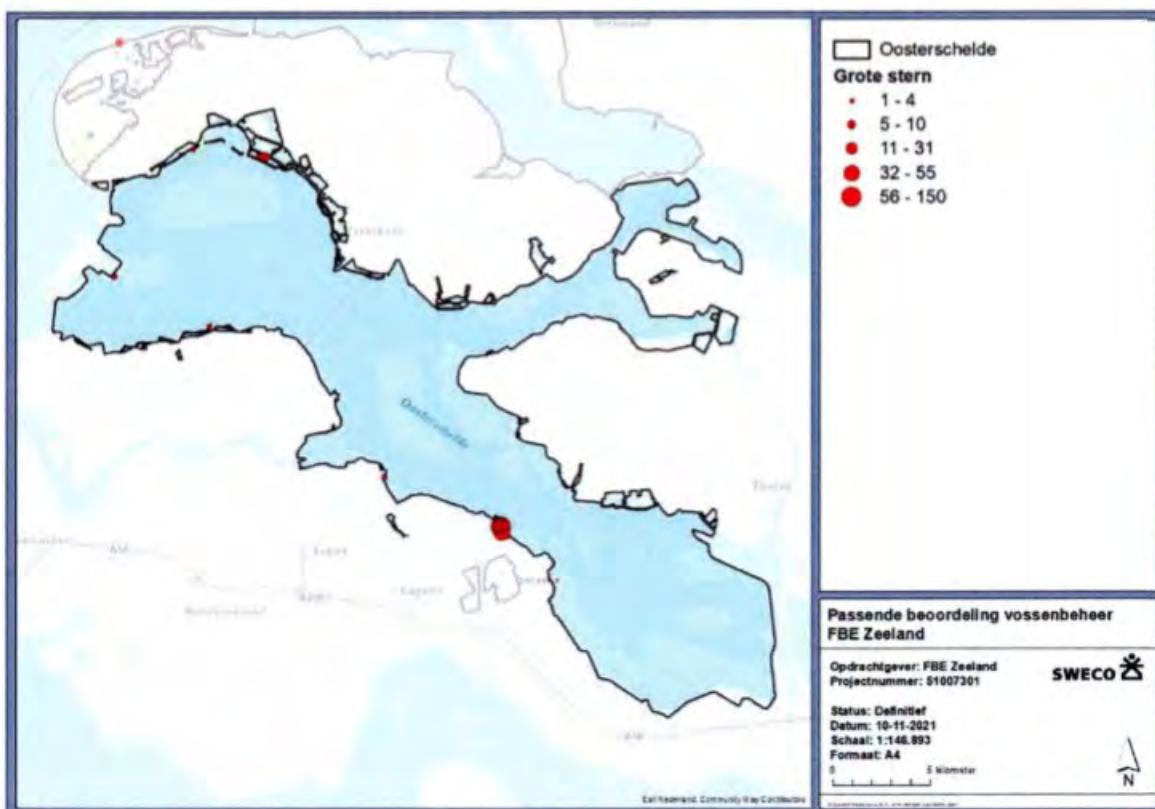
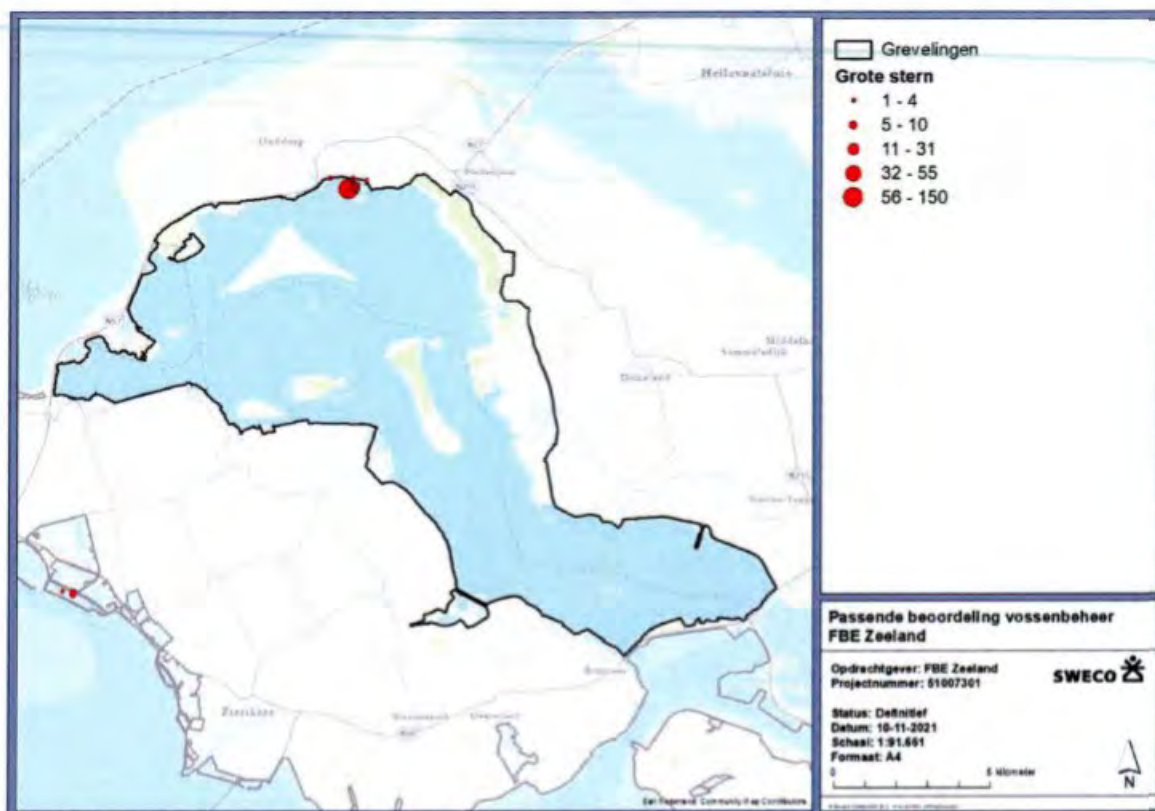
Tabel 4-5 Kwalificerende soorten broedvogels met instandhoudingsdoelstellingen conform het Natura 2000-aanwijzigingsbesluit en de huidige aantallen (gemiddelde laatste vijf telseizoenen [2015 t/m 2019]. Bron: NEM (SOVON, RWS, CBS)

Natura 2000-gebied	Doelstelling		Doelaantal	Huidige aantal	Aantal t.o.v. instandhoudingsdoel *	Trend **	
	Oppervlakte	Kwaliteit	Broedparen	(2015 – 2019)		1990-2019	2007-2019
Grevelingen	=	=	989 (6200)	470	-	~	~
Oosterschelde	=	=	734 (4000)	82	-	~	~

* - : het huidige aantal ligt onder het instandhoudingsdoel; = het huidige aantal komt overeen met het instandhoudingsdoel; + het huidige aantal ligt boven het instandhoudingsdoel; ? : onvoldoende gegevens

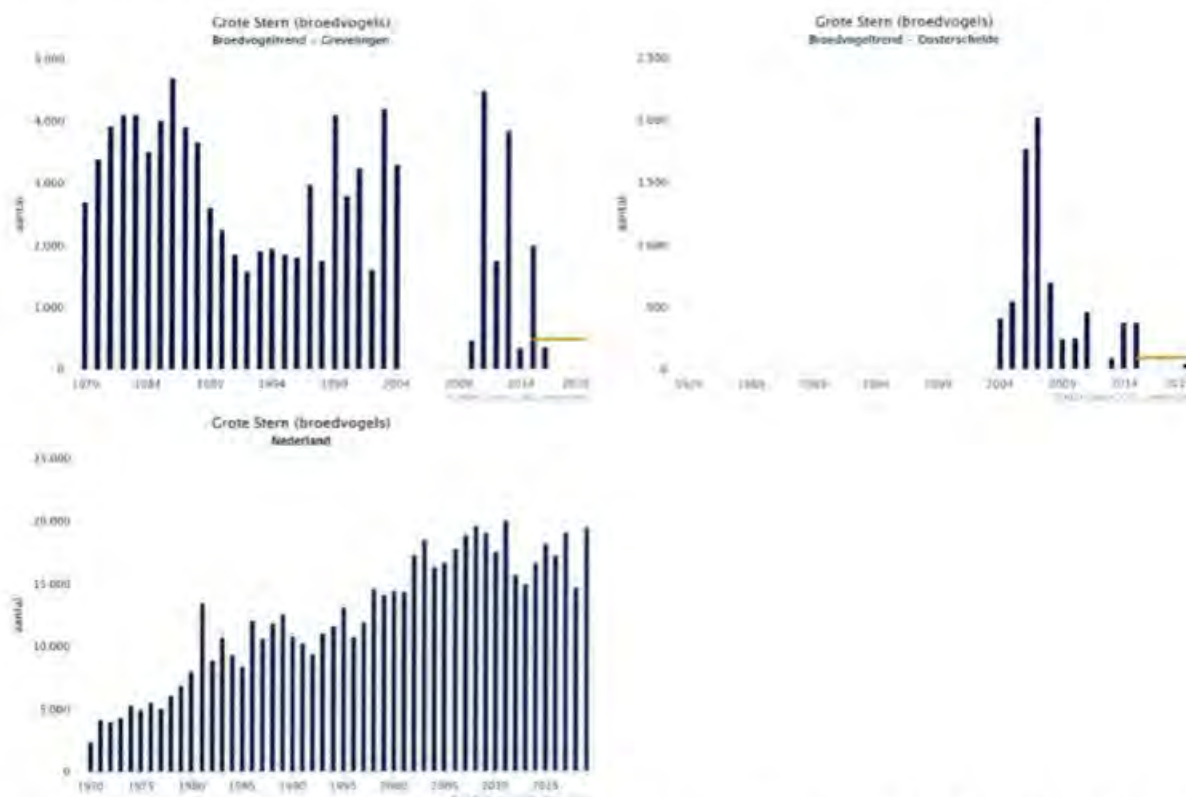
** ++ significante sterke toename van >5% per jaar; + significante matige toename van < 5% per jaar; 0 stabiel, geen significante trend; - matige significante afname van < 5% per jaar; -- sterke significante afname van >5% per jaar, ~ onzeker, geen trend aantoonbaar

De grote stern is een zomergast die van april tot september in Nederland aanwezig is. Grote sterns broeden (bijna) altijd voor in de nabijheid van kolonies van kokmeeuwen in de periode eind april tot begin mei. Een kolonie grote sterns broedt op twee locaties in de Oosterschelde, op Flaauwers Inlaag maar voornamelijk nabij de Wemeldinge (Figuur 4-7). Vanuit hier maken ze voedselvluchten naar de Voordelta. In het Deltagebied wordt gebroed in twee tot vier kolonies. Een lange periode met kolonies op de Hompelvoet, Markenje en de Kleine Stampersplaat, waren van 2005-2009 de grote sterns uit het Grevelingenmeer verdwenen, de meeste bleken verhuisd naar het Haringvliet en de Zuidkust van Schouwen. Op dit moment is binnen de Grevelingen een grote kolonie aanwezig op de Markenje (Figuur 4-7).

Figuur 4-7 Ruimtelijke verspreiding van de grote stern in de Natura 2000-gebieden Grevelingen en Oosterschelde. Deze kaart is gebaseerd op verspreidingsgegevens uit de NDFF over de periode 2016-2021

Voor de grote stern is er sprake van een afname van de populatie in de Grevelingen en Oosterschelde. De doelaantallen als bijdrage aan regiodoelstelling voor Grevelingen (989 paar) en Oosterschelde (734 paar) worden gezien de huidige aantallen met respectievelijk 470 en 82 broedparen niet gehaald in beide gebieden. Dit is echter niet in lijn met de landelijke toenemende trend (Figuur 4-8).

Figuur 4-8 Aantalontwikkelingen grote stern binnen Natura 2000-gebied: Grevelingen (links), Oosterschelde (rechts), en in Nederland (onder). Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoen juli tot en met juni). Weergegeven is de jaarlijkse populatie-index, gebaseerd op de gehele populatie of aantallen in de belangrijkste broedgebieden (rode punten) en de trendlijn (donker gekleurde lijn). Bron: Sovon.nl.

Grote sterns zijn gevoelig voor verstoring op broed, slaap- en rustplaatsen. Een verstoringafstand voor broedende grote sterns is gemeten op 300 m (Krijgsveld et al., 2008; Profielendocument A191, 2008), en buiten rust- en broedgebieden <100 m. Hoewel verstoring door het geluid van een gewerschot op (grote) sterns niet gedetailleerd is onderzocht, lijken sterns beperkt gevoelig voor verstoring door geluid. Het geluidsniveau, geproduceerd door waterrecreatie bijvoorbeeld, was niet gerelateerd aan de mate van verstoring van visdieven, in tegenstelling tot de optische verstoring die door recreatie werd veroorzaakt (Mattison, 2006).

De grote stern kan weliswaar op grote afstand negatieve effecten ondervinden van frequente optische verstoring, er is geen bewijs dat de soort door geluid verstoord wordt. Bovendien gaat het bij vossenbeheer om weinig frequente verstoring en bevindt de kolonie zich op het eilandje Markanje, welke op circa 250 m afstand ligt ten opzichte van het vast land waar vossenbeer plaatsvindt. De grote stern is ook geen herbivore vogel, zodat het energie-budget minder gauw uit balans raakt bij verstoring dan bij herbivore vogels het geval is. Tevens vindt er geen vossenbeheer plaats op de belangrijkste broedplaatsen van de grote stern binnen de Grevelingen (Markanje). Nabij de rijroute Yerseke Moer, broeden hoge dichtheden grote sterns op de slikken van Viane. De frequentie van het vossenbeheer is echter dusdanig laag, buiten de verstoringafstand van grote stern ter plaatse, dat significante verstoring is uitgesloten. Negatieve effecten van vossenbeheer op de instandhoudingsdoelstellingen voor de grote stern kunnen daarom worden uitgesloten.

4.2.5 Kluut (A132)

De volgende gebieden zijn aangewezen als vogelrichtlijngebied voor de kluut als broedvogel:

- Grevelingen
- Oosterschelde

Tabel 4-6 geeft de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen, recente aantallen en populatietrends weer voor de kluut.

De instandhoudingsdoelstelling voor kluut in het gebied Grevelingen is: uitbreiding van omvang en verbetering van de kwaliteit van het broedgebied met een draagkracht van tenminste 410 broedparen (bijdrage aan het regiodoel) (Tabel 4-6). De instandhoudingsdoelstelling voor kluut in het gebied Oosterschelde is: behoud van omvang en kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht van tenminste 803 broedparen (bijdrage aan het regiodoel) (Tabel 4-6Tabel 4-2).

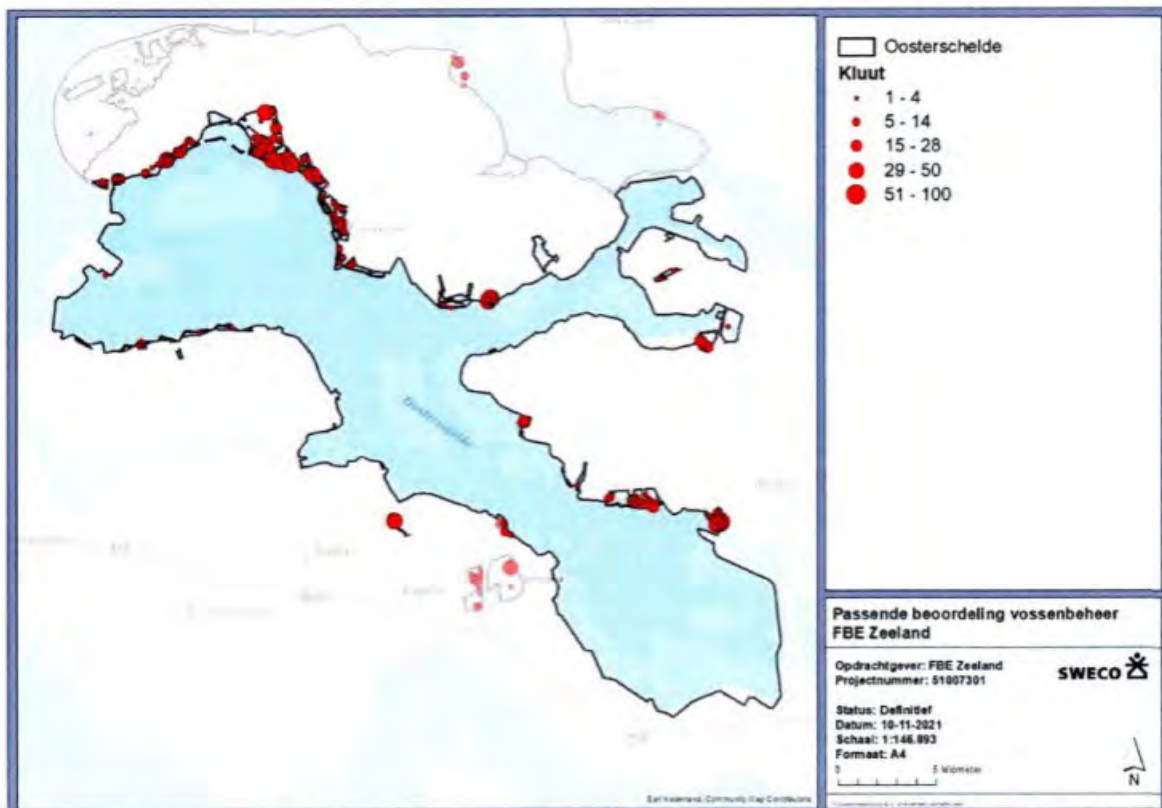
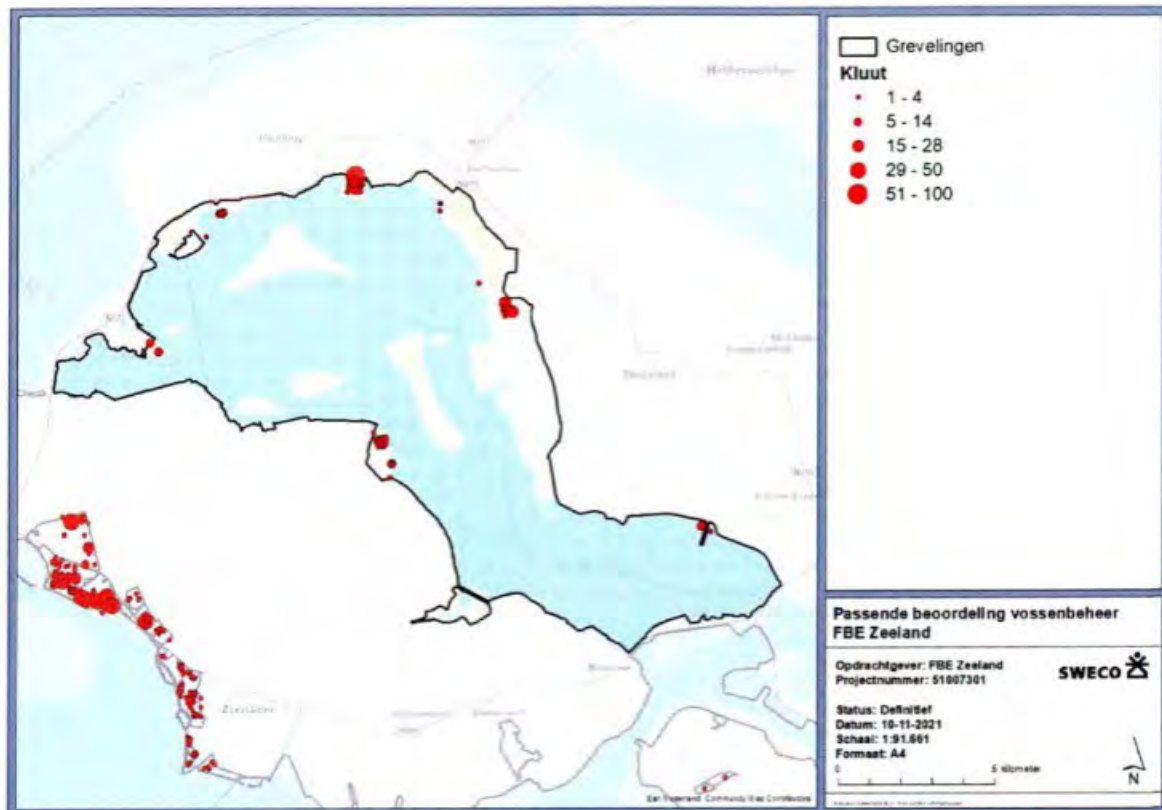
Tabel 4-6 Kwalificerende soorten broedvogels met instandhoudingsdoelstellingen conform het Natura 2000-aanwijzigingsbesluit en de huidige aantallen (gemiddelde laatste vijf telseizoenen [2015 t/m 2019]. Bron: NEM (SOVON, RWS, CBS)

Natura 2000-gebied	Doelstelling		Doelaantal	Huidige aantal (2015 – 2019)	Aantal t.o.v. instandhoudingsdoel *	Trend **	
	Oppervlakte	Kwaliteit				1990-2019	2007-2019
Grevelingen	>	>	410 (2000)	180	-	0	-
Oosterschelde	=	=	803 (2000)	552	-	+	~

* - : het huidige aantal ligt onder het instandhoudingsdoel; = het huidige aantal komt overeen met het instandhoudingsdoel; + het huidige aantal ligt boven het instandhoudingsdoel; ? : onvoldoende gegevens

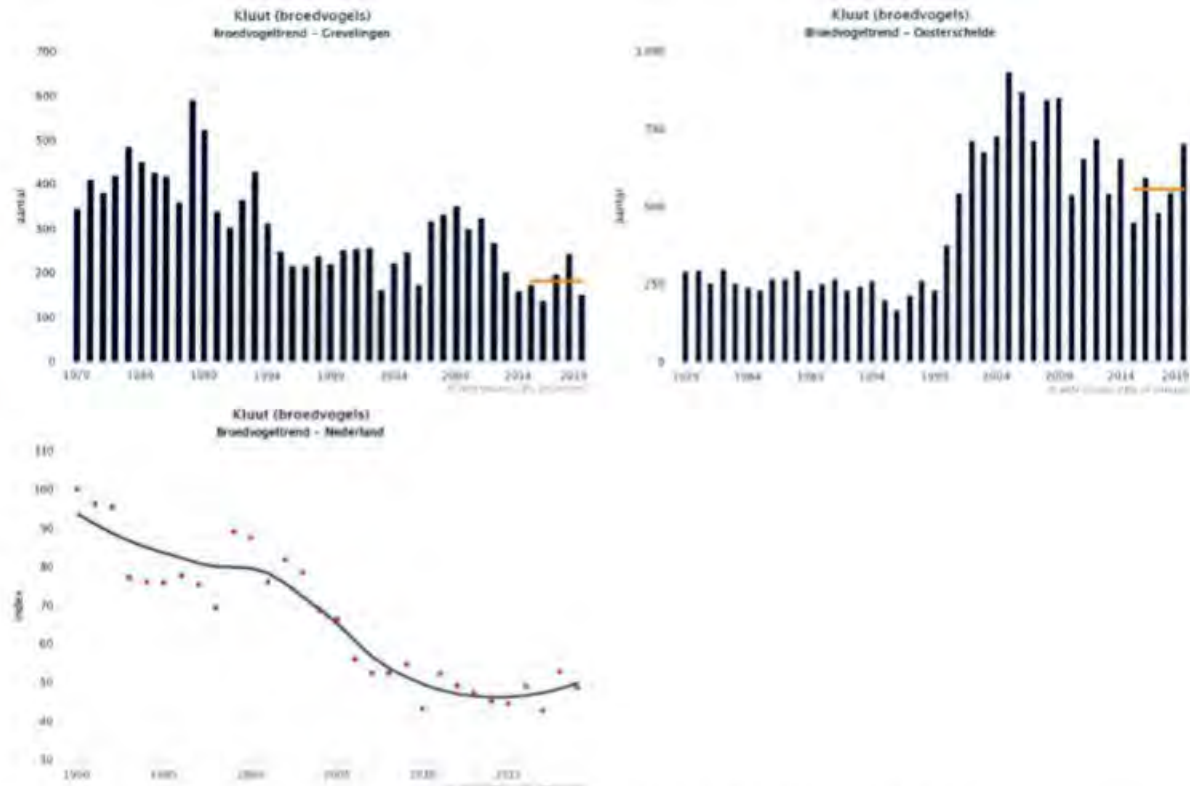
** ++ significante sterke toename van >5% per jaar; + significante matige toename van < 5% per jaar; 0 stabiel, geen significante trend; - matige significante afname van < 5% per jaar; -- sterke significante afname van >5% per jaar; ~ onzeker, geen trend aantoonbaar

De Grevelingen en Oosterschelde heeft een functie als broedgebied voor de kluut. Kluten broeden in de periode half april tot eind augustus op vlakke open gebieden, in kuststroken en zoute meren. Belangrijke gebieden binnen de Grevelingen zijn Markenje, Slikken van Bommenede, Slikken van Flakkee Noord en Zuid en Slik Battenoord (Figuur 4-9). Binnen de Oosterschelde is de soort verder verspreid over de gebieden Stinkgat- van Haaftenpolder, Slikken van Viane, Strijenham en Kerkwerpe (Figuur 4-9).

Figuur 4-9 Ruimtelijke verspreiding van de kluut in de Natura 2000-gebieden Grevelingen en Oosterschelde. Deze kaart is gebaseerd op verspreidingsgegevens uit de NDFF over de periode 2016-2021

De trend binnen Grevelingen is negatief. Het huidige aantal broedparen van 180 betreft minder dan de helft van het beoogde doelaantal van 410 (bijdrage aan het regiodoel). In de rest van het Deltagebied is de kluut nagenoeg stabiel. Binnen de Oosterschelde is de trend positief ondanks dat met het huidige doelaantal van 552 paar het regiodoel 803 paar niet wordt gehaald. De landelijke trend is negatief hetgeen in lijn is met de zeer ongunstige landelijke staat van instandhouding.

Figuur 4-10 Aantalsontwikkelingen kluut binnen Natura 2000-gebied: Grevelingen (links), Oosterschelde (rechts), en in Nederland (onder). Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoen juli tot en met juni). Weergegeven is de jaarlijkse populatie-index, gebaseerd op de gehele populatie of aantallen in de belangrijkste broedgebieden (rode punten) en de trendlijn (donker gekleurde lijn). Bron: Sovon.nl.

Kluten zijn gevoelig voor verstoring (Profielendocument A132, 2008). De verstoringafstand van broedende kluten is 45 m (Scarton, 2018). In Krijgsveld (2008) wordt een verstoringafstand van gemiddeld 113 m geschat voor foeragerende kluten (Krijgsveld et al., 2008). Aangetoond is dat verstoring van de kluten kan optreden wanneer hoogwatervluchtplaatsen binnen een straal van 500 meter benaderd worden (Profielendocument A132, 2008).

Ondanks dat kluten gevoelig zijn voor optische verstoring, het huidige aantal onder het instandhoudingsdoel ligt en er een zeer ongunstige SvI geldt, kunnen significante effecten van vossenbeheer op de kluut worden uitgesloten. Er vindt geen vossenbeheer plaats op de belangrijkste broedplaatsen van de kluut binnen de Grevelingen (Markenje). Binnen de Oosterschelde vindt binnen een deel van de schelpenhoek en nabij Ouwkerk wel bossenbeheer plaats. De frequentie van het vossenbeheer (incidenteel afschot) is echter dusdanig laag dat significante verstoring is uitgesloten.

4.2.6 Noordse stern (A194)

De volgende gebieden zijn aangewezen als vogelrichtlijngebied voor de noordse stern als broedvogel:

- Oosterschelde

Tabel 4-7 geeft de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen, recente aantallen en populatietrends weer voor de noordse stern.

De instandhoudingsdoelstelling voor noordse stern in het gebied Oosterschelde is: behoud van omvang en kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht van tenminste 20 broedparen (Tabel 4-7). Voor noordse stern is als een van de weinige kwalificerende soorten (broedvogels) géén regiodoelstellingen geformuleerd voor de hele Delta (de zeven beschreven Deltawateren plus Markiezaat, Duinen Goeree & Kwade Hoek, Krammer-Volkerak en Zoommeer).

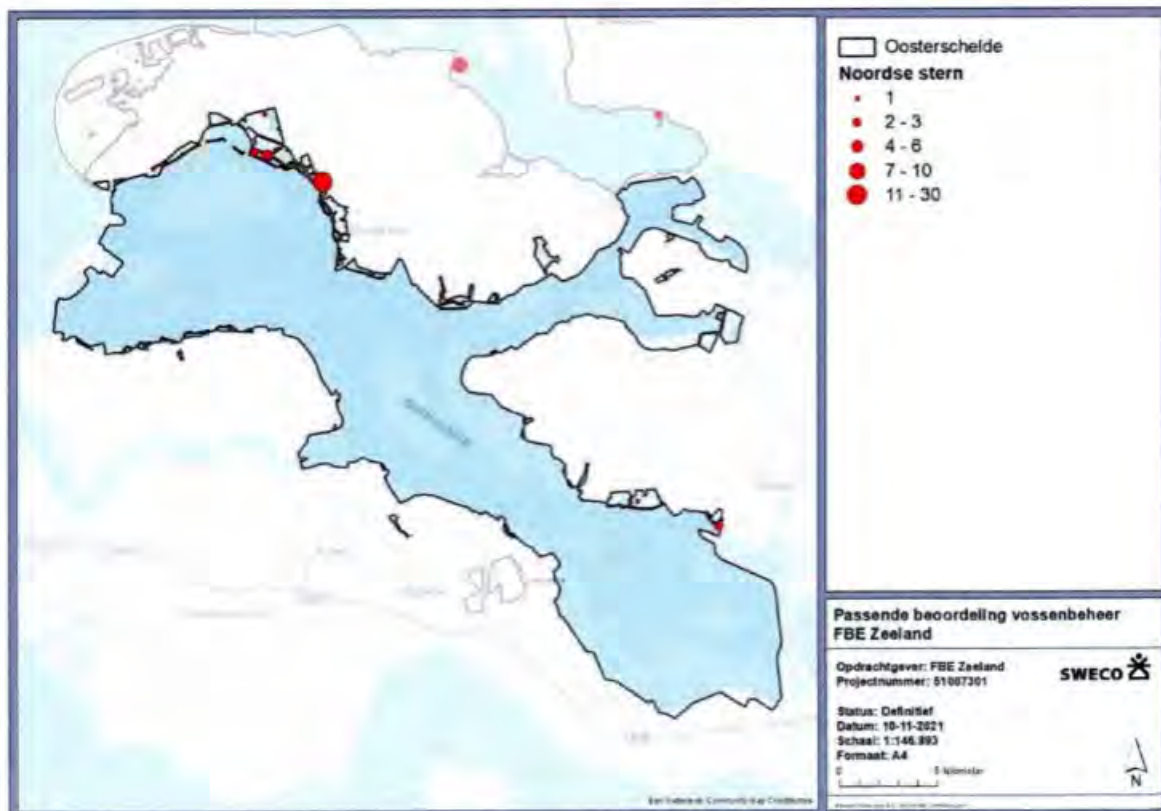
Tabel 4-7 Kwalificerende soorten broedvogels met instandhoudingsdoelstellingen conform het Natura 2000-aanwijzingsbesluit en de huidige aantallen (gemiddelde laatste vijf telseizoenen [2015 t/m 2019]. Bron: NEM (SOVON, RWS, CBS)

Natura 2000-gebied	Doelstelling		Doelaantal	Huidige aantal (2015 – 2019)	Aantal t.o.v. instandhoudingsdoel *	Trend **	
	Oppervlakte	Kwaliteit				1990-2019	2007-2019
Oosterschelde	=	=	20	27	+	0	~

* - : het huidige aantal ligt onder het instandhoudingsdoel; = het huidige aantal komt overeen met het instandhoudingsdoel; + het huidige aantal ligt boven het instandhoudingsdoel; ?: onvoldoende gegevens

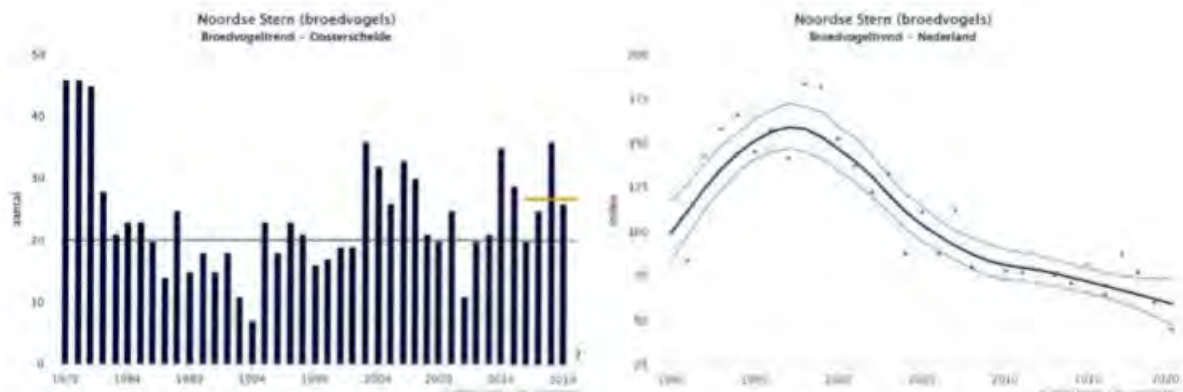
** ++ significante sterke toename van >5% per jaar; + significante matige toename van < 5% per jaar; 0 stabiel, geen significante trend; - matige significante afname van < 5% per jaar; – sterke significante afname van >5% per jaar; ~ onzeker, geen trend aantoonbaar

De Oosterschelde vormt een belangrijk broedgebied voor de noordse stern. De soort is gebonden aan zoute kustgebieden en broed op zandplaten, eilanden met schaarse begroeiing en op schorren en kwelders, in de periode eind april tot juni. De noordse stern bereikt in het Deltagebied de zuidgrens van haar verspreiding. Jaarlijks komen in de Deltawateren gezamenlijk 30 tot 60 paren tot broeden waarvan doorgaans de helft in de Oosterschelde wordt aangetroffen. Belangrijke gebieden binnen de Oosterschelde is het binnendijkse moeras in de Kerkwerpe (Figuur 4-11).

Figuur 4-11 Ruimtelijke verspreiding van de noordse stern in de Natura 2000-gebieden Grevelingen en Oosterschelde. Deze kaart is gebaseerd op verspreidingsgegevens uit de NDFF over de periode 2016-2021

Voor de noordse stern is er sprake van een stabiele populatie in de Oosterschelde. Het doelaantal van 20 paar wordt met de huidige aantallen van 27 paar gehaald. De landelijke trend is echter negatief (Figuur 4-12), evenals de landelijke staat van instandhouding die zeer ongunstig is.

Figuur 4-12 Aantalsontwikkelingen noordse stern binnen Natura 2000-gebied: Oosterschelde (links), en in Nederland (rechts). Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoen juli tot en met juni). Weergegeven is de jaarlijkse populatie-index, gebaseerd op de gehele populatie of aantallen in de belangrijkste broedgebieden (rode punten) en de trendlijn (donker gekleurde lijn). Bron: Sovon.nl.

De noordse stern is gevoelig voor verstoring. Een exacte verstoringsafstand voor noordse stern is niet bekend. Echter zoals voor veel sternen geldt, is de verstoringsgevoeligheid van de noordse stern in foerageergebieden matig groot (verstoring bij < 100 m afstand) en op de broed-, slaap- en rustplaatsen zeer groot (verstoring bij > 300 m afstand) (Profielendocument A194, 2008).

Ondanks de zeer ongunstige landelijke staat van instandhouding en negatieve trend, wordt de instandhoudingsdoelstelling voor noordse stern binnen de Oosterschelde gehaald. Broedende noordse stern kunnen verstoord worden door het vossenbeheer. De broedlocatie beperkt zich tot het binnendijkse moeras in de Kerkwerf, waardoor uitwijken naar andere gebieden onwaarschijnlijk lijkt. Ondanks dat de rijroute is voorzien nabij deze broedplaats (Schelpenhoek), gaat het bij vossenbeheer om weinig frequente verstoring (geluidsverstoring) die tevens vanaf bestaande wegen en paden wordt uitgevoerd (visuele verstoring). De frequentie waarmee vossenbeheer plaatsvindt, zal geen significante verstoring veroorzaken. Bovendien wordt het instandhoudingsdoel voor noordse stern gehaald. Uitvoering van het vossenbeheer zal geen significant negatieve effecten hebben op de instandhoudingsdoelstelling voor de noordse stern binnen de Oosterschelde.

4.2.7 Strandplevier (A138)

De volgende gebieden zijn aangewezen als vogelrichtlijngebied voor de strandplevier als broedvogel:

- Grevelingen
- Oosterschelde

Tabel 4-8 geeft de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen, recente aantallen en populatietrends weer voor de strandplevier.

De instandhoudingsdoelstelling voor strandplevier in het gebied Grevelingen is: uitbreiding van omvang en kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht van tenminste 110 broedparen (bijdrage aan regiodoelstelling) (Tabel 4-8Tabel 4-2). De instandhoudingsdoelstelling voor strandplevier in het gebied Oosterschelde is: behoud van omvang en kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht van tenminste 60 broedparen (bijdrage aan regiodoelstelling) (Tabel 4-8Tabel 4-2).

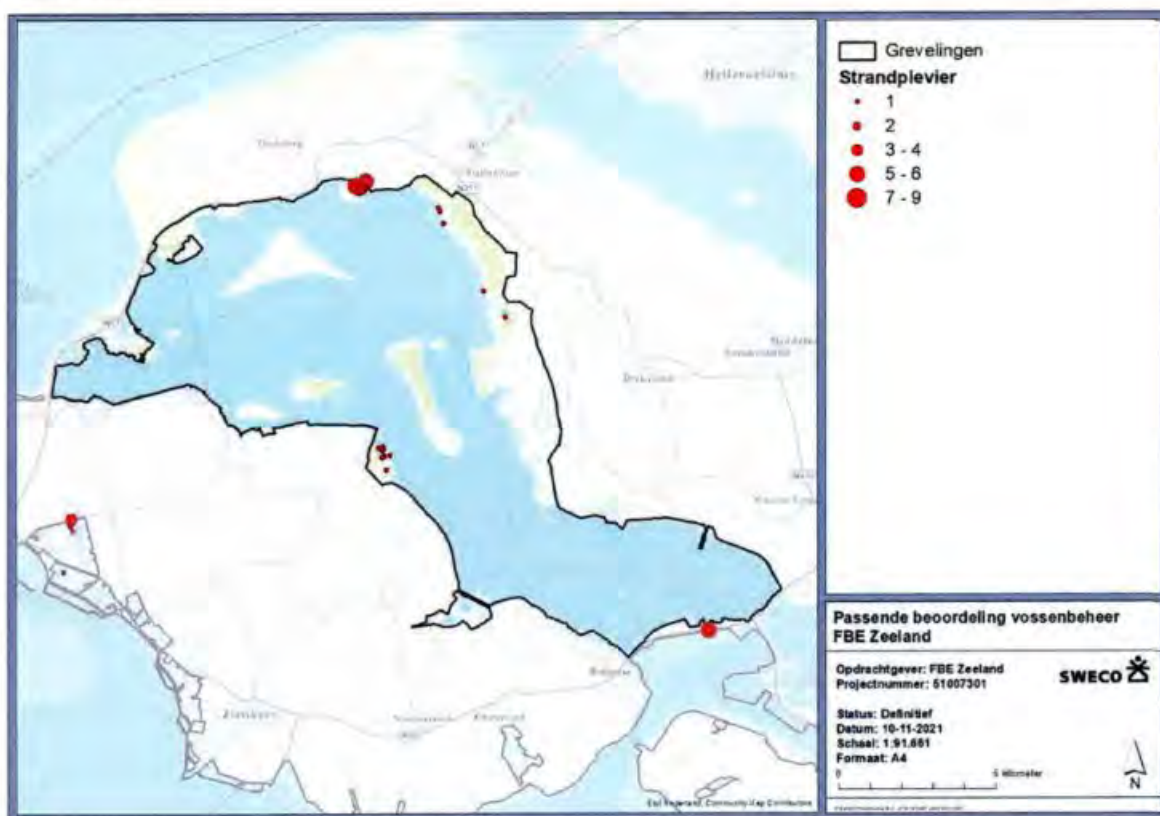
Tabel 4-8 Kwalificerende soorten broedvogels met instandhoudingsdoelstellingen conform het Natura 2000-aanwijzigingsbesluit en de huidige aantallen (gemiddelde laatste vijf telseizoenen [2015 t/m 2019]). Bron: NEM (SOVON, RWS, CBS)

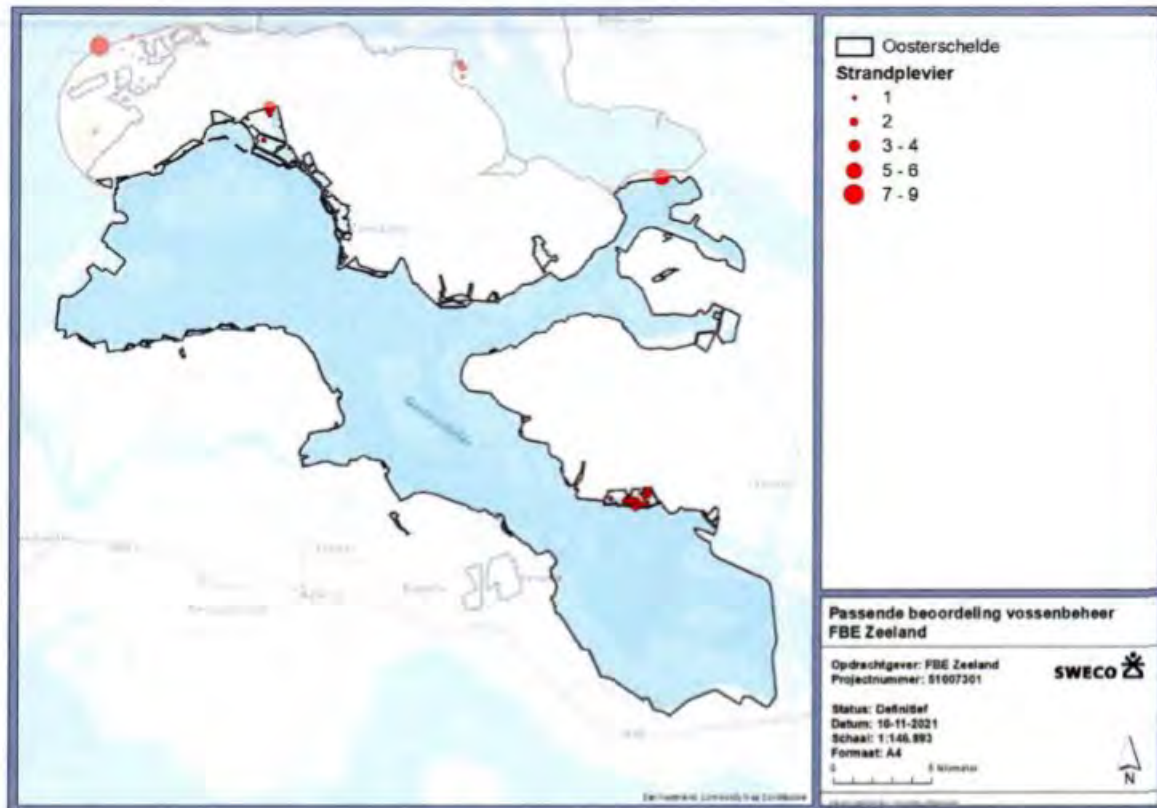
Natura 2000-gebied	Doelstelling		Doelaantal	Huidige aantal (2015 – 2019)	Aantal t.o.v. instandhoudingsdoel *	Trend **	
	Oppervlakte	Kwaliteit				1990-2019	2007-2019
Grevelingen	>	>	110 (220)	45	-	0	~
Oosterschelde	=	=	60 (220)	22	-	+	~

* - : het huidige aantal ligt onder het instandhoudingsdoel; = het huidige aantal komt overeen met het instandhoudingsdoel; + het huidige aantal ligt boven het instandhoudingsdoel; ?: onvoldoende gegevens

** ++ significante sterke toename van >5% per jaar; + significante matige toename van < 5% per jaar; 0 stabiel, geen significante trend; - matige significante afname van < 5% per jaar; -- sterke significante afname van >5% per jaar; ~ onzeker, geen trend aantoonbaar

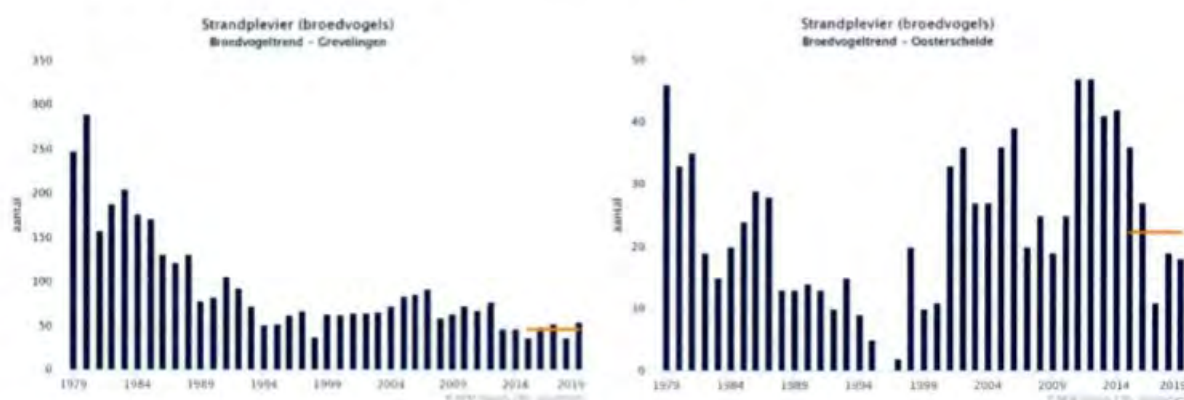
De Grevelingen is zeer belangrijk als broedgebied voor de strandplevier en daarmee voor het voortbestaan van de Strandplevier in Nederland. De strandplevier broedt van mei tot juni op open zandige plaatsen zoals stranden en zandplaten. Het belangrijke broedgebied binnen het Grevelingenmeer is de Markenje. Verder worden de deelgebieden Kleine Stampersplaat, Slikken van Bommenede en Slikken van Flakkee Noord en Zuid, gebruikt als broedgebied (Figuur 4-13). Binnen de Oosterschelde is het deelgebied Ouwerkerk/ de Slikken van Viane in gebruik als broedgebied (Figuur 4-13).

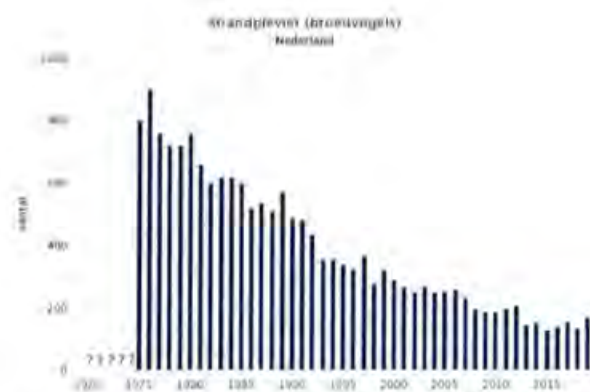

Figuur 4-13 Ruimtelijke verspreiding van de strandplevier stern in de Natura 2000-gebieden Grevelingen en Oosterschelde. Deze kaart is gebaseerd op verspreidingsgegevens uit de NDFF over de periode 2016-2021

De trend van strandplevier binnen Grevelingen en Oosterschelde is negatief en daarmee ook van het hele Deltagebied. De trend in het Grevelingenmeer is, na sterke achteruitgang in de jaren '80 en '90, de laatste 20 jaar redelijk stabiel op een laag niveau. De instandhoudingsdoelstellingen voor Grevelingen (110) en Oosterschelde (60), worden gezien de huidige doelstand van respectievelijk 45 en 22 niet gehaald. Dit is in lijn met de negatieve landelijke trend (Figuur 4-14), en de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding.

Figuur 4-14 Aantalsontwikkelingen strandplevier binnen Natura 2000-gebied: Grevelingen (links), Oosterschelde (rechts), en in Nederland (onder). Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoen juli tot en met juni). Weergegeven is de jaarlijkse populatie-index, gebaseerd op de gehele populatie of aantallen in de belangrijkste broedgebieden (rode punten) en de trendlijn (donker gekleurde lijn). Bron: Sovon.nl.

Strandplevieren zijn gevoelig voor verstoring. Verstoring kan leiden tot verminderd broedsucces naarmate de verstoringintensiteit hoger is (Schulz & Stock 1993, Arts 2000, Colwell et al. 2005). Ook bij foeragerende strandplevieren leidde een toenemende van de verstoringdruk tot toenemende verstoringgevoeligheid (Krijgsveld et al., 2008) (Lafferty, 2001). De verstoringstand van broedende strandplevieren is 30 m (Trulio et al., 2011). Hoewel strandplevieren bij verstoring opvliegen en langdurig rond kunnen blijven vliegen, leidt optische verstoring alleen tot een afname in dichtheden of voortplantingssucces bij frequente verstoring en op korte afstand. Er vindt geen vossenbeheer plaats op de belangrijkste broedplaatsen van de strandplevier binnen de Grevelingen en Oosterschelde (Markenje en Slikken van Viane/ Ouwerkerk). De frequentie waarmee vossenbeheer plaatsvindt, zal geen significante verstoring veroorzaken. Negatieve effecten van vossenbeheer op de instandhoudingsdoelstellingen voor de strandplevier kunnen daarom worden uitgesloten.

4.2.8 Visdief (A193)

De volgende gebieden zijn aangewezen als vogelrichtlijngebied voor de visdief als broedvogel:

- Grevelingen
- Oosterschelde

Tabel 4-9 geeft de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen, recente aantallen en populatietrends weer voor de visdief.

De instandhoudingsdoelstelling voor visdief in het gebied Grevelingen is: uitbreiding van omvang en verbetering van de kwaliteit van het broedgebied met een draagkracht van tenminste 2700 broedparen (bijdrage aan regiodoelstelling) (Tabel 4-9Tabel 4-6). De instandhoudingsdoelstelling voor visdief in het gebied Oosterschelde is: behoud van omvang en kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht van tenminste 1109 broedparen (bijdrage aan regiodoelstelling) (Tabel 4-9Tabel 4-6Tabel 4-2).

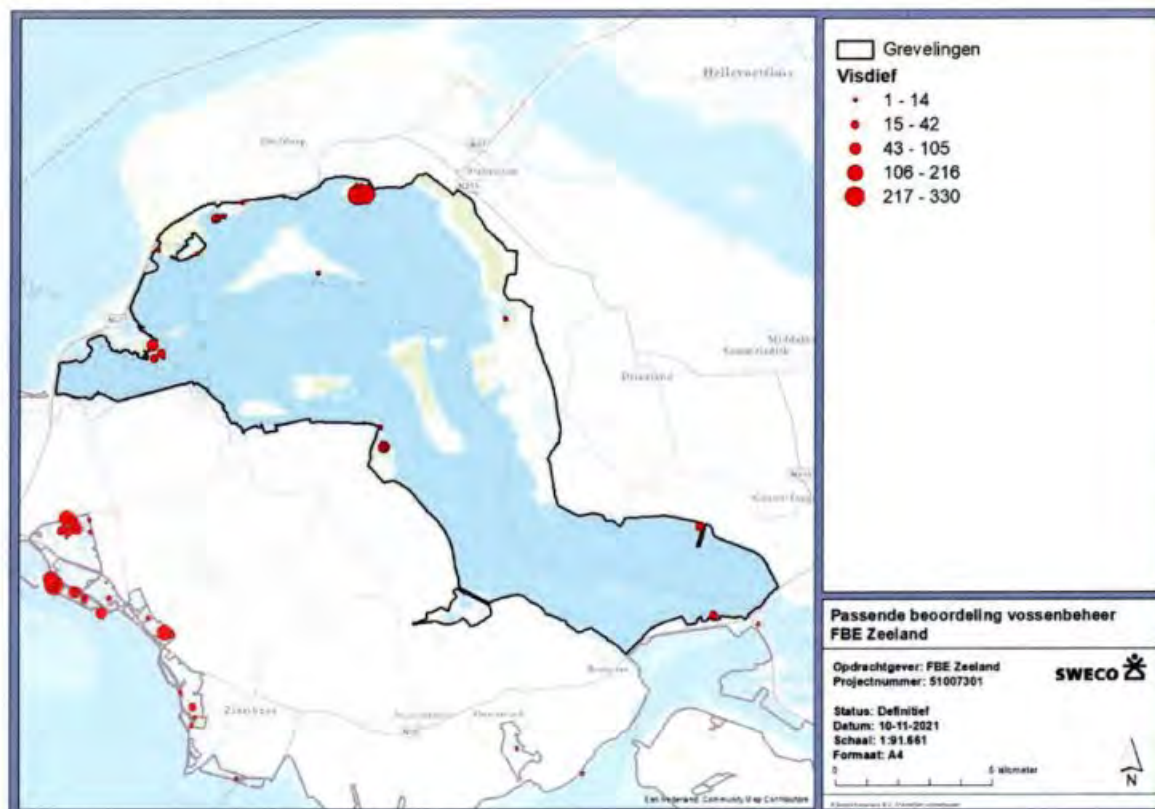
Tabel 4-9 Kwalificerende soorten broedvogels met instandhoudingsdoelstellingen conform het Natura 2000-aanwijzigingsbesluit en de huidige aantallen (gemiddelde laatste vijf telseizoenen [2015 t/m 2019]. Bron: NEM (SOVON, RWS, CBS)

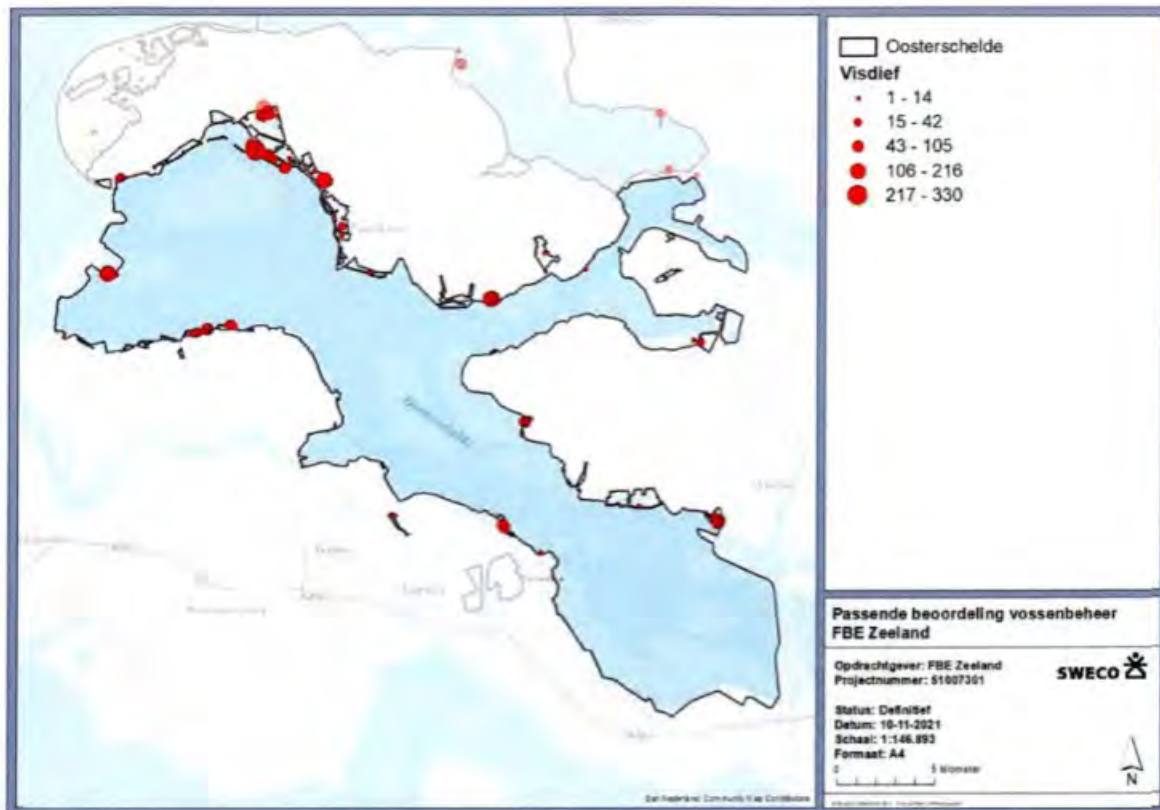
Natura 2000-gebied	Doelstelling		Doelaantal	Huidige aantal	Aantal t.o.v. instandhoudingsdoel *	Trend **	
	Oppervlakte	Kwaliteit	Broedparen	(2015 – 2019)		1990-2019	2007-2019
Grevelingen	>	>	2700 (6500)	651	–	+	–
Oosterschelde	=	=	1109 (6500)	1149	+	+	–

* –: het huidige aantal ligt onder het instandhoudingsdoel; = het huidige aantal komt overeen met het instandhoudingsdoel; + het huidige aantal ligt boven het instandhoudingsdoel; ?: onvolledige gegevens

** ++ significante sterke toename van >5% per jaar; + significante matige toename van < 5% per jaar; 0 stabiel, geen significante trend; - matige significante afname van < 5% per jaar; -- sterke significante afname van >5% per jaar; ~ onzeker, geen trend aantoonbaar

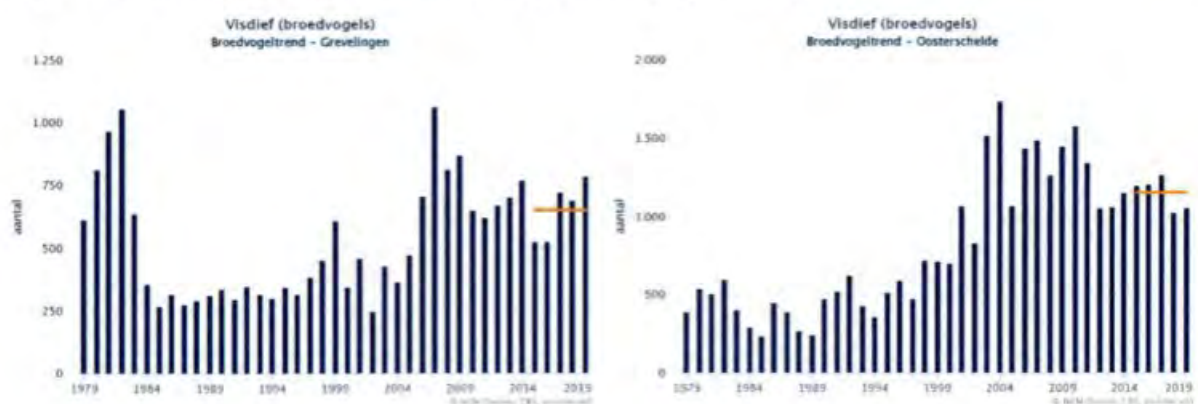
De Grevelingen en Oosterschelde hebben een functie als broedgebied voor de visdief. De visdief is een zomergast die van april tot september in Nederland is. Er wordt met name gebroed op pioniersvegetatie in kolonies van enkele tientallen paren tot enkele honderden. Belangrijke gebieden binnen de Grevelingen zijn Markenje, Hompelvoet, Slikken van Bommedede en de Slikken van Flakkee Noord en Zuid.

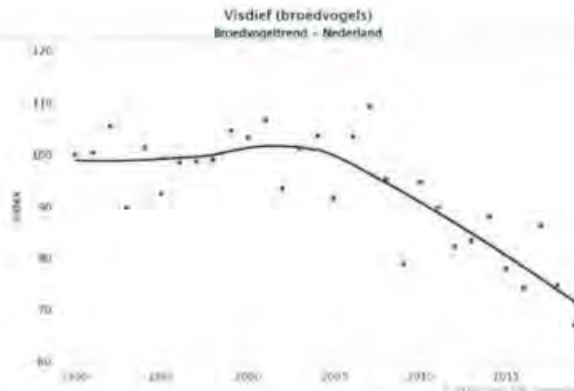

Figuur 4-15 Ruimtelijke verspreiding van de visdief stern in de Natura 2000-gebieden Grevelingen en Oosterschelde. Deze kaart is gebaseerd op verspreidingsgegevens uit de NDFF over de periode 2016-2021

De trend voor visdief binnen de Grevelingen en Oosterschelde is onzeker. Het doelaantal van de Oosterschelde (1109) wordt met de huidige aantallen van 1149 behaald. Voor de Grevelingen ligt het huidige aantal van 651 ver onder de het doelaantal van 2700. Het beoogde doelaantal ligt relatief hoog op 2700 omdat is ingeschat dat het Grevelingenmeer veel potentie heeft voor de visdief, dat doelaantal is echter nooit gehaald. De landelijke staat van instandhouding is zeer ongunstig, hetgeen in lijn is met de landelijk negatieve trend van de visdief (Figuur 4-16).

Figuur 4-16 Aantalsontwikkelingen visdief binnen Natura 2000-gebied: Grevelingen (links), Oosterschelde (rechts), en in Nederland (onder). Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoen juli tot en met juni). Weergegeven is de jaarlijkse populatie-index, gebaseerd op de gehele populatie of aantallen in de belangrijkste broedgebieden (rode punten) en de trendlijn (donker gekleurde lijn). Bron: Sovon.nl.

Visdieven zijn gevoelig voor verstoring op broed, slaap- en rustplaatsen (Profielendocument A193, 2008). Echter alleen wanneer de verstoring op relatief korte afstand (minder dan 50 tot 100 m) (Livezey et al., 2016; Weston et al., 2012) en frequent of langdurig plaatsvindt leidt dit tot meetbare negatieve effecten (van der Winden, 2004). Een verstoringafstand van broedende visdieven is gemeten op 20 m (Weston et al., 2012). Hoewel verstoring door het geluid van een gewerschot op visdieven niet gedetailleerd is onderzocht, lijken visdieven beperkt gevoelig voor verstoring door geluid. Het geluidsniveau, geproduceerd door waterrecreatie bijvoorbeeld, was niet gerelateerd aan de mate van verstoring van visdieven, in tegenstelling tot de optische verstoring die door recreatie werd veroorzaakt (Mattison, 2006).

De visdief kan dus alleen op korte afstand negatieve effecten ondervinden van frequente optische verstoring en er is geen bewijs dat de soort door geluid verstoord wordt. Bovendien gaat het bij vossenbeheer om weinig frequente verstoring. De frequentie waarmee vossenbeheer plaatsvindt, zal ook op korte afstand geen significante verstoring veroorzaken (van der Winden, 2004). De visdief is ook geen herbivore vogel, zodat het energie-budget minder gauw uit balans raakt bij verstoring dan bij herbivore vogels het geval is. Tevens vindt er binnen de belangrijkste broedplaats van de visdief binnen de Grevelingen (Markenje) geen vossenbeheer plaatst. Significante negatieve effecten van vossenbeheer op de instandhoudingsdoelstellingen van de visdief zijn derhalve uitgesloten.

4.3 Niet-broedvogels

In deze paragraaf worden alle niet-broedvogels beschouwd waarvoor de Natura 2000-gebieden Grevelingen, Oosterschelde, Yerseke en Kapelse Moer zijn aangewezen als Vogelrichtlijngebied. Beoordeeld wordt of vossenbeheer een significant negatief effect op de IHD van kwalificerende niet-broedvogels kan hebben. De niet-broedvogels zijn geclusterd in 'ganzen en zwanen', 'grondeleenden', 'duikeenden', 'steltlopers', 'futen en viseters', 'reigers', 'roofvogels' en 'ibissen'. Clusters zijn gemaakt op basis van de belangrijkste kenmerken van de soorten die van belang kunnen zijn bij de effectbeoordeling. In Tabel 4-10 is voor alle niet-broedvogelsoorten aangegeven voor welke gebieden een instandhoudingsdoelstelling geldt en wat de Svl is. De doelaantallen per gebied, of het huidige aantal voldoet aan de instandhoudingsdoelstellingen, wat de aantaltrend is sinds de start van de trends en over de afgelopen 12 jaar is weergegeven in Tabel 4-11 en Tabel 4-12 en in Bijlage 1.

Tabel 4-10 Niet-broedvogels, de Natura 2000-gebieden waarvoor een instandhoudingsdoelstelling geldt en de Staat van Instandhouding van de soort als niet-broedvogel.

Code	Niet-broedvogels	Grevelingen	Oosterschelde	Yerseke en Kapelse Moer	Svl *
A017	Aalscholver	x	x		Gunstig
A048	Bergeend	x	x		Gunstig
A137	Bontbekplevier	x	x		Gunstig
A149	Bonte strandloper	x	x		Gunstig
A045	Brandgans	x	x		Gunstig
A067	Brilduiker	x	x		Zeer ongunstig
A004	Dodaars	x	x		Gunstig
A144	Drieteenstrandloper		x		Zeer ongunstig
A005	Fuut	x	x		Matig ongunstig
A008	Geoorde fuut	x			Gunstig
A140	Goudplevier	x	x		Matig ongunstig
A043	Grauwe gans	x	x		Gunstig
A164	Groenpootruiter		x		Gunstig
A143	Kanoetstrandloper		x		Matig ongunstig
A142	Kievit		x		Matig ongunstig
A026	Kleine zilverreiger	x	x		Gunstig
A037	Kleine zwaan	x	x		Zeer ongunstig
A132	Kluut	x	x		Matig ongunstig
A041	Kolgans	x		x	Gunstig
A051	Krakeend	x	x		Gunstig
A007	Kuifduiker	x	x		Gunstig
A034	Lepelaar	x	x		Gunstig
A125	Meerkoet	x	x		Gunstig
A069	Middelste zaagbek	x	x		Matig ongunstig
A054	Pijlstaart	x	x		Gunstig
A157	Rosse grutto	x	x		Gunstig
A046	Rotgans	x	x		Matig ongunstig
A130	Scholekster	x	x		Zeer ongunstig
A103	Slechtvalk	x	x		Gunstig
A056	Slobeend	x	x		Gunstig
A050	Smient	x	x	x	Matig ongunstig
A169	Steenloper	x	x		Matig ongunstig
A138	Strandplevier	x	x		Zeer ongunstig
A162	Tureluur	x	x		Matig ongunstig
A053	Wilde eend	x	x		Zeer ongunstig
A052	Wintertaling	x	x		Gunstig
A160	Wulp	x	x		Matig ongunstig
A141	Zilverplevier	x	x		Gunstig
A161	Zwarte ruiter		x		Zeer ongunstig

* De Staat van Instandhouding (Svl) van betreffende soort als niet-broedvogel in Nederland. Bron: Sovon.nl²

² Hoe is de Staat van Instandhouding bepaald van soorten waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen:
<https://www.sovon.nl/nl/content/staat-van-instandhouding-van-soorten-waarvoor-natura-2000-gebieden-zijn-aangewezen>

Tabel 4-11 Kwalificerende soorten niet-broedvogels met instandhoudingsdoelstellingen conform het Natura 2000-aanwijzigingsbesluit van de Grevelingen en de huidige aantallen (gemiddelde laatste vijf telseizoenen [2015 t/m 2019]. Bron: NEM (SOVON, RWS, CBS). De Instandhoudingsdoelstelling voor alle soorten betreft behoud van oppervlakte en kwaliteit (=).

Soort	Huidig aantal (2015-2019)	Doelaantal	Aantal t.o.v. IHD	Start trend	Trend sinds start	Trend sinds 2007
Aalscholver	471	310	+	1987	0	+
Aalscholver	646			2008	~	~
Bergeend	2242	700	+	1987	++	++
Bontbekplevier	71	50	+	1987	0	0
Bonte Strandloper	901	650	+	1987	+	~
Brandgans	3145	1900	+	1987	+	0
Brandgans	19116			2010	~	
Brilduiker	137	620	-	1987	--	-
Dodaars	56	70	-	1987	+	-
Fuut	213	1600	-	1987	-	--
Geoorde Fuut	284	1500	-	1987	-	--
Goudplevier	1614	2600	-	1987	0	~
Grauwe Gans	2170	630	+	1987	++	+
Grauwe Gans	5958			2009	~	
Kleine Zilverreiger	9	50	-	1987	++	-
Kleine Zwaan	26	4	+	1987	~	~
Kleine Zwaan	221			1980	+	~
Kluut	73	80	-	1987	0	0
Kolgans	119	140	-	1987	0	~
Krakeend	184	320	-	1987	++	~
Kuifduiker	2	20	-	1987	0	--
Lepelaar	29	70	-	1987	++	-
Meerkoet	804	2000	-	1987	0	-
Middelste Zaagbek	1114	1900	+	1987	0	-
Pijlstaart	194	60	+	1987	++	++
Rosse Grutto	20	30	-	1987	-	~
Rotgans	2555	1700	+	1987	+	0
Rotgans	6625			1980	+	0
Scholekster	281	560	-	1987	-	0
Slechtvalk	11	10	+	1990	+	0
Slobeend	133	50	+	1987	+	+
Smient	2672	4500	-	1987	0	-
Steenloper	26	30	-	1987	-	~
Strandplevier	17	20	-	1987	0	~
Tureluur	127	170	-	1987	+	0
Wilde Eend	2290	2900	-	1987	0	0
Wintertaling	609	510	+	1987	+	+
Wulp	800	440	+	1987	+	+
Zilverplevier	219	130	+	1987	+	+

Tabel 4-12

Kwalificerende soorten niet-broedvogels met instandhoudingsdoelstellingen conform het Natura 2000-aanwijzigingsbesluit van de Oosterschelde en de huidige aantallen (gemiddelde laatste vijf telseizoenen [2015 t/m 2019]. Bron: NEM (SOVON, RWS, CBS). De Instandhoudingsdoelstelling voor alle soorten betreft behoud van oppervlakte en kwaliteit (=).

Soort	Huidige aantal (2015-2019)	Doelaantal	Aantal t.o.v. IHD	Start trend	Trend sinds start	Trend sinds 2007
Aalscholver	371	360	+	1987	+	0
Bergeend	2521	2900	-	1987	+	0
Bontbekplevier	249	280	-	1987	-	-
Bonte Strandloper	15171	14100	+	1987	0	-
Brandgans	7561	3100	+	1987	++	0
Brandgans	42029			1980	++	~
Brilduiker	125	680	-	1987	-	--
Dodaars	78	80	-	1987	+	-
Drieteenstrandloper	510	260	+	1987	+	~
Fuut	368	370	-	1987	+	0
Goudplevier	2393	2000	+	1987	+	~
Grauwe Gans	3005	2300	+	1987	++	0
Grauwe Gans	3783			2009	-	
Groenpootruiter	103	150	-	1987	0	-
Kanoet	3981	7700	-	1987	0	--
Kievit	4170	4500	-	1987	+	0
Kleine Zilverreiger	67	20	+	1987	++	~
Kleine Zwaan	74	behoud		1980	-	-
Kluut	545	510	+	1987	+	-
Krakeend	291	130	+	1987	++	+
Kuifduiker	20	8	+	1987	++	~
Lepelaar	215	30	+	1987	++	++
Meerkoet	710	1100	-	1987	0	0
Middelste Zaagbek	434	350	+	1987	+	+
Pijlstaart	737	730	+	1987	0	+
Rosse Grutto	4548	4200	+	1987	0	0
Rotgans	8023	6300	+	1987	0	+
Rotgans	19595			1980	+	0
Scholekster	19706	24000	-	1987	-	-
Slechtvalk	11	10	+	1990	+	-
Slobeend	828	940	-	1987	+	0
Smient	7480	12000	-	1987	0	-
Steenloper	825	580	+	1987	0	-
Strandplevier	14	50	-	1987	-	-
Tureluur	1540	1600	-	1987	+	0
Wilde Eend	4832	5500	-	1987	0	0
Wintertaling	1936	1000	+	1987	+	+
Wulp	13816	6400	+	1987	+	+
Zilverplevier	5054	4400	+	1987	0	0
Zwarte Ruiter	138	310	-	1987	-	-

Figuur 4-17 Kwalificerende soorten niet-broedvogels met instandhoudingsdoelstellingen conform het Natura 2000-aanwijzigingsbesluit van Yerseke en Kapelse Moer en de huidige aantallen (gemiddelde laatste vijf telseizoenen [2015 t/m 2019]. Bron: NEM (SOVON, RWS, CBS). De instandhoudingsdoelstelling voor alle soorten betreft behoud van oppervlakte en kwaliteit (=).

Soort	Huidige aantal (2015-2019)	Doelaantal	Aantal t.o.v. IHD	Start trend	Trend sinds start	Trend sinds 2007
Kolgans	323	1700	-	1980	-	-
Smient	994	410	+	1980	+	+

4.3.1 Ganzen en zwanen

Binnen dit cluster zijn zes vogelsoorten aangewezen (als niet-broedvogel) voor de Grevelingen en Oosterschelde die allen in grote aantallen voorkomen, namelijk bergeend, brandgans, grauwe gans, kolgans, rotgans en kleine zwaan. Het gaat om doortrekkende en overwinterende vogels, vooral aanwezig tussen september en maart. Het open water en de oevers van de Grevelingen en Oosterschelde worden als slaap/rustplek en foerageerplek gebruikt. Voor hun voedsel zijn ze afhankelijk van waterplanten en wieren, bodemfauna (als mosselen) of voedselrijke graslanden die binnendijs zijn gelegen.

De ganzensoorten bergeend, brandgans en grauwe gans hebben een landelijk gunstige staat van instandhouding als niet-broedvogel. Daarnaast worden voor bergeend, brandgans en grauwe gans het instandhoudingsdoel ruim gehaald. Voor deze soorten geldt tevens dat ze wijd verspreid voorkomen en hierdoor uit kunnen wijken naar gebieden waar geen vossenbeheer is beoogd. Daarmee kunnen significant negatieve effecten op de IHD voor deze soorten worden uitgesloten.

Voor kolgans binnen de Grevelingen worden met de huidige aantallen het IHD echter niet behaald, ondanks de positieve landelijke staat van instandhouding. Grote groepen kolangen foerageren nabij Dijkwater waar vossenbeheer is beoogd. De soort komt minder verspreid voor binnen de Grevelingen, waardoor uitwijken naar andere gebieden waar geen vossenbeheer beoogd is, minder aan de orde is. Echter zal vossenbeheer niet tegelijkertijd worden uitgevoerd, waardoor er voldoende uitwijkmogelijkheden over blijven. Door gebruik te maken van de mitigerend maatregel (maximale frequentie), gezien de gunstige landelijke staat van instandhouding, en de aanwezigheid van voldoende alternatief niet verstoord rust- en foerageergebied, kunnen ook voor kolangen significant negatieve effecten worden uitgesloten.

De verstoringsgevoeligheid van zwanen, zoals de doelsoort kleine zwaan, is afhankelijk van het type verstoring. De kleine zwaan is gevoelig voor verstoring door activiteiten op het water. Verstoringafstanden van 700 m zijn gevonden bij verstoring op het water door kite surfers (Jansen, 2011). Ondanks deze gevoeligheid en de zeer ongunstige landelijke staat van instandhouding, worden de instandhoudingsdoelstellingen van kleine zwaan wel behaald. De soort komt daarnaast wijdverspreid door de gebieden voor waardoor uitwijken naar gebieden waar geen vossenbeheer is beoogd (Grevelingen: Slikken van Flakkee en Veermansplaat. Oosterschelde: Vianen), mogelijk is. Significant negatieve effecten voor de kleine zwaan kan hierdoor worden uitgesloten.

Van oktober tot februari/maart zijn er aanzienlijke aantallen smienten aanwezig binnen de Grevelingen en Oosterschelde. Daarna zijn de aantallen zeer beperkt. De smient is gevoelig voor verstoring, inclusief een hoge gevoeligheid voor jacht met verstoringafstanden van enkele honderden meters (Kleyheeg & van den Bremer, 2018). Hoewel smienten in de regel vooral 's nachts foerageren, wanneer er sprake van verstoring is, en overdag rusten op open water, foerageert de smient niet uitsluitend na zonsondergang. Ook gedurende de dag kunnen potentieel grote aantallen smienten een aanzienlijke periode foerageren (Mayhew, 1988). Hoeveel tijd smienten 's nachts dan wel overdag foerageren en of dit op het water (waterplanten) of op het land (gras) plaatsvindt, verschilt per regio en hangt samen met de opbouw van het landschap. Met name op locaties in de nabijheid van plassen en meren kunnen relatief grote aantallen smienten ook gedurende de daglichtperiode foerageren. De Grevelingen en Oosterschelde behoren tot deze gebieden.

Gezien de beperkte frequentie waarmee het vossenbeheer wordt uitgevoerd, in het bijzonder de frequentie van het afschot, en de wijde verspreiding van smient binnen de Natura 2000-gebieden, kunnen ondanks het niet behalen van het IHD, de negatieve aantaltrends en een matig ongunstige SvI, significante effecten van het vossenbeheer op de smient worden uitgesloten.

4.3.2 Grondeleenden en meerkoet

Binnen dit cluster zijn vijf vogelsoorten aangewezen (als niet-broedvogel) voor de Grevelingen en Oosterschelde, namelijk kraakeend, pijlstaart, slobbeend, wilde eend en wintertaling. Jacht en recreatie nabij watervogels kan leiden tot een lokale herverdeling van vogels, waarbij deze na verstoring veelal binnen enkele dagen terugkeren. Verstoring door jacht speelt met name bij grondelende eenden, zoals de wilde eend (Madsen 1998a, Dooley, Sanders, and Doherty 2010).

De kraakeend is gevoelig voor verstoring door recreatie, maar deze verstoringsgevoeligheid is variabel. De soort komt ook regelmatig binnen de stedelijke omgeving voor. Slobbeend is gevoelig voor verstoring door recreatie en kan tot circa 300 m verstoord worden. Van juli tot september ruit de slobbeend en is rust van belang (Profielendocument A056 Slobbeend, 2008) (Arcadis, 2011; Blanc et al., 2006). De wilde eend is matig verstoringsgevoelig. Met name op open water kan recreatie op 130m afstand verstorend zijn. De wilde eend is de meest bejaagde vogelsoort van Europa. Jacht heeft dan ook een verstorend effect (van den Bremer et al., 2015). De wintertaling is gevoelig voor verstoring en vliegt bij verstoring gauw op. Verstoring door jacht kan leiden tot een lokale herverdeling, zonder dat dat noodzakelijk leidt tot een verminderde voedselopname. De wintertaling heeft een brede voedselkeuze, zodat bij verstoring op bijvoorbeeld akker, uitgeweken kan worden naar open water (Profielendocument A052 Wintertaling, 2008) (Madsen, 1998a). Geen verschil in concentratie stresshormoon is gevonden tussen pijlstaarten in een populatie met recreatie en een populatie zonder recreatie. Dit suggereert dat pijlstaarten slechts beperkt gevoelig zijn voor verstoring door recreatie. Ook in een andere studie waarin verstorende effecten van wandelaars, fietsers en het passeren van een vrachtwagen en van een tram zijn onderzocht op vijf verschillende soorten grondelende eenden, bleek de pijlstaart het minst gevoelig te zijn voor verstoring (Taylor et al. 2014, Pease, Rose, and Butler 2005).

Voor kraakeend, pijlstaart en wintertaling geldt dat de IHD wordt behaald en deze soorten een gunstige landelijke staat van instandhouding hebben. Daarnaast is voor de soorten bekend dat ze wijdverspreid binnen de gebieden voorkomen waardoor het mogelijk is om uit te wijken naar plekken waar geen vossenbeheer is beoogd. Daarnaast is de pijlstaart zowel als de kraakeend slechts beperkt gevoelig voor verstoring. Significante negatieve effecten kunnen daarmee worden uitgesloten.

De slobbeend heeft landelijk een gunstige staat van instandhouding. De instandhoudingsdoelstelling in de Oosterschelde wordt echter niet gehaald. In de Grevelingen wordt de IHD ruimschoots behaald en vertoont de soort een positieve trend. De soort komt wijdverspreid voor binnen de gebieden, ook binnen de Oosterschelde, waardoor het mogelijk is om uit te wijken naar deelgebieden waar geen vossenbeheer is beoogd. Significante negatieve effecten zijn hierdoor uitgesloten.

De aantallen meerkoeten zijn het hoogst van september tot en met maart waar ze foerageren op waterplanten, gras en driehoeksmosselen. Meerkoeten zijn niet gevoelig voor verstoring door geluid, licht, of verstoring door mensen (MinLNV, effectenindicator). Platteeuw baseert op basis van literatuurstudie de verstoringsafstand op 50-120 meter (Platteeuw, 2005). De instandhoudingsdoelstelling voor meerkoet wordt voor beide gebieden niet gehaald. De landelijke staat van instandhouding daarentegen is gunstig. De soort komt zowel binnen Greveling als de Oosterschelde wijdverspreid voor. Doordat het vossenbeheer niet frequent is en de meerkoet niet gevoelig is voor verstoring, kunnen significante effecten worden uitgesloten, ondanks dat het IHD niet wordt gehaald.

Voor de soort wilde eend wordt de instandhoudingsdoelstelling voor beide gebieden niet behaald en is de landelijke staat van instandhouding zeer ongunstig. De soort is echter slechts matig gevoelig voor verstoring en komt wijdverspreid door de gebieden voor. Hierdoor blijven er voldoende alternatieve niet verstoord gebieden over. Mede gelet op de lage frequentie van het vossenbeheer, zijn significante negatieve effecten van het vossenbeheer op de wilde eend uitgesloten.

4.3.3 Duikeenden

Brilduikers foerageren op schelpdieren en kleine kreeftachtigen in de Grevelingen en Oosterschelde. De brilduiker is de enige exclusieve benthoseter onder de niet-broedvogels. Brilduikers zijn aanwezig van november tot maart. De soort is erg gevoelig voor verstoring omdat de soort overdag foerageert en bovendien bij benadering door een vaartuig al op vrij grote afstand opvliegt. De brilduiker is aangemerkt als zeer gevoelig voor verstoring en reageert op waterrecreatie op > 300m afstand. Voor wandelaars lijkt de soort echter veel minder gevoelig en is een verstoringafstand van circa 70 m vastgesteld. Ook is er geen effect van verstoring door jacht vastgesteld op aantallen brilduikers voor en na jachtactiviteiten en leidde jacht niet tot een herverdeling van brilduikers (Evans & Day, 2001; Livezey et al., 2016; Madsen, 1998b; Platteeuw & Beekman, 1994).

De brilduiker zit ruimschoots onder het instandhoudingsdoel en heeft daarnaast een landelijke zeer ongunstige staat van instandhouding. Van de soort is bekend dat deze wijdverspreid over de gebieden voorkomen en foerageren overdag op de open wateren binnen de Grevelingen en Oosterschelde. Verstoring van brilduiker als gevolg van het vossenbeheer binnen de verstoringafstand van de soort is niet aan de orde. De maatregelen worden immers uitgevoerd vanaf het land (bestaande wegen) en derhalve buiten de verstoringafstand van de brilduiker. Ondanks de negatieve SvI en het niet behalen van het IHD, kunnen significant negatieve effecten als gevolg van het vossenbeheer op de brilduiker worden uitgesloten.

4.3.4 Steltlopers

De Grevelingen en Oosterschelde is een belangrijk gebied voor een groot aantal doortrekkende en overwinterende steltlopers waaronder bontbekplevier, bonte strandloper, drieteenstrandloper, goudplevier, groenpootruiter, kanoetstrandloper, kievit, kluut, rosse grutto, scholekster, steenloper, strandplevier, tureluur, wulp, zilverplevier en zwarte ruit. Een aantal van deze soorten broedt in het gebied en verblijft hier jaarrond (bontbekplevier en strandplevier). De steltlopers foerageren verspreid over de Grevelingen en Oosterschelde op wormen en ander bodemleven op drooggevallen slikken en platen en in mindere mate op schorren. Binnendijks worden voedselrijke graslanden in de omgeving bezocht. Als het tij opkomt, vliegen ze naar hoogwatervluchtplaatsen. Steltlopers die foerageren in de noordelijke tak van de Oosterschelde (zilverplevier, kanoet, bonte strandloper, rosse grutto) overtijden veelal in het oostelijk deel van het Grevelingenmeer. Belangrijke hoogwatervluchtplaatsen voor vogels die foerageren in de Zandkreek liggen in het Veerse Meer, voor vogels die foerageren in het oostelijk deel van de Oosterschelde in het Markiezaat (Rijkswaterstaat, 2009).

Voor de soorten bonte strandloper, drieteenstrandloper, goudplevier, kluut, rosse grutto, steenloper, wulp en zilverplevier, worden het instandhoudingsdoel voor de Grevelingen behaald. Voor de Oosterschelde worden de IHD voor bontbekplevier, bonte strandloper, wulp en zilverplevier gehaald. Gelet op de lage frequentie van het vossenbeheer en de gunstige staat van instandhouding, zijn significant negatieve effecten als gevolg van het vossenbeheer op bonte strandloper, drieteenstrandloper, goudplevier, kluut, rosse grutto, steenloper, wulp en zilverplevier binnen de Grevelingen, en voor bontbekplevier, bonte strandloper, wulp en zilverplevier binnen de Oosterschelde, uitgesloten.

4.3.5 Futen en viseters

De Grevelingen en Oosterschelde is een belangrijk leefgebied voor visetende vogels waaronder dodaars, fuut, geoorde fuut, kuifduiker, aalscholver en middelste zaagbek die duikend foerageren op (kleine) vis in het open water van de Grevelingen en Oosterschelde. De viseters zijn allemaal aangewezen als niet-broedvogels, het zijn voornamelijk doortrekkers en overwintelaars. Voor de fuut, kuifduiker en dodaars vormen deze gebieden belangrijk overwinteringsgebied. Geoorde futen verzamelen zich in de nazomer (juli – september) tot een groeiende ruiconcentratie. Fuutachtigen zijn gemiddeld gevoelig voor verstoring als gevolg van activiteiten op en aan het water. Een verstoringafstand voor de fuut is vastgesteld op 300 m, waarbij de fuut al gauw weg zwemt en niet gauw op zal vliegen (Keller, 1989; Platteeuw & Beekman, 1994). Voor activiteiten op het land, waarbij de soorten zich vooral op het open water ophouden, zoals de geoorde fuut, is minder waarschijnlijk (Ebbinge et al., 2004). De aalscholver is gevoelig voor verstoring, maar buiten de broedperiode niet plaatsgebonden: de rustplaatsen bevinden zich veelal op grote afstand van eventuele verstoringbronnen en de soort is qua voedselkeuze opportunistisch.

Voor de soorten aalscholver en middelste zaagbek worden de instandhoudingsdoelstelling voor de Grevelingen en Oosterschelde behaald. Van beide soorten is bekend dat deze wijdverspreid over de gebieden voorkomen en foerageren op de open wateren binnen de Grevelingen en Oosterschelde. Verstoring van de aalscholver en middelste zaagbek als gevolg van het vossenbeheer binnen de verstoringsafstand is derhalve niet aan de orde. Hierdoor kunnen significant negatieve effecten worden uitgesloten.

4.3.6 Reigers

Kleine zilverreigers foerageren wadend in ondiepe zones (zowel binnen- als buitendijs), op kleine visjes en garnalen. Van de kleine zilverreiger is bekend dat deze gevoelig is voor verstoring. De afstand waarop een kleine zilverreiger een eerste reactie vertoont is 88 meter (Blumstein, 2006).

De instandhoudingsdoelstelling wordt voor kleine zilverreiger in de Oosterschelde ruimschoots gehaald, waar in tegen de huidige aantallen binnen de Grevelingen ontoereikend zijn voor het behalen van de instandhoudingsdoelstelling. De landelijke staat van instandhouding is gunstig. De soort komt wijdverspreid voor binnen beide gebieden. Met name in de Oosterschelde waar het IHD gehaald wordt. Binnen de Grevelingen is de verspreiding geringer en met name geconcentreerd op Dijkwater, Slikken van Flakkee, Markanje en Battenoord. Uitsluitend binnen Dijkwater is vossenbeheer beoogd, waardoor er voldoende gebieden overblijven waar ongestoord gevoerageerd kan worden. Significant negatieve effecten van het vossenbeheer op kleine zilverreiger is hierdoor uitgesloten.

4.3.7 Roofvogels

De slechtvalk is in sterke mate gebaat bij een blijvend goed aanbod aan middelgrote vogels als steltlopers en eenden, die zijn voedsel vormen. De slechtvalk jaagt vooral op vogels die in de vlucht worden gevangen. De soort overwintert in de Grevelingen en Oosterschelde vanwege het goede aanbod aan prooidieren zoals (water)vogels in combinatie met het uitgestrekte landschap en voldoende rustplekken. Van oktober tot februari zijn de hoogste aantallen aanwezig binnen de gebieden. Hoewel verstoring in principe lijkt te kunnen leiden tot verlaagd broedsucces (Groot-Brittannië, Mearns & Newton 1988 in Sidaway 1990), zijn broedlocaties van de slechtvalk in de regel ontoegankelijk en dus speelt verstoring hier nauwelijks een rol. Het voorkomen van jagende slechtvalken in steden duidt erop dat de soort buiten het broedseizoen weinig gevoelig is voor verstoring (Krijgsveld et al., 2008).

De instandhoudingsdoelstelling voor de slechtvalk wordt voor beide gebieden behaald. Daarnaast is de landelijke staat van instandhouding gunstig en lijkt de soort niet gevoelig voor verstoring. Significant negatieve effecten zijn hierdoor uitgesloten.

4.3.8 Ibissen

De lepelaar foerageert in ondiepe zones (zowel binnen- als buitendijs) in de Grevelingen en Oosterschelde. Het zijn voornamelijk doortrekkers en overwintelaars aanwezig van juni tot en met september, waarbij de hoogste aantallen aanwezig zijn in augustus. Lepelaars zijn zowel tijdens rust als tijdens het foerageren zeer gevoelig voor verstoring en kunnen door recreatievaart al op circa 750 m verstoord worden (Duel et al., 1995). Bij lepelaars werd een opvliegafstand van 115 meter vastgesteld voor foeragerende vogels op het Wad (Spaans et al., 1996).

De instandhoudingsdoelstelling wordt voor de lepelaar ruimschoots gehaald binnen de Oosterschelden, waar in tegen de huidige aantallen binnen de Grevelingen ontoereikend zijn voor het behalen van de instandhoudingsdoelstelling. De landelijke staat van instandhouding is gunstig. De hoogste dichtheden lepelaars bevinden zich binnen de Grevelingen in de gebieden waar geen vossenbeheer is beoogd. Daar waar wel beheer wordt uitgevoerd (Dijkwater), bevinden zich zeer lage aantallen lepelaars. Gezien lepelaars foerageren in ondiep wateren en het beheer vanaf het land wordt uitgevoerd, bevinden exemplaren van de soort zich buiten de bekende verstoringsafstand. Significant negatieve effecten kunnen hierdoor uitgesloten worden.

4.4 Habitatrichtlijnsoorten

Habitatrichtlijnsoorten die voorkomen in de Natura 2000-gebieden Grevelingen, Oosterschelde en Kop van Schouwen (Tabel 4-13), en waarvoor verwacht wordt dat vossenbeheer middels afschot, bouwjacht en het gebruik van kunstbouwen een mogelijk verstorend effect kan hebben, worden in deze paragraaf nader beschouwd.

Tabel 4-13 Habitatrichtlijnsoorten, de Natura 2000-gebieden waarvoor een instandhoudingsdoelstelling geldt en de Staat van Instandhouding³ van de soort als Habitatrichtlijnsoort.

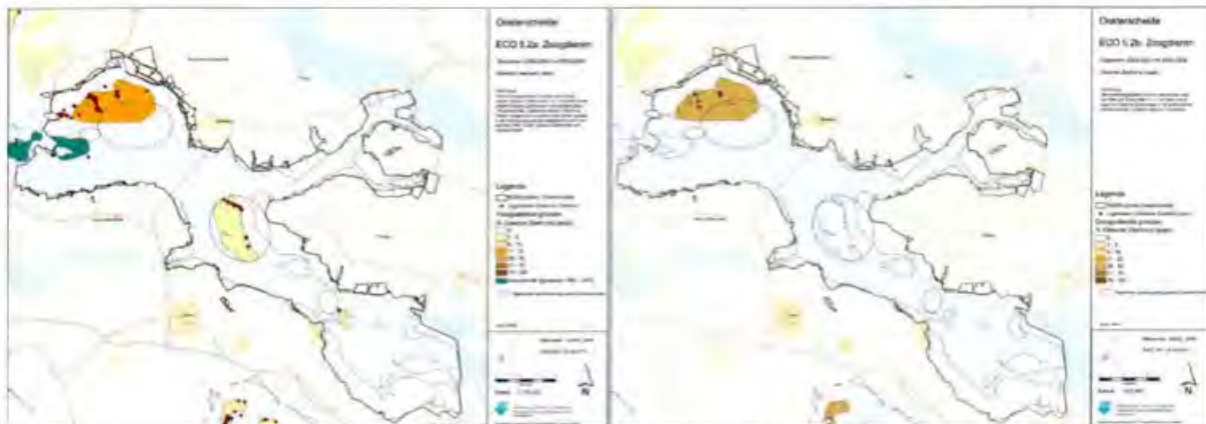
Code	Habitatrichtlijnsoorten	Grevelingen	Oosterschelde	Kop van Schouwen	Svl
H1014	Nauwe korfslak			x	Matig ongunstig
H1340	Noordse woelmuis	x	x	x	Zeer ongunstig
H1903	Groenknolorchis	x		x	Zeer ongunstig
H1103	Fint		x		Zeer ongunstig
H1351	Bruinvis		x		Matig ongunstig
H1364	Grijze zeehond	x	x		Matig ongunstig
H1365	Gewone zeehond	x	x		Gunstig

Met betrekking tot de aquatische doelsoorten fint en bruinvis kan op voorhand worden uitgesloten dat het vossenbeheer een effect heeft. De activiteiten van het vossenbeheer beperken zich immers tot de het terrestrische deel van de Natura 2000-gebieden.

Voor de overige soorten waaronder nauwe korfslak, noordse woelmuis en groenknolorchis kan het vossenbeheer lokaal een effect hebben indien het vossenbeheer wordt uitgevoerd in het habitat/ biotoop waar de soort voorkomt. Dit betreft de effecten van oppervlakte verlies als gevolg van het ingraven van de kunstbouwen en het betreden van het gebied bij de bouwjacht. Aantasting van gevoelige (kwalificerende) habitattypen binnen de begrenzing van Natura 2000-gebieden is echter niet aan de orde. Het ingraven van de kunstburchten vindt plaats buiten gevoelige habitattypen.

Van de zeezoogdieren zijn er voor Grevelingen en Oosterschelde instandhoudingsdoelen voor de gewone en de grijze zeehond. Zeehonden zwemmen regelmatig in en uit het Grevelingenmeer door de Brouwerssluis. Naast de gewone zeehond heeft de grijze zeehond het Grevelingenmeer ontdekt, echter is deze soort nog een vrij zeldzame verschijning binnen de Grevelingen. De grijze zeehond komt massaal voor in de Voordelta maar niet in de overige deltawateren, dit in tegenstelling tot de gewone zeehond die talrijk is in de Grevelingen en Oosterschelde (Deltares, 2020). Voor de gewone zeehond en grijze zeehond kunnen de vossenbeheer activiteiten verstorend werken. Beide soorten zijn gevoelig voor optische verstoring, geluid en trillingen. In een studie van Strong en Morris (2010) werden verstoringsafstanden geschat op 150 m (Strong, 2010). Osinga (2012) beschrijft verstoringsafstanden van 50-200 m door wandelaars (Osinga et al., 2012). Gewone zeehonden krijgen jongen van mei tot juli. Grijze zeehonden krijgen jongen in de winter van november tot februari. Versturende effecten als gevolg van het vossenbeheer op gewone- en grijze zeehond is dus afhankelijk van de uitvoeringsperiode van het vossenbeheer, maar ook de locaties waar geschikt leefgebied aanwezig is. Voor de pups van de gewone zeehond vormt de Roggenplaat geschikte rustplaatsen. Voor adulte gewone zeehonden is naast de Roggenplaat, de Neeltje Jans(plaat) en Galgeplaat/ Vondelingsplaat in gebruik als rustplaatsen (Rijkswaterstaat & HaskoningDHV, 2016). Al deze rustplaatsen liggen op geruime afstand (circa 600 m) tot het vaste land waar de vossenbeheermaatregelen uitgevoerd worden. Significante effecten door verstoring als gevolg van de vossenbeheermaatregelen op grijze zeehond zijn derhalve uitgesloten.

³ Staat van Instandhouding is gebaseerd op de Natura-2000 profielendocumenten van betreffende soorten (https://www.natura2000.nl/sites/default/files/profielen/Profielen_HRSoorten_Actueel/Profiel_soort_H@)

Figuur 4-18 Belangrijke gebieden voor grijze zeehond in de Oosterschelde. Bron: beheerplan Oosterschelde, bijlage C detailkaarten.

4.5 Habitattypen

De Natura 2000-gebieden Grevelingen, Kop van Schouwen en Oosterschelde zijn samen aangewezen voor 25 kwalificerende habitattypen (Tabel 4-14).

Tabel 4-14 Lijst van habitattypen in de Natura 2000-gebieden Grevelingen, Oosterschelde, Yerseke en Kapelse Moer en Kop van Schouwen, in de provincie Zeeland.

Code	Habitatype	Grevelingen	Oosterschelde	Yerseke en Kapelse Moer	Kop van Schouwen
H1310A	Zilte pionierbegroeiingen	X	X	X	
H1310B	Zilte pionierbegroeiingen	X	X		
H1330A	Schorren en zilte graslanden		X		X
H1330B	Schorren en zilte graslanden	X	X	X	
H2130A	Grijze duinen (kalkrijk)	X	X		X
H2130B	Grijze duinen (kalkrijk)	X			X
H2130C	Grijze duinen (heischraal)				X
H2160	Duindoornstruwelen	X	X		X
H2170	Kruipwilgstruwelen	X			X
H2190A	Vochtige duinvalleien (open water)				X
H2190B	Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	X			X
H2190C	Vochtige duinvalleien (ontkalkt)				
H2190D	Vochtige duinvalleien (moeras)				X
H6430B	Ruigten en zomen	X			
H1160	Grote baaien		X		
H1320	Slijkgrasvelden		X		
H7140B	Overgangs- en trilvenen		X		
H7210	Galigaanmoerassen		X		
H2110	Embryonale duinen				X
H2120	Witte duinen				X
H2150	Duinheiden met struikheide				X
H2180A	Duinbossen (droog)				X
H2180B	Duinbossen (vochtig)				X
H2180C	Duinbossen (binnenduinderand)				X
H6410	Blauwgraslanden				X

Hoewel geluidsverstoring negatieve effecten op planten kan hebben (verminderde zaaddispersie en negatieve effecten op aanwezigheid van bestuivende insecten), is dat alleen bekend voor continue geluidsbronnen en niet voor impulsgeluid (Francis et al., 2012; Veits et al., 2019). Significante negatieve effecten als gevolg van geluidsverstoring op kwalificerende habitattypen zijn op voorhand uitgesloten.

De beoogde locatie voor de kunstbouw(en) betreft de Westenschouwse inlaag, ten zuiden van de Kop van Schouwen en direct aan de overkant van de Oosterscheldekering (Figuur 4-19). Op deze

locaties zijn géén kwalificerende habitattypen aanwezig. Negatieve effecten van betreding en vergraven op kwalificerende habitattypen als gevolg van het vossenbeheer, zijn hierdoor op voorhand uitgesloten.

Figuur 4-19 Beoogde globale locatie voor de aan te leggen vossen kunstbouw, binnen de Westenschouwense inlaag

4.6 Stikstofeffecten beoordeling

Bij de uitvoering van het vossenbeheer komt tijdelijk extra stikstof vrij als gevolg van de inzet van een mobiele kraan en het rondrijden met een auto. Uitstoot van stikstof kan schade toebrengen aan Natura 2000-gebieden. Het materieel dat wordt ingezet bij het vossenbeheer, leidt tot uitstoot van stikstofoxiden (NOx). Deze stoffen kunnen via de lucht verspreiden en neerslaan (depositie) in nabijgelegen Natura 2000-gebieden. De depositie van stikstof kan leiden tot verzuring en vermessing van stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden van soorten in deze Natura 2000-gebieden. De vossenbeheeractiviteiten worden uitgevoerd binnen de begrenzing van Natura 2000-gebieden.

De effecten van stikstof zijn berekend met behulp van AERIUS-Calculator (versie 2020). De resultaten van de berekening en de effecten worden in deze paragraaf samengevat. De volledige AERIUS-berekening is opgenomen in Bijlage 3.

Bij de uitvoering van het vossenbeheer zal gebruik worden gemaakt van een mobiele kraan en de inzet van auto's, hetgeen gepaard gaat met stikstofemissie. Voor stikstofdepositie voorziet de Wet stikstofreductie en natuurverbetering per 1 juli 2021 in een partiële vrijstelling van de vergunningsplicht voor stikstofemissies, afkomstig van bouw- en sloopwerkzaamheden. De aanlegfase kan vanaf die datum buiten beschouwing gelaten worden voor de beoordeling van de vergunningsplicht. Deze vrijstelling geldt niet alleen voor de bouw en sloop van woningen, utiliteitsgebouwen en andere bouwwerken (zoals bruggen en viaducten) maar ook voor aanleg-activiteiten van andere werken, zoals voor wegen, rioleringen, leidingen, waterkeringen, duurzame energieopwekking en energie-infrastructuur. De aanlegfase van de twee kunstbouwen en de inzet van auto's vallen ook onder deze vrijstelling.

4.6.1 Uitgangspunten

Inventarisatie en beheer vanuit de auto

Onderzocht zijn de volgende routes (Figuur 4-20):

- Dijkwater
- Inlaag Ouwerkerk
- Kapelse Moer
- Kop van Schouwen
- Prunje en Schelpenhoek
- Yerseke en de Moer

Figuur 4-21 Rijroutes monitoring en beheer

Hierbij zijn er twee varianten onderzocht:

- 1) Variant 1 (Routes1): Frequentie 18 keer per jaar: inventarisatie
- 2) Variant 2 (Routes2): Frequentie 36 keer per jaar: inventarisatie + jacht

De totale lengte van alles routes samen is ongeveer 84 km. Als worst case uitgangspunt is aangenomen dat op elk wegvak heen en terug wordt gereden. Dit is dus 168 km per keer. En dus 3.024 km/jaar in variant 1 en 6.048 km/jaar in variant 2. Er is gerekend met emissiefactoren voor licht

verkeer, met rekenjaar 2022 en snelheidsprofiel binnen bebouwde kom m.u.v N-wegen waar Buitenwegen is gehanteerd en A-wegen waar Snelwegen is gehanteerd

Totale emissies stikstof variant 1

NH₃: 0,07 kg/jaar

NO_x: 0,87 kg/jaar

NO₂: 0,17 kg/jaar

Totale emissies stikstof variant 2

NH₃: 0,13 kg/jaar

NO_x: 1,74 kg/jaar

NO₂: 0,35 kg/jaar

Aanleg kunstbouw

Voor het ingraven van de kunstbouw is de inzet van een graafmachine noodzakelijk. Voor de berekening is uitgegaan van de inzet van een machine van bouwjaar ≥ 2007 Stage IIIa. Nieuwere norm voor kleine werktuigen geeft nauwelijks minder emissie. Ouder wordt nauwelijks gebruikt. Daarbij is als input uitgegaan van 1 vervoersbeweging middelzwaar verkeer en 1 vervoersbeweging licht verkeer.

minigraver	5 ton	≥ 2007	Stage IIIa				
Uur	kW	% belasting	kWh	g NH ₃ /kWh	g NHO/kWh	kg NH ₃	kg NHO
2	25	100%	50	0,00270038	7	0,000	0,350

4.6.2 Resultaten

Voor de berekeningen is gebruik gemaakt van AERIUS Calculator 2020. Daarbij zijn de effecten van het wegverkeer binnen 5km berekend met de standaard rekenmethode die AERIUS Calculator hanteert (SRM2). De resultaten hiervan zijn opgenomen in de AERIUS pdf welke opgenomen is als Bijlage 3. Daarbij zijn de effecten van het wegverkeer tussen 5 en 25 km bepaald met de rekenmethode OPS_ROAD. De resultaten van beide berekeningen zijn bij elkaar opgeteld (SRM2+OPS_ROAD). De resultaten hiervan zijn samengevat in Bijlage 4. In onderstaande tabel zijn de maximale opgenomen van de toename van de depositie ten gevolge van het plan, op stikstofgevoelige habitattypen/leefgebieden met een (naderende) overschrijding van de KDW (Tabel 4-15).

Tabel 4-15 Maximale opgenomen van de toename van de depositie ten gevolge van het plan, op stikstofgevoelige habitattypen/leefgebieden met een (naderende) overschrijding van de KDW.

	Toename stikstofdepositie (mol N/ha/jaar)
Variant 1 (Routes1): Frequentie 18 keer per jaar: inventarisatie	0,00
Variant 2 (Routes2): Frequentie 36 keer per jaar: inventarisatie + jacht	0,00

4.7 Conclusie stikstofdepositie

Voor wat betreft de depositie als gevolg van de aanleg van de kunstbouw is de maximale toename 0,02 mol/ha/jaar. Op de relevante locaties zijn geen overschrijdingen van de KDW.

Voor wat betreft de depositie als gevolg van de inventarisaties en beheer vanuit de auto, is de maximale toename 0,00 mol/ha/jaar. Significante effecten als gevolg van stikstofdepositie door het inventariseren en beheren vanuit de auto zijn derhalve eveneens uitgesloten.

5. Conclusie

De Faunabeheereenheid Zeeland (hierna FBE Zeeland) is voornemens tot de aanvraag van een ontheffing ex artikel 3.17 Wet natuurbescherming (Wnb) voor het beheer (doden) van vossen binnen de Natura 2000-gebieden: Grevelingen, Kop van Schouwen, Oosterschelde, en Yerseke en Kapelse Moer, met behulp van het geweer en de inzet van een kunstbouw. Dit ter voorkoming van predatie van met name kustbroedvogels en weidevogels door vossen.

Sweco heeft van FBE Zeeland de opdracht ontvangen voor het uitvoeren van een Passende Beoordeling (hierna PB) voor het vossenbeheer binnen de Natura 2000-gebieden. Onderhavig rapport omvat de PB van de voorgenomen vossenbeheeractiviteiten in de Natura 2000-gebieden Grevelingen, Kop van Schouwen, Oosterschelde, en Yerseke en Kapelse Moer. Het doel van onderhavige PB is om te toetsen of de voorgenomen vossenbeheeractiviteiten binnen de Natura 2000-gebieden kunnen leiden tot significant negatieve effecten op de Natura 2000-instandhoudingsdoelen van de relevante gebieden.

De vossenbeheeractiviteiten (afschot en vangst met kunstbouw) zouden tijdelijke verstoring van de broed- en niet-broedvogels, habitatsoorten en aantasting van habitattypen kunnen veroorzaken. Met name tijdens het schot kunnen soorten verstoring ervaren. Echter is hier sprake van een zeer tijdelijke verstoring van een (klein) deel binnen de Natura 2000-gebieden waar als gevolg van het afschot door geluid en visuele effecten verstoring kan optreden. Door uitvoering van de beheeractiviteiten uit te voeren vanuit de auto vanaf bestaande paden en wegen, en daarnaast de frequentie van het afschot te beperken tot maximaal 18 schoten per jaar, in de periode 1 januari tot en met 30 juni, is er géén significante verstoring van de aangewezen broed- en niet-broedvogels aan de orde. Bovendien geldt dat voor bijna alle kwalificerende soorten voldoende uitwijkmogelijkheden aanwezig zijn naar ongestoorde geschikte gebieden in de omgeving. Significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen voor de relevante kwalificerende soorten van de Natura 2000-gebieden Grevelingen, Kop van Schouwen, Oosterschelde, en Yerseke en Kapelse Moer, kunnen daarom met zekerheid worden uitgesloten.

Bijlage 1

Aantallen, doelaantallen en trends niet-broedvogels

*+ : het huidige aantal ligt boven het instandhoudingsdoel; -: het huidige aantal ligt onder het instandhoudingsdoel; = : het huidige aantal komt overeen met het instandhoudingsdoel; ? : onvoldoende gegevens

** ++ significante sterke toename van > 5% per jaar; + significante matige toename van

< 5% per jaar; 0 stabiel, geen significante trend; - matige significante afname van < 5% per jaar; -- sterke significante afname van > 5% per jaar; ~ onzeker, geen trend aantoonbaar

Grevelingen

Soort	Functie		14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	Huidig aantal	Doelaantal	Aantal t.o.v. IHD	Start trend	Trend sinds start	Trend sinds 2007
Aalscholver	f	sg	236	259	514	424	362	1030	471	310	+	1987	0	+
Aalscholver	s	sm	951	464	634	772	581	472	646			2008	~	~
Bergeend	f	sg	1093	1764	2358	2061	3211	2965	2242	700	+	1987	++	++
Bontbekplevier	f	sg	50	35	125	102	53	63	71	50	+	1987	0	0
Bonte Strandloper	f	sg	964	1499	777	700	835	629	901	650	+	1987	+	~
Brandgans	f	sg	3868	3528	3219	3034	2769	2449	3145	1900	+	1987	+	0
Brandgans	s	sm	23492	16040	14489	16876	26380	17416	19116			2010	~	
Brilduiker	f	sg	165	115	114	124	124	179	137	620	-	1987	--	-
Dodaars	f	sg	72	48	41	53	75	49	56	70	-	1987	+	--
Fuut	f	sg	223	223	162	115	148	406	213	1600	-	1987	-	--
Geoorde Fuut	f	sg	653	310	326	143	164	108	284	1500	-	1987	-	--
Goudplevier	f	sg	2071	2140	1711	1418	1526	817	1614	2600	-	1987	0	~
Grauwe Gans	f	sg	1856	2129	1784	1825	2868	2555	2170	630	+	1987	++	+
Grauwe Gans	s	sm	5894	4569	7411	?	?	?	5958			2009	~	
Kleine Zilverreiger	f	sg	11	8	4	11	8	11	9	50	-	1987	++	-
Kleine Zwaan	f	sg	48	13	53	23	14	7	26	4	+	1987	~	~
Kleine Zwaan	s	sm	307	147	372	238	161	103	221			1980	+	~
Kluut	f	sg	56	85	66	63	80	87	73	80	-	1987	0	0
Kolgans	f	sg	44	72	131	168	228	73	119	140	-	1987	0	~
Krakeend	f	sg	111	133	134	312	178	236	184	320	-	1987	++	~
Kuifduiker	f	sg	4	2	2	0	0	1	2	20	-	1987	0	--
Lepelaar	f	sg	31	23	10	36	31	40	29	70	-	1987	++	-
Meerkoet	f	sg	515	505	695	530	1284	1295	804	2000	-	1987	0	-
Middelste Zaagbek	f	sg	1402	1016	750	1155	884	1479	1114	1900	+	1987	0	-
Pijlstaart	f	sg	93	114	195	227	256	280	194	60	+	1987	++	++
Rosse Grutto	f	sg	37	7	39	11	6	21	20	30	-	1987	-	~
Rotgans	f	sg	2504	2182	2949	2465	2709	2521	2555	1700	+	1987	+	0
Rotgans	s	sm	7433	6054	7242	6839	6669	5515	6625			1980	+	0
Scholekster	f	sg	268	270	221	284	332	312	281	560	-	1987	-	0
Slechtvalk	f	sm	14	10	10	11	11	10	11	10	+	1990	+	0
Slobeend	f	sg	41	144	82	164	186	178	133	50	+	1987	+	+
Smient	f	sg	2447	2511	2592	3303	2343	2838	2672	4500	-	1987	0	-
Steenloper	f	sg	21	17	23	32	26	34	26	30	-	1987	-	~

Strandplevier	f	sg	15	18	15	15	18	22	17	20	-	1987	0	~
Tureluur	f	sg	98	104	111	175	134	140	127	170	-	1987	+	0
Wilde Eend	f	sg	2209	2163	2382	2747	2021	2220	2290	2900	-	1987	0	0
Wintertaling	f	sg	469	695	563	636	721	567	609	510	+	1987	+	+
Mulp	f	sg	748	926	652	761	928	785	800	440	+	1987	+	+
Zilverplevier	f	sg	156	266	416	114	117	246	219	130	+	1987	+	+

Oosterschelde

Soort	Functie		14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	Huidige aantal	Doelaantal	Aantal t.o.v. IHD	Start trend	Trend sinds start	Trend sinds 2007
Walscholver	f	sg	327	328	392	337	371	472	371	360	+	1987	+	0
Bergeend	f	sg	2436	2379	2782	3147	2098	2281	2521	2900	-	1987	+	0
Bontbekplevier	f	sg	258	240	278	250	243	226	249	280	-	1987	-	-
Bonte Strandloper	f	sg	15498	16208	17011	15794	14909	11606	15171	14100	+	1987	0	-
Brandgans	f	sg	7827	7534	6431	8111	6468	8992	7561	3100	+	1987	++	0
Brandgans	s	sm	41986	45957	39194	39857	41292	43888	42029			1980	++	~
Bruilduiker	f	sg	159	132	125	95	120	117	125	680	-	1987	-	-
Bodaars	f	sg	80	63	86	82	82	72	78	80	-	1987	+	-
Brieteenstrandloper	f	sg	449	848	444	493	414	410	510	260	+	1987	+	~
Buut	f	sg	273	354	354	368	412	444	368	370	-	1987	+	0
Boudplevier	f	sg	1611	3047	2016	1991	2966	2725	2393	2000	+	1987	+	~
Brauwe Gans	f	sg	2487	3177	3189	3051	2530	3596	3005	2300	+	1987	++	0
Brauwe Gans	s	sm	3291	?	4231	3827	?	?	3783			2009	-	
Broenpootruiter	f	sg	72	84	168	78	105	113	103	150	-	1987	0	-
Banoet	f	sg	3662	5219	5864	3647	2784	2708	3981	7700	-	1987	0	-
Bievit	f	sg	3893	5038	3304	3571	3147	6064	4170	4500	-	1987	+	0
kleine Zilverreiger	f	sg	54	67	64	85	61	70	67	20	+	1987	++	~
kleine Zwaan	s	sm	29	66	66	85	54	141	74	behoud		1980	-	-
Buut	f	sg	560	646	642	530	443	447	545	510	+	1987	+	-
Braakeend	f	sg	235	269	230	321	341	347	291	130	+	1987	++	+
Bruilduiker	f	sg	21	16	31	17	19	18	20	8	+	1987	++	~
Bepelaar	f	sg	135	155	223	255	241	278	215	30	+	1987	++	++
Bleerkoet	f	sg	585	537	708	754	891	782	710	1100	-	1987	0	0
Middelste Zaagbek	f	sg	329	383	425	423	585	460	434	350	+	1987	+	+
Bijlstaart	f	sg	659	762	790	1007	501	705	737	730	+	1987	0	+
Rosse Grutto	f	sg	5092	4794	4359	4363	4030	4649	4548	4200	+	1987	0	0
Botgans	f	sg	8854	7882	8284	7863	7416	7836	8023	6300	+	1987	0	+
Botgans	s	sm	23694	20687	18376	21107	16746	16962	19595			1980	+	0
Bcholekster	f	sg	19579	19355	21394	19345	19630	18931	19706	24000	-	1987	-	-
Blechtvalk	f	sm	11	14	9	12	10	11	11	10	+	1990	+	-
Blobeend	f	sg	693	935	1021	755	810	753	828	940		1987	+	0
Bmient	f	sg	7365	7656	8344	7189	8265	6059	7480	12000	-	1987	0	-
Bsteenloper	f	sg	882	712	784	980	804	790	825	580	+	1987	0	-
Bstrandplevier	f	sg	23	13	9	11	9	17	14	50	-	1987	-	-
Bureluur	F	sg	1358	1380	1561	1434	1670	1838	1540	1600	-	1987	+	0

Wilde Eend	f	sg	4743	5020	4892	4964	4161	5212	4832	5500	-	1987	0	0
Wintertaling	f	sg	1455	2268	1434	2428	2012	2021	1936	1000	+	1987	+	+
Vulp	f	sg	13854	13708	14291	13024	14488	13529	13816	6400	+	1987	+	+
Zilverplevier	f	sg	5177	4422	5402	5679	5323	4320	5054	4400	+	1987	0	0
Zwarte Ruiter	f	sg	151	162	162	121	110	122	138	310	-	1987	-	-

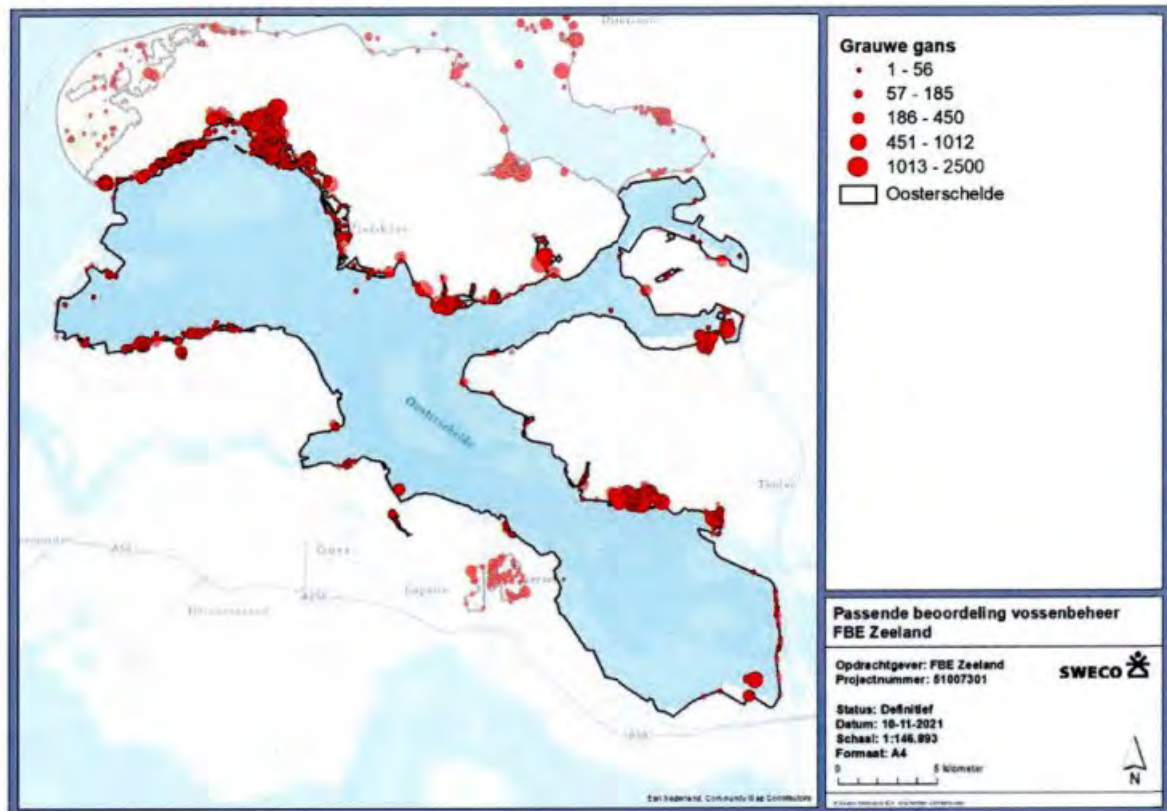
Yerseke en Kapelse Moer

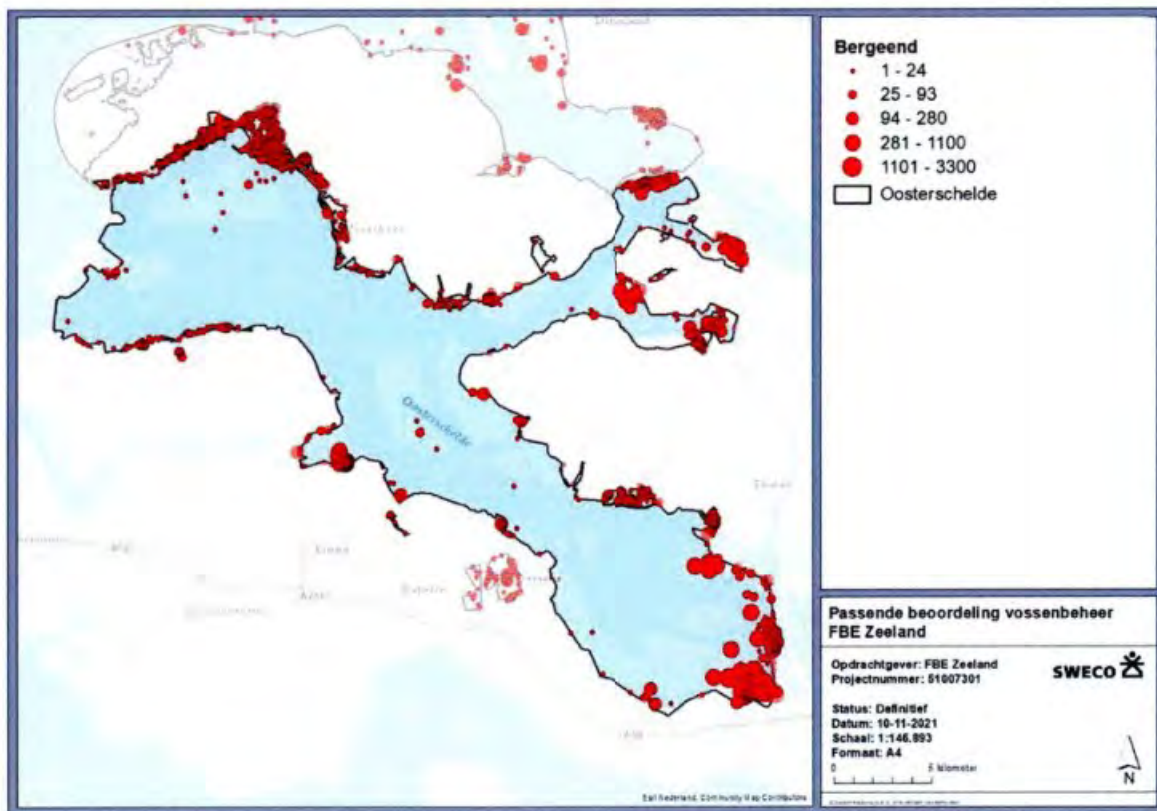
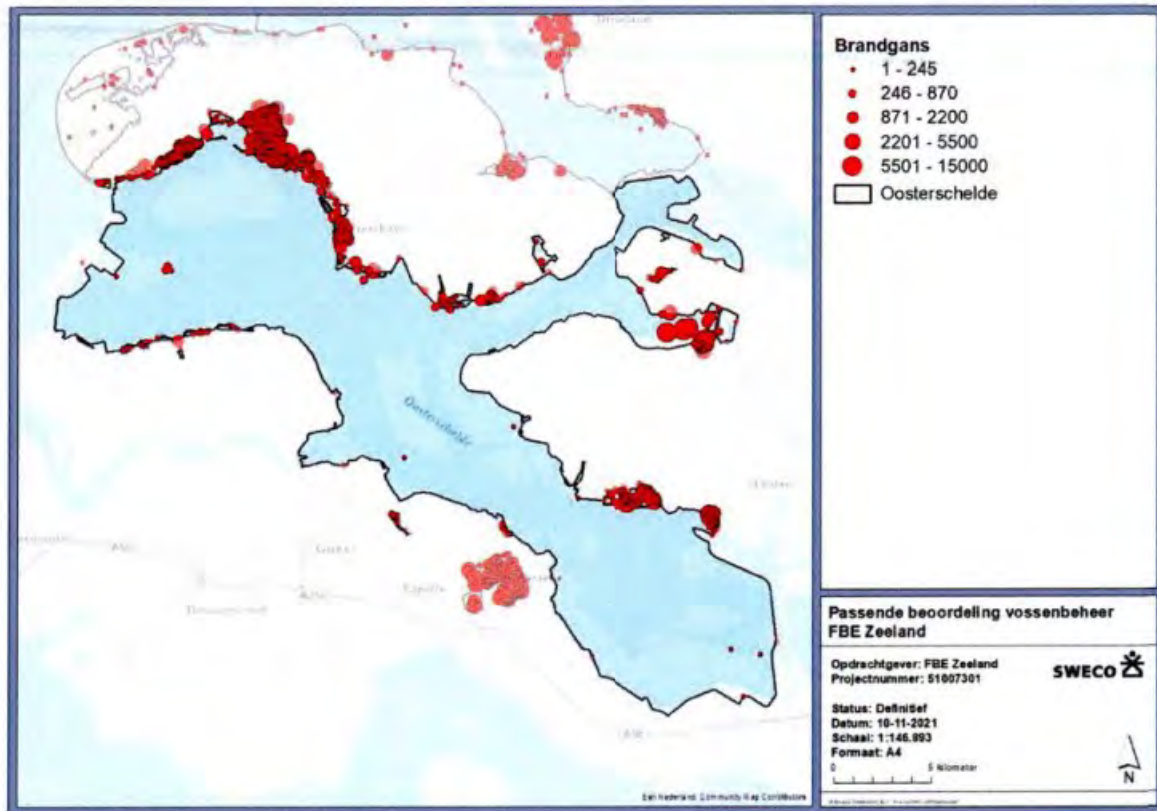
Soort	Functie		14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	Doelaantal	Aantal t.o.v. IHD	Aantal t.o.v. IHD	Start trend	Trend sinds start	Trend sinds 2007
Brandgans	f *	sm	3053	2954	2526	2504	2987	1912		2656		1980	++	~
Kolgans	f	sm	433	744	225	180	349	117	1700	341	++	1980	-	--
Rotgans	f *	sm	140	152	89	87	123	46		106		1980	0	~
Smient	f	sm	1132	1176	958	1187	754	893	410	1017	-	1980	+	+

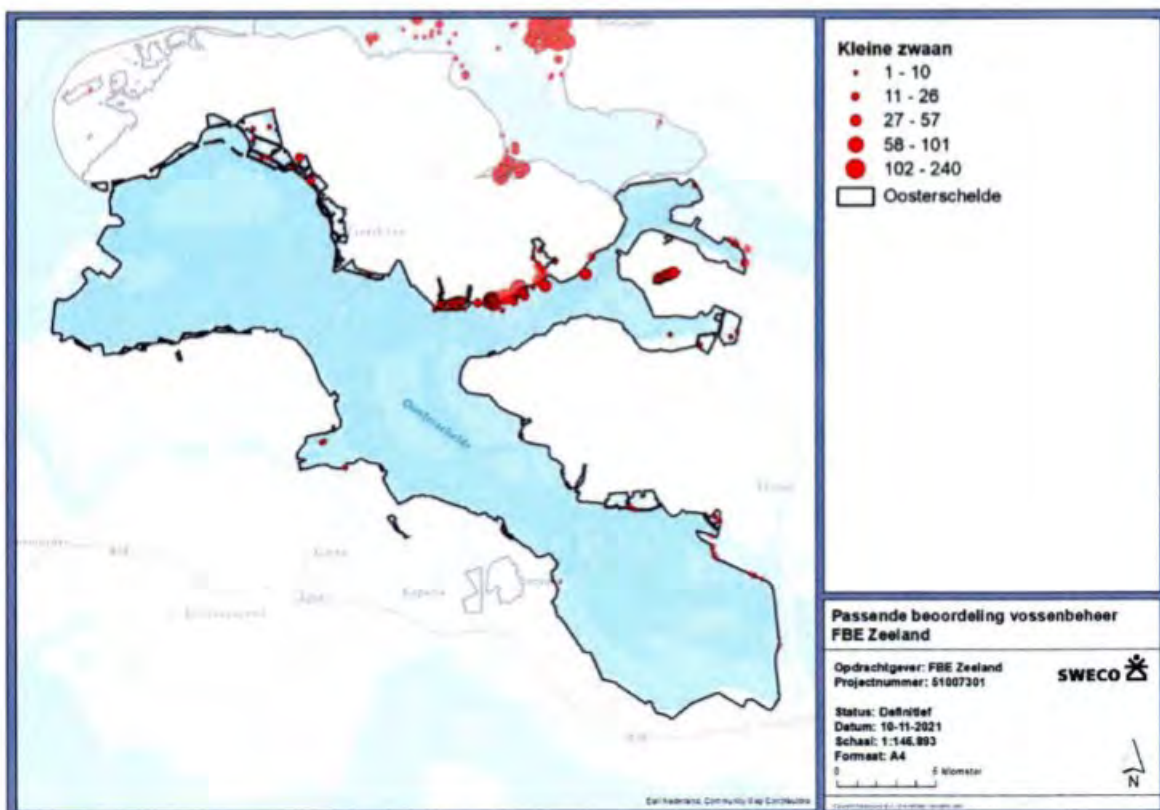
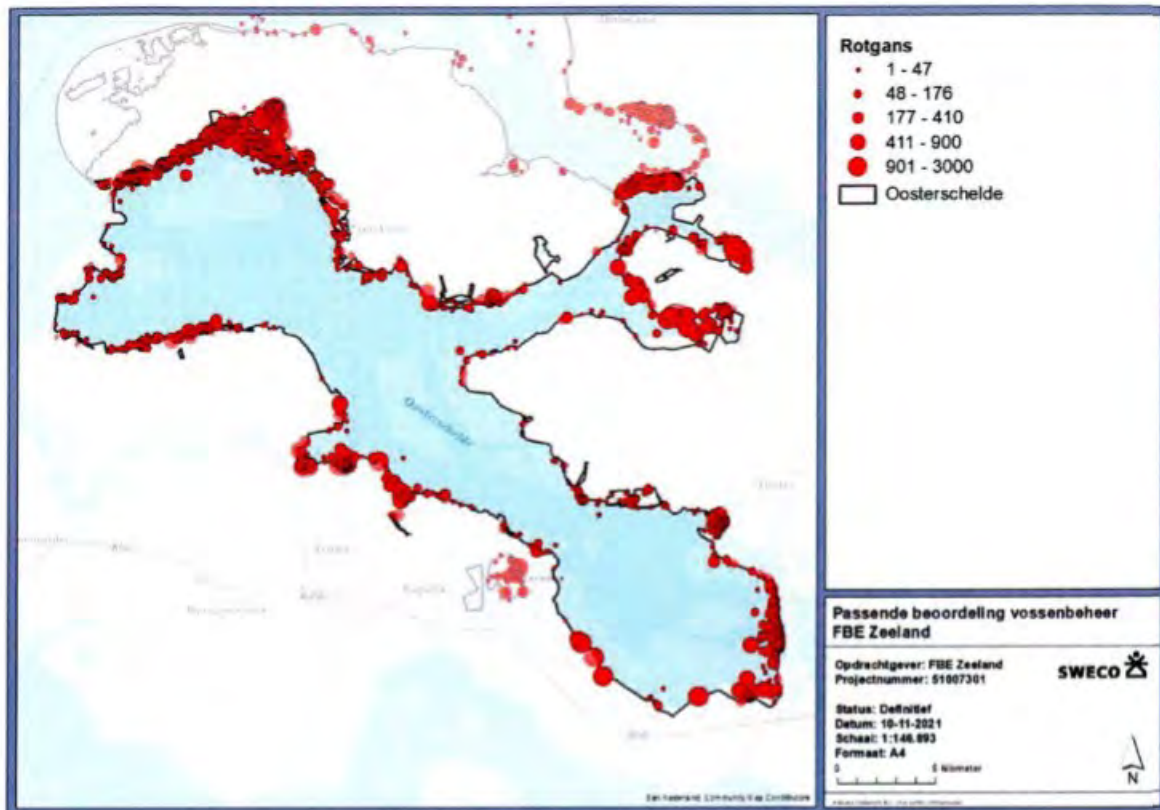
Bijlage 2

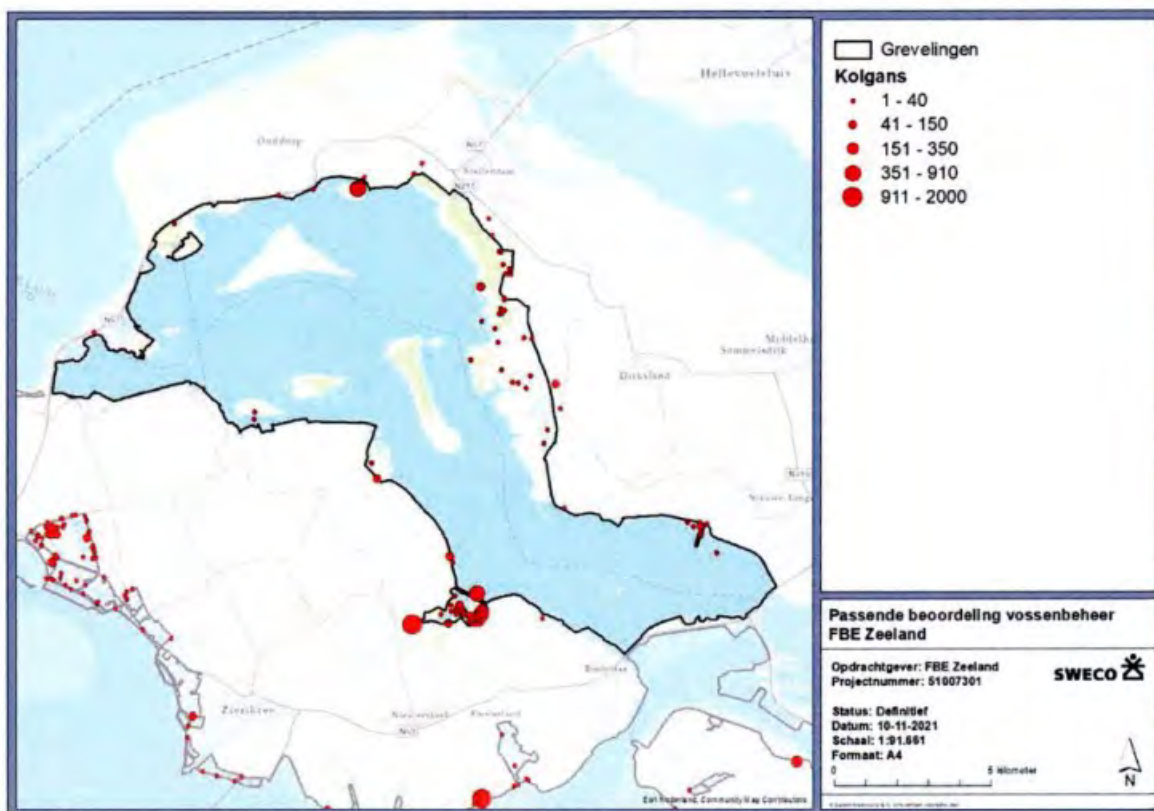
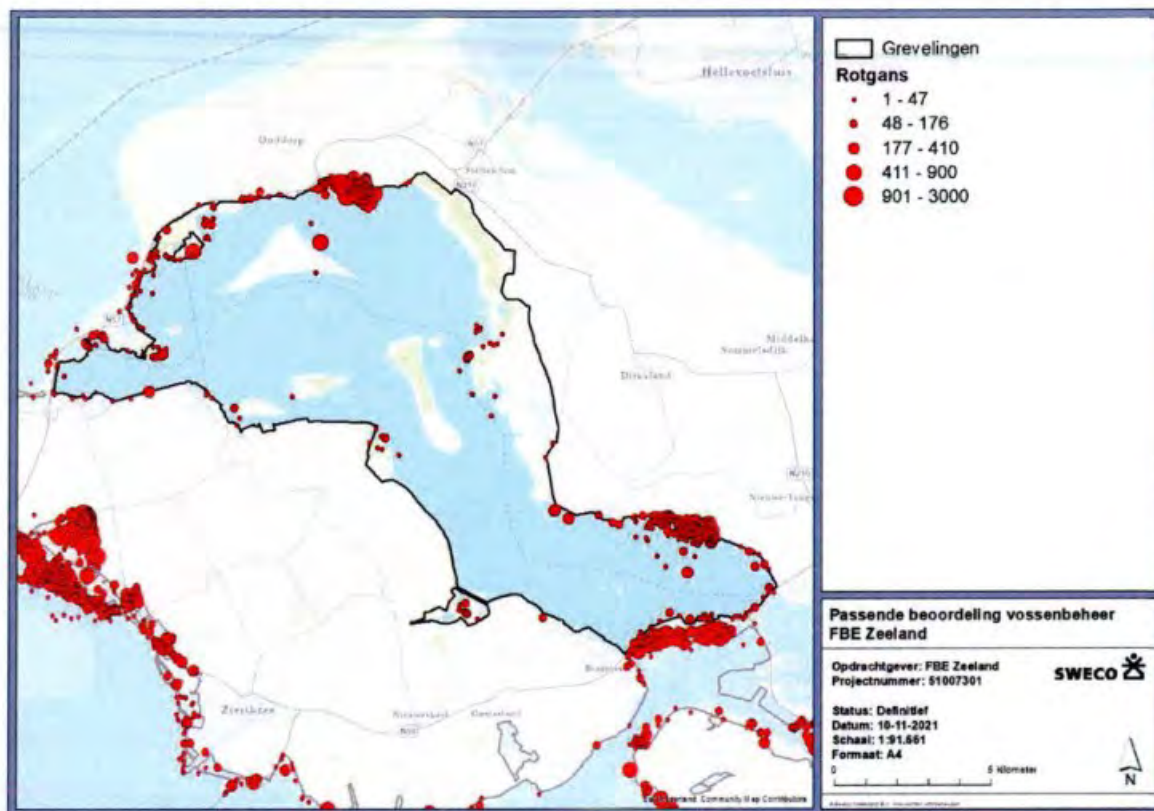
Verspreiding niet-broedvogels

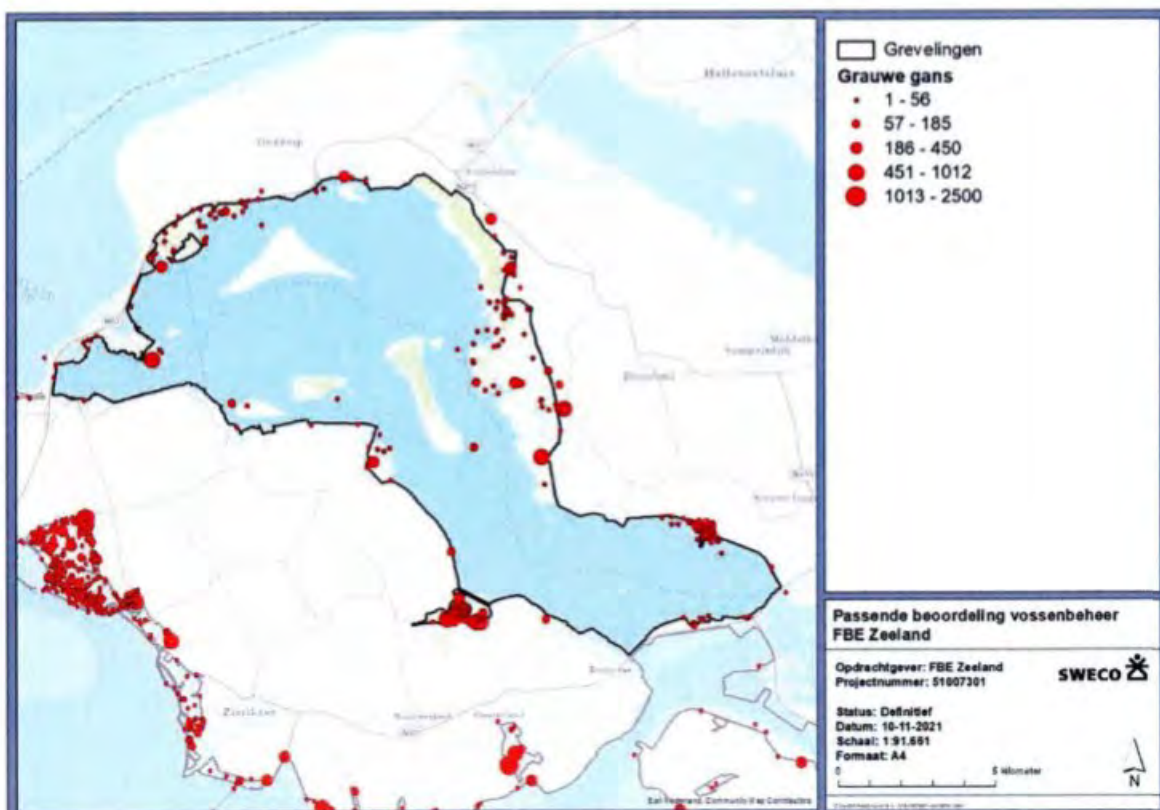
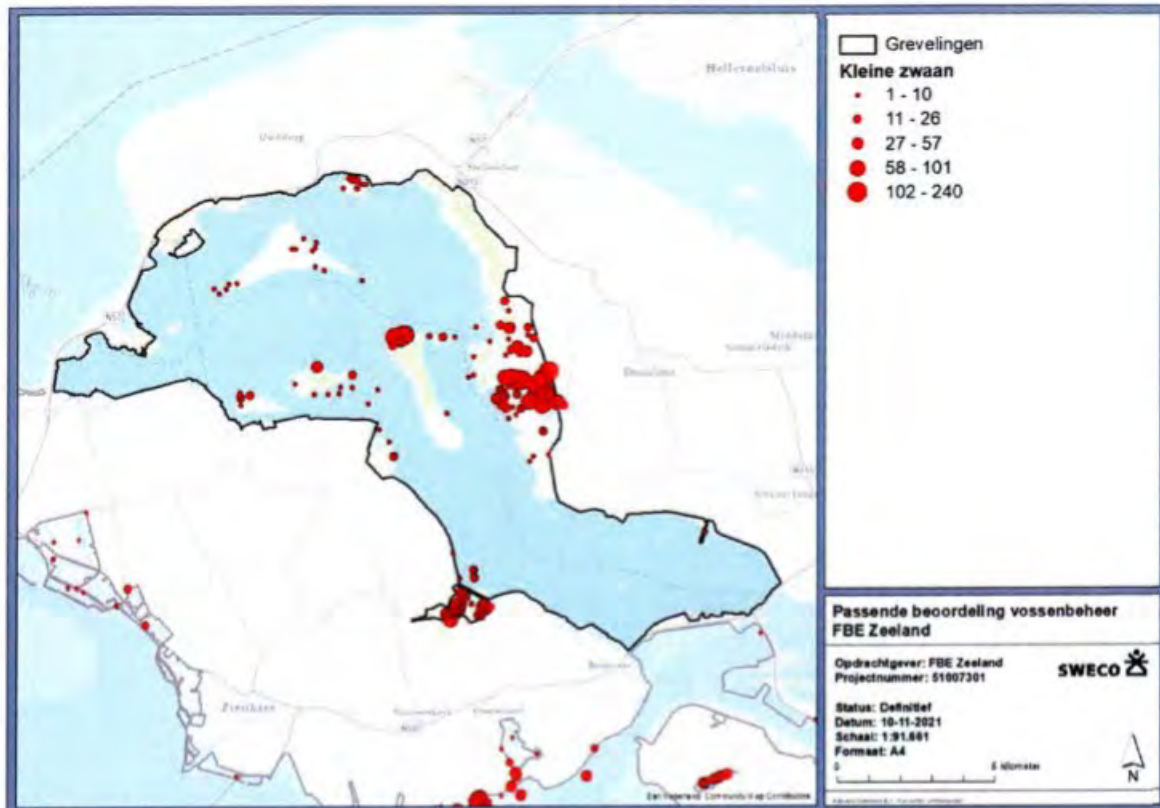
Ganzen en zwanen

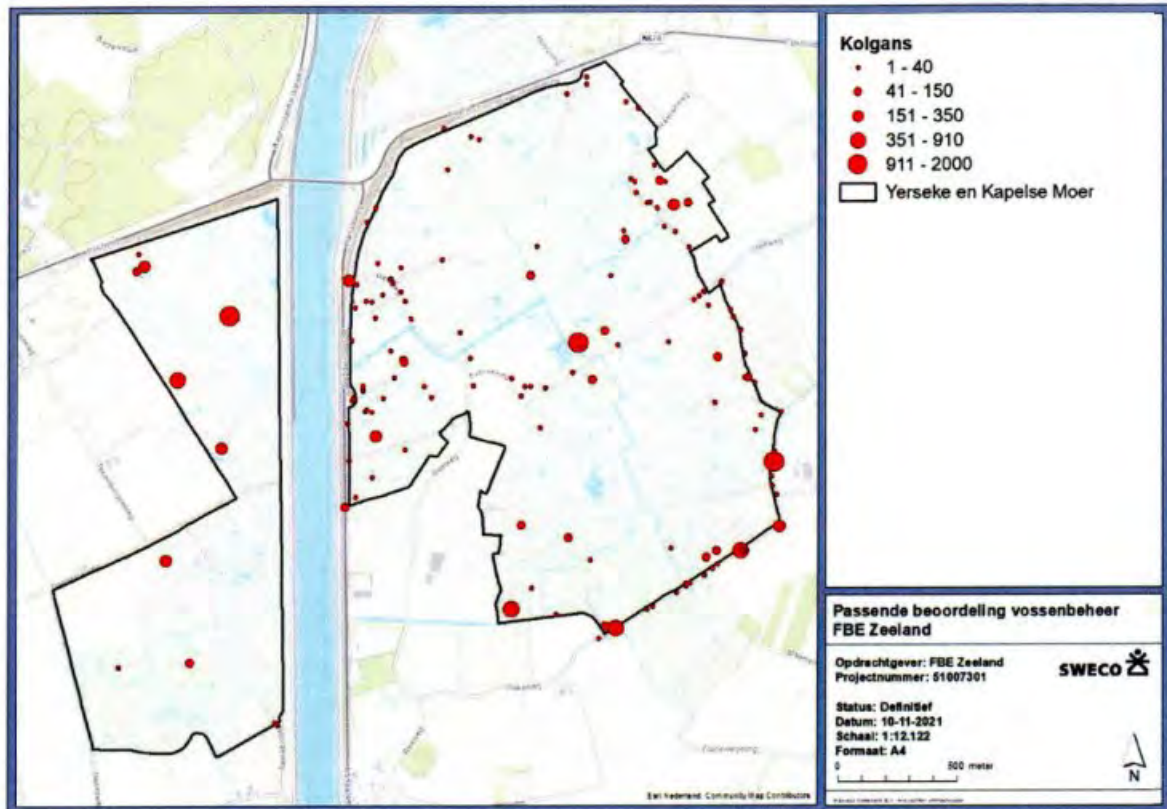

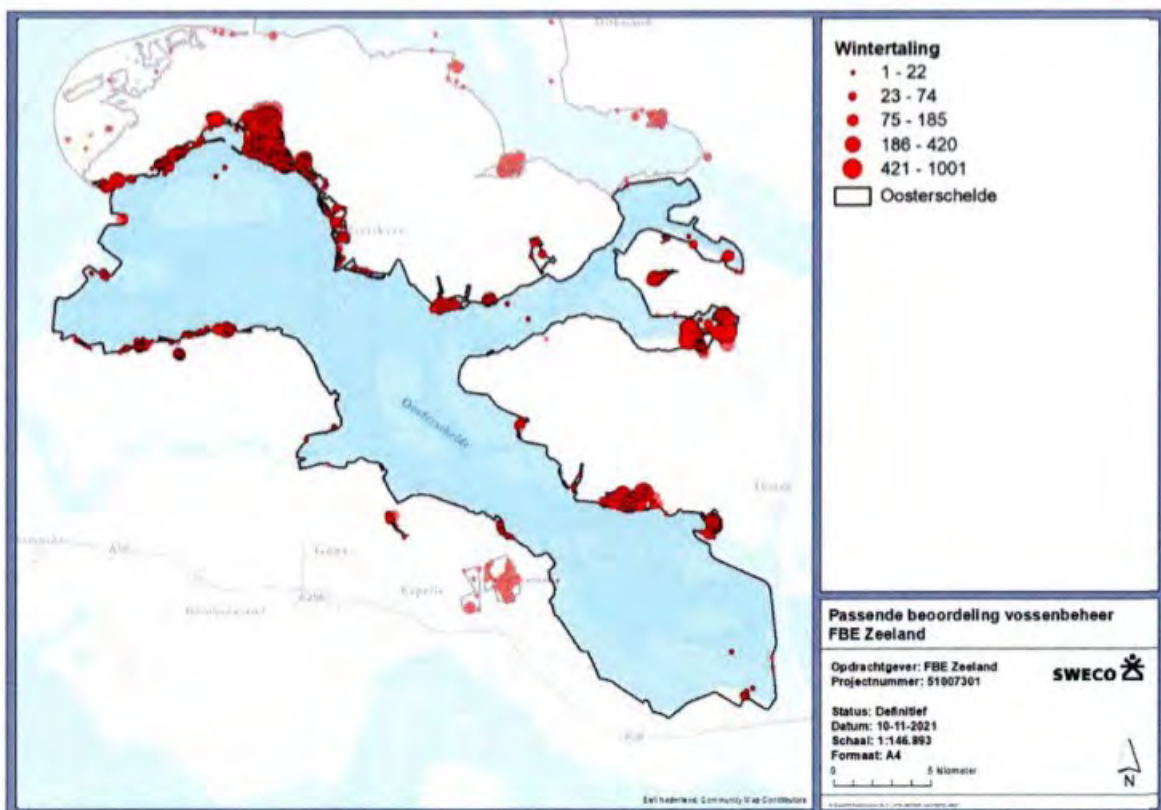
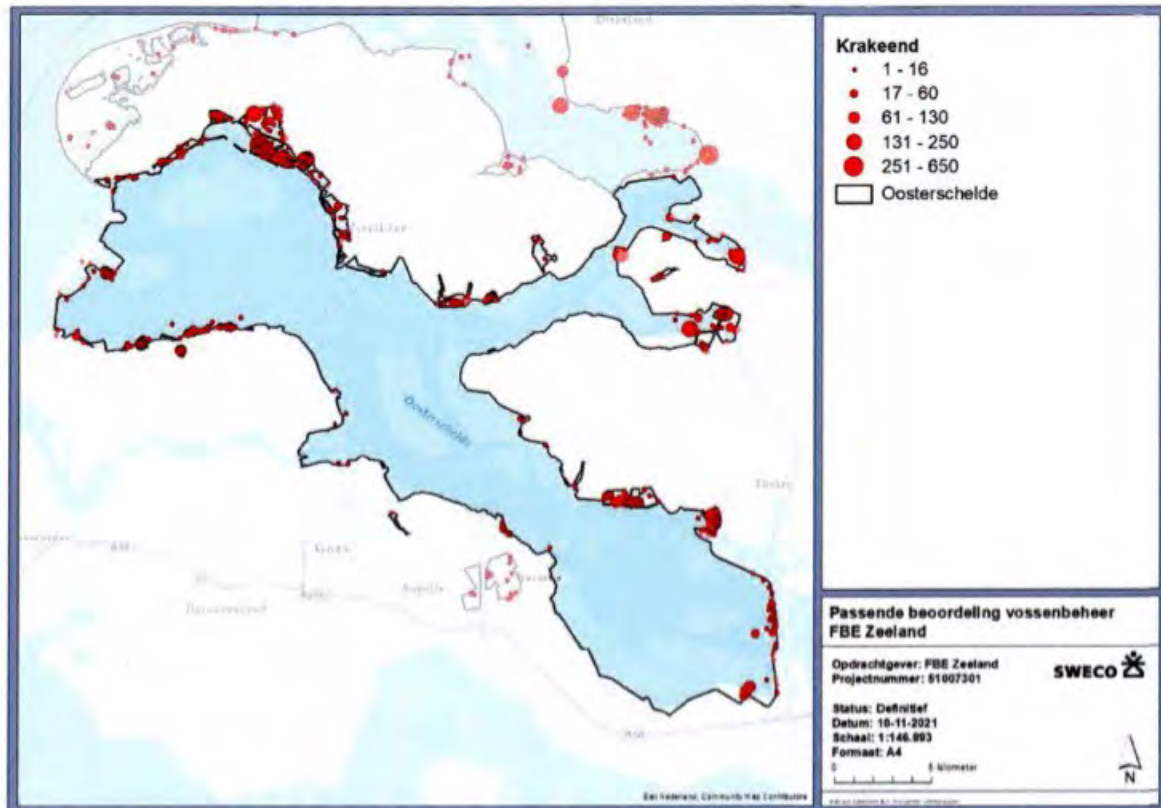

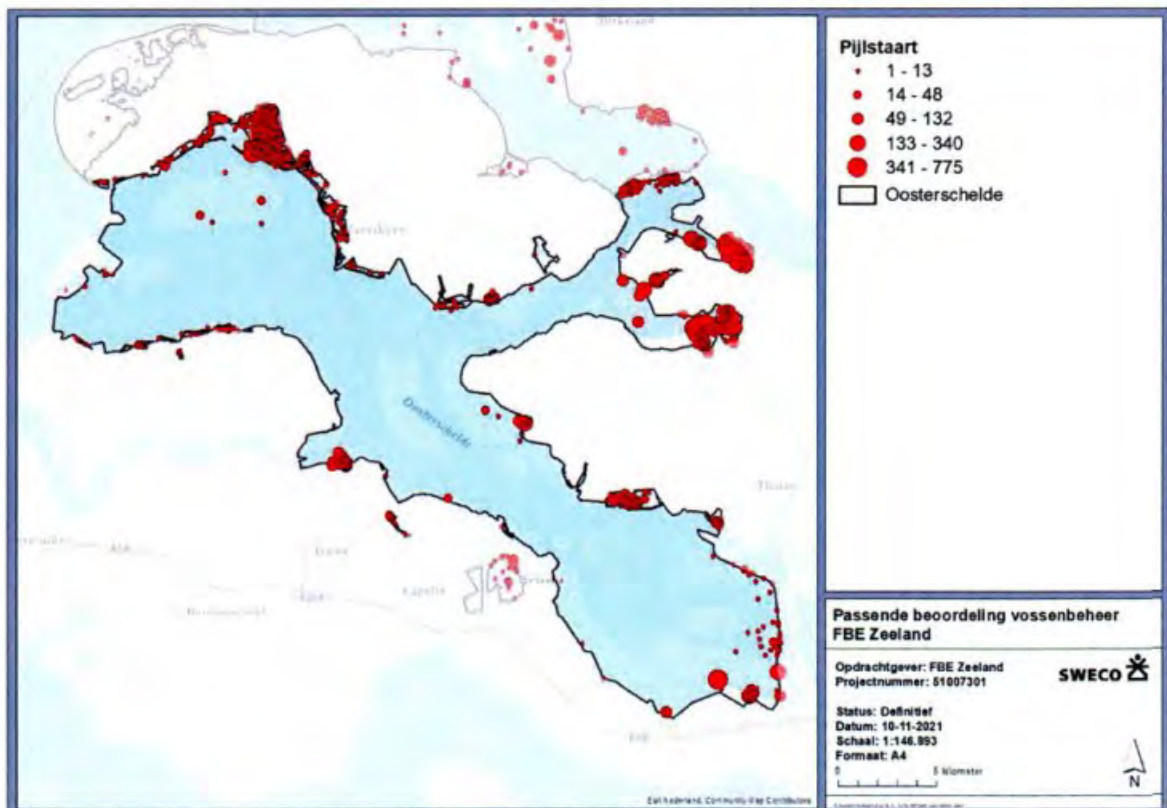
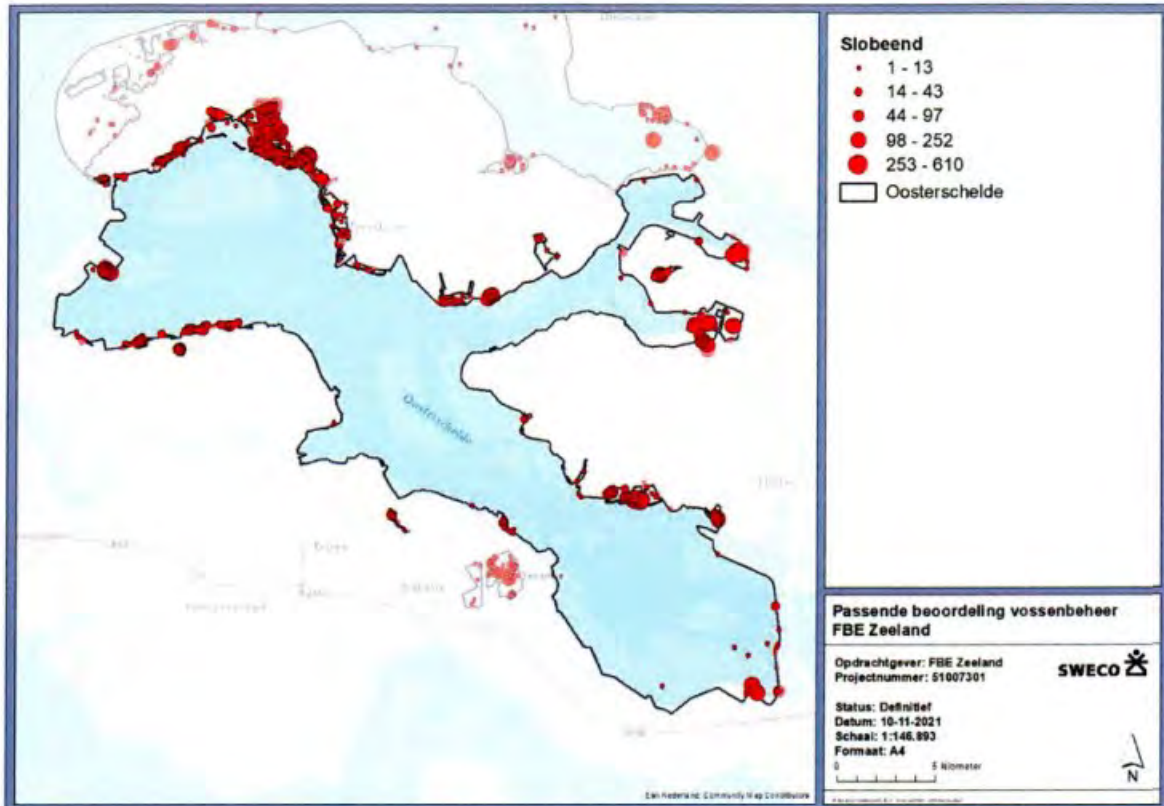

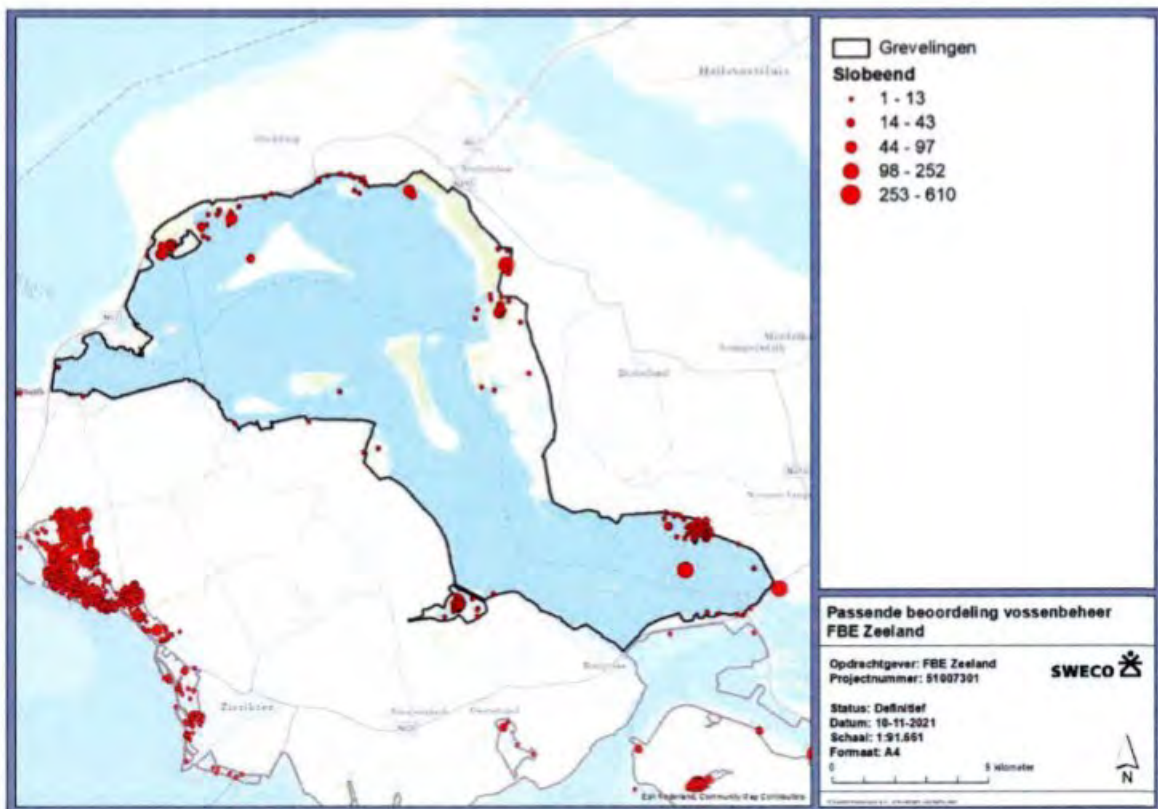
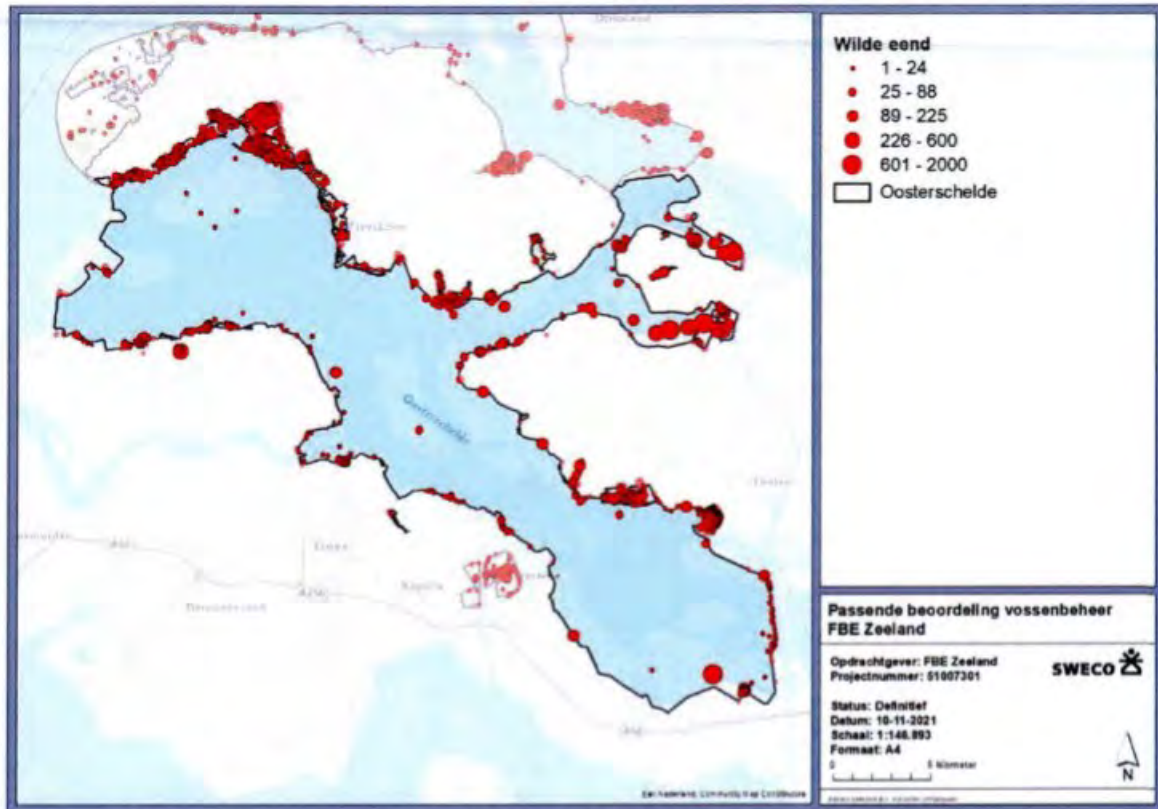

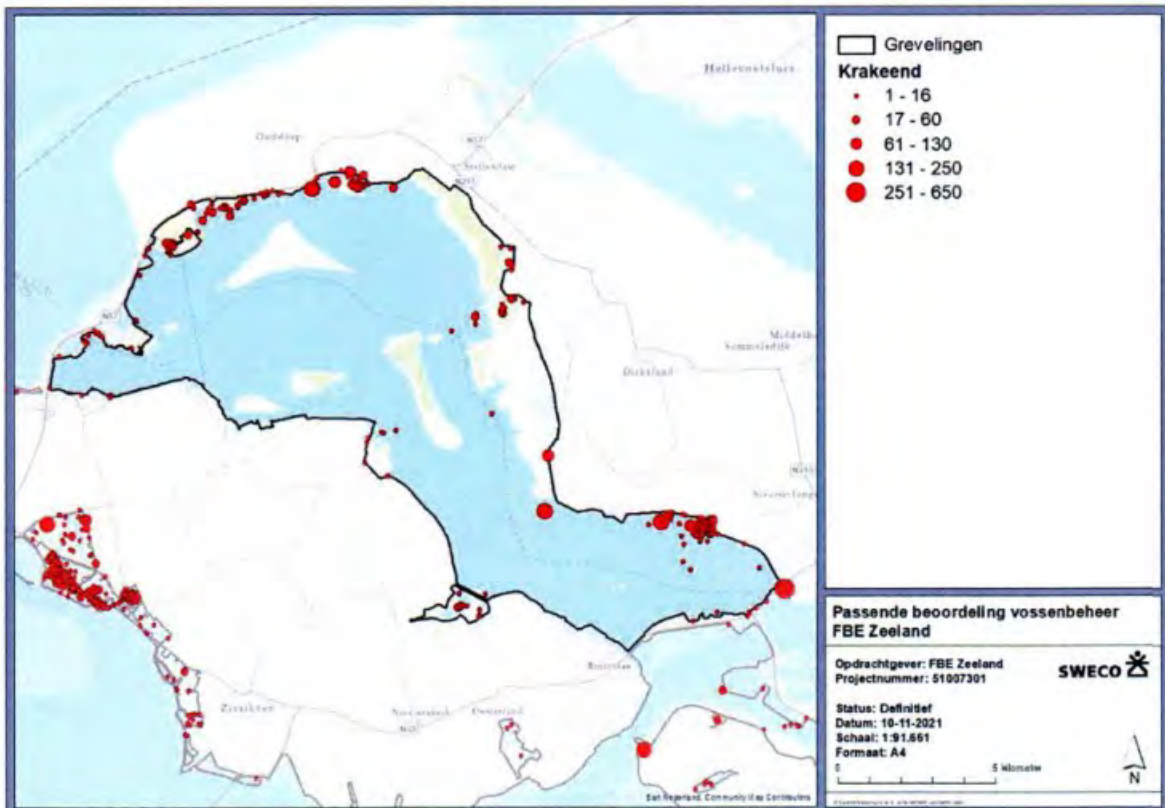
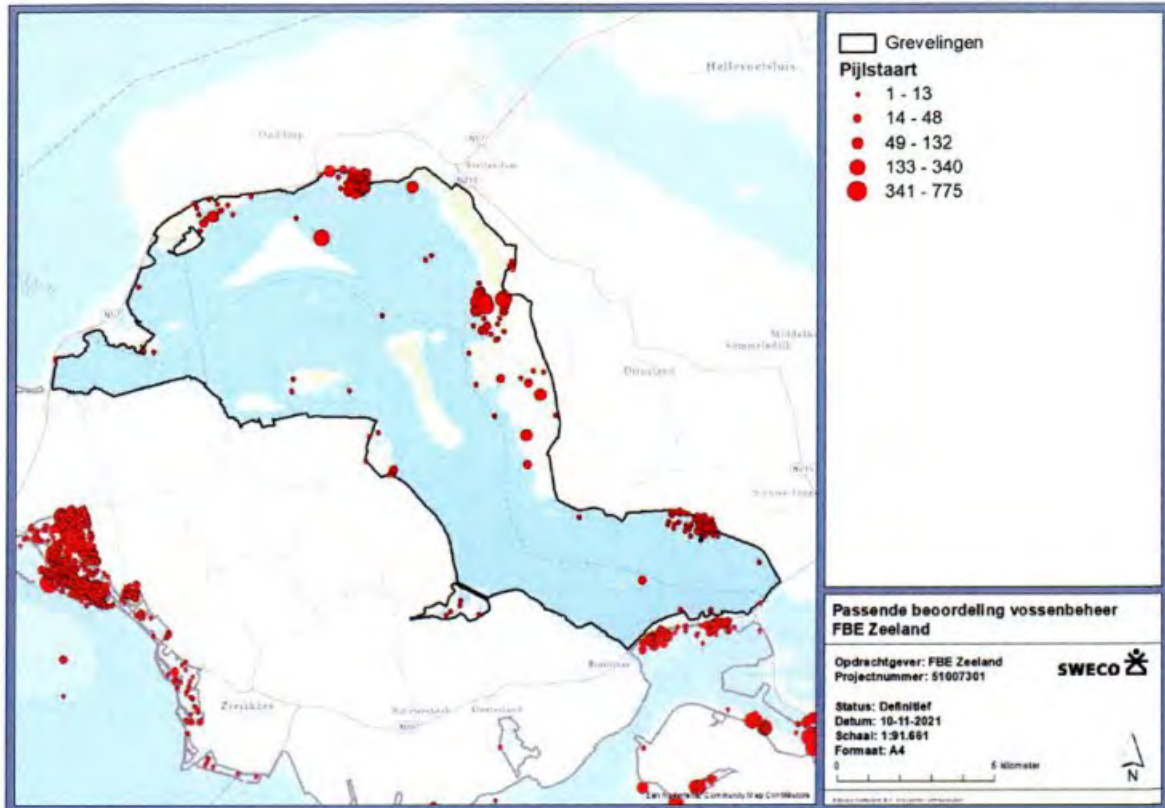

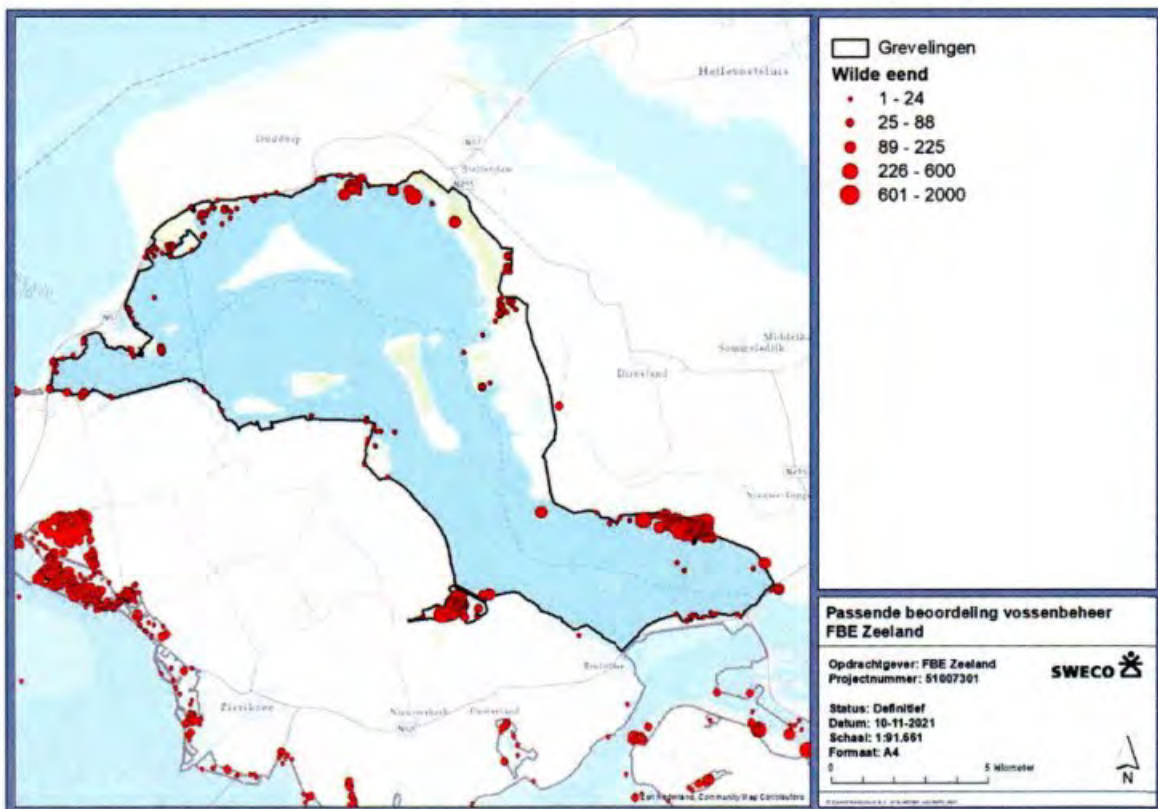
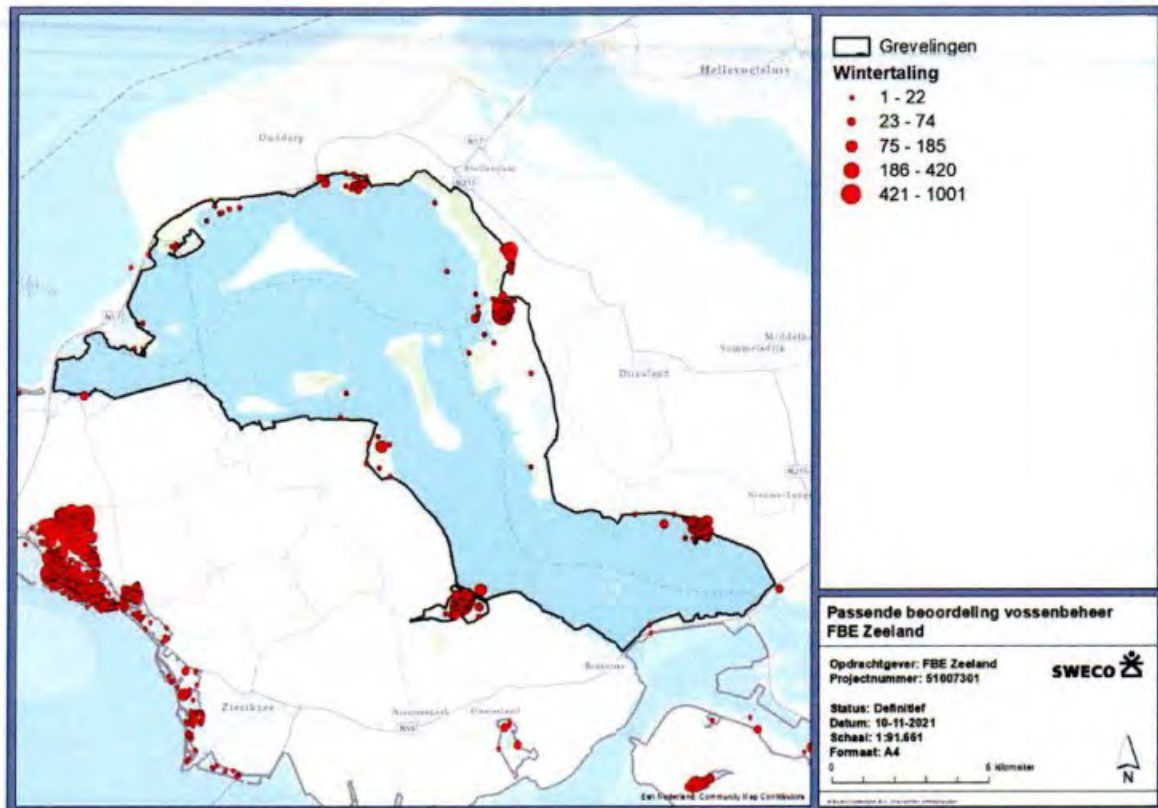
Grondeleenden

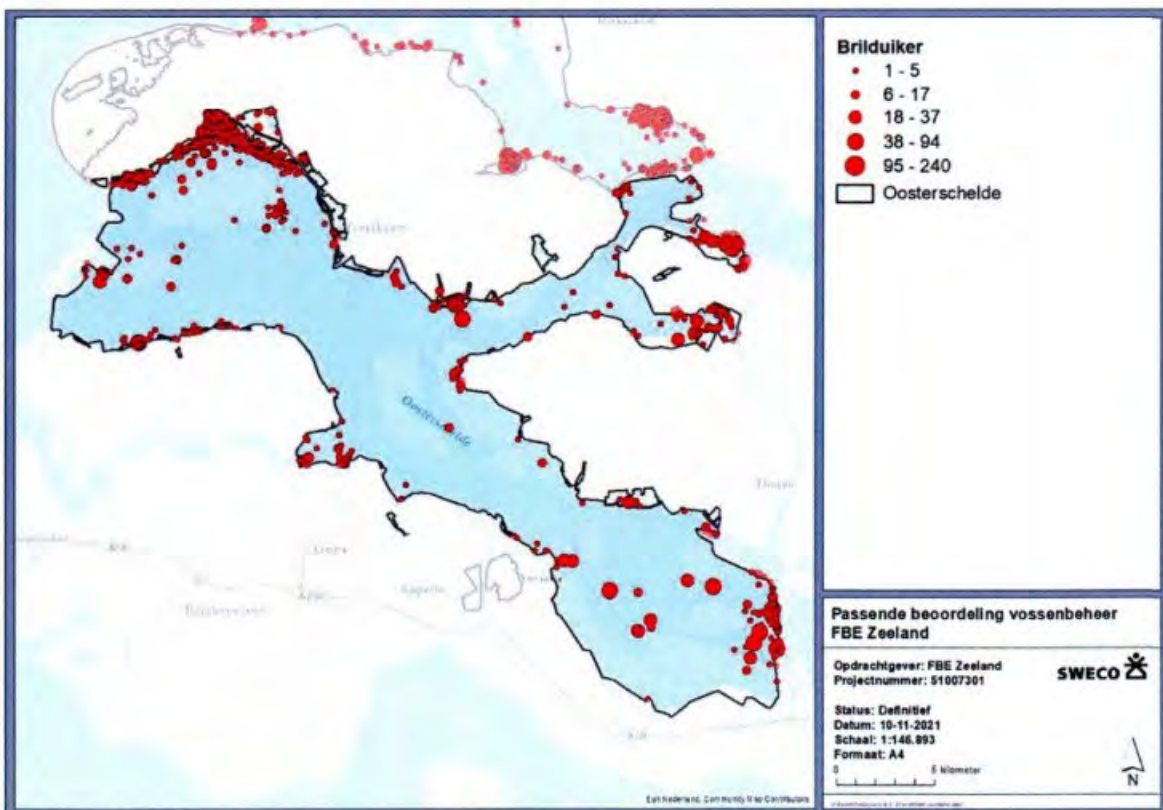
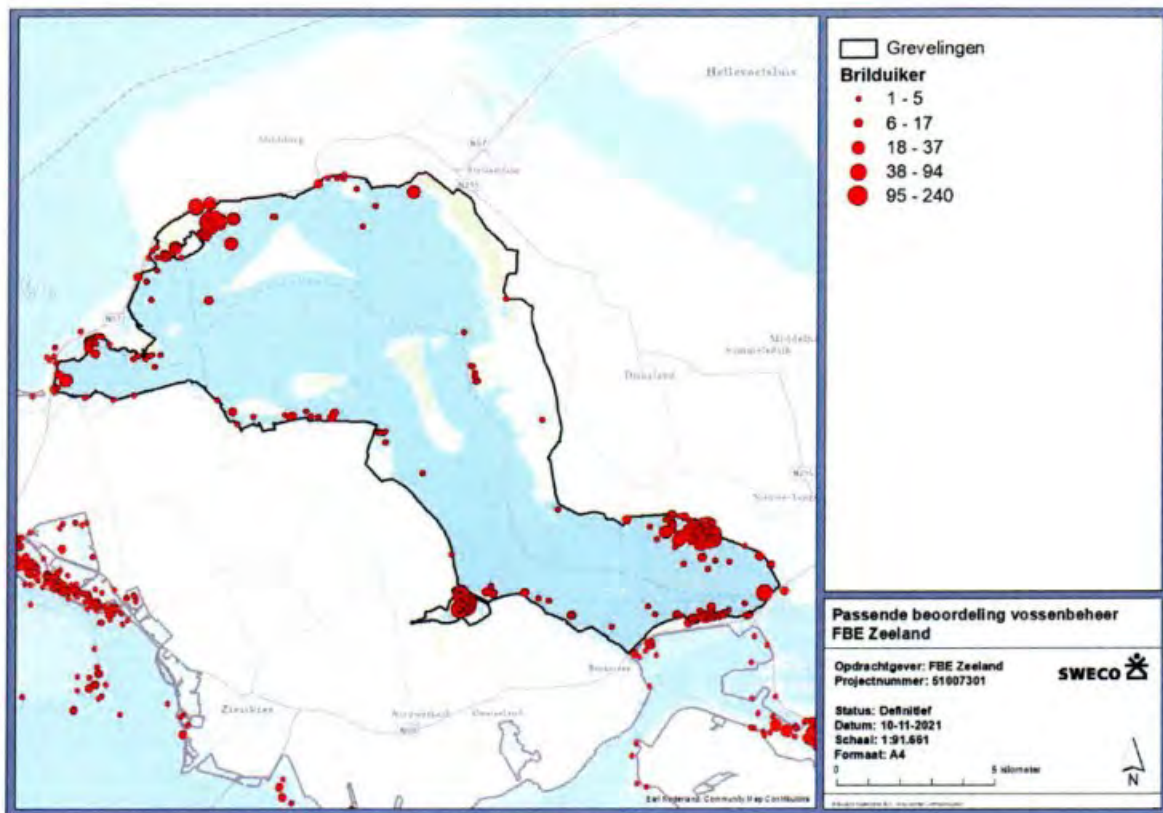

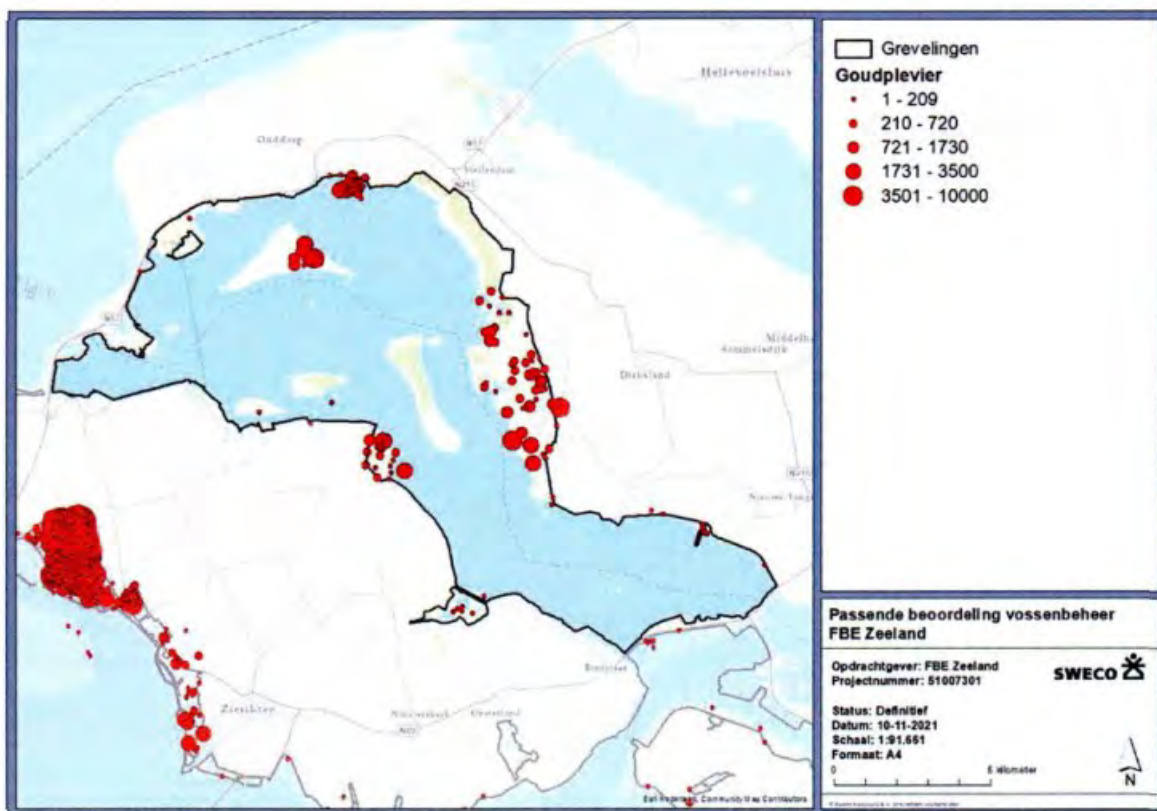
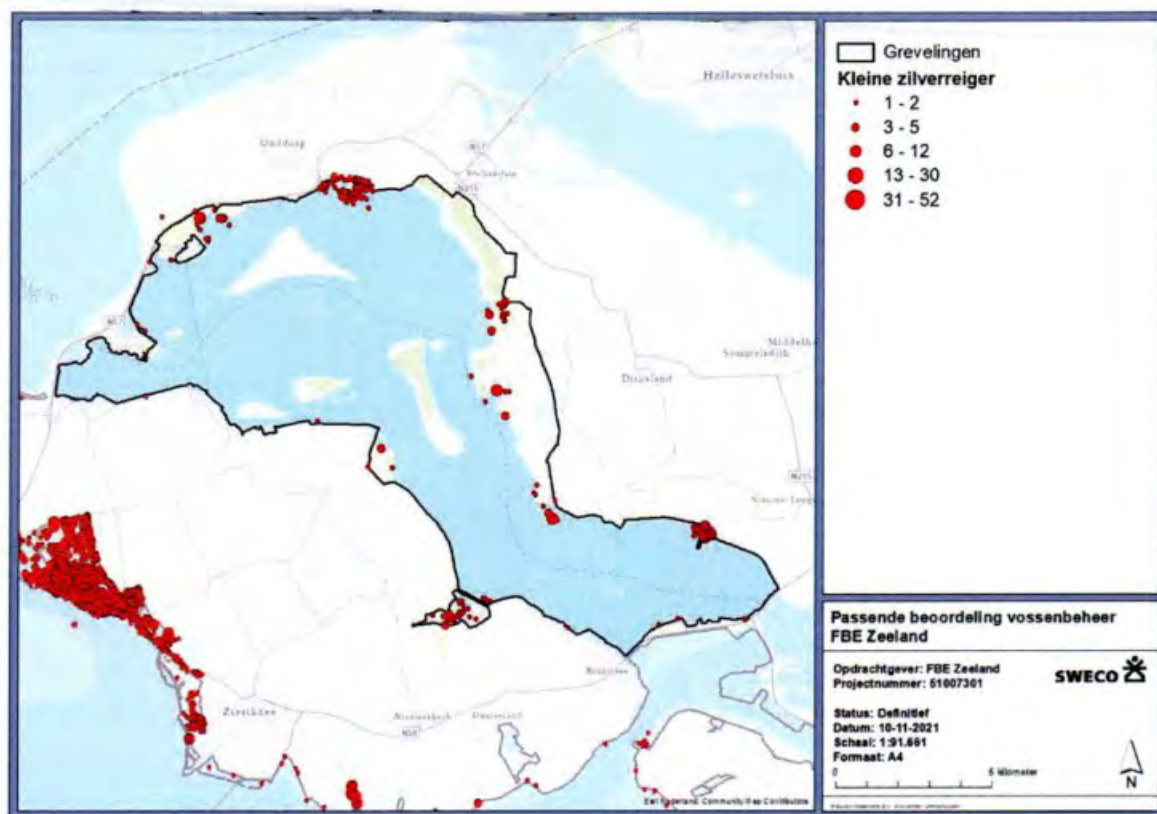

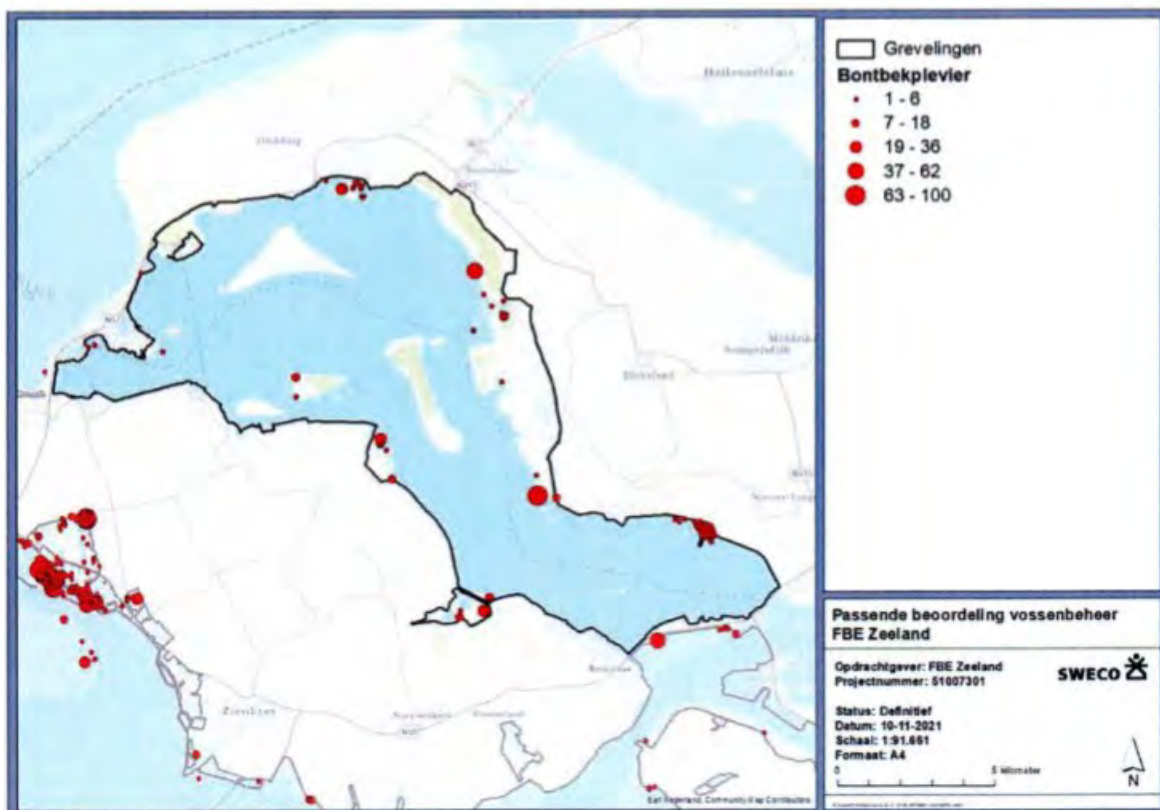
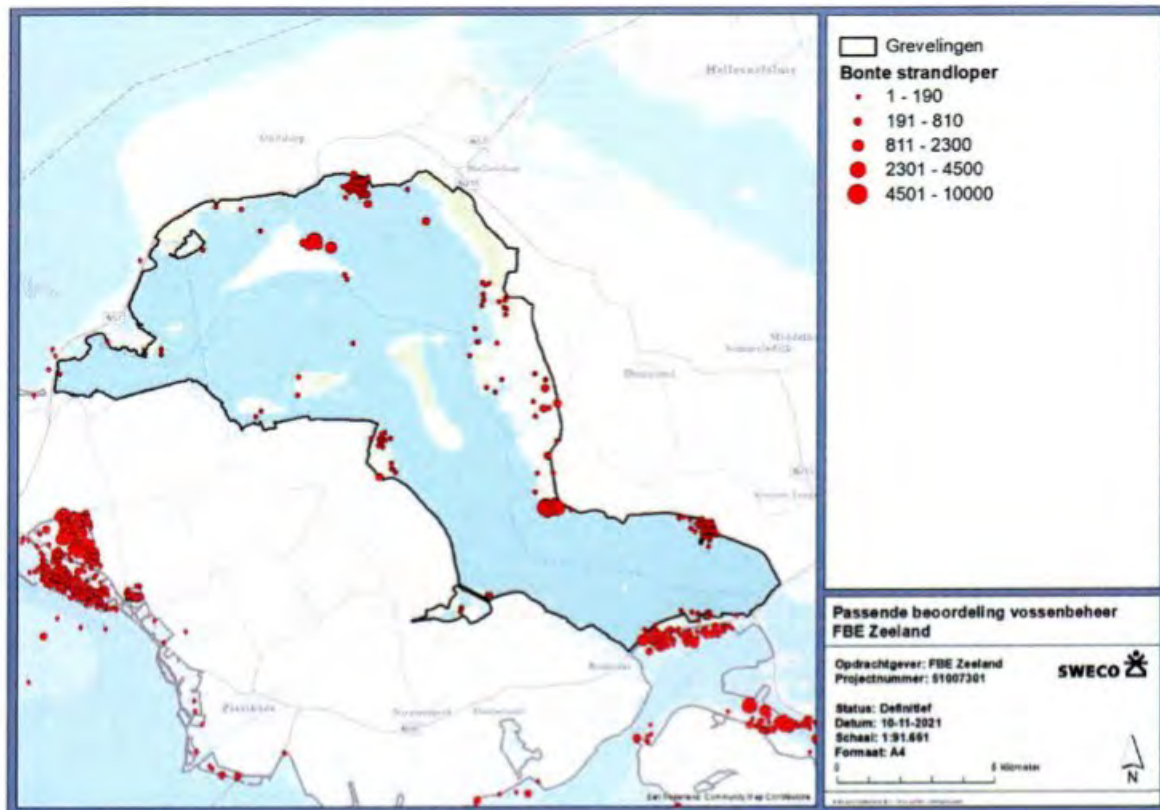

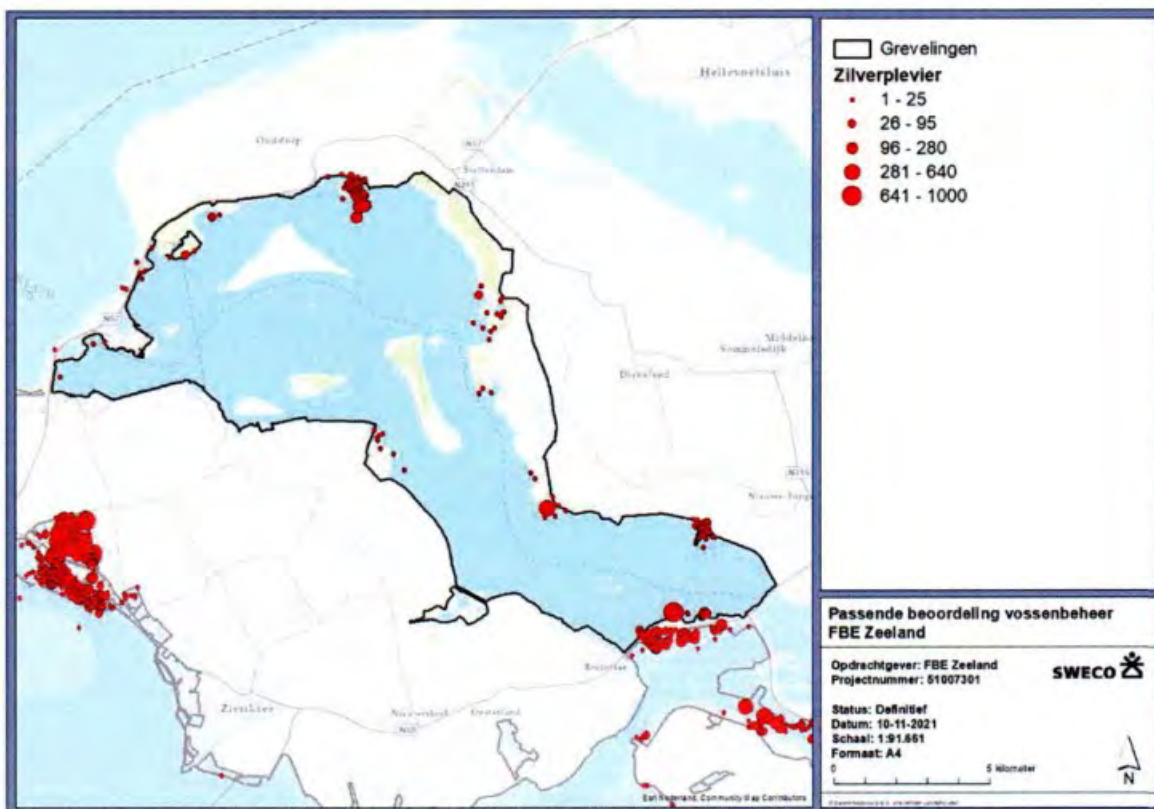
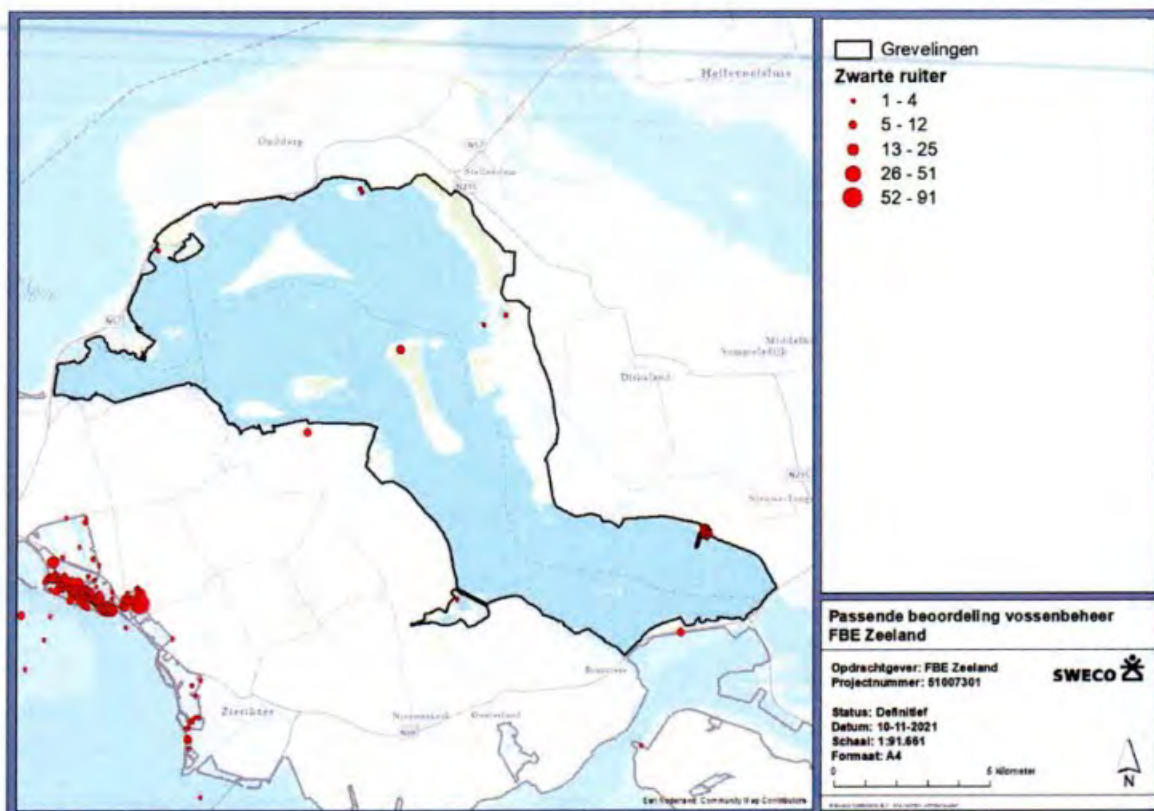
Duikendeen

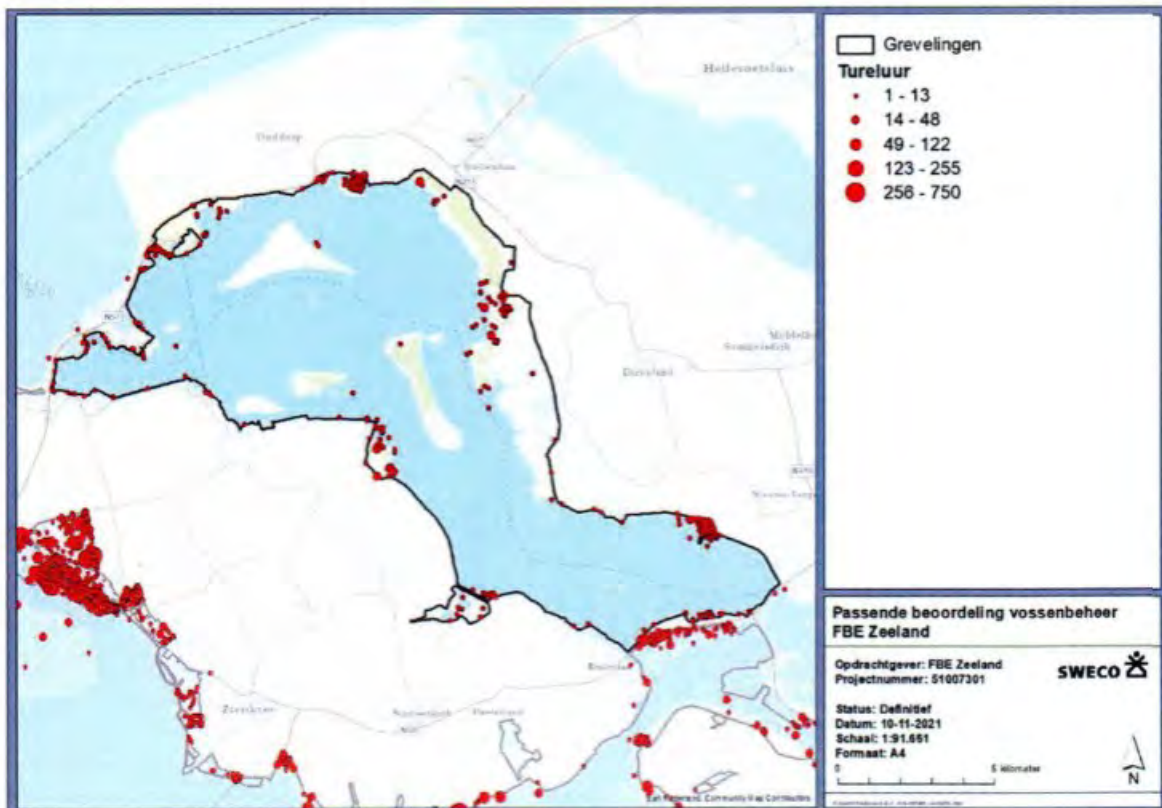
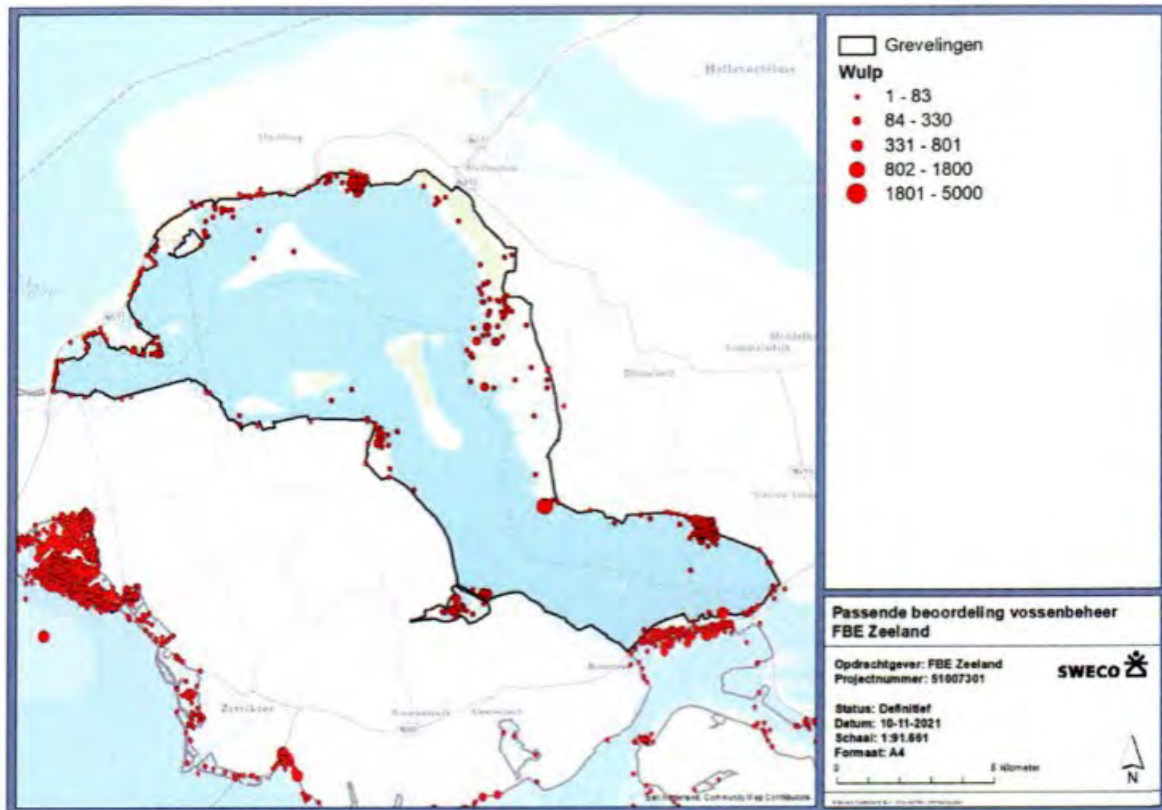

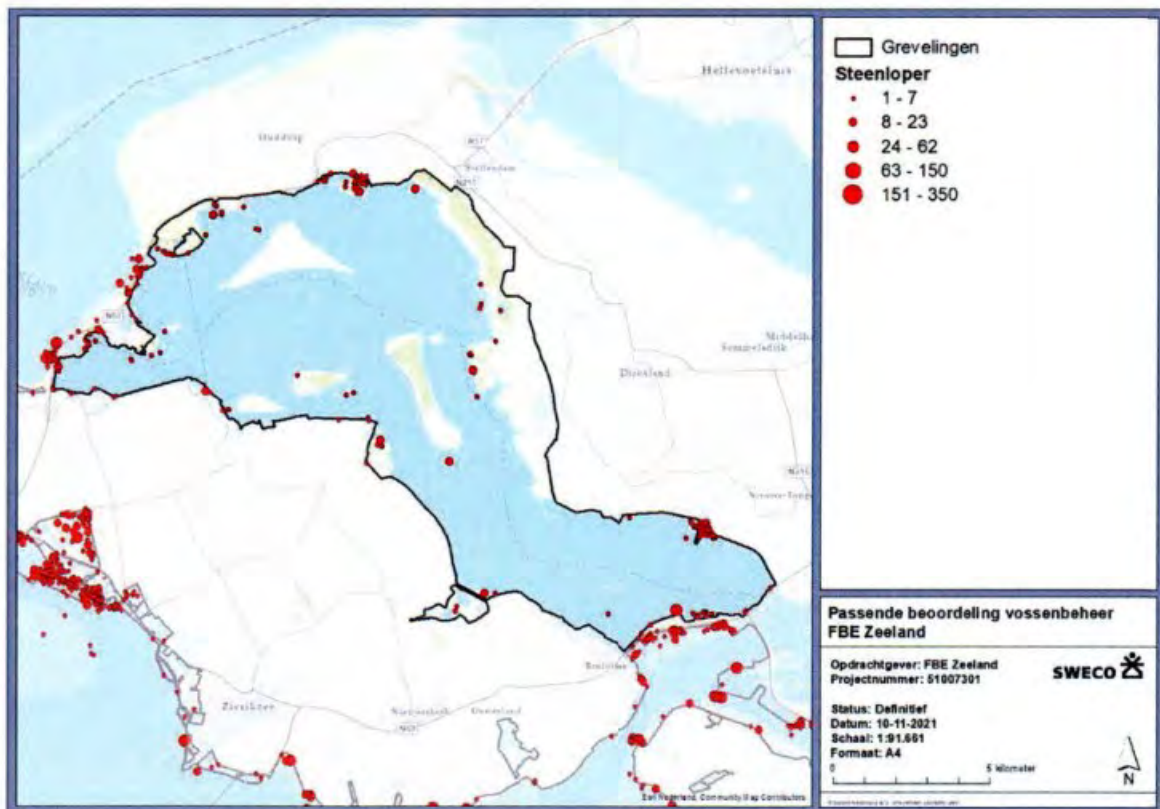
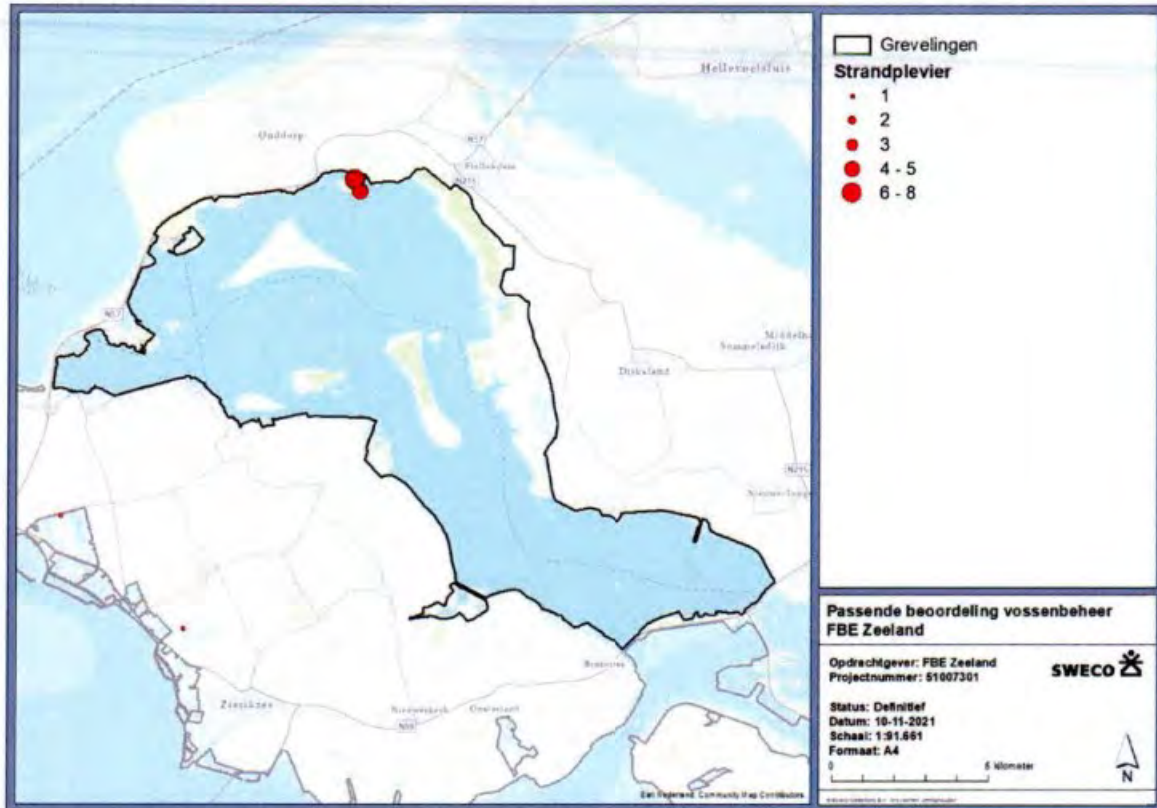
Steltlopers

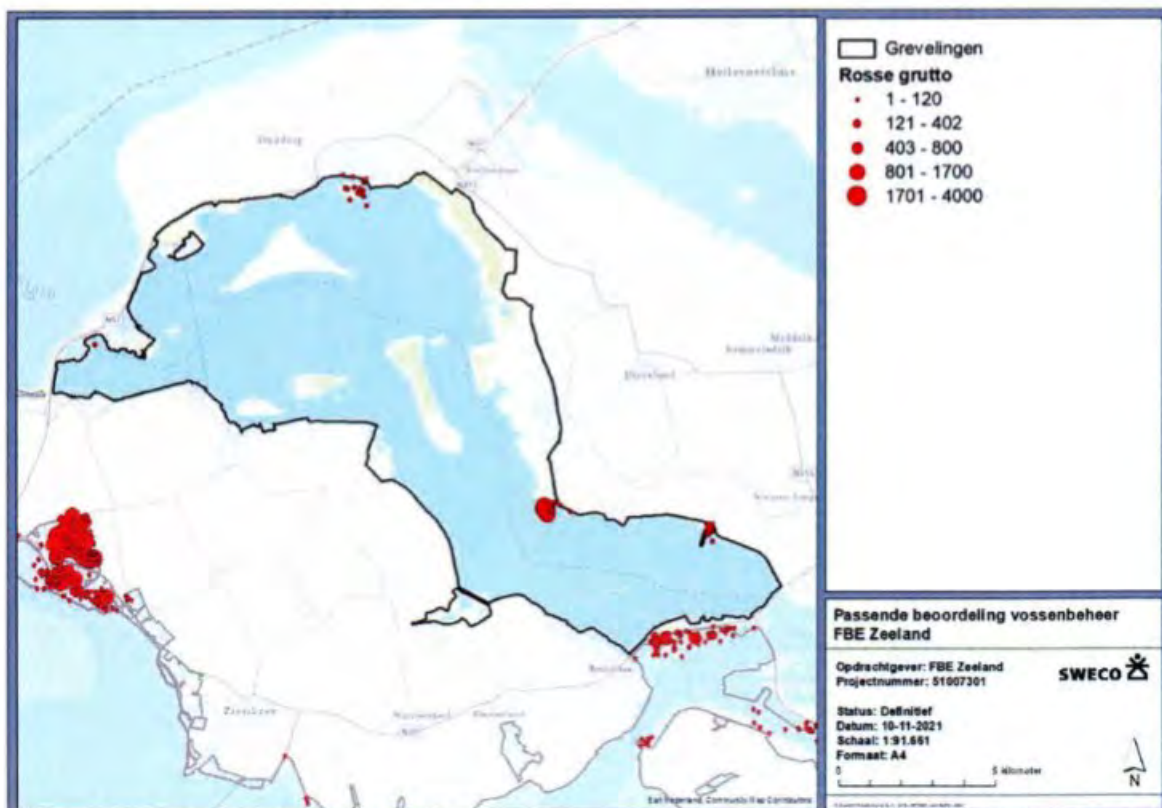
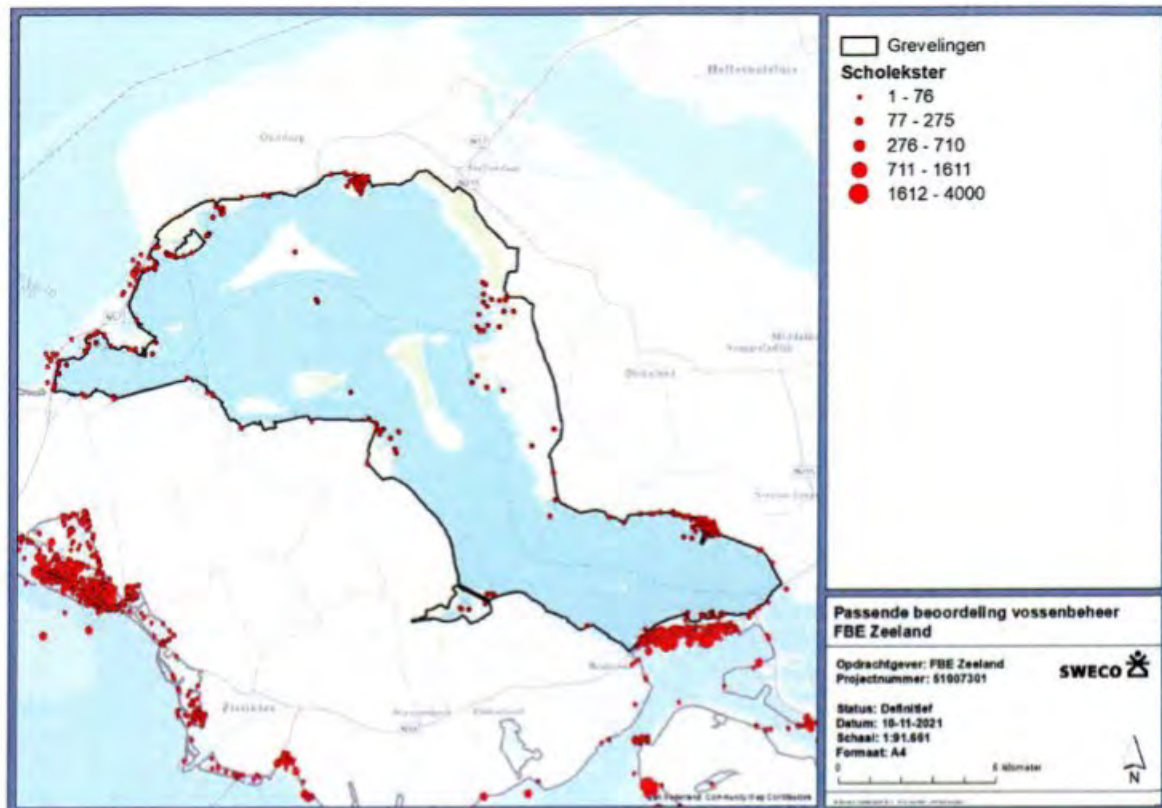

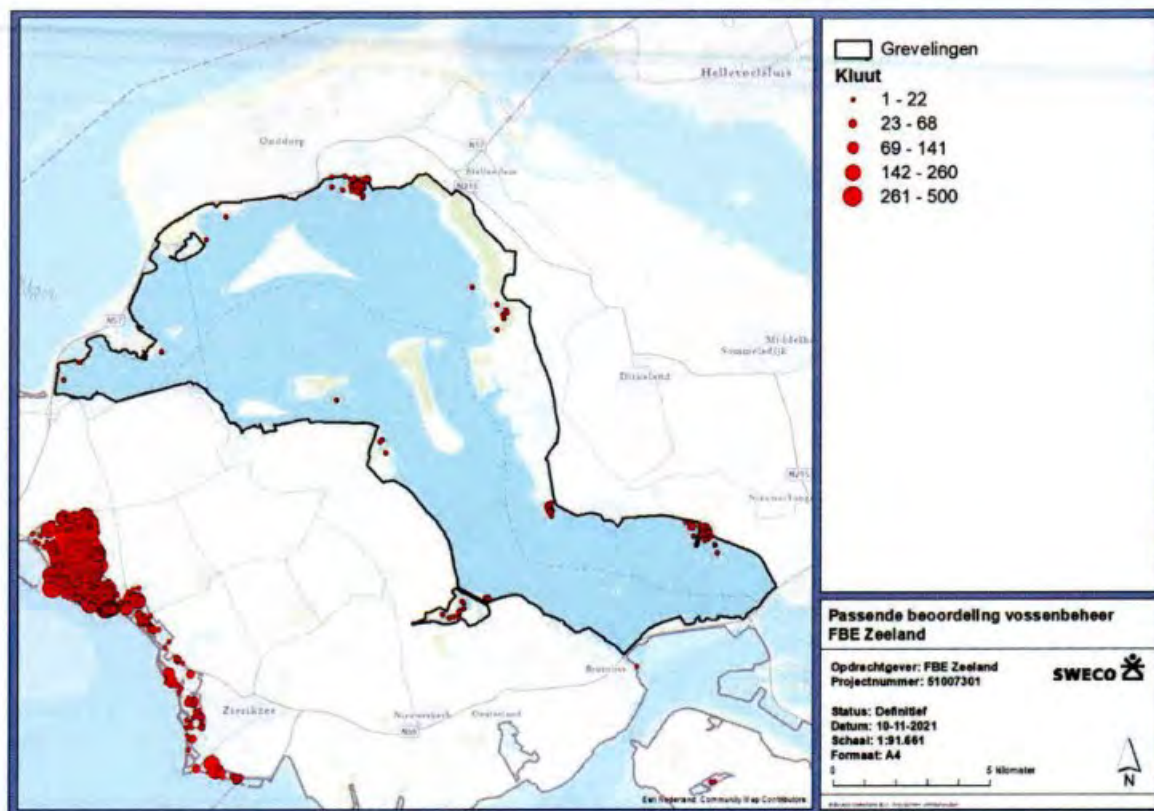

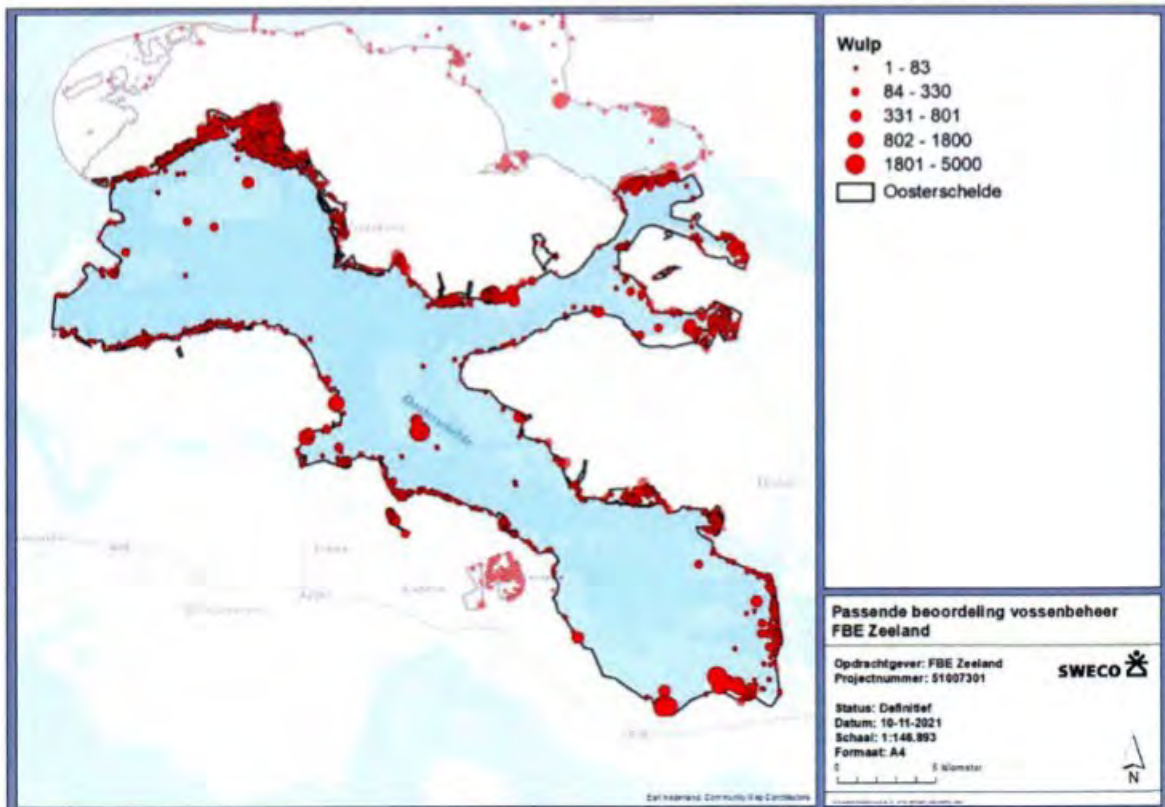
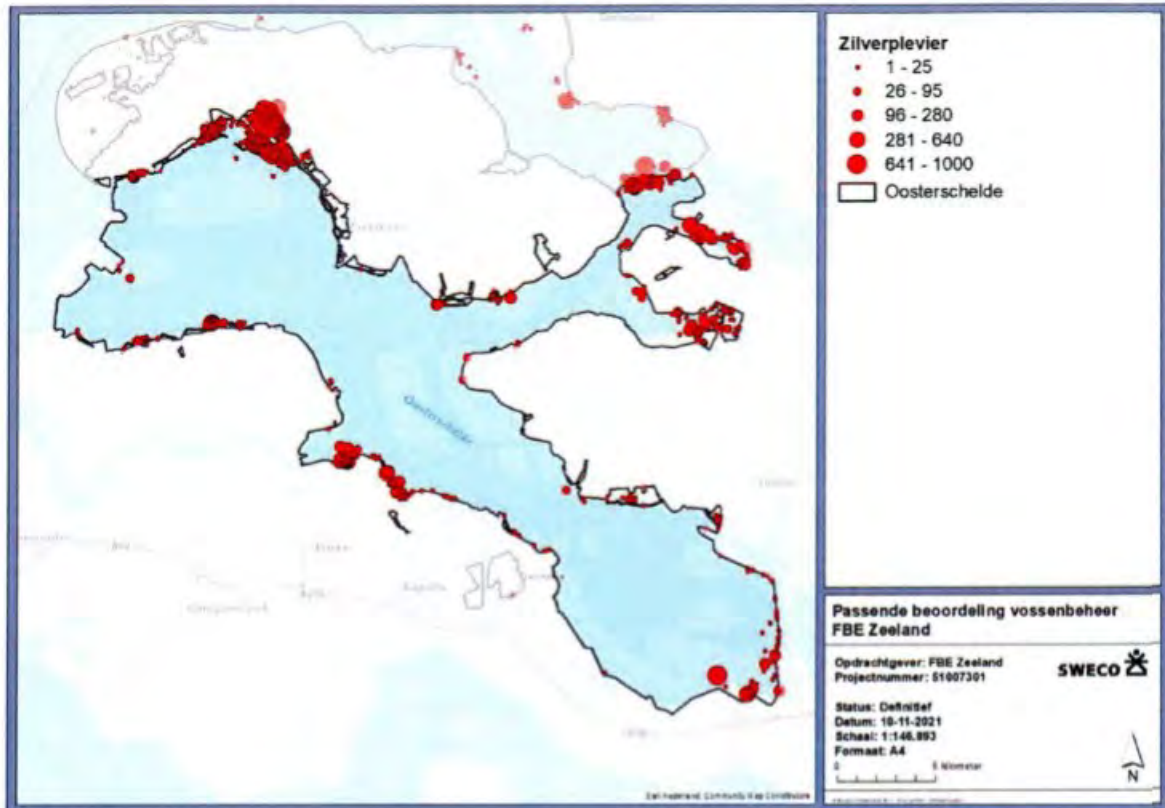

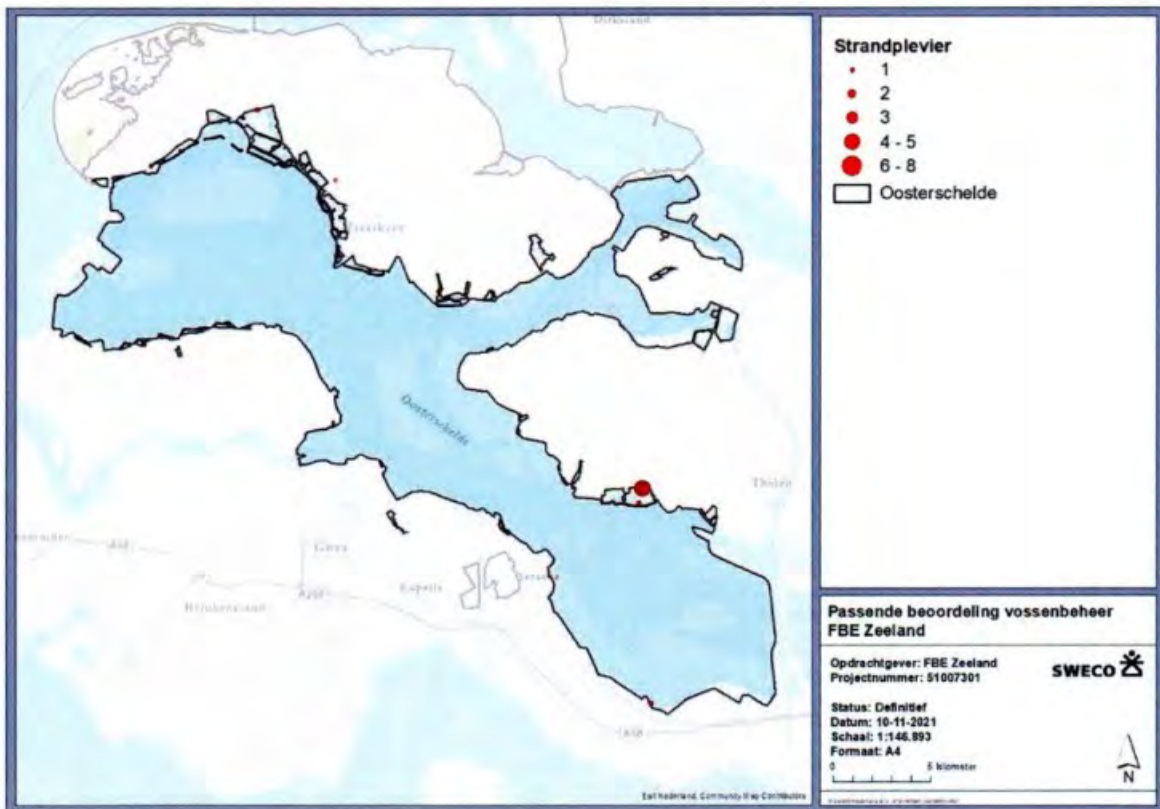
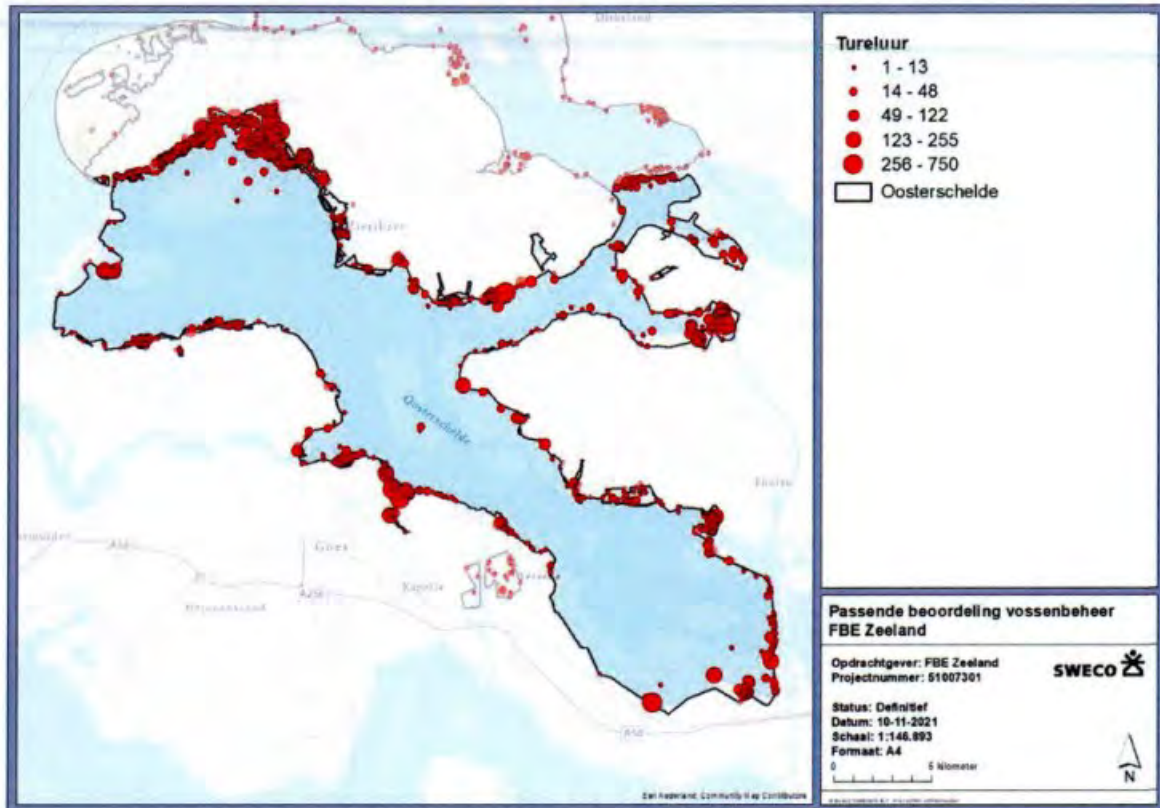

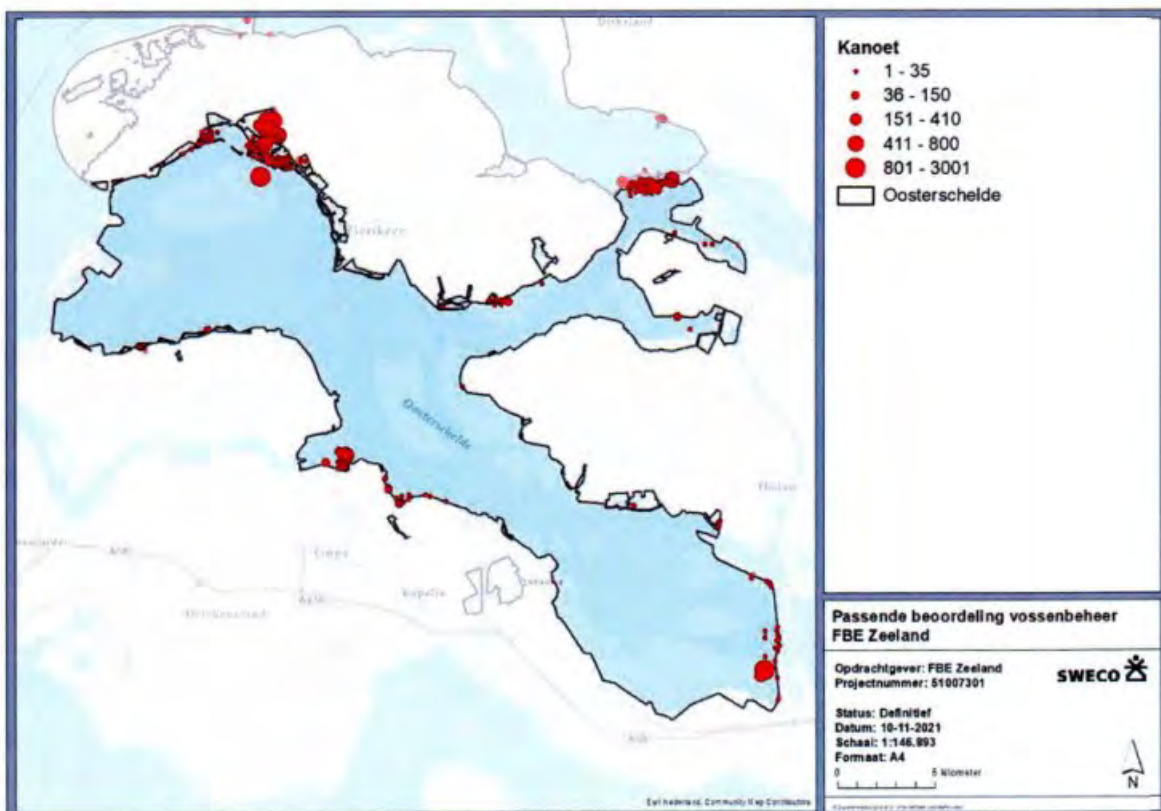
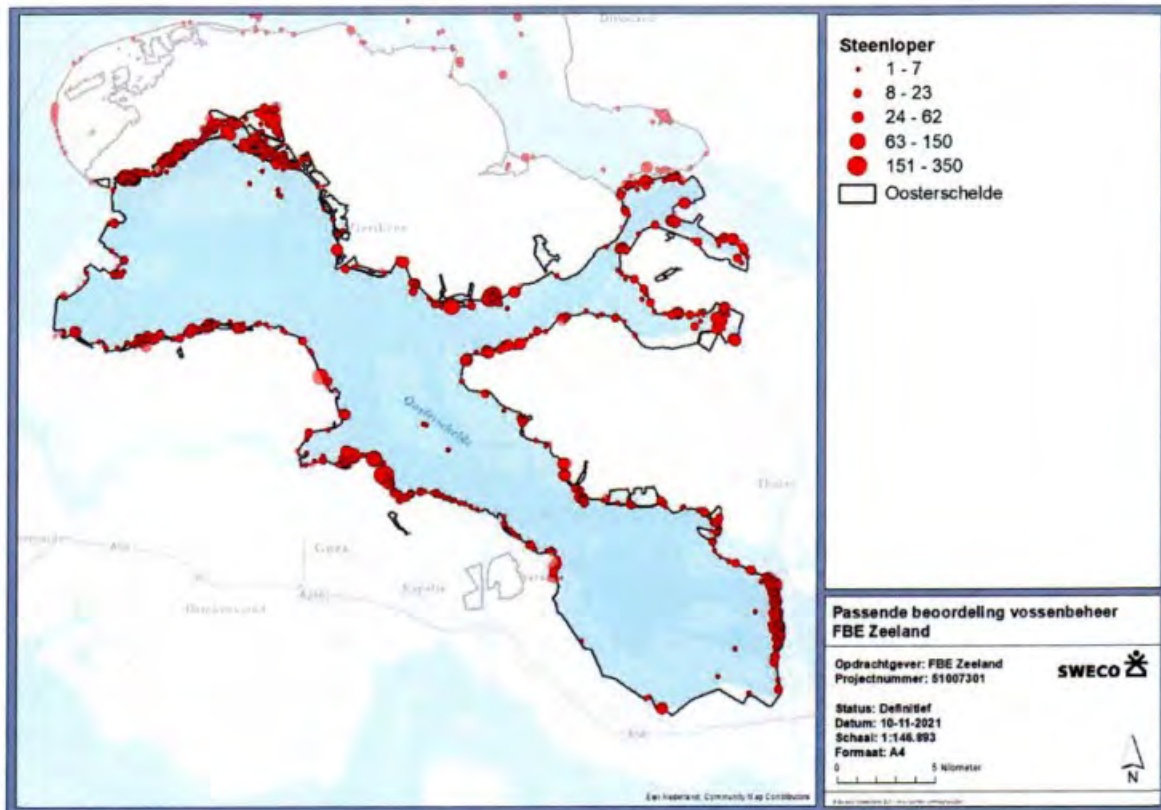

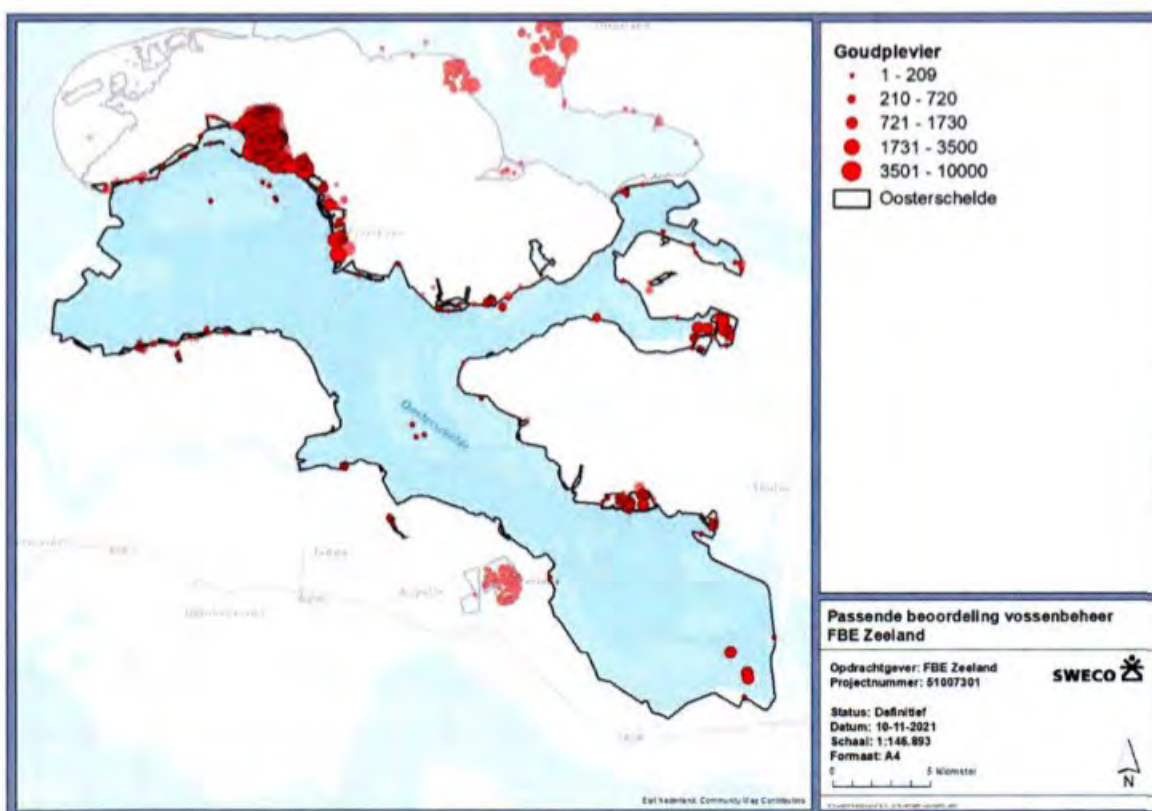
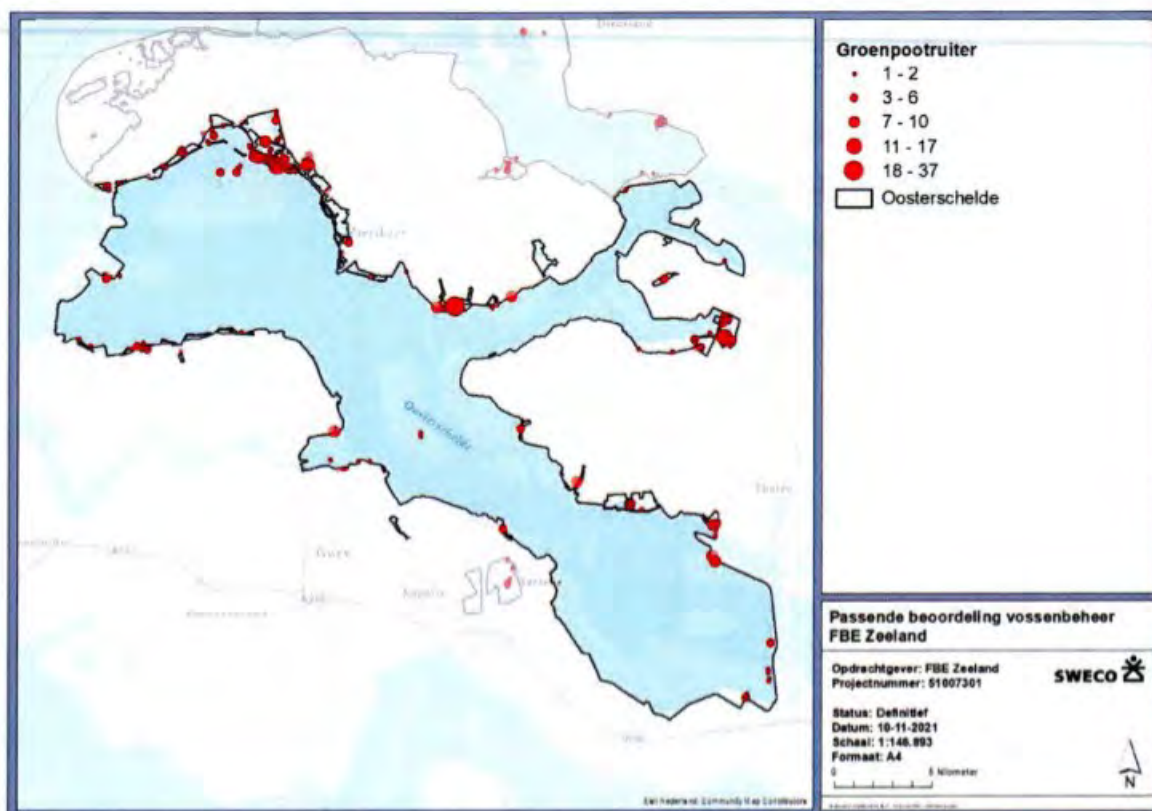

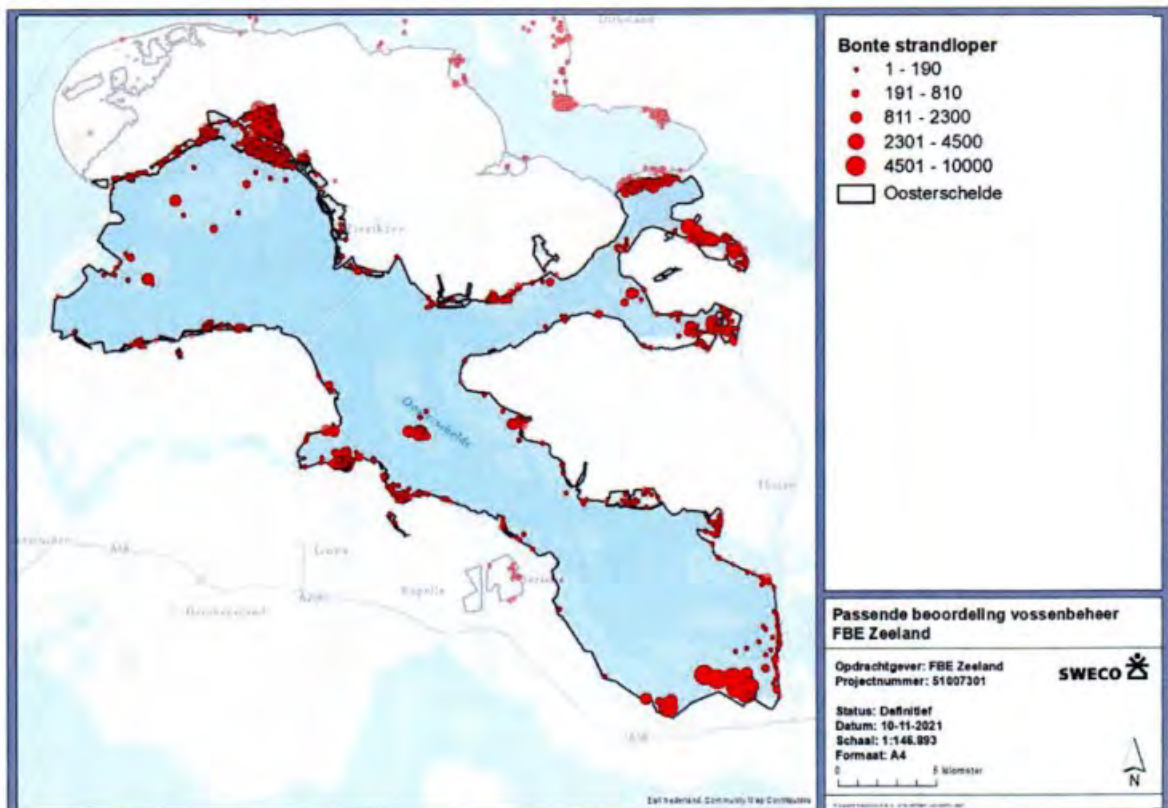
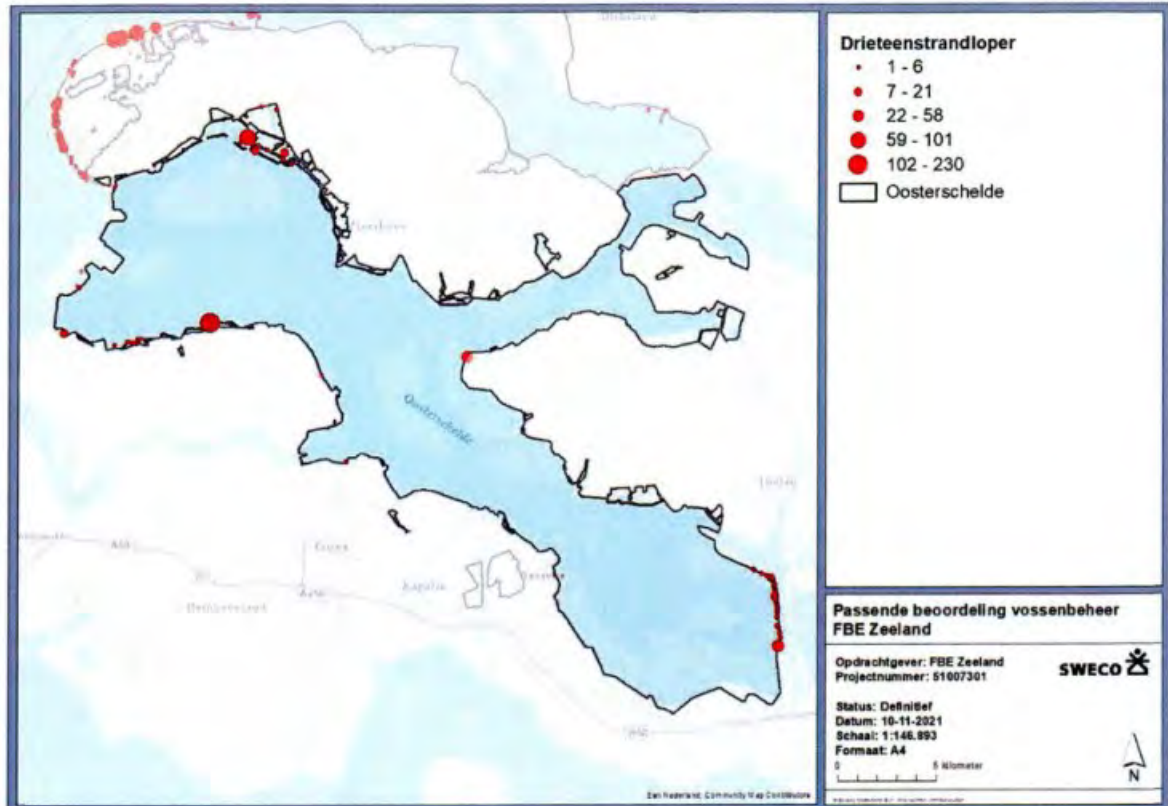

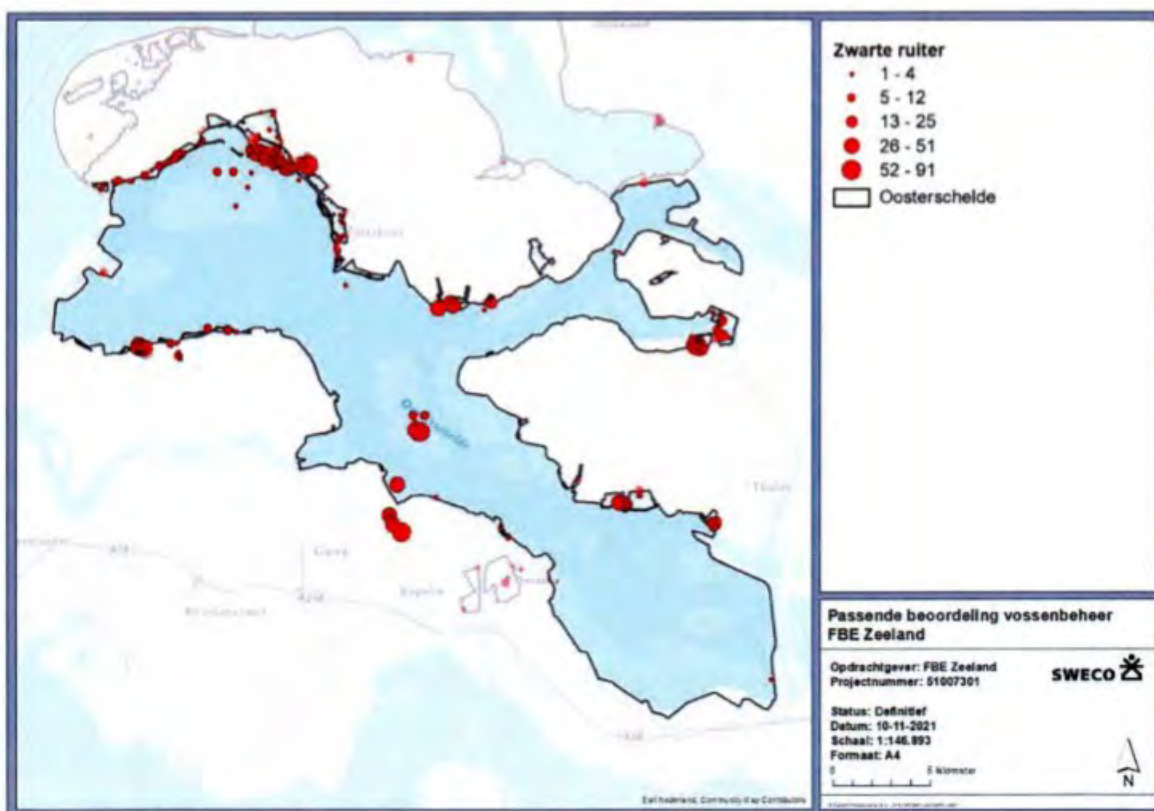
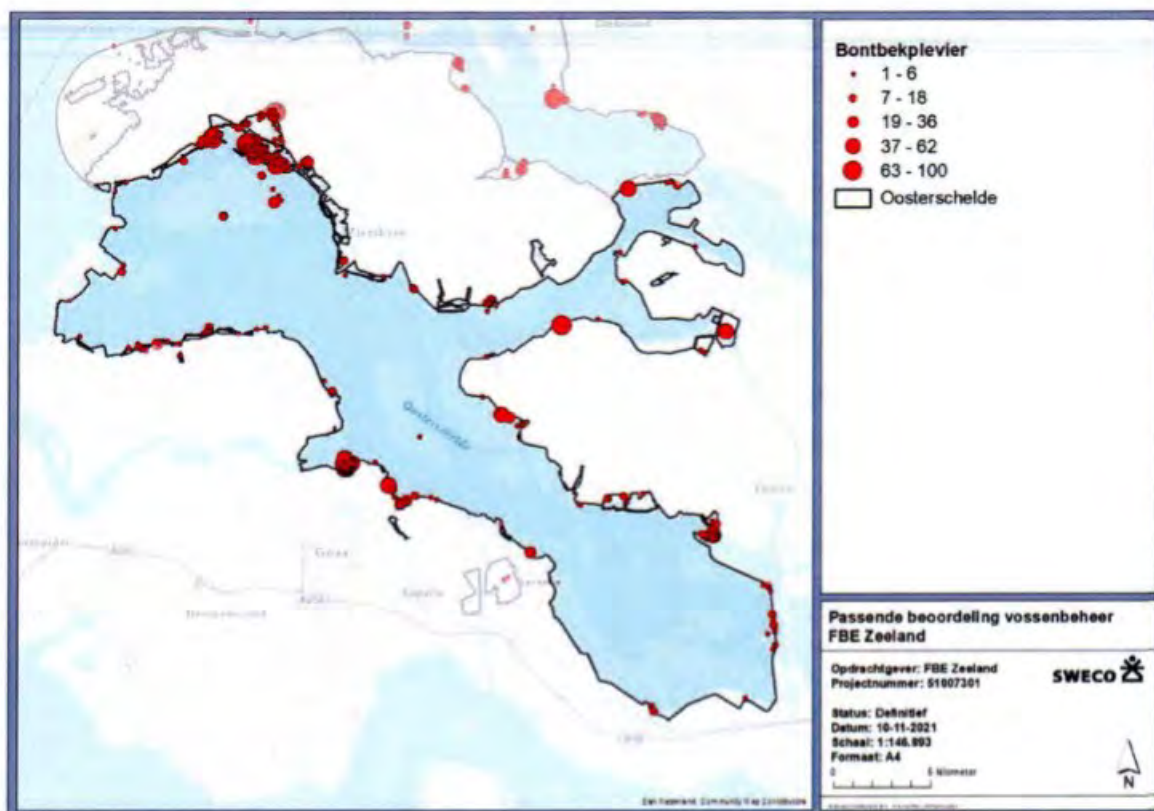

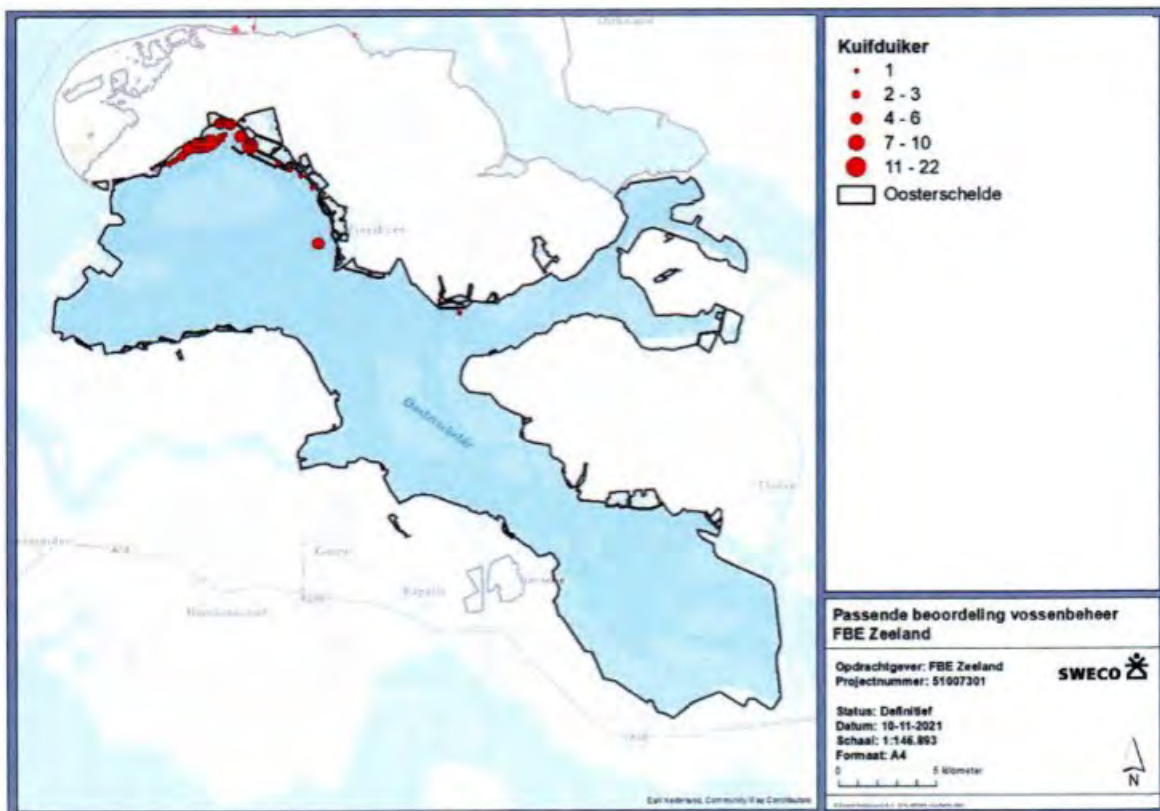
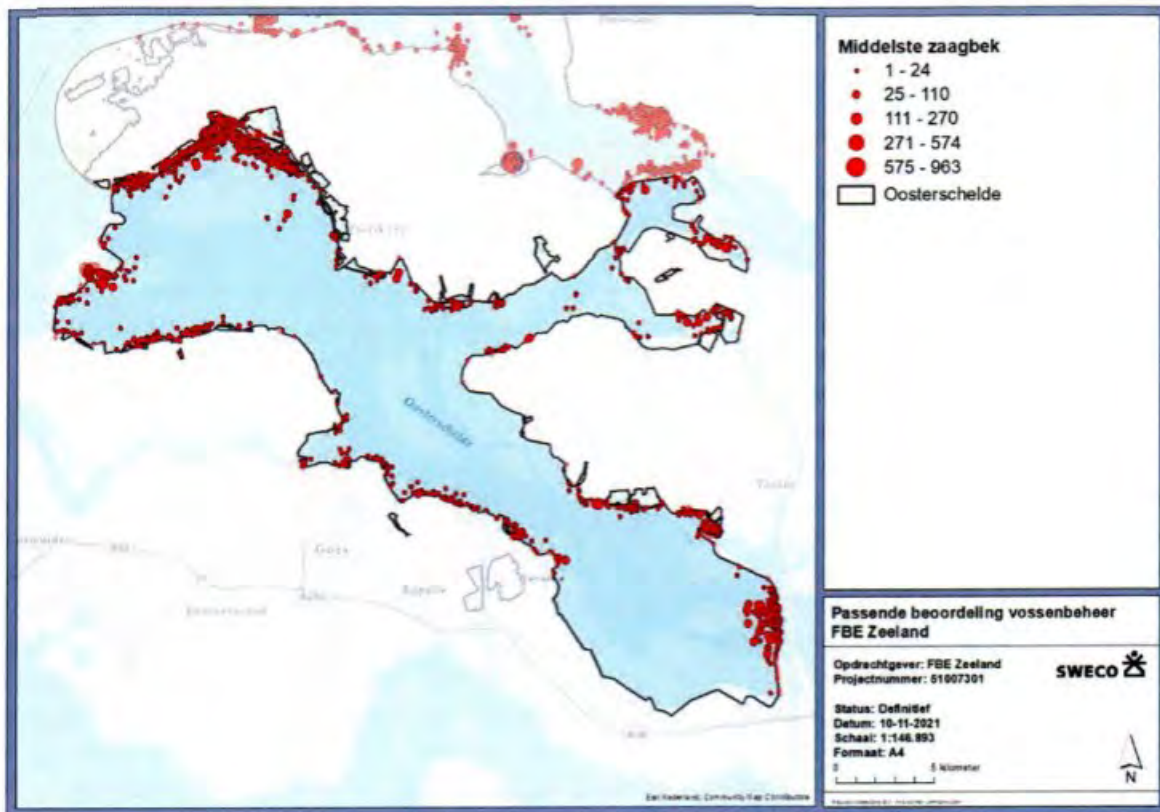

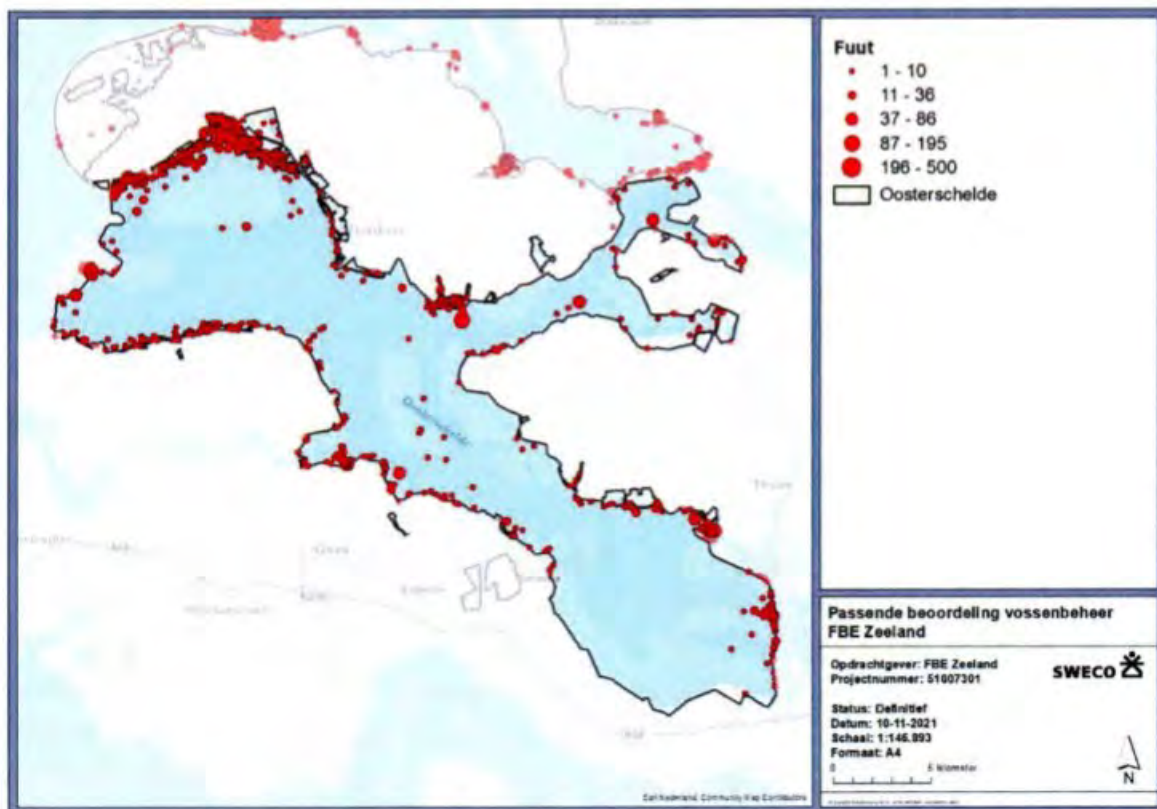
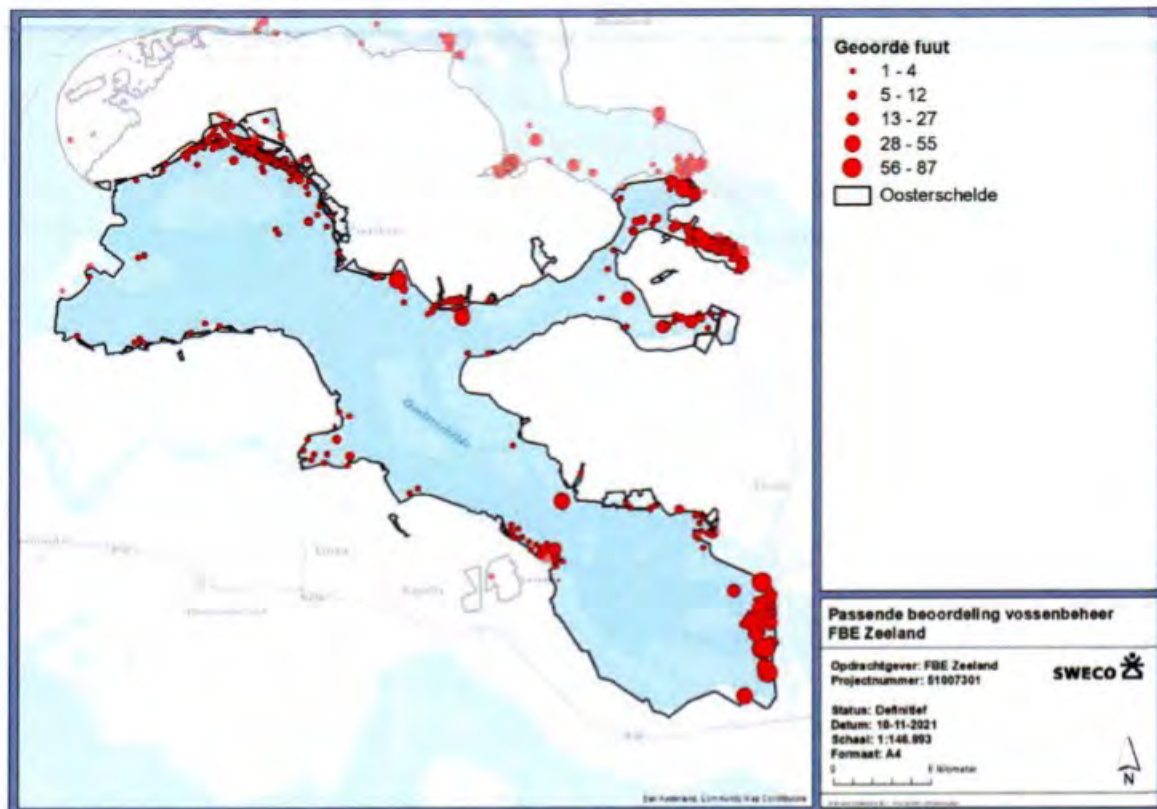

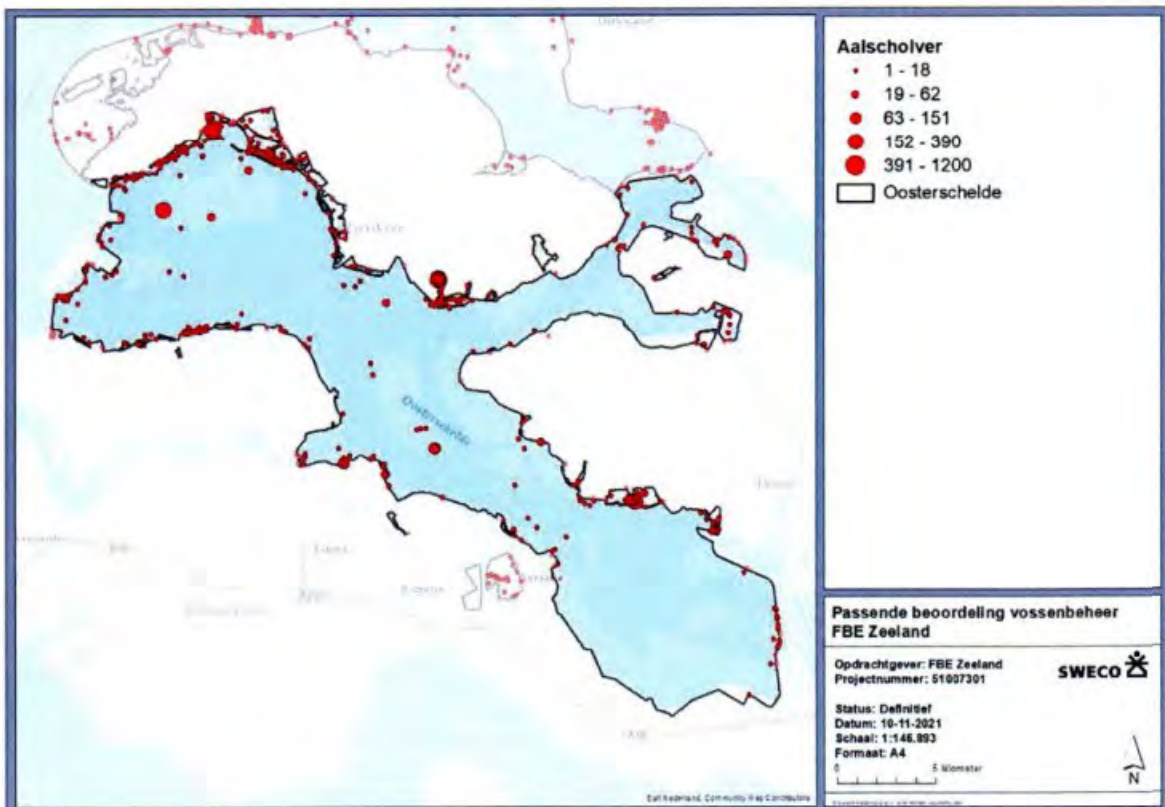
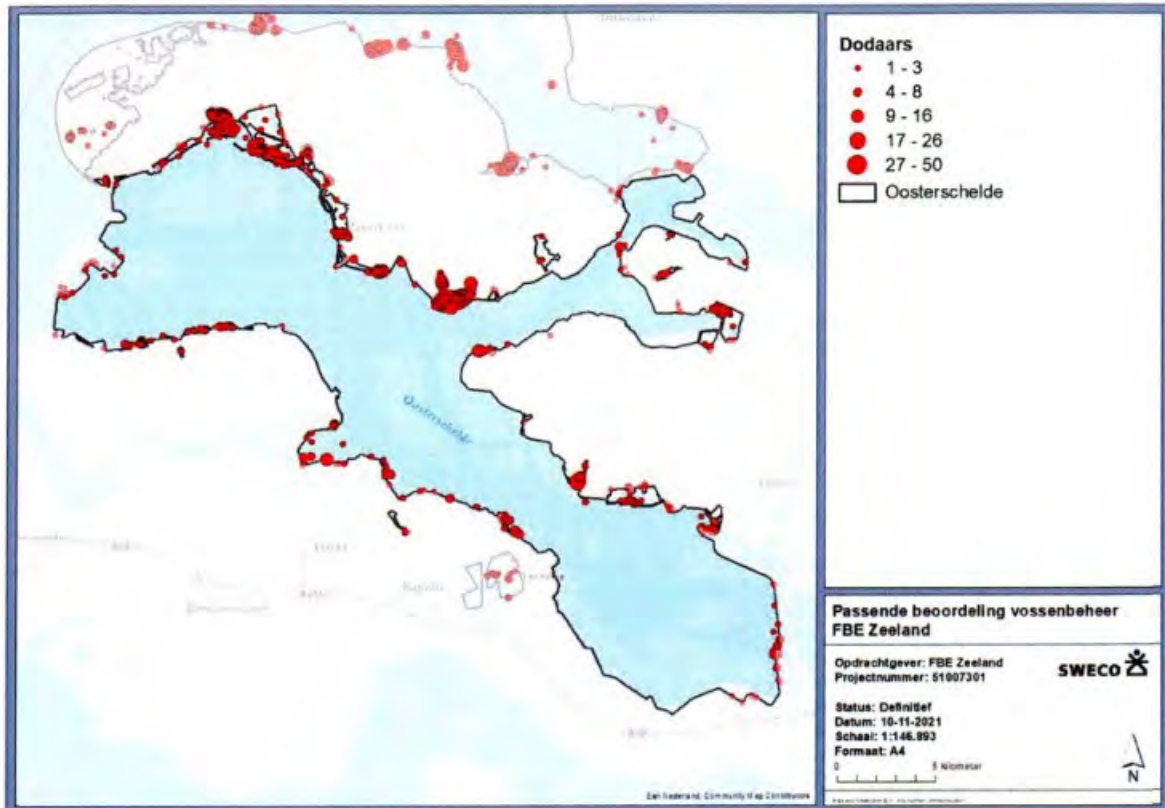

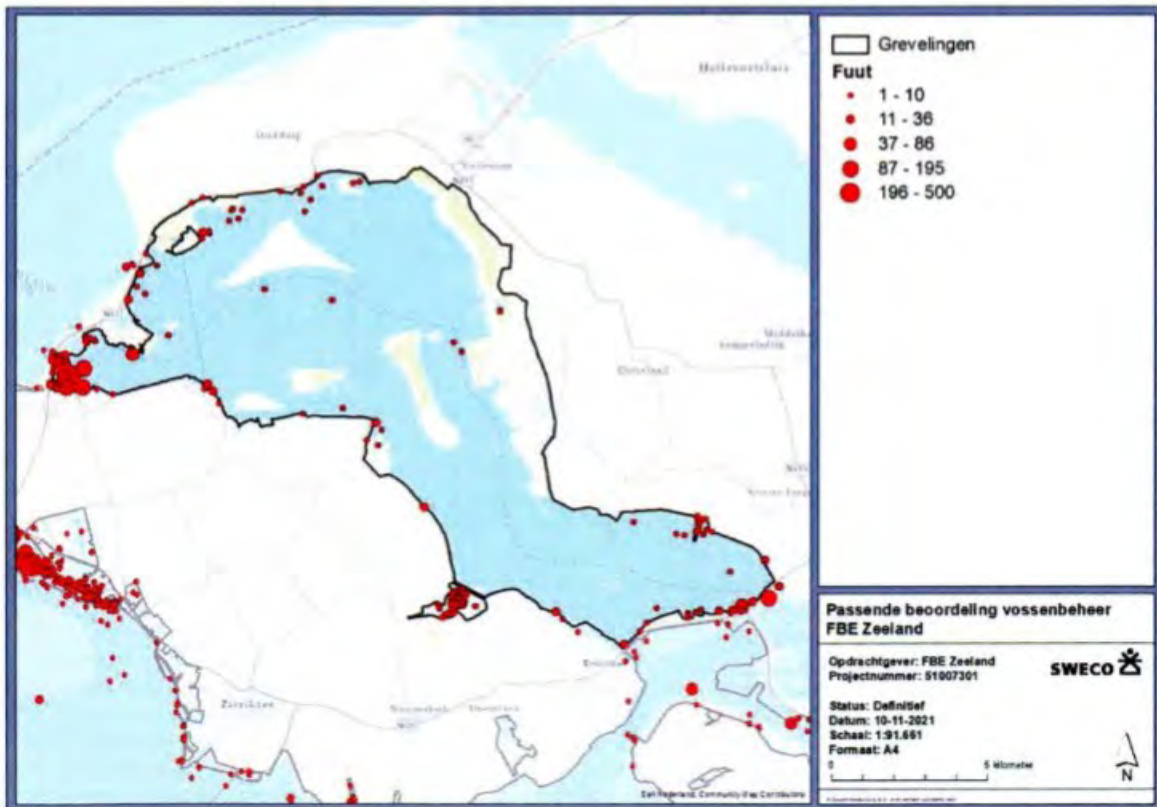
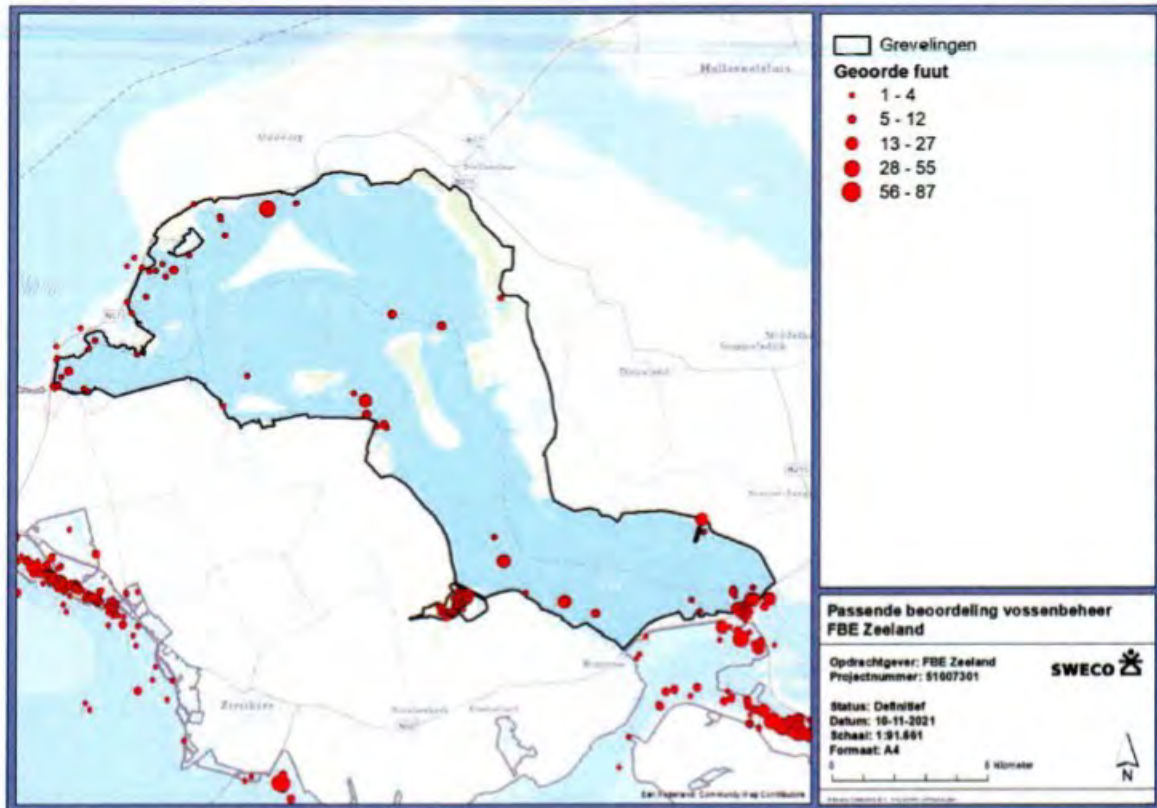

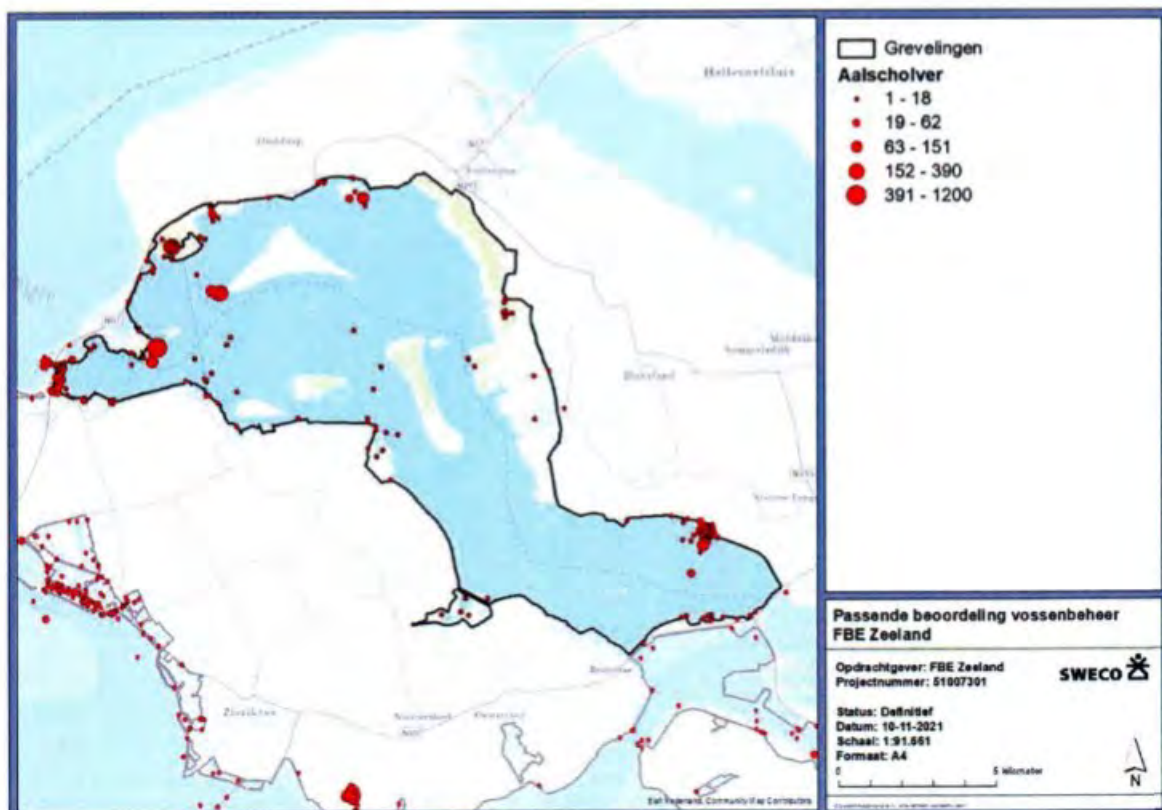
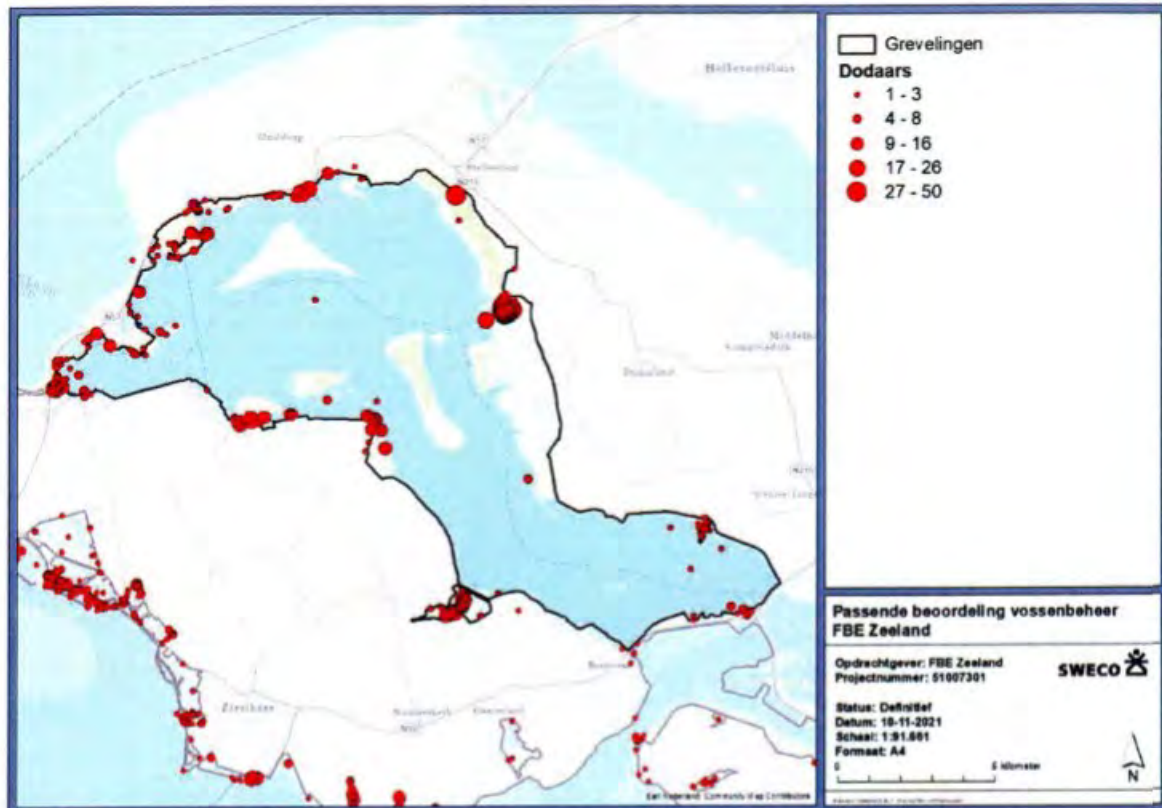
Futen en viseters

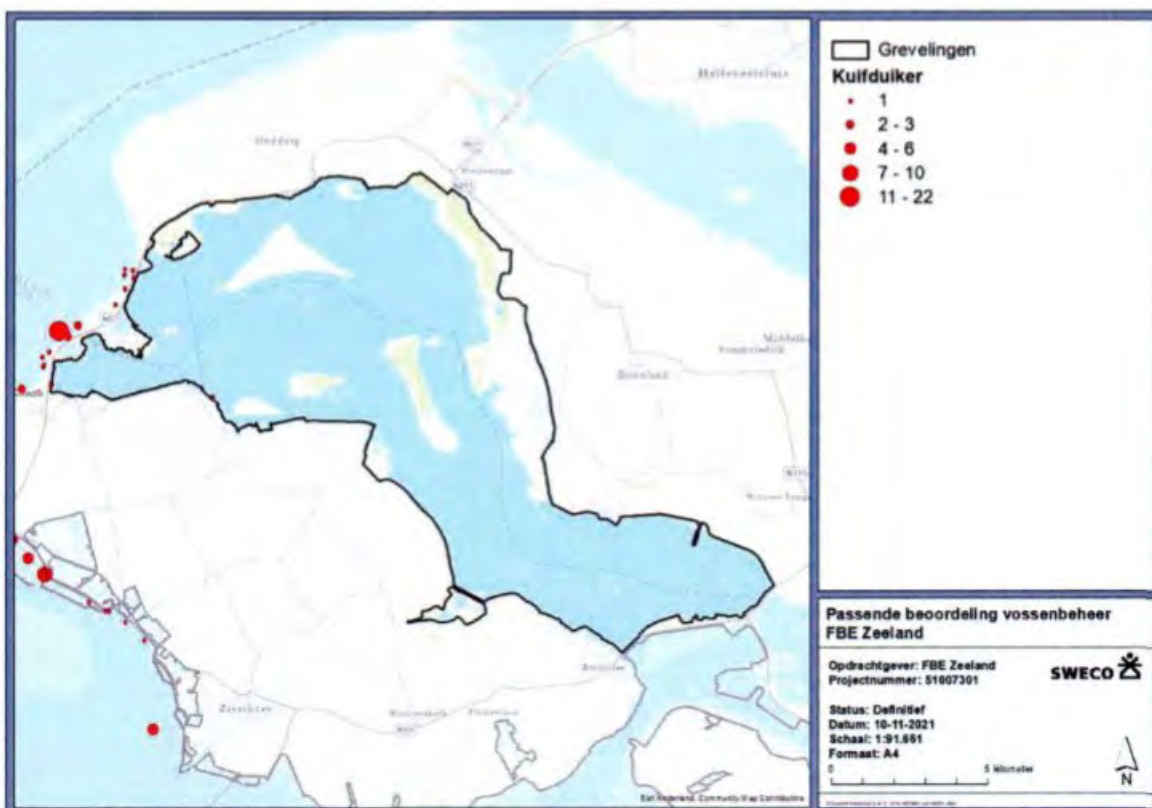
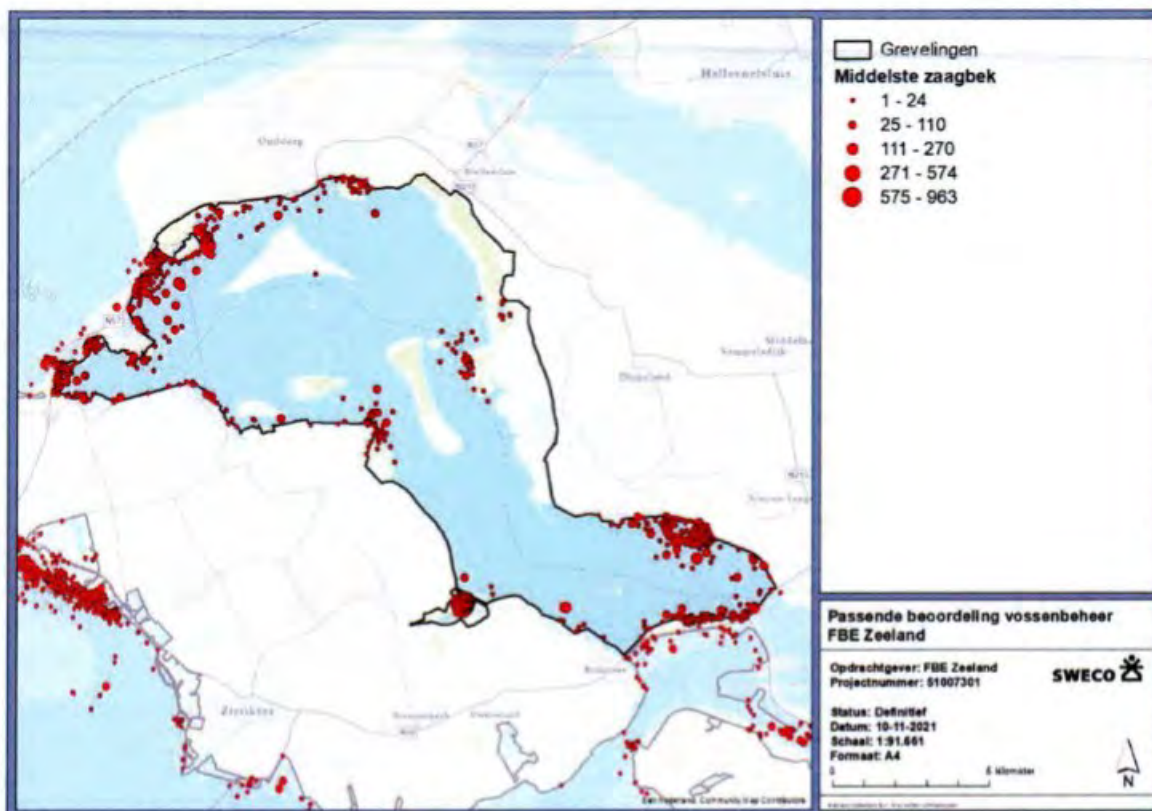

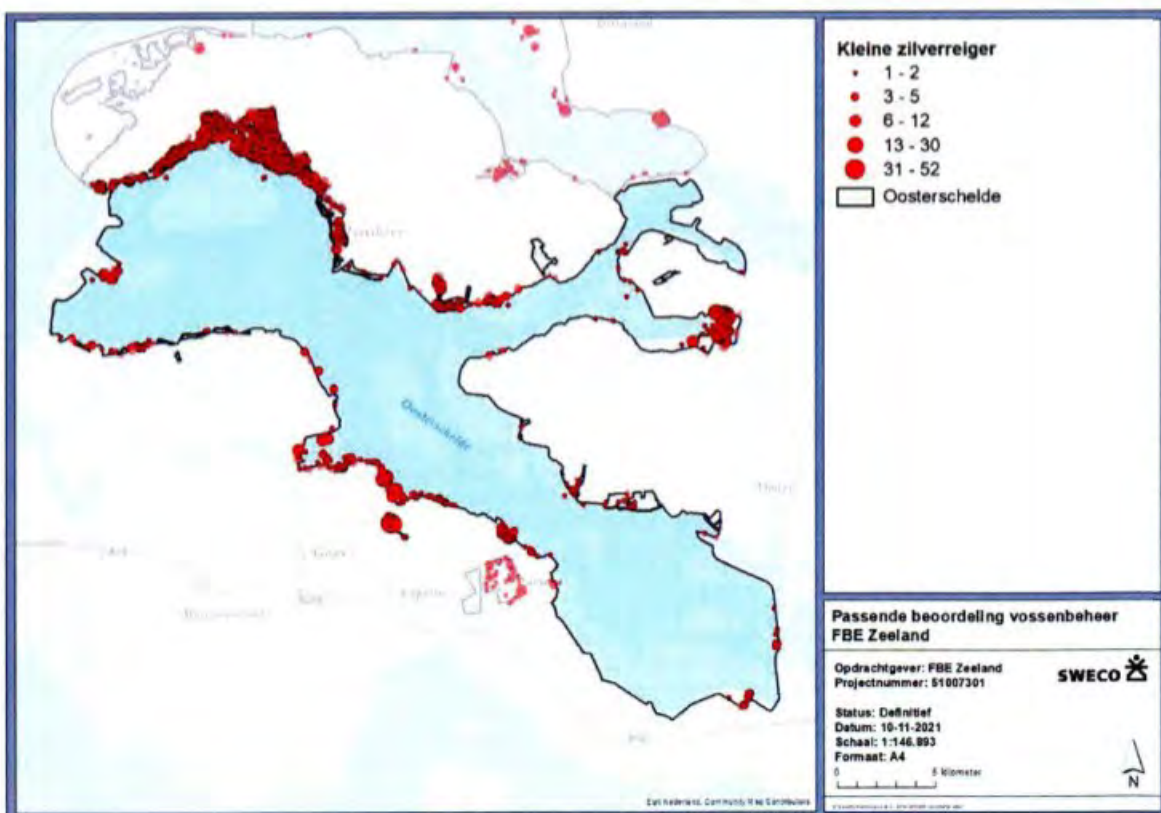
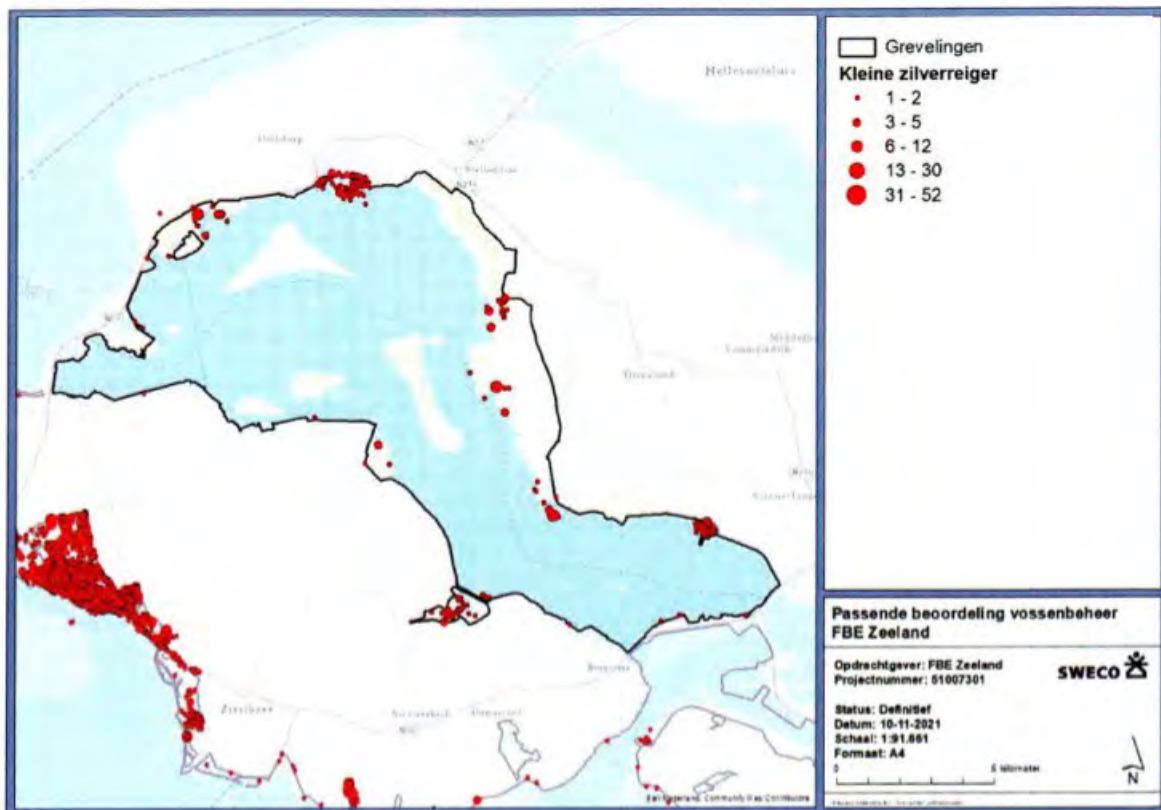

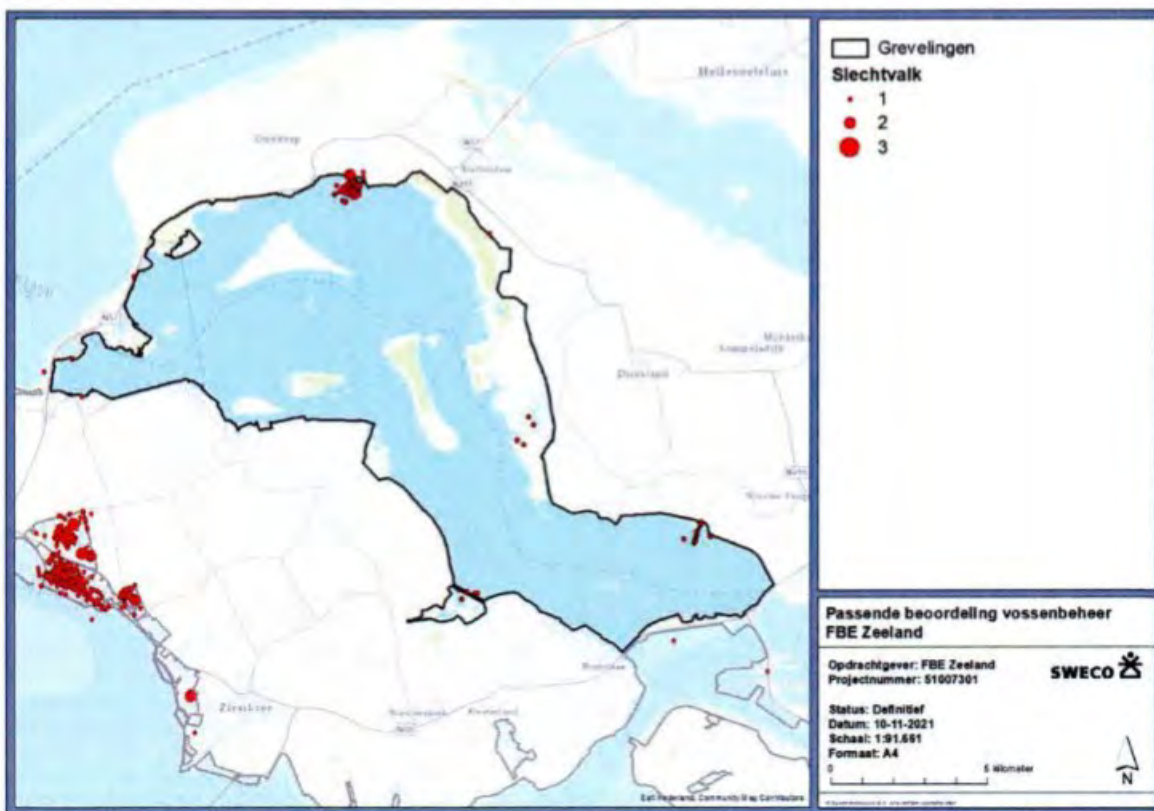
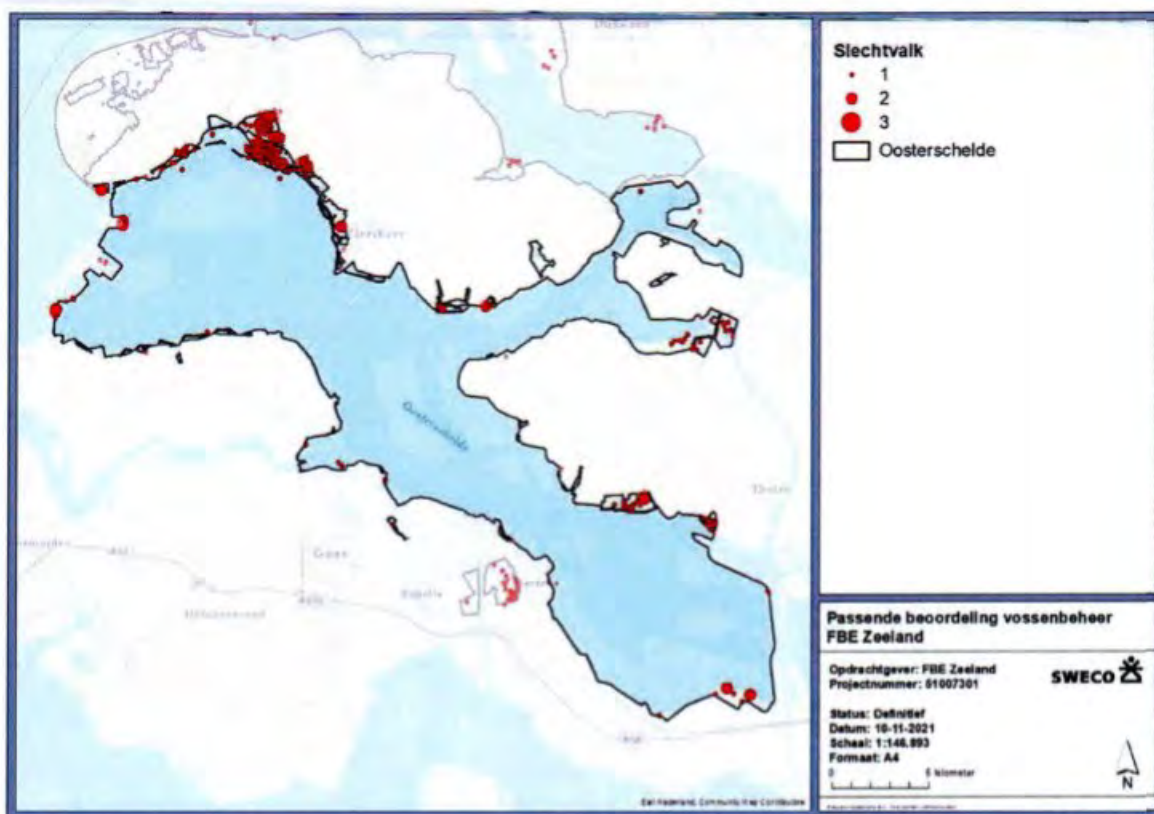

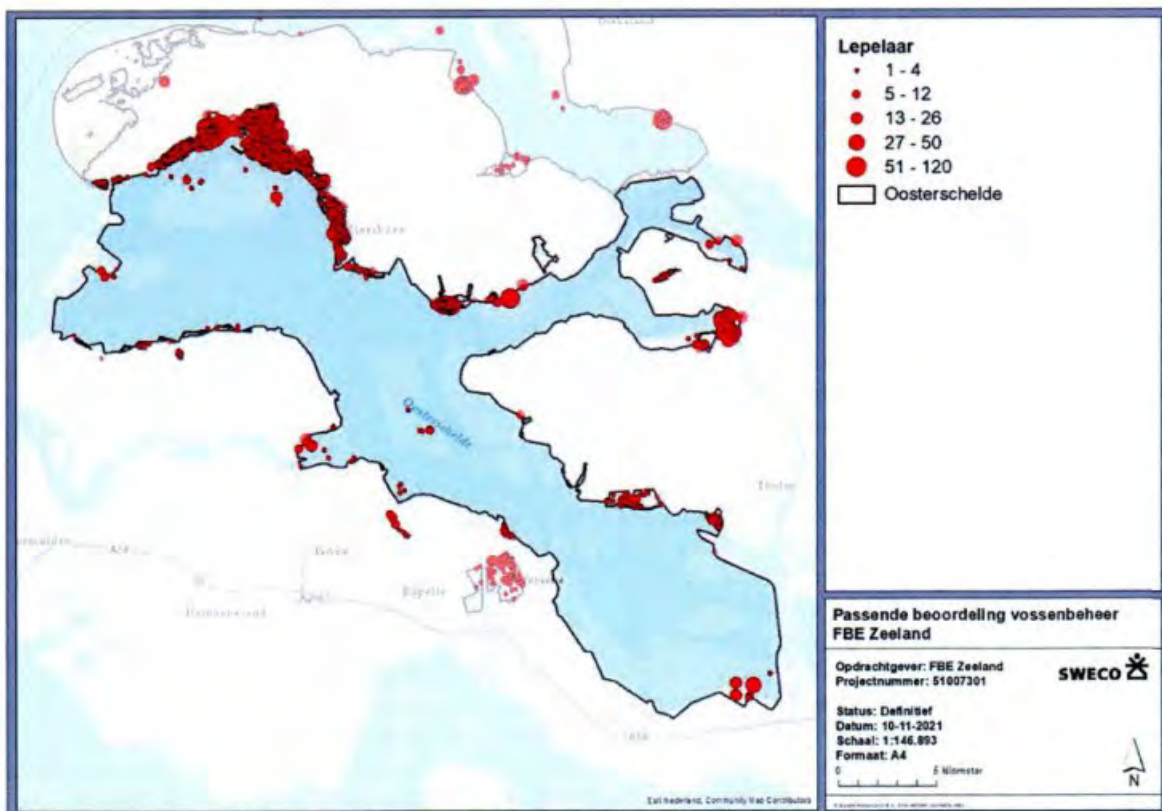
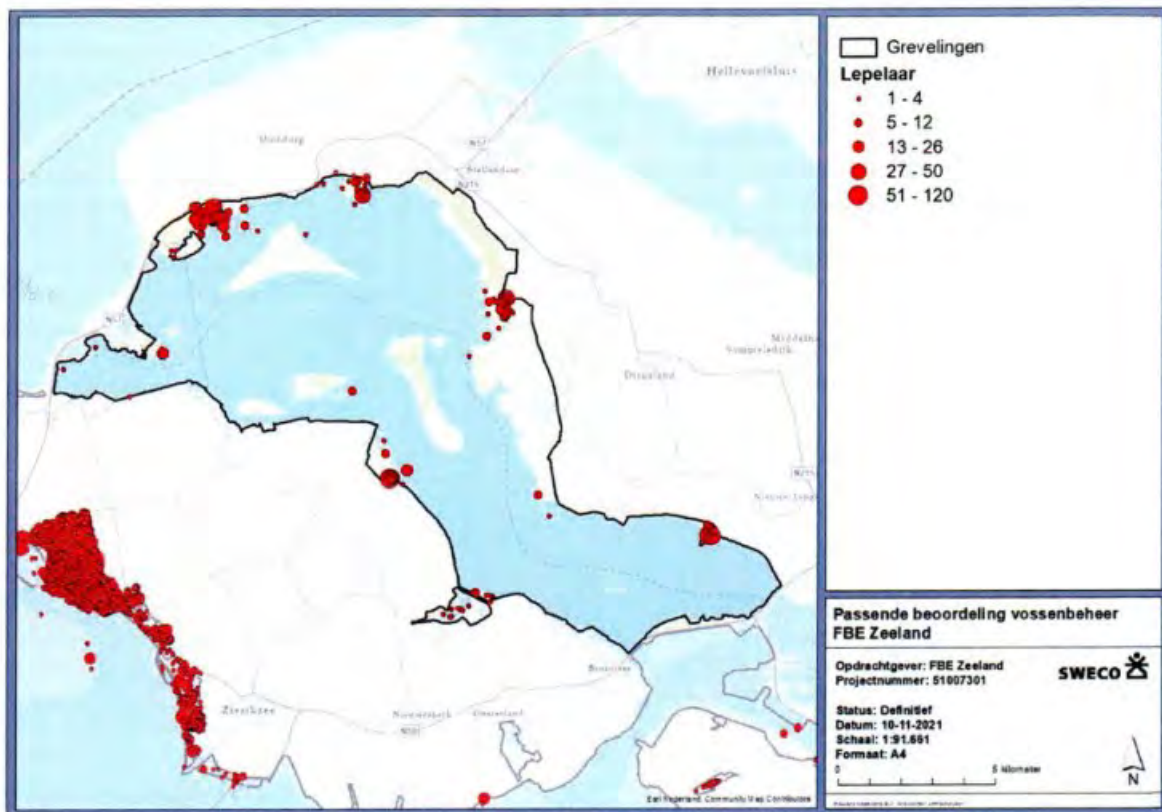
Reigers

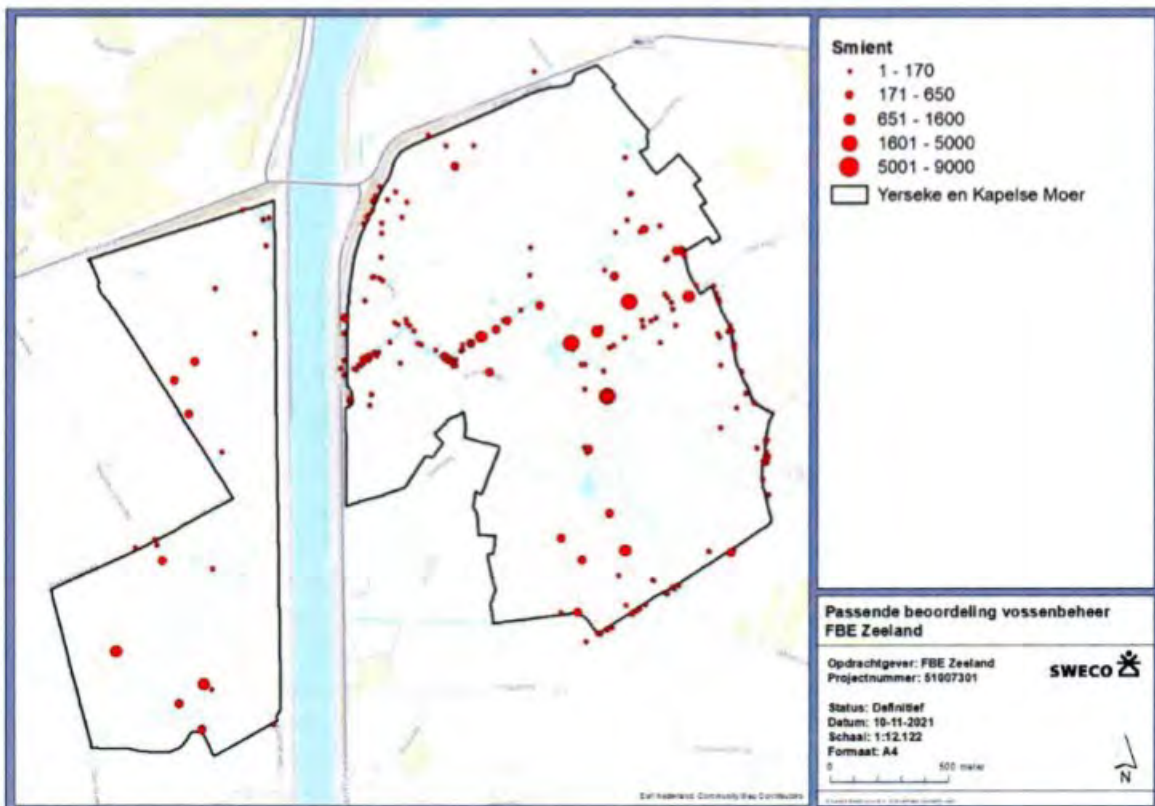
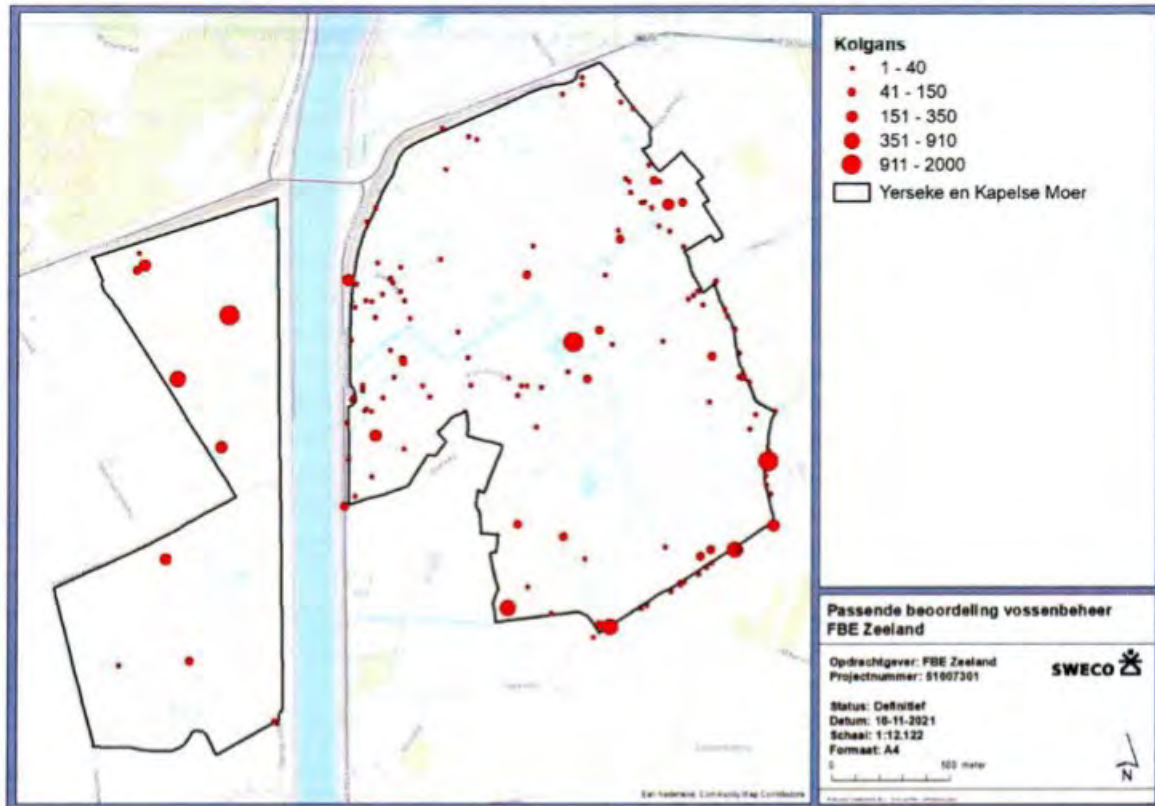

Roofvogels

Ibissen

Bijlage 3

Aerius-berekening

Variant 1 & Variant 2 & aanleg kunstbouw

Dit document bevat rekenresultaten van AERIUS Calculator. Het betreft de hoogst berekende stikstofbijdragen per stikstofgevoelig Natura 2000-gebied, op basis van rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant.

De berekening op basis van stikstofemissies gaat uit van de componenten ammoniak (NH₃) en/of stikstofdioxide (NO_x).

Wilt u verder rekenen of gegevens wijzigen? Importeer de pdf dan in Calculator. Voor meer toelichting verwijzen wij u naar de website www.aerius.nl.

Berekening Routes2

- ▶ Kenmerken
- ▶ Samenvatting emissies
- ▶ Depositieresultaten
- ▶ Gedetailleerde emissiegegevens

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via:
<https://www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers>.

AERIUS CALCULATOR

Contact

Rechtspersoon

Inrichtingslocatie

--

--, ---

Activiteit

Omschrijving

AERIUS kenmerk

Vossenbeheer

RVLA6PPzE2sq

Datum berekening

Rekenjaar

Rekenconfiguratie

23 november 2021, 16:56

2022

Berekend voor natuurgebieden

Totale emissie

Situatie 1

NOx

1,75 kg/j

NH₃

< 1 kg/j

Resultaten

Hectare met
hoogste bijdrage
(mol/ha/j)

Natuurgebied

Uw berekening heeft geen depositieresultaten opgeleverd boven 0,00 mol/ha/jr.

Toelichting

Vossenbeheer

Locatie
Routes2

Emissie
Routes2

Bron Sector	Emissie NH ₃	Emissie NO _x
1 Dijkwater Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
2 Dijkwater Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
3 Dijkwater Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
4 Dijkwater Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
5 Dijkwater Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
6 Dijkwater Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j

Bron Sector			Emissie NH ₃	Emissie NO _x
7		InlaagOuwerkerk Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
8		InlaagOuwerkerk Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
9		InlaagOuwerkerk Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
10		InlaagOuwerkerk Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
11		InlaagOuwerkerk Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
12		InlaagOuwerkerk Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
13		InlaagOuwerkerk Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
14		InlaagOuwerkerk Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
15		InlaagOuwerkerk Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
16		InlaagOuwerkerk Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
17		InlaagOuwerkerk Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
18		InlaagOuwerkerk Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
19		KapelseMoer Wegverkeer Buitenwegen	< 1 kg/j	< 1 kg/j

Bron Sector			Emissie NH ₃	Emissie NO _x
20	⋮	KapelseMoer Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
21	⋮	KapelseMoer Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
22	⋮	KapelseMoer Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
23	⋮	KapelseMoer Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
24	⋮	KapelseMoer Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
25	⋮	KapelseMoer Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
26	⋮	KapelseMoer Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
27	⋮	KopSchouwen Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
28	⋮	KopSchouwen Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
29	⋮	KopSchouwen Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
30	⋮	KopSchouwen Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
31	⋮	KopSchouwen Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
32	⋮	KopSchouwen Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j

Bron Sector			Emissie NH ₃	Emissie NO _x
33		KopSchouwen Wegverkeer Buitenwegen	< 1 kg/j	< 1 kg/j
34	⋮	KopSchouwen Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
35	⋮	KopSchouwen Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
36	⋮	KopSchouwen Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
37	⋮	KopSchouwen Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
38	⋮	KopSchouwen Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
39	⋮	KopSchouwen Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
40	⋮	KopSchouwen Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
41	⋮	KopSchouwen Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
42	⋮	KopSchouwen Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
43		KopSchouwen Wegverkeer Buitenwegen	< 1 kg/j	< 1 kg/j
44		KopSchouwen Wegverkeer Buitenwegen	< 1 kg/j	< 1 kg/j
45	⋮	PrunjeSchelpenhoek Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j

Bron Sector			Emissie NH ₃	Emissie NO _x
46		PrunjeSchelpenhoek Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
47		PrunjeSchelpenhoek Wegverkeer Snelwegen	< 1 kg/j	< 1 kg/j
48		PrunjeSchelpenhoek Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
49		PrunjeSchelpenhoek Wegverkeer Buitenwegen	< 1 kg/j	< 1 kg/j
50		PrunjeSchelpenhoek Wegverkeer Snelwegen	< 1 kg/j	< 1 kg/j
51		PrunjeSchelpenhoek Wegverkeer Snelwegen	< 1 kg/j	< 1 kg/j
52		PrunjeSchelpenhoek Wegverkeer Snelwegen	< 1 kg/j	< 1 kg/j
53		PrunjeSchelpenhoek Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
54		YersekeMoer Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
55		YersekeMoer Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
56		YersekeMoer Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
57		YersekeMoer Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
58		YersekeMoer Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j

Bron Sector			Emissie NH ₃	Emissie NO _x
59		YersekeMoer Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
60		YersekeMoer Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
61		YersekeMoer Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
62		YersekeMoer Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
63		YersekeMoer Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
64		YersekeMoer Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
65		YersekeMoer Wegverkeer Buitenwegen	< 1 kg/j	< 1 kg/j

Emissie
(per bron)
Routes2

Naam
Locatie (X,Y)
NOx
NH3

Dijkwater
59839, 411284
< 1 kg/j
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
Locatie (X,Y)
NOx
NH3

Dijkwater
61129, 411031
< 1 kg/j
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
Locatie (X,Y)
NOx
NH3

Dijkwater
60388, 410632
< 1 kg/j
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
Locatie (X,Y)
NOx
NH₃

Dijkwater
59536, 410638
< 1 kg/j
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
Locatie (X,Y)
NOx
NH₃

Dijkwater
59208, 410598
< 1 kg/j
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
Locatie (X,Y)
NOx
NH₃

Dijkwater
61052, 410807
< 1 kg/j
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam InlaagOuwerkerk
Locatie (X,Y) 58094, 405054
NOx < 1 kg/j
NH3 < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam InlaagOuwerkerk
Locatie (X,Y) 58119, 404371
NOx < 1 kg/j
NH3 < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam InlaagOuwerkerk
Locatie (X,Y) 56280, 404202
NOx < 1 kg/j
NH3 < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam InlaagOuwerkerk
Locatie (X,Y) 56634, 405853
NOx < 1 kg/j
NH3 < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam InlaagOuwerkerk
Locatie (X,Y) 56711, 405453
NOx < 1 kg/j
NH3 < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam InlaagOuwerkerk
Locatie (X,Y) 57274, 404712
NOx < 1 kg/j
NH3 < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam InlaagOuwerkerk
Locatie (X,Y) 57944, 403973
NOx < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam InlaagOuwerkerk
Locatie (X,Y) 56945, 404884
NOx < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam InlaagOuwerkerk
Locatie (X,Y) 57291, 404968
NOx < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam	InlaagOuwkerk
Locatie (X,Y)	57584, 404962
NOx	< 1 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam	InlaagOuwerkerk
Locatie (X,Y)	57263, 405219
NOx	< 1 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam	InlaagOuwerkerk
Locatie (X,Y)	56420, 405190
NOx	< 1 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam Kapelse Moer
Locatie (X,Y) 58213, 390507
NOx < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam Kapelse Moer
Locatie (X,Y) 58488, 389197
NOx < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam Kapelse Moer
Locatie (X,Y) 57716, 388339
NOx < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam Kapelse Moer
Locatie (X,Y) 58883, 389217
NO_x < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NO _x NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam Kapelse Moer
Locatie (X,Y) 58348, 389240
NO_x < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NO _x NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam Kapelse Moer
Locatie (X,Y) 58562, 389354
NO_x < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NO _x NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

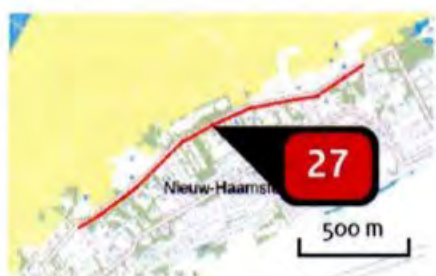
Naam Kapelse Moer
Locatie (X,Y) 57941, 389744
NOx < 1 kg/j
NH3 < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam Kapelse Moer
Locatie (X,Y) 58829, 390856
NOx < 1 kg/j
NH3 < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam Kop Schouwen
Locatie (X,Y) 38371, 415361
NOx < 1 kg/j
NH3 < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
KopSchouwen
Locatie (X,Y)
38817, 415922
NOx
< 1 kg/j
NH₃
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
KopSchouwen
Locatie (X,Y)
40315, 415817
NOx
< 1 kg/j
NH₃
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
KopSchouwen
Locatie (X,Y)
39708, 415198
NOx
< 1 kg/j
NH₃
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
Locatie (X,Y)
NOx
NH3

KopSchouwen
41229, 414464
< 1 kg/j
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
Locatie (X,Y)
NOx
NH3

KopSchouwen
41582, 415242
< 1 kg/j
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
Locatie (X,Y)
NOx
NH3

KopSchouwen
43845, 416200
< 1 kg/j
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
Locatie (X,Y)
NOx
NH3

KopSchouwen
42962, 415538
< 1 kg/j
< 1 kg/j

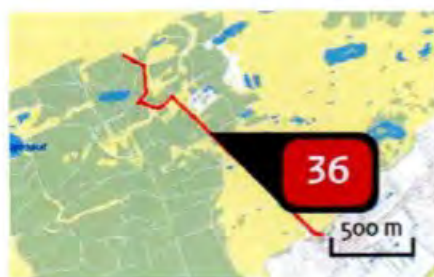
Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
Locatie (X,Y)
NOx
NH3

KopSchouwen
42204, 414407
< 1 kg/j
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
Locatie (X,Y)
NOx
NH3

KopSchouwen
38896, 412548
< 1 kg/j
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
KopSchouwen
Locatie (X,Y)
39296, 415083
NOx
< 1 kg/j
NH3
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
KopSchouwen
Locatie (X,Y)
39277, 415550
NOx
< 1 kg/j
NH3
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
KopSchouwen
Locatie (X,Y)
40402, 414576
NOx
< 1 kg/j
NH3
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
KopSchouwen
Locatie (X,Y)
41175, 415047
NOx
< 1 kg/j
NH3
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
KopSchouwen
Locatie (X,Y)
41193, 413744
NOx
< 1 kg/j
NH3
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
KopSchouwen
Locatie (X,Y)
41879, 414729
NOx
< 1 kg/j
NH3
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam **KopSchouwen**
 Locatie (X,Y) **43068, 414646**
 NOx **< 1 kg/j**
 NH₃ **< 1 kg/j**

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam **KopSchouwen**
 Locatie (X,Y) **42020, 413937**
 NOx **< 1 kg/j**
 NH₃ **< 1 kg/j**

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam **PrunjeSchelpenhoek**
 Locatie (X,Y) **44463, 412836**
 NOx **< 1 kg/j**
 NH₃ **< 1 kg/j**

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
Locatie (X,Y)
NOx
NH3

PrunjeSchelpenhoek
47963, 411627
< 1 kg/j
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
Locatie (X,Y)
NOx
NH3

PrunjeSchelpenhoek
46849, 413106
< 1 kg/j
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
Locatie (X,Y)
NOx
NH3

PrunjeSchelpenhoek
46099, 413333
< 1 kg/j
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam PrunjeSchelpenhoek
Locatie (X,Y) 47177, 413902
NOx < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

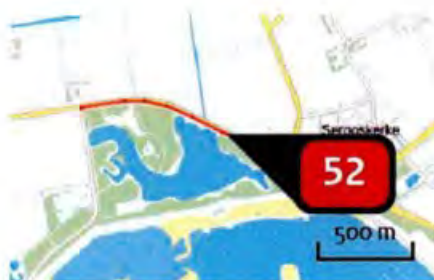
Naam PrunjeSchelpenhoek
Locatie (X,Y) 47969, 412469
NOx < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam PrunjeSchelpenhoek
Locatie (X,Y) 49076, 411773
NOx < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

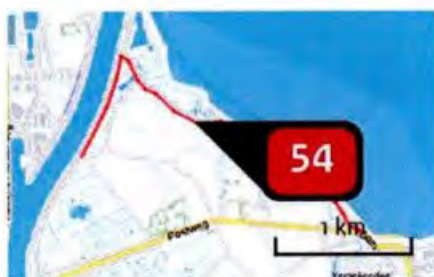
Naam PrunjeSchelpenhoek
Locatie (X,Y) 45573, 413697
NOx < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam PrunjeSchelpenhoek
Locatie (X,Y) 48457, 413187
NOx < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam YersekeMoer
Locatie (X,Y) 60336, 392093
NOx < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam YersekeMoer
Locatie (X,Y) 60316, 390819
NOx < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam YersekeMoer
Locatie (X,Y) 60706, 389119
NOx < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam YersekeMoer
Locatie (X,Y) 59409, 389230
NOx < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam YersekeMoer
Locatie (X,Y) 59381, 388119
NO_x < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NO _x NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam YersekeMoer
Locatie (X,Y) 60204, 387540
NO_x < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NO _x NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam YersekeMoer
Locatie (X,Y) 59764, 391525
NO_x < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NO _x NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam YersekeMoer
 Locatie (X,Y) 59177, 390996
 NOx < 1 kg/j
 NH3 < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam YersekeMoer
 Locatie (X,Y) 59260, 390701
 NOx < 1 kg/j
 NH3 < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam YersekeMoer
 Locatie (X,Y) 60127, 389949
 NOx < 1 kg/j
 NH3 < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam

YersekeMoer

Locatie (X,Y)

60206, 388168

NOx

< 1 kg/j

NH₃

< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam

YersekeMoer

Locatie (X,Y)

61033, 391304

NOx

< 1 kg/j

NH₃

< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	72,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van:

AERIUS versie 2020_20210525_2040287d5b

Database versie 2020_20210713_c09c249ebe

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/nl/factsheets/release/aerius-calculator-2020>

AERIUS CALCULATOR

Dit document bevat rekenresultaten van AERIUS Calculator. Het betreft de hoogst berekende stikstofbijdragen per stikstofgevoelig Natura 2000-gebied, op basis van rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant.

De berekening op basis van stikstofemissies gaat uit van de componenten ammoniak (NH₃) en/of stikstofoxide (NO_x).

Wilt u verder rekenen of gegevens wijzigen? Importeer de pdf dan in Calculator. Voor meer toelichting verwijzen wij u naar de website www.aerius.nl.

Berekening Routes1

- ▶ Kenmerken
- ▶ Samenvatting emissies
- ▶ Depositieresultaten
- ▶ Gedetailleerde emissiegegevens

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via:
<https://www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers>.

AERIUS CALCULATOR

Contact

Rechtspersoon

Inrichtingslocatie

--

--, ----

Activiteit

Omschrijving

AERIUS kenmerk

Vossenbeheer

RQmoGFxQTPid

Datum berekening

Rekenjaar

Rekenconfiguratie

23 november 2021, 16:56

2022

Berekend voor natuurgebieden

Totale emissie

Situatie 1

NOx

< 1 kg/j

NH₃

< 1 kg/j

Resultaten

Hectare met
hoogste bijdrage
(mol/ha/j)

Natuurgebied

Uw berekening heeft geen depositieresultaten opgeleverd boven 0,00 mol/ha/jr.

Toelichting

Vossenbeheer

Locatie
Routes1

Emissie
Routes1

Bron Sector		Emissie NH3	Emissie NOx
1	Dijkwater Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
2	Dijkwater Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
3	Dijkwater Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
4	Dijkwater Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
5	Dijkwater Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
6	Dijkwater Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j

Bron Sector		Emissie NH ₃	Emissie NO _x
7	InlaagOuwkerk Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
8	InlaagOuwkerk Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
9	InlaagOuwkerk Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
10	InlaagOuwkerk Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
11	InlaagOuwkerk Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
12	InlaagOuwkerk Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
13	InlaagOuwkerk Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
14	InlaagOuwkerk Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
15	InlaagOuwkerk Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
16	InlaagOuwkerk Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
17	InlaagOuwkerk Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
18	InlaagOuwkerk Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
19	KapelseMoer Wegverkeer Buitenwegen	< 1 kg/j	< 1 kg/j

Bron Sector			Emissie NH ₃	Emissie NO _x
20		KapelseMoer Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
21		KapelseMoer Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
22		KapelseMoer Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
23		KapelseMoer Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
24		KapelseMoer Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
25		KapelseMoer Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
26		KapelseMoer Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
27		KopSchouwen Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
28		KopSchouwen Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
29		KopSchouwen Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
30		KopSchouwen Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
31		KopSchouwen Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
32		KopSchouwen Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j

Bron Sector			Emissie NH ₃	Emissie NO _x
33		KopSchouwen Wegverkeer Buitenwegen	< 1 kg/j	< 1 kg/j
34		KopSchouwen Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
35		KopSchouwen Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
36		KopSchouwen Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
37		KopSchouwen Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
38		KopSchouwen Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
39		KopSchouwen Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
40		KopSchouwen Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
41		KopSchouwen Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
42		KopSchouwen Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
43		KopSchouwen Wegverkeer Buitenwegen	< 1 kg/j	< 1 kg/j
44		KopSchouwen Wegverkeer Buitenwegen	< 1 kg/j	< 1 kg/j
45		PrunjeSchelpenhoek Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j

Bron Sector			Emissie NH ₃	Emissie NO _x
46		PrunjeSchelpenhoek Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
47		PrunjeSchelpenhoek Wegverkeer Snelwegen	< 1 kg/j	< 1 kg/j
48		PrunjeSchelpenhoek Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
49		PrunjeSchelpenhoek Wegverkeer Buitenwegen	< 1 kg/j	< 1 kg/j
50		PrunjeSchelpenhoek Wegverkeer Snelwegen	< 1 kg/j	< 1 kg/j
51		PrunjeSchelpenhoek Wegverkeer Snelwegen	< 1 kg/j	< 1 kg/j
52		PrunjeSchelpenhoek Wegverkeer Snelwegen	< 1 kg/j	< 1 kg/j
53		PrunjeSchelpenhoek Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
54		YersekeMoer Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
55		YersekeMoer Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
56		YersekeMoer Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
57		YersekeMoer Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
58		YersekeMoer Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j

Bron Sector			Emissie NH ₃	Emissie NO _x
59		YersekeMoer Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
60		YersekeMoer Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
61		YersekeMoer Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
62		YersekeMoer Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
63		YersekeMoer Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
64		YersekeMoer Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j
65		YersekeMoer Wegverkeer Buitenwegen	< 1 kg/j	< 1 kg/j

Emissie
(per bron)
Routes1

Naam
Locatie (X,Y)
NOx
NH3

Dijkwater
59839, 411284
< 1 kg/j
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
Locatie (X,Y)
NOx
NH3

Dijkwater
61129, 411031
< 1 kg/j
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
Locatie (X,Y)
NOx
NH3

Dijkwater
60388, 410632
< 1 kg/j
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
Locatie (X,Y)
NOx
NH₃

Dijkwater
59536, 410638
< 1 kg/j
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
Locatie (X,Y)
NOx
NH₃

Dijkwater
59208, 410598
< 1 kg/j
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
Locatie (X,Y)
NOx
NH₃

Dijkwater
61052, 410807
< 1 kg/j
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam InlaagOuwerkerk
Locatie (X,Y) 58094, 405054
NOx < 1 kg/j
NH3 < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam InlaagOuwerkerk
Locatie (X,Y) 58119, 404371
NOx < 1 kg/j
NH3 < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam InlaagOuwerkerk
Locatie (X,Y) 56280, 404202
NOx < 1 kg/j
NH3 < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam InlaagOuwerkerk
 Locatie (X,Y) 56634, 405853
 NOx < 1 kg/j
 NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam InlaagOuwerkerk
 Locatie (X,Y) 56711, 405453
 NOx < 1 kg/j
 NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam InlaagOuwerkerk
 Locatie (X,Y) 57274, 404712
 NOx < 1 kg/j
 NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam InlaagOuwerkerk
Locatie (X,Y) 57944, 403973
NO_x < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NO _x NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam InlaagOuwerkerk
Locatie (X,Y) 56945, 404884
NO_x < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NO _x NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam InlaagOuwerkerk
Locatie (X,Y) 57291, 404968
NO_x < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NO _x NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam InlaagOuwerkerk
Locatie (X,Y) 57584, 404962
NOx < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam InlaagOuwerkerk
Locatie (X,Y) 57263, 405219
NOx < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam InlaagOuwerkerk
Locatie (X,Y) 56420, 405190
NOx < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam Kapelse Moer
Locatie (X,Y) 58213, 390507
NO_x < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NO _x NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

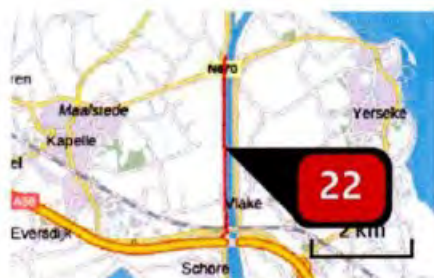
Naam Kapelse Moer
Locatie (X,Y) 58488, 389197
NO_x < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NO _x NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam Kapelse Moer
Locatie (X,Y) 57716, 388339
NO_x < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NO _x NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam Kapelse Moer
Locatie (X,Y) 58883, 389217
NO_x < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NO _x NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

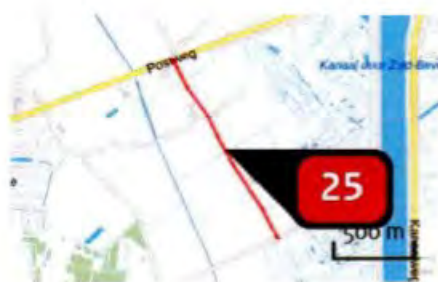
Naam Kapelse Moer
Locatie (X,Y) 58348, 389240
NO_x < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NO _x NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam Kapelse Moer
Locatie (X,Y) 58562, 389354
NO_x < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NO _x NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

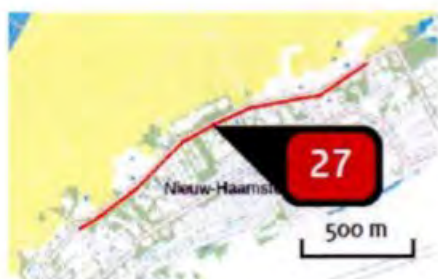
Naam
KapelseMoer
Locatie (X,Y)
57941, 389744
NO_x
< 1 kg/j
NH₃
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NO _x NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
KapelseMoer
Locatie (X,Y)
58829, 390856
NO_x
< 1 kg/j
NH₃
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NO _x NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
KopSchouwen
Locatie (X,Y)
38371, 415361
NO_x
< 1 kg/j
NH₃
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NO _x NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam KopSchouwen
Locatie (X,Y) 38817, 415922
NOx < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam KopSchouwen
Locatie (X,Y) 40315, 415817
NOx < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam KopSchouwen
Locatie (X,Y) 39708, 415198
NOx < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
KopSchouwen
Locatie (X,Y)
41229, 414464
NO_x
< 1 kg/j
NH₃
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NO _x NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
KopSchouwen
Locatie (X,Y)
41582, 415242
NO_x
< 1 kg/j
NH₃
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NO _x NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
KopSchouwen
Locatie (X,Y)
43845, 416200
NO_x
< 1 kg/j
NH₃
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NO _x NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

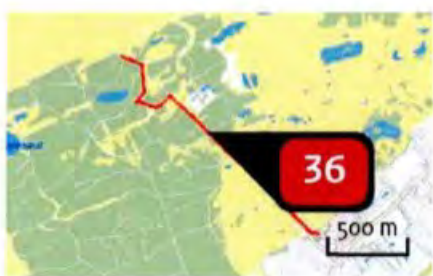
Naam KopSchouwen
Locatie (X,Y) 42962, 415538
NO_x < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NO _x NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam KopSchouwen
Locatie (X,Y) 42204, 414407
NO_x < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NO _x NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam KopSchouwen
Locatie (X,Y) 38896, 412548
NO_x < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NO _x NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
KopSchouwen
Locatie (X,Y)
39296, 415083
NOx
< 1 kg/j
NH3
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
KopSchouwen
Locatie (X,Y)
39277, 415550
NOx
< 1 kg/j
NH3
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
KopSchouwen
Locatie (X,Y)
40402, 414576
NOx
< 1 kg/j
NH3
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
KopSchouwen
Locatie (X,Y)
41175, 415047
NOx
< 1 kg/j
NH3
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

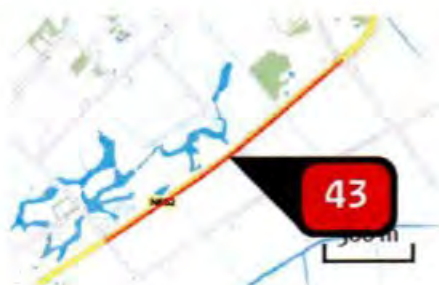
Naam
KopSchouwen
Locatie (X,Y)
41193, 413744
NOx
< 1 kg/j
NH3
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
KopSchouwen
Locatie (X,Y)
41879, 414729
NOx
< 1 kg/j
NH3
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
Locatie (X,Y)
NOx
NH3

KopSchouwen
43068, 414646
< 1 kg/j
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
Locatie (X,Y)
NOx
NH3

KopSchouwen
42020, 413937
< 1 kg/j
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
Locatie (X,Y)
NOx
NH3

PrunjeSchelpenhoek
44463, 412836
< 1 kg/j
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
Locatie (X,Y)
NOx
NH3

PrunjeSchelpenhoek
47963, 411627
< 1 kg/j
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
Locatie (X,Y)
NOx
NH3

PrunjeSchelpenhoek
46849, 413106
< 1 kg/j
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam
Locatie (X,Y)
NOx
NH3

PrunjeSchelpenhoek
46099, 413333
< 1 kg/j
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam PrunjeSchelpenhoek
Locatie (X,Y) 47177, 413902
NO_x < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NO _x NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam PrunjeSchelpenhoek
Locatie (X,Y) 47969, 412469
NO_x < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NO _x NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam PrunjeSchelpenhoek
Locatie (X,Y) 49076, 411773
NO_x < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NO _x NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam PrunjeSchelpenhoek
Locatie (X,Y) 45573, 413697
NOx < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam PrunjeSchelpenhoek
Locatie (X,Y) 48457, 413187
NOx < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam YersekeMoer
Locatie (X,Y) 60336, 392093
NOx < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam YersekeMoer
Locatie (X,Y) 60316, 390819
NOx < 1 kg/j
NH3 < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam YersekeMoer
Locatie (X,Y) 60706, 389119
NOx < 1 kg/j
NH3 < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam YersekeMoer
Locatie (X,Y) 59409, 389230
NOx < 1 kg/j
NH3 < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam YersekeMoer
Locatie (X,Y) 59381, 388119
NOx < 1 kg/j
NH3 < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam YersekeMoer
Locatie (X,Y) 60204, 387540
NOx < 1 kg/j
NH3 < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam YersekeMoer
Locatie (X,Y) 59764, 391525
NOx < 1 kg/j
NH3 < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam YersekeMoer
Locatie (X,Y) 59177, 390996
NOx < 1 kg/j
NH3 < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam YersekeMoer
Locatie (X,Y) 59260, 390701
NOx < 1 kg/j
NH3 < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam YersekeMoer
Locatie (X,Y) 60127, 389949
NOx < 1 kg/j
NH3 < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam YersekeMoer
Locatie (X,Y) 60206, 388168
NOx < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Naam YersekeMoer
Locatie (X,Y) 61033, 391304
NOx < 1 kg/j
NH₃ < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	36,0 / jaar	NOx NH ₃	< 1 kg/j < 1 kg/j

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van:

AERIUS versie 2020_20210525_2040287d5b

Database versie 2020_20210713_c09c249ebe

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/nl/factsheets/release/aerius-calculator-2020>

Dit document bevat rekenresultaten van AERIUS Calculator. Het betreft de hoogst berekende stikstofbijdragen per stikstofgevoelig Natura 2000-gebied, op basis van rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant.

De berekening op basis van stikstofemissies gaat uit van de componenten ammoniak (NH₃) en/of stikstofoxide (NO_x).

Wilt u verder rekenen of gegevens wijzigen? Importeer de pdf dan in Calculator. Voor meer toelichting verwijzen wij u naar de website www.aerius.nl.

Berekening Realisatie

- ▶ Kenmerken
- ▶ Samenvatting emissies
- ▶ Depositieresultaten
- ▶ Gedetailleerde emissiegegevens

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via:
<https://www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers>.

AERIUS CALCULATOR

Contact

Rechtspersoon

Inrichtingslocatie

--

--, ---

Activiteit

Omschrijving

AERIUS kenmerk

Vossenbeheer

RPDbMJgMF6EK

Datum berekening

Rekenjaar

Rekenconfiguratie

03 december 2021, 15:34

2022

Berekend voor natuurgebieden

Totale emissie

Situatie 1

NOx

< 1 kg/j

NH₃

< 1 kg/j

Resultaten

Hectare met
hoogste bijdrage
(mol/ha/j)

Natuurgebied

Bijdrage

Kop van Schouwen

0,02

Toelichting

Vossenbeheer

Locatie
Realisatie

Emissie
Realisatie

Bron Sector		Emissie NH3	Emissie NOx
1	 Mobiele werktuigen Mobiele werktuigen Bouw en Industrie	-	< 1 kg/j
2	 Transport Wegverkeer Binnen bebouwde kom	< 1 kg/j	< 1 kg/j

Resultaten
stikstof
gevoelige
Natura 2000
gebieden
(mol/ha/j)

Natuurgebied	Hoogste bijdrage	Bijdrage op (bijna) overbelaste hexagonen*
Kop van Schouwen	0,02	-
Oosterschelde	0,02	-

* Als de hoogste depositietoename plaatsvindt op een hexagoon waar géén sprake is van een (naderende) stikstofoverbelasting, dan is de hoogste toename op een hexagoon met wel een (naderende) stikstofoverbelasting in deze kolom weergegeven.

Resultaten
per
habitatype
(mol/ha/j)

voor de 10
stikstofgevoelige
Natura 2000-
gebieden met het
hoogste resultaat

Kop van Schouwen

Habitatype	Hoogste bijdrage	Bijdrage op (bijna) overbelaste hexagonen*
H2120 Witte duinen	0,02	-
H2160 Duindoornstruwelen	0,02	-
Lg12 Zoom, mantel en droog struweel van de duinen	0,02	-

Oosterschelde

Habitatype	Hoogste bijdrage	Bijdrage op (bijna) overbelaste hexagonen*
H1310A Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	0,02	-
H1330B Schorren en zilte graslanden (binnendijks)	0,02	-

* Als de hoogste depositietoename plaatsvindt op een hexagoon waar géén sprake is van een (naderende) stikstofoverbelasting, dan is de hoogste toename op een hexagoon met wel een (naderende) stikstofoverbelasting in deze kolom weergegeven.

Emissie
(per bron)
Realisatie

Naam
Locatie (X,Y)
NOx

Mobiele werktuigen
39273, 410117
< 1 kg/j

Voertuig	Omschrijving	Uitstoot hoogte (m)	Spreading (m)	Warmte inhoud (MW)	Stof	Emissie
AFW	Minigraver 5 Ton	4,0	4,0	0,0	NOx	< 1 kg/j

Naam
Locatie (X,Y)
NOx
NH3

Transport
38926, 410344
< 1 kg/j
< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Middelzwaar vrachtverkeer	2,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j
Standaard	Licht verkeer	2,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van:

AERIUS versie 2020_20210525_2040287d5b

Database versie 2020_20210713_c09c249ebe

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/nl/factsheets/release/aerius-calculator-2020>

Bijlage 4

Hexagonen en relevante habitattypen

	variant 1 (mol/ha/jaar)	variant 2 (mol/ha/jaar)
Brabantse Wal	0.00	0.00
H2310	0.00	0.00
H3130	0.00	0.00
H3160	0.00	0.00
H4010A	0.00	0.00
H4030	0.00	0.00
L4030	0.00	0.00
Lg04	0.00	0.00
Lg09	0.00	0.00
Lg13	0.00	0.00
Lg14	0.00	0.00
Duinen Goeree & Kwade Hoek	0.00	0.00
H1310B	0.00	0.00
H1330A	0.00	0.00
H2120	0.00	0.00
H2130A	0.00	0.00
H2130B	0.00	0.00
H2130C	0.00	0.00
H2160	0.00	0.00
H2190Aom	0.00	0.00
H2190B	0.00	0.00
H2190C	0.00	0.00
Lg12	0.00	0.00
Grevelingen	0.00	0.00
H1310A	0.00	0.00
H1310B	0.00	0.00
H1330B	0.00	0.00
H2130A	0.00	0.00
H2160	0.00	0.00
H2170	0.00	0.00
H2190B	0.00	0.00
Kop van Schouwen	0.00	0.00
H2120	0.00	0.00
H2130A	0.00	0.00
H2130B	0.00	0.00
H2130C	0.00	0.00
H2150	0.00	0.00
H2160	0.00	0.00
H2180A	0.00	0.00
H2180B	0.00	0.00
H2180C	0.00	0.00
H2190A	0.00	0.00
H2190B	0.00	0.00
H2190C	0.00	0.00
H6410	0.00	0.00
H9999:116	0.00	0.00
Lg12	0.00	0.00
Krammer-Volkerak	0.00	0.00
H1310A	0.00	0.00
H1330B	0.00	0.00
H2160	0.00	0.00
H2190B	0.00	0.00
H6510A	0.00	0.00

AERIUS_gml_20211125123215.zip

AERIUS_gml_20211125123027.zip

AERIUS_gml_20211125122004.zip

AERIUS_gml_20211125121857.zip

Manteling van Walcheren	0.00	0.00
H2120	0.00	0.00
H2130A	0.00	0.00
H2130B	0.00	0.00
H2160	0.00	0.00
H2180A	0.00	0.00
H2180B	0.00	0.00
H2180C	0.00	0.00
H2190A	0.00	0.00
H2190B	0.00	0.00
H2190C	0.00	0.00
Oosterschelde	0.00	0.00
H1310A	0.00	0.00
H1320	0.00	0.00
H1330A	0.00	0.00
H1330B	0.00	0.00
H7140B	0.00	0.00
Voornes Duin	0.00	0.00
H2120	0.00	0.00
H2130A	0.00	0.00
H2130C	0.00	0.00
H2160	0.00	0.00
H2180Ao	0.00	0.00
H2180B	0.00	0.00
H2180C	0.00	0.00
H2190Aom	0.00	0.00
H2190B	0.00	0.00
Lg12	0.00	0.00
Westerschelde & Saeftinghe	0.00	0.00
H1310A	0.00	0.00
H1320	0.00	0.00
H1330A	0.00	0.00
H1330B	0.00	0.00
H2110	0.00	0.00
H2120	0.00	0.00
Yerseke en Kapelse Moer	0.00	0.00
H1310A	0.00	0.00
H1330B	0.00	0.00
Eindtotaal	0.00	0.00

Bijlage 5

Rijroutes

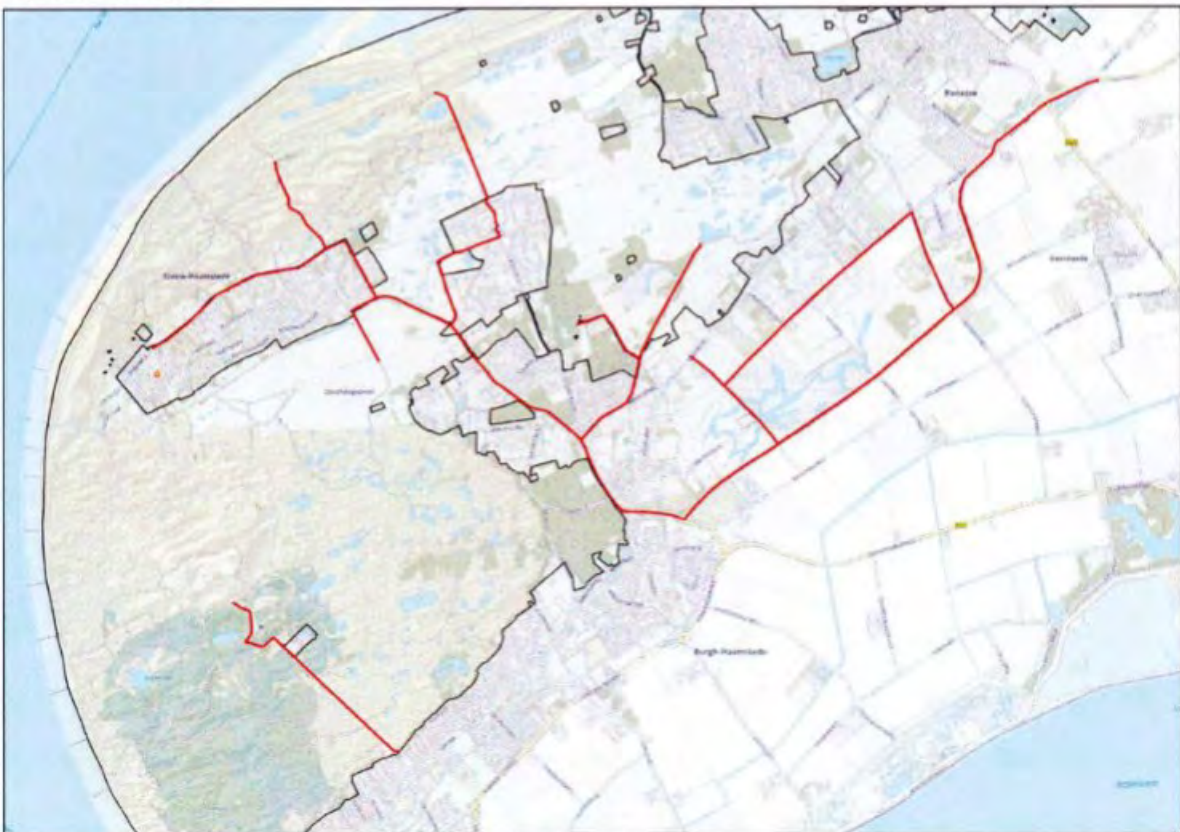
Dijkwater

Inlaag Ouwerkerk

Kop van Schouwen

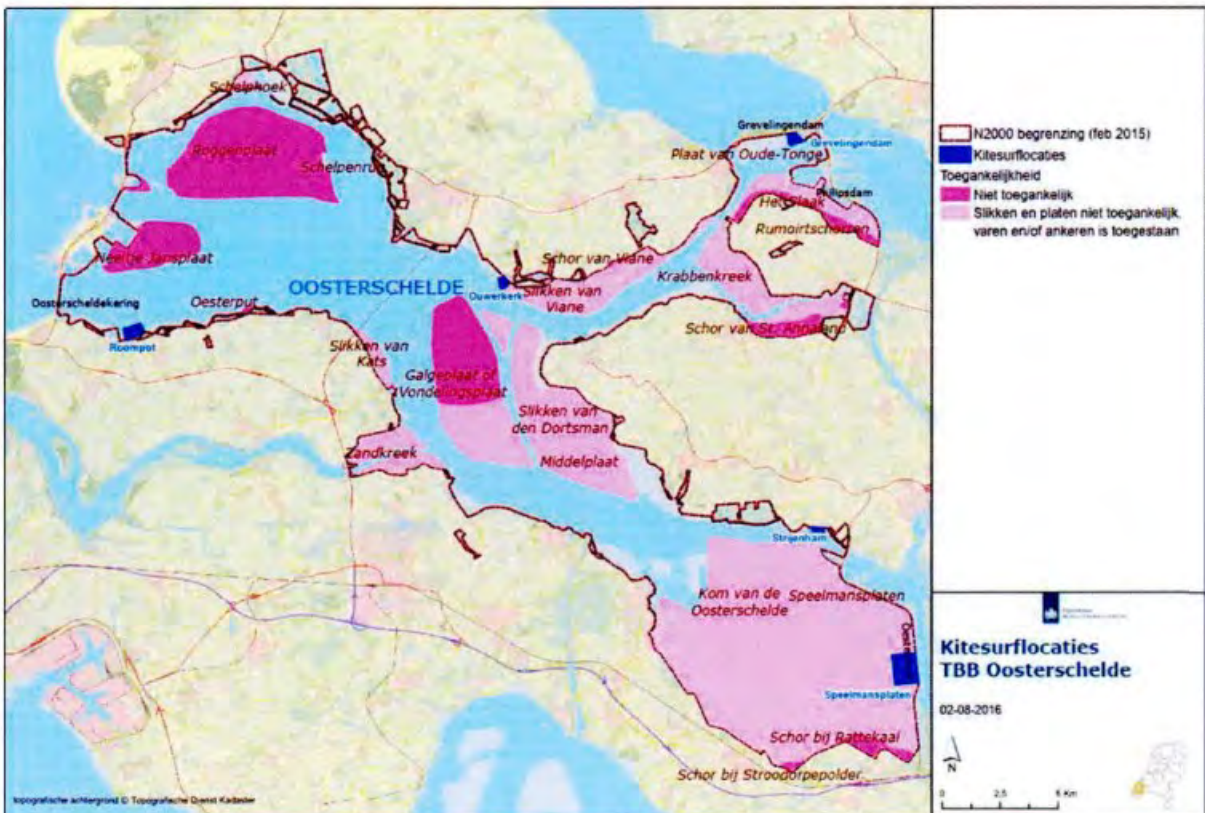
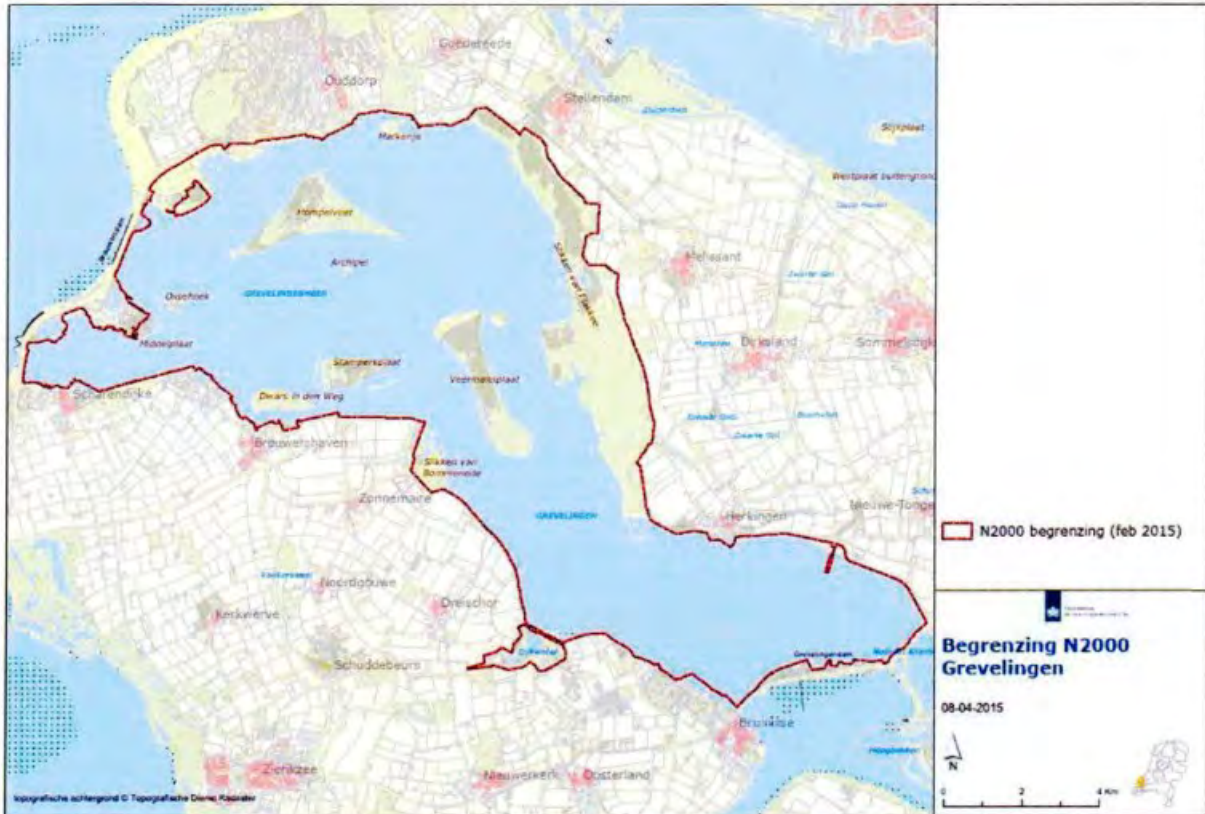

Prunje en Schelpenhoek

Yerseke en Kapelse Moer

- Alves, M., Ferreira, J. P., Torres, I., Fonseca, C., & Matos, M. (2014). Habitat Use and Selection of the Marsh Harrier *Circus aeruginosus* in an Agricultural-Wetland Mosaic. *Ardeola*, 61(2), 351-366, 316.
- Arcadis. (2011). *Onderbouwing effectafstanden bestaande handelingen Natura 2000 gebieden in Overijssel*.
- Beheerplan, G. (2016). *Grevelingen, Natura 2000 Deltawateren, Beheerplan 2016-2022*.
- Bisson, I.-A., Butler, L. K., Hayden, T. J., Kelley, P., Adelman, J. S., Romero, L. M., & Wikelski, M. C. (2011). Energetic response to human disturbance in an endangered songbird. *Animal Conservation*, 14(5), 484-491. <https://doi.org/10.1111/j.1469-1795.2011.00447.x>
- Blanc, R., Guillemin, M., Mouronval, J.-B., Desmonts, D., & Fritz, H. (2006). Effects of non-consumptive leisure disturbance to wildlife. *Revue d'écologie*.
- Blumstein, D. T. (2003). Flight-Initiation Distance in Birds Is Dependent on Intruder Starting Distance. *The Journal of Wildlife Management*, 67(4), 852-857. <https://doi.org/10.2307/3802692>
- Blumstein, D. T. (2006). Developing an evolutionary ecology of fear: how life history and natural history traits affect disturbance tolerance in birds. *Animal Behaviour*, 71(2), 389-399. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.anbehav.2005.05.010>
- Blumstein, D. T., Anthony, L. L., Harcourt, R., & Ross, G. (2003). Testing a key assumption of wildlife buffer zones: is flight initiation distance a species-specific trait? *Biological Conservation*, 110, 97-100.
- Blumstein, D. T., Fernández-Juricic, E., Zollner, P. A., & Garity, S. C. (2005). Inter-specific variation in avian responses to human disturbance. *Journal of Applied Ecology*, 42(5), 943-953. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2664.2005.01071.x>
- Boudewijn, T. J., Beuker, D., & Tanger, D. (2008). *Proef weren nachtelijk foeragerende smienten met een laser*.
- Boudewijn, T. J., Müskens, G. J. D. M., Beuker, D., van Kats, R., Poot, M. J. M., & Ebbinge, B. S. (2009). *Evaluatie Opvangbeleid 2005-2008 overwinterende ganzen en smienten. Deelrapport 2. Verspreidingspatronen van foeragerende smienten*.
- Brawn, J. D., Robinson, S. K., & Thompson, F. R. (2001). The Role of Disturbance in the Ecology and Conservation of Birds. *Annual Review of Ecology and Systematics*, 32, 251-276.
- Deltares, R., Staatsbosbeheer, Wageningen Marine Research. (2020). *Grevelingen systeemrapportage*.
- Duel, H., Specken, B., & Denneman, W. (1995). *Habitatmodel Lepelaar: een model voor het bepalen van de kwaliteit van water- en moerasgebieden als broed- en foerageergebied voor de lepelaar (Platalea leucorodia)*.
- Ebbinge, B. S., Groot Bruinderink, G. W. T. A., & Jansen, P. (2004). *Advies over de vraag hoe verstoring door jacht in natuurgebieden op andere dan de bejaagde soorten voorkomen kan worden*.
- Evans, D. M., & Day, K. R. (2001). Does shooting disturbance affect diving ducks wintering on large shallow lakes? A case study on Lough Neagh, Northern Ireland. *Biological Conservation*, 98(3), 315-323. [https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S0006-3207\(00\)00170-1](https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S0006-3207(00)00170-1)
- Fernández, C., & Azkona, P. (1993). Human Disturbance Affects Parental Care of Marsh Harriers and Nutritional Status of Nestlings. *The Journal of Wildlife Management*, 57(3), 602-608. <https://doi.org/10.2307/3809289>
- Fox, A. D., & Madsen, J. (1997). Behavioural and distributional effects of hunting on waterbirds in Europe: Implications for refuge design. *Journal of Applied Ecology*, 34, 1-13.
- Francis, C. D., Kleist, N. J., Ortega, C. P., & Cruz, A. (2012). Noise pollution alters ecological services: enhanced pollination and disrupted seed dispersal. *Proceedings of the Royal Society B: Biological Sciences*, 279(1739), 2727-2735. <https://doi.org/10.1098/rspb.2012.0230>
- Gill, J. A., Norris, K., & Sutherland, W. J. (2001). The effects of disturbance on habitat use by black-tailed godwits *Limosa limosa*. *Journal of Applied Ecology*, 38(4), 846-856. <https://doi.org/10.1046/j.1365-2664.2001.00643.x>
- Grevelingen, B. (2016). *Grevelingen, Natura 2000 Deltawateren, Beheerplan 2016-2022*.
- Hill, D., Hockin, D., Price, D., Tucker, G., Morris, R., & Treweek, J. (1997). Bird Disturbance: Improving the Quality and Utility of Disturbance Research. *Journal of Applied Ecology*, 34(2), 275-288. <https://doi.org/10.2307/2404876>

- Hockin, D., Ounsted, M., Gorman, M., Hill, D., Keller, V., & Barker, M. A. (1992). Examination of the effects of disturbance on birds with reference to its importance in ecological assessments. *Journal of environmental management*, 36, 253-286.
- Keller, V. (1989). Variations in the response of great crested grebes *Podiceps cristatus* to human disturbance—A sign of adaptation? *Biological Conservation*, 49(1), 31-45.
[https://doi.org/https://doi.org/10.1016/0006-3207\(89\)90111-0](https://doi.org/https://doi.org/10.1016/0006-3207(89)90111-0)
- Kleyheeg, E., & van den Bremer, L. (2018). *Leefgebied van Smient in Natura 2000-gebied Rijntakken*.
- Krijgsveld, K. L., Smits, R. R., & van der Winden, J. (2008). *Verstoringsgevoeligheid van vogels: Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie*.
- Lafferty, K. D. (2001). *Birds at a southern California beach: seasonality, habitat use and disturbance by human activity*.
- Lensink, R., Dirksen, S., & van der Winden, J. (1996). *De betekenis van Nederlandse graslandecosystemen voor de Smient Anas penelope*. In: van der Winden, J., Teunissen, W.A. & Engelman, M.: *Niet-broedende watervogels in Nederlandse graslandecosystemen*.
- Livezey, K. B., Fernández-Juricic, E., & Blumstein, D. T. (2016). Database of bird flight initiation distances to assist in estimating effects from human disturbance and delineating buffer areas. *Journal of Fish and Wildlife Management*, 7, 181-191.
- Madsen, J. (1998a). Experimental refuges for migratory waterfowl in Danish wetlands. I. Baseline assessment of disturbance effects of recreational activities. *Journal of Applied Ecology*, 35, 386-397.
- Madsen, J. (1998b). Experimental refuges for migratory waterfowl in Danish wetlands. II. Tests of hunting disturbance effects. *Journal of Applied Ecology*, 35, 386-397.
- Majoor, F., G. Van Houwelingen, F. Willems, and R. Foppen. (2002). *Analyse van overlevings- en broedbiologische gegevens van Bontbek- en Strandplevier in de Delta*.
- Mattison, P. M. (2006). *Quantifying disturbance factors and effects in common terns (Sterna hirundo) using visual, audio, and reproductive data* [Cornell University]. Ithaca.
- Mayhew, P. W. (1988). The Daily Energy Intake of European Wigeon in Winter. *Ornis Scandinavica (Scandinavian Journal of Ornithology)*, 19(3), 217-223. <https://doi.org/10.2307/3676562>
- Ortega, C. P. (2012). Effects of noise pollution on birds: a brief review of our knowledge. *Ornithological Monographs*, 74, 6-22.
- Osinga, N., Shahi Ferdous, M. M., Morick, D., Hartmann, G. M., Ulloa, J. A., Vedder, L., . . . Kuiken, T. (2012). *Patterns of stranding and mortality in common seals (Phoca vitulina) and grey seals (Halichoerus grypus) in The Netherlands between 1979 and 2008*.
- Platteeuw, M., & Beekman, J. H. (1994). Verstoring van watervogels door scheepvaart op Ketelmeer en IJsselmeer. *Limosa*, 67, 27-33.
- Platteeuw, M., Noordhuis, R., van Rijn, S., van Eerden, M.R., (2005). *Trends in ruimte en tijd: watervogels in het IJsselmeer*.
- Price, M. (2008). The impact of human disturbance on birds: a selective review. In *Too close for comfort* (pp. 163-196). <https://doi.org/10.7882/fs.2008.023>
- Profielendocument A132. (2008). Natura 2000 Profielendocument A132 Kluut *Recurvirostra avosetta*. In: Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,.
- Profielendocument A137. (2008). Natura 2000 profielendocument A137 Bontbekplevier *Charadrius hiaticula*. In: Ede: Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,.
- Profielendocument A191. (2008). Natura 2000 Profielendocument A191 Grote stern *Sterna sandvicensis*. In: Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,.
- Profielendocument A193. (2008). Natura 2000 Profielendocument A193 Vissdief *Sterna hirundo*. In: Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,.
- Profielendocument A194. (2008). Natura 2000 Profielendocument A194 Noordse stern *Sterna paradisaea*. In: Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,.
- Profielendocument A195. (2008). Natura 2000 Profielendocument A195 Dwergstern *Sterna albifrons*. In: Ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit,.

- Rijkswaterstaat, R. Z. e. D. e., & HaskoningDHV, W.-N. Z. i. s. m. R. (2016). *Oosterschelde Natura 2000 Deltawateren Beheerplan 2016-2022*.
- Rijnsdorp, A. D. (1981). *Overwinteringsecologie van de smient*.
- Ruddock, M., & Whitfield, D. P. (2007). *A review of disturbance distances in selected bird species - A report from Natural Research (Projects) Ltd to Scottish Natural Heritage*.
- Runyan, A. M., & Blumstein, D. T. (2004). Do Individual Differences Influence Flight Initiation Distance? *The Journal of Wildlife Management*, 68(4), 1124-1129.
- Scarton, f. (2018). *Flight initiation distances in relation to pedestrian and boat disturbance in five species of waders breeding in a Mediterranean lagoon*.
- Slabbekoorn, H. W., Dooling, R. J., Popper, A. N., & Fay, R. R. (2018). *Effects of anthropogenic noise on animals*. Springer.
- SOVON. (2021). *Staat van Instandhouding Online*. <https://www.sovon.nl/nl/svi>
- Sovon Vogelonderzoek Nederland. (2018). *Vogelatlas van Nederland. Broedvogels, wintervogels en 40 jaar verandering*. Kosmos Uitgevers.
- Spaans, B., Bruinzeel, L., & Smit, C. J. (1996). Effecten van verstoring door mensen op wadvogels in de Waddenzee en de Oosterschelde. In.
- Storch, I. (2013). Human disturbance of grouse - why and when? *Wildlife Biology*, 19(4), 390-403, 314.
- Strong, P. M., S.R. (2010). *Grey seal (Halichoerus grypus) disturbance, ecotourism and the Pembrokeshire marine code around Ramsey Island*.
- Trulio, L. A., Robinson-Nilsen, C., Sokale, J., & Lafferty, K. D. (2011). *Reports on nesting snowy plover response to new trail use in the South Bay Salt Pond Restoration Project*.
- van den Bremer, L., Schekkerman, H., van der Jeugd, H., van Roomen, M., van Winden, E., & van Turnhout, C. (2015). *Populatieontwikkeling Wilde Eend, Krakeend, Kuifeend en Tafeleend in Nederland: wat weten we over de achtergronden?*
- van den Tempel, R. (1992). *Verstoring van watervogels door de jacht in wetlands*.
- van der Hut, R. M. G. (2013). *Verstorings/verslechteringstoets ganzenbeheer in Overijssel*.
- van der Winden, J. (2004). Ringonderzoek aan de Zwarte Stern *Chlidonias niger* in het Groene Hart. *het Vogeljaar*, 52, 155-161.
- van Dijk, R. E., Slokkers, W., Tuitert, D., & Jaspers, H. (2019). *Geluidonderzoek beheer en schadebestrijding Overijssel - Onderzoek naar de mogelijke effecten van geluid door beheer en schadebestrijding op Natura 2000-gebieden in Overijssel*.
- Veits, M., Khait, I., Obolski, U., Zinger, E., Boonman, A., Goldshtein, A., . . . Hadany, L. (2019). Flowers respond to pollinator sound within minutes by increasing nectar sugar concentration. *Ecology Letters*, 22(9), 1483-1492. <https://doi.org/10.1111/ele.13331>
- Weston, M. A., McLeod, E. M., Blumstein, D. T., & Guay, P. J. (2012). A review of flight-initiation distances and their application to managing disturbance to Australian birds. *Emu - Austral Ornithology*, 112(4), 269-286. <https://doi.org/10.1071/MU12026>

FAUNABEHEERPLAN
Vos 2020 – 2025
Zeeland

Uitvoering in eigen beheer
FBE Zeeland

Eindredactie :

Leeswijzer

Voor u ligt het Faunabeheerplan onderdeel vos van de Faunabeheereenheid Zeeland (hierna te noemen "FBE"). Dit plan bevat een omschrijving en onderbouwing van het faunabeheer, voor zover betrekking hebbend op vrijstelling en aanvullende ontheffingen die de FBE in de periode 2020-2025 nodig acht voor de uitvoering van het beheer van de vos. Dit ter bescherming van verschillende in de wet genoemde belangen in haar hele werkgebied. Met het plan wil het bestuur van de FBE de transparantie, integraliteit en de planmatigheid van alle facetten van het faunabeheer in Zeeland versterken.

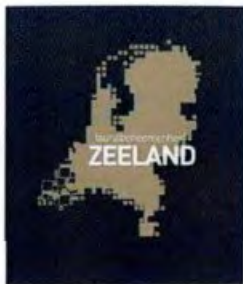
Alle wildbeheereenheden in Zeeland zijn van 17 oktober 2019 tot 30 november 2019 in de gelegenheid gesteld om hun zienswijzen op het Faunabeheerplan vos 2020-2025 in te dienen. Deze zienswijzen zijn verwerkt in het definitieve plan.

Het bestuur van de FBE heeft dit faunabeheerplan op 20 december 2019 vastgesteld en is door Gedeputeerde Staten goedgekeurd in haar vergadering van [datum]

Inhoud

1. Inleiding.....	6
1.1. Algemeen	6
1.2. Dierenwelzijn	6
1.3. Rechtspersoonlijkheid	7
1.4. Werkgebied Faunabeheerplan vos 2020-2025	7
1.5. Werkveld	7
1.6. Looptijd Faunabeheerplan vos	7
2. Wettelijk en beleidsmatig kader	8
2.1 Algemeen	8
2.2 Verboden t.a.v. de vos (§ 3.3 Wnb)	8
2.3. Het faunabeheerplan	9
2.4. Populatiebeheer	10
2.5. Schadebestrijding	11
2.6. Middelen voor het vangen en doden	12
2.7. EU Vogelrichtlijnen (VR)	13
2.8. Beleidsnota Natuurwetgeving	13
3. Onderzoek bureau Wing	15
4. De vos (<i>Vulpes vulpes</i>)	16
4.1. Status	16
4.2. Staat van instandhouding	16
4.3. Soortbeschrijving	16
4.4. Verspreiding en ontwikkeling	17
4.5. Invloed van vos op bodembroeders	21
4.6. De kern weidevogel- en kustbroedgebieden in Zeeland	26
4.7. Landbouwschade	28
5. Evaluatie afgelopen beheerperiode	29
6. Beheermaatregelen ter voorkoming van schade	31
6.1. Uitvoering beheermaatregelen ter voorkoming van schade 2020-2025	33
6.2. Effectiviteit beheermaatregelen ter voorkoming van schade	34
7. Werkplan vos.....	36
8. Monitoring	37
9. Ontheffingsaanvraag en vergunningen	38
10. Conclusies.....	39

Literatuur	40
Bijlage 1 Kaart werkgebied Faunabeheereenheid Zeeland	41
Bijlage 2 Kaart overzicht aandachtgebieden	42
Bijlage 3 Expertoordeel terreinbeherende organisaties aandachtgebieden	43
Bijlage 4 Onderzoek: "Met de vos aan tafel"	77

1. Inleiding

1.1. Algemeen

De Zeeuwse natuur heeft zich de afgelopen eeuwen ontwikkeld zonder de aanwezigheid van de vos. Met de aanleg van bruggen, dijken en andere verbindingen tussen de eilanden en het vaste land heeft de vos de mogelijkheid gekregen om Zeeland te koloniseren. Rond 2010 lag het zwaartepunt van de verspreiding van de vos in de provincie Zeeland hoofdzakelijk in Zeeuws-Vlaanderen en bij de grens met Brabant. Er kwamen verder vrijwel geen vossen voor op de Zeeuwse eilanden. De laatste jaren heeft de vos zich uit kunnen breiden naar Walcheren, Noord- en Zuid-Beveland, Tholen en Sint Philipsland. Op het eiland Schouwen-Duiveland is de vos zeer recent gesignaleerd. De verspreiding van de vos in Zeeland wordt bevestigd door systematisch uitgevoerde tellingen, geconstateerde problemen ten aanzien van de populaties broedvogels en overlast die door burgers wordt ervaren. Het is van belang om een objectief beeld van het aantal vossen in Zeeland in kaart te brengen en het effect hiervan op de biodiversiteit weer te geven. Een beeld gebaseerd op feiten en wetenschappelijke inzichten, uitgewerkt in dit faunabeheerplan, vormt de onderbouwing voor het Faunabeheerplan vos 2020-2025. Belangrijke aspecten voor de onderbouwing van dit Faunabeheerplan zijn de ontwikkeling in verspreiding, populatiedichtheden, en de positieve en negatieve effecten die de vos op de Zeeuwse biodiversiteit heeft. De betrokken partijen zoals de Wildbeheereenheden, de jagersverenigingen, het Zeeuws Vossenoverleg, de terreinbeherende organisaties, ZLTO en de natuur- en vogelbescherming organisaties hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan de totstandkoming van dit faunabeheerplan. Het samenbrengen van de bevindingen van deze organisaties samen met een onafhankelijke ecologische analyse leveren een zo compleet mogelijk beeld op die gezamenlijk de onderbouwing vormen voor dit Faunabeheerplan.

1.2. Dierenwelzijn

Bij de jacht en faunabeheer of het nalaten van beheer, dient het dierenwelzijn ten allen tijde in acht genomen te worden. Fauna kan bij de uitvoering van het beheer worden verstoord, gevangen of gedood. Jagers zorgen er altijd voor dat de impact op dierenwelzijn minimaal is. Bovendien zorgen zij bij aanrijdingen of andere calamiteiten met wilde dieren, waarbij dieren zich in een uitzichtloze positie bevinden, er voor dat gewonde dieren niet onnodig hoeven te lijden. Artikel 3.24 lid 1 van de Wet natuurbescherming regelt dat 'een ieder die een in het wild levend dier doodt of vangt voorkomt dat het dier onnodig lijdt'. Artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming voorziet in een zorgplicht. Dit geldt voor alle in het wild levende dieren. Daarnaast zijn er de welzijnswetgevingen ofwel de gedragscodes van de jagers zelf. De code omvat de kaders voor een fatsoenlijke en respectvolle omgang met het landschap in het algemeen, in het wild levende dieren in het bijzonder en met mensen met wie de jager in contact komt. Van jagers mag worden verwacht dat ze zich voorbeeldig gedragen. Elke jager is zich immers bewust van zijn speciale positie en de daaraan verbonden verantwoordelijkheden. Juist gedrag vormt onder alle omstandigheden een vast onderdeel van hoe een jager denkt en handelt (bron: Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging)

Bij afschot in het voortplantingsseizoen moet rekening gehouden worden met de aanwezigheid van jongen die afhankelijk zijn van de ouderdieren. Bij het afschot van een zogend dier wordt er van de uitvoerder verwacht dat deze probeert om de jongen op te sporen en te doden met de daarvoor wettelijk toegestane middelen.

1.3. Rechtspersoonlijkheid

De Stichting Faunabeheereenheid Zeeland is opgericht bij akte van 22 januari 2003 en samengesteld uit terreinbeherende en vertegenwoordigende organisaties op het gebied van natuurbeheer, landbouw, het particuliere eigendom en de jacht. Gedeputeerde Staten hebben op 17 juni 2003 de Faunabeheereenheid erkend als Faunabeheereenheid zoals bedoeld in artikel 29 van de Flora- en faunawet (nu als bedoeld in artikel 3.12 van de Wnb). Op grond van artikel 3.12 van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) en artikel 3.2 van de Verordening Wet natuurbescherming Zeeland 2017 is in het bestuur van de Faunabeheereenheid tenminste één vertegenwoordiger opgenomen vanuit de volgende organisaties van jachthouders of jachttaktheouders werkzaam binnen het werkgebied van de betreffende Faunabeheereenheid, te weten: agrariërs, verenigingen van jagers, particuliere grondeigenaren en terreinbeherende organisaties. In het bestuur van de Faunabeheereenheid zit daarnaast een vertegenwoordiger van één of meer maatschappelijke organisaties die het doel behartigen van een duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren in Zeeland.

1.4. Werkgebied Faunabeheerplan vos 2020-2025

Het werkgebied beslaat de hele provincie Zeeland. De provinciegrenzen zijn daarbij bepalend. Dit Faunabeheerplan vos 2020-2025 geldt voor het volledige werkgebied. Bijlage 1 bevat de kaart met de weergave van het werkgebied van de Faunabeheereenheid Zeeland en de daarbinnen gelegen wildbeheereenheden (hierna te noemen: WBE's). Op grond van de eisen inzake de omvang en begrenzing van WBE's, die in de Verordening zijn gesteld kunnen de begrenzingen van de WBE's in de komende periode wijzigen. De in de bijlage opgenomen figuur met de opgenomen benaming, grenzen en aangegeven oppervlakten kan derhalve gedurende de looptijd van dit faunabeheerplan worden aangepast.

Afbakening van dit faunabeheerplan

In afwijking van het Faunabeheerplan Jacht- en vrijgestelde soorten gaat dit plan ook over de gronden die zijn gelegen binnen de bebouwde kommen van gemeenten. Gemeenten kunnen binnen de bebouwde kommen jachtrechten verhuren en als grondgebruiker toestemming verlenen op grond van de geldende vrijstellingen schadebestrijding of populatiebeheer uit te voeren. Daarbij moet wel in acht worden genomen dat het gebruik van het geweer binnen de bebouwde kom of in de onmiddellijk aan de bebouwde kom grenzende terreinen niet is toegestaan op grond van artikel 3.21, lid 3 (Wnb) en artikel 3.16, lid 1 onder b van het Besluit natuurbescherming (hierna: Bnb).

1.5. Werkveld

De werkzaamheden van de Faunabeheereenheid vloeien voort uit artikel 3.12 (Wnb). De rol van de FBE is gericht op de uitvoering van het provinciaal faunabeleid en zij heeft een zelfstandige taak tot het organiseren en coördineren van duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren, de bestrijding van schadeveroorzakende dieren door grondgebruikers en de uitoefening van de jacht. Hiertoe dient de Faunabeheereenheid, op grond van artikel 3.12 lid 1 (Wnb) voor het eigen werkgebied een of meerdere faunabeheerplannen vast te stellen. Daarbij gaat de Wet natuurbescherming ervan uit dat het duurzaam beheer van populaties, de schadebestrijding en ook de jacht in het werkgebied wordt uitgevoerd overeenkomstig het Faunabeheerplan.

De wildbeheereenheden (WBE's)

De rol van de wildbeheereenheden is beschreven in artikel 3.14 lid 1 van de Wet natuurbescherming. Wildbeheereenheden zorgen voor de uitvoering van het door de Faunabeheereenheid vastgestelde faunabeheerplan en bevorderen dat duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren, de bestrijding van schadeveroorzakende dieren en de jacht worden uitgevoerd in samenwerking met en ten dienste van grondgebruikers of terreinbeheerders.

1.6. Looptijd Faunabeheerplan vos

Dit Faunabeheerplan voor de diersoort vos loopt vanaf 1 januari 2020 tot en met 31 december 2025.

2. Wettelijk en beleidsmatig kader

2.1 Algemeen

Op dit faunabeheerplan is het kader van de Wet natuurbescherming van toepassing. De vos is een soort als bedoeld in artikel 3.10 lid 1 onderdeel a (Bijlage Wnb onderdeel A). In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de meest relevante wetsartikelen die betrekking hebben op het reduceren van de vos in Zeeland. Voor de exacte en volledige weergave van de wetsartikelen wordt verwezen naar de officiële publicatie van de wet op wetten.overheid.nl.

2.2 Verboden t.a.v. de vos (§ 3.3 Wnb)

Verboden

- Vossen mogen niet opzettelijk worden gevangen of gedood (art. 3.10 lid 1/a (Wnb)).
- Vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vossen mogen niet opzettelijk worden beschadigd of vernield (art. 3.10 lid 1/b).

Van deze verboden kan worden afgeweken onder de volgende voorwaarden:

- Er bestaat geen andere bevredigende oplossing (art. 3.8 lid 5/a (Wnb));
- Er is sprake van een wettelijk belang:
 - o In het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats (art. 3.10 lid 2 juncto 3.8 lid 5 b/1° (Wnb));
 - o ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom art. 3.10 lid 2 juncto 3.8 lid 5 b/2° (Wnb));
 - o in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (art. 3.10 lid 2 juncto 3.8 lid 5 b/3° (Wnb));
 - o ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen (art. 3.10 lid 2 onder b (Wnb));
 - o ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren (art. 3.10 lid 2 onder d (Wnb));
 - o in het algemeen belang (art. 3.10 lid 2 onder h (Wnb)).
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties in haar natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan (art. 3.10 lid 2 juncto art. 3.8 lid 5/c (Wnb)).

Overige verboden m.b.t. de vos

- In de wet is geen algemeen handels- en vervoersverbod opgenomen voor de vos. In artikel 3.25 (Bnb) is een verbod opgenomen om vossen onder zich te hebben of te verhandelen. In artikel 3.22 van de Regeling natuurbescherming (hierna: Rnb) is een vrijstelling opgenomen van dit verbod voor rechtmatig verkregen vossen, voor vervoer ten behoeve van opvang en voor gestorven vossen die in het wild zijn gestorven buiten schuld of medeweten van degene die zich het dier heeft toegeëigend.
- In artikel 3.34 lid 1 (Wnb) is bepaald dat vossen niet mogen worden uitgezet. Gedeputeerde Staten kunnen ontheffing en Provinciale Staten kunnen vrijstelling verlenen voor dit verbod (artikel 3.34 lid 3 (Wnb)). Hier zijn verder geen voorwaarden aan gesteld.

2.3. Het faunabeheerplan

De Wet

Op grond van artikel 3.12 lid 3 en 4 (Wnb) stelt de Faunabeheereenheid één of meer faunabeheerplannen vast voor hun werkgebied. Het duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren, de bestrijding van schadeveroorzakende dieren door grondgebruikers en de uitoefening van de jacht geschieden vervolgens overeenkomstig het faunabeheerplan.

- Onderdeel van het faunabeheerplan zijn passende en doeltreffende maatregelen ter voorkoming en bestrijding van schade aangericht door in het wild levende dieren (art. 3.12 lid 4 Wnb)
- Ten behoeve van een planmatige en doelmatige aanpak van het faunabeheer wordt het faunabeheerplan onderbouwd door trendtellingen van de populaties van in het wild levende dieren in het gebied waarop het faunabeheerplan van toepassing is (art. 3.12 lid 5 Wnb).

De Omgevingsverordening Zeeland 2018 (versie 8 februari 2019)

De Omgevingsverordening 2018 van de provincie Zeeland richt zich op de fysieke leefomgeving in de Provincie Zeeland. Dit betekent dat vrijwel alle regels die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving opgenomen zijn in de Omgevingsverordening. Het gaat hierbij om regels op het gebied van ruimtelijke ordening, maar ook op het gebied van mobiliteit, milieu, natuur, water en bodem.

De geldigheidsduur van het faunabeheerplan (art. 6.7 Ov)

De geldigheidsduur van het faunabeheerplan bedraagt ten hoogste 6 jaren.

De eisen aan een faunabeheerplan; algemeen (art. 6.8 Ov)

Een faunabeheerplan bevat ten minste de volgende gegevens:

- a) de omvang van het werkgebied van de Faunabeheereenheid;
- b) een kaart waarop de begrenzing van het werkgebied van de Faunabeheereenheid is aangegeven;
- c) inzicht in de samenhang tussen de jacht op de wildsoorten, het beheren van de populaties van in het wild levende dieren en het bestrijden van schade door deze dieren.

De eisen aan een faunabeheerplan; Duurzaam beheer van populaties en schade- bestrijding op basis van ontheffingen (art. 6.9 Ov)

Eisen aan een faunabeheerplan; Schadebestrijding op basis van vrijstellingen (art. 6.10 Ov)

In aanvulling op artikel 6.8 bevat een faunabeheerplan, indien sprake is van schadebestrijding op basis van vrijstellingen:

- a) een beschrijving van de planmatige en gecoördineerde bestrijding van schadeveroorzakende dieren;
- b) kwantitatieve gegevens over de populatie van de diersoorten ten aanzien waarvan sprake is van schadebestrijding, met inbegrip van gegevens over de aanwezigheid van de populaties in het betrokken gebied gedurende het jaar;
- c) per diersoort een beschrijving van de handelingen die binnen de looptijd van het voorgaande faunabeheerplan zijn verricht om het schaden van de in de betreffende vrijstelling bedoelde belangen te voorkomen, waaronder het, naar soort onderscheiden, aantal gedode dieren alsmede, voor zover daar- over redelijkerwijs kwantitatieve gegevens beschikbaar zijn, een beschrijving van de effectiviteit van die handelingen.

Beleidsnota Natuurwetgeving; meer prioriteit voor Zeeuwse biodiversiteit

De provinciale beleidsnota Natuurwetgeving vloeit voort uit de Natuurvisie 2017 – 2021.

Het doel van deze beleidsnota is drieledig:

1. herijking van het bestaand beleid en de ontwikkeling van nieuw beleid
2. uitwerking van de beleidskaders Wet Natuurbescherming
3. opstellen van duidelijke afwegingskaders en -criteria

In hoofdstuk 4 van de nota wordt jacht, beheer en schadebestrijding behandeld. De provincie kent een tweetal instrumenten die kunnen worden ingezet bij beheer en schadebestrijding:

1. de ontheffing: het faunabeheerplan fungeert als basis voor populatiebeheer en schadebestrijding op basis van een ontheffing
2. de vrijstelling: bij de vrijstelling fungeert het faunabeheerplan als koepel voor schadebestrijding. De grondgebruiker bepaalt binnen de kaders van het faunabeheerplan wat aan schadebestrijding nodig is.

Artikel 6.12 (Verordening) Goedkeuring faunabeheerplan

1. Teneinde voor goedkeuring als bedoeld in artikel 3.12, zevende lid, van de wet in aanmerking te komen, voldoet een faunabeheerplan aan de eisen die voortvloeien uit de wet en het in dit hoofdstuk bepaalde.
2. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op een gedeeltelijke wijziging van het faunabeheerplan als bedoeld in artikel 6.7, tweede lid, en een verzoek als bedoeld in artikel 6.7, derde lid.

2.4. Populatiebeheer

Op grond van artikel 3.17 lid 1 (Wnb) kunnen Gedeputeerde Staten ontheffing verlenen ten behoeve van de beperking van de omvang van de populatie vossen. Deze beperking is mogelijk:

- In het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna en van de instandhouding van de natuurlijke habitats (art. 3.17 lid 1 b/1° (Wnb));
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom (art. 3.17 lid 1 b/2° (Wnb));
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of om andere dwingende redenen van groot openbaar belang (art. 3.17 lid 1 b/3° (Wnb));
- ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, industrieterreinen of begraafplaatsen (art. 3.17 lid 1 c/2° (Wnb));
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren (art. 3.17 lid 1 c/3° (Wnb));
- in het algemeen belang (art. 3.17 lid 1 c/4° (Wnb)).

2.5. Schadebestrijding

De vos is in artikel 3.1 lid e (Bnb) aangewezen als landelijke schadesoort en voor bestrijding geldt een ministeriele vrijstelling op grond van art. 3.1 tweede lid, van de Regeling natuurbescherming.

Aanwijzing landelijke schadesoort

Op grond van artikel 3.15 lid 1 (Wnb) is de vos in artikel 3.1 (Bnb) aangewezen als diersoort die niet in zijn voortbestaan wordt bedreigd of dat gevaar loopt en die in het gehele land schade veroorzaakt.

In de Nota van toelichting op het Besluit natuurbescherming staan de redenen voor de aanwijzing van de soorten die landelijk kunnen worden vrijgesteld waaronder de vos (Ministerie van Economische Zaken, 2016):

- De vos wordt niet in zijn voortbestaan bedreigd en loopt dit gevaar ook niet.
- De vos veroorzaakt in het gehele land schade. Dit probleem kan alleen effectief worden aangepakt als de vos in het gehele land kan worden bestreden.
- De schade die de vos aanricht valt onder de typen schade die volgens de wet een afwijking van de verboden rechtvaardigen.
- De schade die vossen veroorzaken bestaat uit predatie van kippen, ganzen, eenden, konijnen, lammeren in buitenrennen; daarnaast brengen ze ziekten over, als hondsolheid en de vossenlintworm. De belangrijkste door de vos veroorzaakte schade betreft evenwel de fauna. Predatie door vossen van weidevogels heeft een negatieve invloed op de populatieontwikkeling van deze vogels. De stand van de weidevogels, met name die van de grutto, is in Nederland al zeer kwetsbaar en gaat de laatste jaren sterk achteruit.
- Voor de vos geldt dat er (gelet op zijn kenmerken en de omvang van de populaties) geen effectieve middelen zijn om schade te voorkomen zonder overtreding van de verbodsbepaling. Het ontwikkelen van deze middelen en methoden heeft de aandacht van de wetenschap, maar er is geen zicht op dat dergelijke middelen en methoden op korte termijn beschikbaar zullen komen.

Vrijstelling vos

In artikel 3.1 lid 2 (Rnb) is landelijke vrijstelling verleend aan grondgebruikers voor de bestrijding van de vos. In artikel 3.1 lid 3 (Rnb) is bepaald dat de vrijstelling wordt verleend voor de volgende handelingen: op door de grondgebruiker gebruikte gronden, dan wel in of aan door hem gebruikte opstallen, *ter voorkoming van in het lopende of daarop volgende jaar dreigende schade op deze gronden, in of aan deze opstallen, of in het omringende gebied*.

In artikel 3.1 lid 4 (Rnb) is bepaald dat, onder verwijzing naar artikelen 3.10, tweede lid, sub b, (Wnb) en 3.15, zesde lid, sub b, (Wnb), de vrijstelling geldt voor de volgende categorieën van schade:

- Schade aan de wilde flora of fauna, of natuurlijke habitats (art. 3.15, lid 6, sub b (Wnb)).
- Ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom (art. 3.15, lid 6, sub b, (Wnb)).
- Ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen (art. 3.10, lid 2, sub b, (Wnb)).

Provinciale vrijstelling overlast

Provinciale staten kunnen op grond van art. 3.16 lid 4 (Wnb) bij verordening een vrijstelling verlenen voor de bestrijding van overlast binnen de bebouwde kom.

2.6. Middelen voor het vangen en doden

Op grond van art. 3.25 lid 2 (Wnb) zijn in art. 3.3 lid 2 (Rnb) de middelen en methoden aangewezen die mogen worden gebruikt ter uitvoering van de vrijstelling, bedoeld in artikel 3.1 lid 2 (Rnb).

- a. geweren;
- b. honden, niet zijnde lange honden;
- c. haviken, slechtvalken en woestijnbuizerds;
- d. fretten;
- e. kastvallen;
- f. vangkooien,
- g. buidels.

In artikel 3.4 a (Rnb) is opgenomen dat er geen andere vangmiddelen of dodingsmiddelen mogen worden gebruikt dan in art. 3.3 lid 2 (Rnb) genoemd.

In artikel 3.4 b (Rnb) is opgenomen dat aardhonden niet mogen worden gebruikt voor het vangen of doden van vossen in holen in de periode van 1 maart tot en met 31 augustus.

In artikel 3.4 c (Rnb) is opgenomen dat bij de uitvoering van de vrijstelling geweren, haviken, slechtvalken en woestijnbuizerds niet mogen worden gebruikt op zondagen, nieuwjaarsdagen, de tweede paasdag, de tweede pinksterdag, de eerste en tweede kerstdag en de Hemelvaartsdag. Fretten, kastvallen, vangkooien en buidels mogen wel op deze dagen worden gebruikt.

Afschot met het geweer

In artikel 3.26 (Wnb) zijn regels gesteld aan het gebruik van het geweer. Omvat in ieder geval dat het geweer niet mag worden gebruikt op gronden, niet zijnde een jachtveld dat voldoet aan bij of krachtens algemene maatregel van bestuur gestelde regels (lid 1 onder b; de jachtveldregels staan in 3.12 (Bnb)). Op basis van artikel 3.26 lid 2 (Wnb) zijn nadere regels gesteld inzake het gebruik van het geweer. Van deze regels en van de jachtveldvereisten kan worden afgeweken bij vrijstelling of ontheffing (artikel 3.26 lid 3 (Wnb)).

De nadere regels in het Bnb betreffende het gebruik van het geweer omvatten o.a.

- een verbod om het geweer te gebruiken voor zonsopgang en na zonsondergang (3.16 lid 1 (Bnb)).
- een verbod om het geweer te gebruiken binnen de bebouwde kom of binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom, of in de onmiddellijk aan de bebouwde kom grenzende terreinen (3.16 lid 1 (Bnb)).
- een verbod om het geweer te gebruiken binnen de afpalingskring van een eendenkooi (3.16 lid 1 (Bnb)).
- een verbod om het geweer te gebruiken vanaf of vanuit een rijdend motorrijtuig dan wel een ander voertuig, of vanuit een luchtvaartuig (3.16 lid 1 (Bnb)).
- een geweer is niet voorzien van een geluiddemper, een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten (3.13 lid 4 (Bnb)).

Kastval en vangkooi

Het is toegestaan om op grond van artikel 3.10 (Bnb) vossen te vangen met behulp van een kastval of vangkooi. Voor het gebruik van een kastval of vangkooi geldt niet de minimale eis van 40 hectare zoals dit wel het geval is bij het doden met het geweer. Men kan een kastval of vangkooi plaatsen met de schriftelijke toestemming van de grondgebruiker vanaf minimaal 1 hectare. Tevens is het toegestaan om een vangkooi of kastval binnen de bebouwde kom te gebruiken. De locatie van de vangkooi of kastval dient echter wel in het werkgebied van een WBE gelegen te zijn om gebruik te kunnen maken van de landelijke vrijstelling.

Bij het bestrijden van vossen zijn ook hulpmiddelen als lokvoer en lokfluiten toegestaan.

2.7. EU Vogelrichtlijnen (VR)

Naast de wettelijke belangen die direct van toepassing zijn op de vos, zijn er ook wettelijke belangen die geschaad worden wanneer de aanwezigheid van vossen (in hoge aantallen) bijdraagt aan een negatieve staat van instandhouding van Europese beschermde fauna. Het Europees Parlement heeft richtlijnen opgesteld inzake het behoud van de vogelstand binnen Europa.

Artikel 1 (VR) heeft betrekking op de instandhouding van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europees grondgebied van de lidstaten waarop het Verdrag van toepassing is. Zij betreft de bescherming, het beheer en de regulering van deze soorten. Deze richtlijn is van toepassing op vogels, hun eieren, hun nesten en hun leefgebied.

Artikel 2 (VR) stelt dat alle lidstaten alle nodige maatregelen nemen om de populatie van de in artikel 1 (VR) bedoelde soorten op een niveau te houden of te brengen dat met name beantwoordt aan de ecologische, wetenschappelijke en culturele eisen.

Artikel 3 (VR) stelt dat alle lidstaten met inachtneming van de in artikel 2 (VR) genoemde eisen, maatregelen nemen om voor alle in artikel 1 (VR) bedoelde vogelsoorten een gevarieerdheid van leefgebieden en een voldoende omvang ervan te beschermen, in stand te houden of te herstellen.

De lidstaten binnen Europa zijn verplicht alle nodige maatregelen te treffen om voor alle in artikel 1 (VR) bedoelde soorten en hun leefgebieden te beschermen. Predatorenbeheer is één manier om te voldoen (als de situatie dan vereist) aan de eis om vogelsoorten actief te beschermen. In Zeeland vormt de vos een directe bedreiging voor de lokaal aanwezige, Europees beschermde, soorten waarvan de staat van instandhouding negatief is of dreigt te worden.

Om deze vogelsoorten, hun eieren, hun nesten en hun leefgebied te beschermen dienen predatoren, met name in de weidevogel- en kustbroedgebieden beheerd te worden.

2.8. Beleidsnota Natuurwetgeving

De beleidsnota Natuurwetgeving is in 2018 vastgesteld door Provinciale Staten. Bij de beleidsnota hoort ook de Omgevingsverordening Zeeland 2018, onderdeel natuur (hoofdstuk 6). Het vaststellen van de omgevingsverordening is een bevoegdheid van Provinciale Staten en gebeurt tegelijk met het vaststellen van de beleidsnota. De voor dit faunabeheerplan relevante artikelen uit de omgevingsverordening zijn in paragraaf 2.3 reeds benoemd. Hieronder volgt de tekst uit de Beleidsnota Natuurwetgeving over predatoren en de vos.

Predatoren

Predatoren bejagen, doden en eten andere dieren om in hun voedselbehoefte te voorzien. Predatoren horen bij de natuur. Veel insecten (o.a. libellen en sluipwespen), vogels (o.a. uilen, sperwers en reigers) en zoogdieren (o.a. marters, spitsmuizen en egels) zijn predator. Zij zijn voor hun voedsel afhankelijk van andere dieren als voedselbron. Predatoren vervullen een nuttige functie in de natuur. Ze hebben over het algemeen een gunstig effect op de diversiteit aan soorten, zorgen voor een – natuurlijk – evenwicht en houden prooidierpopulaties gezond. Predatoren kunnen ook bijdragen aan natuurlijke plaagbestrijding en het beperken van overlast of schade aan economische belangen. Zo is het tegenwoordig gebruikelijk om sluipwespen in te zetten als natuurlijk plaagbestrijders in de fruitteelt. En vossen dragen bij aan het intomen van populaties ganzen. Toppredatoren zoals de vos, lynx of wolf hebben zelf geen natuurlijke vijanden. Hun aantal wordt gereguleerd door hun sociale systeem en door sterfte bij een tekort aan voedsel. Predatoren horen bij de natuur. Ze maken een natuurlijk ecosysteem compleet. Hun aanwezigheid wordt in beginsel dan ook toegejuicht. Daar waar hun aanwezigheid negatieve gevolgen met zich meebrengt ligt dit anders. Over twee predatoren zullen we daarom verder uitweiden: de vos en de wolf.

Vos

Sinds 2005 is de vos in Zeeland aan een opkomst begonnen. De afgelopen jaren heeft hij zich gestaag verspreid over de provincie vanuit Vlaanderen en Noord-Brabant. Zelfs op Schouwen Duiveland zijn ondertussen de eerste vossen signaleerd. De vos staat aan de top van de voedselketen en kent in Nederland geen natuurlijke vijanden, zolang de wolf zich nog niet echt gevestigd heeft.

Natuurlijke aantalsregulatie vindt plaats door het sociale systeem en voedselschaarste. In een territorium leven één mannetje (rekel) en één of meerdere vrouwtjes (moeren). Nadat de jongen zelfstandig zijn, worden zij verdreven uit het territorium en gaan op zoek naar een eigen territorium. Tot de tijd dat ze een eigen territorium hebben leiden deze jongen een zwervend bestaan. Opeengevallen territoria worden meestal direct weer ingenomen door zwervende vossen. Vossen zijn echte voedselopportunisten. Zij eten alles wat op hun weg komt. Muizen en konijnen vormen echter het hoofdmenu.

Vossen zijn snel in het ontdekken van plaatsen waar gemakkelijk voedsel te halen is. Erven met kippen, siervogels en konijnen trekken dan ook de aandacht van steeds weer nieuwe vossen. Ook vogels die op de grond broeden zijn een makkelijke prooi, zeker wanneer deze in hoge dichtheden of kolonieverband broeden. Regelmatig bezoek van de vos aan dergelijke gebieden kan het broedsucces negatief beïnvloeden. Vossen worden ook vaak in verband gebracht verspreiding van de vossenlintworm, een parasiet waarvan de eitjes ook mensen ernstig kunnen besmetten. In Zeeland komt de ziekte vooralsnog niet voor. In Zeeland is de vos onderwerp van maatschappelijke (en politieke) discussie.

De Faunabeheereenheid Zeeland heeft om deze reden een “vossentafel” georganiseerd. Diverse maatschappelijke organisaties en groeperingen hebben daarbij hun ervaringen met de vos kunnen inbrengen en er heeft een ecologisch onderzoek plaatsgevonden. Ten grondslag aan dit onderzoek lag de vraag wat het voorkomen en de dichtheid van de vos in Zeeland is en wat de impact is van zijn aanwezigheid. Door middel van literatuuronderzoek en inventarisatie bij de partijen die in aanraking komen met de vos is het vraagstuk in de volle breedte in beeld gebracht. Uit de literatuur en de inventarisatie blijkt dat de populatie toeneemt: zowel wat betreft aantallen als verspreiding. Dat heeft vaak een grote impact op de omgeving, op een uiteenlopend scala aan aspecten; met name weidevogels, kustbroeders en wildsoorten vallen ten prooi aan de vos. Vaak zijn dit soorten die door andere factoren al onder druk staan of waarvoor bepaalde natuurdoelstellingen gelden. Ook particulieren maken steeds vaker melding dat hun hobbydieren slachtoffer zijn van de vos. Afhankelijk van het belang kan in een enkel geval het effect van de vos ook positief uitpakken. Bijvoorbeeld predatie van ganzen kan bijdragen aan het beperken van de ganzenschade. Daarnaast kwamen aspecten als de volksgezondheid, waterkering en verkeersveiligheid aan de orde. De aanwezigheid van de vos draagt bij aan de waarde van de beleving van het landschap: het zien van een vos is en blijft een bijzondere ervaring, iets wat zeker bezoekers van natuurgebieden waarderen. Daartegenover staat dat er in Zeeland gebieden zijn waar de vos (nog) niet of nauwelijks voorkomt, waardoor soorten zich hebben ontwikkeld die niet gewend zijn aan de aanwezigheid van de vos. Daardoor kan zijn aanwezigheid op die plekken leiden tot het verdwijnen van belangrijke natuurwaarden, bijvoorbeeld voor de bodembroeders.

Weidevogelgebieden en kustbroedvogellocaties in heel Zeeland zijn bestempeld als extra kwetsbaar voor vossenpredatie. Met name ter bescherming van weidevogels en kustbroedvogels is een aanpak van de vos met ruime mogelijkheden in de gehele provincie noodzakelijk. Daarbij zal geprobeerd worden het eiland Schouwen-Duiveland volledig vossenvrij te houden. Hiertoe zijn aanvullende maatregelen (o.a. kunstlicht, restlichtkijker, warmtebeeld) noodzakelijk. Dit beheer zal plaatsvinden op basis van een onderbouwing in een faunabeheerplan en het verlenen van een ontheffing aan de Faunabeheereenheid.

(Bron: Beleidsnota Natuurwetgeving Provincie Zeeland)

3. Onderzoek bureau Wing

Bureau Wing heeft in samenwerking met adviesbureau ATKB uitvoering gegeven aan het onderzoek *“Met de vos aan tafel”*. In dit onderzoek is het voorkomen en de effecten van de vos in Zeeland in beeld gebracht. Het onderzoek bestond uit twee onderdelen. Een literatuuronderzoek waarbij een beknopte inventarisatie is gemaakt van het voorkomen en de dichtheden van de vos in Zeeland en welke economische, maatschappelijke en ecologische effecten dit verder heeft. Tevens hebben er interviews en een enquête plaatsgevonden onder de diverse stakeholders waarbij een inventarisatie is gemaakt van de ervaren effecten van de vos in Zeeland. Uit beide onderdelen van het onderzoek blijkt dat de populatie vossen in Zeeland sterk groeit, zowel in aantal als in verspreiding. Dit heeft invloed op de omgeving. Met name bij predatie van kustbroeders en weidevogels is het effect zichtbaar. Maar ook de predatie van overige fauna, (hobby)vee, de verspreiding van ziektes en het ondergraven van waterkeringen vormen een bedreiging.

Tevens heeft de vos positieve effecten. De aanwezigheid van de vos draagt bij aan de natuurbeleving van recreanten. Het zien van een vos is voor veel mensen een bijzondere ervaring. Tevens speelt hij een rol in de voedselketen waarbij hij de populatie prooidieren gezond houdt. Echter geldt dit niet voor alle prooidieren. Ook de predatie van de gans kan een positief effect hebben en economische schade beperken.

Uit onderzoek volgt het advies om provincie-breed maatregelen te treffen. Wanneer dit niet gebeurt zal de dichtheid en verspreiding van de populatie vossen in Zeeland verder uitbreiden. De vossenpopulatie bevindt zich nu op een kantelpunt waarbij een bewuste en strategische keuze noodzakelijk is. Wachten met het maken van keuzes zorgt ervoor dat de vos zich nog verder verspreid en de effecten alleen maar groter zullen zijn.

Bij de reductie van de vos is samenwerking tussen betrokken partijen van groot belang om het gewenste resultaat te bereiken. De komende jaren dient ervaring opgedaan te worden doormiddel van lokaal maatwerk. Hierbij dienen lokaal extra maatregelen te worden toegepast.

Op basis van het literatuuronderzoek, de interviews en de enquête zijn een drietal scenario's onderzocht, die in de breedte het handelingsperspectief schetsen voor de vraag hoe om te gaan met de vossenpopulatie in Zeeland. Het eerste scenario is *“Geen beperking voor de vos”* waarbij de vos vrij spel krijgt en niet intensiever wordt bestreden.

Het tweede scenario is *“Lokaal maatwerk”* waarbij de vos is toegestaan in grote delen van Zeeland maar extra regulatie plaatsvindt in en rond de kwetsbare natuurgebieden en de plekken waar veel schade optreedt aan (hobby)vee.

Het derde scenario is *“Geen plaats in Zeeuwse natuur”* waarbij alles in het werk wordt gesteld om reeds gevestigde vossen te verwijderen en nieuwe vestigingen te voorkomen. Dit dient in combinatie gedaan te worden met het verbeteren van de habitatkwaliteit en uitbreiding van leefgebieden voor weidevogels.

Uit de resultaten van het onderzoek kwam naar voren dat het tweede scenario *“Lokaal maatwerk”* het meest gewenste resultaat zal opleveren in Zeeland.

Het rapport *“Met de vos aan tafel”* vormt de basis voor de onderbouwing van het Faunabeheerplan vos 2020-2025. In bijlage 4 is het volledige onderzoek opgenomen.

4. De vos (*Vulpes vulpes*)

4.1. Status

Landelijk vrijgestelde soort.

4.2. Staat van instandhouding

De aanwijzing van de vos als landelijk vrijgestelde soort als bedoeld in artikel 3.15 lid 1 (Wnb), houdt in dat reeds is vastgesteld dat de vos niet in zijn voortbestaan wordt bedreigd of dat gevaar loopt. In paragraaf 4.4 wordt dit bevestigd door de cijfers van de verspreiding en populatiegroei in Nederland en Zeeland.

4.3. Soortbeschrijving

De vos verblijft het grootste deel van het jaar bovengronds en is vooral in de schemer en 's nachts actief. Tijdens de ranstijd (december –februari) en gedurende het opgroeien van de jongen is hij ook overdag actief. De vossenbouw (het hol) wordt gebruikt bij het zetten van de welpen in maart - april en om te schuilen bij slecht weer of gevaar. Een bouw wordt door de vos zelf gegraven of er wordt gebruik gemaakt van een dassenburcht of uitgegraven konijnenhol. Vossen leven in familiegroepen (rekel, moeder en jongen, soms met nog 1 à 2 adulte dieren) en hebben een territorium. Afhankelijk van leefgebied en voedselaanbod varieert dit meestal tussen de 50-200 hectare. In stedelijk gebied hebben de vossen kleinere territoria, vanaf 20 ha en kunnen ze groepsgewijs voorkomen. Dit is het gevolg van de hoge voedselbeschikbaarheid in het stedelijk gebied. Territoriumgrenzen vallen vaak samen met natuurlijke of kunstmatige elementen zoals rivieren, kanalen, houtsingels, auto- en spoorwegen en worden gemarkeerd met urine en uitwerpselen. Doordat de vos territoriaal leeft is de dichtheid gelimiteerd, waarbij het beschikbare voedsel voor de vos bepalend is.

Naast de territoriale vossen zijn er in een vossenpopulatie eveneens zwervende vossen aanwezig. Het grootste gedeelte van deze zwervende vossen hebben dispersiedrang. Ofwel het wegtrekken uit het territorium van de ouders naar een plek waar ze zich kunnen gaan voortplanten. Daarvoor moeten ze een eigen territorium vinden of zich aansluiten bij een bestaande familiegroep. Met name de jonge rekels vertonen een grote dispersiedrang en kunnen daarbij grote afstanden afleggen van soms wel 10 kilometer of meer (5 -50 km). Door deze dispersiedrang worden lege plekken in het leefgebied snel opgevuld. In het voorjaar en de zomer is de mobiliteit in de vossenpopulatie veel minder dan in herfst en winter. Dit komt doordat het aantal zwervers is afgenomen en door het verminderde zwervgedrag van de nog overgebleven vossen die een nieuw territorium zoeken (Mulder, 2005).

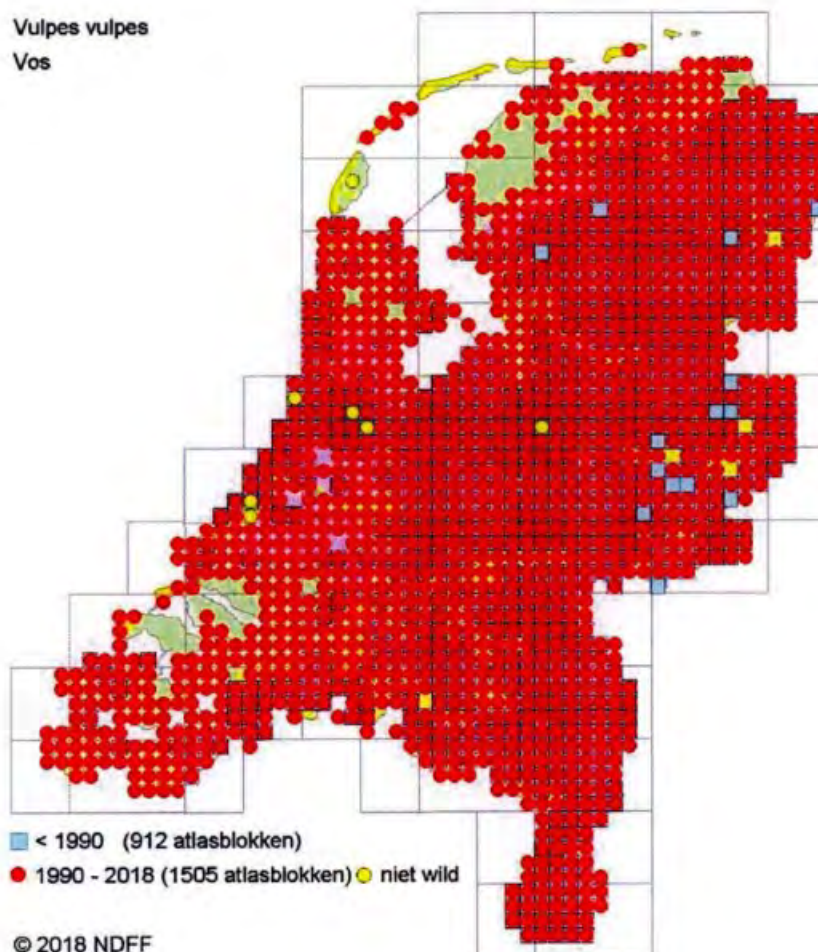
De vos is een opportunist met een voorkeur voor dierlijk voedsel. Hij eet wat hij binnen het leefgebied het makkelijkste kan bemachtigen. Per dag eet de vos ongeveer vijfhonderd gram voedsel. Het hoofdmenu bestaat uit kleine knaagdieren, hazen en konijnen. Maar eveneens vogels, insecten, eieren, bessen, fruit, kadavers en afval worden gegeten (Zoogdiervereniging)

De vos heeft in Nederland bijna geen natuurlijke vijanden met uitzondering van de zeearend en de wolf. In Nederland sterven vossen hoofdzakelijk als gevolg van aanrijdingen, door ziekten en door afschot. In gebieden waar wolven voorkomen worden vossen ook gedood door wolven (Zoogdiervereniging)

4.4. Verspreiding en ontwikkeling

De vos komt op vrijwel het hele noordelijk halfronde voor, met uitzondering van de hooggebergten (Twisk et al. 2010). Door intensive vervolging en gebruik van gifstoffen kwam de vos in Nederland aan het begin van de 19e eeuw vrijwel alleen nog voor op de oostelijke en zuidelijke zandgronden in de grensstreek. Vanaf het einde van de jaren zestig heeft de vos zich verder kunnen uitbreiden naar de rest van Nederland. Hierbij werden gebieden geherkoloniseerd maar ook gebieden nieuw gekoloniseerd. Deze verspreiding komt door een betere bescherming van de vos in Nederland. Zo werd het vergiften van vossen en de inzet van klemmen verboden. Ook werd het leefgebied van de vos geschikter door verlaging van grondwaterstanden en de ontwikkeling van natuurgebieden. Sindsdien komt de vos, met uitzondering van de meeste Waddeneilanden, in heel Nederland voor. De weergave (figuur 4.1) van meldingen op Ameland en Schiermonnikoog betreft geen waarneming van levende vossen. Ondanks dat de vos in 2006 op de landelijke vrijstellingslijst is geplaatst en jaarrond bejaagd mag worden, heeft zijn verspreiding doorgezet en komt hij vrijwel in heel Nederland voor (Mulder et al. 2005). Alleen op enkele Waddeneilanden en enkele gebieden in Zuid-Holland en Noordwest Friesland komt de vos momenteel niet voor (NDFF verspreidingsatlas zoogdieren).

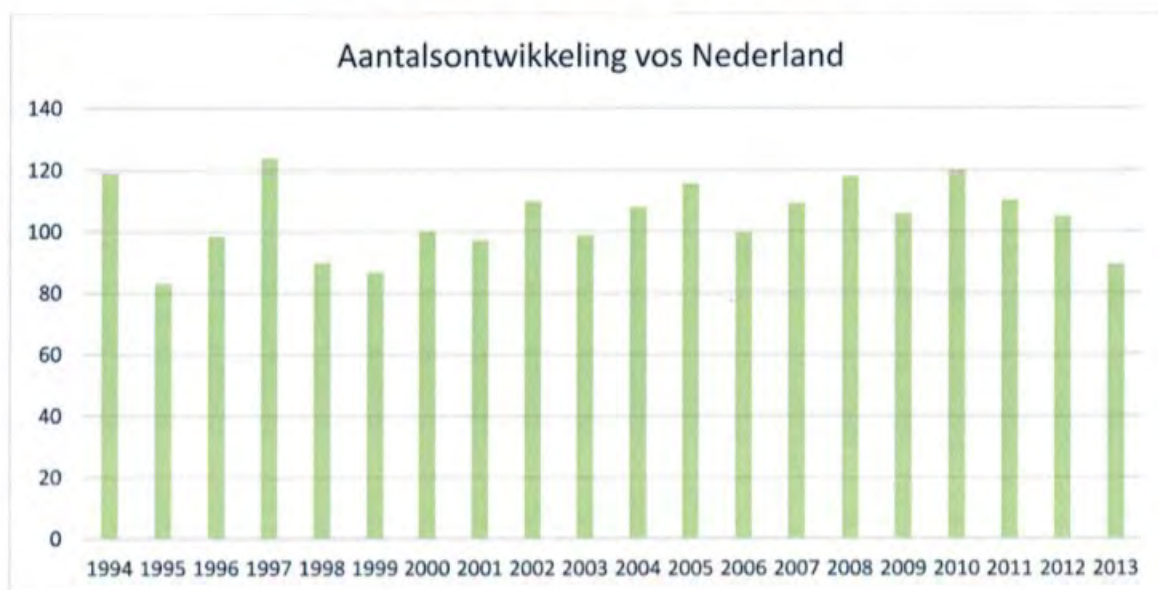
Figuur 4.1. Kaart verspreiding vos in Nederland 1990-2018

Landelijk

De cijfers van het Netwerk Ecologische Monitoring-meetnet (NEM-meetnet) Dagactieve Zoogdieren (CBS, Sovon en Zoogdierverseniging, onderdeel van het Netwerk Ecologische Monitoring) laten zien dat het aantal vossen in Nederland stabiel is (grafiek 4.2).

Sinds 1994 is het aantal waargenomen vossen min of meer stabiel gebleven. Het betreft echter enkel monitoring van dag actieve vossen, terwijl vossen het meest actief zijn in schemer en donker. Monitoring in de avond en de nacht geven daarom een vollediger beeld van de ontwikkeling van de vos.

Grafiek 4.2. Aantalsontwikkeling vos in Nederland

Zeeland

Tot ver in de jaren negentig kwam de vos vrijwel niet voor in Zeeland. Incidenteel verscheen vanuit Brabant of Vlaanderen een vos. Nadien is dit beeld aanzienlijk veranderd. Zeeuws-Vlaanderen is vanuit België gekoloniseerd, waarbij de soort nu verspreid over deze regio voorkomt (Bekker et al. 2010). Vanuit Brabant is de vos eveneens naar Zeeland gekomen met op Tholen en in Zuid-Beveland inmiddels een ruim verspreid voorkomende populatie. De afgelopen beheerperiode is de toename in populatiegrootte en de uitbreiding van het verspreidingsgebied doorgegaan. Dit is terug te zien in de tellingen, meldingen van waarnemingen, schademeldingen en afschotcijfers. Dit heeft geleid tot een vrijwel aaneengesloten verspreiding van de populatie vossen in Zeeland. In Walcheren heeft zich recent een populatie gevestigd deze neemt sterk toe (zie oom tabel 5.2). Er hebben ook enkele waarnemingen van de aanwezigheid van de vos op Schouwen-Duiveland plaatsgevonden.

Het aantal waarnemingen van vossen is de afgelopen beheerperiode toegenomen. De Wildbeheereenheden organiseren jaarlijks vier tellingen om de ontwikkeling van de vossenpopulatie in het gebied te bepalen. Deze tellingen laten voor de periode 2010 – 2018 een toename van de vos zien. In de maanden november, december, januari en februari wordt er op vooraf bepaalde dagen in de avond geteld met behulp van kunstlicht. Er zijn vaste telgroepen die jaarlijks dezelfde route afleggen. Grafiek 4.3 laat de ontwikkeling van de vos in heel Zeeland zien inclusief Zeeuws-Vlaanderen. Figuur 4.4 laat de ontwikkeling van de vos specifiek in Zeeuws-Vlaanderen zien. In Zeeuws-Vlaanderen bestaat de langstlopende reeks van tellingen in Nederland. Deze gegevens geven weer hoe de populatie zich in Zeeuws-Vlaanderen heeft ontwikkeld.

Telgegevens Vos Zeeland									
WBE	Periode								
	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
Wolphaartsdijk	-	-	1	1	0	8	0	2	1
Reimerswaal	-	-	8	23	10	11	5	8	6
Schouwen	-	-	0	0	0	0	0	0	0
De Gouwe	-	-	0	0	0	0	0	0	0
Kapelle	-	-	2	0	0	0	0	2	1
Zuid West Zuid-Beveland	-	-	1	0	3	0	0	0	0
Koewacht	13	23	21	19	23	29	20	31	29
Noord Beveland	-	-	2	7	15	30	7	0	9
Walcheren	-	-	3	8	32	8	18	21	13
De Poel Heinkenszand	-	-	3	0	0	2	0	1	5
Honte	18	18	20	16	15	16	18	28	29
Hontenisse	14	20	22	15	20	26	34	25	31
Tholen & St. Philipsland	-	-	22	21	19	23	27	8	21
Rodanborg	18	19	16	18	20	23	34	29	33
Axel	16	21	19	14	23	23	31	30	39
Midden Zeeuws-Vlaanderen	17	16	17	16	22	14	20	15	12
De Wielingen	17	19	18	18	24	26	24	44	47

Tabel 4.3. Telgegevens van de vos in Zeeland (- betekend niet geteld en 0 betekend geen vos gezien tijdens telling)

Grafiek 4.4. Trendontwikkeling van de vos in Zeeuws-Vlaanderen

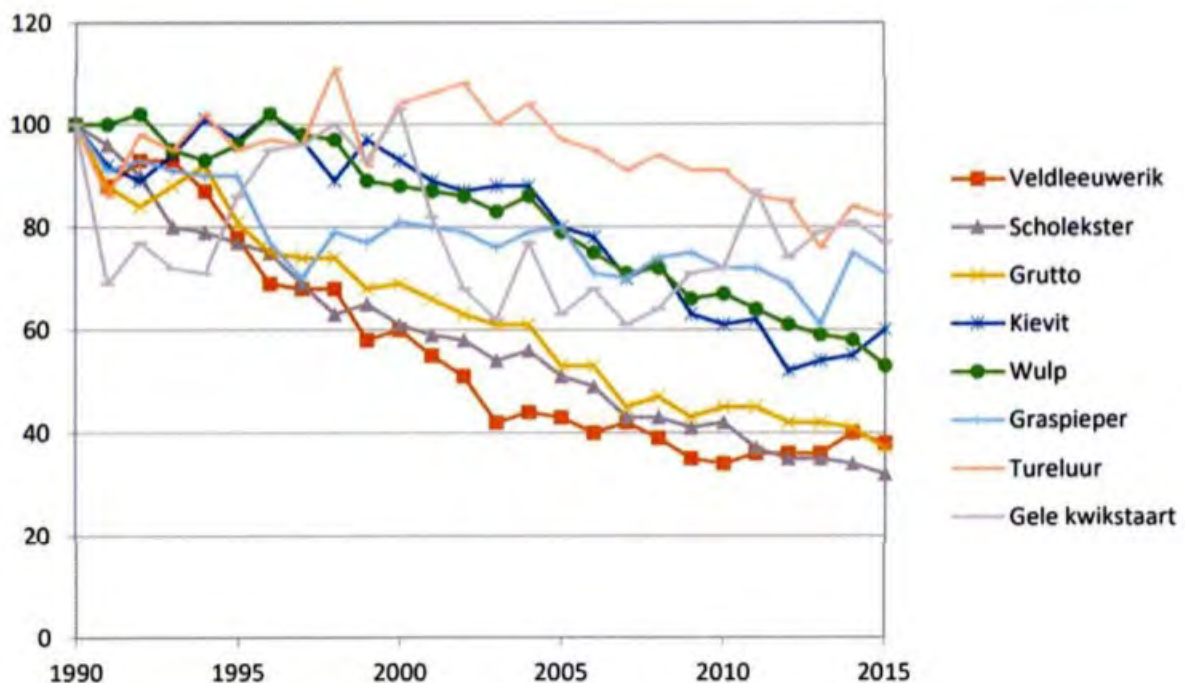

4.5. Invloed van vos op bodembroeders

De vos is van waarde voor het ecosysteem. Ze zorgen voor predatie van muizen, ratten en konijnen en ruïnen kadavers op. Echter kunnen ze lokaal grote schade aanrichten aan fauna. Met name voor bodembroeders vormt de vos een risico. De vos kan op diverse wijzen invloed hebben op de weidevogels en bodembroeders.

- Door predatie van nesten
- Door predatie van kuikens
- Door predatie van broedende vogels
- Door verstoring door aanwezigheid

Het Zeeuwse cultuurlandschap heeft zich ontwikkeld in een periode dat er geen vossen voorkwamen. Hierdoor konden weidevogels en kustbroeders zich vestigen in Zeeland. Weidevogels als kievit, grutto en scholekster komen al eeuwen voor in het cultuurlandschap van Nederland. Er is echter al jaren een forse afname gaande van weidevogels in Nederland. In dat kader vormt onder andere de vos een bedreiging, mede omdat deze landschappen prooidieren weinig ontsnappingskans bieden. Door diverse oorzaken gaat de stand van de weidevogel en de kustbroedvogel achteruit. Nederland herbergt van sommige weidevogelsoorten en kustbroeders een substantieel deel van de wereldwijde populatie en het aantal daalt gestaag in Nederland (zie grafiek 4.5 NEM-meetnet). De vos draagt bij aan deze achteruitgang. Niet alleen de vos is een bedreiging voor de weidevogels. Ook een geïntensiverde landbouw, landschappelijke inrichting en andere predatoren zoals buizerd, kraaien, katten en marterachtigen vormen een bedreiging voor de weidevogels en kustbroeders. Om deze vogels in het Zeeuwse landschap te beschermen dient er ook aan deze factoren wat gedaan te worden. Een combinatie van predatorenbejaging, terreininrichting en preventieve middelen kan zorgen voor een succesvol weidevogel- kustbroedvogelbeheer.

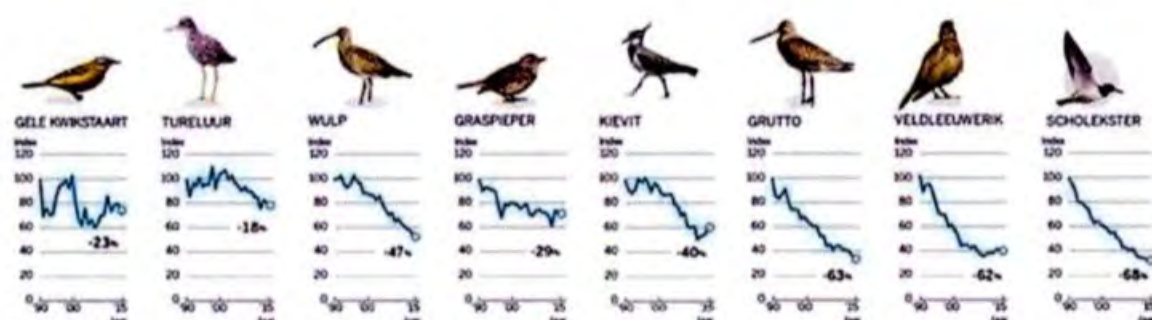
Grafiek 4.5. NEM-meetnet (CBS, Sovon, provinces).

Weidevogelmeetnet (1990-2015)

Soort	Afname
Scholekster	68%
Grutto	63%
Veldleeuwerik	62%
Wulp	47%
Kievit	40%
Graspieper	29%
Gele kwikstaart	23%
Tureluur	18%

Tabel 4.6. NEM-meetnet (CBS, Sovon, provincies).

Bron: Netwerk Ecologische Monitoring (Sovon, CBS, provincies)

Ontwikkeling akker- en weidevogels Zeeland

Het rapport *Beleidsmonitoring broedvogels EHS en beheergebieden in Zeeland* behandelt de resultaten van monitoring van broedvogels in de Ecologische Hoofdstructuur en in beheergebieden in het agrarisch gebied in Zeeland in de periode 2010 tot en met 2012, met een beeld van de trends per soort vanaf 1990. Het beschrijft de recente aantalsontwikkelingen en kijkt daarbij naar eventuele verschillen in ontwikkeling tussen habitats en beleidscategorieën.

Bij 17 van de 21 geanalyseerde soorten bleek de dichtheid in de periode 2010-2012 gedaald te zijn ten opzichte van 2006-2009, terwijl bij drie soorten een toename werd gemeten. Onder de dalers bevinden zich vrijwel alle kenmerkende weidevogels als Grutto, Kievit, Tureluur en Scholekster. Bij de weinige soorten met een wat hogere dichtheid treffen we Kuifeend en Roodborsttapuit.

De meeste akker- en weidevogels in Zeeland vertonen nog steeds een negatieve trend. Gezien vanaf 1990 is de neergang het grootst bij Patrijs, Veldleeuwerik, Zomertortel en Ringmus. Het is duidelijk dat het platteland de afgelopen jaren steeds ongeschikter is geworden voor broedvogels.

(Bron: *Beleidsmonitoring broedvogels EHS en beheergebieden in Zeeland 2010- 2012 Sovon-rapport 2013/62*)

Voor de weidevogels is de vos één van de belangrijkste legselpredator (zie grafiek 4.7). Sovon Vogelonderzoek Nederland heeft een landelijk onderzoek uitgevoerd naar het legsucces van 69.000 legsels in 17 gebieden. Belangrijk resultaat van het onderzoek is het feit dat predatie een grote rol speelt bij het broedsucces. Predatie is verantwoordelijk voor ruim een kwart van de nestverliezen. In het onderzoek is door middel van cameravallen gekeken welke predatoren de legsels van de weidevogels prederen. Uit het onderzoek komt naar voren dat de vos de meest voorkomende predator van weidevogelnesten is.

Grafiek 4.7. Resultaat landelijk cameraonderzoek naar legselpredatie (Teunissen et al., 2005)

Kustbroedvogels in Zeeland_ (Bron: CLO, Rijksoverheid)

Ontwikkeling strandplevier

De strandplevier is een pioniersoort die op kale, open gronden langs de kust broedt, zoals strandvlakten, schelprijke delen van schorren en pas ontstane duintjes. De soort neemt in Nederland en in Noordwest-Europa de laatste decennia in aantal af. Er broeden tegenwoordig nog 1000 paren, waarvan 350 in Nederland. Het Deltagebied is met 230 paren in 2000 één van de laatste bolwerken van de strandplevier in Noordwest-Europa. Maar ook in de Zeeuwse delta is de soort sinds 1979 achteruitgegaan. De afname wordt veroorzaakt door vermindering van de natuurlijke dynamiek. Door diverse maatregelen ontstaan er minder open gronden langs de kust dan van nature en raken dergelijke gronden meer begroeid. Daardoor verdwijnt de broedgelegenheid voor strandplevieren. Stranden vormen één van de laatste dynamische gebieden waar deze soort voorkomt, maar het strand is ook een belangrijke toeristische trekpleister. Uit onderzoek in het Duitse waddengebied is gebleken dat recreatie een negatief effect heeft op de vestiging en het broedsucces van deze soort (Schulz 1991; Schulz en Stock 1992, 1993). Op de Nederlandse stranden, die vrij toegankelijk zijn, is de strandplevier dan ook vrijwel verdwenen.

Ontwikkeling dwergstern

Ook de dwergstern broedt op niet of nauwelijks begroeide schelpenstranden of zandplaten. Begin vorige eeuw broedden er in Nederland circa 1000 broedparen. Als gevolg van de vergiftiging met organochloorverbindingen nam dat aantal af tot ongeveer 100 in de zestiger jaren. Inmiddels zijn deze vergiftigingsproblemen grotendeels verleden tijd. Tijdens de uitvoering van de Deltawerken kwam tijdelijk geschikt broedhabitat beschikbaar waarvan de dwergstern profiteerde. Binnen enkele jaren verdween de dwergstern daar meestal weer doordat de geschikte plekken begroeid raakten. Ook de dwergstern heeft te lijden onder de toegenomen strandrecreatie.

Ontwikkeling visdief

Ruwweg een kwart tot een derde deel van de in Nederland broedende visdieven komt voor in het Deltagebied. De visdief is minder kieskeurig dan strandplevier en dwergstern en broedt op strandvlakten, kwelders en kunstmatige eilanden. Ook de visdief had last van de vergiftiging door organochloorverbindingen in de zestiger jaren, maar neemt inmiddels weer toe in het Deltagebied. Doordat veel geschikt broedgebied voor recreatieve doeleinden verloren is gegaan is het twijfelachtig of het hoge niveau van de dertiger jaren nog gehaald kan worden. De strandplevier, dwergstern en visdief staan op de Rode Lijst van vogels.

Aantal broedparen van kustbroedvogels in het Deltagebied 2006-2016											
Soort	Periode										
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Stelkluut	20	1	6	4	1	8	8	0	8	5	3
Kluut	3110	2450	2732	2757	2215	2741	2231	2183	2460	2141	2515
Kleine Plevier	176	113	147	155	141	175	150	139	180	174	211
Bontbekplevier	190	161	162	172	176	159	1478	133	133	131	144
Strandplevier	297	187	144	132	158	165	170	125	126	108	115
Zwartkopmeeuw	979	906	962	1789	1752	1091	1702	2148	1599	900	1839
Dwergmeeuw	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kokmeeuw	27124	17419	18089	20119	22883	18839	21907	21964	19060	16838	20044
Stormmeeuw	742	522	638	496	614	588	684	703	550	1029	1254
Grote Mantelmeeuw	12	16	15	21	18	18	24	30	31	35	34
Grote Stern	6701	6961	7038	7133	5873	5648	7407	7733	6291	6328	5096
Visdief	7226	7699	6368	5116	5278	5342	5693	5433	5691	4851	4942
Noordse Stern	82	76	67	80	81	49	72	74	95	95	69
Dwergstern	369	514	541	485	347	523	551	735	567	415	440

Tabel 4.8. Broedparen van kustbroedvogels in het Nederlandse Deltagebied (bron: SOVON)

4.6. De kern weidevogel- en kustbroedgebieden in Zeeland

In totaal zijn er in samenwerking Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Het Zeeuwse Landschap 26 aandachtsgebieden in Zeeland benoemd waar weidevogels en kustbroedvogels voorkomen (zie bijlage 2). In deze aandachtsgebieden is door de terreinbeherende organisaties een gegevens analyse uitgevoerd waarbij gekeken is naar de aanwezige weidevogels en kustbroeders en de (mogelijke) effecten van de vos. Dit is verwerkt in een expertoordeel terreinbeherende organisaties. De volledige analyse van Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Het Zeeuwse Landschap is opgenomen in bijlage 3. Hieronder volgt de conclusie uit het uitgevoerde expertoordeel terreinbeherende organisaties.

Voor de aandachtsgebieden geldt dat eerst gebruik gemaakt dient te worden van de andere bevredigende oplossingen alvorens er gebruik gemaakt kan worden van aanvullende maatregelen en methoden, waarvoor ontheffing aangevraagd moet worden. Om de weidevogels en kustbroeder een meer optimaal gebied te geven dient de terreininrichting te veranderen, kunnen er vossenwerende maatregelen worden getroffen en dient er gebruik gemaakt te worden van de landelijke vrijstelling. In welke mate welke maatregel geschikt is kan per gebied zeer verschillend zijn.

In de Zuidwestelijke Delta worden jaarlijks zo goed als alle kustbroedvogelsoorten geteld door DPM (nu DMP) in opdracht van Rijkswaterstaat. Zij rapporteren dit jaarlijks in een uitgebreid rapport. De meest recente is hier te vinden: <https://deltamilieuprojecten.nl/wp-content/uploads/2019/04/Broedsucces-van-kustbroedvogels-in-de-Grevelingen-2017.pdf>. DPM telt op een iets andere wijze dan de SOVON BMP methode waardoor er soms wat kleine afwijkingen zijn voor eenzelfde gebied.

Voor weidevogels zijn geen Zeeland brede rapportages. In de gebieden waar de kustbroedvogels broeden, broeden vaak ook redelijke aantallen weidevogels. Al zijn dat niet de specifieke weidevogel broedconcentraties, de aantallen weidevogels dragen wel degelijk bij aan het totaal aantal weidevogels in onze provincie Zeeland.

In het merendeel van de gebieden komen vossen voor. Echter is het effect van de vos in deze gebieden nog niet overal even duidelijk te bepalen. Dit heeft diverse redenen. Allereerst is de vos een dier dat voornamelijk in de schemer en de nacht jaagt waardoor waarnemingen van predatie nauwelijks voorkomen. Daarnaast is er in veel gebieden niet actief gemonitord. Ondanks dat er sporen aanwezig zijn van predatie is het niet altijd even eenvoudig om te bepalen welke predator dit heeft gedaan. Wel is het zo dat uit het expertoordeel naar voren komt dat de aanwezigheid van de vos in deze gebieden veelal niet gewenst is en dat de vos een bijdrage kan leveren aan de achteruitgang van de kustbroeders en weidevogels. Er dienen maatregelen getroffen te worden om dit te voorkomen.

In onderstaande tabel staat een overzicht van de gebieden, Hierin is ook weergegeven of er in de aankomende periode gebruik wordt gemaakt van de landelijke vrijstelling en of er aanvullend ontheffing wordt aangevraagd. Daarnaast wordt aangegeven welke tbo het gebied beheerd en of het een Natura 2000 gebied is. In bijlage 3 Expertoordeel terreinbeherende organisaties aandachtsgebieden zijn deze gebieden weergegeven op kaart en uitgebreid beschreven. De nummers in de tabel en in bijlage 3 corresponderen met elkaar.

Overzicht kern weidevogel- en kustbroedgebieden					
Nummer	Gebied	Beheerder	Natura-2000 gebied	Afschot o.b.v. landelijke vrijstelling	Aanvullende maatregelen
1	Schouwen-Duiveland	SBB en NM	Ja (Deels)	Ja	Ja
2	Neeltje Jans	HZL	Nee	Ja	Nee
3	Krabbenkreek	SBB	Ja	Nee	Nee
4	Van Haftenpolder	SBB	Ja	Nee	Nee
5	Stavenissepolder	SBB	Nee	Nee	Nee
6	Scherpenissepolder	SBB	Nee	Nee	Nee
7	Schakerloopolder	SBB	Ja	Nee	Nee
8	Veerse meer	NM	Ja	Ja	Nee
9	St. Laurens Weihoek	HZL	Nee	Ja	Nee
10	Noordervroon	SBB	Nee	Ja	Nee
11	Oude Veerseweg	HZL	Nee	Nee	Nee
12	Poelbos	SBB	Nee	Nee	Nee
13	De Poel	NM	Nee	Ja	Nee
14	Deesche watergang	SBB	Ja	Ja	Nee
15	Yerseke Moer	HZL	Ja	Ja	Ja
16	Zwaakse Weel	NM	Nee	Nee	Nee
17	Hoedenskerkepolder	NM	Nee	Ja	Nee
18	Schor Bath	SBB	Ja	Nee	Nee
19	Inlaag 1887 en 2005	NM	Ja	Ja	Nee
20	St. Jacobspolder	NM	Nee	Ja	Nee
21	Molenpolder	SBB	Ja	Nee	Nee
22	Braakman	SBB	Nee	Ja	Nee
23	Grote Putting	SBB	Nee	Ja	Nee
24	Saeftinghe	HZL	Ja	Nee	Nee
25	Canisvliet	SBB	Ja	Nee	Nee
26	Zuidgors	NM	Ja	Nee	Nee

4.7. Landbouwschade

De vos heeft zowel een positieve als negatieve economische waarde voor Zeeland. Doordat de vos muizen, ratten, ganzen en konijnen predeert, voorkomt hij schade aan gewassen en verspreiding van plaagdieren. De vos heeft een negatieve economische waarde doordat hij schade veroorzaakt aan hobby- en landbouwdieren. In het bijzonder bedrijven die vrije uitloop-kippen houden lopen een groot risico op aanzienlijke schade. Met name door het surplus killing kan een kippenhouder grote schade in één keer krijgen. Surplus killing is het instinct van de vos om zo veel mogelijk dieren te doden als hij kan. Meerdere roofdieren hebben dit instinct. Als een vos in een ren of hok komt waar de prooidieren niet weg kunnen zal hij proberen zo veel mogelijk dieren te doden (Henhouse Syndrom). Dit Henhouse Syndrom is een storing in het gedragsrepertoire omdat de prooidieren niet weg kunnen. In de vrije natuur loopt een vangst volgens het gedragsstramien Search - Pursue - Kill - Eat. Doordat de prooidieren echter niet weg kunnen en in paniek rond blijven fladderen wordt herhaaldelijk het Pursue - Kill gedeelte veroorzaakt en wordt het stramien niet volledig afgerond met Eat. Pas als de rust is weergekeerd wordt het gedragsstramien afgerond (Schoon, 2018). Om zeker te zijn dat de prooi dood is, bijt de vos de kop af.

Aangezien wij geen geregistreerde meldingen hebben van landbouwschade, veroorzaakt door de vos, is het binnen dit faunabeheerplan niet mogelijk om op voorhand ontheffing voor aanvullende maatregelen aan te vragen. Aangezien er geen onderbouwing is voor deze aanvullende maatregelen. Wel kan er gebruik gemaakt worden van de landelijke vrijstelling en preventieve maatregelen (waar mogelijk). Daarom is het van belang dat tijdens de looptijd van dit faunabeheerplan de schade, veroorzaakt door de vos, wordt gemeld, getaxeerd en geregistreerd zodat er dossieropbouw plaatsvindt voor het komende faunabeheerplan. Taxatie is van belang om te kunnen bepalen of het totale schadebedrag 'belangrijke schade' betreft ter waarde van minimaal €250,-.

5. Evaluatie afgelopen beheerperiode

Zeeland breed is er in de afgelopen beheerperiode geen registratie bijgehouden van de uitgevoerde maatregelen t.b.v. de reductie van de vos. Het was onder de F&F wet niet verplicht om soorten op de vrijstellingslijst te registreren. In Zeeuws-Vlaanderen heeft de afgelopen jaren wel registratie plaatsgevonden. Dit geeft een representatief beeld voor de ontwikkeling van de vos en het effect van de maatregelen voor heel Zeeland aangezien het hier een zelfde landschap betreft met dezelfde agrarische bedrijfsvoering en bewonersdichtheid. In totaal zijn er de afgelopen beheerperiode per jaar in Zeeuws-Vlaanderen circa tussen de 250 en 350 vossen geschoten op basis van landelijke vrijstelling zonder aanvullende maatregelen (zie tabel 5.1). Ondanks dat het afschot van vossen de afgelopen beheerperiode vrij stabiel was, is de populatie vossen en de verspreiding van de vos toch fors toegenomen. Ten opzichte van 2012 is de vossenpopulatie met 56% toegenomen (zie grafiek 4.2). De predatie van de weidevogels en daarmee het uitblijven van broedsucces is ook nog steeds een groot probleem en de vos levert hier een grote bijdrage aan. In de afgelopen beheerperiode is er in de natuurgebieden maar beperkt gebruik gemaakt van de landelijke vrijstelling. Dit had hoofdzakelijk te maken met de geformuleerde beleid van de terreinbeherende organisaties waarbij afschot van vossen niet gewenst was. Afgelopen beheerperiode was het in Zeeland niet toegestaan om gebruik te maken van lichtbakken of andere aanvullende ontheffingen. Probleem bij de huidige vorm van beheer is, dat de vos actief is in de schemerperiode en de nacht, terwijl hij in de afgelopen beheerperiode alleen overdag bejaagd is. Hierdoor heeft er minder effectief beheer plaatsgevonden. Er zijn geen geregistreerde meldingen van het gebruik van aardhonden waardoor onbekend is of hier gebruik van is gemaakt.

Afschotcijfers Zeeuws-Vlaanderen 2012- 2018							
WBE	Periode						
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Koewacht	65	43	42	69	4	57	56
Honte	10	-	15	18	9	28	35
Hontenisse	44	84	55	98	90	59	64
Rodanborg	87	108	82	63	28	38	76
Axel	-	43	53	44	14	46	45
Midden Zeeuws-Vlaanderen	55	31	43	64	21	60	34
De Wielingen	48	20	23	21	61	33	54
Subtotaal	309	329	313	377	227	321	364

Tabel 5.1. Afschot vos op basis van landelijke vrijstelling in Zeeuws-Vlaanderen.

Afschotcijfers Zeeland 2016- 2019				
WBE	Periode			
	2016	2017	2018	2019
Wolphaartsdijk	2	18	16	9
Reimerswaal	52	52	41	34
Schouwen en De Gouwe	0	0	0	0
Kapelle	0	0	4	2
Zuid West Zuid-Beveland	0	0	0	9
Koewacht	4	57	56	83
Noord Beveland	35	47	59	58
Walcheren	53	75	77	102
De Poel Heinkenszand	0	6	1	15
Honte	9	28	35	23
Hontenisse	90	59	64	95
Tholen en St. Philipsland	49	35	40	24
Rodanborg	28	38	76	130
Axel	14	45	45	80
Midden Zeeuws Vlaanderen	21	60	34	59
De Wielingen	61	33	54	65
Totaal	418	554	602	788

Tabel 5.2. Afschot vos op basis van landelijke vrijstelling

6. Beheermaatregelen ter voorkoming van schade

Ter preventie van schade zijn er dodende en niet dodende maatregelen; een voorbeeld van laatstgenoemde is bijvoorbeeld het uitrasteren van weidevogelgebieden. Niet-dodende maatregelen zijn gericht op het minder geschikt maken van het weidevogellandschap voor de vos. Het uitrasteren van weidevogel en kustbroedgebieden met een stroomdraad werkt bij vossen in gebieden tot maximaal enkele hectares. Als de oppervlakten groter worden dan is het moeilijker haalbaar om dit uit te rasteren. Het nadeel van uitrasteren is het feit dat het alleen maar effect heeft op grotere grondpredatoren. Vliegende predatoren kan het juist aantrekken (A&W-rapport 1872, Oosterveld 2014). Het is dus zeer afhankelijk van de aanwezige predatoren in een gebied of uitrasteren effectief is. De predatiedruk van de vos kan ook verminderd worden door een gebied minder aantrekkelijk en toegankelijk te maken. Dit kan bijvoorbeeld door dammen over watergangen af te sluiten met gaas of stroomdraad. Dit zorgt voor een barrière (A&W-rapport 1448, Oosterveld 2011). Vossen kunnen daarentegen goed zwemmen.

Lokaal kan intensieve bestrijding van de vos effectief zijn. Aangezien de vos een hoge reproductiecapaciteit heeft en de jonge dieren dispersiedrang hebben, zal een niet intensieve reducering door afschot snel weer leiden tot dezelfde aantallen. Voor het gewenste effect dient het afschot van de vos lokaal intensief te worden uitgevoerd. De kans op succes is het grootst als de bevredigende oplossingen en aanvullende maatregelen worden gecombineerd.

Het reduceren van de vos dient intensief te worden aangepakt in en rond de weidevogel- en kustbroedgebieden en op plaatsen waar de vos aantoonbare schade veroorzaakt zoals bijvoorbeeld rond veehouderijen. Reduceren van de aantallen is het meest effectief in de periode januari – juni aangezien in deze periode het territorium van de verwijderde vos niet zo snel meer wordt opgevuld. Dit is wel het geval bij vossen die eerder in de winter worden geschoten. Daarnaast overlapt deze periode met het broedseizoen van de kust- en bodembroeders.

De status van landelijk vrijgestelde soort is in Zeeland niet voldoende om de vos effectief te reduceren. Daarom dient er een ontheffing voor afschot in de schemerperiode en 's nachts met kunstlicht, warmtebeeldkijkers, restlichtversterkers, infraroodcamera's en geluidsdempers, bij schade aan waterkeringen, weidevogelgebieden, kustbroedgebieden en bedrijven met aantoonbare schade te zijn. Het gebruik van kunstlicht zorgt ervoor dat de vos in het donker, wanneer ze hoofdzakelijk actief zijn, zichtbaar en te beheren is. Warmtebeeld, restlichtversterkers en infrarood zorgen er voor dat naast kunstlicht nog preciezer gewerkt kan worden en zorgen voor aanzienlijk minder verstoring en een meer nauwkeurige uitvoering waardoor er efficiënter te werk wordt gegaan. Geluidsdempers voorkomen geluidsoverlast voor omwonenden en verstoren de overige fauna minder. Daarnaast is het efficiënter beheren aangezien de overige vossen in het gebied minder geattendeerd worden waardoor er in één ronde meerdere vossen geschoten kunnen worden. Deze extra maatregelen dienen uitgevoerd te worden in een drie kilometer zone rond de aandachtsgebieden (Zie bijlage 2).

Voorwaarden toekenning aanvullende maatregelen

Voorgaand zijn de aanvullende maatregelen beschreven die naast de landelijke vrijstelling kunnen worden toegepast. Echter is er voor de weidevogel- en kustbroedgebieden een pakket van maatregelen nodig om tot een gewenst resultaat te komen. Daarom dienen er eerst andere bevredigende oplossingen te worden toegepast zoals het plaatsen van vossenwerend raster, op orde brengen van de waterhuishouding en zo veel mogelijk gebruik making van de landelijke vrijstelling alvorens er gebruik kan worden gemaakt van aanvullende maatregelen.

Ontheffing voor aanvullende maatregelen is mogelijk als aan de wettelijke eisen wordt voldaan. Dus:

- Er zijn geen andere bevredigende oplossingen (omdat die al reeds zijn toegepast).
- Er is sprake van een wettelijk belang.
- De vos niet is bedreigd (niet het geval).

Andere bevredigende oplossingen:

Onder bevredigende oplossingen kunnen we verstaan:

- Niet dodelijke methoden om de vos te weren (rasters, stroomdraad, etc.)
- Dodelijke methoden om de vos te weren (gebruik makend van de landelijke vrijstelling)
- Beheermaatregelen om de leefomstandigheden van weide- en kustbroedvogels te verbeteren (waterpeil verhogen, bomen waar kraaien kunnen landen weghalen, etc.).

Effect van maatregelen		
Toepassing	Effectiviteit	Opmerkingen:
Voor de voet jagen	Laag	Door de leefwijze van de vos is dit weinig effectief.
Vangkooi	Laag	Zeker adulte vossen laten zich niet zomaar in een vangkooi vangen. Voor jonge vossen helpt dit wel.
Gebied ongeschikt maken	Laag	De vos verplaatst zich naar een ander gebied.
Aanzit met voerplek	gemiddeld	Lokt de vos naar een vaste plek wat zorgt voor minder verstoring.
Rasters plaatsen	gemiddeld	Werkt alleen bij een beperkt oppervlak en kostbaar.
Lichtbakken	hoog	Zorgt ervoor dat de vos in de schemer zichtbaar is.
Warmtebeeldkijkers	hoog	Hiermee kan preciezer, nauwkeuriger en minder verstorend worden gewerkt
Restlichtversterkers	hoog	Hiermee kan preciezer, nauwkeuriger en minder verstorend worden gewerkt
infraroodcamera	hoog	Hiermee kan preciezer, nauwkeuriger en minder verstorend worden gewerkt
Bouwjacht	hoog	Zorgt vaak voor meerdere vossen in één actie.
Vossendrijfjacht	hoog	Zeer effectieve vorm om aantallen reduceren maar niet overal toepasbaar in verband met verstoring.

Tabel 6.1. Overzicht effectiviteit maatregelen (Bron: FBE Zeeland)

6.1. Uitvoering beheermaatregelen ter voorkoming van schade 2020-2025

Op grond van landelijke vrijstelling schade (art. 3.15 (Wnb)) mag de grondgebruiker de vos (laten) bestrijden met het geweer tussen zonsopkomst en zonsondergang gedurende het hele jaar, met aardhonden in de periode van 1 september tot 1 maart, met kastvallen en vangkooien gedurende het hele jaar. Het is niet toegestaan om gevangen vossen weer uit te zetten. Tevens is het gebruik van kunstbouwen een effectief middel bij de bestrijding.

Bij de uitvoering van de landelijke vrijstelling is het eveneens noodzakelijk dat er aanvullende middelen en maatregelen worden ingezet ter voorkoming van schade aan weidevogels, kustbroeders, schade aan bedrijven en ter voorkoming van schade aan waterkeringen. Waar mogelijk dienen preventieve maatregelen te worden toegepast, zoals rasters en stroomdraden om zo schade te beperken. Waar dit niet voldoende is dienen aanvullende maatregelen te worden getroffen in de vorm van gebruik van het geweer tussen zonsondergang en zonsopkomst, kunstmatige lichtbronnen, warmtebeeld en restlicht. De FBE vraagt voor de uitvoering van dit faunabeheerplan ontheffing aan om dit mogelijk te maken. Tevens zal de FBE, binnen het wettelijk kader, een ontheffing aanvraag voor het gebruik van een geluidsdemper indienen. Deze aanvullende maatregelen zijn noodzakelijk om op een effectieve en duurzame wijze vossen te kunnen bestrijden om zo belangrijke schade te voorkomen. Aangezien de vos een dier is dat leeft in de schemerperiode en de nacht, is het noodzakelijk om aanvullende maatregel toe te passen. Het bestrijden van de vos alleen overdag is onvoldoende effectief en zal niet leiden tot het gewenste resultaat. Om het gewenste resultaat te bereiken is het noodzakelijk om het beheer aan te passen aan de leefwijze van de vos. Zowel in periode als in tijd.

Naast aanvullende maatregelen en middelen zoals kunstlicht, nachtzichtkijkers en aangepaste uitvoeringstijden vraag de FBE ontheffing aan voor het gebruik van een geluidsdemper door uitvoerders die hier toe bevoegd zijn.. Op deze wijze worden de overige aanwezige vossen in het gebied minder gealarmeerd door een luid schot. Tevens zorgt het voor minder verstoring van de overige fauna die aanwezig is in en nabij het gebied. Daarnaast is het niet wenselijk dat het publiek onnodig geconfronteerd wordt met het afschot van vossen. Door het gebruik van een geluidsdemper is dit veel minder hoorbaar en draagt het geluid minder ver.

Drijfjachten zijn een effectief middel om vossen te beheren. Een drijfjacht op landelijke vrijgestelde soorten zoals de vos is toegestaan en dient, waar mogelijk, toegepast te worden. Niet overal kunnen drijfjachten worden toegepast aangezien een drijfjacht verstorend kan werken op andere soorten. In veel van de aandachtsgebieden (zie bijlage 2) vergt de uitvoering van een drijfjacht daarom een gedegen afstemming of kan ongewenst zijn.

Een ander effectief middel zijn bouwjachten. Vanaf 15 september tot 1 maart mag er met een aardhond bouwjachten worden uitgevoerd. Hierbij gaat een klein formaat hond de bouw in en zoekt de bouw af naar aanwezige vossen. Is er een vos aanwezig geeft de hond luidt of jaagt de vos de bouw uit. Voordeel is dat het zeer effectief is en tevens voor weinig verstoring zorgt voor andere soorten.

Aangezien er in Schouwen-Duiveland nog relatief weinig vossen voorkomen en hier belangrijke weidevogel- en kustbroedvogelgebieden liggen, is hier het streven om Schouwen-Duiveland, conform het Provinciale beleid, vos vrij te houden. Om dit te realiseren dienen alle aanvullende maatregelen hier toegepast te worden. Dit is noodzakelijk om tot een vos vrij gebied te komen dan wel de stand terug te brengen tot een minimale omvang.

6.2. Effectiviteit beheermaatregelen ter voorkoming van schade

Zoals in hoofdstuk 4 ook al wordt beschreven is de vos een dier dat vooral in de schemer en de nacht actief is. Het is van belang om de vos ook juist in deze periode te kunnen beheren. Dit is in het bijzonder het geval rondom de kust- en weidevogelgebieden, schadegevoelige bedrijven en waterkeringen waar schade dreigt te ontstaan. Doormiddel van kunstmatige lichtbronnen, restlicht en warmtebeeld kan op een effectieve en met weinig verontrusting van andere fauna afschot van vossen worden gerealiseerd.

De meest effectieve periode voor afschot van de vos is in de periode van januari tot juni. In deze periode wordt de plek van een gedode vos minder snel ingenomen. Wat wel gebeurt bij vossen die eerder worden geschoten (Mulder, 2017). Tevens broeden in deze periode de weidevogels en kustbroeders en zijn deze derhalve kwetsbaar voor predatie door de vos.

Vossenbeheer dient lokaal intensief te worden uitgevoerd tot circa 3 kilometer rondom de gebieden waar problemen met de vos plaatsvinden. om op effectieve wijze schade te voorkomen aan weidevogels, kustbroeders, schadegevoelige bedrijven en waterkeringen. Doordat de vos een hoge reproductiecapaciteit heeft en een grote dispersie drang van de jonge dieren, zal regulier beheer minder effect hebben door aanwas en instroom (Mulder, 2003). Territoriale vossen hebben, afhankelijk van het voedselaanbod, een territorium van circa één a drie kilometer in doorsnede. Niet territoriale vossen leggen per nacht soms grote afstanden af tot wel meer dan 10 kilometer. Deze vossen zullen opgevallene plekken direct overnemen. Daarom dient intensief vossenbeheer in de juiste periode te worden uitgevoerd in een straal van drie kilometer rondom de weidevogel- en kustbroedgebieden en andere gebieden waar vossen problemen opleveren. Deze gebieden zijn in bijlage 2 op kaart weergegeven. Deze kaart is opgesteld in samenwerking met Staatsbosbeheer, Het Zeeuwse Landschap en Natuurmonumenten. Deze kaart geeft de aandachtsgebieden weer waar vossen schade kunnen veroorzaken aan de inheemse fauna. De uitvoering van het beleid vindt gecoördineerd en planmatig plaats. Wildbeheereenheden stemmen dit af met de betrokken partijen en leggen dit in een werkplan vast.

Om op efficiënte wijze schade van vossen te voorkomen zijn, naast reguliere maatregelen, de volgende aanvullende maatregelen en middelen noodzakelijk:

- In heel Zeeland afschot van vossen van één uur voor zonsopkomst tot één uur na zonsondergang.
- In heel Zeeland gebruik van nachtzicht apparatuur op of bij het geweer.
- Jachtveld overschrijdende drijfjachten (dit is in de natuurgebieden niet overal mogelijk i.v.m. overige aanwezige flora en fauna).
- Afschot tussen zonsondergang en zonsopkomst met behulp van kunstlicht, restlichtversterkers, infraroodcamera en warmtebeeldkijkers, bij waterkeringen, in en rond weidevogel- en kustbroedgebieden, bij bedrijven met vrije uitloopkippen en bedrijven waar schapen buiten lammeren.
- Voor de weidevogel- en kustbroedgebieden worden extra intensieve maatregelen uitgevoerd in de periode van 1 januari – 1 juni tot een straal van 3 kilometer rondom de aandachtsgebieden.
- Het gebruik van een geluidsdemper om geluidsoverlast voor omwonende te voorkomen, overige fauna niet te verstoren en efficiënter de vos te beheren.

De effectiviteit van het beheer van de vos om schade te voorkomen is afhankelijk van de samenwerking tussen de verschillende partijen betrokken bij het vossenbeheer hierbij is van belang dat deze partijen elkaar ondersteunen in de uitvoering van het beheer.

Maatregelen ten behoud van weide- en kustbroedvogels	
Maatregel	Toepassing
Terreininrichting	Waterhuishouding Kappen hoge bomen Verruimen biodiversiteit Voedselvoorziening Openheid van het terrein Het aanleggen van broedeilanden voor broedvogels
Preventieve maatregelen	Plaatsen van rasters Plaatsen van stroomdraad Afschrikken van predatoren
Predatorenbeheer	Gebruikmaking van de landelijke vrijstelling Inzet van aardhonden, kastval, vangkooi en kunstbouwen Toepassing van aanvullende maatregelen

Gebruik van een geluidsdemper

Er bestaat een uitdrukkelijke wens om gebruik te maken van het kogelgeweer voorzien van een geluidsdemper. Gebruik van een geluidsdemper zal de effectiviteit van het beheer ten goede komen. Bijkomend voordeel hiervan is dat er minder verstoring in het veld en de omgeving is en bovendien minder belastend is voor het gehoor van de schutter.

Op het moment van de totstandkoming van dit faunabeheerplan voorziet de wet niet in het gebruik van een geluidsdemper. Verwacht wordt dat er gedurende de looptijd van dit faunabeheerplan een aanpassing komt in wet en regelgeving waardoor het gebruik van een geluidsdemper mogelijk wordt. De FBE acht het van belang dat een geluidsdemper gebruikt kan worden wanneer dit wettelijk is toegestaan om zo het aantal vossen in Zeeland te beperken en tevens omwonenden en overige fauna niet onnodig te storen. Daarom zal de FBE ontheffing voor een geluidsdemper aanvragen zodra de wet dit toestaat. Voor faunabeheerders in dienst van terreinbeherende organisaties is het reeds mogelijk om een geluidsdemper aan te vragen. Deze kunnen, mede op basis van dit faunabeheerplan, een ontheffing aanvragen t.b.v. vossenbeheer.

Ontheffing voor de geluidsdemper wordt aangevraagd op grond van artikel 3.10 (Wnb), in samenhang met artikel 3.25 (Wnb) voor faunabeheerders in dienst van een terreinbeherende organisatie die belast zijn met het beheer van damherten. Zodra de landelijke wet en regelgeving het toelaat wordt er tevens ontheffing aangevraagd voor de overige beheerders die vossenbeheer uitvoeren in Zeeland.

7. Werkplan vos

Na het verkrijgen van de ontheffingen kunnen aanvullende maatregelen worden uitgevoerd middels een machtiging van de FBE aan de WBE's. Een dergelijke machtiging wordt alleen door de FBE afgegeven indien de betreffende WBE een onderbouwd werkplan aan de Faunabeheereenheid heeft overlegd dat voldoet aan de voorwaarden als vastgelegd in dit faunabeheerplan en de verantwoording in de ontheffingsaanvraag. In het werkplan wordt op lokaal niveau, inzicht gegeven in de aanwezige populatie vossen, de schade en de uit te voeren maatregelen.

Na controle en goedkeuring van de werkplannen wordt door de FBE aan de WBE machtigingen verleend voor aanvullende maatregelen in de aangegeven gebieden.

Om uniformiteit en rechtsbescherming naar derden te waarborgen wordt in voorliggend faunabeheerplan aangegeven hoe de werkplannen zijn opgebouwd en welke informatie deze dienen te bevatten.

Het werkplan

Het werkplan is in deze gedefinieerd als "een beschrijving van de wijze waarop jaarlijks invulling wordt gegeven aan de aanvullende maatregelen".

De werkplannen worden jaarlijks in de maand september ter informatie ingediend bij de Provincie Zeeland. De FBE bepaalt aan de hand van de verkregen gegevens (incl. aanvullende waarnemingen) en het advies van de coördinatoren:

1. getelde aantallen,
2. afschot,
3. schademeldingen,
4. verdeling van de toepassing van aanvullende maatregelen.

Het werkplan bevat ten minste de volgende elementen:

- De aanleiding; Een beschrijving van de schade aan de wettelijke belangen in relatie tot de gewenste situatie.
- Het doel van de toepassing van de aanvullende maatregelen in relatie tot vastgesteld beleidskader en gewenste situatie.
- Een afbakening: Een afbakening in ruimte en tijd.
- De uitwerking: Welke aanpak wordt gekozen, welke bijzondere middelen zijn hierbij nodig, wie doet wat, de inzet van mensen, organisatie en communicatie.
- Reeds getroffen andere bevredigende oplossingen.
- De monitoring: De wijze waarop de voortgang (in relatie tot de wettelijke belangen) wordt bewaakt en bijgestuurd (per regio) en hoe en wanneer daarover wordt teruggekoppeld aan de FBE.

8. Monitoring

Om de effecten van het uitgevoerde vossenbeheer te kunnen monitoren en waar nodig het beheer bij te sturen, is het van belang om inzicht te hebben in:

- Aantallen en verspreiding van de vos.
- Cijfers van de beheermaatregelen.
- Getaxeerde schadecijfers.
- Overzicht van getroffen maatregelen.
- Inzicht in nieuwe ontwikkelingen.

De Faunabeheereenheid Zeeland zorgt er in samenwerking met de Wildbeheereenheden in Zeeland voor dat jaarlijks tellingen worden uitgevoerd en afschot wordt geregistreerd in het Fauna Registratie Systeem (FRS). In het Fauna Schade Registratie Systeem (SRS) kunnen schades veroorzaakt door de vos worden gemeld. Voor de komende beheerperiode zullen de geregistreerde cijfers uit het FRS gebruikt worden voor monitoring van de uitgevoerde beheermaatregelen. Hiermee zal een zo volledig mogelijk beeld worden verkregen van beheer en schadebestrijding van de vos in Zeeland.

Tevens worden de gegevens van het Meetnet Dagactieve Zoogdieren (NEM) en de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) gebruikt om de populatieontwikkeling van de vos te monitoren. Om de schade aangericht aan weidevogels te monitoren zullen de gegevens van Sovon en de terreinbeherende organisaties worden geraadpleegd. Tevens dient er extra ingezet te worden op het verkrijgen van nieuwe gegevens over de lokale rol van de vos in de populatiedynamiek van weide- en kustbroedvogels.

Jaarlijks wordt er een jaarrapportage uitgebracht die inzicht geeft in de ontwikkeling van de vos in Zeeland. Hierin worden de cijfers van de tellingen, het afschot en de schademeldingen weergegeven. De jaarrapportage wordt gepubliceerd op de website.

Voor de looptijd van dit faunabeheerplan is het van groot belang dat de schade aan wettelijke belangen, veroorzaakt door de vos, zo goed mogelijk gemonitord en geregistreerd wordt. Door inzicht te hebben in de veroorzaakte schade kan hier in een volgend faunabeheerplan op gestuurd worden. Tevens dient dit, naast de door Gedeputeerde Staten vastgestelde beleidsdoelstellingen, als onderbouwing voor het vossenbeheer.

Artikel 6.16 Omgevingsverordening Rapportage

De wildbeheereenheid neemt, in het kader van het faunabeheerplan, deel aan trendtellingen van diersoorten, en draagt zorg voor afschotregistratie en de registratie van dood gevonden dieren, voor het gehele gebied waarover zich de zorg van de wildbeheereenheid uitstrekt.

9. Ontheffingsaanvraag en vergunningen

Voor de uitvoering van het vossenbeheer in Zeeland worden naast de landelijke vrijstelling een aantal aanvullende ontheffingen aangevraagd. Dit betreft twee algemene ontheffingen en daarnaast een aanvraag die specifiek voor aandachtsgebieden is. In dit hoofdstuk worden de aanvragen die de FBE doet opgesomd.

Algemene ontheffingsaanvragen

Deze aanvragen worden gedaan voor het hele jaar in de hele provincie Zeeland (zie kaart bijlage1).

- De Faunabeheereenheid Zeeland vraagt voor het hele jaar ontheffing aan voor afschot van de vos van een uur voor zonsopkomst tot en uur na zonsondergang met gebruikmaking van restlichtversterkers, infraroodcamera en warmtebeeld zowel in de hand als gemonteerd op het geweer. Voor onderbouwing zie pagina 29 en pagina 34.
- De Faunabeheereenheid Zeeland vraagt ontheffing aan voor gebruikmaking van de geluidsdemper door beheerders in dienst van een terreinbeherende organisatie die uitvoering geven aan het vossenbeheer. Voor onderbouwing zie pagina 35.

Aandachtsgebieden ontheffingsaanvraag

Deze aanvragen gelden voor de aandachtsgebieden Schouwen-Duiveland en Yerseke Moer waar naast de landelijke vrijstelling en de algemene ontheffingsaanvragen een tweetal specifieke aanvragen noodzakelijk zijn. Deze worden aangevraagd voor de periode van 1 januari tot en met 30 juni tot en met een straal van 3 kilometer rond het gebied.

- De Faunabeheereenheid vraagt ontheffing aan voor afschot van de vos van zonsondergang tot zonsopkomst met gebruikmaking van kunstlicht, restlichtversterkers, infraroodcamera en warmtebeeld zowel in de hand als gemonteerd op het geweer alsmede voor gebruikmaking van de geluidsdemper door beheerders in dienst van een terreinbeherende organisatie die uitvoering geven aan dit beheer. Voor onderbouwing zie pagina 29 en pagina 34 en bijlage 3 Expertoordeel terreinbeherende organisaties aandachtsgebieden.

Vergunning aanvraag op grond van artikel 2.7, tweede lid Wnb.

Deze aanvragen gelden in het kader van artikel 2.7, tweede lid van de Wnb, voor het vossenbeheer binnen de gebieden gelegen in aangewezen Natura 2000-gebieden in Zeeland.

- De Faunabeheereenheid vraagt vergunning aan voor vossenbeheer door middel van afschot in de periode van 1 januari tot 30 juni. Het voorgestelde beheer wordt uitgevoerd conform het Faunabeheerplan vos 2020-2025. Jaarlijks worden werkplannen opgesteld waarin omschreven staat hoe en waar het afschot zal plaatsvinden.

10. Conclusies

De vos is een belangrijke predator van kustbroeders en weidevogels. De status als landelijk vrijgestelde soort is niet altijd voldoende om de schade, die de vos veroorzaakt, te reduceren. Aangezien de vos een nachtdier is, is hij overdag moeilijk te beheren. Om de vos efficiënt te beheren en zo de schade te verminderen dienen de volgende punten te worden uitgevoerd:

- De vos is op grond van artikel 3.15 lid 1 (Wnb) aangewezen als landelijke schadesoort en is daarmee een diersoort die niet in zijn voorbestaan wordt bedreigd of dat gevaar loopt en die in het hele land schade veroorzaakt.
- Het Europees Parlement heeft Vogelrichtlijnen (VR) opgesteld inzake het behoud van de vogelstand binnen Europa. De lidstaten binnen Europa zijn verplicht alle nodige maatregelen te treffen om voor alle in artikel 1 (VR) bedoelde soorten en hun leefgebied te beschermen.
- In 2018 heeft bureau Wing in samenwerking met adviesbureau ATKB een onderzoek uitgevoerd naar de vos in Zeeland. Uit de resultaten van het onderzoek kwam naar voren dat lokaal maatwerk het meest gewenste resultaat zal hebben in Zeeland. Dit onderzoek vormt mede de onderbouwing voor dit faunabeheerplan.
- Het aantal vossen in Zeeland is de afgelopen jaren behoorlijk toegenomen. Met name in Zeeuws-Vlaanderen is dit duidelijk te zien. Zowel in tellingen als in afschotcijfers.
- Op alle eilanden in Zeeland komt de vos voor. Op Schouwen is dit nog minimaal en de provincie heeft in haar beleid de wens uitgesproken om Schouwen vosvrij te houden.
- Zeeland is een provincie waar veel weidevogels en kustbroeders voorkomen. Deze hebben zich in Zeeland ontwikkeld in afwezigheid van de vos.
- De vos is één van de predatoren die een zeer negatief effect kunnen hebben op het broedsucces en de ontwikkeling van de weidevogels en kustbroeders.
- Binnen Zeeland zijn er aandachtsgebieden waar weidevogels- en of kustbroedvogels voorkomen. Samen met de terreinbeherende organisaties zijn deze gebieden nader bekeken en geanalyseerd op getroffen maatregelen, schade veroorzaakt door de vos en nog te treffen maatregelen.
- Lokaal is het noodzakelijk om intensieve bestrijding van vossen uit te voeren. Alleen zo kan effectief schade aan weidevogels en kustbroeders worden voorkomen.
- Voor efficiënt vossenbeheer zijn aanvullende maatregelen noodzakelijk in de vorm van Verruimde tijd, warmtebeeld, restlicht, lichtbakken en geluidsdemper.
- FBE Zeeland vraagt in aanvulling op de vrijstelling ontheffing aan voor het afschot van de vos van een uur voor zonsopkomst tot een uur na zonsondergang voor de hele provincie Zeeland gedurende het hele jaar met gebruikmaking van restlichtversterkers, infrarood en warmtebeeldkijkers.
- FBE Zeeland vraagt aanvullend op de vrijstelling ontheffing aan voor afschot tussen zonsondergang en zonsopkomst om met behulp van kunstlicht, restlichtversterkers, infrarood en warmtebeeldkijkers, voor Schouwen-Duiveland en de Yerseke Moer.
- In en rond de weidevogel- en kustbroedgebieden worden de extra maatregelen uitgevoerd in de periode van 1 januari tot 1 juni met een straal van 3 kilometer rondom het gebied.
- FBE Zeeland vraagt een ontheffing aan voor het gebruik van een geluidsdemper voor medewerkers van een tbo die uitvoering geven aan het vossenbeheer, om zo geluidsoverlast voor omwonende te voorkomen, overige fauna niet te verstoren en efficiënter de vos te beheren.
- FBE Zeeland vraagt een NB-vergunning aan voor aangewezen Natura-2000-gebieden waar de beheerdoelstelling reductie van de vos is t.b.v. schadereductie (o.a. weidevogels).
- De FBE heeft een ontheffing voor het gebruik van kunstlicht t.b.v. vossentellingen in de periode van november tot en met februari.

Literatuur

Baker, P., Furlong, M., Southern, S. & Harris, S. 2006: The potential impact of red fox *Vulpes vulpes* predation in agricultural landscapes in lowland Britain. *Wildl. Biol.* 12: 39-50.

Beemster, N. en J.L. Mulder 2002. De vossenproblematiek rond het Lauwersmeer: een verkenning. A&W rapport 332 Altenburg en Wymega ecologisch onderzoeksbureau, Veenwouden.

Boele, A., J. Van Bruggen, F. Hustings, K. Koffijberg, J.W. Vergeer en T. Van der Meij 2017. Broedvogels in Nederland. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Kanters en J.C. Buys 2018. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Naturalis Biodiversity Center, Leiden en Nijmegen.

Gijsbertsen J. & Teunissen W.A. 2013. Broedsucces weidevogels en vossenpredatie. Sovon-rapport 2013/77. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Hoon, C. en S. Van Donselaar 2017. Met de vos aan tafel: inzicht in het voorkomen van de vos in Zeeland. Bureau Wing en bureau ARKB, Wageningen en Zoetermeer.

Oosterveld, E.B 2010. Weidevogels en predatie. Literatuuronderzoek. Altenburg en Wymega ecologisch onderzoeksbureau, Veenwouden.

Oosterveld, E.B. 2014. Protocol predatiebeheer bij weidevogels. A&W- rapport 1827. Altenburg en Wymega ecologisch onderzoeksbureau, Veenwouden

Teunissen W.A., Schekkerman H. & Willems F. 2005. Predatie bij weidevogels: Op zoek naar de mogelijke effecten van predatie op de weidevogelstand. Sovon-onderzoeksrapport 2005/11. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Beek Ubbergen. Alterra-Document 1292, Alterra, Wageningen.

Faunabeheerplan Jacht en Vrijgestelde soorten, Stichting Faunabeheereenheid Friesland, 2017

Faunabeheerplan Noord-Holland, Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland, 2017

Faunabeheerplan vos Zuid-Holland 2017-2023, Stichting Faunabeheereenheid Zuid-Holland, 2017

Jaarrapportage Vos 2017/2018, Stichting Faunabeheereenheid Zeeland, 2017

Internetbronnen

<http://www.bij12.nl/bij12units/faunafonds/faunaschadepreventiekit-fpk>

<http://www.zoogdierenvereniging.nl>

<https://www.verspreidingsatlas.nl>

<https://www.faunabeheereenheid.nl>

<https://www.sovon.nl>

<https://www.ndff.nl>

<https://www.cbs.nl>

<https://www.jagersvereniging.nl/jagen/de-jachtpraktijk/vossen>

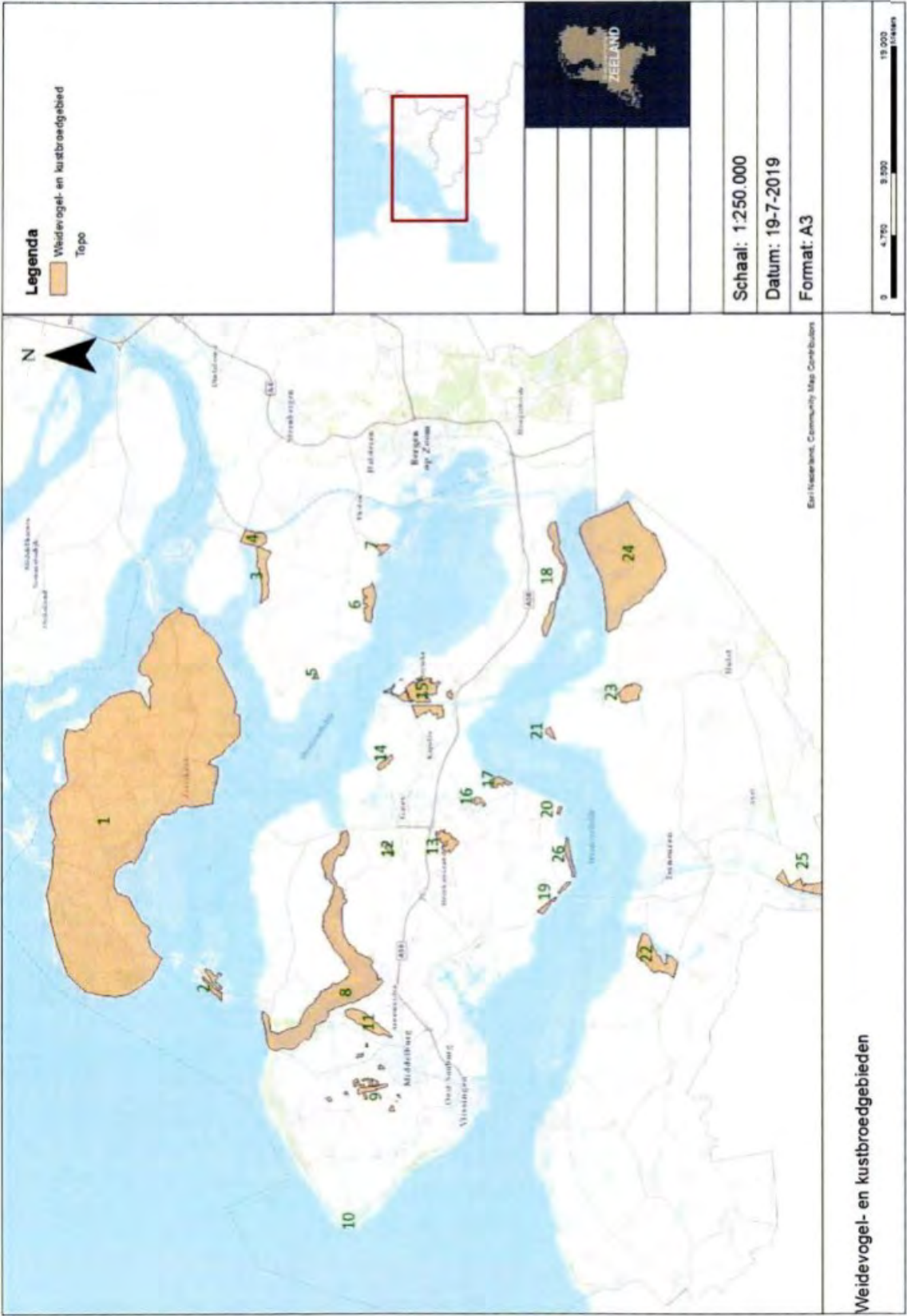

Bijlage 1 Kaart werkgebied Faunabeheereenheid Zeeland

Bijlage 2 Kaart overzicht aandachtgebieden

Bijlage 3 Expertoordeel terreinbeherende organisaties aandachtgebieden

Gegevensinventarisatie weidevogel- en kustbroedgebieden

Oppervlakte gebied in hectare:.....
Kustbroedgebied en/of weidevogelgebied:.....
Welke soorten komen hier voor:.....
Overzicht van de aantallen van de afgelopen jaren:.....
De effecten van de vos in het gebied:.....
Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:.....
Nog te treffen mogelijkheden:.....

Natuurmonumenten

- 1 = Schouwen-Duiveland (Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten)
- 13 = De Poel (Natuurmonumenten)
- 16 = Zwaakse Weel (Natuurmonumenten)
- 17 = Hoedekenskerkepolder (Natuurmonumenten)
- 19 = Inlaag 1887 en inlaag 2005 (Natuurmonumenten)
- 20 = Sint Jacobspolder (Natuurmonumenten)
- 26 = Zuidgors (Natuurmonumenten)

Staatsbosbeheer

- 3 = Krabbenkreek (Staatsbosbeheer)
- 4 = Van Haaftenpolder (Staatsbosbeheer)
- 5 = Stavenissepolder (Staatsbosbeheer)
- 6 = Scherpenissepolder (Staatsbosbeheer)
- 7 = Schakerloopolder (Staatsbosbeheer)
- 8 = Veerse Meer (Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten)
- 10 = Noorder Vroon (Staatsbosbeheer)
- 12 = Poelbos (Staatsbosbeheer)
- 14 = Deese Watergang (Staatsbosbeheer)
- 18 = Bath (Staatsbosbeheer)
- 21 = Ossensisse (Staatsbosbeheer)
- 22 = Braakman (Staatsbosbeheer)
- 23 = Grote Putting (Staatsbosbeheer)
- 25 = Canisvliet (Staatsbosbeheer)

Het Zeeuwse Landschap

- 2 = Neeltje Jans (Het Zeeuwse Landschap)
- 9 = Sint Laurensse weihoek (Het Zeeuwse Landschap)
- 11 = Oude Veerseweg (Het Zeeuwse Landschap)
- 15 = Yerseke Moer (Het Zeeuwse Landschap)
- 24 = Verdrongen Land van Saeftinghe (Het Zeeuwse Landschap)

13: De Poel behelst het Ganzengebied en het Heggengebied.

Beheerder: Natuurmonumenten

Oppervlakte gebied in hectare: 268 hectare

Functie: Weide- en akkervogelgebied, ganzen opvanggebied

Welke soorten komen/kwamen hier voor:

Er zijn in totaal 64 verschillende broedvogels vastgesteld in 2018 (meest recente telgegevens). 15 van de 64 staan op de nationale rode lijst. Rood gearceerd zijn soorten die niet meer tot broeden komen of volledig verdwenen zijn uit het gebied.

Akker- en weidevogels: Gele kwikstaart, Grutto, Kievit, Veldleeuwerik, Graspieper, Zomertaling, Wintertaling, Slobbeend, Tureluur, Scholekster, Kluut. Kleine plevier, Watersnip, **Patrijs, Kwartel**.

Struweelvogels: Kneu, Spotvogel, Zomertortel, Groenling, Heggenmus, Grasmus, Tuinfluiter, Braamsluiper, Steenuil, Ransuil, Koekoek, **Grauwe klauwier, Geelgors, Grote lijster**.

Najaar/wintermaanden:

Brandgans, Kolgans, Grauwe gans, Slobbeend, Krakeend, Wintertaling, Smient, Goudplevier, Kievit, Veldleeuwerik, Graspieper

Vogelsoort	Rode Lijst	Ganzen-gebied	Bergweg	Grotedijk	Hoge-vegeling	Noord-hoekweg	Schuur-hoek	Sluishoek	Zwaak-hoek	Totaal
Wintertaling	KW	1								1
Zomertaling	BE	3								3
Slobbeend	KW	21	1						2	24
Watersnip	BE	1								1
Grutto	GE	9								9
Tureluur	GE	13								13
Zomertortel	KW		1					3	1	5
Koekoek	KW							2		2
Steenuil	KW						1	2		3
Ransuil	KW						1	1	1	3
Veldleeuwerik	GE	25								25
Graspieper	GE	26								26
Gele Kwikstaart	GE	7								7
Spotvogel	GE		1		1		2	6	1	11
Kneu	GE	12	2	1		1	1	10	5	32
Territoria alle soorten		118	5	1	1	1	5	24	10	165
Aantal soorten		10	4	1	1	1	4	6	5	15

Het voorjaar van 2018 was nat, met als gevolg dat 2018 sinds het opstellen van de doelstellingen één van de beste jaren was. Sommige doelstellingen werden zelfs behaald of gepasseerd. 2019 is geen goed jaar geweest. Door een aanhoudend water tekort in het voorjaar en de opvolgende gort droge zomer zijn veel soorten zelf niet in het gebied geweest. Bij één van de dagelijkse rondes werd hoogstens 1 paar Grutto met jongen waargenomen. Kieviten of andere broedvogels van het weide-akkerreservaat werden niet waargenomen. Het heggegebied had minder te lijden onder de droogte omdat het gros van de broedende vogels struweel- en bosvogels zijn. De broedvogelstanden in De Poel fluctueren dus behoorlijk. Voornamelijk de voorbijgaande jaren is het sterk afwisselend.

De effecten van de vos in het gebied:

Momenteel is er geen vestiging bekend van de vos in het weidevogelgebied of heggegebied. Het is wel bekend dat er individuen rond dwalen in en rondom het gebied. Het is te verwachten dat op termijn er vestiging plaatsvindt in het heggegebied. Vestiging van de vos zal naar alle waarschijnlijkheid nog meer druk op de broedvogels van het weidevogelgebied zetten naast de al aanwezige predatoren. Denk hier bij aan Slechtvalk, Blauwe reiger, Zwarte kraai en kleinere zoogdieren.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

Het weidevogelgebied is tijdens het broedseizoen en watervogelseizoen niet vrij toegankelijk voor publiek. In het weidevogelgebied wordt opgaande begroeiing afgezet om broedmogelijkheden/uitkijkposten voor roofvogels te minimaliseren.

Nog te treffen mogelijkheden:

Het weidevogelgebied zou preventief beschermd kunnen worden met een vossenraster. Kosten hiervoor zijn aanzienlijk en een dergelijke uitvoering lijkt daarom ook niet haalbaar. Het uitrasteren van kernpopulaties is lastig omdat de broedgevallen veelal verspreid zitten over het hele gebied. Een laatste optie zou (nachtelijk) afschot zijn.

16: Zwaakse Weel

Beheerder: Natuurmonumenten

Oppervlakte gebied in hectare: 129 hectare

Functie: Moeras-, weide-, akker- en kustbroedvogels.

Welke soorten komen/kwamen hier voor:

Rood gearceerd zijn soorten die niet meer tot broeden komen of volledig verdwenen zijn uit het gebied. Een enorme diversiteit van soorten uit verschillende habitattypen, enkele van de belangrijkste soorten zijn: Bruine kiekendief, waterral, bosrietzanger, dodaars, graspieper, kneu, koekoek, **snor**, wintertaling, **baardman**, zomertortel, scholekster, groene specht, steenuil, kerkuil, ransuil, **roerdomp**, **patrijs**, **kwartel**, veldleeuwerik, kievit, watersnip, kleine plevier, tuinfluiter, zomertaling, slobbeend en **wintertaling**.

De hieronder getoonde telgegevens komen uit 2019. De recente historische gegevens van 2015 zijn niet compleet. De eerste dataset die daarvoor aanwezig is dateert uit 2008. Heel veel over de trend kan er niet gezegd worden aangezien er geen groot referentiedocument is.

Soort	Zwaakse Weel	Soort	Zwaakse Weel	Rode Lijst soort	Zwaakse Weel
Bergeend	19	Koolmees	10	Boerenwaluw	1
Blauwborst	4	Krakeend	20	Graspieper	2
Boerenwaluw	1	Kuilfeend	6	Grauwe Vliegenvanger	2
Bosrietzanger	10	Meerkoet	19	Kneu	1
Bruine Kiekendief	2	Merel	11	Koekoek	4
Buizerd	2	Nijlgans	5	Slobbeend	13
Cetti's Zanger	3	Pimpelmees	4	Spotvogel	3
Dodaars	3	Putter	3	Tureluur	2
Ekster	4	Rietgors	9	Zomertaling	3
Fazant	26	Rietzanger	13		
Flits	4	Roodborst	1		
Fuut	4	Roodborsttapuit	7		
Gaai	2	Scholekster	5		
Grasmus	19	Slobbeend	13		
Graspieper	2	Sperwer	1		
Grauwe Gans	125	Spotvogel	3		
Grauwe Vliegenvanger	2	Staatmees	3		
Groene Specht	4	Tafeleend	8		
Groenling	5	Tijftaf	15		
Grote Bonte Specht	2	Tuinfluiter	11		
Grote Canadese Gans	17	Tureluur	2		
Heggenmus	11	Turkse Tortel	1		
Holenduif	8	Vink	4		
Houtduif	18	Waterhoen	18		
Kauw	17	Waterral	4		
Kerkuil	1	Wilde Eend	41		
Kievit	11	Winterkoning	45		
Kleine Karekiet	54	Witte Kwikstaart	1		
Kleine Plevier	2	Zanglijster	5		
Kneu	1	Zomertaling	3		
Knobbelzwaan	1	Zwarte Kraai	3		
Koekoek	4	Zwartkop	12		
		Totaal territoria	694		
		Aantal soorten	64		

De effecten van de vos in het gebied:

De effecten van de vos zijn, zo lijkt, nog marginaal. De vos wordt weinig tot nooit waargenomen in het gebied. Desondanks is het van groot belang dat ook dit gebied preventief wordt beschermd tegen de vestiging van vossen. De grote diversiteit aan soorten maakt het gebied juist zo uniek. De komst van de vos zou voornamelijk gevolgen hebben voor de grond broedende soorten (ook de soorten van het moerasland).

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

In het regulier beheer wordt rekening gehouden met de toegewezen functie van de deelgebieden. Er worden altijd passende maatregelen getroffen voor de verschillende habitattypen. Bijvoorbeeld opkomend struweel in en rondom plasdras vegetatie wordt afgezet ten behoeve van weidevogels. Rietvegetaties worden vrijgehouden van opkomend wilgenstruweel en op andere plekken krijgt het struweel juist weer de ruimte.

Nog te treffen mogelijkheden:

Preventief zouden plasdras vegetaties die geschikt zijn voor weide- en kustbroedvogels uitgerasterd kunnen worden. Vooralsnog wordt actief afschot niet voorgesteld.

26: Zuidgors

Beheerder: Natuurmonumenten

Oppervlakte gebied in hectare: 37

Functie: Kustbroedvogels & kolonievogels.

Welke soorten komen/kwamen hier voor:

Kleine mantelmeeuw, Zilvermeeuw en Lepelaar.

Aantal broedparen en broedsucces (vliegvlug jong per paar) van kustbroedvogels op het Zuidgors.

Soort	Broedparen	Broedsucces
Lepelaar	20	1,4
Zilvermeeuw	627	0,4-0,5
Kleine mantelmeeuw	347	0,1-0,2

Het getoonde aantal is het aantal over 2018. Dit kan behoorlijk verschillen met de jaren. De vogels staan onder invloed van het getij. Bij extreem hoog water loopt het hele schor onder en kan in theorie de hele broedkolonie vernietigd worden. In 2019 leek het aantal broedende vogels behoorlijk te zijn. Het succes daarentegen is weinig over te zeggen. Bij een bezoek aan de kolonie begin van het broedseizoen zat het merendeel van de Lepelaars te broeden op een leeg nest. Sommige nesten lijken gepredeerd te zijn.

De effecten van de vos in het gebied:

Het is bekend dat de vos buitendijks foerageert op het Zuidgors. Een bezoek aan de Lepelaar en meeuwenkolonie is niet te voorkomen. Of het broedsucces van de meeuwen hier onder heeft te leiden is niet duidelijk. De sporen van kapotte eieren in de kolonie suggereert wel dat de vos hier sporadisch de nesten predeert.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

Het gebied is uit gerasterd met schapengaas, tevens vanwege de schapenbegrazing op het dijktaalud en een pilot begrazing schorren.

Nog te treffen mogelijkheden:

Het plaatsen van een vossenraster buitendijks is niet realistisch uitvoerbaar vanwege het feit dat er geen vreemde objecten in de dijkverdediging geplaatst mogen worden en het grote verschil in getij en aanspoel van materiaal op het draad. Afschot gebeurt al door de WBE in de directe omgeving van het Zuidgors. Afschot op het Zuidgors zelf is vrijwel niet uitvoerbaar. De situatie is redelijk vergelijkbaar met Saeftinge.

17: Natuurontwikkeling Hoedekenskerkepolder

Beheerder: Natuurmonumenten

Oppervlakte gebied in hectare: 62

Functie: Kust- en weidebroedvogelgebied

Welke soorten komen/kwamen hier voor:

Kokmeeuw, Zwartkopmeeuw, Visdief, Kleine plevier, Bontbekplevier, Kluut, Grutto, Kievit, Scholekster, Slobbeend.

De Hoedekenskerkepolder is een gebied wat sinds 2013 een spectaculaire ontwikkeling heeft doorgemaakt. In 2015 en 2019 zijn volledige broedvogelkarteringen uitgevoerd (zie de figuur 4). Hieruit blijkt dat de aantallen sinds de ontwikkeling in 2013 behoorlijk zijn toegenomen. Slechts het aantal struweelvogels is afgenomen. Dit zal voornamelijk te maken hebben met het verwijderen van overtollig struweel of het feit dat de teller in 2019 bepaalde struwelen/boschages niet als gebiedseigen heeft gerekend.

Soort	Aantal broedterritoria 2015	Aantal broedterritoria 2019	Trend
Bergeend	6	17	++
Bontbekplevier	2	2	0
Dodaars	0	1	+
Fazant	1	3	+
Grasmus	0	1	+
Graspieper	1	1	0
Grauwe Gans	0	85	++
Grote Canadese Gans	0	9	+
Grutto	0	7	+
Kievit	12	56	++
Kleine Karekiet	0	2	+
Kluut	31	76	++
Kokmeeuw	69	975	+++
Krakeend	0	7	+
Kuifeend	2	16	++
Meerkoet	1	4	+
Nijlgans	0	3	+
Rietzanger	0	1	+
Scholekster	6	10	+
Slobbeend	1	36	++
Tafeleend	0	7	+
Tureluur	1	9	+
Visdief	0	252	+++
Waterhoen	2	1	-
Wilde Eend	5	44	++
Zomertaling	0	2	+
Zwartkopmeeuw	0	17	++
Kleine plevier	2	0	-
Witte kwikstaart	1	0	-
Winterkoning	1	0	-
Merel	3	0	-
Groenling	1	0	-
Putter	1	0	-
Rood gearceerd = Rodelijst			

De effecten van de vos in het gebied:

Er is tot op heden geen vestiging van de vos bekend in het gebied. Predatie lijkt ook minimaal te zijn. De vos komt wel voor in de omgeving. Vestiging van de vos in of rondom het gebied zal slecht uitpakken voor de broedvogels.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

Net als in De Poel wordt een open landschapsstructuur nageleefd ten behoeve van de weide- en kustbroedvogels. Opgaande begroeiing wordt afgezet en met begrazing en maaien wordt de uitbreiding van ruigtevegetaties in toom gehouden. Eilandjes in het gebied worden jaarlijks met de bosmaaier kort gezet zodat ze weer geschikt zijn voor de kokmeeuwen en sterns. Het gebied is uit gerasterd (niet voswerend) en het gebied is niet vrij toegankelijk. In dit gebied is ook het waterpeil een belangrijke factor in de strijd tegen predatie op de eilanden, zonder water geen kokmeeuwen en sterns.

Nog te treffen mogelijkheden:

Preventief zou het bestaande raster omgevormd kunnen worden tot een vossenraster. De broedvogels concentreren zich hier vooral rondom de plas/dras waardoor gerichte uitrastering van deelgebieden ook tot de opties bestaat. Echter wordt daarmee het areaal kuikenland ook verkleind en daarmee ook gevoeliger voor predatie van roofvogels of kleine predatoren. Bij vestiging van de vos in het gebied kan (als alle andere uitgangsposities voor weide en kustbroedvogels positief zijn) aanvullend (nachtelijk) afschot worden overwogen.

8: Veerse Meer (Middelplaten en Kwistenburg)

Beheerder: Natuurmonumenten

Oppervlakte gebied in hectare: 307

Functie: Kust- en weidebroedvogelgebied

Welke soorten komen/kwamen hier voor:

Middelplaten: Kokmeeuw, Visdief, Zilvermeeuw, Grote mantelmeeuw, Scholekster, Tureluur, Grutto, Kluut, Kleine plevier, Bontbekplevier, Lepelaar, Aalscholver, Kievit, Brandgans, Veldleeuwerik, Graspieper.

Kwistenburg: Grutto, Visdief, Dwergstern, Tureluur, Scholekster, Kluut, Kleine plevier, Bontbekplevier.

Het Veerse Meer (Kwistenburg) is voor de Bevelanden het enige gebied waar nog een kolonie Dwergsterns tot broeden komt in 2019. Daarnaast kent het Veerse Meer een verscheidenheid aan broedvogels uit de Kust-, weide- en akkerbroedvogelgroepen.

De effecten van de vos in het gebied:

De vos heeft sinds de vestiging een behoorlijk impact gehad op de broedvogels. Zo is de Lepelaarkolonie verdwenen van de Grote Middelplaat en het broedsucces buiten de vossenrasters is slecht. Voornamelijk de grote meeuwen hebben het erg lastig in het gebied. De meeste nesten die tijdens telronden werden aangetroffen waren gepredeerd.

Binnen de in 2018 aangelegde vossenrasters gaat het juist weer behoorlijk goed. Er zijn op de Middelplaten en op Kwistenburg geen aanwijzingen gevonden van predatie binnen de rasters. Het behoorlijk aantal pullen van de Visdief en Dwergstern is hier een goede indicator van.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

Op twee plekken in het Veerse Meer zijn locaties afgezet met een voswerend raster voorzien van stroomgeleiding. Opgaande begroeiing op het vaste land van de Middelplaten en Kwistenburg wordt verwijderd ten behoeve van de weide- en kustbroedvogels.

Nog te treffen mogelijkheden:

Momenteel loopt er een aanvraag voor het verwijderen van opgaande begroeiing op de Middelplaten en een aanvraag voor de uitbreiding van de bestaande vossenrasters. Preventief zou het hele gebied met vossenrasters uitgerasterd kunnen worden. Dit is echter een zeer dure en arbeidsintensieve aangelegenheid. Als de preventieve maatregelen in redelijkheid genomen zijn kan aanvullend (nachtelijk) afschot de vervolgstap zijn.

20: St. Jacobspolder

Beheerder: Natuurmonumenten

Oppervlakte gebied in hectare: 8.6 hectare

Functie: Kust- en weidebroedvogelgebied.

Welke soorten komen/kwamen hier voor:

Slobeend, Tureluur, Kokmeeuw, Zwartkopmeeuw, Kleine plevier, Patrijs, Graspieper, Kievit, Kluut.

Soort	2013	2019	Trend
Grauwe Gans	1	4	+
Grote Canadese Gans	1	3	+
Brandgans	2	0	-
Nijlgans	0	1	+
Bergeend	3	9	+
Krakeend	0	2	+
Wilde Eend	6	10	+
Slobeend	1	2	+
Fazant	0	3	+
Waterhoen	0	2	+
Meerkoet	0	2	+
Scholekster	2	4	+
Kluut	11	0	-
Kleine Plevier	1	0	-
Kievit	4	3	-
Tureluur	2	5	+
Zwartkopmeeuw	4	1	-
Kokmeeuw	1139	446	-
Graspieper	1	4	+
Kleine Karekiet	0	1	+
Patrijs	1	0	-
Fazant	1	0	-
Rood gearceerd =	Rodelijst		

De Jacobspolder is met een kleine 9 hectare een zeer succesvol gebiedje te noemen. Het gebied kent in 2019 de aanwezigheid van 3 rode lijst soorten. Helaas is de Patrijs in 2019 niet als broedvogel waargenomen. Desondanks is 2019 geen best jaar geweest voor de polder. Net als op andere plekken heeft de aanhoudende droogte een grote rol gespeeld.

De effecten van de vos in het gebied:

Er is geen predatie of vestiging bekend van de vos in het gebied. Mogelijke vestiging van de vos in het gebied zou kunnen leiden tot een verdere afname van de soorten in het gebied.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

Het gebied is ingericht als open landschap, zodat het voor groundbroedende vogels aantrekkelijk is en blijft. Opgaande begroeiing wordt verwijderd ten behoeve van de broedvogels.

Nog te treffen mogelijkheden:

Bij vestiging van de vos kunnen de broedkolonies uitgerasterd worden. Daarna kan aanvullend vossenbeheer, waaronder (nachtelijk) afschot worden ingezet.

19: Inlaag 1887 en Inlaag 2005

Beheerder: Natuurmonumenten

oppervlakte gebied in hectare: -

Functie: Kust- en weidebroedvogelgebied.

Welke soorten komen/kwamen hier voor:

Soort	2013	2019	Trend		Soort	2013	2019	Trend
	Inlaag 1887	Inlaag 1887				Inlaag 2005	Inlaag 2005	
Gauwe Gans	13	21	+		Dodaars	0	1	+
Grote Canadese Gans	8	19	++		Gauwe Gans	35	39	+
Brandgans	16	77	+++		Grote Canadese Gans	13	11	-
Nijlgans	1	1	o		Brandgans	87	291	+++
Bergeend	9	30	+++		Nijlgans	3	1	-
Krakeend	0	2	+		Bergeend	15	11	-
Wilde Eend	23	15	-		Krakeend	1	4	+
Slobeend	4	3	-		Wilde Eend	29	24	-
Kuifeend	5	4	-		Zomertaling	1	3	+
Fazant	2	2	o		Slobeend	10	21	++
Waterhoen	1	0	-		Kuifeend	12	11	-
Meerkoet	2	1	-		Fazant	1	3	+
Scholekster	7	9	+		Waterhoen	1	0	-
Kluut	2	4	+		Meerkoet	10	9	-
Tureluur	4	3	-		Scholekster	18	15	-
Kleine Mantelmeeuw	37	35	-		Kluut	87	89	+
Zilvermeeuw	125	139	+		Kleine Plevier	2	1	-
Houtduif	5	2	-		Bontbekplevier	1	0	-
Graspieper	1	3	+		Kievit	12	11	-
Blauwborst	0	1	+		Grutto	3	1	-
Roodborsttapuit	0	3	+		Tureluur	16	10	-
Rietzanger	1	3	+		Zwartkopmeeuw	23	0	-
Kleine Karekiet	0	3	+		Kokmeeuw	303	31	-
Grasmus	1	2	+		Kleine Mantelmeeuw	9	10	+
Ekster	1	2	+		Zilvermeeuw	32	93	+++
Zwarte Kraai	0	1	+		Visdief	8	0	-
Kneu	0	2	+		Graspieper	10	13	+
Rietgors	0	1	+		Veldleeuwerik	1	4	+
Witte kwikstaart	1	0	-		Blauwborst	1	7	++
Winterkoning	1	0	-		Roodborsttapuit	0	2	+
Merel	2	0	-		Rietzanger	12	13	+
Eindtotaal	272	388			Kleine Karekiet	16	2	-
					Kneu	1	0	-
					Rietgors	8	12	+
					Porseleinhoen	1	0	-
					Eindtotaal	782	743	

Figuur 7: Welke soorten komen voor in de inlagen.

In deze gebieden lijkt de afnemende trend voornamelijk te maken te hebben met de aanhoudende droogte. De afname van visdief en kokmeeuw is waarschijnlijk eerder gepaard met de toename van het aantal 'grote meeuwen'.

De effecten van de vos in het gebied:

Er zijn nog geen effecten waargenomen van de vos. Dat de vos hier komt is zeer waarschijnlijk. De afname van kokmeeuw, zwartkopmeeuw en visdief lijkt gepaard te gaan met de komst van meer grote meeuwen en ganzen. Afname van de kleine karekiet heeft te maken met de afname van het rietareal (begrazing).

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

Het gebied is door de natte omstandigheden niet al te aantrekkelijk voor een vos om in te foerageren. Voornamelijk het behouden van het open landschap is een belangrijke maatregel.

Nog te treffen mogelijkheden:

Bij vestiging van de vos kunnen de broedkolonies uitgerasterd worden. Daarna kan aanvullend vossenbeheer, waaronder nachtelijk afschot worden ingezet.

1: Schouwen-Duiveland

Beheerder: Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten

Oppervlakte gebied in hectare: 626

Functie: Kust-, weide- en akkerbroedvogelgebied

Welke soorten komen/kwamen hier voor:

Strandplevier, Bontbekplevier, Kleine plevier, Grutto, Kievit, Scholekster, Tureluur, Kluut, Veldleeuwerik, Graspieper, Patrijs, Gele kwikstaart, Witte kwikstaart, Koekoek, Slobeend, Zomertaling, Visdief, Noordse stern, Dwergstern, Bruine kiekendief, Kneu, Wintertaling en nog veel andere indicatieve soorten voor SNL, N2000 of Rode lijst.

De dataset van het aantal broedvogels in dit gebied is zo groot dat dit niet past binnen het kader van het expertoordeel. Na de grootschalige broedvogelinventarisatie van 2018 zijn er aan de hand van oude en nieuwe gegevens conclusies getrokken over het wel en weer van de Zuidkust van Schouwen (NM en SBB).

Conclusies:

- De kustbroedvogels zijn toegenomen dankzij Plan Tureluur en landinrichting Schouwen – Oost.
- Het broedsucces is een grote zorg voor de komende jaren, voornamelijk vanwege predatie. o Sturen met water zou een ingang kunnen zijn?
- Lokale bestrijding van predatie o Predatie door ratten is een probleem in de ei-fase, grondbroeders hebben last van 'grote meeuwen'. De eventuele komst van de vos zou hier alleen nog maar meer druk op geven.
- Schouwen vos vrij houden is zeer gewenst om de druk op de vogels te verlagen.
- Een gebrek aan voedsel door de aanhoudende weerextremen (droogte)

Conclusies rondom de weidevogels:

- Grutto en Kievit gaan achteruit
- Tureluur en Scholekster lijken stabiel te zijn
- Ondanks bovengenoemde is de landelijke en regionale trend zeer negatief

Er mag geconcludeerd worden dat niet alleen het beheer, maar ook de toekomst van de grote wateren een zeer belangrijke rol speelt in het voortbestaan van deze populaties. De toekomst van de Oosterschelde is (mede)bepalend voor het succes van de Zuidkust Schouwen.

Uit de conclusies kan opgemaakt worden dat Plan Tureluur van groot belang is voor veel grond broedende vogels. Niet alleen op regionaal niveau, maar juist ook op landelijk niveau. Het is daarom ook van groot belang dat dit gebied waar mogelijk ontzien wordt van de vestiging van de vos.

De effecten van de vos in het gebied:

De vos is nog niet met zekerheid waargenomen. Er is ook geen predatie bekend uit het gebied. Omdat het gehele plan Tureluur is gebaseerd op het bieden van broedvogel habitat en foerageergebied voor kustvogels is het van groot belang dat de vos zich hier ook niet gaat vestigen. In de nota natuur van de Provincie Zeeland is besloten dat Schouwen vosvrij moet worden gehouden. Natuurmonumenten zal zich hier voor wat betreft de terreinen aan de zuidkust ook actief in opstellen.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

De gebieden worden kort begraas en gemaaid om geen habitat voor vossen te creëren. De waterpeilen zijn zoveel mogelijk afgestemd op plas-dras vegetaties.

Nog te treffen mogelijkheden:

Het doel is om Schouwen en dan voornamelijk de zuidkust vrij te houden van de vos. (Nachtelijk) Afschot van individuen en van gevestigde vossen is noodzakelijk.

Preventieve maatregelen kunnen genomen worden in de vorm van:

- Vossenvallen bij de toegangspoorten tot Schouwen-Duivenland
- Vossenrasters, te beginnen met de meest kwetsbare gebieden langs de zuidkust.

3 Krabbenkreek

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: -

Functie: Kustbroedgebied en weidevogelgebied

Welke soorten komen hier voor:

Overzicht van de aantallen kustbroedvogels van de afgelopen jaren: zie DMP <https://deltamilieuprojecten.nl/wp-content/uploads/2019/04/Broedsucces-van-kustbroedvogels-in-de-Grevelingen-2017.pdf>

De effecten van de vos in het gebied:

n.v.t.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

n.v.t.

Nog te treffen mogelijkheden:

maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

4 van Haaftenpolder

Beheerder: Staatsbosbeheer

oppervlakte gebied in hectare: -

Functie: Kustbroedgebied en weidevogelgebied

Welke soorten komen hier voor:

(2018) slobeend (1), scholekster (3), kluut (), kievit (5), kleine plevier (), grutto (1), tureluur (4), kokmeeuw (), zwartkopmeeuw (), visdief (), veldleeuwerik (50), gele kwikstaart (5), grasperper (28). Overzicht van de aantallen kustbroedvogels van de afgelopen jaren: zie DMP

De effecten van de vos in het gebied:

n.v.t.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

aanleg en onderhouden van kustvogelbroedeilanden.

Nog te treffen mogelijkheden:

maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

5 Stavenissepolder

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: -

Functie: Kustbroedgebied weidevogelgebied.

Welke soorten komen hier voor (2018):

bontbekplevier (), grote mantelmeeuw (), grutto (19), kievit (33), kleine mantelmeeuw (), kluut (), kokmeeuw (), Noordse stern (), scholekster (45), stormmeeuw (), strandplevier (), tureluur (30), veldleeuwerik (16), visdief (), zilvermeeuw (), zwartkopmeeuw ().

Overzicht van de aantallen kustbroedvogels van de afgelopen jaren:

zie DMP

De effecten van de vos in het gebied:

tot dusver geen aanwijzingen van predatie door vos.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

n.v.t.

Nog te treffen mogelijkheden:

maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

6 Scherpenissepolder

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: -

Functie: Kustbroedgebied en weidevogelgebied.

Welke soorten komen hier voor (2018):

zomertaling (4), slobeend (3), scholekster (8), kievit (33), grutto (16), watersnip (1), tureluur (19), veldleeuwerik (56), gele kwikstaart (4), graspieper (52), kluut(), kleine plevier (), strandplevier (), kokmeeuw(), zilvermeeuw(), noordse stern().

Overzicht van de aantallen kustbroedvogels van de afgelopen jaren:

zie DMP

De effecten van de vos in het gebied:

vos aanwezig, effect onbekend.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

aanleg kustbroedvogeleiland 2010/2011.

Nog te treffen mogelijkheden:

maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

7 Schakerloopolder

Beheerder: Staatsbosbeheer

oppervlakte gebied in hectare: -

Functie: Kustbroedgebied en weidevogelgebied.

Welke soorten komen hier voor (2019):

patrijs (3), scholekster (8), kluut(), kievit (10), grutto (98), tureluur (150, kokmeeuw (), zwartkopmeeuw (), visdief (), veldleeuwerik (11), graspieper (16).

Verder zijn er jaarlijkse broedgegevens beschikbaar van 2006 tot en met 2018.

Overzicht van de aantallen kustbroedvogels van de afgelopen jaren:

zie DMP

De effecten van de vos in het gebied:

vos aanwezig, effecten niet bekend.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

geen.

Nog te treffen mogelijkheden:

maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

8 Veerse Meer

8 a. Haringvreter

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: 106,7 ha.

Functie: Kustbroedgebied en weidevogelgebied.

Welke soorten komen hier voor (2019):

grote mantelmeeuw (), kievit (3), kleine mantelmeeuw (), scholekster (7), tureluur (1), veldleeuwerik (6), visdief (), zilvermeeuw ().

Overzicht van de aantallen kustbroedvogels van de afgelopen jaren: zie DMP

Overzicht van de aantallen van de afgelopen jaren (2009):

graspieper (15), kievit (14), scholekster (12), slobbeend (1), tureluur (7), veldleeuwerik (16), zilvermeeuw (9).

De effecten van de vos in het gebied:

vos is aanwezig. Zicht- en fotocameraval waarnemingen in 2019 van minimaal 3 verschillende exemplaren. Er wordt nog gebroed door een aantal weidevogels en kustbroedvogels. Broedsucces lijkt zeer laag. Grauwe ganzen komen niet of nauwelijks tot broeden.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

geen

Nog te treffen mogelijkheden:

maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

Bokkegat

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: 46,7 ha.

Functie: Weidevogelgebied

Welke soorten komen hier voor (2010):

scholekster (2), kluut(), tureluur (1), graspieper (1), gele kwikstaart (1), slobbeend (1), kleine plevier (), bontbekplevier (), kluut ().

Overzicht van de aantallen kustbroedvogels van de afgelopen jaren: zie DMP

Verder zijn er jaarlijkse broedgegevens beschikbaar van 1984, 1997, 1998, 1999, 2004.

De effecten van de vos in het gebied:

vos is aanwezig. Effect onbekend.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

waterpeil verhoogd

Nog te treffen mogelijkheden:

maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogel.

8 b. Goudplaat

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: 102,7 ha.

Functie: Kustbroedgebied en weidevogelgebied

Welke soorten komen hier voor: (2015) graspieper (3).

De effecten van de vos in het gebied: vos aanwezig (zichtwaarnemingen)

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:
geen

Nog te treffen mogelijkheden:

maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

8 c. Schotsman Noord

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: 113 ha.

Functie: Weidevogelgebied

Welke soorten komen hier voor: (2009)
scholekster (1), kievit (2), veldleeuwerik (1), graspieper (1).

De effecten van de vos in het gebied:
vos is aanwezig, zichtwaarnemingen, effect niet bekend.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:
geen

Nog te treffen mogelijkheden:

maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

10 Noordervroon

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: -

Functie: Kustbroedgebied en weidevogelgebied.

Welke soorten komen hier voor (2019):

aantallen nog niet geclusterd/beschikbaar. patrijs (), zomertaling (), slobbeend (), grutto (), kievit (), kluut (), scholekster (), tureluur (), veldleeuwerik (), graspieper (), zwartkopmeeuw (), kleine plevier (), dwergstern()

Overzicht van de aantallen kustbroedvogels van de afgelopen jaren:

zie DMP

De effecten van de vos in het gebied:

er zitten een aantal vossen in en om het gebied.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

realiseren schelpeneilandjes. Plaatsen raster rond een deel van het broedgebied zodat het vee broedvogels niet verstoort.

Nog te treffen mogelijkheden:

maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

12 Poelbos

Als weidevogel of kustbroedvogelgebied ongeschikt.

14 Deessche watergang

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: 36 ha.

Functie: Kustbroedgebied en weidevogelgebied.

Welke soorten komen hier voor (2015):

gele kwikstaart (1), graspieper (1), kievit (2), kluut (), kokmeeuw (), scholekster (3), slobbeend (2), tureluur (3), visdief ().

Overzicht van de aantallen kustbroedvogels van de afgelopen jaren:

zie DMP

Overzicht van de aantallen van de afgelopen jaren:

gele kwikstaart (1), graspieper (0), kievit (5), kluut (), kokmeeuw (), scholekster (7), slobbeend (9), tureluur (3), visdief ().

De effecten van de vos in het gebied:

aanwezigheid onbekend

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:
aanleg broedvogeleiland.

Nog te treffen mogelijkheden:

maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

18 schor Bath

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: 39 ha.

Functie: Kustbroedgebied en weidevogelgebied.

Welke soorten komen hier voor (2006):

tureluur (3), gele kwikstaart (2), graspieper (3)

Overzicht van de aantallen kustbroedvogels van de afgelopen jaren: zie DMP

De effecten van de vos in het gebied:

vos is aanwezig, invloed van de vos is onbekend.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:
geen

Nog te treffen mogelijkheden:

maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

Ingedijkte schor Bath

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: 73 ha.

Functie: Kustbroedgebied en weidevogelgebied.

Welke soorten komen hier voor (2009):

zomertaling (2-4), slobbeend (6), scholekster (2), kluut (1), kleine plevier (1), kievit (5), tureluur (4), graspieper (2)

Overzicht van de aantallen kustbroedvogels van de afgelopen jaren:
zie DMP

Overzicht van de aantallen van de afgelopen jaren (2000):

zomertaling (1), slobbeend (8), kluut (1), kleine plevier (1), tureluur (8).

De effecten van de vos in het gebied:

Vos is aanwezig in het gebied en heeft hier ook een of meerdere burchten gehad.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:
geen

Nog te treffen mogelijkheden:

maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

Schor Waarde

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: 90 ha.

Functie: Kustbroedgebied en weidevogelgebied.

Welke soorten komen hier voor (2012):

slobeend (0), kievit (0), scholekster (11), tureluur (20), zilvermeeuw (), gele kwikstaart (4), graspieper (28)

Overzicht van de aantallen kustbroedvogels van de afgelopen jaren:

zie DMP

Overzicht van de aantallen van de afgelopen jaren (2006):

scholekster (4), tureluur (20), kokmeeuw (), kleine mantelmeeuw (2), zilvermeeuw (69), gele kwikstaart (8), veldleeuwerik (1), graspieper (12).

Overzicht van de aantallen van de afgelopen jaren (1999):

kievit (3), kluut (5), scholekster (6), tureluur (33), kokmeeuw (), kleine mantelmeeuw (), zilvermeeuw (), gele kwikstaart (6).

De effecten van de vos in het gebied:

vos aanwezig, effect is onbekend.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

geen

Nog te treffen mogelijkheden:

maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

21 Molenpolder Ossenisse

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: -

Functie: Kustbroedgebied en weidevogelgebied:

Welke soorten komen hier voor: (2017)

slobeend (1), scholekster (3), kluut (), kievit (7), grutto (1), tureluur (5), kokmeeuw(), zwartkopmeeuw(), visdief (), gele kwikstaart (1), graspieper (6).

Overzicht van de aantallen kustbroedvogels van de afgelopen jaren:

zie DMP

Overzicht van de aantallen van de afgelopen jaren:

geen gegevens, alleen kustbroedvogels DMP.

De effecten van de vos in het gebied:

vos aanwezig, effect onbekend.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

geen

Nog te treffen mogelijkheden:

maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

22 Braakman (Braakman Noord en Braakman Zuid samen)

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: -

Functie: Kustbroedgebied en weidevogelgebied:

Welke soorten komen hier voor: (2013)

zomertaling (1), slobeend (9), kwartel (1), scholekster (7), kluut(), kievit (5), kleine plevier (), grutto (2), tureluur (4), veldleeuwerik (9).

Overzicht van de aantallen kustbroedvogels van de afgelopen jaren:

zie DMP

De effecten van de vos in het gebied:

vos aanwezig. Effecten onbekend.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

in de Braakman Zuid zijn bij de inrichting een aantal kustbroedvogeleilanden aangelegd.

Nog te treffen mogelijkheden:

maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

23 Grote Putting

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: -

Functie: Weidevogelgebied

Welke soorten komen hier voor:

Totaal Grote Putting dichtheid per 10 ha			
Soort	2016	2017	2018
Zomertaling	0,5	1,1	0,0
Slobeend	6,5	3,3	3,3
Patrijs	2,7	2,2	1,1
Kwartel	3,3	1,1	1,1
Scholekster	3,3	3,3	3,8
Kievit	13,6	14,2	8,7
Grutto	9,3	7,1	6,0
Watersnip	0,0	0,0	0,0
Tureluur	9,8	7,1	4,4
Veldleeuwerik	13,1	12,0	12,0
Gele Kwikstaart	3,8	3,3	3,8
Graspieper	29,9	30,5	26,7

De effecten van de vos in het gebied:

vos is aanwezig. Impact van de vos onbekend. Er worden regelmatig prooiresten gevonden, maar dat betreft vrijwel altijd gans. Droogte is een ander effect wat hier speelt.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

Er is een groot gebied toegevoegd aan het bestaande reservaat waardoor de totale oppervlakte ongeveer verdubbeld is. Teven zijn er maatregelen vasthouden water aanleg dammen, behoud waterpeil middels watermolen.

Nog te treffen mogelijkheden:

maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

optimaliseren waterhuishouding; terug dringen verruiging kerngebied

25 Canisvliet

Margarethapolder

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: 80 ha.

Functie: Kustbroedgebied en weidevogelgebied:

Welke soorten komen hier voor (2016):

gele kwikstaart (91), graspieper (12), grutto (13), kievit (5), scholekster (30), slobeend (3), tureluur (5), veldleeuwerik (19), visdief (1), kokmeeuw (1), kleine plevier (1)

Overzicht van de aantallen kustbroedvogels van de afgelopen jaren: zie DMP

Overzicht van de aantallen van de afgelopen jaren:

vanaf 2011 is er jaarlijks gemonitord en zijn de gegevens bekend.

De effecten van de vos in het gebied:

vos is aanwezig, effecten niet bekend.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

Voor kustbroedvogels is in 2018 een drijvend eiland aangelegd. 2017/2018 is groot gedeelte van houtige opslag in het grasland verwijderd

Nog te treffen mogelijkheden:

maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

Kapelse moer

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: 110 ha.

Functie: weidevogelgebied.

Welke soorten komen hier voor:

Totaal Kapelse Moer dichtheid per 100 ha			
Soort	2006	2012	2018
Gele Kwikstaart	4,6	0,0	1,4
Graspieper	25,5	13,1	52,1
Grutto	16,2	10,0	7,1
Kemphaan	0,0	0,0	0,0
Kievit	21,6	15,5	8,6
Patrijs	3,1	0,8	0,7
Scholekster	27,0	29,4	16,4
Slobeend	3,9	4,6	0,7
Tureluur	28,6	9,3	12,1
Veldleeuwerik	13,9	3,9	17,8
Wulp	0,0	0,8	0,0

De effecten van de vos in het gebied:

er zijn sporen van vossen gevonden in het gebied (uitwerpselen, sporen en aangevreten ganzen). Wat de effecten zijn van de vos is hier niet bekend.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels:

geen.

Nog te treffen mogelijkheden:

maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

In 2019 zal het gebied open gemaakt worden. Meidoornstruiken worden verwijderd. Het is de bedoeling het waterpeil hoger in te stellen.

Autrischepolder

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: -

Functie: Kustbroedgebied en weidevogelgebied.

Welke soorten komen hier voor: (2006)

gele kwikstaart (3), graspieper (6), grutto (5), kievit (7), patrijs (1), scholekster (7), slobeend (6), tureluur (8), veldleeuwerik (3), kl plevier (), kluut(), kokmeeuw(), visdief(), zwartkopmeeuw().

Overzicht van de aantallen kustbroedvogels van de afgelopen jaren:

zie DMP

De effecten van de vos in het gebied:

er zijn sporen van vossen gevonden in het gebied (uitwerpselen, sporen en aangevreten ganzen). Wat de effecten zijn van de vos is hier niet bekend.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels:

inrichting van het gebied.

Nog te treffen mogelijkheden:

maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

Papeschor Sas van Gent

Beheerder: Staatsbosbeheer

Oppervlakte gebied in hectare: -

Functie: Kustbroedgebied en weidevogelgebied.

Overzicht van de aantallen kustbroedvogels van de afgelopen jaren:

zie DMP

De effecten van de vos in het gebied:

er zijn sporen van vossen gevonden in het gebied (uitwerpselen, sporen en aangevreten ganzen). Wat de effecten zijn van de vos is hier niet bekend.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels:

inrichting van het gebied.

Nog te treffen mogelijkheden: maatregelen dienen in het kader van vossen overlast altijd gekaderd te zijn in de totale aanpak in een verbetering van het leefgebied van weide- en kustbroedvogels.

2 Neeltje Jans

Beheerder: Het Zeeuwse Landschap

Oppervlakte gebied in hectare: 300

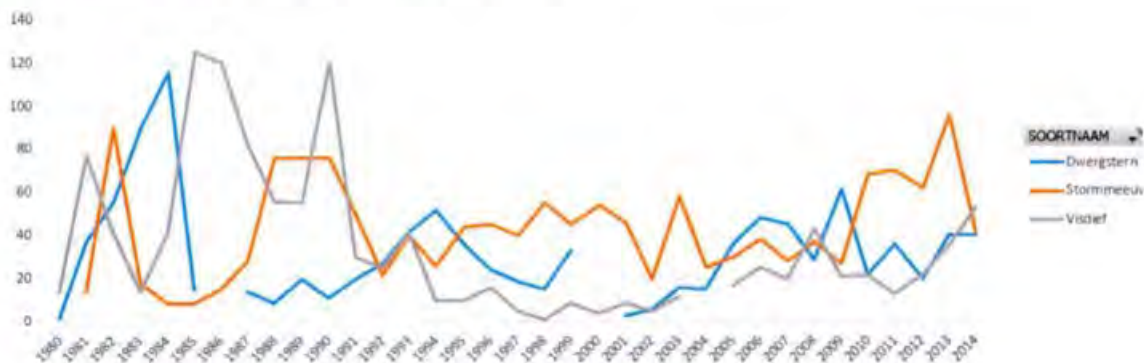
Functie: kustbroedvogelgebied

Welke soorten komen hier voor:

divers een selectie van de predatiegevoelige soorten staat hieronder.

Overzicht van de aantallen van de afgelopen jaren:

Soort van AANTAL	Kol	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Rijlabels	1																																				
Bontbekplevier				4	3	4	7	5	7	9	15	10	9	5	8	7	11	11	8	12	18	19	4	15	9	13	14	11	14	11	11	17	18	16	9	15	15
Dwergstern		2	37	55	90	115	15		14	9	20	11	20	27	42	52	36	24	19	15	33		3	6	16	15	36	48	45	29	61	22	36	20	40	40	
Kleine Mantelmeeuw					1	1	1	8	45	61				300	200	164	315	365	775	816	881	960	1133	1121	1105	1464	1131	1431	2011	1441	2452	1837	3892	2967	2972	3158	3606
Kleine Plevier																																					1
Stormmeeuw				14	50	18	9	9	15	28	76	76	76	50	22	40	26	44	45	40	55	45	54	46	20	58	25	30	38	28	37	27	68	70	62	95	41
Strandplevier	2	4	13	8	16	16	18	6	15	10	14	11	7	11	10	10	17	14	11	10	8				2												
Vindief		14	77	42	14	41	125	120	82	56	55	120	30	25	41	10	10	16	5	1	9	4	9	5	12		17	25	20	43	21	22	13	22	35	53	
Zilvermeeuw		6	55	50	70	95	475	1132																													
Endtotaal	2	20	151	253	193	259	268	613	1325	227	175	227	412	1348	1373	1997	1947	2465	2312	2398	2421	3023	2772	2900	3625	2667	2581	4127	3661	4303	4148	7312	5410	4781	5470	5743	

De effecten van de vos in het gebied:

Momenteel zijn die er niet (vos heeft zich niet gevestigd). Indien vossen zich vestigen zal dat tot het verdwijnen van meeuwen-, stern en lepelaarskolonies leiden. Ook soorten als eidereend en scholekster zullen dan naar verwachting in aantal sterk afnemen.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

HZL & NM houden toezicht om de rust rondom de kolonies te bewaken. Ook middels bebording wordt duidelijk gemaakt dat bezoekers op de paden moeten blijven en honden aangelijnd moeten zijn. Desondanks vindt er nog steeds verstoring plaats.

Momenteel wordt er onderzoek uitgevoerd naar het broedsucces van de grote meeuwen. Lepelaars worden jaarlijks intensief gevolgd. HZL kijkt ook regelmatig naar de aanwezigheid van vossen.

Nog te treffen mogelijkheden:

Preventieve maatregelen (zoals vossenrasters) zijn lastig te nemen omdat de soorten verspreid over het eiland broeden. Het belangrijkste is om te voorkomen dat de vos zich hier gaat vestigen. Indien vossen het eiland bereiken is het dan ook van belang om deze direct af te schieten gezien het grote belang voor kustbroedvogels. Naar verwachting zal dat betekenen dat er slechts om de 2-3 jaar een vos geschoten zal moeten worden, het blijkt voor de vossen namelijk niet makkelijk om op het eiland te geraken.

9 Sint Laurensse weihoek

Beheerder: Het Zeeuwse Landschap

Oppervlakte gebied in hectare: 147

Kustbroedgebied en/of weidevogelgebied: weidevogelgebied

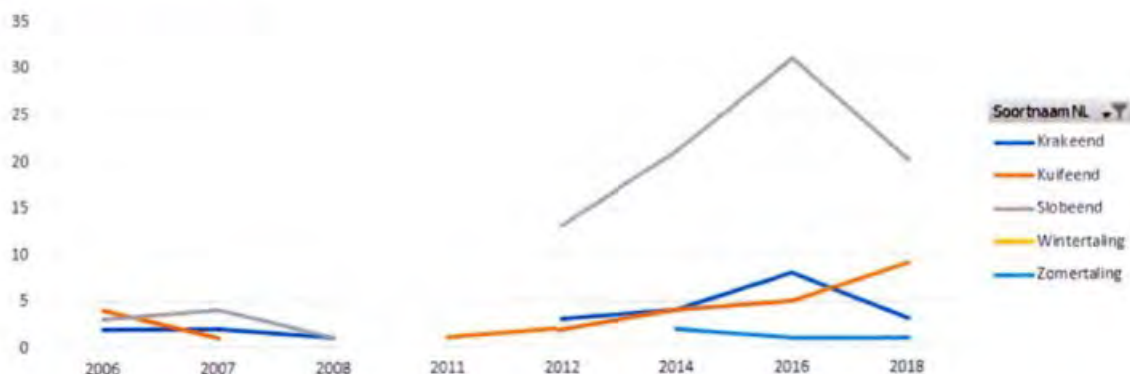
Welke soorten komen hier voor:

divers een selectie van de predatiegevoelige soorten staat hieronder.

Overzicht van de aantallen van de afgelopen jaren:

Som van Aantal	Kolomlabels									
Rijlabels	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2014	2016	2018
Bontbekplevier							4		1	
Gele Kwikstaart		2	1			1	2	3	3	8
Graspieper	9	10	6			11	16	23	29	31
Grutto	15	23	9	16		14	18	21	24	26
Kievit	24	33	30	25	42	44	55	72	69	85
Kleine Plevier	5	1					4	5	4	3
Kluut	23	22	23	22		3	25	43	44	45
Kokmeeuw									32	
Krakeend	2	2	1				3	4	8	3
Kuifeend	4	1				1	2	4	5	9
Patrijs	1		2			1	1		1	
Scholekster	11	7	7	11		10	15	11	6	14
Slobeend	3	4	1				13	21	31	20
Tureluur	11	8	12	7		4	16	25	22	40
Veldleeuwerik	16	12	6		15	14	18	26	29	39
Wintertaling								1		1
Zomertaling								2	1	1
Eindtotaal	124	125	98	81	57	103	192	261	309	325

De effecten van de vos in het gebied:

Binnen de voswerende raster vindt er geen predatie door vossen plaats. Daarbuiten wel, de effecten verschillen per jaar. In 2019 was er een vossenburcht midden in het gebied, deze hebben veel eieren en jonge weidevogels gepredeerd. Het is van belang dat dit niet jaarlijks het geval is aangezien weidevogels een vrij hoog broedsucces moeten hebben om stand te kunnen houden. Extra maatregelen zijn dan ook hard nodig.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

Een derde van het gebied wordt effectief beschermd middels een vossenraster. Daarnaast vindt er vossenbeheer plaats (ook middels kunstburchten) in en rondom het reservaat. Uiteraard wordt ook het leefgebied optimaal gehouden voor weidevogels, maar dit helpt niet om vossenpredatie te verminderen. HZL houdt intensief toezicht in het gebied en zorgt voor goede bebording.

Nog te treffen mogelijkheden:

Extra vossenrasters zijn een goede optie maar de kosten hiervoor zijn erg hoog. Tot dat alle relevante percelen genieten van goede afrastering is aanvullend vossenbeheer nodig. Om dit effectief te kunnen doen is ook afschot na zonsondergang met hulpmiddelen nodig. De vossen die in 2019 een burcht in het gebied hadden konden met de huidige jachtmogelijkheden niet bestreden worden.

11 Oude Veerseweg

Beheerder: Het Zeeuwse Landschap

Oppervlakte gebied in hectare: 60

Functie: weidevogelgebied

Welke soorten komen hier voor:

divers een selectie van de predatiegevoelige soorten staat hieronder.

Overzicht van de aantallen van de afgelopen jaren:

Let op onderstaande getallen geven een wat vertekerd beeld, in 2012 en 2018 zijn er ook territoria van aangrenzende percelen mee gekarteerd. De actuele aantallen zijn dus lager dan in de tabel worden gepresenteerd.

Rijlabels	2007	2009	2010	2012	2016	2018
Gele Kwikstaart					1	1
Graspieper	9	6	1	11	6	15
Grutto	5	6		7	2	1
Kievit	8	21	5	17	11	17
Kleine Plevier						1
Kluut	9	11		16	19	16
Krakeend					2	1
Kuifeend	9	6		16	16	16
Patrijs	1					
Scholekster	15	9		12	7	10
Slobeend	2	7		3	3	3
Tureluur	4	5		5	3	5
Veldleeuwerik	8		1	3	2	4
Eindtotaal	70	71	7	90	72	90

De effecten van de vos in het gebied:

Vossen worden hier momenteel niet bestreden. Sinds de vos hier voorkomt nemen de aantallen weidevogels af en hebben ze mede door de vos (naast kraaiachtigen en roofvogels) een slecht broedsucces. Zonder aanvullende maatregelen is een verdere afname aannemelijk.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

HZL houdt intensief toezicht in het gebied en zorgt voor goede bebording. Er vindt momenteel geen vossenbeheer plaats. De waterhuishouding en het beheer zijn reeds geoptimaliseerd voor weidevogels.

Nog te treffen mogelijkheden:

Een vossenraster wordt momenteel overwogen maar de kosten hiervoor zijn erg hoog. Tot dat alle relevante percelen genieten van goede afrastering kan aanvullend vossenbeheer een optie zijn. Voorsnog heeft HZL hier nog niet voor gekozen.

11 Yerseke Moer

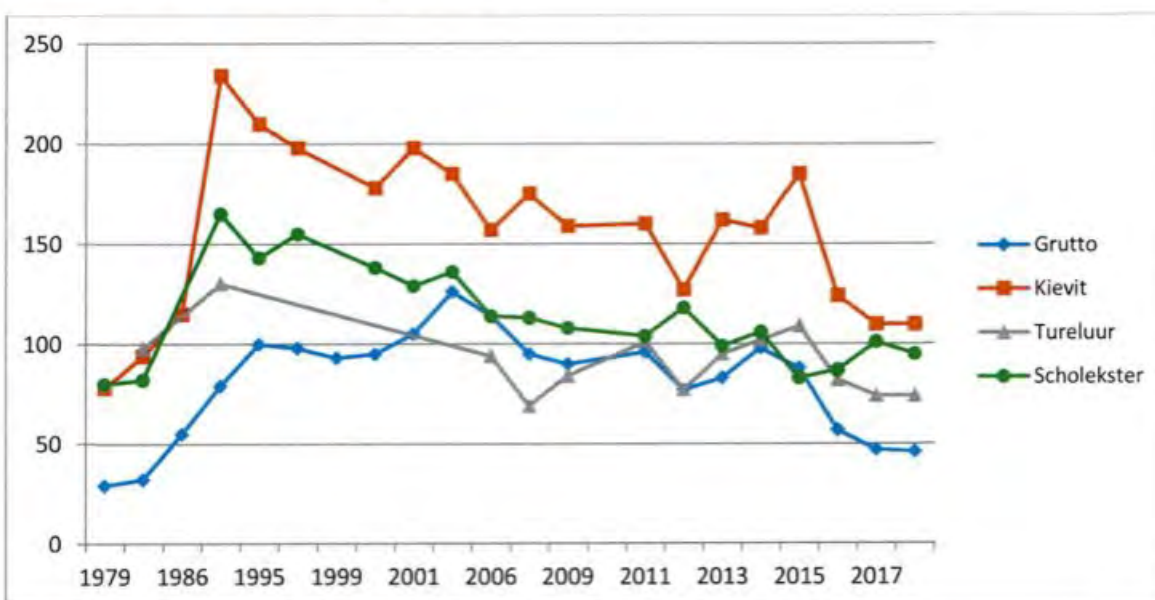
Beheerder: Het Zeeuwse Landschap

Oppervlakte gebied in hectare: 348 inclusief de deelgebieden de Driehoek, Vlaakse Moer en de Koude- en Kaarspolder

Functie: weidevogel- en kustbroedgebied

Welke soorten komen hier voor: divers een selectie van enkele predatiegevoelige soorten staat hieronder.

Overzicht van de aantallen van de afgelopen jaren:

De effecten van de vos in het gebied:

In jaren dat de vos in het broedseizoen in het gebied aanwezig was waren de effecten groot. Kolonies van kokmeeuwen, kluten en visdieven werden zwaar gepredeerd. Ook weidevogels hadden die jaren een minder broedsucces. Uit studies elders in het land is gebleken dat vossen met name veel legsels kunnen prederen. Ook zonder de vos hebben de weidevogels het moeilijk er vindt ook veel predatie door andere soorten plaats en er is met regelmaat verstoring van loslopende honden.

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

Rondom diverse eilandjes staan goede vossenrasters. Eén deelgebied is enkele jaren uitgerasterd middels stroomdraden boven een sloot. Deze laatste aanpak bleek echter niet succesvol om de vos buiten te houden. Het zakkende water zorgde ervoor dat vossen er onderdoor konden en bij wind was er veel golfslag en de accu snel leeg. Bovendien zorgde de aansluiting jaarlijks voor veel verstoring.

Sinds enkele jaren liggen er diverse kunstburchten rondom het gebied, hier zijn echter nog geen vossen mee gevangen.

HZL heeft een vergunning om sinds 2019 m.b.v. restlichtkijkers ook na zonsopgang vossen te mogen bejagen rondom het N2000 reservaat. In 2019 heeft dat echter nog niet tot afschot geleid. Alleen aan het begin van het broedseizoen was er kortstondig een vos aanwezig maar deze is later niet meer teruggezien.

Uiteraard wordt ook het leefgebied optimaal gehouden voor weidevogels, maar dit helpt niet om vossenpredatie te verminderen. HZL houdt intensief toezicht in het gebied en zorgt voor goede bebording.

Nog te treffen mogelijkheden:

Enkele deelgebieden zijn wel geschikt om een vast vossenraster te plaatsen maar hier is gezien de hoge kosten (honderdduizenden euro's) nog geen invulling aangegeven.

24 Saeftinghe

Beheerder: Het Zeeuwse Landschap

Oppervlakte gebied in hectare: 3555

Kustbroedgebied en/of weidevogelgebied: kustbroedvogelgebied

Welke soorten komen hier voor: divers zie tabel.

Overzicht van de aantallen van de afgelopen jaren:

Soort		Aantal territoria en tussentijds verschil						
		1997	Δ% 97-04	2004	Δ% 04-12	2012	Δ% 12-18	2018
<i>Anser anser</i>	Grauwe gans	72	333	312	7	335	-36	216
<i>Branta canadensis</i>	Grote Canadese gans	0		10	1010	111	-58	47
<i>Branta leucopsis</i>	Brandgans	0		1	0	1	0	1
<i>Tadorna tadorna</i>	Bergeend	165	14	188	103	382	-56	169
<i>Alopochen aegyptiacus</i>	Nijlgans	0		3	0	3	-33	2
<i>Anas platyrhynchos</i>	Wilde eend	631	102	1275	-51	626	-57	268
<i>Anas platyrhynchos domesticus</i>	Soepeend	0		0		5	-20	4
<i>Anas strepera</i>	Krakeend	26	58	41	17	48	2	49
<i>Anas acuta</i>	Pijlstaart	0		0		5	-80	1
<i>Anas clypeata</i>	Slobeend	27	59	43	-56	19	121	42
<i>Anas crecca</i>	Wintertaling	0		1	200	3	0	3
<i>Anas querquedula</i>	Zomertaling	0		2	0	2	-100	0
<i>Aythya fuligula</i>	Kuifeend	11	-36	7	100	14	0	14
<i>Perdix perdix</i>	Patrijs	5	-20	4	-25	3	-100	0
<i>Coturnix coturnix</i>	Kwartel	3	-67	1	100	2	200	6
<i>Phasianus colchicus</i>	Fazant	21	19	25	-4	24	0	24
<i>Falco peregrinus</i>	Slechtvalk	0		0		1	0	1
<i>Circus aeruginosus</i>	Bruine kiekendief	21	29	27	19	32	-44	18
<i>Rallus aquaticus</i>	Waterral	63	70	107	116	231	87	432
<i>Porzana porzana</i>	Porseleinhoen	0		2	200	6	-33	4
<i>Crex crex</i>	Kwartelkoning	0		0		2	-50	1
<i>Gallinula chloropus</i>	Waterhoen	17	247	59	-90	6	-50	3
<i>Fulica atra</i>	Meerkoet	23	378	110	-81	21	-86	3
<i>Haematopus ostralegus</i>	Scholekster	417	-4	401	-4	386	-59	158
<i>Recurvirostra avosetta</i>	Kluut	121	-28	87	-84	14	57	22
<i>Charadrius dubius</i>	Kleine plevier	5	0	5	-80	1	0	1
<i>Charadrius hiaticula</i>	Bontbekplevier	0		0		1	-100	0
<i>Charadrius alexandrinus</i>	Strandplevier	2	150	5	40	7	-100	0
<i>Vanellus vanellus</i>	Kievit	88	-26	65	-26	48	-33	32
<i>Limosa limosa</i>	Grutto	8	13	9	-22	7	57	11
<i>Tringa totanus</i>	Tureluur	976	63	1594	-6	1492	-53	698
<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	Kokmeeuw	728	-81	137	104	279	-88	34
<i>Larus canus</i>	Stormmeeuw	0		1	0	1	-100	0

<i>Ichthyæetus melanocephalus</i>	Zwartkopmeeuw	6	50	9	-56	4	-100	0
<i>Larus argentatus</i>	Zilvermeeuw	17292	-53	8113	-62	3113	-95	167
<i>Larus cachinnans</i>	Geelpootmeeuw	0		0		1	-100	0
<i>Larus fuscus</i>	Kleine mantelmeeuw	52	412	266	-77	62	-98	1
<i>Sterna hirundo</i>	Visdief	413	-96	15	3473	536	-90	55
<i>Columba oenas</i>	Holenduif	71	-41	42	-31	29	-55	13
<i>Columba palumbus</i>	Houtduif	41	24	51	-55	23	-22	18
<i>Cuculus canorus</i>	Koekoek	2	-100	0		6	-17	5
<i>Tyto alba</i>	Kerkuil	0		0		0		1
<i>Alauda arvensis</i>	Veldleeuwerik	49	-35	32	-31	22	505	133
<i>Hirundo rustica</i>	Boerenwaluw	10	-70	3	267	11	-64	4
<i>Anthus pratensis</i>	Graspieper	229	148	568	-40	338	4	351
<i>Motacilla flava</i>	Gele kwikstaart	344	155	876	-47	460	6	488
<i>Motacilla flavissima</i>	Engelse kwikstaart	0		3	33	4	-100	0
<i>Motacilla alba</i>	Witte kwikstaart	12	17	14	-14	12	-17	10
<i>Troglodytes troglodytes</i>	Winterkoning	1	1300	14	-86	2	-100	0
<i>Prunella modularis</i>	Heggenmus	0		0		0		1
<i>Luscinia svecica</i>	Blauwborst	313	45	454	-35	293	-1	291
Soort		1997	Δ% 97-04	2004	Δ% 04-12	2012	Δ% 12-18	2018
<i>Phoenicurus ochruros</i>	Zwarte roodstaart	1	100	2	-50	1	-100	0
<i>Oenanthe oenanthe</i>	Tapuit	0		1	100	2	-50	1
<i>Saxicola rubicola</i>	Roodborsttapuit	0		5	100	10	10	11
<i>Turdus merula</i>	Merel	2		1		0		3
<i>Sylvia communis</i>	Grasmus	3	67	5	60	8	-13	7
<i>Cettia cetti</i>	Cetti's zanger	0		0		0		1
<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	Rietzanger	65	360	299	-20	239	52	364
<i>Cisticola juncidis</i>	Graszanger	0		19	-26	14	286	54
<i>Lucustella naevia</i>	Sprinkhaanzanger	0		2	1500	32	128	73
<i>Locustella luscinioides</i>	Snor	0		11	118	24	158	62
<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	Kleine karekiet	294	43	421	43	602	19	718
<i>Acrocephalus palustris</i>	Bosrietzanger	1	100	2	50	3	300	12
<i>Phylloscopus collybita</i>	Tjiftjaf	0		0		0		1
<i>Phylloscopus trochilus</i>	Fitis	2		1	-100	0		0
<i>Cyanistes caeruleus</i>	Pimpelmees	0		0		0		2
<i>Panurus biarmicus</i>	Baardman	8	1600	136	47	200	59	318
<i>Pica pica</i>	Ekster	1	-100	0		3	-100	0
<i>Corvus monedula</i>	Kauw	4	50	6	17	7	-14	6
<i>Corvus corone</i>	Zwarte kraai	0		2	600	14	-29	10
<i>Sturnus vulgaris</i>	Spreeuw	2	-100	0		1	-100	0
<i>Passer domesticus</i>	Huisemus	9		6	-100	0		0
<i>Carduelis cannabina</i>	Kneu	36	58	57	-61	22	-32	15
<i>Carduelis carduelis</i>	Putter	0		2	100	4	0	4
<i>Carduelis chloris</i>	Groenling	0		2	-100	0		2
<i>Emberiza schoeniclus</i>	Rietgors	326	148	809	7	869	14	993
<i>Miliaria calandra</i>	Gauwe gors	5	-80	1	-100	0		0

De effecten van de vos in het gebied:

Vossen hebben een zeer groot effect op de vogelstand in Saeftinghe. Sinds de van de vos zijn kolonies van meeuwen, lepelaars en visdieven geheel/nagenoeg verdwenen. Ook ganzen, eenden en steltlopers nemen sinds de komst van de vos sterk in aantal af. Zie ook:

https://www.saeftinghe.eu/images/publicaties/Rapport-broedvogelinventarisatie-Saeftinghe-2018_webversie.pdf

<https://www.saeftinghe.eu/images/publicaties/ganzen-in-saeftinghe-dln.pdf>

<https://www.saeftinghe.eu/images/publicaties/vossen-saeftinghe.pdf>

Getroffen maatregelen ter bescherming van de weidevogels/ kustbroeders:

Op het Gasplateau wordt jaarlijks een deel uitgerasterd tegen vossen. Binnen dit raster broeden jaarlijks enkele scholeksters. Strandplevier is echter niet meer aanwezig als broedvogel en ook soorten als kokmeeuw en visdief hebben hier nog geen broedpoging ondernomen.

Uiteraard wordt het leefgebied optimaal gehouden voor kustbroedvogels, maar dit helpt niet om vossenpredatie te verminderen. HZL houdt intensief toezicht in het gebied en zorgt voor goede bebording.

Nog te treffen mogelijkheden:

Het plaatsen van vossenrasters in het schor zelf is niet mogelijk gezien het grote getijdeverschil. Preventieve opties zijn met diverse experts besproken maar blijken niet mogelijk. Het vosvrij houden gedurende het broedseizoen middels jacht is ook geen haalbare optie. In het beste geval kan een lagere vossenstand worden verkregen. Mogelijk zou dat wel weer positief uitpakken voor een deel van de broedvogels, kolonies zullen echter niet terugkeren aangezien die ook al kwetsbaar zijn bij lage vossendichtheden. HZL voert hier momenteel geen vossenbeheer uit.

Bijlage 4 Onderzoek: "Met de vos aan tafel"

Projectberekening

Dit document geeft een overzicht van de invoer en rekenresultaten van een Projectberekening met AERIUS Calculator. De berekening is uitgevoerd binnen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, op rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant, en waar tevens sprake is van een overbelaste of bijna overbelaste situatie voor stikstof.

- [Overzicht](#)
- [Samenvatting situaties](#)
- [Resultaten](#)
- [Detailgegevens per emissiebron](#)

*Deze PDF is een digitaal bestand dat weer in te lezen is in AERIUS. Meer toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via:
www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers*

Contactgegevens

Rechtspersoon

Inrichtingslocatie

provincie Zeeland

Abdij 6,

4331 BK Middelburg

Activiteit

Omschrijving

Toelichting

Vossenbeheer

Vossenbeheer

Berekening

AERIUS kenmerk

Datum berekening

Rekenconfiguratie

RWLNz9nZvhJj

19 oktober 2023, 09:33

Wnb-rekengrid

Totale emissie

Realisatie - Beoogd

Rekenjaar

2024

Emissie NH₃

0,0 kg/j

Emissie NO_x

0,4 kg/j

Resultaten

Realisatie - Beoogd

Gekarteerd oppervlak met toename (ha)

Gekarteerd oppervlak met afname (ha)

Grootste toename

Grootste afname

Hoogste bijdrage

-

-

-

-

-

Hexagon

Gebied

Realisatie (Beoogd), rekenjaar 2024

Emissiebronnen

	Emissie NH ₃	Emissie NO _x
 Mobiele werktuigen Bouw, Industrie en Delfstoffenwinning Mobiele werktuigen; Minigraver 5 Ton	-	0,4 kg/j
 Verkeersnetwerk	0,0 kg/j	3,0 g/j

Hoogste af- en toename op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden.

Habitatrictlijn	Grootste toename (projectberekening)
Vogelrichtlijn	Grootste afname (projectberekening)
Vogelrichtlijn, Habitatrictlijn	Hoogste totaal (achtergrond + projectberekening)
Niet bepaald	

De letters bij de bronlabels op de kaart geven bij welke type situaties de bronnen horen: beoogde situatie (B), referentiesituatie (R) en/of salderingssituatie (S).

Resultaten stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden situatie "Realisatie" (Beoogd) incl. saldering e/o referentie

	Berekend (ha gekarteed)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Met afname (ha gekarteed)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Totaal	-	-	-	-	-	-

Realisatie, Rekenjaar 2024

1 Wegverkeer | Weg

Naam	Transport	Ink's Rechts	NO _x	3,0 g/j
Locatie	X:38926,2 Y:410343,85	Type scherm	-	NO _x 0,0 kg/j
Lengte	634,59 m	Hoogte	-	NO _x 0,0 kg/j
Wegtype	Binnen bebouwde kom (doorstromend)	Afstand tot de weg	-	
Rijrichting	Beide richtingen			
Tunnelfactor	1			
Type hoogteligging	Normaal			
Weghoogte t.o.v. maaiveld	0 m			
Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigbewegingen	In file	
Licht verkeer	Voorgeschreven factoren	2,0 /jaar	0,0 %	
Middelwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	2,0 /jaar	0,0 %	
Zwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /jaar	0,0 %	
Busverkeer	Voorgeschreven factoren	0,0 /jaar	0,0 %	

2 Mobiele werktuigen | Bouw, Industrie en Delfstoffenwinning

Naam	Mobiele werktuigen;	Uittreedhoogte	4,0 m	NO _x	0,4 kg/j
	Minigraver 5 Ton	Warmteinhoud	0,000 MW		
Locatie	X:39273,3				
	Y:410117,19				
Wijze van ventilatie	Niet geforceerd				
Temporele variatie	Standaard Profiel				
	Industrie				

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van

AERIUS versie 2023_20231004_fd8d865135

Database versie 2023_fd8d865135_calculator_nl_stable

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/>

Projectberekening

Dit document geeft een overzicht van de invoer en rekenresultaten van een Projectberekening met AERIUS Calculator. De berekening is uitgevoerd binnen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, op rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant, en waar tevens sprake is van een overbelaste of bijna overbelaste situatie voor stikstof.

- [Overzicht](#)
- [Samenvatting situaties](#)
- [Resultaten](#)
- [Detailgegevens per emissiebron](#)

*Deze PDF is een digitaal bestand dat weer in te lezen is in AERIUS. Meer toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via:
www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers*

Contactgegevens

Rechtspersoon

Inrichtingslocatie

Provincie Zeeland

Abdij 6,

4331BK Middelburg

Activiteit

Omschrijving

Toelichting

Vossenbeheer

Vossenbeheer

Berekening

AERIUS kenmerk

Datum berekening

Rekenconfiguratie

RoFN4gu41eXp

19 oktober 2023, 12:18

Wnb-rekengrid

Totale emissie

Routes1 - Beoogd

Rekenjaar

2024

Emissie NH₄

36,5 g/j

Emissie NO_x

0,8 kg/j

Resultaten

Routes1 - Beoogd

Gekarteerd oppervlak met toename (ha)

Gekarteerd oppervlak met afname (ha)

Grootste toename

Grootste afname

Hoogste bijdrage

-

-

-

-

-

Hexagon

Gebied

Routes1 (Beoogd), rekenjaar 2024

Emissiebronnen

Verkeersnetwerk

Emissie NH₄

36,5 g/j

Emissie NO_x

0,8 kg/j

Hoogste af- en toename op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden.

	Habitatrichtlijn		Grootste toename (projectberekening)
	Vogelrichtlijn		Grootste afname (projectberekening)
	Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn		Hoogste totaal (achtergrond + projectberekening)
	Niet bepaald		

De letters bij de bronlabels op de kaart geven bij welke type situaties de bronnen horen: beoogde situatie (B), referentiesituatie (R) en/of salderingssituatie (S).

Resultaten stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden situatie "Routes1" (Beoogd) incl. saldering e/o referentie

	Berekend (ha gekarteed)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Met afname (ha gekarteed)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Totaal	-	-	-	-	-	-

Routes1, Rekenjaar 2024

Er zijn meer dan 10 wegverkeer emissiebronnen in deze situatie en deze worden niet in de PDF getoond. Laad de PDF in Calculator in om alle bronnen in te zien (tot een maximum van 5000 bronnen).

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van

AERIUS versie 2023_20231004_fd8d865135

Database versie 2023_fd8d865135_calculator_nl_stable

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/>

Projectberekening

Dit document geeft een overzicht van de invoer en rekenresultaten van een Projectberekening met AERIUS Calculator. De berekening is uitgevoerd binnen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, op rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant, en waar tevens sprake is van een overbelaste of bijna overbelaste situatie voor stikstof.

- [Overzicht](#)
- [Samenvatting situaties](#)
- [Resultaten](#)
- [Detailgegevens per emissiebron](#)

*Deze PDF is een digitaal bestand dat weer in te lezen is in AERIUS. Meer toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via:
www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers*

Contactgegevens

Rechtspersoon

Inrichtingslocatie

Provincie Zeeland
Abdij 6,
4331BK Middelburg

Activiteit

Omschrijving

Toelichting

Vossenbeheer

Vossenbeheer

Berekening

AERIUS kenmerk

Datum berekening

Rekenconfiguratie

RUR5AB7x1Jn
19 oktober 2023, 12:18
Wnb-rekengrid

Totale emissie

Routes2 - Beoogd

Rekenjaar	Emissie NH ₄	Emissie NO _x
2022	86,2 g/j	1,8 kg/j

Resultaten

Routes2 - Beoogd

Gekarteerd oppervlak met toename (ha)

Gekarteerd oppervlak met afname (ha)

Grootste toename

Grootste afname

Hoogste bijdrage	Hexagon	Gebied
-		
-		
-		
-		
-		

Routes2 (Beoogd), rekenjaar 2022

Emissiebronnen

Verkeersnetwerk

Emissie NH₄

86,2 g/j

Emissie NO_x

1,8 kg/j

Hoogste af- en toename op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden.

De letters bij de bronlabels op de kaart geven bij welke type situaties de bronnen horen: beoogde situatie (B), referentiesituatie (R) en/of salderingssituatie (S).

Resultaten stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden situatie "Routes2" (Beoogd) incl. saldering e/o referentie

	Berekend (ha gekarteed)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteed)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Met afname (ha gekarteed)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Totaal	-	-	-	-	-	-

Routes2, Rekenjaar 2022

Er zijn meer dan 10 wegverkeer emissiebronnen in deze situatie en deze worden niet in de PDF getoond. Laad de PDF in Calculator in om alle bronnen in te zien (tot een maximum van 5000 bronnen).

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van

AERIUS versie 2023_20231004_fd8d865135

Database versie 2023_fd8d865135_calculator_nl_stable

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/>

Projectberekening

Dit document geeft een overzicht van de invoer en rekenresultaten van een Projectberekening met AERIUS Calculator. De berekening is uitgevoerd binnen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, op rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant, en waar tevens sprake is van een overbelaste of bijna overbelaste situatie voor stikstof.

- [Overzicht](#)
- [Samenvatting situaties](#)
- [Resultaten](#)
- [Detailgegevens per emissiebron](#)

*Deze PDF is een digitaal bestand dat weer in te lezen is in AERIUS. Meer toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via:
www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers*

Contactgegevens

Rechtspersoon

Instichtingslocatie

Activiteit

Omschrijving

Toelichting

Berekening

AERIUS kenmerk

Datum berekening

Rekenconfiguratie

Totale emissie

Realisatie - Beoogd

Resultaten

Realisatie - Beoogd

Gekarteerd oppervlak met toename (ha)

Gekarteerd oppervlak met afname (ha)

Grootste toename van depositie

Grootste afname van depositie

-

-

-

-

-

Vossenbeheer

Vossenbeheer

-

RmWMJ4F7nqvq

16 maart 2023, 02:31

Wnb-rekengrid

Rekenjaar

2022

Emissie NH₃

0,0 kg/j

Emissie NO_x

0,4 kg/j

Hoogste bijdrage

-

-

-

-

-

Hexagon

Gebied

Realisatie (Beoogd), rekenjaar 2022

Emissiebronnen

	Emissie NH ₃	Emissie NO _x
 Mobiele werktuigen Bouw, Industrie en Delfstoffenwinning Mobiele werktuigen; Minigraver 5 Ton	-	0,4 kg/j
 Verkeersnetwerk	0,0 kg/j	3,3 g/j

Hoogste af- en toename op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden.

Habitatrictlijn	Grootste afname van depositie
Vogelrichtlijn	Grootste toename van depositie
Vogelrichtlijn, Habitatrictlijn	Hoogste totale depositie
Niet bepaald	

De bronnen op de kaart horen bij de Beoogde situatie.

Resultaten stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden situatie "Realisatie" (Beoogd) incl. saldering e/o referentie

	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Met afname (ha gekarteerd)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Totaal	-	-	-	-	-	-

Realisatie, Rekenjaar 2022

1 Wegverkeer | Weg

Naam	Transport	Links	Rechts	NO _x	3,3 g/j
Locatie	X:38926,2 Y:410343,85	Type schemi	-	NO ₂	0,0 kg/j
Lengte	634,59 m	Hoogte	-	NH ₃	0,0 kg/j
Wegtype	Binnen bebouwde kom (doorstromend)	Afstand tot de weg	-		
Richting	Beide richtingen				
Tunnelfactor	1				
Type hoogteligging	Normaal				
Weghoogte	0 m				
Verkeer	Maxi snelheid	Aantal voertuigen	In file		
Licht verkeer	Voorgeschreven factoren	2 p/jaar	0,0 %		
Middelwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	2 p/jaar	0,0 %		
Zwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	0 p/jaar	0,0 %		
Busverkeer	Voorgeschreven factoren	0 p/jaar	0,0 %		

2 Mobiele werktuigen | Bouw, Industrie en Delfstoffenwinning

Naam	Mobiele werktuigen;	Uitreedhoogte	<u>4,0 m</u>	NO _x	0,4 kg/j
	Minigraver 5 Ton	Warmteinhoud	<u>0,000 MW</u>		
Locatie	X:39273,3				
	Y:410117,19				
Wijze van ventilatie	Niet geforceerd				
Temporele variatie	Standaard Profiel Industrie				

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van

AERIUS versie 2022_20230221_e1cb893112

Database versie 2022_e1cb893112

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/>

Projectberekening

Dit document geeft een overzicht van de invoer en rekenresultaten van een Projectberekening met AERIUS Calculator. De berekening is uitgevoerd binnen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, op rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant, en waar tevens sprake is van een overbelaste of bijna overbelaste situatie voor stikstof.

- [Overzicht](#)
- [Samenvatting situaties](#)
- [Resultaten](#)
- [Detailgegevens per emissiebron](#)

*Deze PDF is een digitaal bestand dat weer in te lezen is in AERIUS. Meer toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via:
www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers*

Contactgegevens

Rechtspersoon

Instellingslocatie

Activiteit

Omschrijving

Toelichting

Berekening

AERIUS kenmerk

Datum berekening

Rekenconfiguratie

Totale emissie

Routes2 - Beoogd

Resultaten

Routes2 - Beoogd

Gekarteerd oppervlak met toename (ha)

Gekarteerd oppervlak met afname (ha)

Grootste toename van depositie

Grootste afname van depositie

-

-

-

-

Vossenbeheer

Vossenbeheer

-

RPqF2fSQMZhd

16 maart 2023, 02:49

Wnb-rekengrid

Rekenjaar

2022

Emissie NH₃

0,1 kg/j

Emissie NO_x

1,5 kg/j

Hoogste bijdrage

-

-

-

-

-

Hexagon

Gebied

Routes2 (Beoogd), rekenjaar 2022

Emissiebronnen

 Verkeersnetwerk

Emissie NH₃

0,1 kg/j

Emissie NO_x

1,5 kg/j

Hoogste af- en toename op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden.

Habitatrictlijn	Grootste afname van depositie
Vogelrichtlijn	Grootste toename van depositie
Vogelrichtlijn, Habitatrictlijn	Hoogste totale depositie
Niet bepaald	

De bronnen op de kaart horen bij de Beoogde situatie.

Resultaten stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden situatie "Routes2" (Beoogd) incl. saldering e/o referentie

	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Met afname (ha gekarteerd)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Totaal	-	-	-	-	-	-

Routes2, Rekenjaar 2022

Er zijn meer dan 10 wegverkeer emissiebronnen in deze situatie en deze worden niet in de PDF getoond. Laad de PDF in Calculator in om alle bronnen in te zien (tot een maximum van 5000 bronnen).

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van

AERIUS versie 2022_20230221_e1cb893112

Database versie 2022_e1cb893112

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/>

Projectberekening

Dit document geeft een overzicht van de invoer en rekenresultaten van een Projectberekening met AERIUS Calculator. De berekening is uitgevoerd binnen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, op rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant, en waar tevens sprake is van een overbelaste of bijna overbelaste situatie voor stikstof.

- [Overzicht](#)
- [Samenvatting situaties](#)
- [Resultaten](#)
- [Detailgegevens per emissiebron](#)

*Deze PDF is een digitaal bestand dat weer in te lezen is in AERIUS. Meer toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via:
www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers*

Contactgegevens

Rechtspersoon

Inrichtingslocatie

Activiteit

Omschrijving

Toelichting

Berekening

AERIUS kenmerk

Datum berekening

Rekenconfiguratie

Totale emissie

Routes1 - Beoogd

Resultaten

Routes1 - Beoogd

Gekarteerd oppervlak met toename (ha)

Gekarteerd oppervlak met afname (ha)

Grootste toename van depositie

Grootste afname van depositie

-

-

-

-

Vossenbeheer

Vossenbeheer

-

RZk3PEkd8Pbo

16 maart 2023, 02:50

Wnb-rekengrid

Rekenjaar

2022

Emissie NH₃

60,0 g/j

Emissie NO_x

0,7 kg/j

Hoogste bijdrage

-

-

-

-

-

Hexagon

Gebied

Routes1 (Beoogd), rekenjaar 2022

Emissiebronnen

 Verkeersnetwerk

Emissie NH₃

60,0 g/j

Emissie NO_x

0,7 kg/j

Hoogste af- en toename op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden.

Habitatrichtlijn	Grootste afname van depositie
Vogelrichtlijn	Grootste toename van depositie
Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn	Hoogste totale depositie
Niet bepaald	

De bronnen op de kaart horen bij de Beoogde situatie.

Resultaten stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden situatie "Routes1" (Beoogd) incl. saldering e/o referentie

	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Met afname (ha gekarteerd)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Totaal	-	-	-	-	-	-

Routes1, Rekenjaar 2022

Er zijn meer dan 10 wegverkeer emissiebronnen in deze situatie en deze worden niet in de PDF getoond. Laad de PDF in Calculator in om alle bronnen in te zien (tot een maximum van 5000 bronnen).

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van

AERIUS versie 2022_20230221_e1cb893112

Database versie 2022_e1cb893112

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/>

15-03-2023

Auteur

Projectnummer sweco.projectId

Onderwerp sweco.name

Klant sweco.mainCustomer.name

Projectleider sweco.projectManager.firstName

sweco.projectManager.lastName

Notitie

Reactie op verzoek aanvullende gegevens
Passende beoordeling vossenbeheer

In uw ontvangstbevestiging (zaaknummer 130165, verzonden op d.d. 18 mei 2022), geeft u aan dat de aanvraag niet compleet is en dat deze onvoldoende gegevens bevat om deze juist te kunnen beoordelen. U vraagt daarbij om aanvullende gegevens aan te leveren met betrekking tot de Passende Beoordeling vossenbeheer.

Wij hebben uw opmerkingen daar waar dit leidt tot aanpassing van de PB doorgevoerd. Ter onderbouwing en verduidelijking is hieronder een reactie uiteengezet.

1 Borging van maatregelen:

Borging van maatregelen: Reeds ten tijde van de passende beoordeling moet vast staan of er significant negatieve effecten zullen optreden of niet. Welke effectieve maatregelen (kaders, voorschriften) zijn minimaal nodig om te garanderen dat significant negatieve effecten (in cumulatie) uitgesloten kunnen worden en hoe worden deze maatregelen geborgd ten opzichte van de uitvoering.

Conform de Wet natuurbescherming dienen activiteiten die mogelijk negatieve gevolgen op Natura 2000-gebieden kunnen hebben, getoetst te worden (artikel 2.7 Wnb). De effecten van het vossenbeheer zijn in onderhavige Passende beoordeling getoetst. Hieruit is gebleken dat 'significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen voor de relevante kwalificerende soorten van de Natura 2000-gebieden Grevelingen, Kop van Schouwen, Oosterschelde, en Yerseke en Kapelse Moer, met zekerheid kunnen worden uitgesloten'.

Hiermee staat vast dat significant negatieve effecten niet zullen optreden. Uitgangspunt is de wijze van uitvoering zoals beschreven is in hoofdstuk 4.1 mitigerende maatregelen.

Ervan uitgaande dat deze maatregelen als voorschrift worden opgenomen in de te verlenen ontheffing, is uitvoering van de maatregelen gebod. Juiste wijze van uitvoering van de maatregelen worden handhaafbaar geacht.

Dit betreft de volgende (mitigerende) maatregelen:

1. Geluidsdemper

Faunabeheerders/jagers maken gebruik van een geweer, uitgerust met geluidsdemper om geluidsverstoring door het schot te minimaliseren.

- Het gebruik van een demper op het geweer beperkt de geluidsproductie met ongeveer 30 dB. Een geweer zonder demper produceert piek geluidsniveaus van circa 150-160 dB aan de bron (Honeth et al., 2015), met demper is dit dus circa 120 tot 130 dB. Dit betekent dat er ondanks het gebruik van een demper nog steeds geluidsverstoring kan optreden, maar dat de reikwijdte van de verstoring (verstoringssafstand) veel minder groot is.

2. Maximale frequentie afschot

Uitvoering van het vossenbeheer zal verspreid over de Natura 2000-gebieden plaatsvinden, waarbij de frequentie van het afschot is gemaximaliseerd tot 18 schoten per jaar.

3. Uitvoeringsperiode 1 januari tot en met 30 juni.

Uitvoering van het vossenbeheer middels bejaging met het geweer wordt uitgevoerd in de periode 1 januari tot en met 30 juni.

4. Verstoringvrije zones kerngebieden

Aanwijzing van verstoringvrije zone(s) (minimaal 300m, voorkeur 500 m) aangehouden rondom de kerngebieden van specifieke soorten.

5. Niet betreden gevoelige gebieden (habitattypen)

Tijdens de uitvoer van het vossenbeheer dienen te allen tijde gevoelige percelen (groeiplaatsen van kwalificerende habitattypen), inclusief recent herstelde percelen, gemeden te worden. De locaties van deze percelen dienen vooraf samen met de beheerder bepaald te worden.

2 Locatie kunstbouw

De exacte locatie van de kunstbouw. Indien dit binnen een Natura 2000-gebied valt dient eventueel het verlies aan oppervlakte én kwaliteit van het habitatype in de passende beoordeling beschreven en beoordeeld te worden.

In de Passende beoordeling is in figuur 4.19 is de beoogde locatie voor de aan te leggen vossen kunstbouw, binnen de Westenschouwense inlaag weergegeven. Dit in relatie tot de ligging van kwalificerende habitattypen, waarbij uitgegaan is van de T1 habitattypen kaart.

Op deze locatie zijn géén kwalificerende habitattypen aanwezig. verlies van oppervlakte én kwaliteit van kwalificerende habitattypen is derhalve niet aan de orde. Hierdoor zijn (significant) negatieve effecten van betreding en vergraven op kwalificerende habitattypen als gevolg van de aanleg van de vossen kunstbouw, op voorhand met zekerheid uitgesloten (zie PB, blz 49).

3 Motivering

Motivering ontbreekt:

- Het effect van betreding op aangewezen habitattypen /habitatsoorten.
- Het effect van het gebruik van de vangkooi/kastval bij vossenbeheer op aangewezen doelsoorten
- Typische soorten van habitats: Uit jurisprudentie (arrest van 7 november 2018, ECLI:EU:C:2018:883, Hof van Justitie) volgt dat in een passende beoordeling ook de gevolgen voor typische soorten waarvoor het Natura 2000-gebied niet is aangewezen beoordeeld moeten worden, indien effecten op die soorten de instandhoudingsdoelen van dat Natura 2000-gebied kunnen aantasten.

Effect van betreding op aangewezen habitattypen/habitatsoorten

In H4.5.1 is onderbouwd dat ter plaatsen van de beoogde locatie van het ingraven van de kunstbouw géén kwalificerende habitattypen aanwezig zijn. Effecten zijn hierdoor op voorhand uitgesloten waardoor een nadere motivering niet noodzakelijk is geacht.

*“De beoogde locatie voor de kunstbouw(en) betreft de Westenschouwse inlaag, ten zuiden van de Kop van Schouwen en direct aan de overkant van de Oosterscheldekering (**Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**). Op deze locaties zijn géén kwalificerende habitattypen aanwezig. Negatieve effecten van betreding en vergraven op kwalificerende habitattypen als gevolg van het vossenbeheer, zijn hierdoor op voorhand uitgesloten”*

Voor wat betreft de effecten van betreding op aangewezen habitattypen/habitatsoorten door uitvoering van de inventarisaties en beheer vanuit de auto, is een nadere motivering opgenomen onder H4.5.2.

4 Stikstof

15-03-2023

Stikstof: De aangeleverde Aerius berekeningen dienen herberekend te worden met de meest recente versie van Aerius-calculator (versie 2021). Van de uitgevoerde Aerius berekeningen dienen de uit Aerius-calculator geëxporteerde pdf documenten per berekening als los pdf document aangeleverd te worden, zodat deze ter controle in Aerius-calculator ingevoerd kunnen worden; Tenslotte dient een duidelijke keuze gemaakt te worden in de onderbouwing van de aanleg fase van de kunstbouw. Nu wordt eerst aangegeven dat dit zowel onder de partiële vrijstelling als in de Wet stikstofreductie en natuurherstel valt, maar vervolgens wordt de aanleg fase wel doorgerekend en worden de uitkomsten van die berekening onderbouwd.

mmer sweco.projectId
idderwerp sweco.name

De Aerius berekeningen zijn geactualiseerd met gebruikmaking van de meest recente versie van Aerius-calculator (versie 2022). Tevens zullen deze als los pdf document aangeleverd worden.

Uit de Aerius berekening en derhalve de PB is gebleken dat het vossenbeheer niet leidt tot significante effecten als gevolg van stikstofdepositie door het inventariseren en beheren vanuit de auto en/of het ingraven van de kunstbouw. Desalniettemin, zijn de effecten van stikstofdepositie berekend zodat op deze wijze een kwantitatieve onderbouwing van het effect zichtbaar is gemaakt.

De partiële vrijstelling is inmiddels niet meer van kracht. De tekst is hier op aangepast. Gezien uit de Aerius berekening is gebleken dat de depositie 0,00 Mol N/ha/jaar bedraagt, zijn effecten met zekerheid uitgesloten.

H4.6 en H4.7 zijn hierop aangepast.

Passende Beoordeling vossenbeheer

Beheer van vossen in de Natura 2000-gebieden
Grevelingen, Kop van Schouwen,
Oosterschelde, en Yerseke en Kapelse Moer,
in de provincie Zeeland

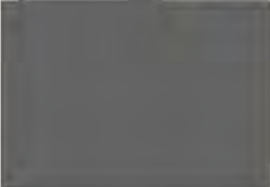

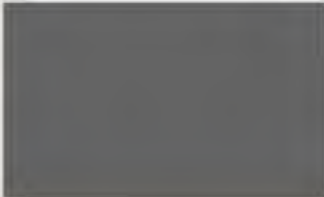
Verantwoording

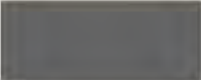
Titel: Passende Beoordeling vossenbeheer Zeeland
Onderwerp: PB Vossenbeheer FBE Zeeland
Projectnummer: 51007301
Klant: Stichting Faunabeheer Eenheid Zeeland
Referentienummer: NL23-648800269-46019
Versie: Definitief

Datum: 20-03-2022

Auteur:
E-mailadres: @sweco.nl

Gecontroleerd door:
Paraaf gecontroleerd:

Goedgekeurd door:
Paraaf goedgekeurd:

Omslagfoto:

Inhoudsopgave

Verantwoording.....	2
1. Inleiding	6
1.1 Aanleiding	6
1.2 Doel	6
1.3 Wettelijk kader	6
1.4 Leeswijzer	7
2. Gebiedsbeschrijving	8
2.1 Relevante Natura 2000-gebieden	8
3. Methodiek en toetsingskader	11
3.1 Uitgangspunten	11
3.1.1 Inventarisatie	11
3.1.2 Beheer middels bejaging met geweer	11
3.1.3 Beheer middels bejaging met aardhond	12
3.1.4 Beheer met kunstbouw	12
3.2 Mogelijke effecten	13
3.2.1 Geluidsverstoring	13
3.2.2 Optische verstoring	14
3.2.3 Habitattypen (vegetatie)	15
3.2.4 Stikstofdepositie	15
3.3 Soorteninformatie	15
4. Effectbeoordeling	17
4.1 Mitigerende maatregelen	17
4.2 Broedvogels	17
4.2.1 Bontbekplevier (A137)	18
4.2.2 Bruine kiekendief (A081)	21
4.2.3 Dwergstern (A195)	24
4.2.4 Grote stern (A191)	27
4.2.5 Kluut (A132)	30
4.2.6 Noordse stern (A194)	32
4.2.7 Strandplevier (A138)	34
4.2.8 Visdief (A193)	37
4.3 Niet-broedvogels	41
4.3.1 Ganzen en zwanen	44
4.3.2 Grondeleenden en meerkoet	45
4.3.3 Duikeenden	46
4.3.4 Steltlopers	46
4.3.5 Futen en viseters	46
4.3.6 Reigers	47
4.3.7 Roofvogels	47
4.3.8 Ibissen	47
4.4 Habitatrichtlijnsoorten	48
4.5 Habitattypen	50
4.5.1 Kunstbouw	50
4.5.2 Inventarisatie en beheer vanuit de auto	51
4.6 Stikstofeffecten beoordeling	52
4.6.1 Uitgangspunten	52
4.6.2 Resultaten	55
4.7 Conclusie stikstofdepositie	55

5.	Conclusie.....	56
Bijlage 1	Aantallen, doelaantallen en trends niet-broedvogels	57
Bijlage 2	Verspreiding niet-broedvogels.....	60
Bijlage 3	Aerius-berekening	96
Bijlage 4	Rijroutes	98

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De Faunabeheereenheid (hierna FBE) Zeeland is voornemens tot de aanvraag van een ontheffing ex artikel 3.17 Wet natuurbescherming (Wnb) voor het beheer (doden) van vossen binnen Natura 2000-gebieden met behulp van het geweer, kunstburchten, kastval en/of vangkooi. Dit ter voorkoming van predatie van met name kustbroedvogels en weidevogels door vossen.

1.2 Doel

Sweco heeft van FBE Zeeland de opdracht ontvangen voor het uitvoeren van een Passende Beoordeling (hierna PB) voor het vossenbeheer binnen de Natura 2000-gebieden. Voorliggend rapport omvat de PB van de voorgenomen vossenbeheeractiviteiten in de Natura 2000-gebieden Grevelingen, Kop van Schouwen, Oosterschelde, en Yerseke en Kapelse Moer. Het doel van onderhavige PB is om te toetsen of de voorgenomen vossenbeheeractiviteiten binnen de Natura 2000-gebieden kunnen leiden tot significant negatieve effecten op de Natura 2000-instandhoudingsdoelen van de relevante gebieden.

1.3 Wettelijk kader

Bescherming van Natura 2000-gebieden is geregeld in hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming. Onder Natura 2000-gebieden vallen de gebieden die op grond van de Europese Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijn zijn aangewezen. De essentie van het beschermingsregime voor deze gebieden is dat de duurzame instandhouding van soorten en habitats binnen de Europese Unie wordt gewaarborgd. Daarbij zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd voor natuurlijke habitats en/of soorten. Dit kunnen behoudsdoelstellingen zijn voor habitats en leefgebieden van soorten die zich al op het gewenste niveau (kwalitatief en kwantitatief) bevinden of uitbreidings- en/of verbeterdoelstellingen voor habitats en leefgebieden van soorten die zich nog niet op het gewenste niveau bevinden.

Om dit toetsbaar te maken, kent de Wet natuurbescherming (Wnb) een goedkeuringsvereiste voor plannen die significante gevolgen voor de betreffende gebieden zouden kunnen hebben (artikel 2.7, eerste lid, Wnb), en een vergunningsplicht voor projecten die significant negatieve gevolgen voor de betreffende gebieden zouden kunnen hebben (artikel 2.7, tweede lid, Wnb). De goedkeuring of de vergunning wordt alleen verleend wanneer voldoende zeker is dat de instandhoudingsdoelstellingen voor het betreffende Natura 2000-gebied niet in het geding zijn.

Wanneer significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden op grond van een Passende Beoordeling niet kunnen worden uitgesloten, kan alleen goedkeuring aan het plan of een vergunning voor het project worden verleend indien de ADC-toets met succes doorlopen kan worden (artikel 2.8, vierde lid, Wnb). Dat betekent dat er geen alternatief mag zijn met minder grote effecten op het behalen van Natura 2000-doelstellingen, het project nodig is omwille van een dwingende reden van groot openbaar belang, en de nodige compenserende maatregelen worden getroffen.

Het voorliggende rapport betreft de Passende beoordeling zoals bedoeld in artikel 2.8 Wnb van de mogelijke effecten van het project in de zin van artikel 2.7 derde lid betreffende het beheer van vossen binnen Natura 2000-gebieden op de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen. Bij de beoordeling van mogelijk effecten wordt ook rekening gehouden met eventuele cumulatieve effecten ten gevolge van andere plannen of projecten. Waar significante effecten op de Natura 2000-

instandhoudingsdoelstelling niet kunnen worden uitgesloten, geldt een vergunningsplicht (artikel 2.7 Wnb). Waar significant negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten, zouden mitigerende maatregelen kunnen worden toegepast om significante verstoring alsnog uit te kunnen sluiten. Waar deze maatregelen van toepassing zijn, zal in dit rapport worden beoordeeld. Dergelijke mitigerende maatregelen zouden als voorschriften aan de vergunning kunnen worden verbonden.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is een gebiedsbeschrijving van de relevante Natura 2000-gebieden opgenomen. In hoofdstuk 3 worden de uitgangspunten beschreven waarvan is uitgegaan in voorliggende Passende beoordeling, en de verwachte en beoordeelde effecten van de maatregelen op natuurwaarden binnen de Natura 2000-gebieden. Hier wordt ook beschreven welke bronnen geraadpleegd zijn voor soort specifieke informatie voor soorten die in deze Passende beoordeling worden beschouwd en welke Natura 2000-gebieden geselecteerd zijn. In hoofdstuk 4 vindt de effectbeoordeling plaats. Het laatste hoofdstuk, hoofdstuk 5, vat de belangrijkste conclusies van deze Passende Beoordeling samen.

2. Gebiedsbeschrijving

2.1 Relevante Natura 2000-gebieden

Het volgende viertal Zeeuwse Natura 2000-gebieden worden in voorliggende Passende Beoordeling beoordeeld op mogelijk effecten van vossenbeheer met behulp van het geweer, kunstburchten, kastval en/of vangkooi op Vogelrichtlijnsoorten (broedvogels en niet-broedvogels) en Habitatrichtlijnsoorten:

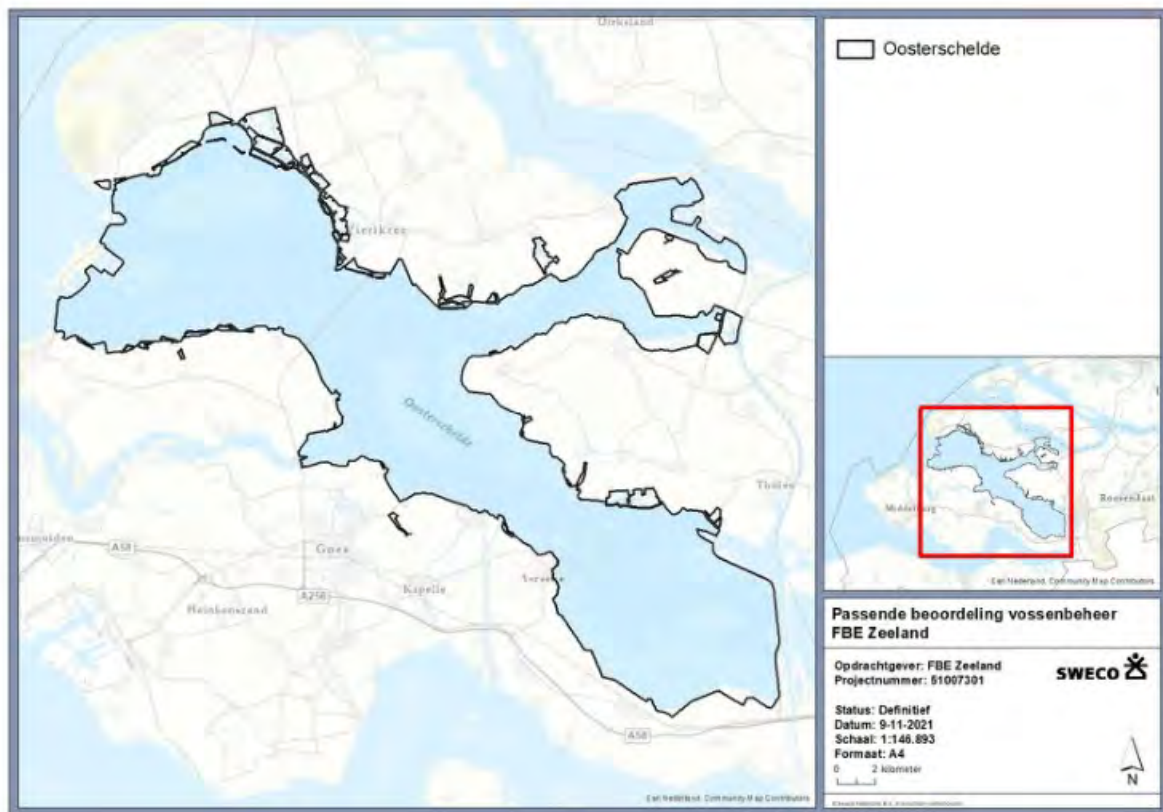
- Grevelingen;
- Kop van Schouwen;
- Oosterschelde;
- Yerseke en Kapelse Moer.

De ligging van de relevante Natura 2000-gebieden is weergegeven in Figuur 2-1.

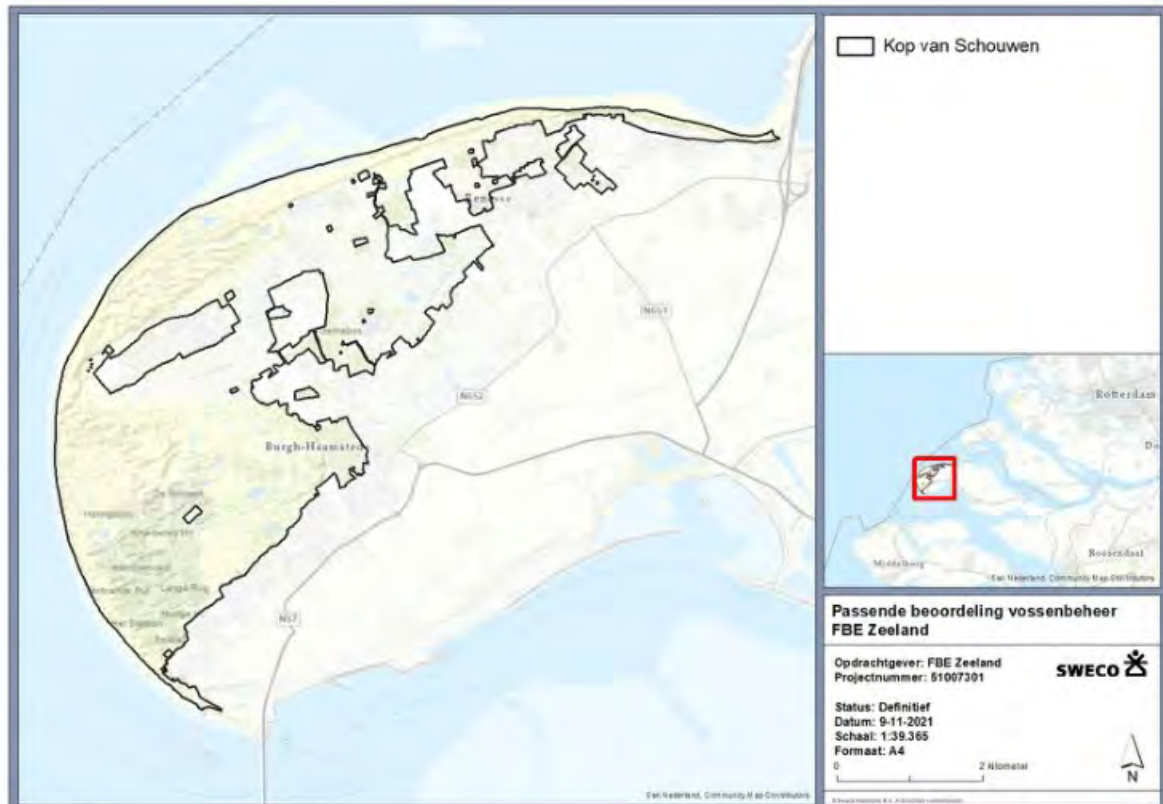
A

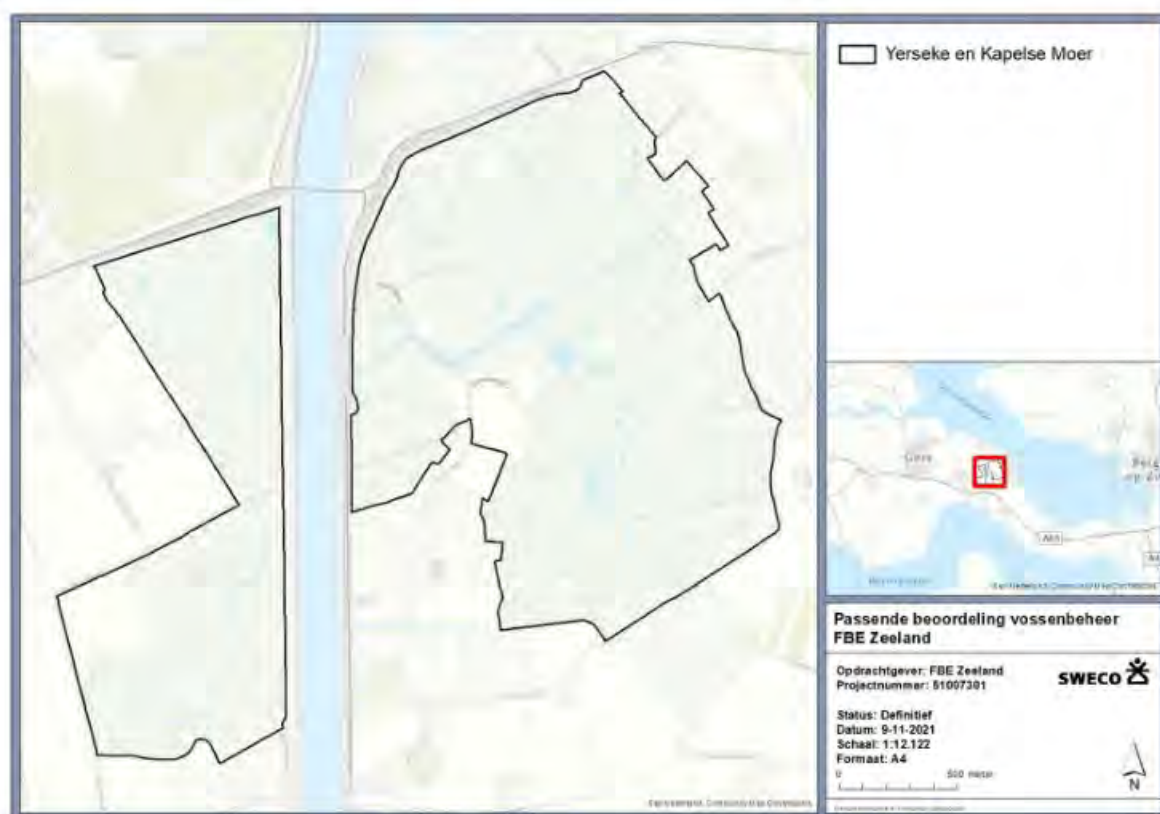
B

C

D

Figuur 2-1 Ligging van de relevante Natura 2000-gebieden Grevelingen (A), Oosterschelde (B), Kop van Schouwen (C) en Yerseke en Kapelse Moer (D).

In totaal gaat het om vier gebieden waarvan drie zowel Vogelrichtlijn- als Habitatrichtlijngebieden en een gebied dat alleen is aangewezen als Habitatrichtlijngebied en niet als Vogelrichtlijngebied (Tabel 2-1).

Tabel 2-1 *Overzicht van de relevante Natura 2000-gebieden (Habitatrichtlijn- (HRL) of Vogelrichtlijngebied (VRL)) waarvoor mogelijke effecten op Vogelrichtlijn- of Habitatrichtlijnsoorten zijn betrokken in de Passende Beoordeling. De aantallen soorten broedvogels, niet-broedvogels en habitatrichtlijn(dier)soorten per gebied zijn weergegeven*

Natura 2000-gebied	HRL/VRL	Vogelrichtlijnsoorten		Habitatrichtlijnsoorten
		Broedvogels	Niet-broedvogels	
Grevelingen	HRL/VRL	7	34	4
Kop van Schouwen	HRL	-	-	3
Oosterschelde	HRL/VRL	8	37	5
Yerseke en Kapelse Moer	HRL/VRL	-	2	-

3. Methodiek en toetsingskader

3.1 Uitgangspunten

Deze Passende Beoordeling betreft de effecten van vossenbeheer binnen de Natura 2000-gebieden Grevelingen, Kop van Schouwen, Oosterschelde, Yerseke en Kapelse Moer op beschermde natuurwaarden van betreffende Natura 2000-gebieden door afschot van vossen (met behulp van het geweer) en de inzet van kunstburchten, kastvallen en/of vangkooien.

De volgende vier vossenbeheermaatregelen en middelen zullen wij passend beoordelen:

3.1.1 Inventarisatie

Het vossenbeheer binnen de Natura 2000-gebieden wordt hoofdzakelijk ingezet op de aandachtsgebieden, daar waar de vos daadwerkelijk aanwezig is en voor schade zorgt. Om deze zogenaamde hotspots te bepalen worden periodieke inventarisaties/controles uitgevoerd vanaf zonsondergang tot zonsopgang middels de inzet van warmtebeeld apparatuur. Deze inventarisaties/controles worden 18 keer, verdeeld over het gehele jaar, uitgevoerd waarbij via een vaste route langs de randen van het terrein (fietspaden, landwegen, dijken) vossen worden geïnventariseerd. In Bijlage 4 zijn deze routes in detail weergegeven. Na het waarnemen van een vos zal worden overgegaan met bejaging met geweer.

3.1.2 Beheer middels bejaging met geweer

Indien tijdens de inventarisatie (zie 3.1.1), een vos wordt waargenomen, wordt gestart met het beheer middels bejaging met geweer. Uitvoering van het vossenbeheer middels bejaging met het geweer wordt uitgevoerd in de periode 1 januari tot en met 30 juni. Gezien de lage dichtheid van vossen, wordt het aantal uit te voeren acties geschat op maximaal 18 per jaar. Met andere woorden, is de verwachting dat er maximaal 18 schoten per jaar worden gelost. Vossenbeheer is gericht op het beperken van predatie door de vos op broedende weidevogels en overige bodembroeders. In en rond de relevante Natura 2000-gebieden zullen vossen gedurende het gehele jaar en gedurende het gehele etmaal met behulp van het geweer worden beheerd. Voor het gebruik van het geweer in de nacht bij deze bestrijding wordt het richtmiddel uitgerust met een aanvullend instrument zoals restlicht en/of warmtebeeld. Beheer in de nacht met kunstlicht is niet aan de orde. Inzet van het geweer is beperkt tot het gebruik van een kogelbuks (minimaal kaliber .222 tot kaliber 30.06), waarbij loodvrije munitie wordt gebruikt. In enkele gevallen wordt het geweer voorzien van een geluiddemper. Uitvoering van het beheer wordt gedaan vanuit de auto waarbij louter van bestaande wegen en paden gebruik zal worden gemaakt (Figuur 3-1, Bijlage 4). In de auto zal één spotter/bestuurder en één schutter aanwezig zijn. Indien het niet mogelijk is vanuit de auto te opereren, zal er vanuit een vaste hoge positie, zoals een dijk, worden aangezet.

Figuur 3-1 Rijroutes vossenmonitoring t.o.v. de relevante Natura 2000-gebieden. vlnr-vbno: Dijkwater (Grevelingen), Inlaag Ouwkerk (Oosterschelde), Kop Schouwen (Kop van Schouwen), Prunje Schelpenhoek (Oosterschelde), Kapelse Moer (Yerseke en Kapelse Moer) en Yerseke Moer (Yerseke en Kapelse Moer)

3.1.3 Beheer middels bejaging met aardhond

Indien er een vossenbouw gevonden wordt binnen het Natura 2000-gebied, zal er bejaging op de bouw plaatsvinden. Deze methode wordt ingezet van 15 september tot en met 1 maart. Buiten deze periode (maart – augustus) is het gebruik van een aardhond niet toegestaan omdat dit (maart – juni) de kraamperiode van de vos betreft en er mogelijk jongen op de burcht aanwezig zijn. Een aardhond wordt ingezet om de vos uit de burcht te verdrijven. Aansluitend zal de vos worden geschoten als deze springt (uit de burcht/bouw komt). Waar dit niet mogelijk is kan het gebruik van een val aan het einde van de pijp (hol) worden ingezet. Bouwjacht vindt plaats bij daglicht (een uur na zonsopkomst tot een uur voor zonsondergang). De aardhonden worden aangelijnd van en naar de bouw geleid zodat wijdere verstoring van andere fauna wordt voorkomen.

3.1.4 Beheer met kunstbouw

Naast de bovenomschreven bejaging (bouwjacht en gebruik geweer) zullen er twee kunstbouwen met wildcamera's worden geplaatst in de Westenschouwse inlaag. De kunstbouw is geen vangmiddel, maar een hulpmiddel. De kunstbouw bestaat uit een lange buis, een ketel en een broekstuk (tweedeling in de buis voor de ketel). Het broekstuk zorgt er voor dat de vos de aardhond kan passeren om te springen (kunstbouw verlaten). Een vos maakt gebruik van deze kunstbouwen omdat deze droog, warm en rustig zijn. De kunstbouwen bevatten een sensor die doorgeeft wanneer er zich een dier in de kunstbouw bevindt.

Het plaatsen van de twee kunstbouwen gebeurt door deze in te graven middels een kleine mobiele kraan. De beste plek voor de aanleg van een kunstburcht is in open landschap langs lijnvormige structuren in het landschap, zoals singels, sloten en taluds. De beoogde locatie is de Westenschouwse inlaag. Deze locatie is gekozen omdat deze direct aan de overkant van de Oosterscheldedekering ligt en vossen die kans zien de kering over te steken, mogelijk hier bestreden kunnen worden.

3.2 Mogelijke effecten

De mogelijke effecten van de voorgenomen vossenbeheeractiviteiten zijn te onderscheiden in drie groepen die binnen een dezelfde groep een vergelijkbaar type verstoring genereren:

1. Beheer met geweer (kogelbuks)
2. Beheer met bouwjacht (aardhond)
3. Beheer met kunstbouw (ingraven kunstbouw en aardhond)

De mogelijke effecten van afschot van vossen op het behalen van Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen van aangewezen broed- en niet-broedvogels en habitatrichtlijnsoorten binnen de begrenzing van Natura 2000-gebieden is te onderscheiden in de versturende effecten van geluid door het schieten en optische verstoring door beweging door de aanwezigheid van mensen, eventueel met hond en voertuigen die worden ingezet.

3.2.1 Geluidsverstoring

Tijdens het afschot zelf is er sprake van geluidsverstoring en visuele verstoring ten gevolge van het schot en de aanwezigheid van de jager/beheerder. Dit betreft een impulsgeluid. Verstoring, veroorzaakt door impulsgeluiden, is niet direct vergelijkbaar met de beter onderzochte verstoring veroorzaakt door continue geluidsbronnen, zoals verkeer (Ortega, 2012). Verstoring bij continu geluid bestaat veelal uit het maskeren van ander geluid, zoals geluid gebruikt voor communicatie of voor het lokaliseren van predatoren of voedsel. Impulsgeluiden kunnen, net als continu geluid, schrikreacties veroorzaken wat gepaard kan gaan met fysiologische stress of schade, en kan leiden tot een verplaatsing en herverdeling van dieren (Madsen, 1998b; Ortega, 2012; Slabbekoorn et al., 2018). Een belangrijk verschil tussen continugeluid en impulsgeluid is gewenning. Gewenning kan optreden bij continu- en regelmatig voorkomende geluiden, maar niet of veel minder snel bij onregelmatige impuls geluiden. Fysiologische schade treedt alleen op bij hoge geluidsniveaus (> 125 dB(A) (Slabbekoorn et al., 2018)), zodat dit in het geval van een geweerschot alleen op kan treden wanneer een dier zich zeer dichtbij (< 10 m) het geweer zou bevinden (van Dijk et al., 2019). Dit zal vanwege optische verstoring echter niet voorkomen, zodat effecten van fysiologische schade in de vorm van gehoorbeschadiging door afschot uitgesloten zijn. Andere vormen van fysiologische stress of een verplaatsing of herverdeling van dieren kan versterkt worden door een associatie van het geluid van een geweerschot met een (levens)bedreigende activiteit door dieren met ervaring met verstoring door mensen, en door afschot in het bijzonder. Ervaring met verstoring door mensen of afschot leidt daarbij tot een verhoogde gevoeligheid voor verstoring (Storch, 2013).

Omdat de frequentie bij een geweerschot weinig voorspelbaar is, is de kans op gewenning klein en daarmee de kans op verstoring – vergeleken met voorspelbaar geluid – relatief groot (Ortega, 2012; van den Tempel, 1992). Echter, omdat de frequentie van geweerschoten bij vossenbeheer zeer laag is, vergeleken met bijvoorbeeld impulsgeluid geproduceerd bij bouwwerkzaamheden, vuurwerk of op militaire oefenterreinen, is de kans op significante verstoring er door beperkt.

Effecten van geweerschoten op dieren zijn echter zeer beperkt onderzocht (van der Hut, 2013; van Dijk et al., 2019). Het is niet goed bekend op welke afstand, met welke frequentie of op

welk geluidsniveau verstoring door een geweerschot op zal treden. Hier ontbreekt, zeker voor broedvogels, nog veel soort- en gebiedspecifiek onderzoek (Brawn et al., 2001; Gill et al., 2001; Hill et al., 1997; Price, 2008). Wel is bekend dat verstoring, veroorzaakt door een geweerschot, met name speelt bij herbivore vogels omdat die lange periodes moeten kunnen foerageren om hun energiebalans op peil te kunnen houden (Hockin et al., 1992). Niet-herbivore vogels zijn beter in staat hun energiebehoeftes na verstoring te compenseren. Dit geeft ook aan dat vaak eenvoudig waarneembare reacties op verstoring niet noodzakelijk de daadwerkelijke (bijvoorbeeld energetisch) kosten van verstoring weergeven (Bisson et al., 2011).

Uit eerder onderzoek door Sweco (van Dijk et al., 2019) blijkt dat het geluid van een geweerschot snel afneemt over de afstand. Het geluid van een geweerschot met hagel blijkt na 200 m afstand al onder de 80 dB(A) en de geluidsproductie komt op >300 m veelal niet meer boven het achtergrondgeluid. Op

300m is de geluidsterkte namelijk aanzienlijk afgenomen en mogelijk al op de asymptoot¹. Daarnaast wordt in het beheerplan voor smient en kleine zwaan in de provincie Noord-Holland een afstand van 300 m tot deze twee soorten binnen het Natura 2000-gebied als acceptabel vastgesteld. Bovendien is in een eerdere studie (Fox & Madsen, 1997) voorgesteld dat bufferzones, om verstoring te minimaliseren, een minimum diameter van drie keer de opvliegafstand bij verstoring zou moeten beslaan. Deze opvliegafstand ('flight initiation distance') is voor veel soorten en verschillende verstoringbronnen niet meer dan 100 m (Blumstein, 2006; Livezey et al., 2016; Weston et al., 2012), zodat 300 m aan dit voorstel voldoet (hoewel sommige soorten onder bepaalde omstandigheden een grotere verstoringafstand vertonen). In deze Passende Beoordeling gaan we daarom in de basis uit van verstoringafstanden van 300 meter, echter zullen individuele gevallen/gebieden/soorten passend beoordeeld worden of een verstoringafstand van 300 meter afdoende zal zijn.

Een eerdere verstoringstoets voor ganzenbeheer in Overijssel houdt een conservatieve verstoringafstand van 500 m aan (van der Hut, 2013). Deze verstoringafstand is gebaseerd op een maximale verstoringafstand voor watervogels bij een geweerschot bij jacht op pleisterende watervogels. Verstoringafstanden blijken echter aanzienlijk te variëren tussen soorten, tussen individuen binnen soorten en tussen studies (Blumstein, 2003; Blumstein et al., 2003; Blumstein et al., 2005; Livezey et al., 2016; Runyan & Blumstein, 2004; Weston et al., 2012), en zijn afhankelijk van de werkwijze, intensiteit, frequentie en duur van verstoring, de (landschappelijke en sociale) omgeving en beschikbaarheid van uitwijkmogelijkheden (van der Hut, 2013). Het rapport van Van der Hut (2013) geeft aan dat de afstand waarover verstoring bij afschot kan leiden tot het verlaten van een nest, niet bekend is en tussen de 50 en 500 m kan liggen. Ook wordt door Van der Hut (2013) aangegeven dat de verstoringafstand vermoedelijk beperkter is dan 500 m. Dit geldt met name voor broedvogels, omdat broedvogels een sterke binding met een nest hebben en in het bijzonder ook voor relatief plaatsgebonden vogels, zoals koloniebroeders, en vogels die op camouflage vertrouwen en minder gauw opvliegen bij verstoring. De binding met het nest komt tot stand vanwege het belang van voortplanting en de kennis die een vogel heeft van zijn territorium. Doch, zijn de effecten op broedvogels niet zonder meer als minder verstoring te beschouwen. Verstoring van broedvogels kan tenslotte leiden tot het verlies van een broedpoging en broedvogels kunnen niet uitwijken zoals niet-broedvogels dat kunnen doen. Van der Hut 2013 geeft tot slot ook aan dat nader onderzoek nodig is om verstoringafstanden van een geweerschot vast te stellen (van der Hut, 2013).

3.2.2 Optische verstoring

Bij het vossenbeheer kan het aankomen rijden met een voertuig en het rondlopen voor optische verstoring zorgen. De gevoeligheid van vogelsoorten voor optische verstoring is afhankelijk van het terreintype en van de periode van aanwezigheid. Soorten die zich ophouden in besloten vegetatie (riet, moeras, ruigte), hebben een lage gevoeligheid, soorten in open habitats (grasland, bouwland, open water) een hoge gevoeligheid (van der Hut, 2013). Op grond van literatuuronderzoek (Krijgsveld et al., 2008; Livezey et al., 2016) ligt de maximale verstoringafstand van de aangewezen foeragerende vogels door optische verstoring vanwege menselijke activiteiten op maximaal ongeveer 300 meter.

De mate van verstoring door afschot hangt ook samen met de manier waarop die plaatsvindt. Zo is mobiel afschot (zoals afschot vanuit een boot en/of auto) nabij rust- of foerageerplaatsen meer verstoring dan afschot vanaf vaste locaties (Fox & Madsen, 1997) vanwege de onvoorspelbaarheid van mobiel afschot en de combinatie van geluid met optische verstoring. Voor smient leidde mobiel afschot (vanuit een boot) tot verminderde aantallen in de rust- en foerageerplaatsen, terwijl de aanwezigheid van 4-6 vaste afschotlocaties geen effect had op aantallen smienten in deze locaties (Madsen, 1998b).

Deze studie identificeerde mobiel afschot, met name vanaf boten, als de voor overblijvende watervogels meest verstoringende menselijke activiteit. Hoewel voor het afschot in deze studie om vossen gaat, zal een combinatie van optische en akoestische verstoring bij mobiele afschot ook meer verstoring werken op niet-doelsoorten, dan afschot vanuit aanzitlocaties. Voor het afschot geldt dat mobiel afschot vanuit de auto beperkt is tot betreden van het gebied op bestaande wegen en paden. Betreding van het gebied met de auto buiten bestaande (verharde) wegen is niet aan de orde.

¹ Een lijn die door een kromme of functie willekeurig dicht benaderd wordt, maar deze nooit raakt. De limiet naar oneindig van een functie.

Afschot vanuit de auto is wel van toepassing, maar zorgt niet voor meer of andere verstoring dan het schieten vanuit een grondpositie en/of visuele effecten van het voertuig zelf. Een bewegend voertuig is daarbij minder verstoring dan wandelende mensen met/of honden.

3.2.3 Habitattypen (vegetatie)

Het vossenbeheer gaat gepaard met betreding van het terrein binnen de begrenzing van de Natura 2000-gebieden. Tevens wordt lokaal grond ontgraven voor het ingraven (en uiteindelijk uitgraven) van (vossen)kunstburchten. Mogelijkerwijs zal er als gevolg van betreding (vertrappen van vegetaties) en ontgraving, sprake zijn van aantasting van gevoelige kwalificerende habitattypen binnen de begrenzing van de relevante Natura 2000-gebieden.

3.2.4 Stikstofdepositie

Bij de uitvoering van de vossenbeheeractiviteiten komt tijdelijk extra stikstof vrij als gevolg van de inzet van een mobiele kraan en het rondrijden met de auto. Het materieel dat wordt ingezet bij het vossenbeheer leidt tot uitstoot van stikstofoxiden (NOx), hetgeen onder andere kan leiden tot verzuring en vermisting van stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden van soorten in Natura 2000-gebieden. De effecten hiervan zijn berekend en beoordeeld met behulp van AERIUS-Calculator (versie 2022).

3.3 Soorteninformatie

Voor de beoordeling en analyse is verschillende informatie ten aanzien van de relevante (aanwezige) soorten en habitattypen gebruikt.

Voor de gebiedsinformatie is gebruik gemaakt van de Natura 2000-beheerplannen en de Profielendocumenten (natura2000.nl/profielen)².

Voor een beschrijving van leefgebieden en broedperiodes van soorten hebben we gebruik gemaakt van informatie op de website van Vogelbescherming Nederland (vogelbescherming.nl) en de Vogelatlas van Nederland (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2021). Ook is hiervoor zijn de Natura 2000-beheerplannen geraadpleegd.

Voor de Natura 2000-instandhoudingsdoelen hebben we de Natura 2000-website (Natura2000.nl) geraadpleegd³. Voor het gemiddelde aantal vogels in het gebied en voor recente landelijke en provinciale aantallen over de afgelopen vijf jaar (2017 t/m 2021), trends van 1990 tot 2020 en over de afgelopen 12 jaar, het seizoensverloop van aantallen binnen een gebied en de Staat van Instandhouding (Svl), hebben we gebruik gemaakt van informatie op de website van Sovon Vogelonderzoek Nederland (sovon.nl)⁴, tenzij anders vermeld.

Voor locaties van waargenomen broedgevallen (vastgestelde broedterritoria) hebben we gebruik gemaakt van broedvogelkarteringen welke in het kader van SNL (eens per zes jaar) wordt uitgevoerd.

Voor de overige verspreidingsgegevens hebben we gebruik gemaakt van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), consultering van de ecologen en boswachters van de Terrein Beherende Organisaties (TBO's), zijnde Natuurmonumenten (NM) en Staatsbosbeheer (SBB) en verspreidingsgegevens van de kwalificerende soorten uit de Natura 2000-beheerplannen.

Voor de kwalificerende soorten geven we de volgende informatie weer:

- instandhoudingsdoelstelling;
- trend van de afgelopen jaren (sinds 1990 en 2006);
- huidige aantallen (gemiddelde afgelopen 5 jaar (periode 2015 – 2019));
- oordeel of het instandhoudingsdoel in het gebied wordt gehaald;
- de status volgens het beheerplan (knelpunt of niet);
- de maanden waarin de soort in het gebied verblijft;

² <http://www.natura2000.nl/profielen>

³ <http://www.natura2000.nl/nb2000>

⁴ <http://www.sovon.nl/wet-en-gegevens>

- functie van het gebied voor de soort;
- belangrijkste leefgebieden (verspreidingskaart).

4. Effectbeoordeling

In dit hoofdstuk (H4) zullen de mogelijke effecten van verstoring, veroorzaakt door vossenbeheer worden beoordeeld voor de Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten waarvoor de Natura 2000-gebieden zijn aangewezen.

4.1 Mitigerende maatregelen

Voor de uitvoering van het vossenbeheer is het nemen van mitigerende maatregelen mogelijk om verstoring van kwalificerende soorten en habitattypen te verzachten. In navolgende paragrafen van dit hoofdstuk (H4), zal per soort worden beoordeeld of en welke mitigerende maatregelen daadwerkelijk genomen dienen te worden om significant negatieve effecten van het vossenbeheer uit te sluiten. De volgende mitigerende maatregelen kunnen in acht worden genomen:

1. Geluidsdemper

Faunabeheerders/jagers maken gebruik van een geweer, uitgerust met geluidsdemper om geluidsverstoring door het schot te minimaliseren.

- Het gebruik van een demper op het geweer beperkt de geluidsproductie met ongeveer 30 dB. Een geweer zonder demper produceert piek geluidsniveaus van circa 150-160 dB aan de bron (Honeth et al., 2015), met demper is dit dus circa 120 tot 130 dB. Dit betekent dat er ondanks het gebruik van een demper nog steeds geluidsverstoring kan optreden, maar dat de reikwijdte van de verstoring (verstoringafstand) veel minder groot is.

2. Maximale frequentie afschot

Uitvoering van het vossenbeheer zal verspreid over de Natura 2000-gebieden plaatsvinden, waarbij de frequentie van het afschot is gemaximaliseerd tot 18 schoten per jaar.

3. Uitvoeringsperiode 1 januari tot en met 30 juni.

Uitvoering van het vossenbeheer middels bejaging met het geweer wordt uitgevoerd in de periode 1 januari tot en met 30 juni.

4. Verstoringvrije zones kerngebieden

Aanwijzing van verstoringvrije zone(s) (minimaal 300m, voorkeur 500 m) aangehouden rondom de kerngebieden van specifieke soorten.

5. Niet betreden gevoelige gebieden (habitattypen)

Tijdens de uitvoer van het vossenbeheer dienen te allen tijde gevoelige percelen (groeiplaatsen van kwalificerende habitattypen), inclusief recent herstelde percelen, gemeden te worden. De locaties van deze percelen dienen vooraf samen met de beheerder bepaald te worden.

4.2 Broedvogels

In deze paragraaf worden alle broedvogels beschouwd waarvoor de relevante Natura 2000-gebieden zijn aangewezen als Vogelrichtlijngebied (Tabel 4-1). Beoordeeld wordt of vossenbeheer een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen kan hebben.

Voor alle kwalificerende broedvogels (met uitzondering van de noordse stern), zijn regiодоelstellingen geformuleerd voor de hele Delta (de zeven beschreven Deltawateren plus Markiezaat, Duinen Goeree & Kwade Hoek, Krammer-Volkerak en Zoommeer).

Tabel 4-1 Broedvogels en de Natura 2000-gebieden waarvoor een instandhoudingsdoelstelling geldt (voor Yerseke en Kapelse Moer en Kop van Schouwen gelden geen instandhoudingsdoelen voor broedvogels)

Code	Soort	Grevelingen	Oosterschelde
A137	Bontbekplevier	X	X
A081	Bruine kiekendief	X	X
A195	Dwergstern	X	X
A191	Grote stern	X	X
A132	Kluut	X	X
A138	Strandplevier	X	X
A194	Noordse stern	-	X
A193	Visdief	X	X

4.2.1 Bontbekplevier (A137)

De volgende gebieden zijn aangewezen als vogelrichtlijngebied voor de bontbekplevier als broedvogel:

- Grevelingen;
- Oosterschelde.

Tabel 4-2 geeft de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen, recente aantallen en populatietrends weer voor de bontbekplevier.

De instandhoudingsdoelstelling voor bontbekplevier in het gebied Grevelingen is: uitbreiding van omvang en/of verbetering van kwaliteit van het leefgebied als bijdrage aan de draagkracht voor de populatie van de Deltawateren (bijdrage aan het regiodoel), met een draagkracht van tenminste 28 broedparen (Tabel 4-2). De instandhoudingsdoelstelling voor bontbekplevier in het gebied Oosterschelde is: behoud van omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van tenminste 68 broedparen (bijdrage aan het regiodoel) (Tabel 4-2).

Tabel 4-2 Kwalificerende soorten broedvogels met instandhoudingsdoelstellingen conform het Natura 2000-aanwijzigingsbesluit en de huidige aantallen (gemiddelde laatste vijf telseizoenen [2015 t/m 2019]. Bron: NEM (SOVON, RWS, CBS)

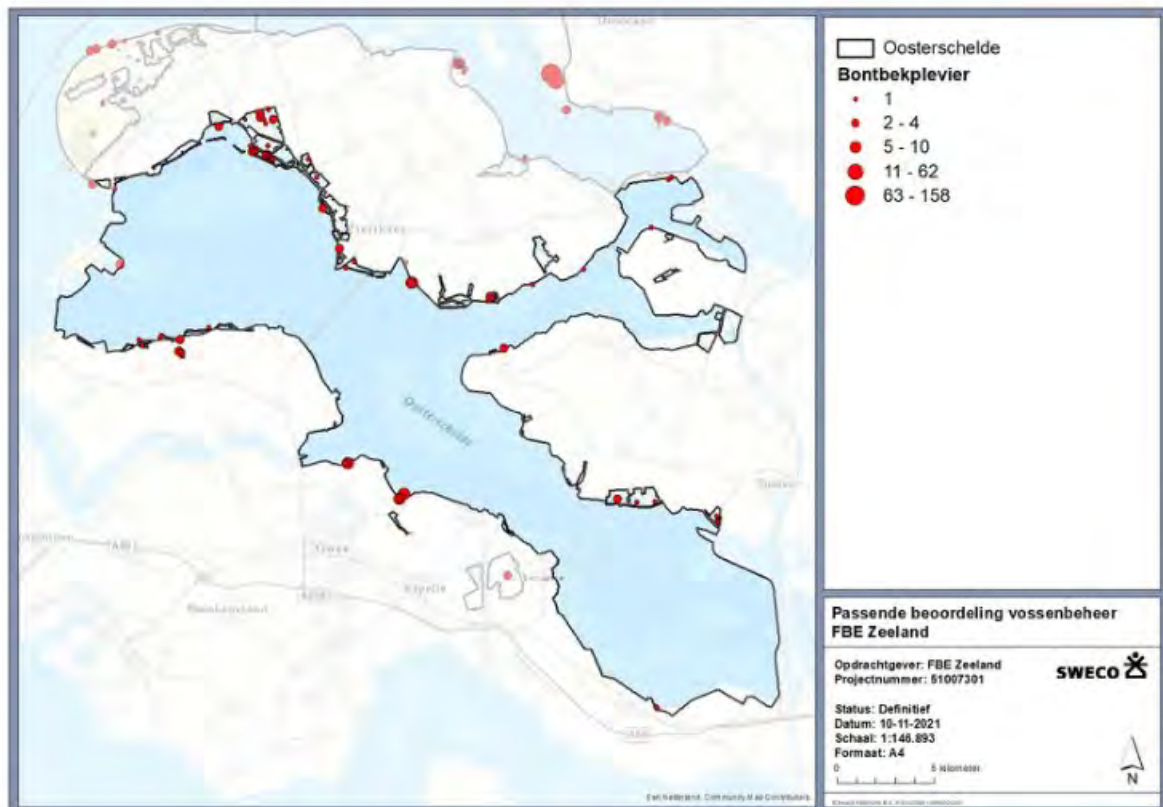
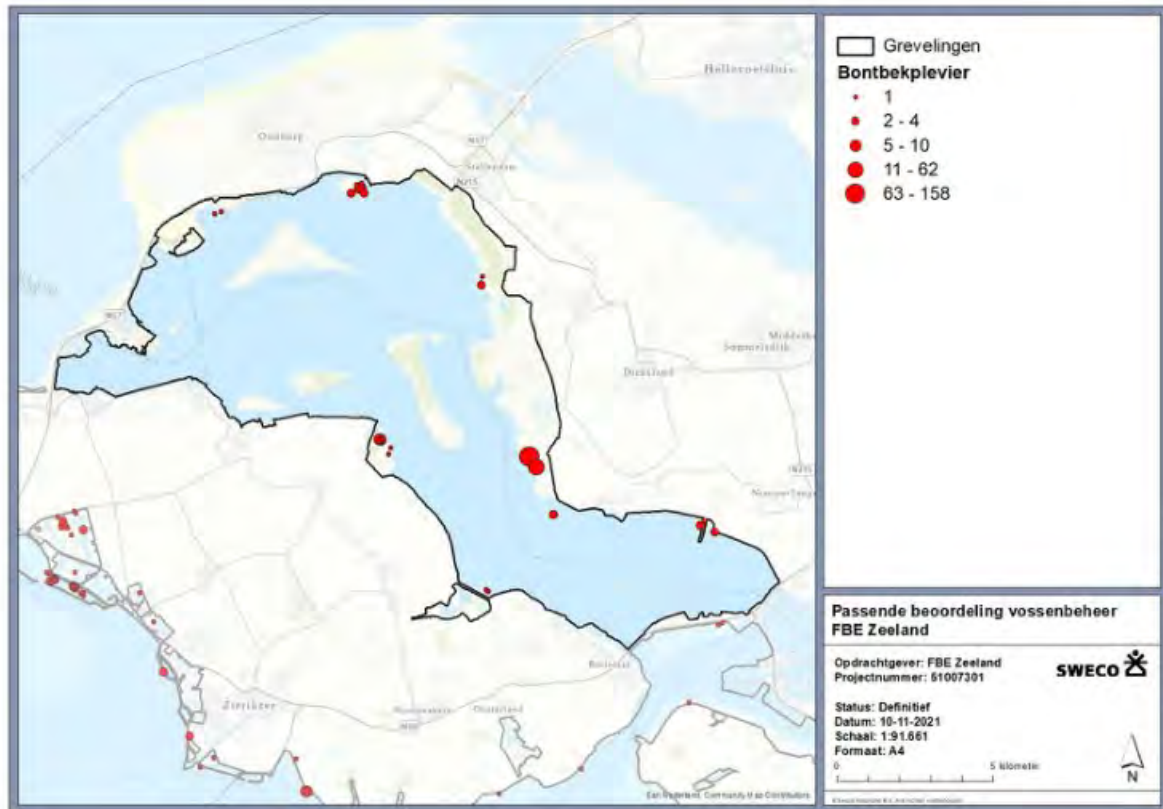
Natura 2000-gebied	Doelstelling		Doelaantal	Huidige aantal (2015 – 2019)	Aantal t.o.v. instandhoudingsdoel *	Trend **	
	Oppervlakte	Kwaliteit				1990-2019	2007-2019
Grevelingen	>	>	28 (105)	9	-	-	--
Oosterschelde	=	=	68 (100)	36	-	0	~

* - : het huidige aantal ligt onder het instandhoudingsdoel; = het huidige aantal komt overeen met het instandhoudingsdoel; + het huidige aantal ligt boven het instandhoudingsdoel; ? : onvoldoende gegevens

** ++ significante sterke toename van >5% per jaar; + significante matige toename van < 5% per jaar; 0 stabiel, geen significante trend; - matige significante afname van < 5% per jaar; -- sterke significante afname van >5% per jaar; ~ onzeker, geen trend aantoonbaar

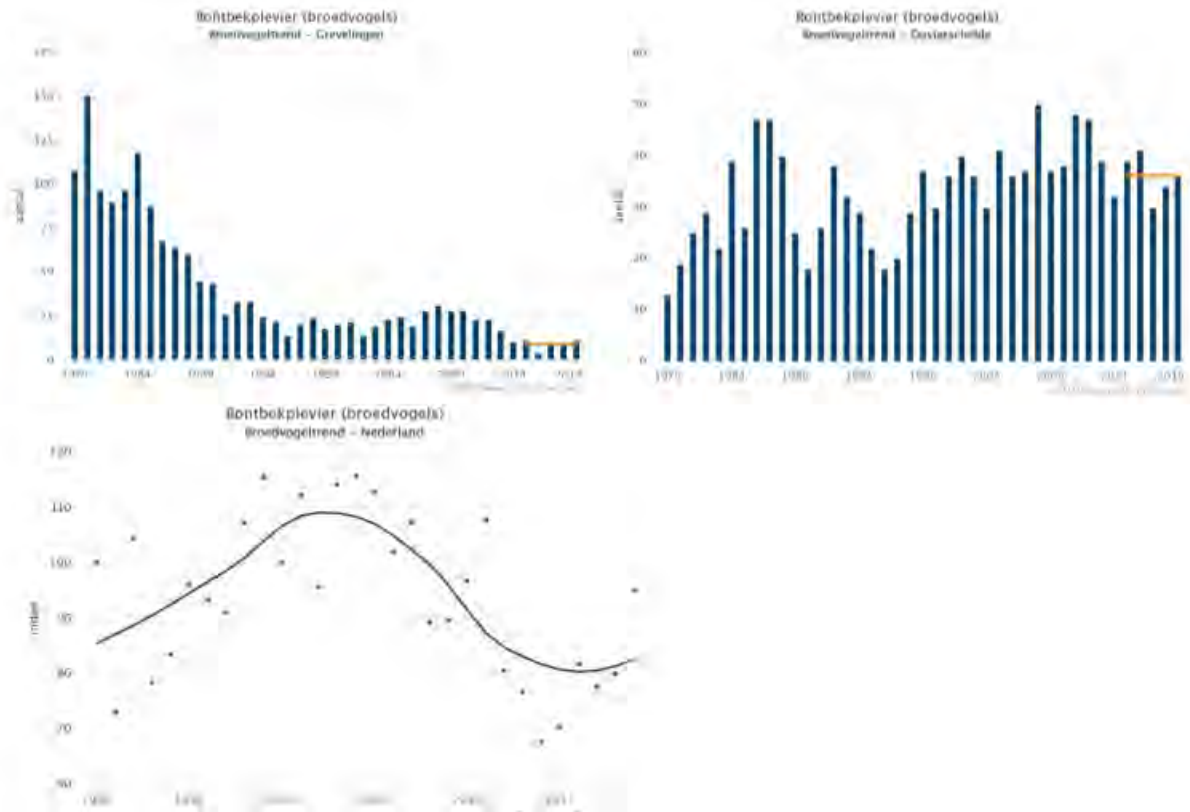
De Grevelingen en Oosterschelde hebben een functie als broedgebied voor bontbekplevieren. Bontbekplevieren broeden van begin mei tot juni op kwelders en schorren en kale terreinen zoals pas aangelegde eilanden. Broedplaatsen komen verspreid voor langs de kusten van de Oosterschelde en Grevelingen. Een aantal van de belangrijkste gebieden (met de grootste concentraties broedparen) zijn op dit moment: de Oosterscheldedekering, de Prunje, de Schelphoek, de Noordpolder, Eiland voor Preekhilpolder/ Springersgors, Slikken van Flakkee Midden, Slik Battenoord en voornamelijk de zuidelijke punt van Slikken van Flakkee Midden (Figuur 4-1). Op Neeltje Jans, dat buiten de officiële begrenzing van het Natura 2000-gebied ligt, broedt eveneens een groot aantal bontbekplevieren.

Bontbekplevieren foerageren op wormen en ander bodemleven op voormalige slikken en platen en op voedselrijke graslanden in de omgeving. Bontbekplevieren die in de Oosterschelde foerageren, vliegen als het tij opkomt naar hoogwatervluchtplaatsen in het oostelijk deel van de Grevelingen (onder andere de Grevelingendam).

Figuur 4-1 Ruimtelijke verspreiding van de bontbekplevier in de Natura 2000-gebieden Grevelingen en Oosterschelde. Deze kaart is gebaseerd op verspreidingsgegevens uit de NDFF over de periode 2016-2021

Voor de bontbekplevier is er sprake van een afname van de populatie in de Grevelingen (negatieve trend). In de Oosterschelde is er geen sprake van een trend (Tabel 4-2), maar ligt het aantal onder het instandhoudingsdoel. De doelaantallen als bijdrage aan regiodoelstelling voor Grevelingen (28 paar) en Oosterschelde (68 paar) worden gezien de huidige aantallen niet gehaald in beide gebieden. Dit is in lijn met de landelijke afnemende trend (Tabel 4-2), en de matig ongunstige landelijke staat van instandhouding.

Figuur 4-2 Aantalsontwikkelingen bontbekplevier binnen Natura 2000-gebied: Grevelingen (links), Oosterschelde (rechts), en in Nederland (onder). Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoen juli tot en met juni). Weergegeven is de jaarlijkse populatie-index, gebaseerd op de gehele populatie of aantallen in de belangrijkste broedgebieden (rode punten) en de trendlijn (donker gekleurde lijn). Bron: Sovon.nl.

Als oorzaak van de afnemende trend van bontbekplevier wordt naast de afname van geschikt broedhabitat in het Grevelingenmeer ook andere oorzaken benoemd. Op veel plekken waar de soort is verdwenen lijkt het habitat nog geschikt. Naast predatie van eieren en jongen is ook recreatie een probleem (Grevelingen, 2016). Bontbekplevieren broeden graag op kleine strandjes, welke tevens in trek zijn bij recreanten (Deltares, 2020).

Bontbekplevieren zijn gevoelig voor verstoring door recreatie (Profielendocument A137, 2008) (Majoer, 2002). De geschatte verstoringafstand voor bontbekplevier is 121 m (Krijgsveld et al., 2008). Dit is echter gebaseerd op wandelaars. De verstoringafstand voor geluid van een geweerschot is onbekend, maar is mogelijk hoger dan dat voor benadering door recreanten/wandelaars. Het effect van verstoring door recreatie op de populatie is vermoedelijk groot. Het lijkt erop dat bontbekplevieren potentieel geschikte broedgebieden niet benutten vanwege sterke recreatiedruk (Beheerplan, 2016). Ook is het aannemelijk dat foerageermogelijkheden door recreatieactiviteiten beperkt worden en dat daardoor het broedsucces van de bontbekplevieren lager uitvalt.

Binnen of nabij de broedgebieden van bontbekplevier in de Grevelingen is geen vossenbeheer beoogd (o.a. zuidelijke kant van Slikken van Flakkee). Met andere woorden, op de broedlocaties binnen de Grevelingen wordt geen vossenbeheer uitgevoerd waardoor bontbekplevieren niet verstoord worden. In de Oosterschelde is binnen of nabij de broedplekken wel vossenbeheer beoogd. Gelet op de zeer lage frequentie van het vossenbeheer (maximaal 18 schoten per jaar) en de lage aantallen bontbekplevieren, zijn significant negatieve effecten van het vossenbeheer op

bontbekplevier uitgesloten. Ondanks dat bontbekplevieren gevoelig zijn voor optische verstoring, het huidige aantal onder het instandhoudingsdoel ligt en er een matige ongunstige Svl geldt, kunnen significante effecten van vossenbeheer worden uitgesloten.

4.2.2 Bruine kiekendief (A081)

De volgende gebieden zijn aangewezen als vogelrichtlijngebied voor de bruine kiekendief als broedvogel:

- Grevelingen;
- Oosterschelde.

Tabel 4-3 geeft de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen, recente aantallen en populatietrends weer voor de bruine kiekendief.

De instandhoudingsdoelstelling voor bruine kiekendief in het gebied Grevelingen is: behoud van omvang en van kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht van tenminste 17 broedparen (Tabel 4-3). De instandhoudingsdoelstelling voor bruine kiekendief in het gebied Oosterschelde is: behoud van omvang en van kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht van tenminste 19 broedparen (Tabel 4-3).

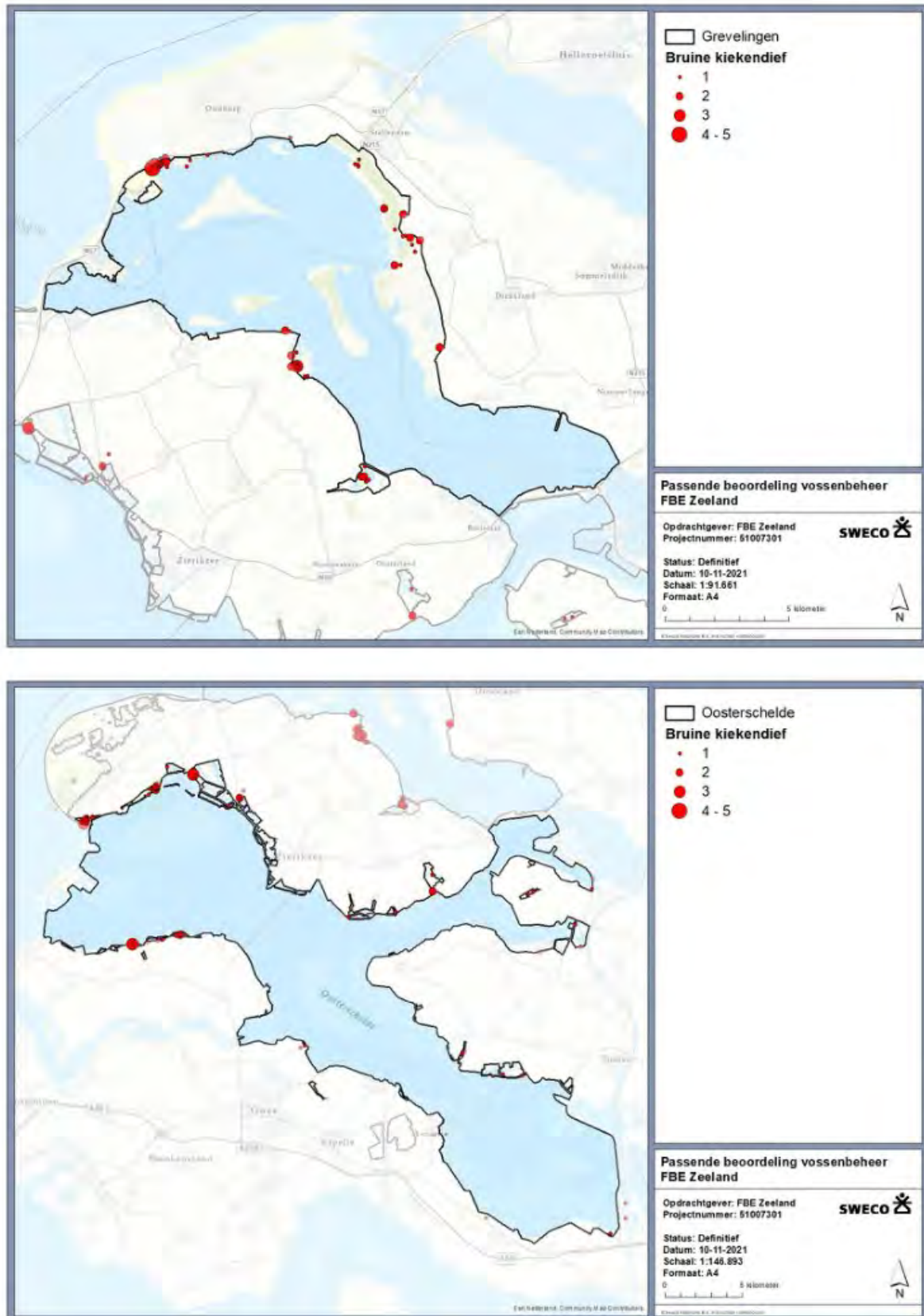
Tabel 4-3 Kwalificerende soorten broedvogels met instandhoudingsdoelstellingen conform het Natura 2000-aanwijzigingsbesluit en de huidige aantallen (gemiddelde laatste vijf telseizoenen [2015 t/m 2019]. Bron: NEM (SOVON, RWS, CBS)

Natura 2000-gebied	Doelstelling		Doelaantal	Huidige aantal (2015 – 2019)	Aantal t.o.v. instandhoudingsdoel *	Trend **	
	Oppervlakte	Kwaliteit				1990-2019	2007-2019
Grevelingen	=	=	17	16	-	+	--
Oosterschelde	=	=	19	?	-	~	~

* - : het huidige aantal ligt onder het instandhoudingsdoel; = het huidige aantal komt overeen met het instandhoudingsdoel; + het huidige aantal ligt boven het instandhoudingsdoel; ?: onvoldoende gegevens

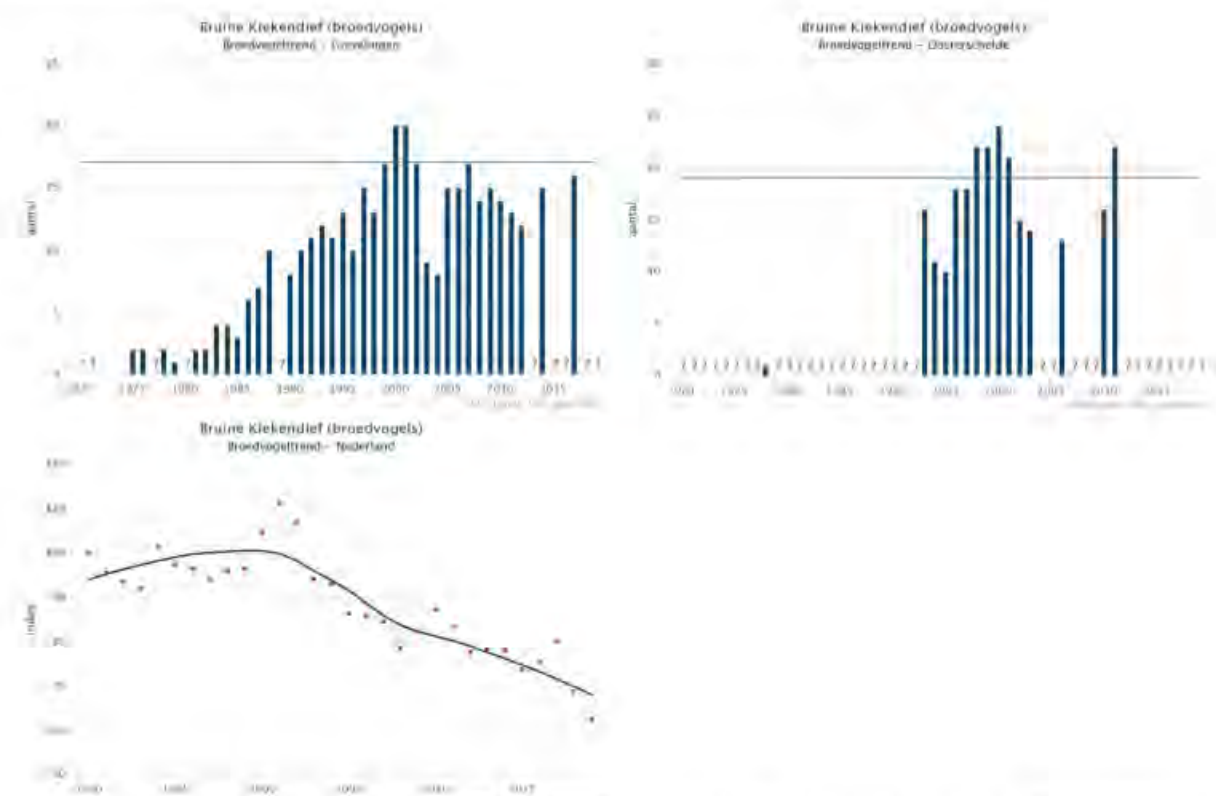
** ++ significante sterke toename van >5% per jaar; + significante matige toename van < 5% per jaar; 0 stabiel, geen significante trend; - matige significante afname van < 5% per jaar; -- sterke significante afname van >5% per jaar; ~ onzeker, geen trend aantoonbaar

De Grevelingen en de Oosterschelde hebben een functie als broedgebied voor de bruine kiekendief. De soort was van oudsher een vrij zeldzame broedvogel, maar sinds de jaren tachtig heeft er een duidelijke toename plaatsgevonden. De soort broedt voornamelijk in rietvegetaties binnen moerassen en akkerland in de periode eind maart tot juli (Hardey, 2006). Binnen de Grevelingen wordt gebroed nabij Slik de Kil, Slikken van Bommenede, Slikken van Flakkee Noord, Hompelvoet en Veermansplaat en moerassige ruigten zoals op de Stampersplaat (Figuur 4-3). Het is onduidelijk wat de verspreiding van bruine kiekendief binnen de Oosterschelde is. Op basis van de (beperkte) verspreidingsgegevens lijken binnen de Oosterschelde de belangrijkste broedgebieden aanwezig te zijn binnen de gebieden de Prunje, de Schelphoek en Wissenkerke Oostnol (Figuur 4-3).

Figuur 4-3 Ruimtelijke verspreiding van de bruine kiekendief in de Natura 2000-gebieden Grevelingen en Oosterschelde. Deze kaart is gebaseerd op verspreidingsgegevens uit de NDFF over de periode 2016-2021

Voor de bruine kiekendief is het momenteel niet mogelijk een gefundeerde uitspraak te doen over het doelbereik in de Oosterschelde, vanwege een gebrek aan informatie over de verspreiding, trends of kwaliteit van het leefgebied. De indruk is echter dat het broedsucces over het algemeen redelijk tot goed is (Beheerplan, 2016; Rijkswaterstaat & HaskoningDHV, 2016). In Zeeland neemt de bruine kiekendief sterk af doordat nesten gepredeerd worden door vossen. In het Grevelingenmeer speelt dat nog niet of nauwelijks een rol. Dit is in lijn met het doelaantal van 17 broedparen voor de Grevelingen dat gezien de huidige aantallen met 16 broedparen bijna wordt gehaald. De landelijke staat van instandhouding van de bruine kiekendief wordt matig ongunstig beschouwd (SOVON, 2021). De Oosterschelde alleen heeft niet voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Zeeuwse Delta ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

Figuur 4-4 Aantalsontwikkelingen bruine kiekendief binnen Natura 2000-gebied: Grevelingen (links), Oosterschelde (rechts), en in Nederland (onder). Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoenen juli tot en met juni). Weergegeven is de jaarlijkse populatie-index, gebaseerd op de gehele populatie of aantallen in de belangrijkste broedgebieden (rode punten) en de trendlijn (donker gekleurde lijn). Bron: Sovon.nl.

De bruine kiekendief is verstoringgevoelig. De verstoringafstand voor bruine kiekendieven is niet bekend en, vanwege het dichte habitat, moeilijk vast te stellen (Ruddock & Whitfield, 2007). Hoewel de soort frequent aanwezig is in door mensen, bijvoorbeeld voor akkerbouw en recreatie, bezochte gebieden, leidt de aanwezigheid van mensen of machines tot een verminderde aanwezigheid van de soort, met name tijdens de broedperiode (Alves et al., 2014).

In de studie door Fernández en Azkona (1993) ging het om een gebied van 21 ha, waarvan circa 4 ha riet, met 11 broedende bruine kiekendieven. Dit gebied werd gedurende weekdays door 5 – 10 en in het weekend door 50 – 100 mensen bezocht (Fernández & Azkona, 1993). Hoewel dit verstoring opleverde, werd het jaarlijks voortplantingssucces van de verstoorde paren niet beïnvloed. De verstoring in deze studie is van een veel hogere frequentie dan verwacht kan worden bij uitvoering van het vossenbeheer. De terugkeertijd na opvliegen van een nest ten gevolge van verstoring varieerde in deze studie van 1 tot 89 minuten, onafhankelijk van de broedfase. De verstoringafstand voor bruine kiekendieven is niet bekend en, vanwege het dichte habitat, moeilijk vast te stellen (Ruddock & Whitfield, 2007). Omdat de bruine kiekendief in dichte vegetaties broedt, is de soort naar

verwachting beperkt gevoelig voor optische verstoring. Daarnaast is de soort minder gebonden aan het op peil houden van een energiebalans vergeleken met herbivore watervogels. Verder is er geen vossenbeheer voorzien (met uitzondering van de Schelpenhoek in de Oosterschelde) op plekken waar de bruine kiekendief broedt. Dit samen met de zeer lage frequentie van het vossenbeheer zorgt dat significant negatieve effecten van het vossenbeheer zijn uitgesloten.

4.2.3 Dwergstern (A195)

De volgende gebieden zijn aangewezen als vogelrichtlijngebied voor de dwergstern als broedvogel:

- Grevelingen;
- Oosterschelde.

Tabel 4-4 geeft de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen, recente aantallen en populatietrends weer voor de dwergstern.

De instandhoudingsdoelstelling voor dwergstern in het gebied Grevelingen (bijdrage aan het regiodoel) en Oosterschelde is: behoud van omvang en van kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht van respectievelijk tenminste 190 en 19 broedparen (bijdrage aan het regiodoel) (Tabel 4-4Tabel 4-3).

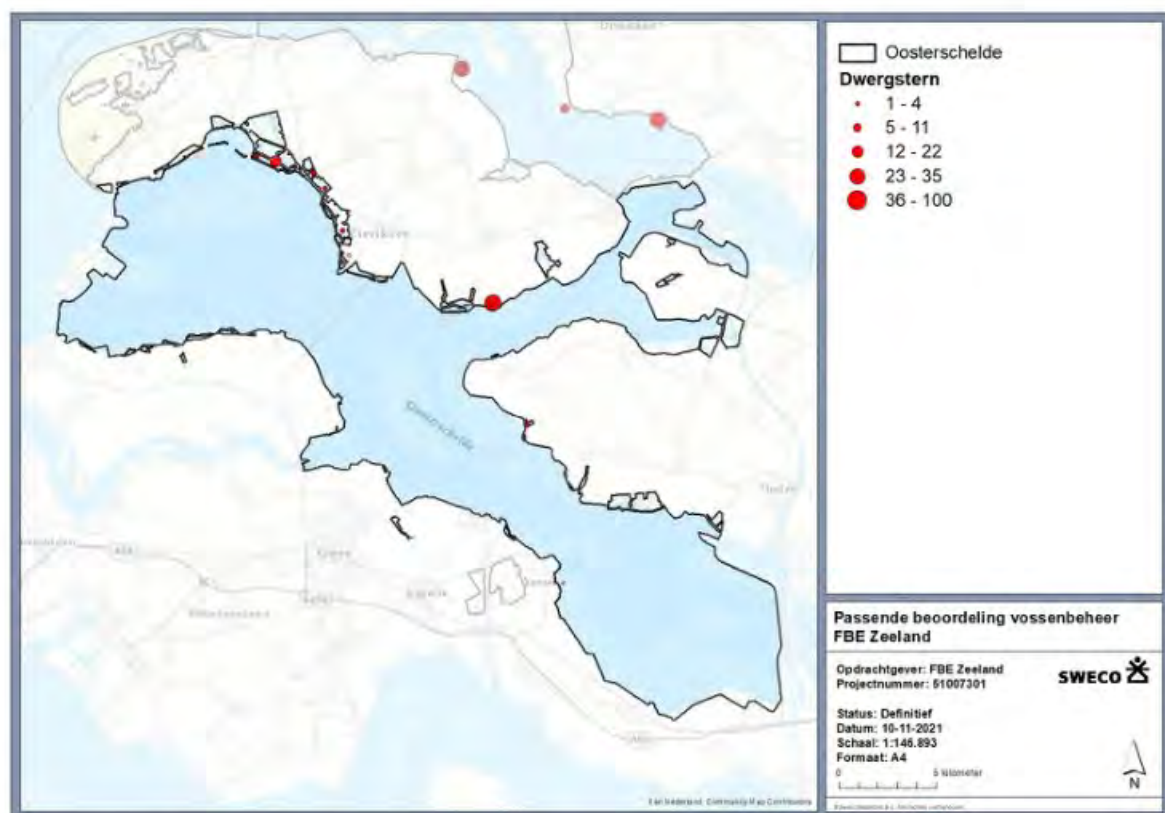
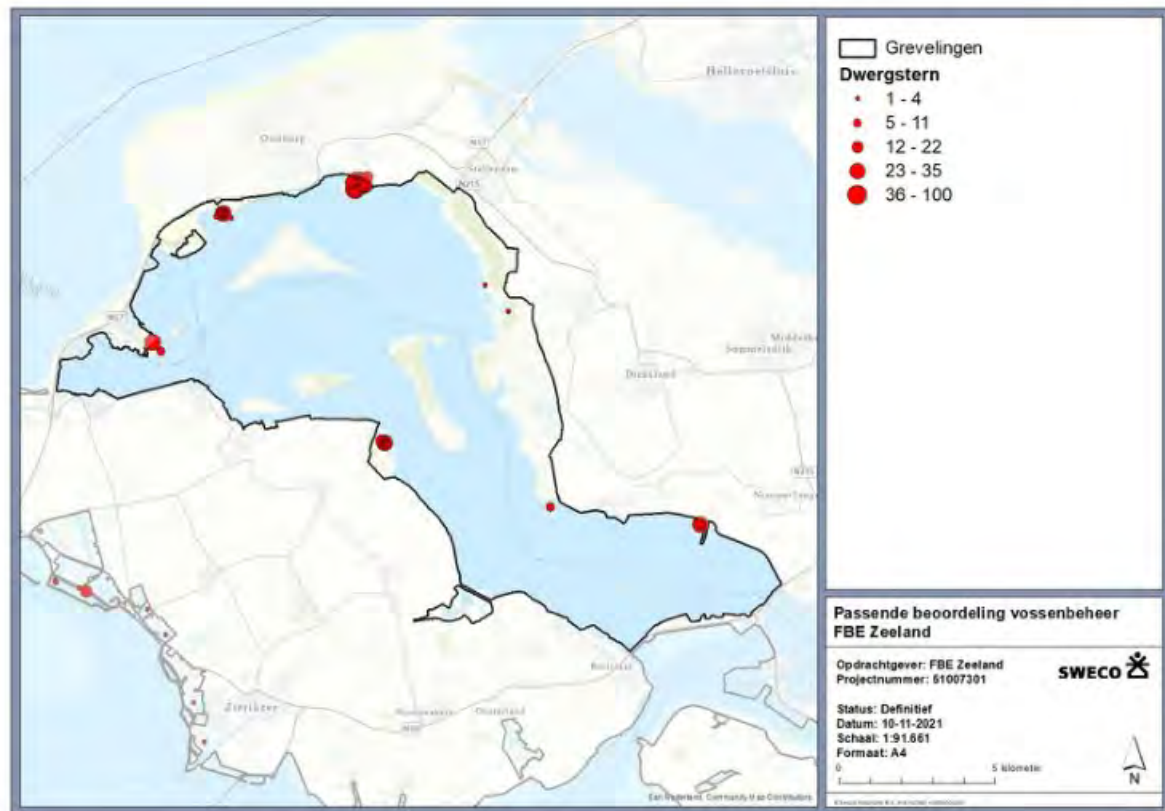
Tabel 4-4 Kwalificerende soorten broedvogels met instandhoudingsdoelstellingen conform het Natura 2000-aanwijzigingsbesluit en de huidige aantallen (gemiddelde laatste vijf telseizoenen [2015 t/m 2019]. Bron: NEM (SOVON, RWS, CBS)

Natura 2000-gebied	Doelstelling		Doelaantal	Huidige aantal (2015 – 2019)	Aantal t.o.v. instandhoudingsdoel *	Trend **	
	Oppervlakte	Kwaliteit				1990-2019	2007-2019
Grevelingen	=	=	190 (300)	178	-	++	~
Oosterschelde	=	=	19 (300)	20	-	~	~

* - : het huidige aantal ligt onder het instandhoudingsdoel; = het huidige aantal komt overeen met het instandhoudingsdoel; + het huidige aantal ligt boven het instandhoudingsdoel; ?: onvoldoende gegevens

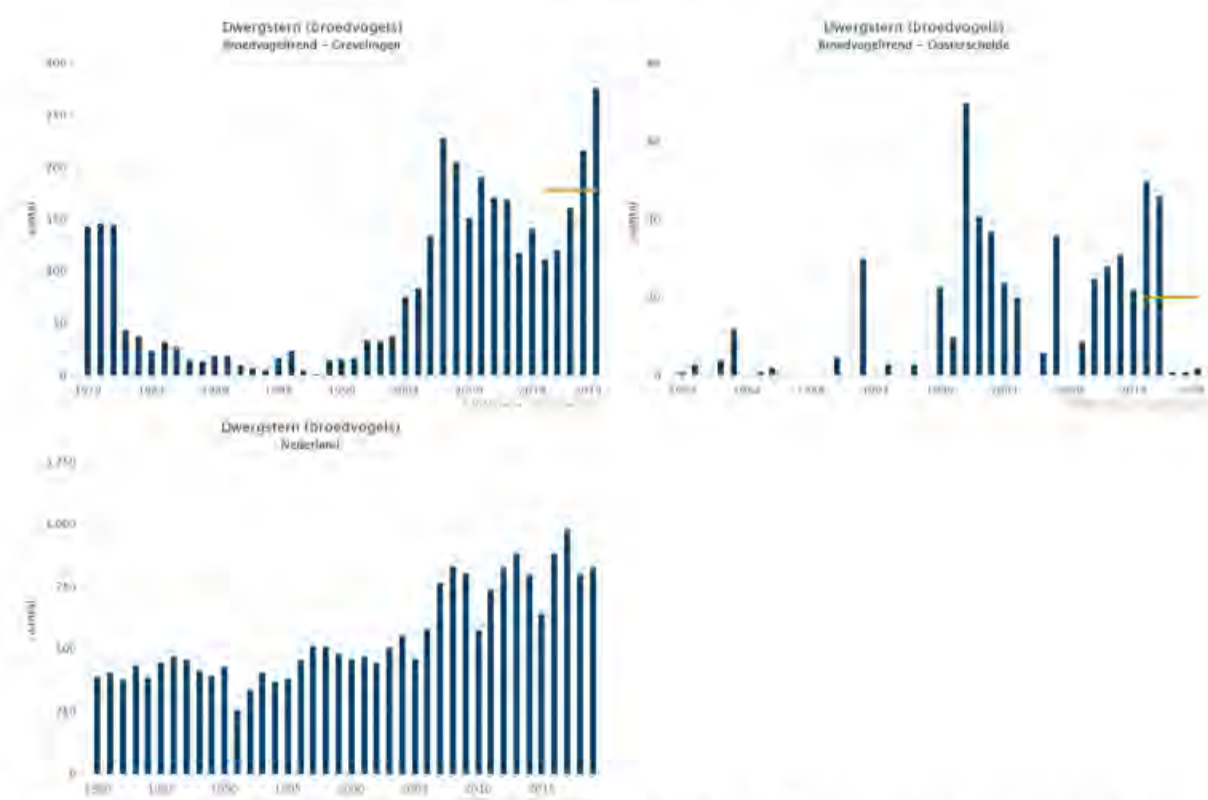
** ++ significante sterke toename van >5% per jaar; + significante matige toename van < 5% per jaar; 0 stabiel, geen significante trend; - matige significante afname van < 5% per jaar; -- sterke significante afname van >5% per jaar; ~ onzeker, geen trend aantoonbaar

De Grevelingen en Oosterschelde vormen een belangrijk broedgebied voor de dwergstern. Dwergsterns zijn in het Grevelingenmeer en in de Oosterschelde aanwezig van eind april tot eind juli en vertrekken daarna naar West-Afrika. De gebieden Markenje, Kleine Stampersplaat, Slik Battenoord, Ouddorp/Middelplaat en Eiland voor Preekhilpolder/ Springersgors in de Grevelingen vormen belangrijke gebieden samen met Slikken van Viane in de Oosterschelde (Figuur 4-5).

Figuur 4-5 Ruimtelijke verspreiding van de dwergstern in de Natura 2000-gebieden Grevelingen en Oosterschelde. Deze kaart is gebaseerd op verspreidingsgegevens uit de NDFF over de periode 2016-2021

Voor de dwergstern is er sprake van een toename van de populatie in de Grevelingen. Dwergsternen lijken het Grevelingenmeer (her)ontdekt te hebben rond 2005. In enkele jaren groeide de broedpopulatie van enkele tientallen tot meer dan 200 paar; daarmee was het Grevelingenmeer verantwoordelijk voor de groei van de hele deltapopulatie die verder relatief stabiel was, ondanks dat de doelstelling (190 broedparen) met het huidige aantal broedparen van 178 niet gehaald wordt. In de Oosterschelde is er geen duidelijke trend (Tabel 4-2), maar fluctueren de (lage) aantallen. De landelijke trend en de staat van instandhouding is gunstig.

Figuur 4-6 Aantalsontwikkelingen dwergstern binnen Natura 2000-gebied: Grevelingen (links), Oosterschelde (rechts), en in Nederland (onder). Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoen juli tot en met juni). Weergegeven is de jaarlijkse populatie-index, gebaseerd op de gehele populatie of aantallen in de belangrijkste broedgebieden (rode punten) en de trendlijn (donker gekleurde lijn). Bron: Sovon.nl.

Dwergsternen zijn zeer mobiel en kunnen ieder jaar in een ander gebied broeden, zowel binnen de Nederlandse Deltawateren, als in omringende landen. Het uitwijken naar andere broedgebieden verklaart waarom er in een aantal jaren geen dwergsternen in de Oosterschelde gebroed hebben; het betekent niet dat de draagkracht niet op orde is.

Dwergsternen zijn gevoelig voor verstoring op broed, slaap- en rustplaatsen (Profielendocument A195, 2008). Echter alleen wanneer de verstoring op relatief korte afstand (minder dan 50 tot 100 m) (Livezey et al., 2016; Weston et al., 2012) en frequent of langdurig plaatsvindt leidt dit tot meetbare negatieve effecten (van der Winden, 2004). Hoewel verstoring door het geluid van een gewoenshot op (dwerg)sternen niet gedetailleerd is onderzocht, lijken sternen beperkt gevoelig voor verstoring door geluid. Het geluidsniveau, geproduceerd door waterrecreatie bijvoorbeeld, was niet gerelateerd aan de mate van verstoring van visdieren, in tegenstelling tot de optische verstoring die door recreatie werd veroorzaakt (Mattison, 2006).

De dwergstern kan dus alleen op korte afstand negatieve effecten ondervinden van frequente optische verstoring en er is geen bewijs dat de soort door geluid verstoord wordt. Bovendien gaat het bij vossenbeheer om weinig frequente verstoring. De frequentie waarmee vossenbeheer plaatsvindt, zal ook op korte afstand geen significante verstoring veroorzaken (van der Winden, 2004). De dwergstern is ook geen herbivore vogel, zodat het energie-budget minder gauw uit balans raakt bij

verstoring dan bij herbivore vogels het geval is. Tevens vindt er geen vossenbeheer plaats op de belangrijkste broedplaatsen van de dwergstern binnen de Grevelingen en Oosterschelde (Markenje en Slikken van Viane). Negatieve effecten van vossenbeheer op de instandhoudingsdoelstellingen voor de dwergstern kunnen daarom op voorhand worden uitgesloten.

4.2.4 Grote stern (A191)

De volgende gebieden zijn aangewezen als vogelrichtlijngebied voor de grote stern als broedvogel:

- Grevelingen;
- Oosterschelde.

Tabel 4-5 geeft de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen, recente aantallen en populatietrends weer voor de grote stern.

De instandhoudingsdoelstelling voor grote stern in het gebied Grevelingen is: behoud van omvang en van kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht van tenminste 989 broedparen (bijdrage aan regiodoelstelling) (Tabel 4-5). De instandhoudingsdoelstelling voor grote stern in het gebied Oosterschelde is: behoud van omvang en kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht van tenminste 734 broedparen (bijdrage aan regiodoelstelling) (Tabel 4-5Tabel 4-2).

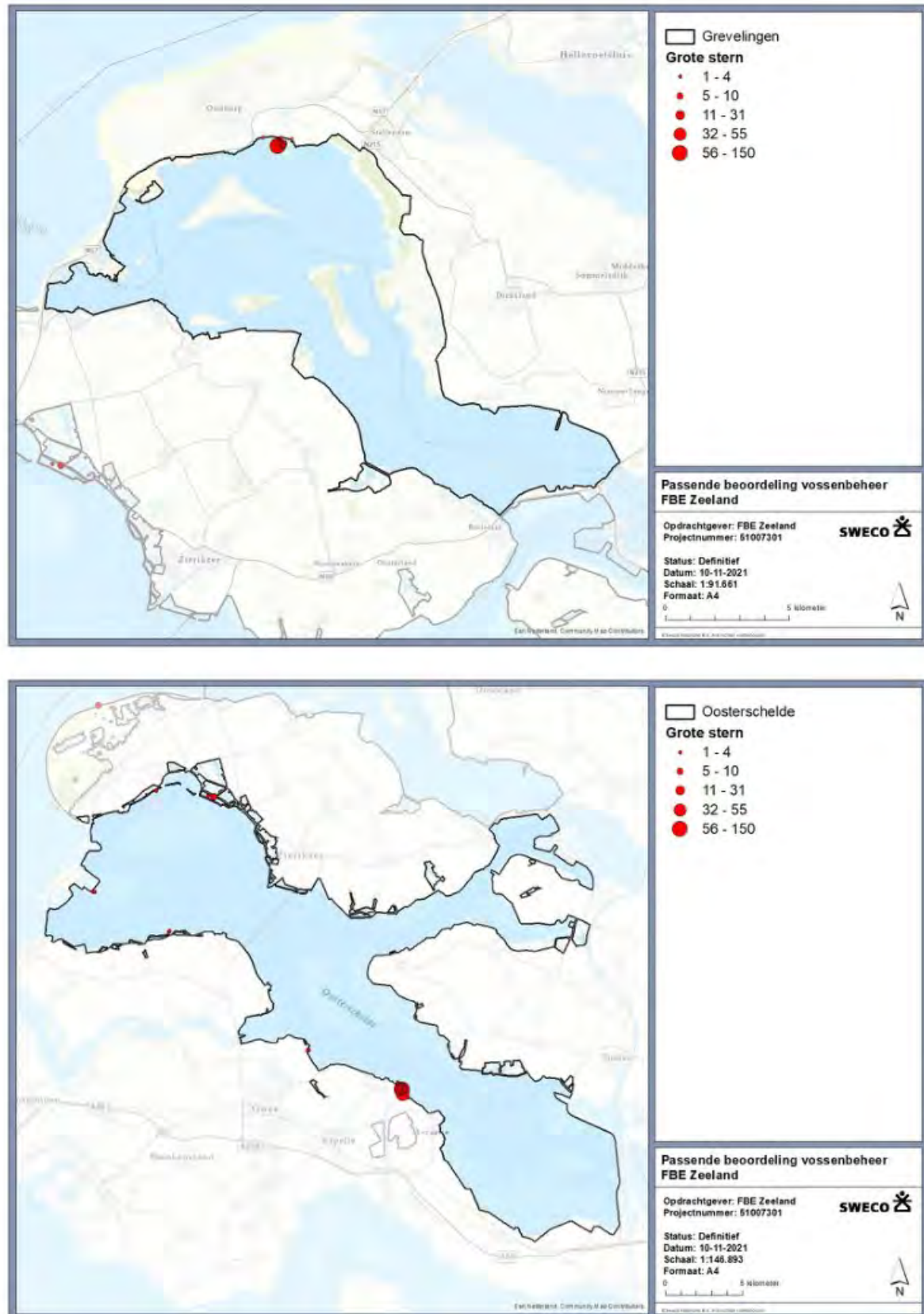
Tabel 4-5 Kwalificerende soorten broedvogels met instandhoudingsdoelstellingen conform het Natura 2000-aanwijzigingsbesluit en de huidige aantallen (gemiddelde laatste vijf telseizoenen [2015 t/m 2019]. Bron: NEM (SOVON, RWS, CBS)

Natura 2000-gebied	Doelstelling		Doelaantal	Huidige aantal (2015 – 2019)	Aantal t.o.v. instandhoudingsdoel *	Trend **	
	Oppervlakte	Kwaliteit				1990-2019	2007-2019
Grevelingen	=	=	989 (6200)	470	-	~	~
Oosterschelde	=	=	734 (4000)	82	-	~	~

* - : het huidige aantal ligt onder het instandhoudingsdoel; = het huidige aantal komt overeen met het instandhoudingsdoel; + het huidige aantal ligt boven het instandhoudingsdoel; ?: onvoldoende gegevens

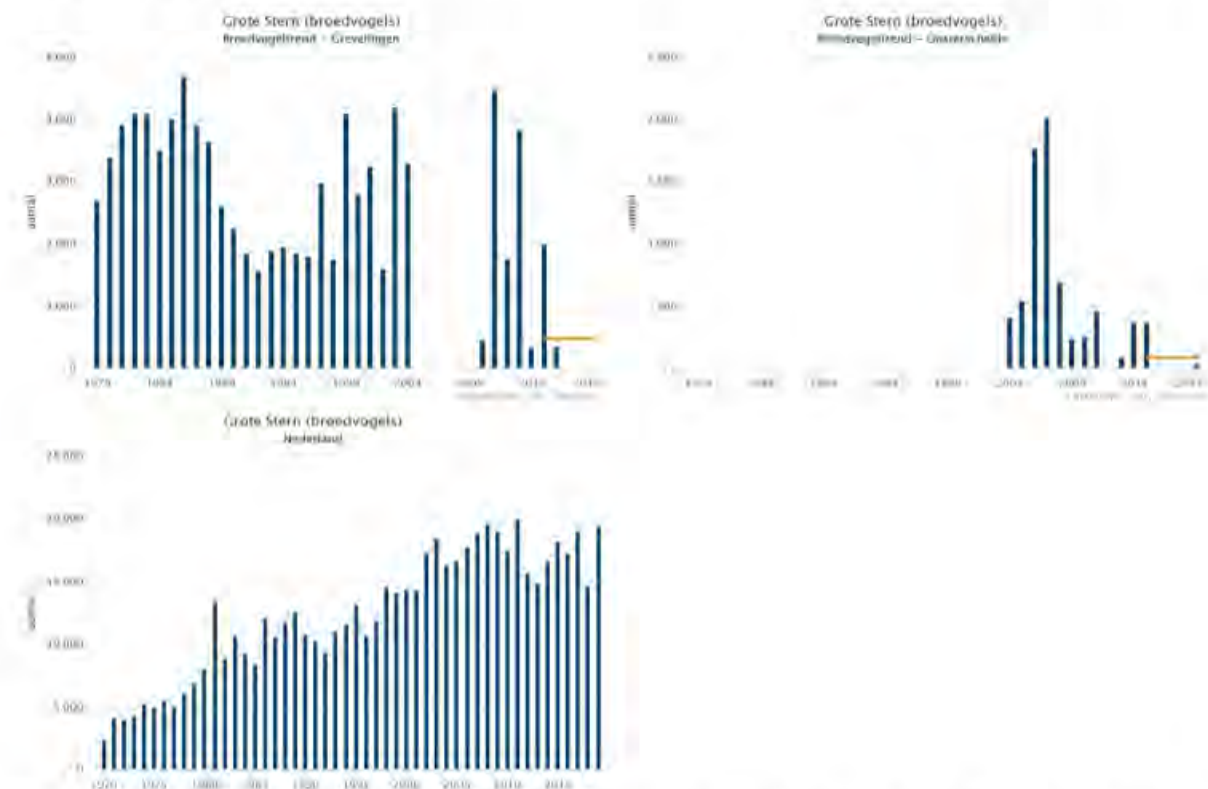
** ++ significante sterke toename van >5% per jaar; + significante matige toename van < 5% per jaar; 0 stabiel, geen significante trend; - matige significante afname van < 5% per jaar; -- sterke significante afname van >5% per jaar; ~ onzeker, geen trend aantoonbaar

De grote stern is een zomergast die van april tot september in Nederland aanwezig is. Grote sterns broeden (bijna) altijd voor in de nabijheid van kolonies van kokmeeuwen in de periode eind april tot begin mei. Een kolonie grote sterns broedt op twee locaties in de Oosterschelde, op Flauwers Inlaag maar voornamelijk nabij de Wemeldinge (Figuur 4-7). Vanuit hier maken ze voedselvluchten naar de Voordelta. In het Deltagebied wordt gebroed in twee tot vier kolonies. Een lange periode met kolonies op de Hompelvoet, Markenje en de Kleine Stampersplaat, waren van 2005-2009 de grote sterns uit het Grevelingenmeer verdwenen, de meeste bleken verhuisd naar het Haringvliet en de Zuidkust van Schouwen. Op dit moment is binnen de Grevelingen een grote kolonie aanwezig op de Markenje (Figuur 4-7).

Figuur 4-7 Ruimtelijke verspreiding van de grote stern in de Natura 2000-gebieden Grevelingen en Oosterschelde. Deze kaart is gebaseerd op verspreidingsgegevens uit de NDFF over de periode 2016-2021

Voor de grote stern is er sprake van een afname van de populatie in de Grevelingen en Oosterschelde. De doelaantallen als bijdrage aan regio doelstelling voor Grevelingen (989 paar) en Oosterschelde (734 paar) worden gezien de huidige aantallen met respectievelijk 470 en 82 broedparen niet gehaald in beide gebieden. Dit is echter niet in lijn met de landelijke toenemende trend (Figuur 4-8).

Figuur 4-8 Aantalsontwikkelingen grote stern binnen Natura 2000-gebied: Grevelingen (links), Oosterschelde (rechts), en in Nederland (onder). Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoen juli tot en met juni). Weergegeven is de jaarlijkse populatie-index, gebaseerd op de gehele populatie of aantallen in de belangrijkste broedgebieden (rode punten) en de trendlijn (donker gekleurde lijn). Bron: Sovon.nl.

Grote sterns zijn gevoelig voor verstoring op broed, slaap- en rustplaatsen. Een verstoringafstand voor broedende grote sterns is gemeten op 300 m (Krijgsveld et al., 2008; Profielendocument A191, 2008), en buiten rust- en broedgebieden <100 m. Hoewel verstoring door het geluid van een gewoenshot op (grote) sterns niet gedetailleerd is onderzocht, lijken sterns beperkt gevoelig voor verstoring door geluid. Het geluidsniveau, geproduceerd door waterrecreatie bijvoorbeeld, was niet gerelateerd aan de mate van verstoring van visdieren, in tegenstelling tot de optische verstoring die door recreatie werd veroorzaakt (Mattison, 2006).

De grote stern kan weliswaar op grote afstand negatieve effecten ondervinden van frequente optische verstoring, er is geen bewijs dat de soort door geluid verstoord wordt. Bovendien gaat het bij vossenbeheer om weinig frequente verstoring en bevindt de kolonie zich op het eilandje Markanje, welke op circa 250 m afstand ligt ten opzichte van het vast land waar vossenbeheer plaatsvindt. De grote stern is ook geen herbivore vogel, zodat het energie-budget minder gauw uit balans raakt bij verstoring dan bij herbivore vogels het geval is. Tevens vindt er geen vossenbeheer plaats op de belangrijkste broedplaatsen van de grote stern binnen de Grevelingen (Markanje). Nabij de rijroute Yerseke Moer, broeden hoge dichtheden grote sterns op de slikken van Viane. De frequentie van het vossenbeheer is echter dusdanig laag, buiten de verstoringafstand van grote stern ter plaatse, dat significante verstoring is uitgesloten. Negatieve effecten van vossenbeheer op de instandhoudingsdoelstellingen voor de grote stern kunnen daarom worden uitgesloten.

4.2.5 Kluut (A132)

De volgende gebieden zijn aangewezen als vogelrichtlijngebied voor de kluut als broedvogel:

- Grevelingen;
- Oosterschelde.

Tabel 4-6 geeft de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen, recente aantallen en populatietrends weer voor de kluut.

De instandhoudingsdoelstelling voor kluut in het gebied Grevelingen is: uitbreiding van omvang en verbetering van de kwaliteit van het broedgebied met een draagkracht van tenminste 410 broedparen (bijdrage aan het regiodoel) (Tabel 4-6). De instandhoudingsdoelstelling voor kluut in het gebied Oosterschelde is: behoud van omvang en kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht van tenminste 803 broedparen (bijdrage aan het regiodoel) (Tabel 4-6Tabel 4-2).

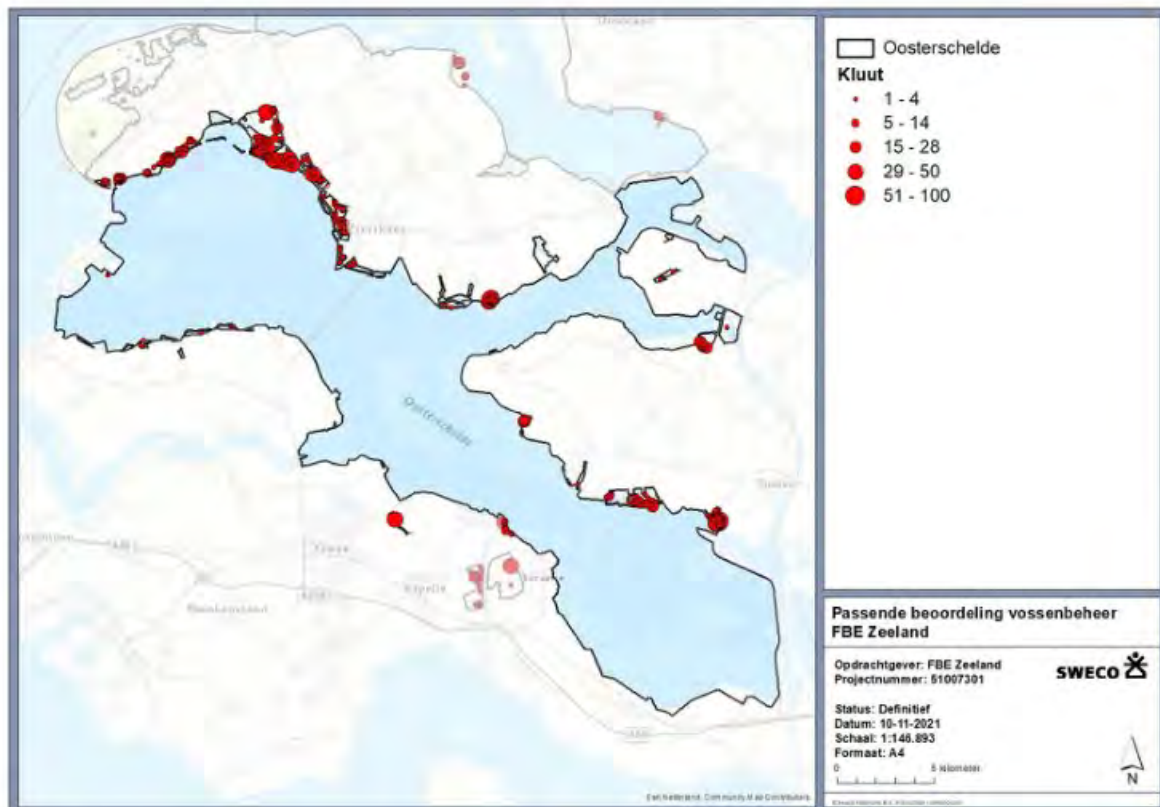
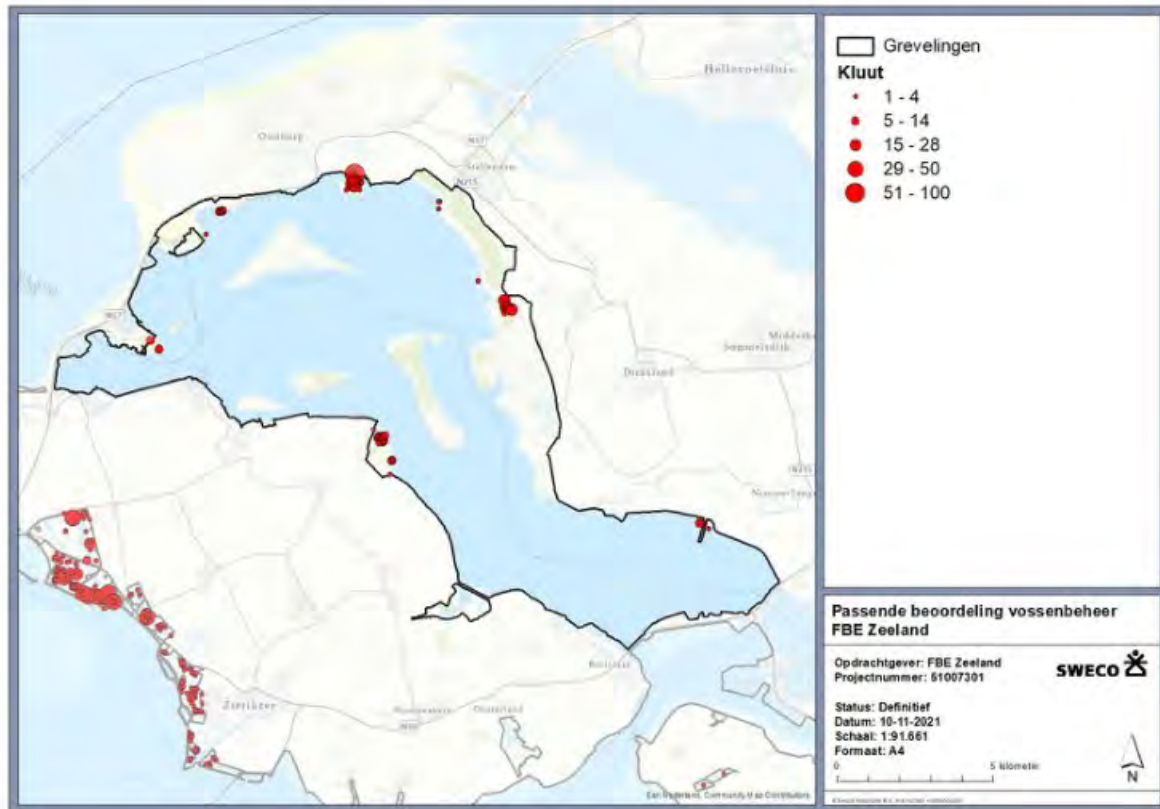
Tabel 4-6 Kwalificerende soorten broedvogels met instandhoudingsdoelstellingen conform het Natura 2000-aanwijzigingsbesluit en de huidige aantallen (gemiddelde laatste vijf telseizoenen [2015 t/m 2019]. Bron: NEM (SOVON, RWS, CBS)

Natura 2000-gebied	Doelstelling		Doelaantal	Huidige aantal	Aantal t.o.v. instandhoudingsdoel *	Trend **	
	Oppervlakte	Kwaliteit	Broedparen	(2015 – 2019)		1990-2019	2007-2019
Grevelingen	>	>	410 (2000)	180	-	0	-
Oosterschelde	=	=	803 (2000)	552	-	+	~

* - : het huidige aantal ligt onder het instandhoudingsdoel; = het huidige aantal komt overeen met het instandhoudingsdoel; + het huidige aantal ligt boven het instandhoudingsdoel; ?: onvoldoende gegevens

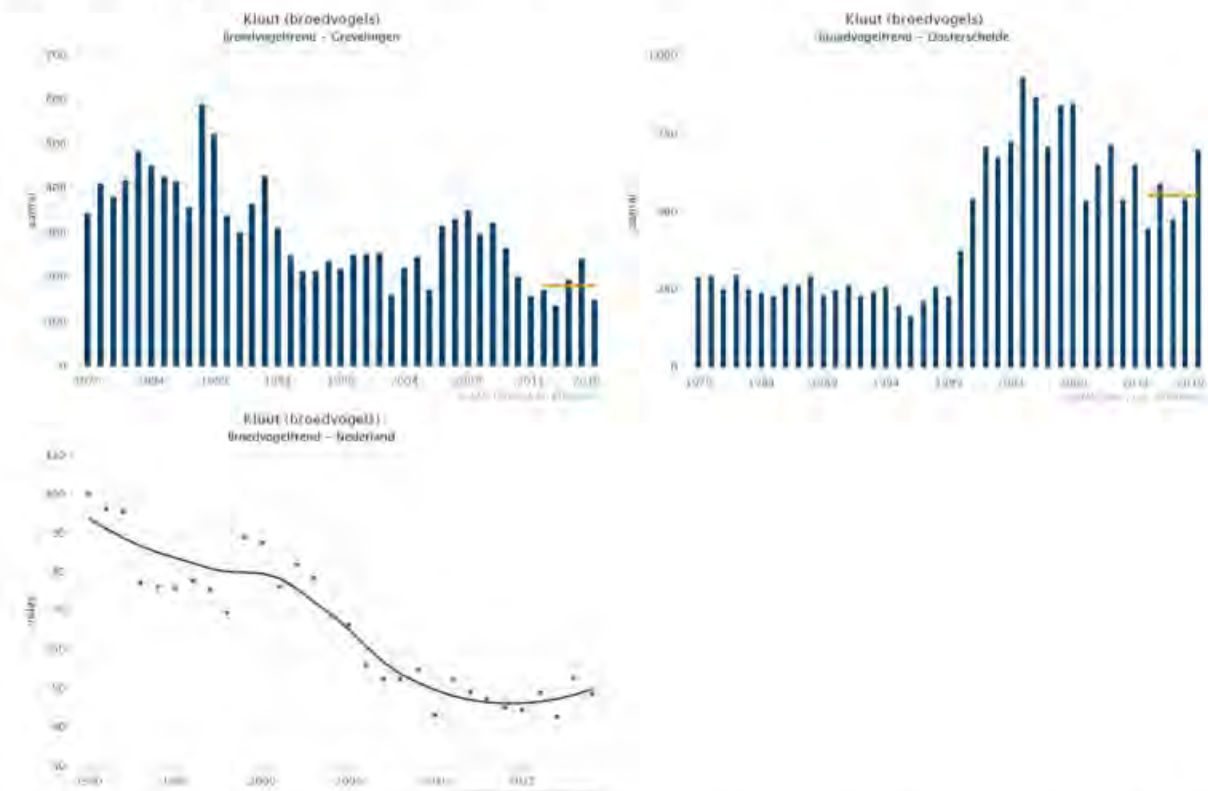
** ++ significante sterke toename van >5% per jaar; + significante matige toename van < 5% per jaar; 0 stabiel, geen significante trend; - matige significante afname van < 5% per jaar; -- sterke significante afname van >5% per jaar; ~ onzeker, geen trend aantoonbaar

De Grevelingen en Oosterschelde heeft een functie als broedgebied voor de kluut. Kluten broeden in de periode half april tot eind augustus op vlakke open gebieden, in kuststroken en zoute meren. Belangrijke gebieden binnen de Grevelingen zijn Markenje, Slikken van Bommenede, Slikken van Flakkee Noord en Zuid en Slik Battenoord (Figuur 4-9). Binnen de Oosterschelde is de soort weider verspreid over de gebieden Stinkgat- van Haaftenpolder, Slikken van Viane, Strijenham en Kerkwerpe (Figuur 4-9).

Figuur 4-9 Ruimtelijke verspreiding van de kluut in de Natura 2000-gebieden Grevelingen en Oosterschelde. Deze kaart is gebaseerd op verspreidingsgegevens uit de NDFF over de periode 2016-2021

De trend binnen Grevelingen is negatief. Het huidige aantal broedparen van 180 betreft minder dan de helft van het beoogde doelaantal van 410 (bijdrage aan het regiodoel). In de rest van het Deltagebied is de kluut nagenoeg stabiel. Binnen de Oosterschelde is de trend positief ondanks dat met het huidige doelaantal van 552 paar het regiodoel 803 paar niet wordt gehaald. De landelijke trend is negatief hetgeen in lijn is met de zeer ongunstige landelijke staat van instandhouding.

Figuur 4-10 Aantalsontwikkelingen kluut binnen Natura 2000-gebied: Grevelingen (links), Oosterschelde (rechts), en in Nederland (onder). Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoen juli tot en met juni). Weergegeven is de jaarlijkse populatie-index, gebaseerd op de gehele populatie of aantallen in de belangrijkste broedgebieden (rode punten) en de trendlijn (donker gekleurde lijn). Bron: Sovon.nl.

Kluten zijn gevoelig voor verstoring (Profielendocument A132, 2008). De verstoringafstand van broedende kluten is 45 m (Scarton, 2018). In Krijgsveld (2008) wordt een verstoringafstand van gemiddeld 113 m geschat voor foeragerende kluten (Krijgsveld et al., 2008). Aangetoond is dat verstoring van de kluten kan optreden wanneer hoogwatervluchtplaatsen binnen een straal van 500 meter benaderd worden (Profielendocument A132, 2008).

Ondanks dat kluten gevoelig zijn voor optische verstoring, het huidige aantal onder het instandhoudingsdoel ligt en er een zeer ongunstige Svl geldt, kunnen significante effecten van vossenbeheer op de kluut worden uitgesloten. Er vindt geen vossenbeheer plaats op de belangrijkste broedplaatsen van de kluut binnen de Grevelingen (Markenje). Binnen de Oosterschelde vindt binnen een deel van de schelpenhoek en nabij Ouwkerk wel bossenbeheer plaats. De frequentie van het vossenbeheer (incidenteel afschot) is echter dusdanig laag dat significante verstoring is uitgesloten.

4.2.6 Noordse stern (A194)

De volgende gebieden zijn aangewezen als vogelrichtlijngebied voor de noordse stern als broedvogel:

- Oosterschelde.

Tabel 4-7 geeft de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen, recente aantallen en populatietrends weer voor de noordse stern.

De instandhoudingsdoelstelling voor noordse stern in het gebied Oosterschelde is: behoud van omvang en kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht van tenminste 20 broedparen (Tabel 4-7). Voor noordse stern is als een van de weinige kwalificerende soorten (broedvogels) géén regiodoelstellingen geformuleerd voor de hele Delta (de zeven beschreven Deltawateren plus Markiezaat, Duinen Goeree & Kwade Hoek, Krammer-Volkerak en Zoommeer).

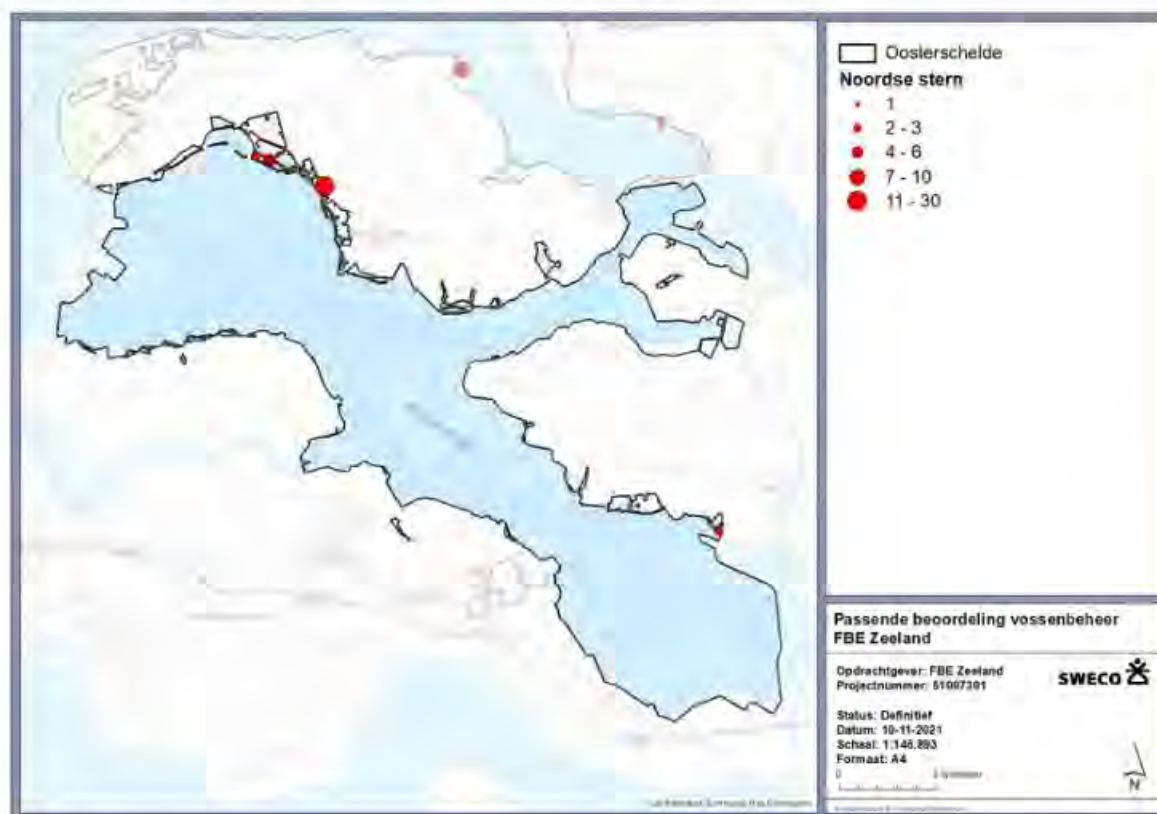
Tabel 4-7 Kwalificerende soorten broedvogels met instandhoudingsdoelstellingen conform het Natura 2000-aanwijzigingsbesluit en de huidige aantallen (gemiddelde laatste vijf telseizoenen [2015 t/m 2019]. Bron: NEM (SOVON, RWS, CBS)

Natura 2000-gebied	Doelstelling		Doelaantal	Huidige aantal (2015 – 2019)	Aantal t.o.v. instandhoudingsdoel *	Trend **	
	Oppervlakte	Kwaliteit				1990-2019	2007-2019
Oosterschelde	=	=	20	27	+	0	~

* - : het huidige aantal ligt onder het instandhoudingsdoel; = het huidige aantal komt overeen met het instandhoudingsdoel; + het huidige aantal ligt boven het instandhoudingsdoel; ? : onvoldoende gegevens

** ++ significante sterke toename van >5% per jaar; + significante matige toename van < 5% per jaar; 0 stabiel, geen significante trend; - matige significante afname van < 5% per jaar; -- sterke significante afname van >5% per jaar; ~ onzeker, geen trend aantoonbaar

De Oosterschelde vormt een belangrijk broedgebied voor de noordse stern. De soort is gebonden aan zoute kustgebieden en broed op zandplaten, eilanden met schaarse begroeiing en op schorren en kwelders, in de periode eind april tot juni. De noordse stern bereikt in het Deltagebied de zuidgrens van haar verspreiding. Jaarlijks komen in de Deltawateren gezamenlijk 30 tot 60 paren tot broeden waarvan doorgaans de helft in de Oosterschelde wordt aangetroffen. Belangrijke gebieden binnen de Oosterschelde is het binnendijkse moeras in de Kerkwerpe (Figuur 4-11).

Figuur 4-11 Ruimtelijke verspreiding van de noordse stern in de Natura 2000-gebieden Grevelingen en Oosterschelde. Deze kaart is gebaseerd op verspreidingsgegevens uit de NDFF over de periode 2016-2021

Voor de noordse stern is er sprake van een stabiele populatie in de Oosterschelde. Het doelaantal van 20 paar wordt met de huidige aantallen van 27 paar gehaald. De landelijke trend is echter negatief (Figuur 4-12), evenals de landelijke staat van instandhouding die zeer ongunstig is.

Figuur 4-12 Aantalontwikkelingen noordse stern binnen Natura 2000-gebied: Oosterschelde (links), en in Nederland (rechts). Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoen juli tot en met juni). Weergegeven is de jaarlijkse populatie-index, gebaseerd op de gehele populatie of aantallen in de belangrijkste broedgebieden (rode punten) en de trendlijn (donker gekleurde lijn). Bron: Sovon.nl.

De noordse stern is gevoelig voor verstoring. Een exacte verstoringafstand voor noordse stern is niet bekend. Echter zoals voor veel sternen geldt, is de verstoringgevoeligheid van de noordse stern in foerageergebieden matig groot (verstoring bij < 100 m afstand) en op de broed-, slaap- en rustplaatsen zeer groot (verstoring bij > 300 m afstand) (Profielendocument A194, 2008).

Ondanks de zeer ongunstige landelijke staat van instandhouding en negatieve trend, wordt de instandhoudingsdoelstelling voor noordse stern binnen de Oosterschelde gehaald. Broedende noordse stern kunnen verstoord worden door het vossenbeheer. De broedlocatie beperkt zich tot het binnendijkse moeras in de Kerkwerf, waardoor uitwijken naar andere gebieden onwaarschijnlijk lijkt. Ondanks dat de rijroute is voorzien nabij deze broedplaats (Schelpenhoek), gaat het bij vossenbeheer om weinig frequente verstoring (geluidsverstoring) die tevens vanaf bestaande wegen en paden wordt uitgevoerd (visuele verstoring). De frequentie waarmee vossenbeheer plaatsvindt, zal geen significante verstoring veroorzaken. Bovendien wordt het instandhoudingsdoel voor noordse stern gehaald. Uitvoering van het vossenbeheer zal geen significant negatieve effecten hebben op de instandhoudingsdoelstelling voor de noordse stern binnen de Oosterschelde.

4.2.7 Strandplevier (A138)

De volgende gebieden zijn aangewezen als vogelrichtlijngebied voor de strandplevier als broedvogel:

- Grevelingen;
- Oosterschelde.

Tabel 4-8 geeft de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen, recente aantallen en populatietrends weer voor de strandplevier.

De instandhoudingsdoelstelling voor strandplevier in het gebied Grevelingen is: uitbreiding van omvang en kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht van tenminste 110 broedparen (bijdrage aan regiodoelstelling) (Tabel 4-8Tabel 4-2). De instandhoudingsdoelstelling voor strandplevier in het gebied Oosterschelde is: behoud van omvang en kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht van tenminste 60 broedparen (bijdrage aan regiodoelstelling) (Tabel 4-8Tabel 4-2).

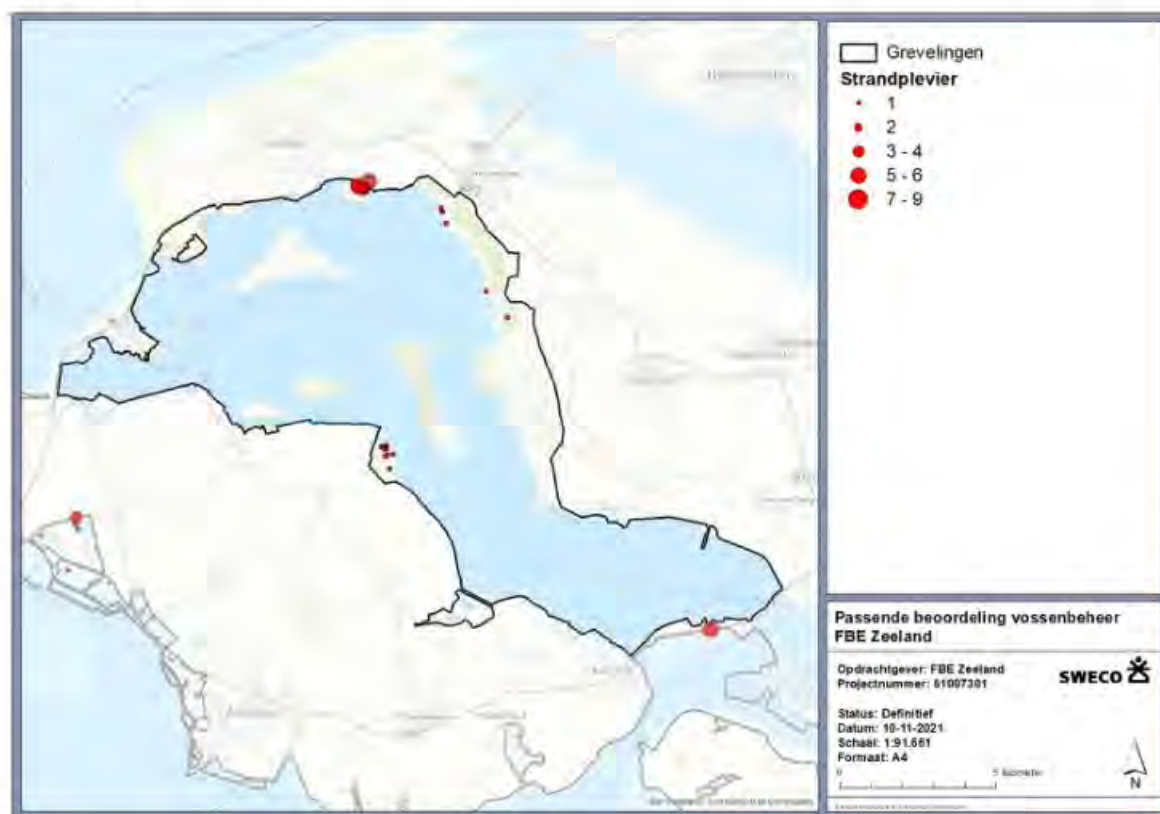
Tabel 4-8 Kwalificerende soorten broedvogels met instandhoudingsdoelstellingen conform het Natura 2000-aanwijzigingsbesluit en de huidige aantallen (gemiddelde laatste vijf telseizoenen [2015 t/m 2019]. Bron: NEM (SOVON, RWS, CBS)

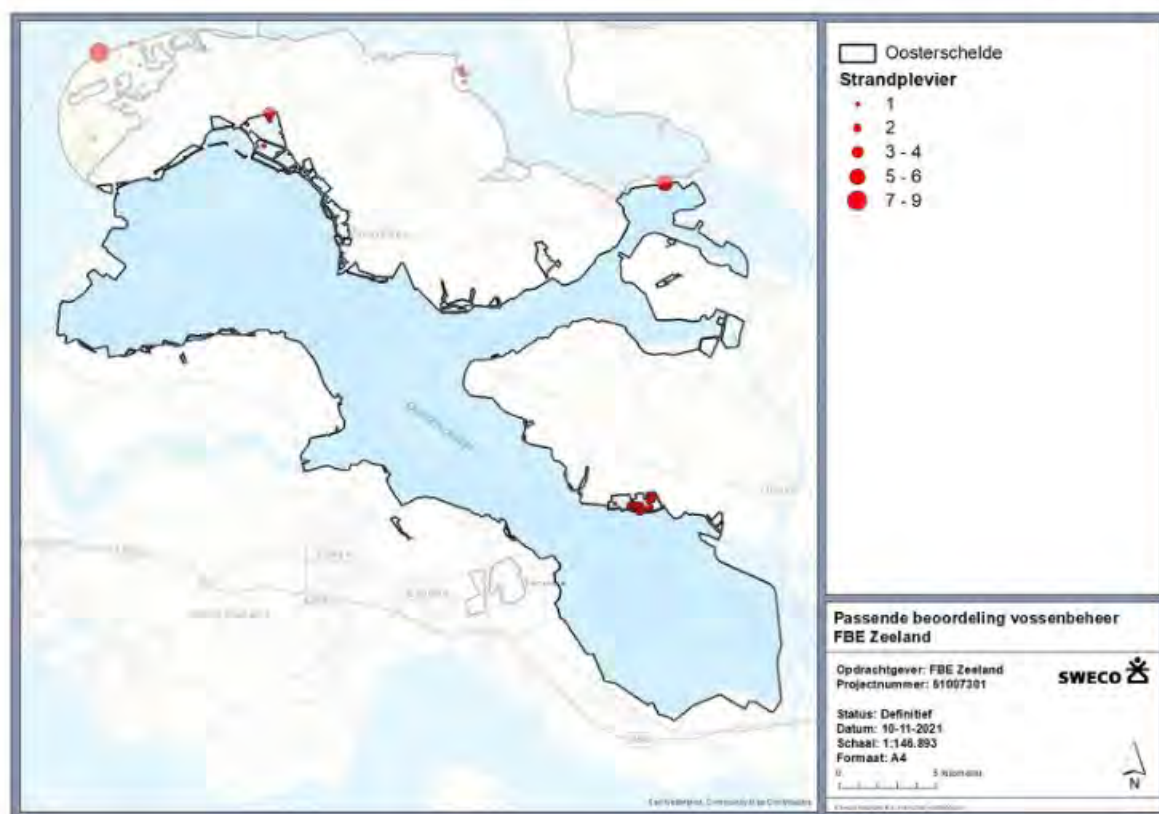
Natura 2000-gebied	Doelstelling		Doelaantal	Huidige aantal (2015 – 2019)	Aantal t.o.v. instandhoudingsdoel *	Trend **	
	Oppervlakte	Kwaliteit				1990-2019	2007-2019
Grevelingen	>	>	110 (220)	45	-	0	~
Oosterschelde	=	=	60 (220)	22	-	+	~

* - : het huidige aantal ligt onder het instandhoudingsdoel; = het huidige aantal komt overeen met het instandhoudingsdoel; + het huidige aantal ligt boven het instandhoudingsdoel; ?: onvoldoende gegevens

** ++ significante sterke toename van >5% per jaar; + significante matige toename van < 5% per jaar; 0 stabiel, geen significante trend; - matige significante afname van < 5% per jaar; -- sterke significante afname van >5% per jaar; ~ onzeker, geen trend aantoonbaar

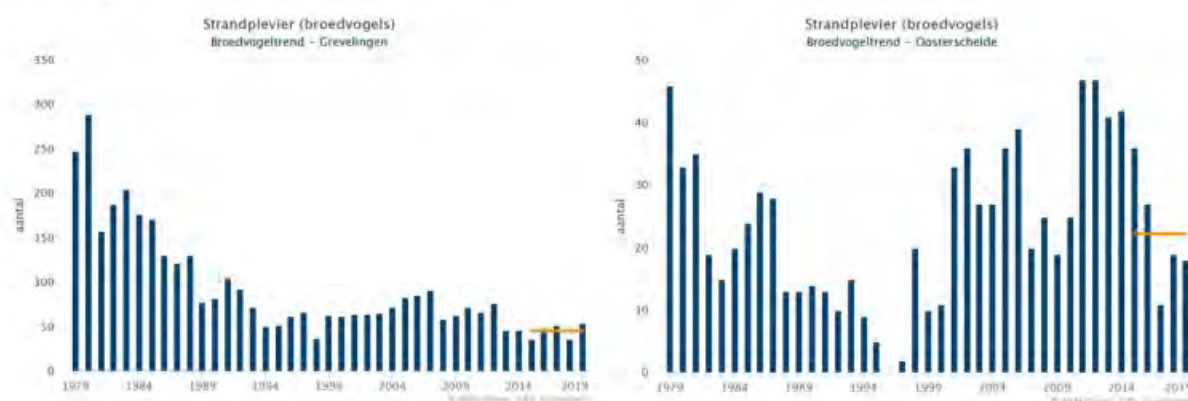
De Grevelingen is zeer belangrijk als broedgebied voor de strandplevier en daarmee voor het voortbestaan van de Strandplevier in Nederland. De strandplevier broedt van mei tot juni op open zandige plaatsen zoals stranden en zandplaten. Het belangrijke broedgebied binnen het Grevelingenmeer is de Markenje. Verder worden de deelgebieden Kleine Stampersplaat, Slikken van Bommenede en Slikken van Flakkee Noord en Zuid, gebruikt als broedgebied (Figuur 4-13). Binnen de Oosterschelde is het deelgebied Ouwerkerk/ de Slikken van Viane in gebruik als broedgebied (Figuur 4-13).

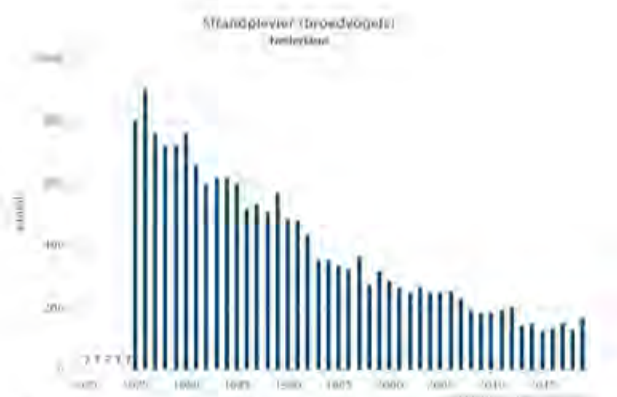

Figuur 4-13 Ruimtelijke verspreiding van de strandplevier stern in de Natura 2000-gebieden Grevelingen en Oosterschelde. Deze kaart is gebaseerd op verspreidingsgegevens uit de NDFF over de periode 2016-2021

De trend van strandplevier binnen Grevelingen en Oosterschelde is negatief en daarmee ook van het hele Deltagebied. De trend in het Grevelingenmeer is, na sterke achteruitgang in de jaren '80 en '90, de laatste 20 jaar redelijk stabiel op een laag niveau. De instandhoudingsdoelstellingen voor Grevelingen (110) en Oosterschelde (60), worden gezien de huidige doelstand van respectievelijk 45 en 22 niet gehaald. Dit is in lijn met de negatieve landelijke trend (Figuur 4-14), en de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding.

Figuur 4-14 Aantalsontwikkelingen strandplevier binnen Natura 2000-gebied: Grevelingen (links), Oosterschelde (rechts), en in Nederland (onder). Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoen juli tot en met juni). Weergegeven is de jaarlijkse populatie-index, gebaseerd op de gehele populatie of aantallen in de belangrijkste broedgebieden (rode punten) en de trendlijn (donker gekleurde lijn). Bron: Sovon.nl.

Strandplevieren zijn gevoelig voor verstoring. Verstoring kan leiden tot verminderd broedsucces naarmate de verstoringintensiteit hoger is (Schulz & Stock 1993, Arts 2000, Colwell et al. 2005). Ook bij foeragerende strandplevieren leidde een toenemende van de verstoringdruk tot toenemende verstoringgevoeligheid (Krijgsveld et al., 2008) (Lafferty, 2001). De verstoringstand van broedende strandplevieren is 30 m (Trulio et al., 2011). Hoewel strandplevieren bij verstoring opvliegen en langdurig rond kunnen blijven vliegen, leidt optische verstoring alleen tot een afname in dichtheden of voortplantingssucces bij frequente verstoring en op korte afstand. Er vindt geen vossenbeheer plaats op de belangrijkste broedplaatsen van de strandplevier binnen de Grevelingen en Oosterschelde (Markenje en Slikken van Viane/ Ouwerkerk). De frequentie waarmee vossenbeheer plaatsvindt, zal geen significante verstoring veroorzaken. Negatieve effecten van vossenbeheer op de instandhoudingsdoelstellingen voor de strandplevier kunnen daarom worden uitgesloten.

4.2.8 Visdief (A193)

De volgende gebieden zijn aangewezen als vogelrichtlijngebied voor de visdief als broedvogel:

- Grevelingen;
- Oosterschelde.

Tabel 4-9 geeft de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen, recente aantallen en populatietrends weer voor de visdief.

De instandhoudingsdoelstelling voor visdief in het gebied Grevelingen is: uitbreiding van omvang en verbetering van de kwaliteit van het broedgebied met een draagkracht van tenminste 2700 broedparen (bijdrage aan regiodoelstelling) (Tabel 4-9Tabel 4-6). De instandhoudingsdoelstelling voor visdief in het gebied Oosterschelde is: behoud van omvang en kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht van tenminste 1109 broedparen (bijdrage aan regiodoelstelling) (Tabel 4-9Tabel 4-6Tabel 4-2).

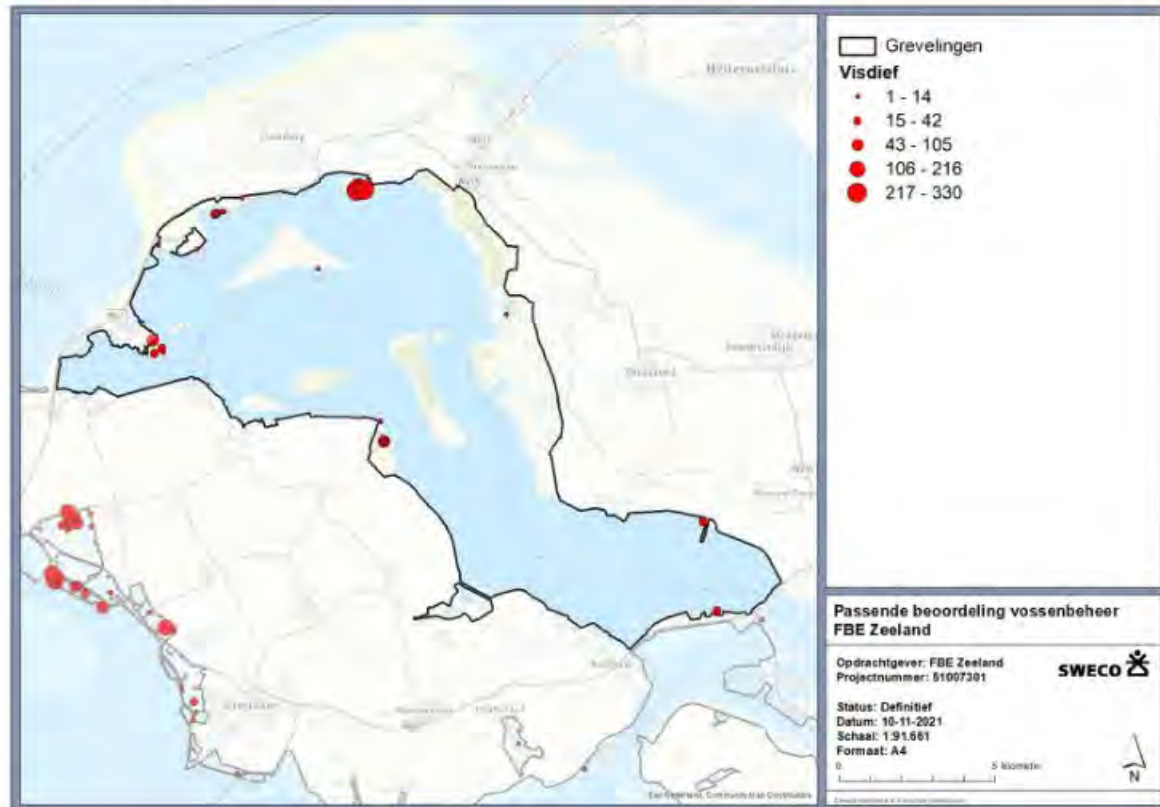
Tabel 4-9 Kwalificerende soorten broedvogels met instandhoudingsdoelstellingen conform het Natura 2000-aanwijzigingsbesluit en de huidige aantallen (gemiddelde laatste vijf telseizoenen [2015 t/m 2019]. Bron: NEM (SOVON, RWS, CBS)

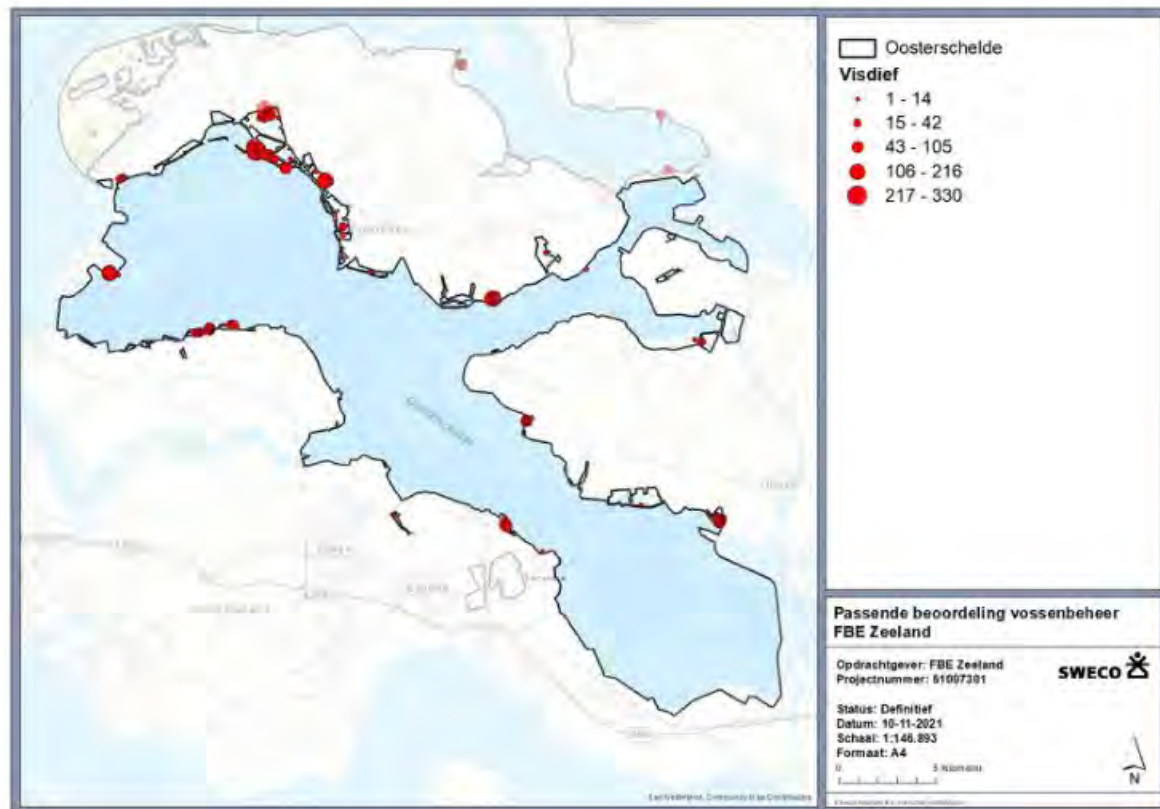
Natura 2000-gebied	Doelstelling		Doelaantal	Huidige aantal (2015 – 2019)	Aantal t.o.v. instandhoudingsdoel *	Trend **	
	Oppervlakte	Kwaliteit				1990-2019	2007-2019
Grevelingen	>	>	2700 (6500)	651	-	+	-
Oosterschelde	=	=	1109 (6500)	1149	+	+	-

* - : het huidige aantal ligt onder het instandhoudingsdoel; = het huidige aantal komt overeen met het instandhoudingsdoel; + het huidige aantal ligt boven het instandhoudingsdoel; ? : onvoldoende gegevens

**** ++** significante sterke toename van >5% per jaar; **+** significante matige toename van < 5% per jaar; **0** stabiel, geen significante trend; **-** matige significante afname van < 5% per jaar; **--** sterke significante afname van >5% per jaar; **~** onzeker, geen trend aantoonbaar

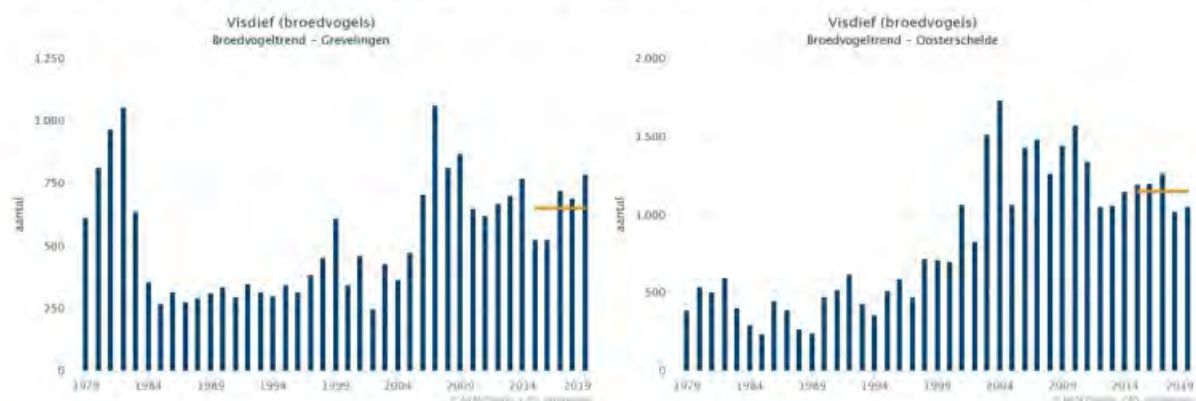
De Grevelingen en Oosterschelde hebben een functie als broedgebied voor de visdief. De visdief is een zomergast die van april tot september in Nederland is. Er wordt met name gebroed op pioniersvegetatie in kolonies van enkele tientallen paren tot enkele honderden. Belangrijke gebieden binnen de Grevelingen zijn Markenje, Hompelvoet, Slikken van Bommenede en de Slikken van Flakkee Noord en Zuid.

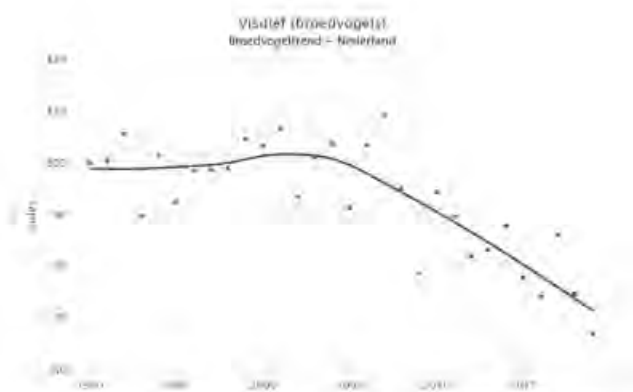

Figuur 4-15 Ruimtelijke verspreiding van de visdief stern in de Natura 2000-gebieden Grevelingen en Oosterschelde. Deze kaart is gebaseerd op verspreidingsgegevens uit de NDFF over de periode 2016-2021

De trend voor visdief binnen de Grevelingen en Oosterschelde is onzeker. Het doelaantal van de Oosterschelde (1109) wordt met de huidige aantallen van 1149 behaald. Voor de Grevelingen ligt het huidige aantal van 651 ver onder de het doelaantal van 2700. Het beoogde doelaantal ligt relatief hoog op 2700 omdat is ingeschat dat het Grevelingenmeer veel potentie heeft voor de visdief, dat doelaantal is echter nooit gehaald. De landelijke staat van instandhouding is zeer ongunstig, hetgeen in lijn is met de landelijk negatieve trend van de visdief (Figuur 4-16).

Figuur 4-16 Aantalsontwikkelingen visdief binnen Natura 2000-gebied: Grevelingen (links), Oosterschelde (rechts), en in Nederland (onder). Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoen juli tot en met juni). Weergegeven is de jaarlijkse populatie-index, gebaseerd op de gehele populatie of aantallen in de belangrijkste broedgebieden (rode punten) en de trendlijn (donker gekleurde lijn). Bron: Sovon.nl.

Visdieven zijn gevoelig voor verstoring op broed, slaap- en rustplaatsen (Profielendocument A193, 2008). Echter alleen wanneer de verstoring op relatief korte afstand (minder dan 50 tot 100 m) (Livezey et al., 2016; Weston et al., 2012) en frequent of langdurig plaatsvindt leidt dit tot meetbare negatieve effecten (van der Winden, 2004). Een verstoringafstand van broedende visdieven is gemeten op 20 m (Weston et al., 2012). Hoewel verstoring door het geluid van een gewoenshot op visdieven niet gedetailleerd is onderzocht, lijken visdieven beperkt gevoelig voor verstoring door geluid. Het geluidsniveau, geproduceerd door waterrecreatie bijvoorbeeld, was niet gerelateerd aan de mate van verstoring van visdieven, in tegenstelling tot de optische verstoring die door recreatie werd veroorzaakt (Mattison, 2006).

De visdief kan dus alleen op korte afstand negatieve effecten ondervinden van frequente optische verstoring en er is geen bewijs dat de soort door geluid verstoord wordt. Bovendien gaat het bij vossenbeheer om weinig frequente verstoring. De frequentie waarmee vossenbeheer plaatsvindt, zal ook op korte afstand geen significante verstoring veroorzaken (van der Winden, 2004). De visdief is ook geen herbivore vogel, zodat het energie-budget minder gauw uit balans raakt bij verstoring dan bij herbivore vogels het geval is. Tevens vindt er binnen de belangrijkste broedplaats van de visdief binnen de Grevelingen (Markenje) geen vossenbeheer plaats. Significante negatieve effecten van vossenbeheer op de instandhoudingsdoelstellingen van de visdief zijn derhalve uitgesloten.

4.3 Niet-broedvogels

In deze paragraaf worden alle niet-broedvogels beschouwd waarvoor de Natura 2000-gebieden Grevelingen, Oosterschelde, Yerseke en Kapelse Moer zijn aangewezen als Vogelrichtlijngebied. Beoordeeld wordt of vossenbeheer een significant negatief effect op de IHD van kwalificerende niet-broedvogels kan hebben. De niet-broedvogels zijn geclusterd in 'ganzen en zwanen', 'grondeleenden', 'duikeenden', 'steltlopers', 'futen en viseters', 'reigers', 'roofvogels' en 'bissen'. Clusters zijn gemaakt op basis van de belangrijkste kenmerken van de soorten die van belang kunnen zijn bij de effectbeoordeling. In Tabel 4-10 is voor alle niet-broedvogelsoorten aangegeven voor welke gebieden een instandhoudingsdoelstelling geldt en wat de Svl is. De doelaantallen per gebied, of het huidige aantal voldoet aan de instandhoudingsdoelstellingen, wat de aantalsrend is sinds de start van de trends en over de afgelopen 12 jaar is weergegeven in Tabel 4-11 en Tabel 4-12 en in Bijlage 1.

Tabel 4-10 Niet-broedvogels, de Natura 2000-gebieden waarvoor een instandhoudingsdoelstelling geldt en de Staat van Instandhouding van de soort als niet-broedvogel.

Code	Niet-broedvogels	Grevelingen	Oosterschelde	Yerseke en Kapelse Moer	Svl *
A017	Aalscholver	x	x		Gunstig
A048	Bergeend	x	x		Gunstig
A137	Bontbekplevier	x	x		Gunstig
A149	Bonte strandloper	x	x		Gunstig
A045	Brandgans	x	x		Gunstig
A067	Brilduiker	x	x		Zeer ongunstig
A004	Dodaars	x	x		Gunstig
A144	Drieteenstrandloper		x		Zeer ongunstig
A005	Fuut	x	x		Matig ongunstig
A008	Geoorde fuut	x			Gunstig
A140	Goudplevier	x	x		Matig ongunstig
A043	Grauwe gans	x	x		Gunstig
A164	Groenpootruiter		x		Gunstig
A143	Kanoetstrandloper		x		Matig ongunstig
A142	Kievit		x		Matig ongunstig
A026	Kleine zilverreiger	x	x		Gunstig
A037	Kleine zwaan	x	x		Zeer ongunstig
A132	Kluut	x	x		Matig ongunstig
A041	Kolgans	x		x	Gunstig
A051	Krakeend	x	x		Gunstig
A007	Kuifduiker	x	x		Gunstig
A034	Lepelaar	x	x		Gunstig
A125	Meerkoet	x	x		Gunstig
A069	Middelste zaagbek	x	x		Matig ongunstig
A054	Pijlstaart	x	x		Gunstig
A157	Rosse grutto	x	x		Gunstig
A046	Rotgans	x	x		Matig ongunstig
A130	Scholekster	x	x		Zeer ongunstig
A103	Slechtvalk	x	x		Gunstig
A056	Slobeend	x	x		Gunstig
A050	Smient	x	x	x	Matig ongunstig
A169	Steenloper	x	x		Matig ongunstig
A138	Strandplevier	x	x		Zeer ongunstig
A162	Tureluur	x	x		Matig ongunstig
A053	Wilde eend	x	x		Zeer ongunstig
A052	Wintertaling	x	x		Gunstig
A160	Wulp	x	x		Matig ongunstig
A141	Zilverplevier	x	x		Gunstig
A161	Zwarte ruiter		x		Zeer ongunstig

* De Staat van Instandhouding (Svl) van betreffende soort als niet-broedvogel in Nederland. Bron: Sovon.nl⁵

⁵ Hoe is de Staat van Instandhouding bepaald van soorten waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen:
<https://www.sovon.nl/nl/content/staat-van-instandhouding-van-soorten-waarvoor-natura-2000-gebieden-zijn-aangewezen>

Tabel 4-11 Kwalificerende soorten niet-broedvogels met instandhoudingsdoelstellingen conform het Natura 2000-aanwijzigingsbesluit van de Grevelingen en de huidige aantallen (gemiddelde laatste vijf telseizoenen [2015 t/m 2019]. Bron: NEM (SOVON, RWS, CBS). De Instandhoudingsdoelstelling voor alle soorten betreft behoud van oppervlakte en kwaliteit (=).

Soort	Huidig aantal (2015-2019)	Doelaantal	Aantal t.o.v. IHD	Start trend	Trend sinds start	Trend sinds 2007
Aalscholver	471	310	+	1987	0	+
Aalscholver	646			2008	~	~
Bergeend	2242	700	+	1987	++	++
Bontbekplevier	71	50	+	1987	0	0
Bonte Strandloper	901	650	+	1987	+	~
Brandgans	3145	1900	+	1987	+	0
Brandgans	19116			2010	~	
Brilduiker	137	620	-	1987	--	-
Dodaars	56	70	-	1987	+	--
Fuut	213	1600	-	1987	-	--
Geoorde Fuut	284	1500	-	1987	-	--
Goudplevier	1614	2600	-	1987	0	~
Gauwe Gans	2170	630	+	1987	++	+
Gauwe Gans	5958			2009	~	
Kleine Zilverreiger	9	50	-	1987	++	-
Kleine Zwaan	26	4	+	1987	~	~
Kleine Zwaan	221			1980	+	~
Kluut	73	80	-	1987	0	0
Kolgans	119	140	-	1987	0	~
Krakeend	184	320	-	1987	++	~
Kuifduiker	2	20	-	1987	0	--
Lepelaar	29	70	-	1987	++	-
Meerkoet	804	2000	-	1987	0	-
Middelste Zaagbek	1114	1900	+	1987	0	-
Pijlstaart	194	60	+	1987	++	++
Rosse Grutto	20	30	-	1987	-	~
Rotgans	2555	1700	+	1987	+	0
Rotgans	6625			1980	+	0
Scholekster	281	560	-	1987	-	0
Slechtvalk	11	10	+	1990	+	0
Slobeend	133	50	+	1987	+	+
Smient	2672	4500	-	1987	0	-
Steenloper	26	30	-	1987	-	~
Strandplevier	17	20	-	1987	0	~
Tureluur	127	170	-	1987	+	0
Wilde Eend	2290	2900	-	1987	0	0
Wintertaling	609	510	+	1987	+	+
Wulp	800	440	+	1987	+	+
Zilverplevier	219	130	+	1987	+	+

Tabel 4-12 Kwalificerende soorten niet-broedvogels met instandhoudingsdoelstellingen conform het Natura 2000-aanwijzigingsbesluit van de Oosterschelde en de huidige aantallen (gemiddelde laatste vijf telseizoenen [2015 t/m 2019]. Bron: NEM (SOVON, RWS, CBS). De Instandhoudingsdoelstelling voor alle soorten betreft behoud van oppervlakte en kwaliteit (=).

Soort	Huidige aantal (2015-2019)	Doelaantal	Aantal t.o.v. IHD	Start trend	Trend sinds start	Trend sinds 2007
Aalscholver	371	360	+	1987	+	0
Bergeend	2521	2900	-	1987	+	0
Bontbekplevier	249	280	-	1987	-	-
Bonte Strandloper	15171	14100	+	1987	0	-
Brandgans	7561	3100	+	1987	++	0
Brandgans	42029			1980	++	~
Brilduiker	125	680	-	1987	-	--
Dodaars	78	80	-	1987	+	-
Drieteenstrandloper	510	260	+	1987	+	~
Fuut	368	370	-	1987	+	0
Goudplevier	2393	2000	+	1987	+	~
Grauwe Gans	3005	2300	+	1987	++	0
Grauwe Gans	3783			2009	-	
Groenpootruiter	103	150	-	1987	0	-
Kanoet	3981	7700	-	1987	0	--
Kievit	4170	4500	-	1987	+	0
Kleine Zilverreiger	67	20	+	1987	++	~
Kleine Zwaan	74	behoud		1980	-	-
Kluut	545	510	+	1987	+	-
Krakeend	291	130	+	1987	++	+
Kuifduiker	20	8	+	1987	++	~
Lepelaar	215	30	+	1987	++	++
Meerkoet	710	1100	-	1987	0	0
Middelste Zaagbek	434	350	+	1987	+	+
Pijlstaart	737	730	+	1987	0	+
Rosse Grutto	4548	4200	+	1987	0	0
Rotgans	8023	6300	+	1987	0	+
Rotgans	19595			1980	+	0
Scholekster	19706	24000	-	1987	-	-
Slechtvalk	11	10	+	1990	+	-
Slobeend	828	940	-	1987	+	0
Smient	7480	12000	-	1987	0	-
Steenloper	825	580	+	1987	0	-
Strandplevier	14	50	-	1987	-	-
Tureluur	1540	1600	-	1987	+	0
Wilde Eend	4832	5500	-	1987	0	0
Wintertaling	1936	1000	+	1987	+	+
Wulp	13816	6400	+	1987	+	+
Zilverplevier	5054	4400	+	1987	0	0
Zwarte Ruiter	138	310	-	1987	-	-

Figuur 4-17 Kwalificerende soorten niet-broedvogels met instandhoudingsdoelstellingen conform het Natura 2000-aanwijzigingsbesluit van Yerseke en Kapelse Moer en de huidige aantallen (gemiddelde laatste vijf telseizoenen [2015 t/m 2019]. Bron: NEM (SOVON, RWS, CBS). De Instandhoudingsdoelstelling voor alle soorten betreft behoud van oppervlakte en kwaliteit (=).

Soort	Huidige aantal (2015-2019)	Doelaantal	Aantal t.o.v. IHD	Start trend	Trend sinds start	Trend sinds 2007
Kolgans	323	1700	-	1980	-	--
Smient	994	410	+	1980	+	+

4.3.1 Ganzen en zwanen

Binnen dit cluster zijn zes vogelsoorten aangewezen (als niet-broedvogel) voor de Grevelingen en Oosterschelde die allen in grote aantallen voorkomen, namelijk bergeend, brandgans, grauwe gans, kolgans, rotgans en kleine zwaan. Het gaat om doortrekkende en overwinterende vogels, vooral aanwezig tussen september en maart. Het open water en de oevers van de Grevelingen en Oosterschelde worden als slaap/rustplek en foerageerplek gebruikt. Voor hun voedsel zijn ze afhankelijk van waterplanten en wieren, bodemfauna (als mosselen) of voedselrijke graslanden die binnendijs zijn gelegen.

De ganzensoorten bergeend, brandgans en grauwe gans hebben een landelijk gunstige staat van instandhouding als niet-broedvogel. Daarnaast worden voor bergeend, brandgans en grauwe gans het instandhoudingsdoel ruim gehaald. Voor deze soorten geldt tevens dat ze wijd verspreid voorkomen en hierdoor uit kunnen wijken naar gebieden waar geen vossenbeheer is beoogd. Daarmee kunnen significant negatieve effecten op de IHD voor deze soorten worden uitgesloten.

Voor kolgans binnen de Grevelingen worden met de huidige aantallen het IHD echter niet behaald, ondanks de positieve landelijke staat van instandhouding. Grote groepen kolangen foerageren nabij Dijkwater waar vossenbeheer is beoogd. De soort komt minder verspreid voor binnen de Grevelingen, waardoor uitwijken naar andere gebieden waar geen vossenbeheer beoogd is, minder aan de orde is. Echter zal vossenbeheer niet tegelijkertijd worden uitgevoerd, waardoor er voldoende uitwijkmogelijkheden over blijven. Door gebruik te maken van de mitigerend maatregel (maximale frequentie), gezien de gunstige landelijke staat van instandhouding, en de aanwezigheid van voldoende alternatief niet verstoord rust- en foerageergebied, kunnen ook voor kolangen significant negatieve effecten worden uitgesloten.

De verstoringgevoeligheid van zwanen, zoals de doelsoort kleine zwaan, is afhankelijk van het type verstoring. De kleine zwaan is gevoelig voor verstoring door activiteiten op het water. Verstoringafstanden van 700 m zijn gevonden bij verstoring op het water door kite surfers (Jansen, 2011). Ondanks deze gevoeligheid en de zeer ongunstige landelijke staat van instandhouding, worden de instandhoudingsdoelstellingen van kleine zwaan wel behaald. De soort komt daarnaast wijdverspreid door de gebieden voor waardoor uitwijken naar gebieden waar geen vossenbeheer is beoogd (Grevelingen: Slikken van Flakkee en Veermansplaat. Oosterschelde: Vianen), mogelijk is. Significant negatieve effecten voor de kleine zwaan kan hierdoor worden uitgesloten.

Van oktober tot februari/maart zijn er aanzienlijke aantallen smienten aanwezig binnen de Grevelingen en Oosterschelde. Daarna zijn de aantallen zeer beperkt. De smient is gevoelig voor verstoring, inclusief een hoge gevoeligheid voor jacht met verstoringafstanden van enkele honderden meters (Kleyheeg & van den Bremer, 2018). Hoewel smienten in de regel vooral 's nachts foerageren, wanneer er sprake van verstoring is, en overdag rusten op open water, foerageert de smient niet uitsluitend na zonsondergang. Ook gedurende de dag kunnen potentieel grote aantallen smienten een aanzienlijke periode foerageren (Mayhew, 1988). Hoeveel tijd smienten 's nachts dan wel overdag foerageren en of dit op het water (waterplanten) of op het land (gras) plaatsvindt, verschilt per regio en hangt samen met de opbouw van het landschap. Met name op locaties in de nabijheid van plassen en meren kunnen relatief grote aantallen smienten ook gedurende de daglichtperiode foerageren. De Grevelingen en Oosterschelde behoren tot deze gebieden.

Gezien de beperkte frequentie waarmee het vossenbeheer wordt uitgevoerd, in het bijzonder de frequentie van het afschot, en de wijde verspreiding van smient binnen de Natura 2000-gebieden, kunnen ondanks het niet behalen van het IHD, de negatieve aantaltrends en een matig ongunstige SvI, significante effecten van het vossenbeheer op de smient worden uitgesloten.

4.3.2 Grondeleenden en meerkoet

Binnen dit cluster zijn vijf vogelsoorten aangewezen (als niet-broedvogel) voor de Grevelingen en Oosterschelde, namelijk kraakeend, pijlstaart, slobbeend, wilde eend en wintertaling. Jacht en recreatie nabij watervogels kan leiden tot een lokale herverdeling van vogels, waarbij deze na verstoring veelal binnen enkele dagen terugkeren. Verstoring door jacht speelt met name bij grondelende eenden, zoals de wilde eend (Madsen 1998a, Dooley, Sanders, and Doherty 2010).

De kraakeend is gevoelig voor verstoring door recreatie, maar deze verstoringsgevoeligheid is variabel. De soort komt ook regelmatig binnen de stedelijke omgeving voor. Slobbeend is gevoelig voor verstoring door recreatie en kan tot circa 300 m verstoord worden. Van juli tot september ruit de slobbeend en is rust van belang (Profielendocument A056 Slobbeend, 2008) (Arcadis, 2011; Blanc et al., 2006). De wilde eend is matig verstoringsgevoelig. Met name op open water kan recreatie op 130m afstand verstorend zijn. De wilde eend is de meest bejaagde vogelsoort van Europa. Jacht heeft dan ook een verstorend effect (van den Bremer et al., 2015). De wintertaling is gevoelig voor verstoring en vliegt bij verstoring gauw op. Verstoring door jacht kan leiden tot een lokale herverdeling, zonder dat dat noodzakelijk leidt tot een verminderde voedselopname. De wintertaling heeft een brede voedselkeuze, zodat bij verstoring op bijvoorbeeld akker, uitgeweken kan worden naar open water (Profielendocument A052 Wintertaling, 2008) (Madsen, 1998a). Geen verschil in concentratie stresshormoon is gevonden tussen pijlstaarten in een populatie met recreatie en een populatie zonder recreatie. Dit suggereert dat pijlstaarten slechts beperkt gevoelig zijn voor verstoring door recreatie. Ook in een andere studie waarin verstorende effecten van wandelaars, fietsers en het passeren van een vrachtwagen en van een tram zijn onderzocht op vijf verschillende soorten grondelende eenden, bleek de pijlstaart het minst gevoelig te zijn voor verstoring (Taylor et al. 2014, Pease, Rose, and Butler 2005).

Voor kraakeend, pijlstaart en wintertaling geldt dat de IHD wordt behaald en deze soorten een gunstige landelijke staat van instandhouding hebben. Daarnaast is voor de soorten bekend dat ze wijdverspreid binnen de gebieden voorkomen waardoor het mogelijk is om uit te wijken naar plekken waar geen vossenbeheer is beoogd. Daarnaast is de pijlstaart zowel als de kraakeend slechts beperkt gevoelig voor verstoring. Significante negatieve effecten kunnen daarmee worden uitgesloten.

De slobbeend heeft landelijk een gunstige staat van instandhouding. De instandhoudingsdoelstelling in de Oosterschelde wordt echter niet gehaald. In de Grevelingen wordt de IHD ruimschoots behaald en vertoont de soort een positieve trend. De soort komt wijdverspreid voor binnen de gebieden, ook binnen de Oosterschelde, waardoor het mogelijk is om uit te wijken naar deelgebieden waar geen vossenbeheer is beoogd. Significante negatieve effecten zijn hierdoor uitgesloten.

De aantallen meerkoeten zijn het hoogst van september tot en met maart waar ze foerageren op waterplanten, gras en driehoeksmosselen. Meerkoeten zijn niet gevoelig voor verstoring door geluid, licht, of verstoring door mensen (MinLNV, effectenindicator). Platteeuw baseert op basis van literatuurstudie de verstoringsafstand op 50-120 meter (Platteeuw, 2005). De instandhoudingsdoelstelling voor meerkoet wordt voor beide gebieden niet gehaald. De landelijke staat van instandhouding daarentegen is gunstig. De soort komt zowel binnen Greveling als de Oosterschelde wijdverspreid voor. Doordat het vossenbeheer niet frequent is en de meerkoet niet gevoelig is voor verstoring, kunnen significante effecten worden uitgesloten, ondanks dat het IHD niet wordt gehaald.

Voor de soort wilde eend wordt de instandhoudingsdoelstelling voor beide gebieden niet behaald en is de landelijke staat van instandhouding zeer ongunstig. De soort is echter slechts matig gevoelig voor verstoring en komt wijdverspreid door de gebieden voor. Hierdoor blijven er voldoende alternatieve niet verstoord gebieden over. Mede gelet op de lage frequentie van het vossenbeheer, zijn significante negatieve effecten van het vossenbeheer op de wilde eend uitgesloten.

4.3.3 Duikeenden

Brilduikers foerageren op schelpdieren en kleine kreeftachtigen in de Grevelingen en Oosterschelde. De brilduiker is de enige exclusieve benthoseter onder de niet-broedvogels. Brilduikers zijn aanwezig van november tot maart. De soort is erg gevoelig voor verstoring omdat de soort overdag foerageert en bovendien bij benadering door een vaartuig al op vrij grote afstand opvliegt. De brilduiker is aangemerkt als zeer gevoelig voor verstoring en reageert op waterrecreatie op > 300m afstand. Voor wandelaars lijkt de soort echter veel minder gevoelig en is een verstoringafstand van circa 70 m vastgesteld. Ook is er geen effect van verstoring door jacht vastgesteld op aantallen brilduikers voor en na jachtactiviteiten en leidde jacht niet tot een herverdeling van brilduikers (Evans & Day, 2001; Livezey et al., 2016; Madsen, 1998b; Platteeuw & Beekman, 1994).

De brilduiker zit ruimschoots onder het instandhoudingsdoel en heeft daarnaast een landelijke zeer ongunstige staat van instandhouding. Van de soort is bekend dat deze wijdverspreid over de gebieden voorkomen en foerageren overdag op de open wateren binnen de Grevelingen en Oosterschelde. Verstoring van brilduiker als gevolg van het vossenbeheer binnen de verstoringafstand van de soort is niet aan de orde. De maatregelen worden immers uitgevoerd vanaf het land (bestaande wegen) en derhalve buiten de verstoringafstand van de brilduiker. Ondanks de negatieve Svl en het niet behalen van het IHD, kunnen significant negatieve effecten als gevolg van het vossenbeheer op de brilduiker worden uitgesloten.

4.3.4 Steltlopers

De Grevelingen en Oosterschelde is een belangrijk gebied voor een groot aantal doortrekkende en overwinterende steltlopers waaronder bontbekplevier, bonte strandloper, drieteenstrandloper, goudplevier, groenpootruiter, kanoetstrandloper, kievit, kluut, rosse grutto, scholekster, steenloper, strandplevier, tureluur, wulp, zilverplevier en zwarte ruiter. Een aantal van deze soorten broedt in het gebied en verblijft hier jaarrond (bontbekplevier en strandplevier). De steltlopers foerageren verspreid over de Grevelingen en Oosterschelde op wormen en ander bodemleven op drooggevallen slikken en platen en in mindere mate op schorren. Binnendijks worden voedselrijke graslanden in de omgeving bezocht. Als het tij opkomt, vliegen ze naar hoogwatervluchtplaatsen. Steltlopers die foerageren in de noordelijke tak van de Oosterschelde (zilverplevier, kanoet, bonte strandloper, rosse grutto) overtijden veelal in het oostelijk deel van het Grevelingenmeer. Belangrijke hoogwatervluchtplaatsen voor vogels die foerageren in de Zandkreek liggen in het Veerse Meer, voor vogels die foerageren in het oostelijk deel van de Oosterschelde in het Markiezaat (Rijkswaterstaat, 2009).

Voor de soorten bonte strandloper, drieteenstrandloper, goudplevier, kluut, rosse grutto, steenloper, wulp en zilverplevier, worden het instandhoudingsdoel voor de Grevelingen behaald. Voor de Oosterschelde worden de IHD voor bontbekplevier, bonte strandloper, wulp en zilverplevier gehaald. Gelet op de lage frequentie van het vossenbeheer en de gunstige staat van instandhouding, zijn significant negatieve effecten als gevolg van het vossenbeheer op bonte strandloper, drieteenstrandloper, goudplevier, kluut, rosse grutto, steenloper, wulp en zilverplevier binnen de Grevelingen, en voor bontbekplevier, bonte strandloper, wulp en zilverplevier binnen de Oosterschelde, uitgesloten.

4.3.5 Futen en viseters

De Grevelingen en Oosterschelde is een belangrijk leefgebied voor visetende vogels waaronder dodaars, fuut, geoorde fuut, kuifduiker, aalscholver en middelste zaagbek die duikend foerageren op (kleine) vis in het open water van de Grevelingen en Oosterschelde. De viseters zijn allemaal aangewezen als niet-broedvogels, het zijn voornamelijk doortrekkers en overwinteraars. Voor de fuut, kuifduiker en dodaars vormen deze gebieden belangrijk overwinteringsgebied. Geoorde futen verzamelen zich in de nazomer (juli – september) tot een groeiende ruiconcentratie. Fuutachtigen zijn gemiddeld gevoelig voor verstoring als gevolg van activiteiten op en aan het water. Een verstoringafstand voor de fuut is vastgesteld op 300 m, waarbij de fuut al gauw weg zwemt en niet gauw op zal vliegen (Keller, 1989; Platteeuw & Beekman, 1994). Voor activiteiten op het land, waarbij de soorten zich vooral op het open water ophouden, zoals de geoorde fuut, is minder waarschijnlijk (Ebbinge et al., 2004). De aalscholver is gevoelig voor verstoring, maar buiten de broedperiode niet plaatsgebonden: de rustplaatsen bevinden zich veelal op grote afstand van eventuele verstoringbronnen en de soort is qua voedselkeuze opportunistisch.

Voor de soorten aalscholver en middelste zaagbek worden de instandhoudingsdoelstelling voor de Grevelingen en Oosterschelde behaald. Van beide soorten is bekend dat deze wijdverspreid over de gebieden voorkomen en foerageren op de open wateren binnen de Grevelingen en Oosterschelde. Verstoring van de aalscholver en middelste zaagbek als gevolg van het vossenbeheer binnen de verstoringsafstand is derhalve niet aan de orde. Hierdoor kunnen significant negatieve effecten worden uitgesloten.

4.3.6 Reigers

Kleine zilverreigers foerageren wadend in ondiepe zones (zowel binnen- als buitendijs), op kleine visjes en garnalen. Van de kleine zilverreiger is bekend dat deze gevoelig is voor verstoring. De afstand waarop een kleine zilverreiger een eerste reactie vertoont is 88 meter (Blumstein, 2006).

De instandhoudingsdoelstelling wordt voor kleine zilverreiger in de Oosterschelde ruimschoots gehaald, waar in tegen de huidige aantallen binnen de Grevelingen ontoereikend zijn voor het behalen van de instandhoudingsdoelstelling. De landelijke staat van instandhouding is gunstig. De soort komt wijdverspreid voor binnen beide gebieden. Met name in de Oosterschelde waar het IHD gehaald wordt. Binnen de Grevelingen is de verspreiding geringer en met name geconcentreerd op Dijkwater, Slikken van Flakkee, Markanje en Battenoord. Uitsluitend binnen Dijkwater is vossenbeheer beoogd, waardoor er voldoende gebieden overblijven waar ongestoord gefoerageerd kan worden. Significant negatieve effecten van het vossenbeheer op kleine zilverreiger is hierdoor uitgesloten.

4.3.7 Roofvogels

De slechtvalk is in sterke mate gebaat bij een blijvend goed aanbod aan middelgrote vogels als steltlopers en eenden, die zijn voedsel vormen. De slechtvalk jaagt vooral op vogels die in de vlucht worden gevangen. De soort overwintert in de Grevelingen en Oosterschelde vanwege het goede aanbod aan prooidieren zoals (water)vogels in combinatie met het uitgestrekte landschap en voldoende rustplekken. Van oktober tot februari zijn de hoogste aantallen aanwezig binnen de gebieden. Hoewel verstoring in principe lijkt te kunnen leiden tot verlaagd broedsucces (Groot-Brittannië, Mearns & Newton 1988 in Sidaway 1990), zijn broedlocaties van de slechtvalk in de regel ontoegankelijk en dus speelt verstoring hier nauwelijks een rol. Het voorkomen van jagende slechtvalken in steden duidt erop dat de soort buiten het broedseizoen weinig gevoelig is voor verstoring (Krijgsveld et al., 2008).

De instandhoudingsdoelstelling voor de slechtvalk wordt voor beide gebieden behaald. Daarnaast is de landelijke staat van instandhouding gunstig en lijkt de soort niet gevoelig voor verstoring. Significant negatieve effecten zijn hierdoor uitgesloten.

4.3.8 Ibissen

De lepelaar foerageert in ondiepe zones (zowel binnen- als buitendijs) in de Grevelingen en Oosterschelde. Het zijn voornamelijk doortrekkers en overwintelaars aanwezig van juni tot en met september, waarbij de hoogste aantallen aanwezig zijn in augustus. Lepelaars zijn zowel tijdens rust als tijdens het foerageren zeer gevoelig voor verstoring en kunnen door recreatievaart al op circa 750 m verstoord worden (Duel et al., 1995). Bij lepelaars werd een opvliegafstand van 115 meter vastgesteld voor foeragerende vogels op het Wad (Spaans et al., 1996).

De instandhoudingsdoelstelling wordt voor de lepelaar ruimschoots gehaald binnen de Oosterschelden, waar in tegen de huidige aantallen binnen de Grevelingen ontoereikend zijn voor het behalen van de instandhoudingsdoelstelling. De landelijke staat van instandhouding is gunstig. De hoogste dichtheden lepelaars bevinden zich binnen de Grevelingen in de gebieden waar geen vossenbeheer is beoogd. Daar waar wel beheer wordt uitgevoerd (Dijkwater), bevinden zich zeer lage aantallen lepelaars. Gezien lepelaars foerageren in ondiep wateren en het beheer vanaf het land wordt uitgevoerd, bevinden exemplaren van de soort zich buiten de bekende verstoringsafstand. Significant negatieve effecten kunnen hierdoor uitgesloten worden.

4.4 Habitatrichtlijnsoorten

Habitatrichtlijnsoorten die voorkomen in de Natura 2000-gebieden Grevelingen, Oosterschelde en Kop van Schouwen (Tabel 4-13), en waarvoor verwacht wordt dat vossenbeheer middels afschot, bouwjacht en het gebruik van kunstbouwen een mogelijk verstoring effect kan hebben, worden in deze paragraaf nader beschouwd.

Tabel 4-13 Habitatrichtlijnsoorten, de Natura 2000-gebieden waarvoor een instandhoudingsdoelstelling geldt en de Staat van Instandhouding⁶ van de soort als Habitatrichtlijnsoort.

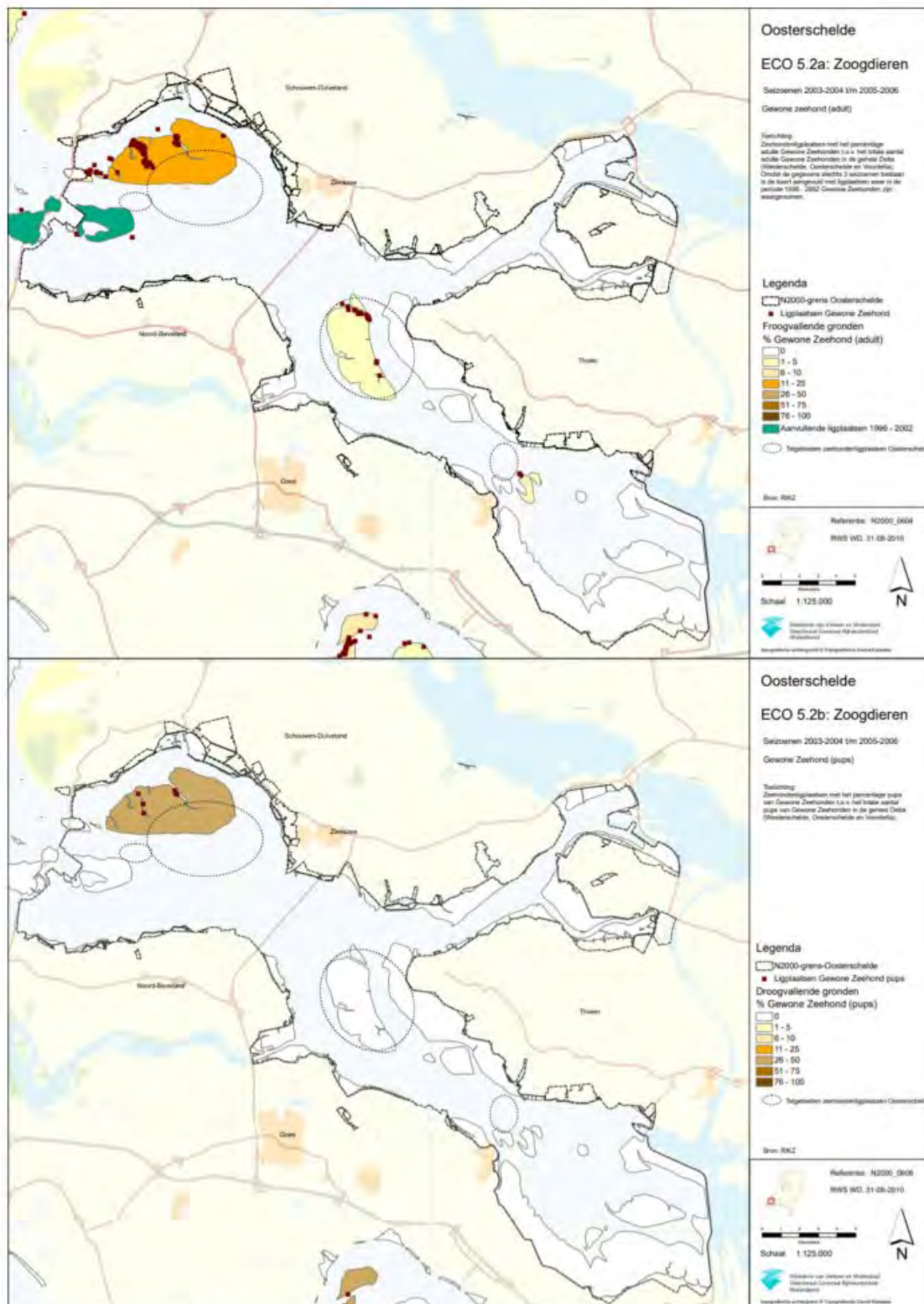
Code	Habitatrichtlijnsoorten	Grevelingen	Oosterschelde	Kop van Schouwen	Svl
H1014	Nauwe korfslak			x	Middelmatig ongunstig
H1340	Noordse woelmuis	x	x	x	Zeergunstig
H1903	Groenknolorchis	x		x	Zeergunstig
H1103	Fint		x		Zeergunstig
H1351	Bruinvis		x		Middelmatig ongunstig
H1364	Grijze zeehond	x	x		Middelmatig ongunstig
H1365	Gewone zeehond	x	x		Gunstig

Met betrekking tot de aquatische doelsoorten fint en bruinvis kan op voorhand worden uitgesloten dat het vossenbeheer een effect heeft. De activiteiten van het vossenbeheer beperken zich immers tot de het terrestrische deel van de Natura 2000-gebieden.

Voor de overige soorten waaronder nauwe korfslak, noordse woelmuis en groenknolorchis kan het vossenbeheer lokaal een effect hebben indien het vossenbeheer wordt uitgevoerd in het habitat/ biotoop waar de soort voorkomt. Dit betreft de effecten van oppervlakte verlies als gevolg van het ingraven van de kunstbouwen en het betreden van het gebied bij de bouwjacht. Aantasting van gevoelige (kwalificerende) habitattypen binnen de begrenzing van Natura 2000-gebieden is echter niet aan de orde. Het ingraven van de kunstburchten vindt plaats buiten gevoelige habitattypen.

Van de zeezoogdieren zijn er voor Grevelingen en Oosterschelde instandhoudingsdoelen voor de gewone en de grijze zeehond. Zeehonden zwemmen regelmatig in en uit het Grevelingenmeer door de Brouwerssluis. Naast de gewone zeehond heeft de grijze zeehond het Grevelingenmeer ontdekt, echter is deze soort nog een vrij zeldzame verschijning binnen de Grevelingen. De grijze zeehond komt massaal voor in de Voordelta maar niet in de overige deltawateren, dit in tegenstelling tot de gewone zeehond die talrijk is in de Grevelingen en Oosterschelde (Deltares, 2020). Voor de gewone zeehond en grijze zeehond kunnen de vossenbeheer activiteiten verstoring werken. Beide soorten zijn gevoelig voor optische verstoring, geluid en trillingen. In een studie van Strong en Morris (2010) werden verstoringafstanden geschat op 150 m (Strong, 2010). Osinga (2012) beschrijft verstoringafstanden van 50-200 m door wandelaars (Osinga et al., 2012). Gewone zeehonden krijgen jongen van mei tot juli. Grijze zeehonden krijgen jongen in de winter van november tot februari. Verstoring effecten als gevolg van het vossenbeheer op gewone- en grijze zeehond is dus afhankelijk van de uitvoeringsperiode van het vossenbeheer, maar ook de locaties waar geschikt leefgebied aanwezig is. Voor de pups van de gewone zeehond vormt de Roggenplaat geschikte rustplaatsen. Voor adulte gewone zeehonden is naast de Roggenplaat, de Neeltje Jans(plaat) en Galgeplaat/ Vondelingsplaat in gebruik als rustplaatsen (Rijkswaterstaat & HaskoningDHV, 2016). Al deze rustplaatsen liggen op geruime afstand (circa 600 m) tot het vaste land waar de vossenbeheermaatregelen uitgevoerd worden. Significante effecten door verstoring als gevolg van de vossenbeheermaatregelen op grijze zeehond zijn derhalve uitgesloten.

⁶ Staat van Instandhouding is gebaseerd op de Natura-2000 profielendocumenten van betreffende soorten (https://www.natura2000.nl/sites/default/files/profielen/Profielen_HRSoorten_Actueel/Profiel_soort_H@)

Figuur 4-18 Belangrijke gebieden voor grijze zeehond in de Oosterschelde. Bron: beheerplan Oosterschelde, bijlage C detailkaarten.

4.5 Habitattypen

De Natura 2000-gebieden Grevelingen, Kop van Schouwen en Oosterschelde zijn samen aangewezen voor 25 kwalificerende habitattypen (Tabel 4-14).

Tabel 4-14 Lijst van habitattypen in de Natura 2000-gebieden Grevelingen, Oosterschelde, Yerseke en Kapelse Moer en Kop van Schouwen, in de provincie Zeeland.

Code	Habitatype	Grevelingen	Oosterschelde	Yerseke en Kapelse Moer	Kop van Schouwen
H1310A	Zilte pionierbegroeiingen	X	X	X	
H1310B	Zilte pionierbegroeiingen	X	X		
H1330A	Schorren en zilte graslanden		X		X
H1330B	Schorren en zilte graslanden	X	X	X	
H2130A	Grijze duinen (kalkrijk)	X	X		X
H2130B	Grijze duinen (kalkrijk)	X			X
H2130C	Grijze duinen (heischraal)				X
H2160	Duindoornstruwelen	X	X		X
H2170	Kruipwilgstruwelen	X			X
H2190A	Vochtige duinvalleien (open water)				X
H2190B	Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	X			X
H2190C	Vochtige duinvalleien (ontkalkt)				
H2190D	Vochtige duinvalleien (moeras)				X
H6430B	Ruigten en zomen	X			
H1160	Grote baaien		X		
H1320	Slijkgrasvelden		X		
H7140B	Overgangs- en trilvenen		X		
H7210	Galigaanmoerassen		X		
H2110	Embryonale duinen				X
H2120	Witte duinen				X
H2150	Duinheiden met struikhei				X
H2180A	Duinbossen (droog)				X
H2180B	Duinbossen (vochtig)				X
H2180C	Duinbossen (binnenduinderand)				X
H6410	Blauwgraslanden				X

Hoewel geluidsverstoring negatieve effecten op planten kan hebben (verminderde zaaddispersie en negatieve effecten op aanwezigheid van bestuivende insecten), is dat alleen bekend voor continue geluidsbronnen en niet voor impulsgeluid (Francis et al., 2012; Veits et al., 2019). Significant negatieve effecten als gevolg van geluidsverstoring op kwalificerende habitattypen zijn daarom op voorhand uitgesloten.

4.5.1 Kunstbouw

De beoogde locatie voor de kunstbouw(en) betreft de Westenschouwse inlaag, ten zuiden van de Kop van Schouwen en direct aan de overkant van de Oosterscheldekering (Figuur 4-19). Op deze locaties zijn géén kwalificerende habitattypen aanwezig. Negatieve effecten van betreding en vergraven op kwalificerende habitattypen als gevolg van het vossenbeheer, zijn hierdoor op voorhand uitgesloten.

Figuur 4-19 Beoogde globale locatie voor de aan te leggen vossen kunstbouw, binnen de Westenschouwense inlaag

4.5.2 Inventarisatie en beheer vanuit de auto

Uitvoering van het beheer wordt gedaan vanuit de auto waarbij louter van bestaande wegen en paden gebruik zal worden gemaakt (Figuur 3-1, zie Bijlage 4). In de auto zal één spotter/bestuurder en één schutter aanwezig zijn. Indien het niet mogelijk is vanuit de auto te opereren, zal er vanuit een vaste hoge positie, zoals een dijk, worden aangezet.

De aangewezen 25 kwalificerende habitattypen van de Natura 2000-gebieden Grevelingen, Kop van Schouwen en Oosterschelde zijn variërend gevoelig voor betreding. In Tabel 4-15 is de gevoeligheid van deze kwalificerende habitattypen voor betreding weergegeven. Hierbij zijn drie categorieën te onderscheiden. 1 = zeer gevoelig voor incidentele tot regelmatige betreding, 2 = matig gevoelig bij regelmatige betreding, 3 = weinig gevoelig bij regelmatige betreding.

Vier van deze habitattypen zijn zeer gevoelig voor incidentele tot regelmatige betreding:

- Zilte pionierbegroeiingen;
- Grijze duinen (heischraal);
- Vochtige duinvalleien;
- Blauwgraslanden.

Bij uitvoering van het vossenbeheer vanuit de auto, treed betreding alleen op ná het schot, om geschoten vossen op te halen uit het veld. Gezien het om zeer lage aantallen schoten/acties gaat (maximaal 18 per jaar), die naar verwachting in uitzonderlijke situaties binnen kwalificerende habitat worden uitgevoerd, is de betreding eveneens uitermate incidenteel. Deze incidentele betreding leidt hierdoor niet tot significante effecten op de instandhoudingsdoelen van de relevante habitattypen.

Tabel 4-15 Gevoeligheid voor betreding van de habitattypen in de Natura 2000-gebieden Grevelingen, Oosterschelde, Yerseke en Kapelse Moer en Kop van Schouwen, in de provincie Zeeland. 1= zeer gevoelig voor incidentele tot regelmatige betreding, 2 = matig gevoelig bij regelmatige betreding, 3 = weinig gevoelig bij regelmatige betreding.

Code	Habitatype	Gevoeligheid betreding
H1310A	Zilte pionierbegroeiingen	1
H1310B	Zilte pionierbegroeiingen	1
H1330A	Schorren en zilte graslanden	3
H1330B	Schorren en zilte graslanden	3
H2130A	Grijze duinen (kalkrijk)	1-2
H2130B	Grijze duinen (kalkrijk)	2
H2130C	Grijze duinen (heischraal)	1
H2160	Duindoornstruwelen	3
H2170	Kruipwilgstruwelen	3
H2190A	Vochtige duinvalleien (open water)	nvt
H2190B	Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	1
H2190C	Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	1
H2190D	Vochtige duinvalleien (moeras)	1
H6430B	Ruigten en zomen	2
H1160	Grote baaien	nvt
H1320	Slijkgrasvelden	2
H7140B	Overgangs- en trilvenen	1
H7210	Galigaanmoerassen	2
H2110	Embryonale duinen	2
H2120	Witte duinen	2
H2150	Duinheiden met struikhei	2
H2180A	Duinbossen (droog)	2
H2180B	Duinbossen (vochtig)	2
H2180C	Duinbossen (binnenduinrand)	2
H6410	Blauwgraslanden	1

4.6 Stikstofeffecten beoordeling

Bij de uitvoering van het vossenbeheer komt tijdelijk extra stikstof vrij als gevolg van de inzet van een mobiele kraan en het rondrijden met een auto. Uitstoot van stikstof kan schade toebrengen aan Natura 2000-gebieden. Het materieel dat wordt ingezet bij het vossenbeheer, leidt tot uitstoot van stikstofoxiden (NOx). Deze stoffen kunnen via de lucht verspreiden en neerslaan (depositie) in nabijgelegen Natura 2000-gebieden. De depositie van stikstof kan leiden tot verzuring en vermisting van stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden van soorten in deze Natura 2000-gebieden. De vossenbeheeractiviteiten worden uitgevoerd binnen de begrenzing van Natura 2000-gebieden.

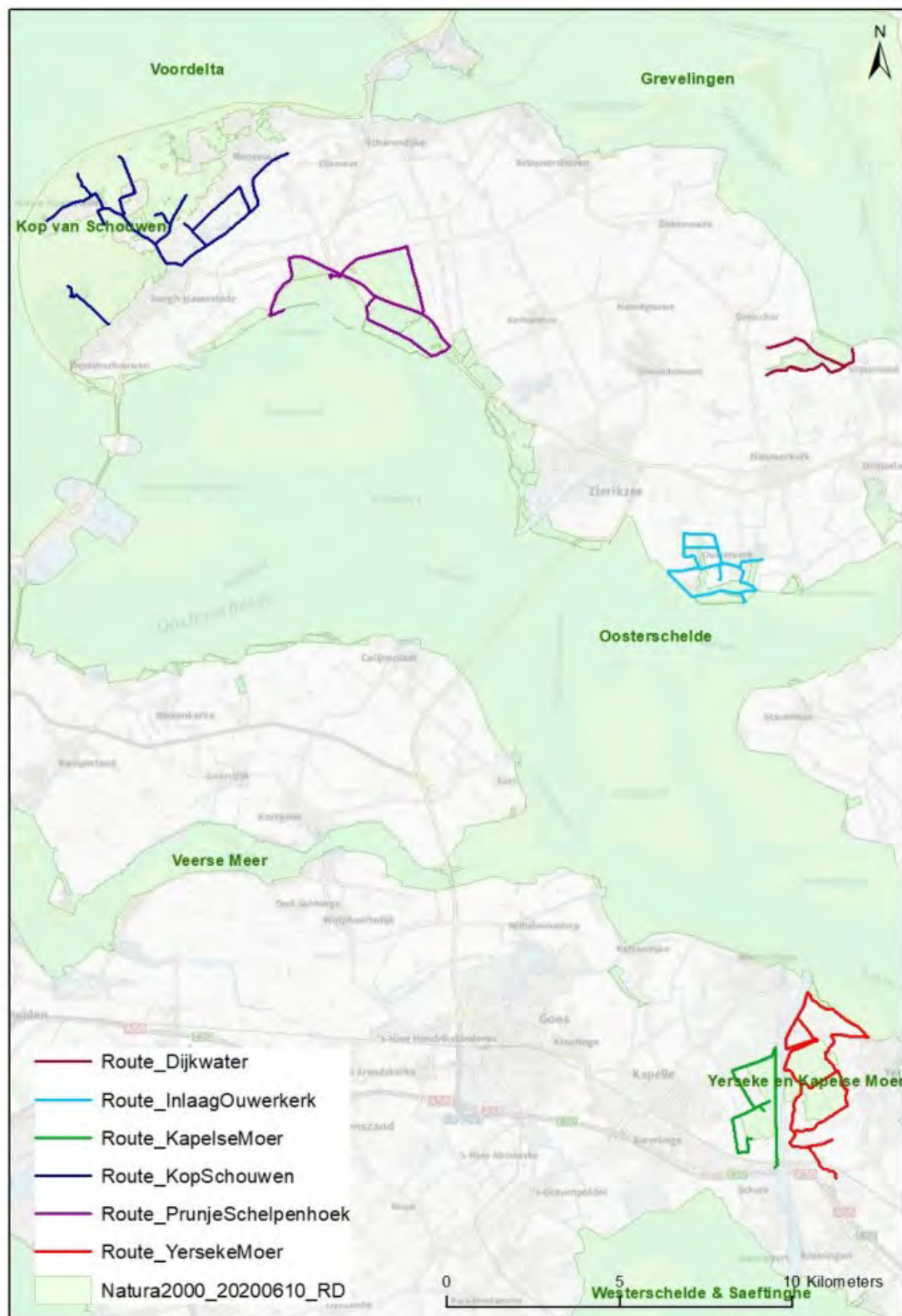
De effecten van stikstof zijn berekend met behulp van AERIUS-Calculator (versie 2022). De resultaten van de berekening en de effecten worden in deze paragraaf samengevat. De volledige AERIUS-berekening is opgenomen in Bijlage 3.

4.6.1 Uitgangspunten

Inventarisatie en beheer vanuit de auto

Onderzocht zijn de volgende routes (Figuur 4-20):

- Dijkwater;
- Inlaag Ouwkerk;
- Kapelse Moer;
- Kop van Schouwen;
- Prunje en Schelpenhoek;
- Yerseke en de Moer.

Figuur 4-20 Rijroutes monitoring en beheer

Hierbij zijn er twee varianten onderzocht:

- 1) Variant 1 (Routes1): Frequentie 18 keer per jaar: inventarisatie
- 2) Variant 2 (Routes2): Frequentie 36 keer per jaar: inventarisatie + beheer

De totale lengte van alle routes samen is ongeveer 84 km. Als worst case uitgangspunt is aangenomen dat op elk wegvak heen en terug wordt gereden. Dit is dus 168 km per keer. En dus 3.024 km/jaar in variant 1 en 6.048 km/jaar in variant 2. Er is gerekend met emissiefactoren voor licht verkeer, met rekenjaar 2022 en snelheidsprofiel binnen bebouwde kom m.u.v. N-wegen waar Buitenwegen is gehanteerd en A-wegen waar Snelwegen is gehanteerd.

Totale emissies stikstof variant 1

NH₃: 0,06 kg/jaar

NO_x: 0,7 kg/jaar

Totale emissies stikstof variant 2

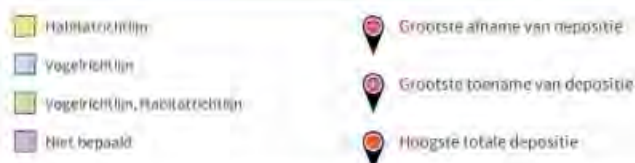
NH₃: 0,1 kg/jaar

NO_x: 1,5 kg/jaar

Aanleg kunstbouw

Voor het ingraven van de kunstbouw is de inzet van een graafmachine noodzakelijk, welke de route zoals weergegeven in Figuur 4-21 zal rijden. Voor de berekening is uitgegaan van de inzet van een machine van bouwjaar ≥ 2007 Stage IIIa. Nieuwere norm voor kleine werktuigen geeft nauwelijks minder emissie. Ouder wordt nauwelijks gebruikt. Daarbij is als input uitgegaan van 1 vervoersbeweging middelzwaar verkeer en 1 vervoersbeweging licht verkeer.

minigraver	5 ton	≥ 2007	Stage IIIa				
Uur	kW	% belasting	kWh	g NH ₃ /kWh	g NHO/kWh	kg NH ₃	kg NHO
2	25	100%	50	0.00270038	7	0.000	0.350

Figuur 4-21 Hoogste af- en toename op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden

4.6.2 Resultaten

Voor de berekeningen is gebruik gemaakt van AERIUS Calculator 2022. Daarbij zijn de effecten van het wegverkeer binnen 5km berekend met de standaard rekenmethode die AERIUS Calculator hanteert (SRM2). De resultaten hiervan zijn opgenomen in de AERIUS pdf welke opgenomen is als Bijlage 3. Daarbij zijn de effecten van het wegverkeer tussen 5 en 25 km bepaald met de rekenmethode OPS_ROAD. De resultaten van beide berekeningen zijn bij elkaar opgeteld (SRM2+OPS_ROAD). De resultaten hiervan zijn samengevat in Bijlage 4.

In onderstaande tabel zijn de maximale opgenomen van de toename van de depositie ten gevolge van het plan, op stikstofgevoelige habitattypen/leefgebieden met een (naderende) overschrijding van de KDW (Tabel 4-16).

Tabel 4-16 Maximale opgenomen van de toename van de depositie ten gevolge van het plan, op stikstofgevoelige habitattypen/leefgebieden met een (naderende) overschrijding van de KDW.

	Toename stikstofdepositie (mol N/ha/jaar)
Variant 1 (Routes1): Frequentie 18 keer per jaar: inventarisatie	0,00
Variant 2 (Routes2): Frequentie 36 keer per jaar: inventarisatie + beheer	0,00
Aanleg kunstbouw	0,00

4.7 Conclusie stikstofdepositie

Voor wat betreft de depositie als gevolg van de aanleg van de kunstbouw is de maximale toename van stikstofdepositie 0,00 mol/ha/jaar. Significante effecten als gevolg van stikstofdepositie door de aanleg van de kunstbouw zijn derhalve uitgesloten.

Voor wat betreft de depositie als gevolg van de inventarisaties en beheer vanuit de auto, is de maximale toename van stikstofdepositie 0,00 mol/ha/jaar. Significante effecten als gevolg van stikstofdepositie door het inventariseren en beheren vanuit de auto zijn derhalve eveneens uitgesloten.

Uit deze Passende beoordeling blijkt dat significant negatieve effecten van het vossenbeheer op de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden Grevelingen, Kop van Schouwen, Oosterschelde, Yerseke en Kapelse Moer, met zekerheid zijn uitgesloten.

5. Conclusie

De Faunabeheereenheid Zeeland (hierna FBE Zeeland) is voornemens tot de aanvraag van een ontheffing ex artikel 3.17 Wet natuurbescherming (Wnb) voor het beheer (doden) van vossen binnen de Natura 2000-gebieden: Grevelingen, Kop van Schouwen, Oosterschelde, en Yerseke en Kapelse Moer, met behulp van het geweer en de inzet van een kunstbouw. Dit ter voorkoming van predatie van met name kustbroedvogels en weidevogels door vossen.

Sweco heeft van FBE Zeeland de opdracht ontvangen voor het uitvoeren van een Passende Beoordeling (hierna PB) voor het vossenbeheer binnen de Natura 2000-gebieden. Onderhavig rapport omvat de PB van de voorgenomen vossenbeheeractiviteiten in de Natura 2000-gebieden Grevelingen, Kop van Schouwen, Oosterschelde, en Yerseke en Kapelse Moer. Het doel van onderhavige PB is om te toetsen of de voorgenomen vossenbeheeractiviteiten binnen de Natura 2000-gebieden kunnen leiden tot significant negatieve effecten op de Natura 2000-instandhoudingsdoelen van de relevante gebieden.

De vossenbeheeractiviteiten (afschot en vangst met kunstbouw) zouden tijdelijke verstoring van de broed- en niet-broedvogels, habitatsoorten en aantasting van habitattypen kunnen veroorzaken. Met name tijdens het schot kunnen soorten verstoring ervaren. Echter is hier sprake van een zeer tijdelijke verstoring van een (klein) deel binnen de Natura 2000-gebieden waar als gevolg van het afschot door geluid en visuele effecten verstoring kan optreden. Door de beheeractiviteiten uit te voeren vanuit de auto vanaf bestaande paden en wegen, en daarnaast de frequentie van het afschot te beperken tot maximaal 18 schoten per jaar, in de periode 1 januari tot en met 30 juni, is er géén significante verstoring van de aangewezen broed- en niet-broedvogels aan de orde. Bovendien geldt dat voor bijna alle kwalificerende soorten voldoende uitwijkmogelijkheden aanwezig zijn naar ongestoorde geschikte gebieden in de omgeving. Significante negatieve effecten op de Instandhoudingsdoelstellingen voor de relevante kwalificerende soorten van de Natura 2000-gebieden Grevelingen, Kop van Schouwen, Oosterschelde, en Yerseke en Kapelse Moer, kunnen daarom met zekerheid worden uitgesloten.

Bijlage 1

Aantallen, doelaantallen en trends niet-broedvogels

*+ : het huidige aantal ligt boven het instandhoudingsdoel; -: het huidige aantal ligt onder het instandhoudingsdoel; = : het huidige aantal komt overeen met het instandhoudingsdoel; ?: onvoldoende gegevens

** ++ significante sterke toename van > 5% per jaar; + significante matige toename van

< 5% per jaar; 0 stabiel, geen significante trend; - matige significante afname van < 5% per jaar; -- sterke significante afname van > 5% per jaar; ~ onzeker, geen trend aantoonbaar

Grevelingen

Soort	Functie		14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	Huidig aantal	Doelaantal	Aantal t.o.v. IHD	Start trend	Trend sinds start	Trend sinds 2007
Aalscholver	f	sg	236	259	514	424	362	1030	471	310	+	1987	0	+
Aalscholver	s	sm	951	464	634	772	581	472	646			2008	~	~
Bergeend	f	sg	1093	1764	2358	2061	3211	2965	2242	700	+	1987	++	++
Bontbekplevier	f	sg	50	35	125	102	53	63	71	50	+	1987	0	0
Bonte Strandloper	f	sg	964	1499	777	700	835	629	901	650	+	1987	+	~
Brandgans	f	sg	3868	3528	3219	3034	2769	2449	3145	1900	+	1987	+	0
Brandgans	s	sm	23492	16040	14489	16876	26380	17416	19116			2010	~	
Brilduiker	f	sg	165	115	114	124	124	179	137	620	-	1987	--	-
Dodaars	f	sg	72	48	41	53	75	49	56	70	-	1987	+	--
Fuut	f	sg	223	223	162	115	148	406	213	1600	-	1987	-	--
Geoorde Fuut	f	sg	653	310	326	143	164	108	284	1500	-	1987	-	--
Goudplevier	f	sg	2071	2140	1711	1418	1526	817	1614	2600	-	1987	0	~
Grauwe Gans	f	sg	1856	2129	1784	1825	2868	2555	2170	630	+	1987	++	+
Grauwe Gans	s	sm	5894	4569	7411	?	?	?	5958			2009	~	
Kleine Zilverreiger	f	sg	11	8	4	11	8	11	9	50	-	1987	++	-
Kleine Zwaan	f	sg	48	13	53	23	14	7	26	4	+	1987	~	~
Kleine Zwaan	s	sm	307	147	372	238	161	103	221			1980	+	~
Kluut	f	sg	56	85	66	63	80	87	73	80	-	1987	0	0
Kolgans	f	sg	44	72	131	168	228	73	119	140	-	1987	0	~
Krakeend	f	sg	111	133	134	312	178	236	184	320	-	1987	++	~
Kuifduiker	f	sg	4	2	2	0	0	1	2	20	-	1987	0	--
Lepelaar	f	sg	31	23	10	36	31	40	29	70	-	1987	++	-
Meerkoet	f	sg	515	505	695	530	1284	1295	804	2000	-	1987	0	-
Middelste Zaagbek	f	sg	1402	1016	750	1155	884	1479	1114	1900	+	1987	0	-
Pijlstaart	f	sg	93	114	195	227	256	280	194	60	+	1987	++	++
Rosse Grutto	f	sg	37	7	39	11	6	21	20	30	-	1987	+	~
Rotgans	f	sg	2504	2182	2949	2465	2709	2521	2555	1700	+	1987	+	0
Rotgans	s	sm	7433	6054	7242	6839	6669	5515	6625			1980	+	0
Scholekster	f	sg	268	270	221	284	332	312	281	560	-	1987	-	0
Slechtvalk	f	sm	14	10	10	11	11	10	11	10	+	1990	+	0
Slobeend	f	sg	41	144	82	164	186	178	133	50	+	1987	+	+
Smient	f	sg	2447	2511	2592	3303	2343	2838	2672	4500	-	1987	0	-
Steenloper	f	sg	21	17	23	32	26	34	26	30	-	1987	-	~

Strandplevier	f	sg	15	18	15	15	18	22	17	20	-	1987	0	~
Tureluur	f	sg	98	104	111	175	134	140	127	170	-	1987	+	0
Wilde Eend	f	sg	2209	2163	2382	2747	2021	2220	2290	2900	-	1987	0	0
Wintertaling	f	sg	469	695	563	636	721	567	609	510	+	1987	+	+
Wulp	f	sg	748	926	652	761	928	785	800	440	+	1987	+	+
Zilverplevier	f	sg	156	266	416	114	117	246	219	130	+	1987	+	+

Oosterschelde

Soort	Functie		14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	Huidige aantal	Doelaantal	Aantal t.o.v. IHD	Start trend	Trend sinds start	Trend sinds 2007
Aalscholver	f	sg	327	328	392	337	371	472	371	360	+	1987	+	0
Bergeend	f	sg	2436	2379	2782	3147	2098	2281	2521	2900	-	1987	+	0
Bontbekplevier	f	sg	258	240	278	250	243	226	249	280	-	1987	-	-
Bonte Strandloper	f	sg	15498	16208	17011	15794	14909	11606	15171	14100	+	1987	0	-
Brandgans	f	sg	7827	7534	6431	8111	6468	8992	7561	3100	+	1987	++	0
Brandgans	s	sm	41986	45957	39194	39857	41292	43888	42029			1980	++	~
Brilduiker	f	sg	159	132	125	95	120	117	125	680	-	1987	-	--
Dodaars	f	sg	80	63	86	82	82	72	78	80	-	1987	+	-
Drieteenstrandloper	f	sg	449	848	444	493	414	410	510	260	+	1987	+	~
Fuut	f	sg	273	354	354	368	412	444	368	370	-	1987	+	0
Goudplevier	f	sg	1611	3047	2016	1991	2966	2725	2393	2000	+	1987	+	~
Grauwe Gans	f	sg	2487	3177	3189	3051	2530	3596	3005	2300	+	1987	++	0
Grauwe Gans	s	sm	3291	?	4231	3827	?	?	3783			2009	-	
Groenpootruiter	f	sg	72	84	168	78	105	113	103	150	-	1987	0	-
Kanoet	f	sg	3662	5219	5864	3647	2784	2708	3981	7700	-	1987	0	--
Kievit	f	sg	3893	5038	3304	3571	3147	6064	4170	4500	-	1987	+	0
Kleine Zilverreiger	f	sg	54	67	64	85	61	70	67	20	+	1987	++	~
Kleine Zwaan	s	sm	29	66	66	85	54	141	74	behoud		1980	-	-
Kluut	f	sg	560	646	642	530	443	447	545	510	+	1987	+	-
Krakeend	f	sg	235	269	230	321	341	347	291	130	+	1987	++	+
Kuifduiker	f	sg	21	16	31	17	19	18	20	8	+	1987	++	~
Lepelaar	f	sg	135	155	223	255	241	278	215	30	+	1987	++	++
Meerkoet	f	sg	585	537	708	754	891	782	710	1100	-	1987	0	0
Middelste Zaagbek	f	sg	329	383	425	423	585	460	434	350	+	1987	+	+
Pijlstaart	f	sg	659	762	790	1007	501	705	737	730	+	1987	0	+
Rosse Grutto	f	sg	5092	4794	4359	4363	4030	4649	4548	4200	+	1987	0	0
Rotgans	f	sg	8854	7882	8284	7863	7416	7836	8023	6300	+	1987	0	+
Rotgans	s	sm	23694	20687	18376	21107	16746	16962	19595			1980	+	0
Scholekster	f	sg	19579	19355	21394	19345	19630	18931	19706	24000	-	1987	-	-
Slechtvalk	f	sm	11	14	9	12	10	11	11	10	+	1990	+	-
Slobeend	f	sg	693	935	1021	755	810	753	828	940		1987	+	0
Smient	f	sg	7365	7656	8344	7189	8265	6059	7480	12000	-	1987	0	-
Steenloper	f	sg	882	712	784	980	804	790	825	580	+	1987	0	-
Strandplevier	f	sg	23	13	9	11	9	17	14	50	-	1987	-	-
Tureluur	F	sg	1358	1380	1561	1434	1670	1838	1540	1600	-	1987	+	0

Wilde Eend	f	sg	4743	5020	4892	4964	4161	5212	4832	5500	-	1987	0	0
Wintertaling	f	sg	1455	2268	1434	2428	2012	2021	1936	1000	+	1987	+	+
Wulp	f	sg	13854	13708	14291	13024	14488	13529	13816	6400	+	1987	+	+
Zilverplevier	f	sg	5177	4422	5402	5679	5323	4320	5054	4400	+	1987	0	0
Zwarte Ruiter	f	sg	151	162	162	121	110	122	138	310	-	1987	-	-

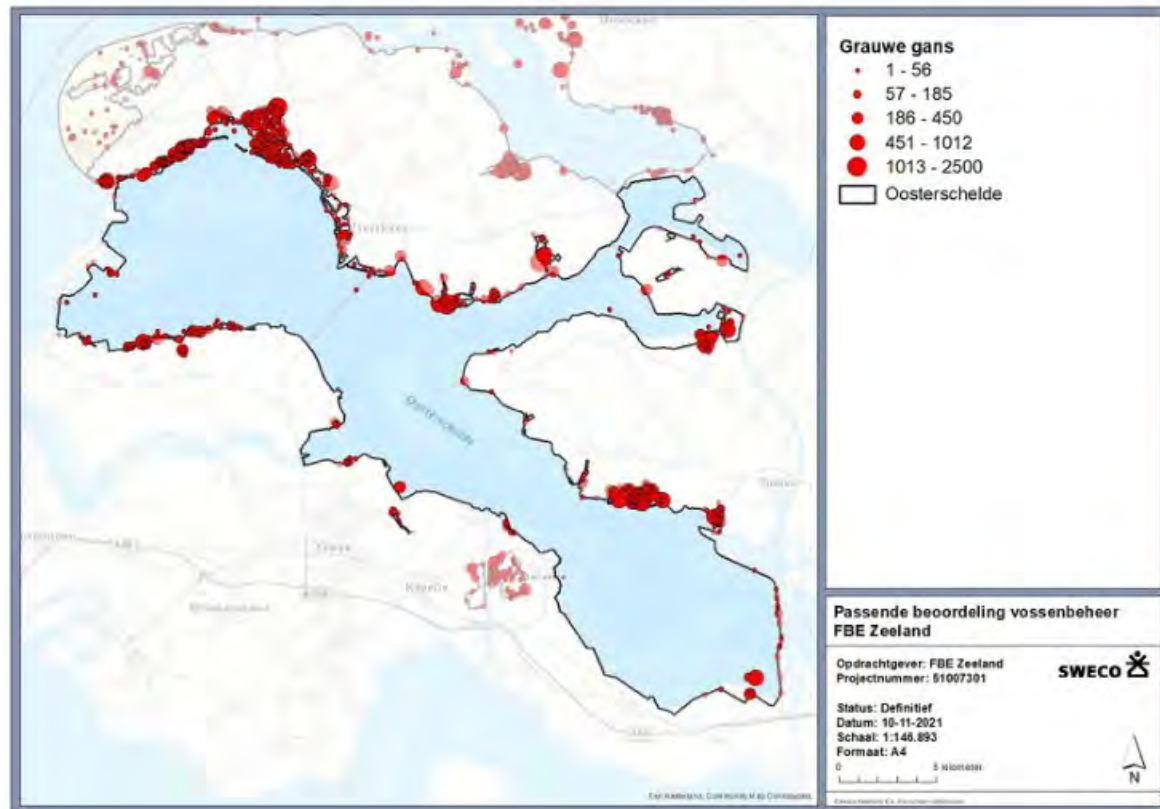
Yerseke en Kapelse Moer

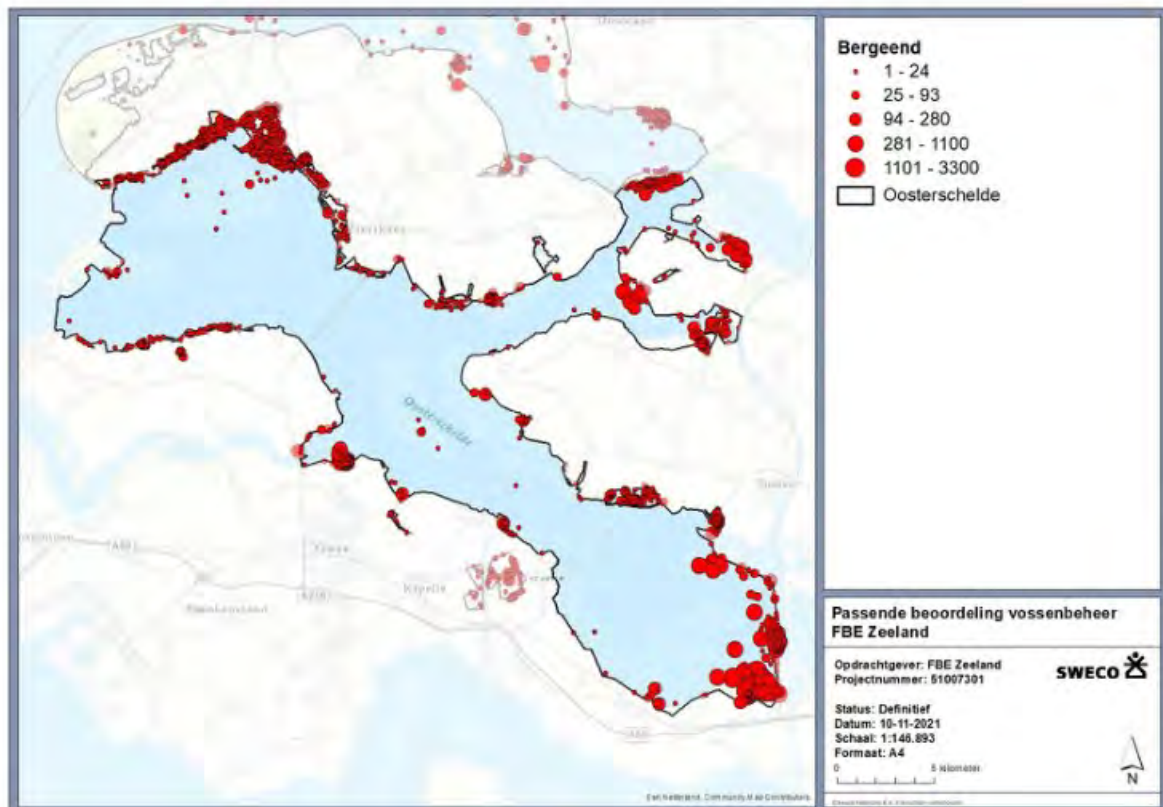
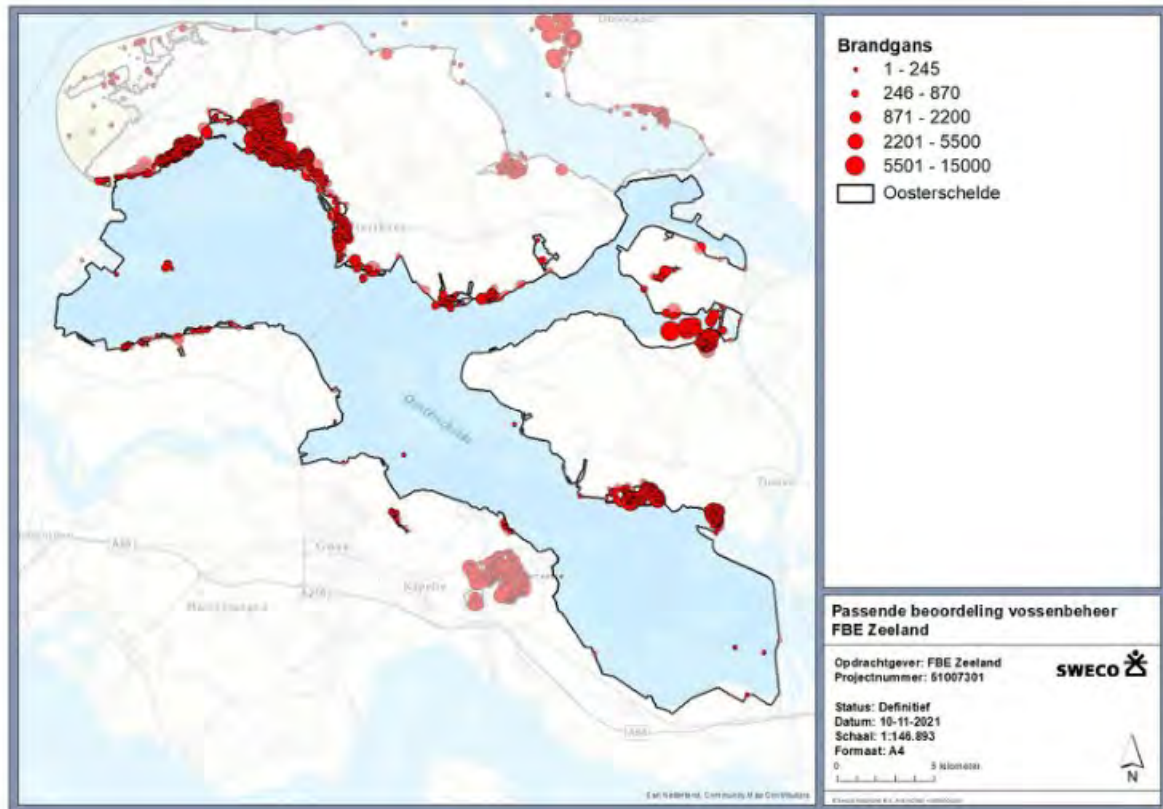
Soort	Functie		14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	Doelaantal	Aantal t.o.v. IHD	Aantal t.o.v. IHD	Start trend	Trend sinds start	Trend sinds 2007
Brandgans	f *	sm	3053	2954	2526	2504	2987	1912		2656		1980	++	~
Kolgans	f	sm	433	744	225	180	349	117	1700	341	++	1980	-	--
Rotgans	f *	sm	140	152	89	87	123	46		106		1980	0	~
Smient	f	sm	1132	1176	958	1187	754	893	410	1017	-	1980	+	+

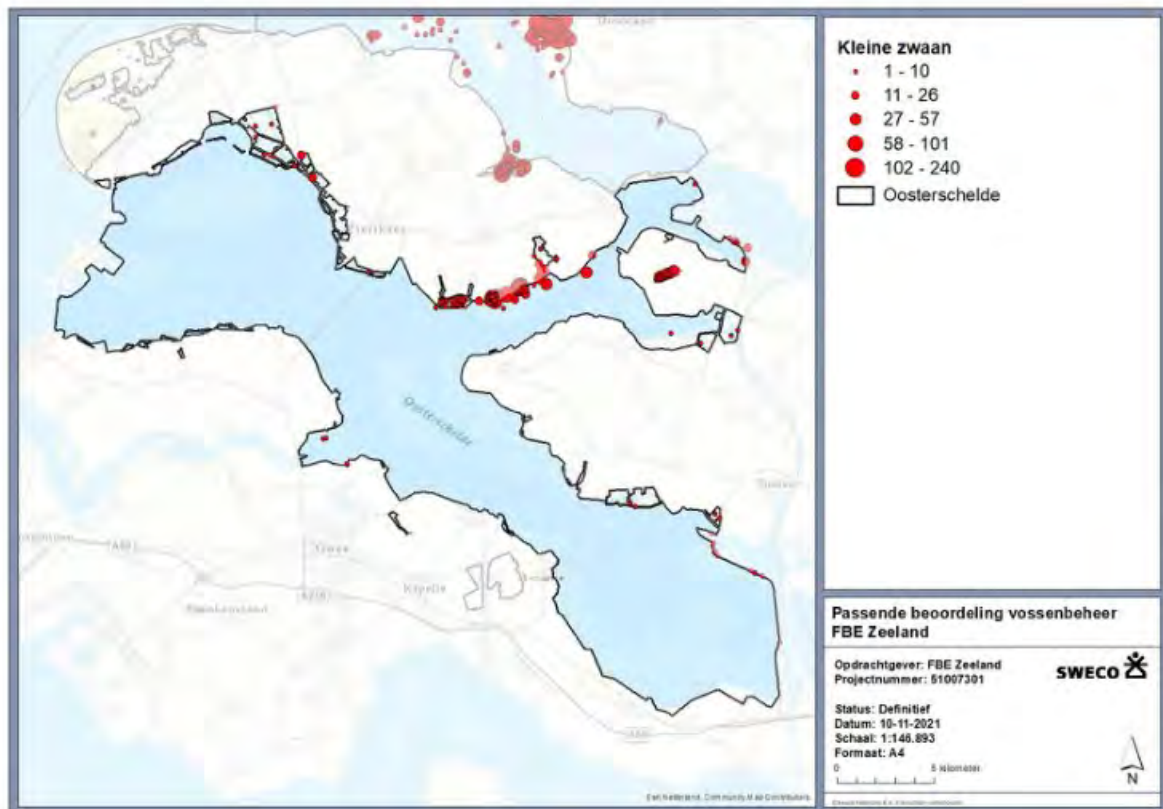
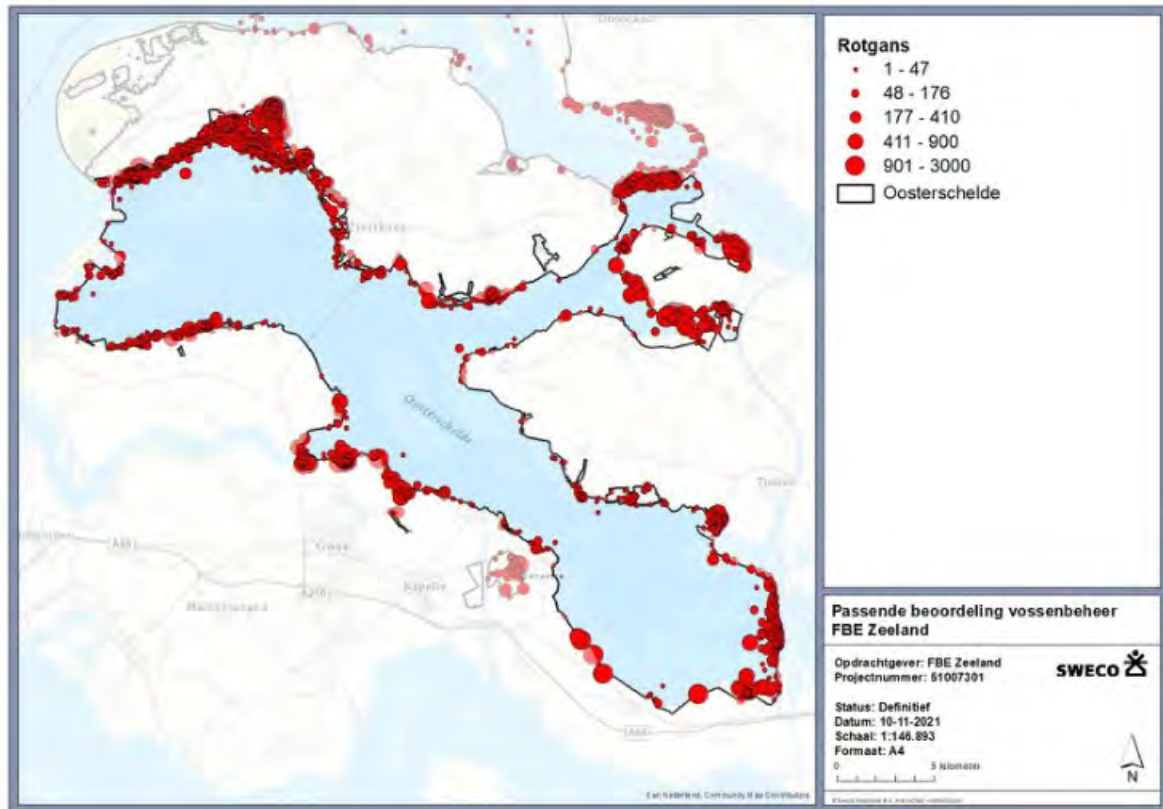
Bijlage 2

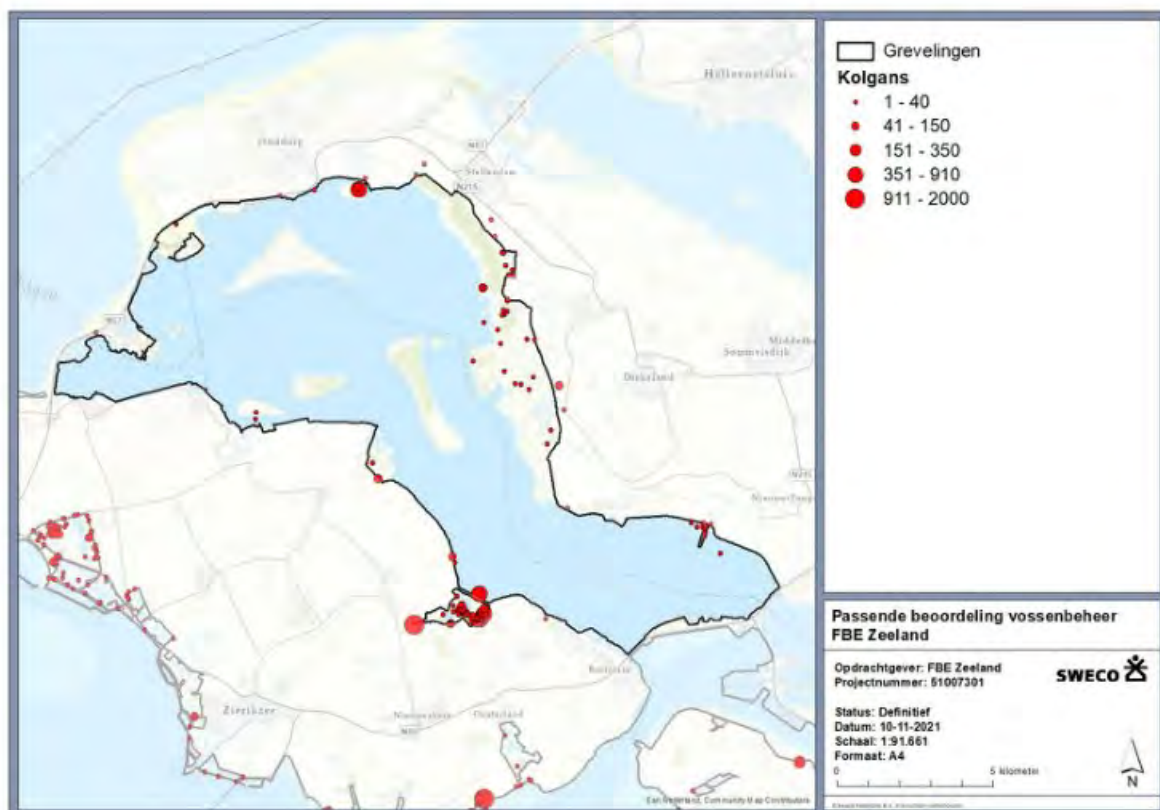
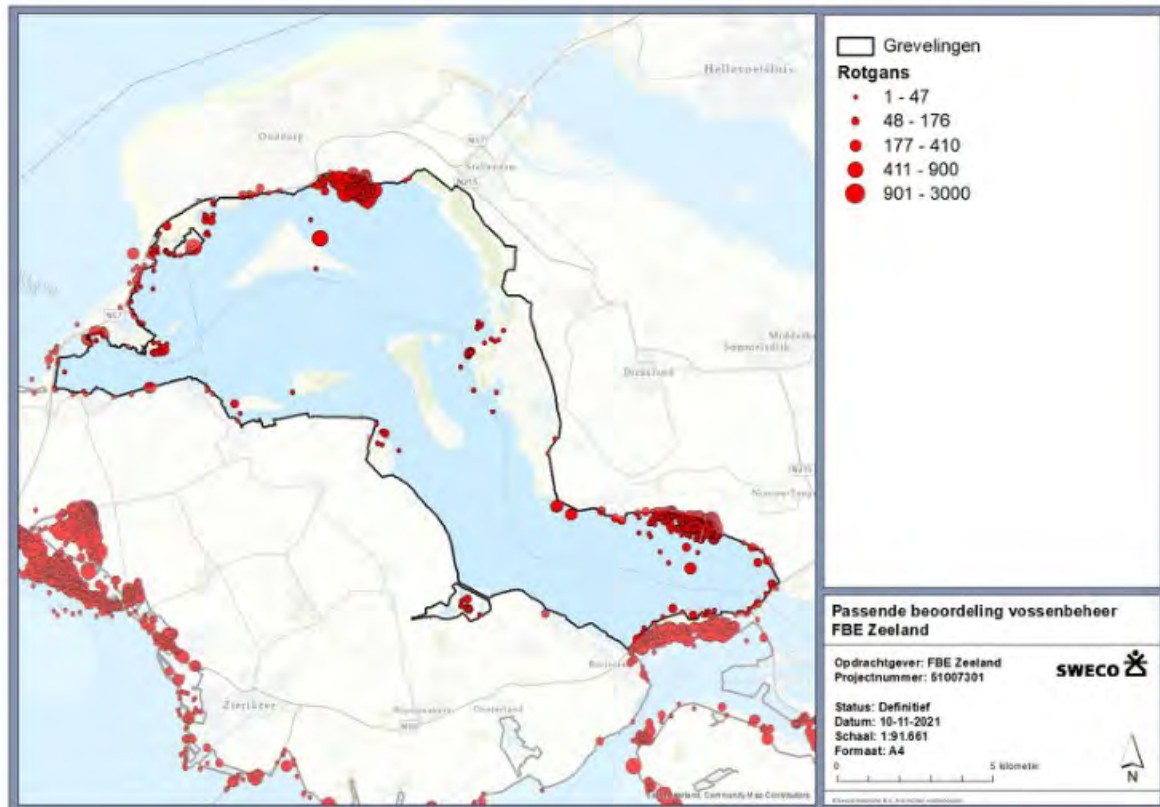
Verspreiding niet-broedvogels

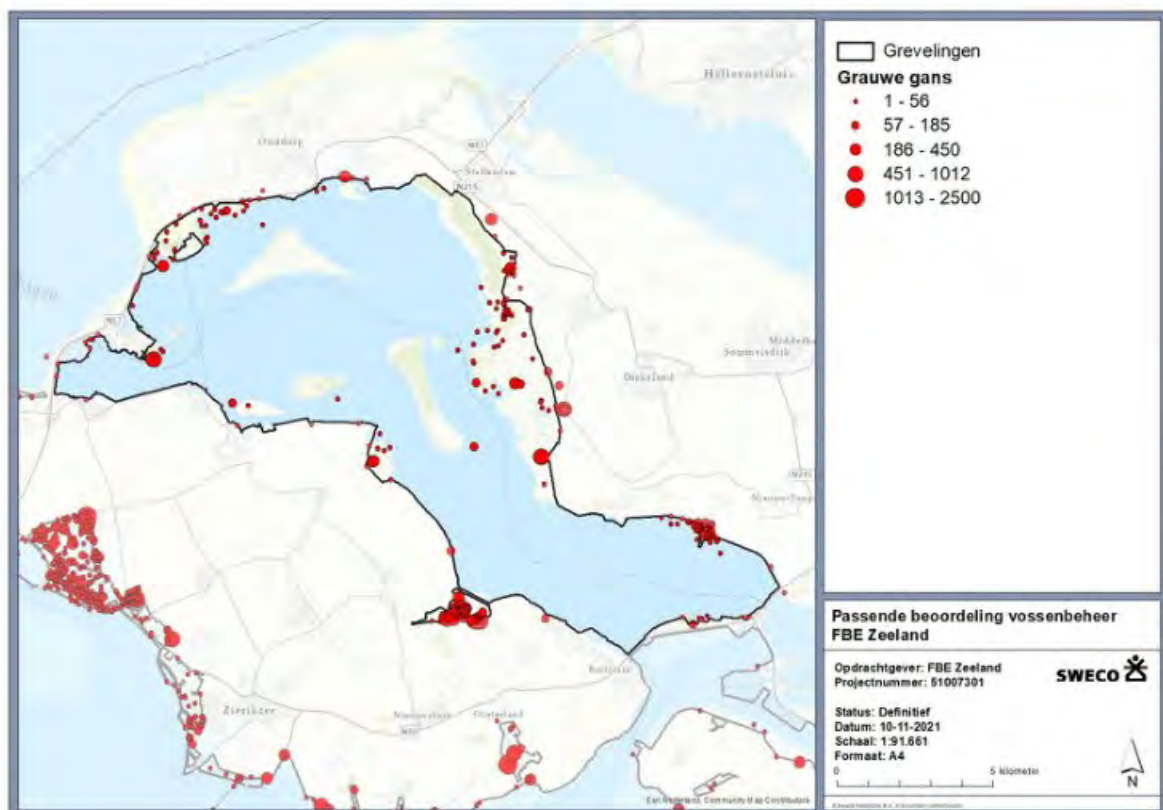
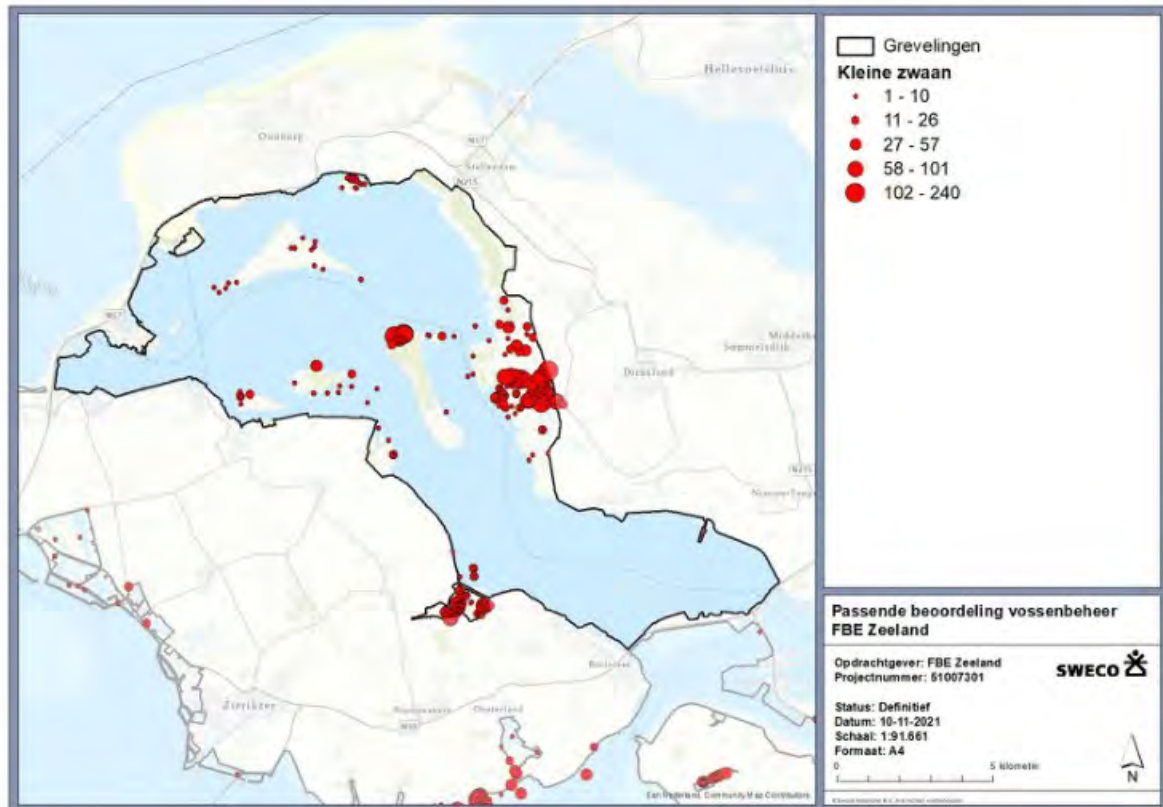
Ganzen en zwanen

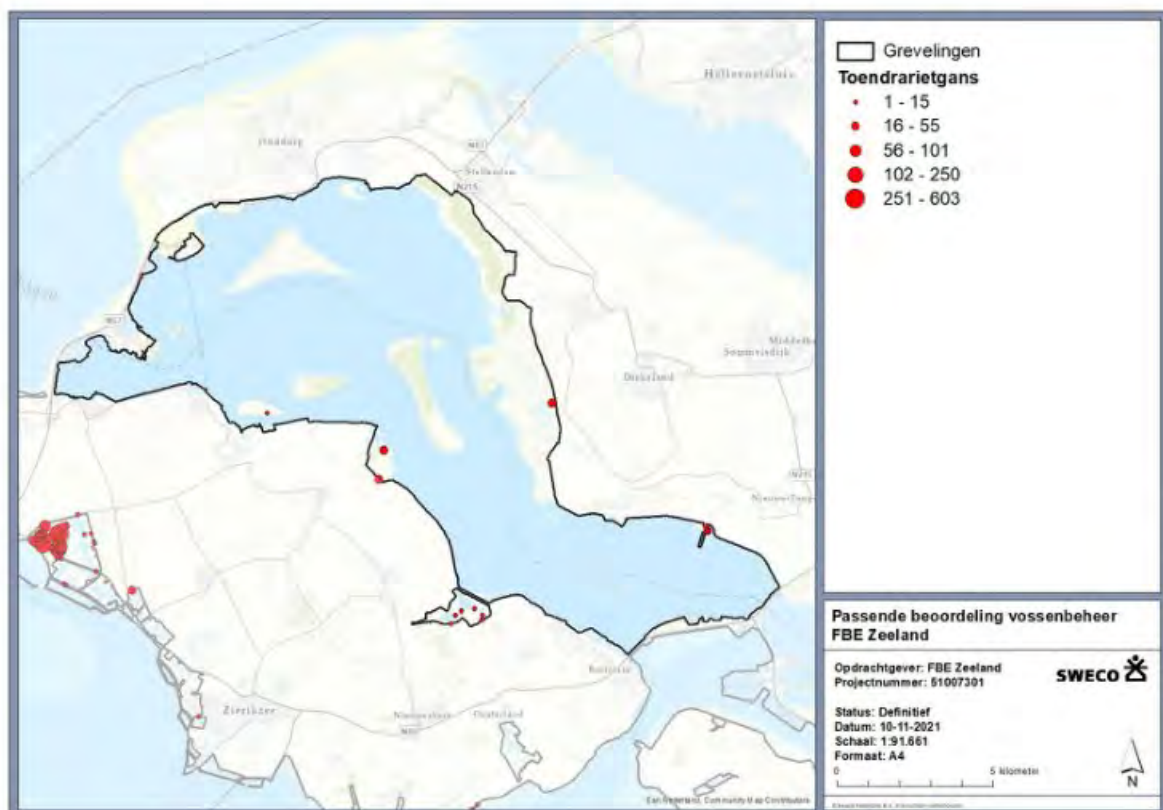
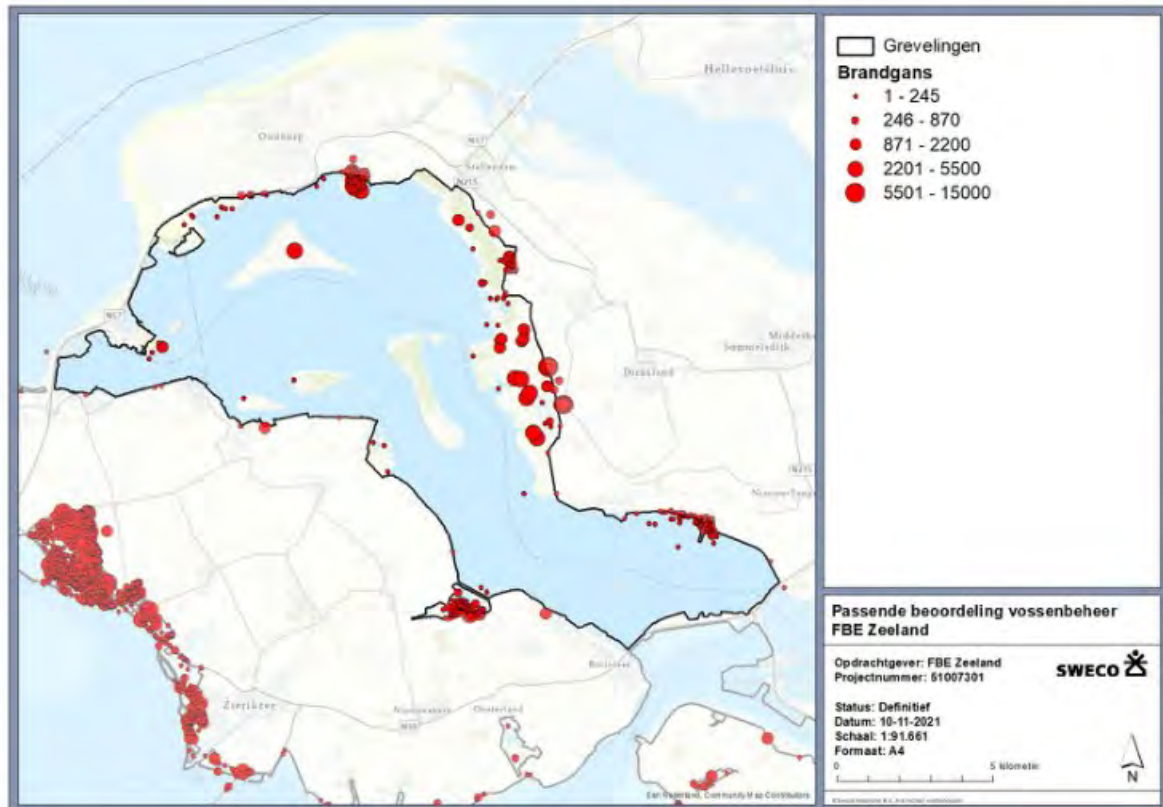

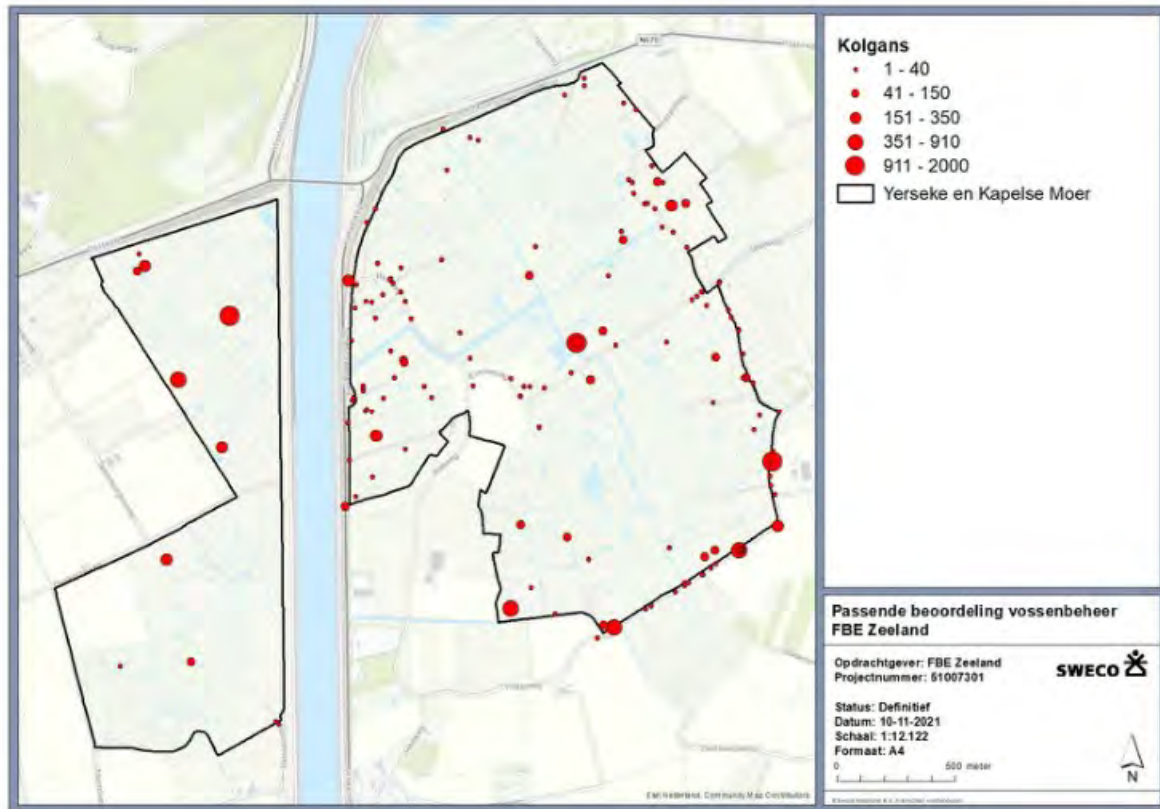

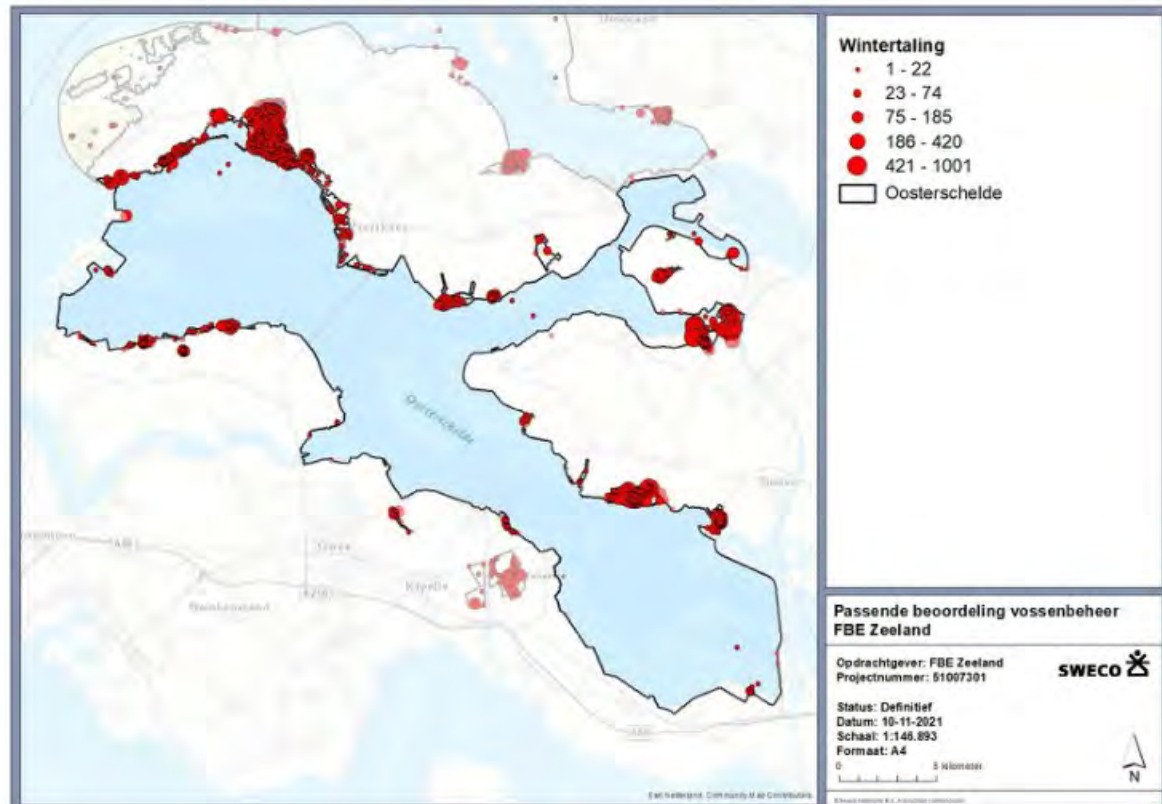
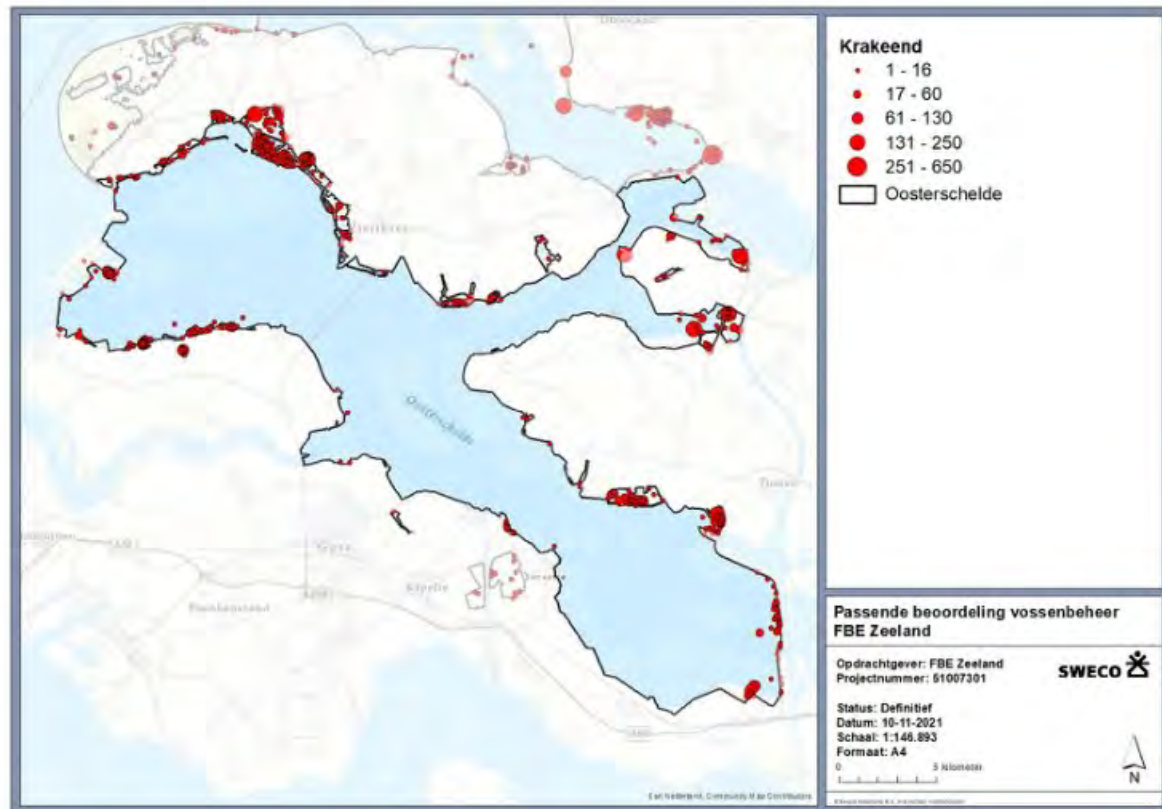

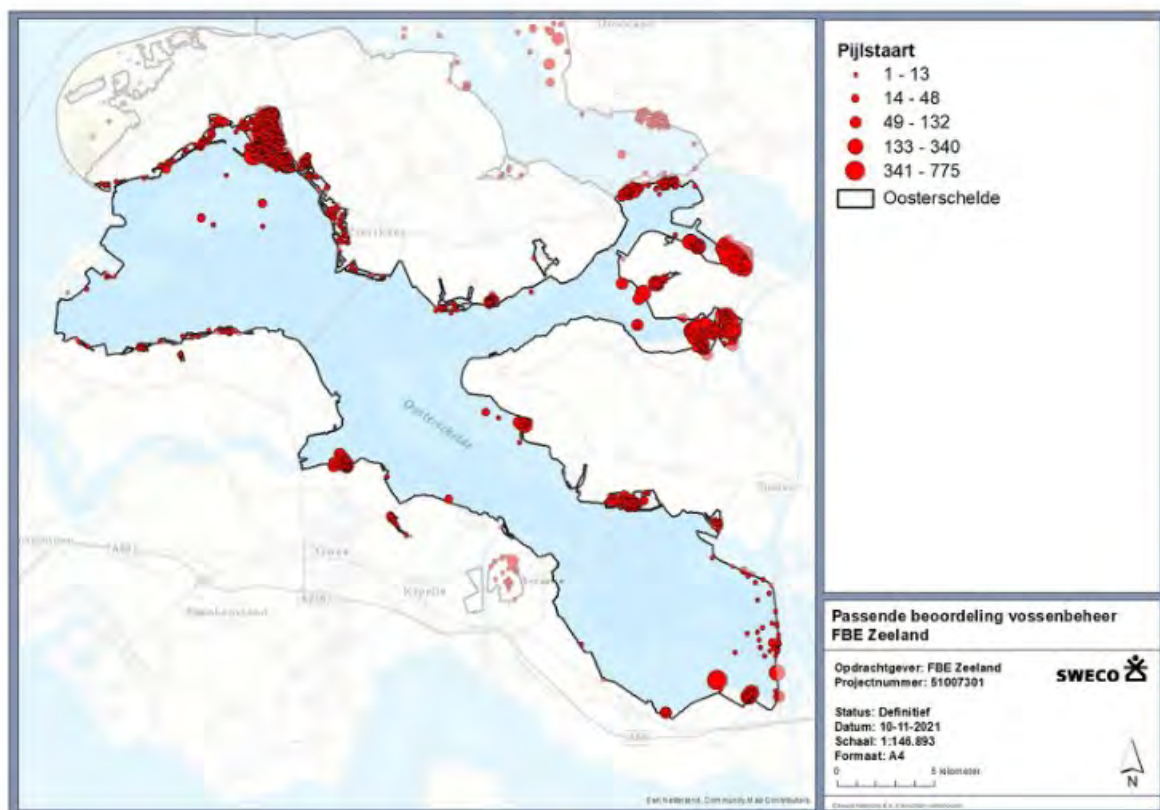
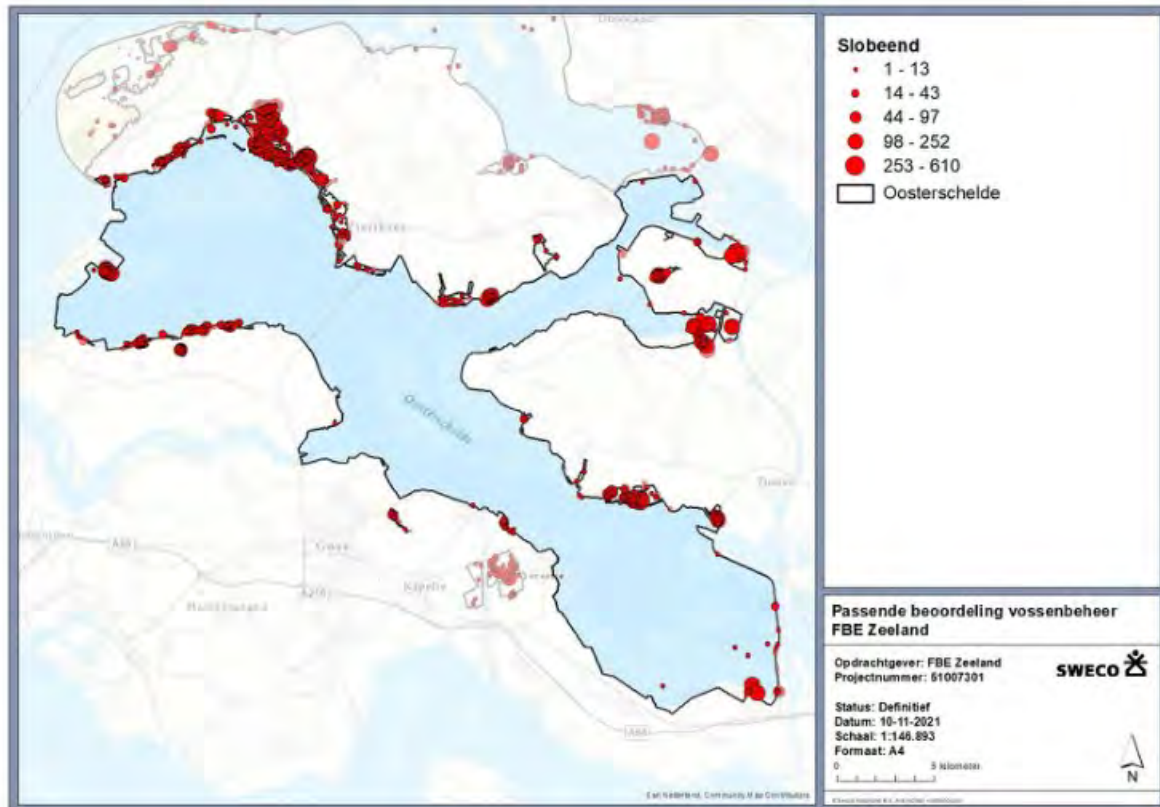

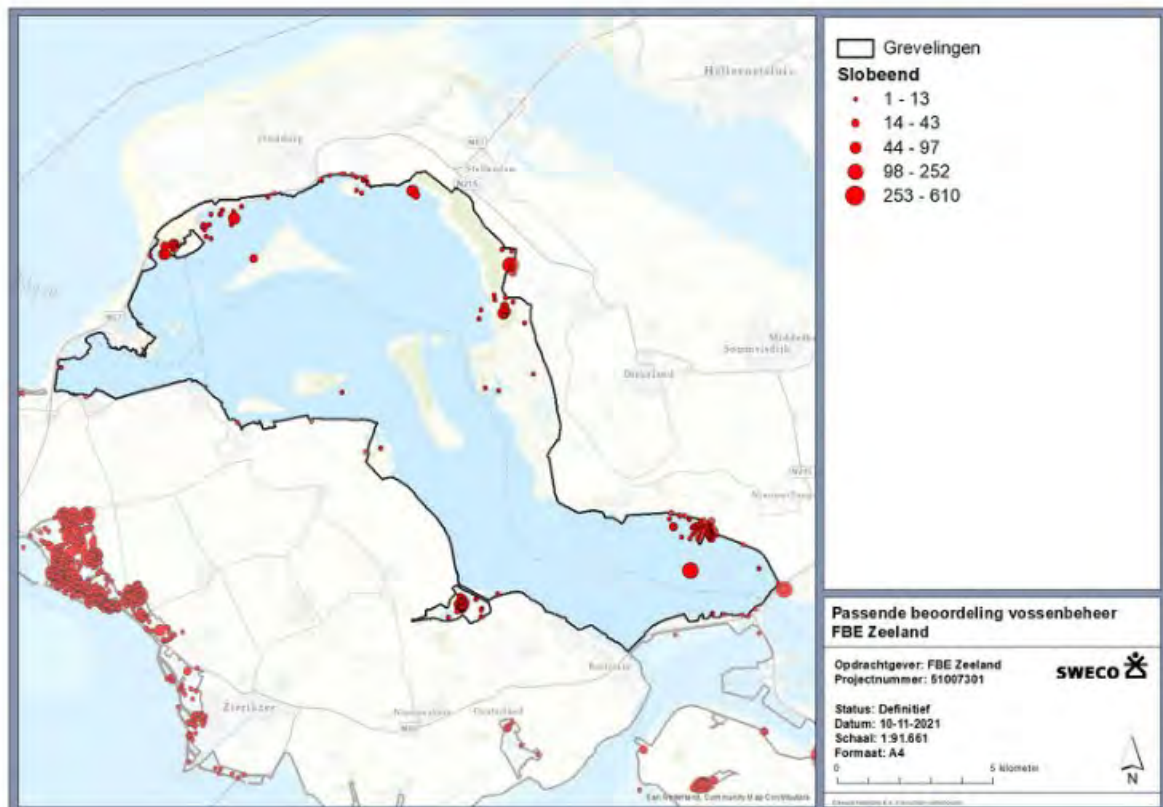
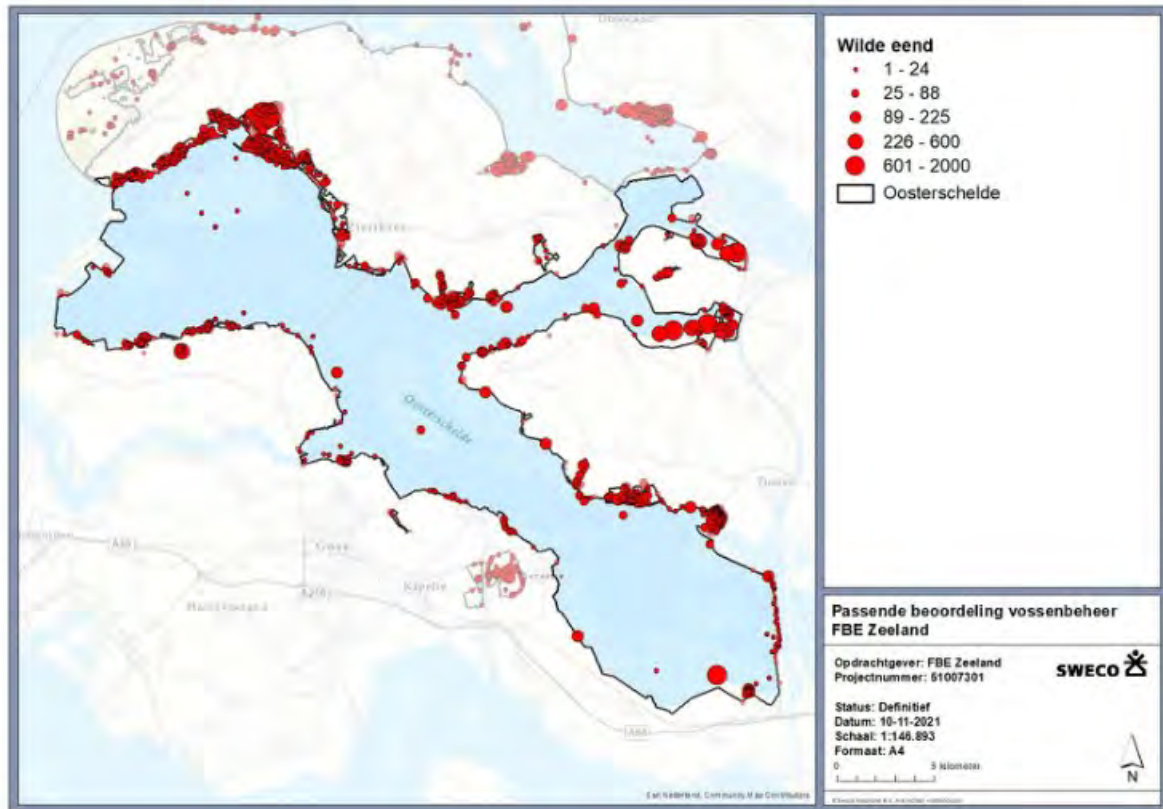

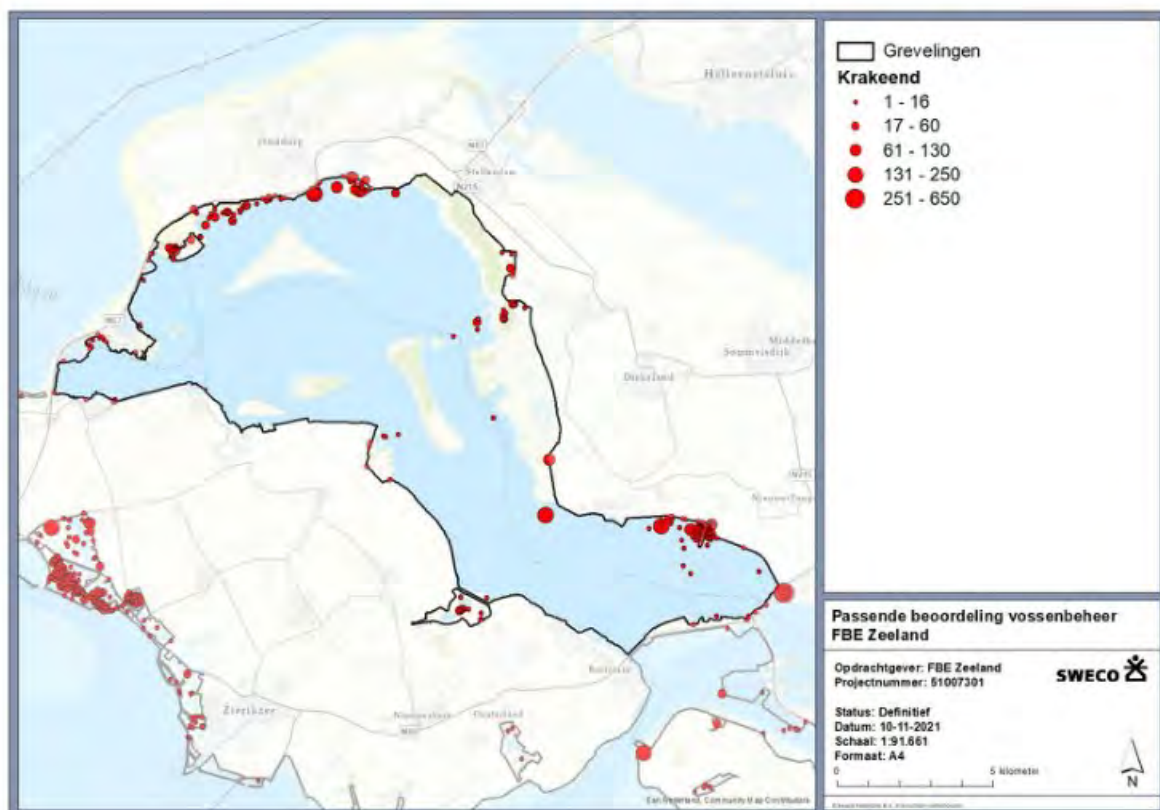
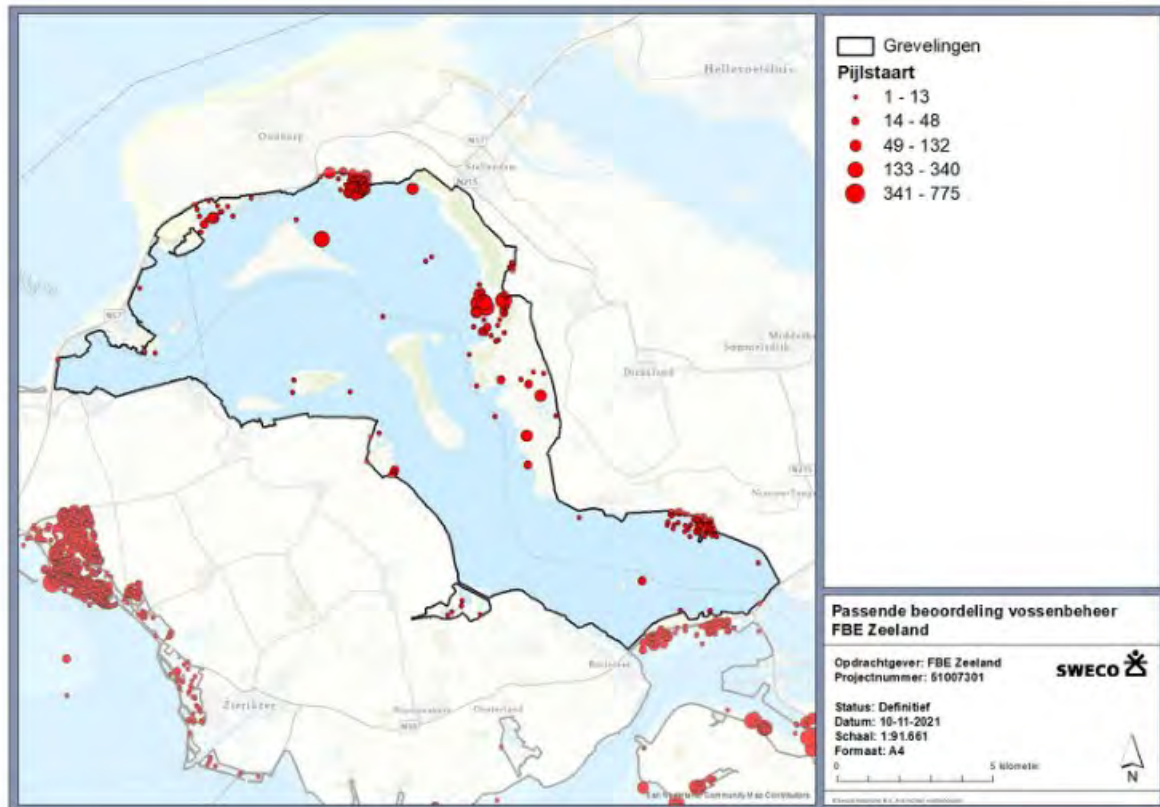

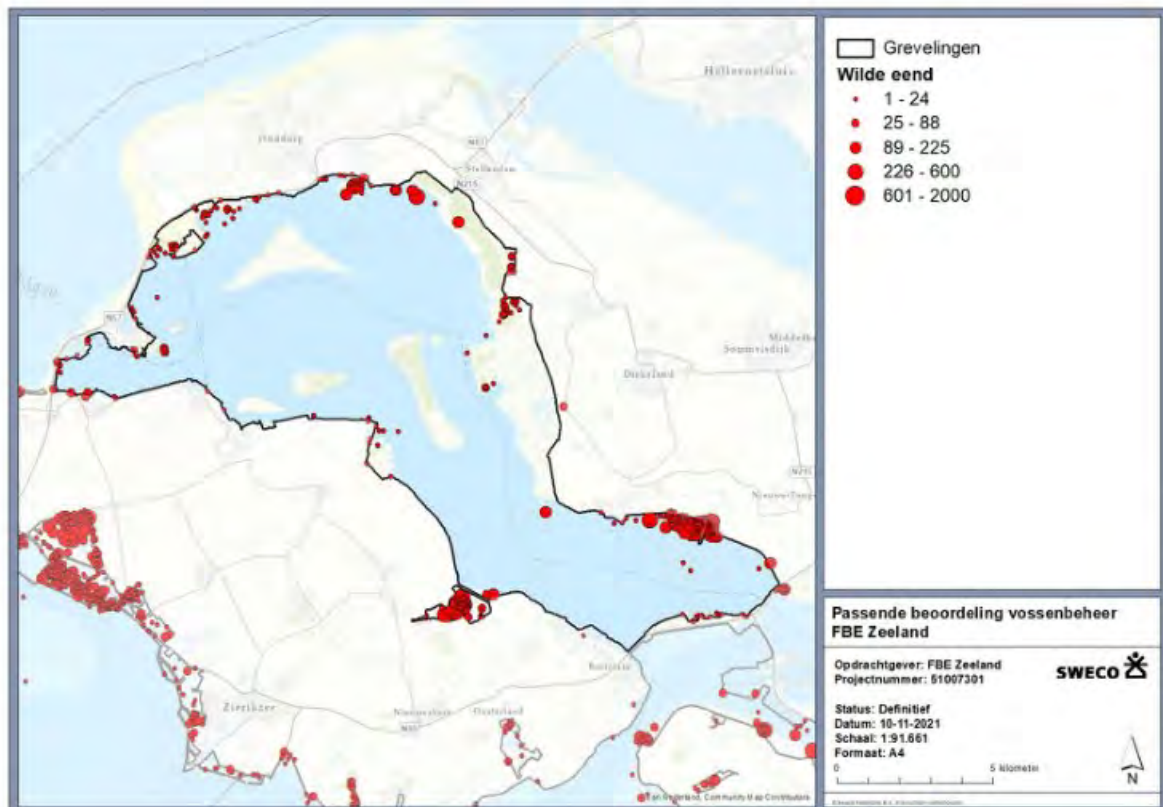
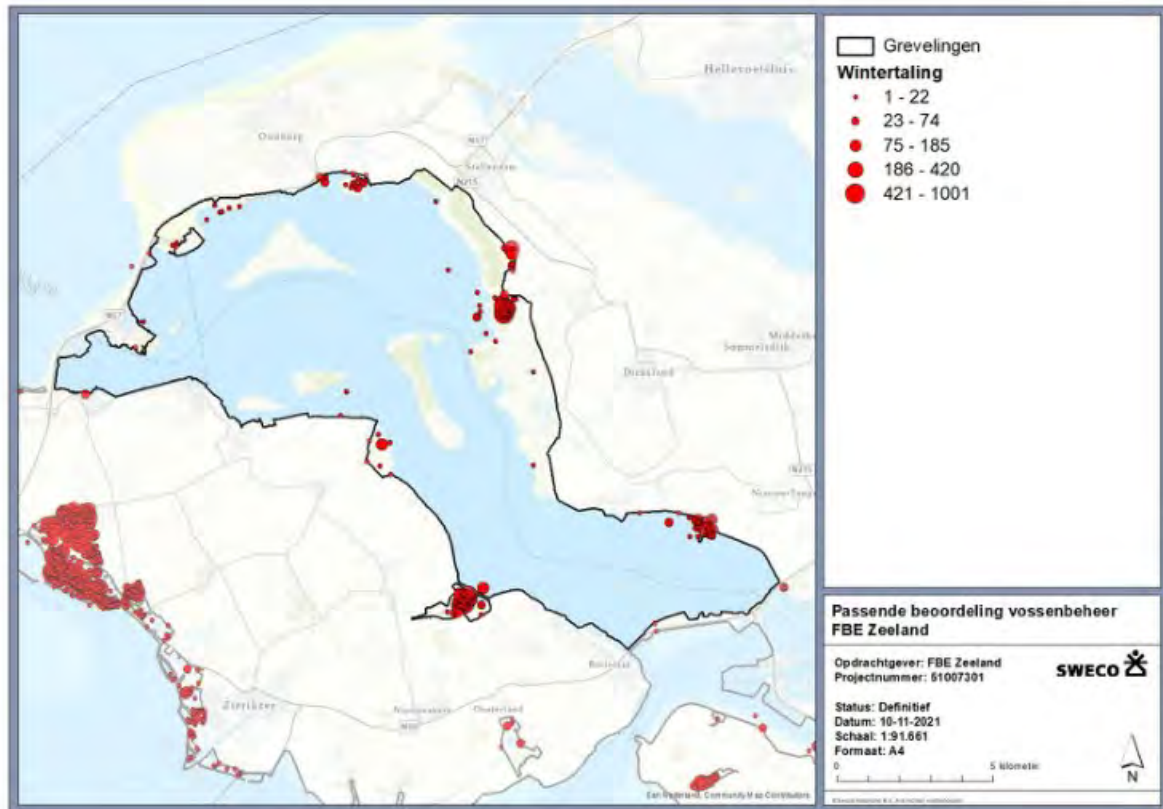

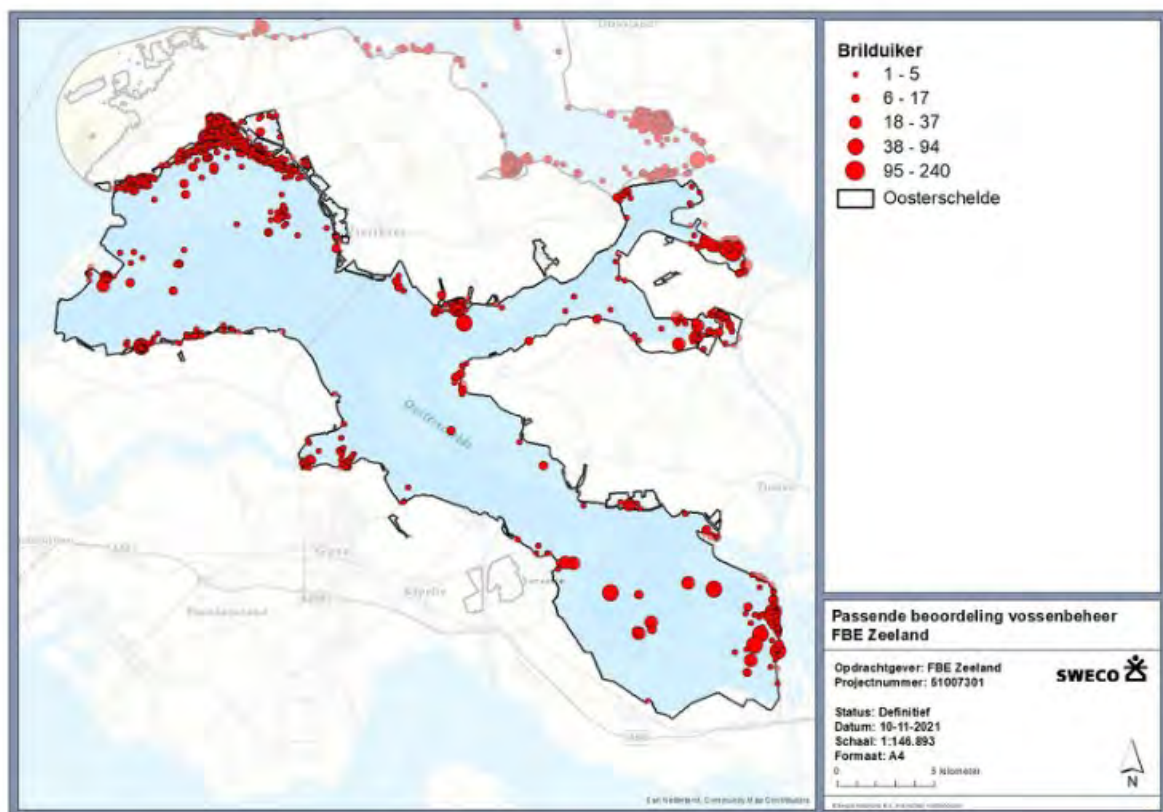
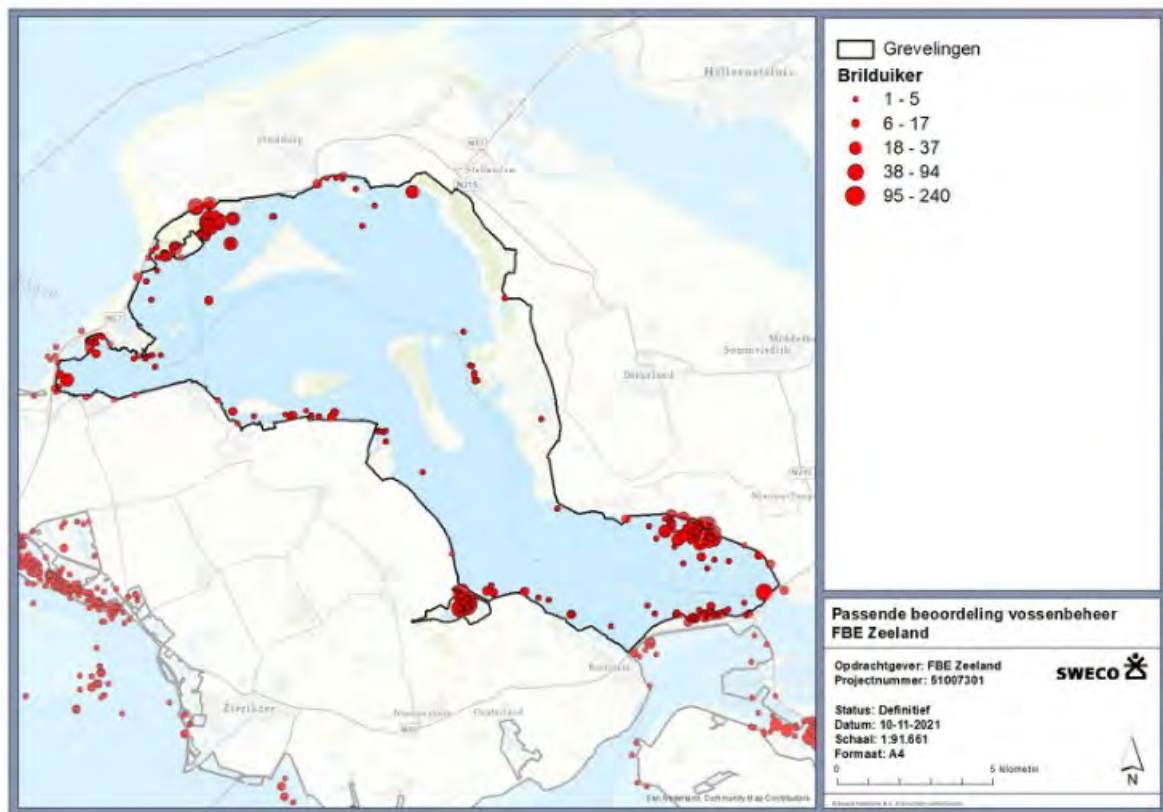

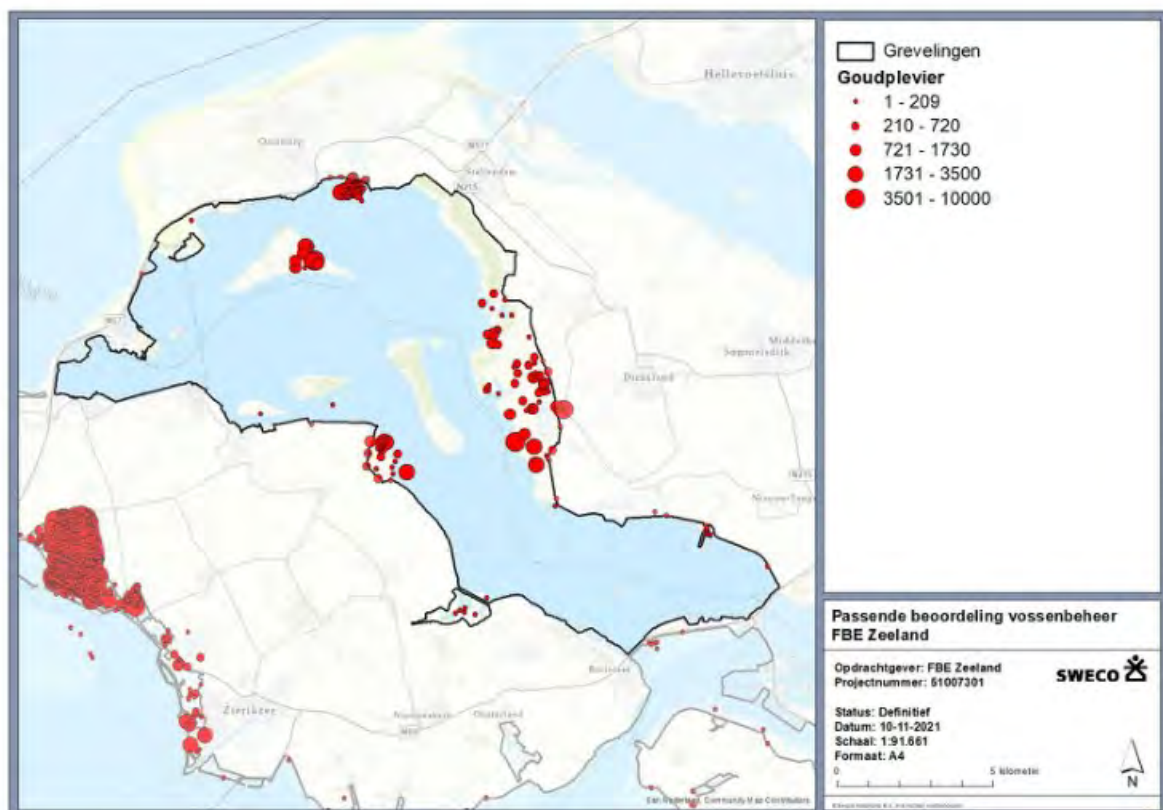
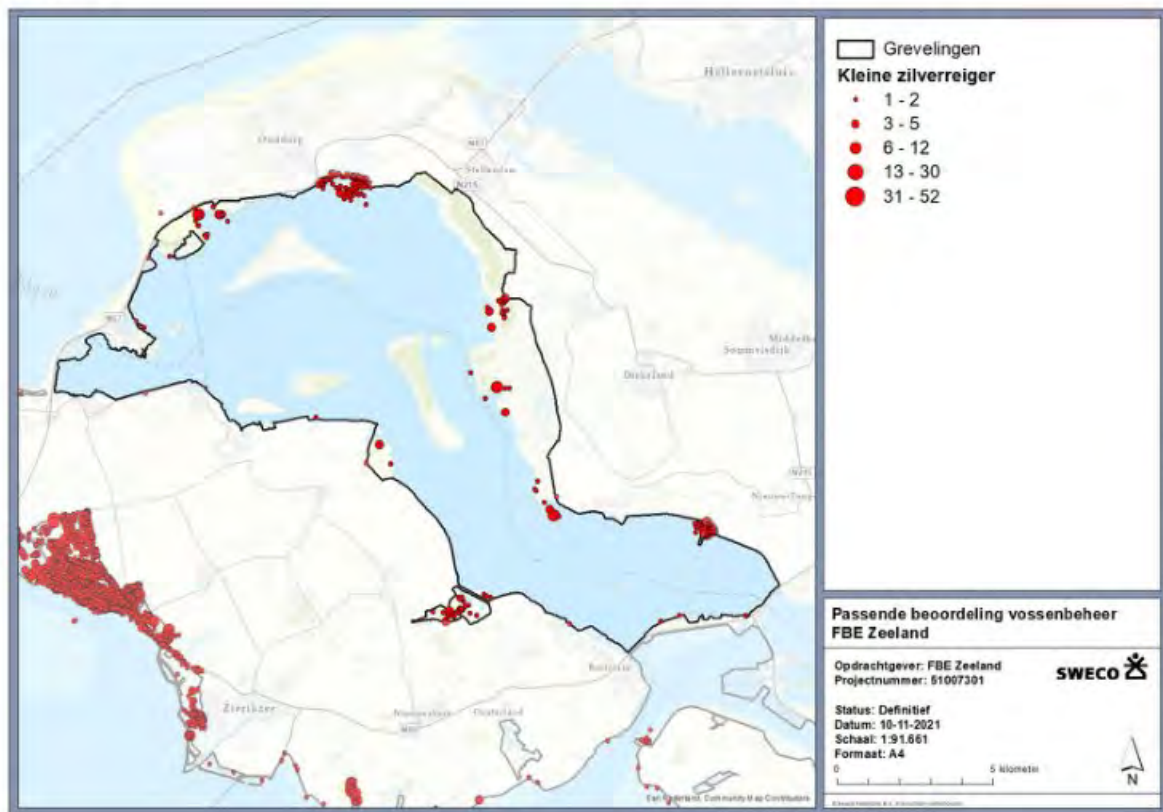

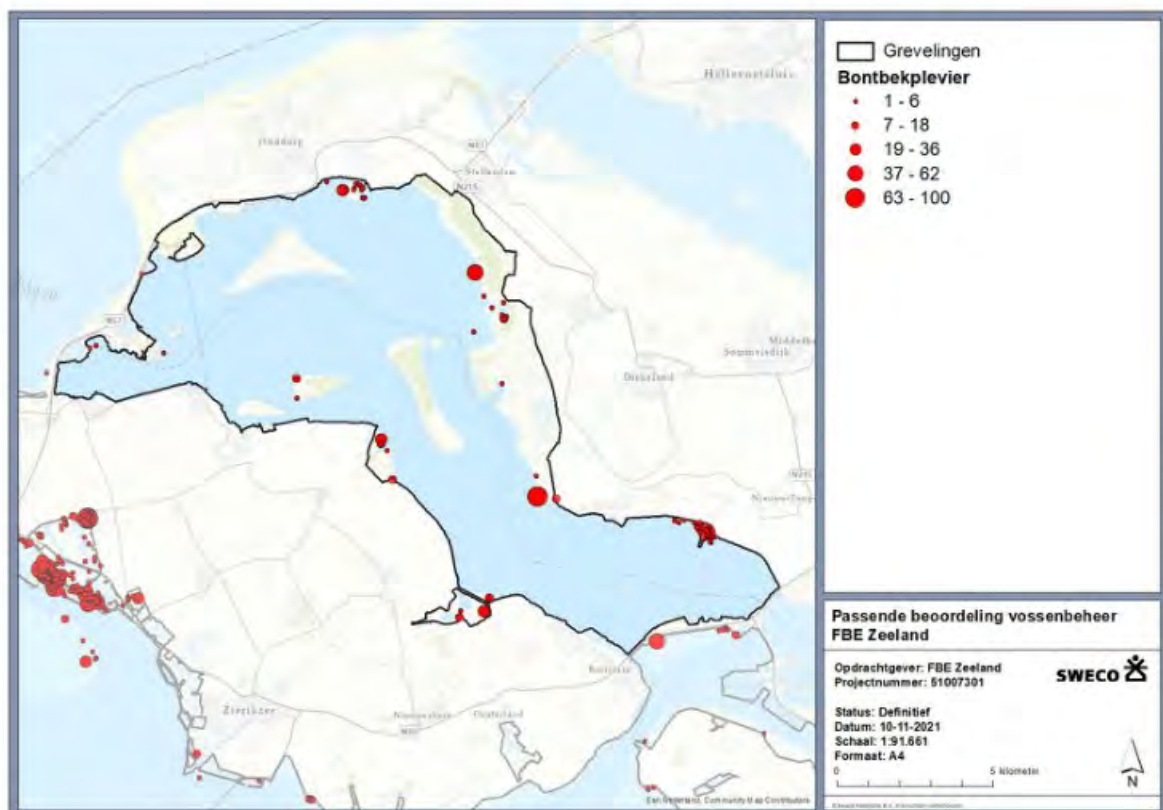
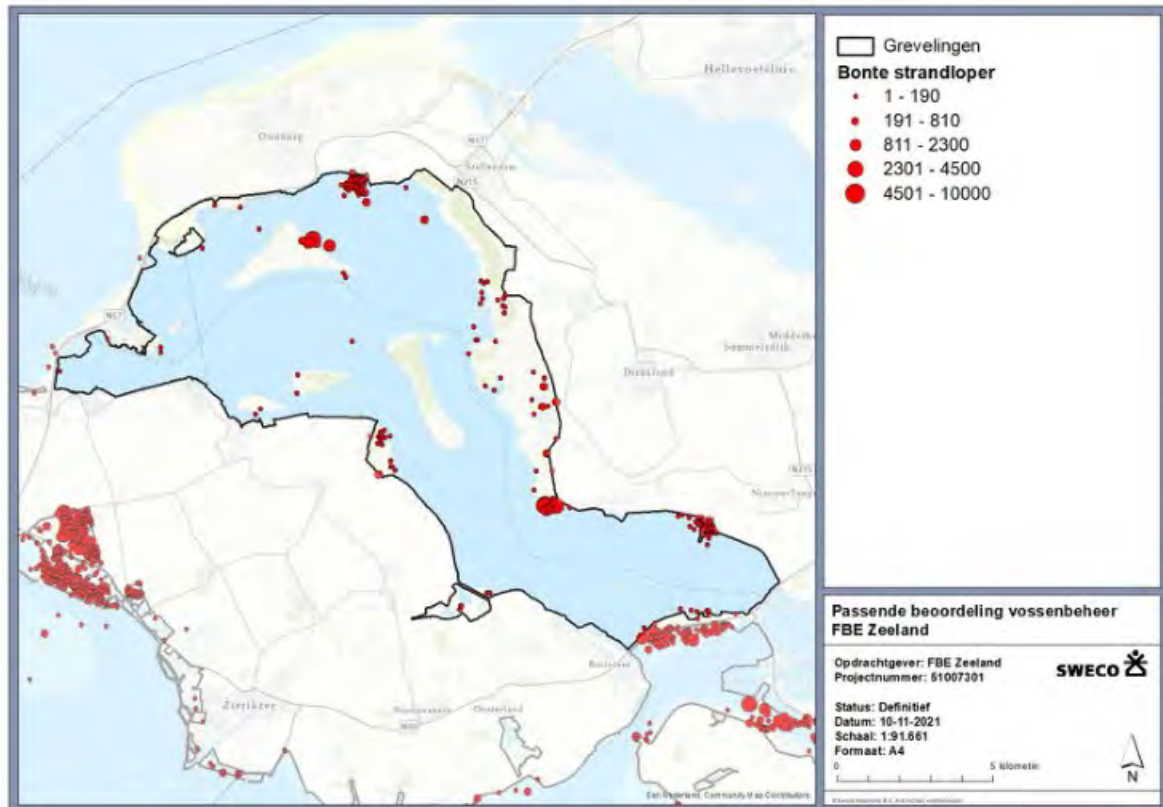

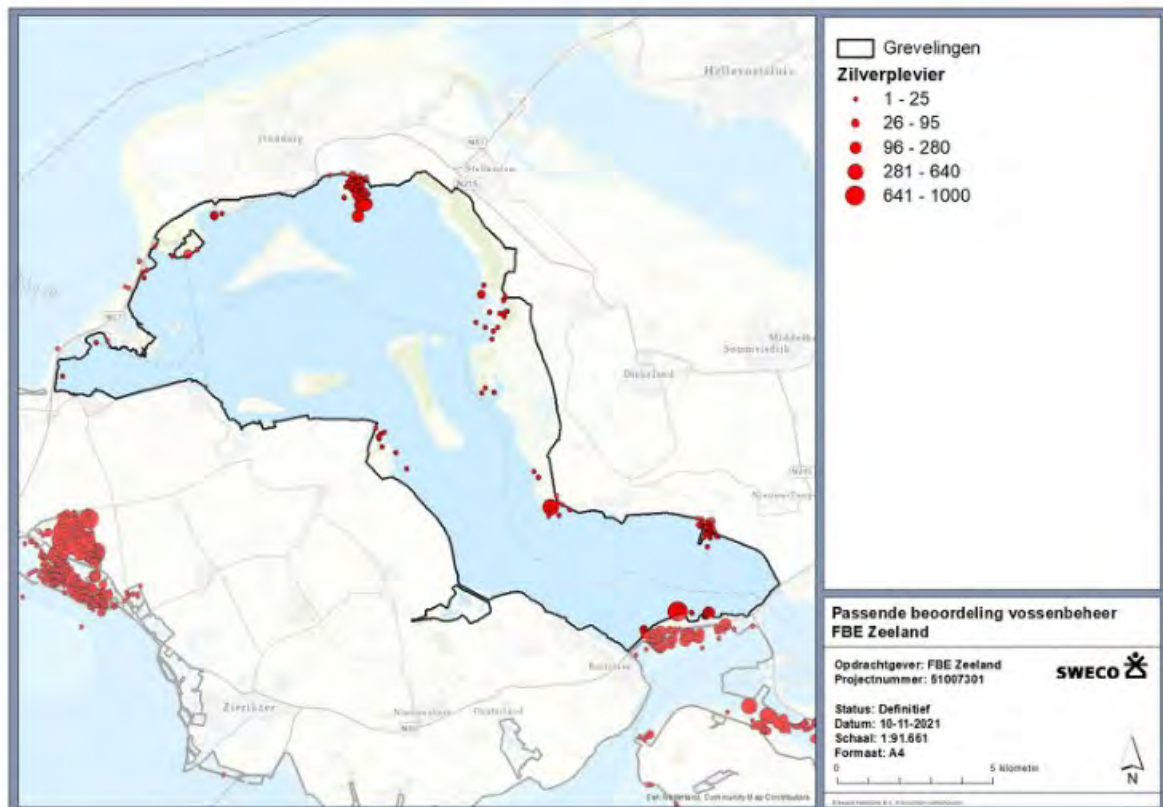
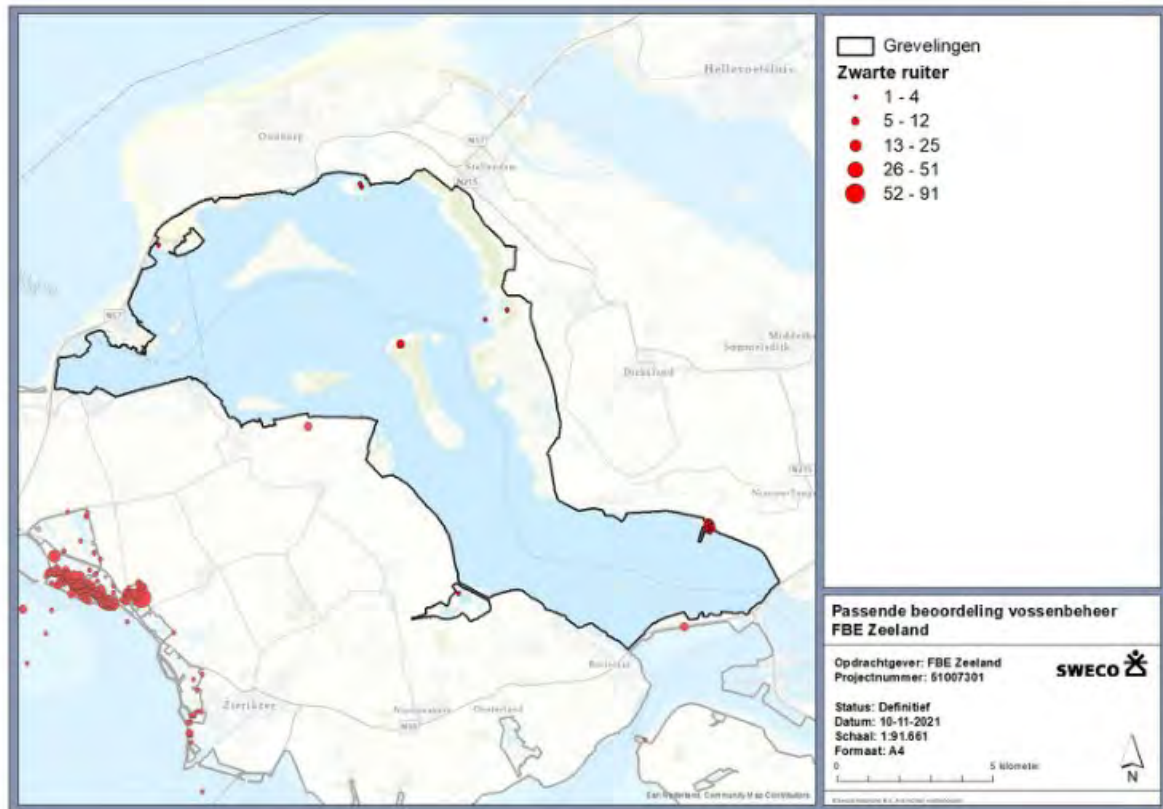
Duikeenden

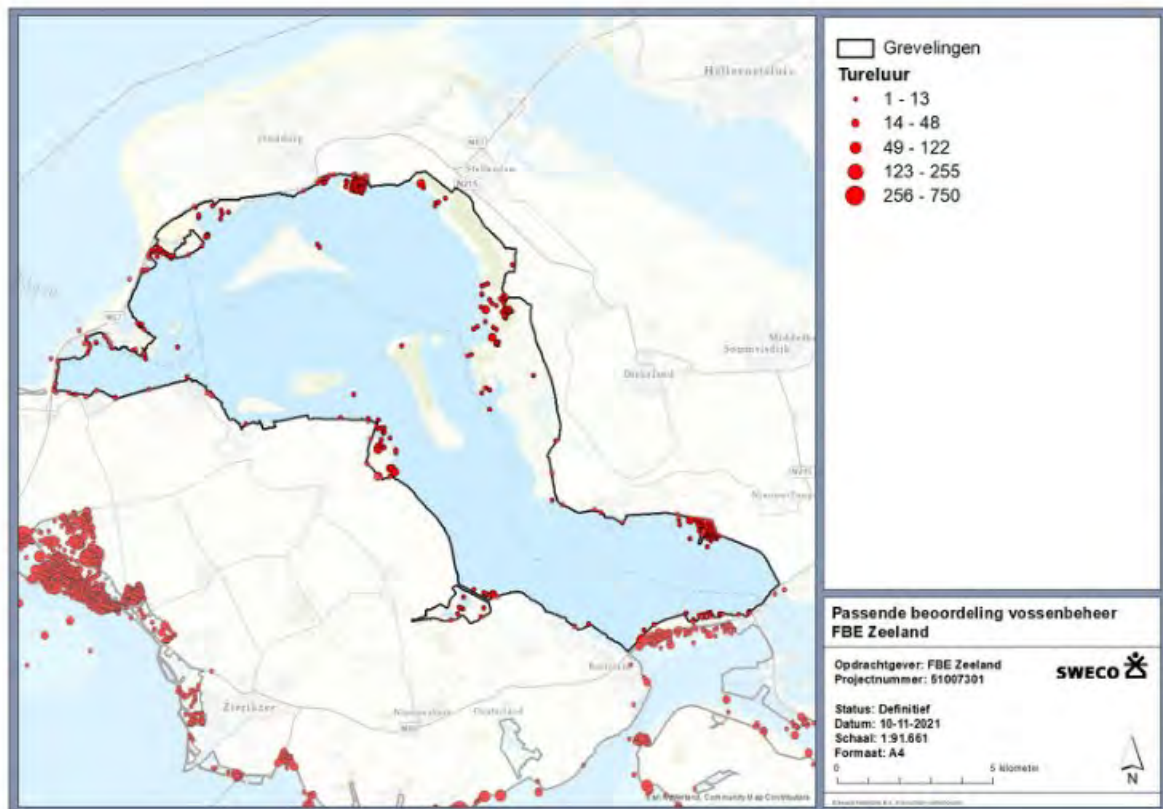
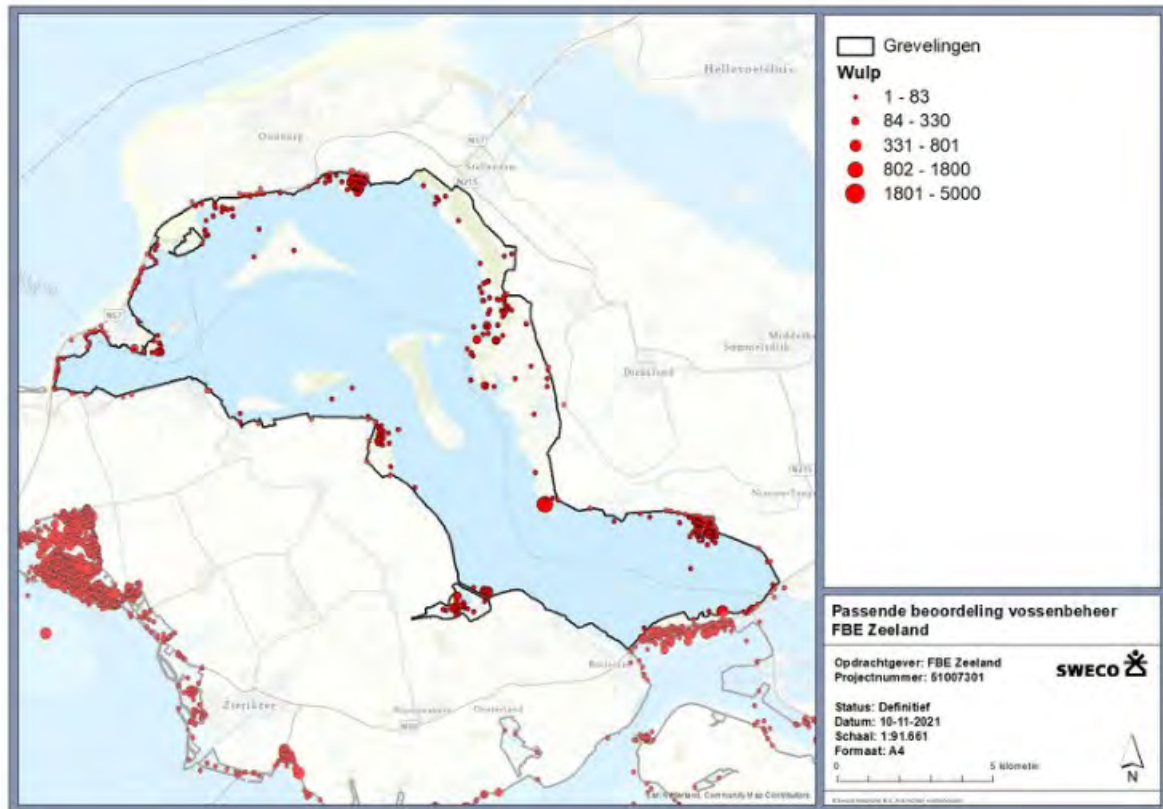

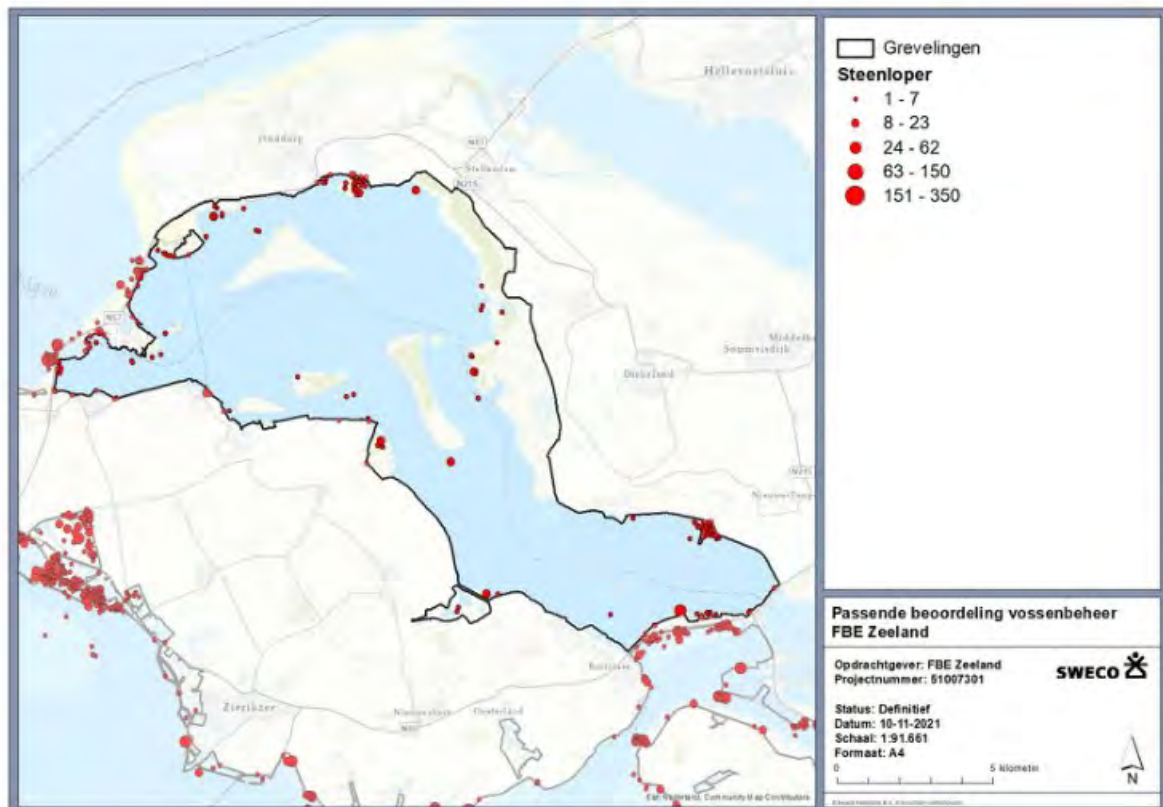
Steltlopers

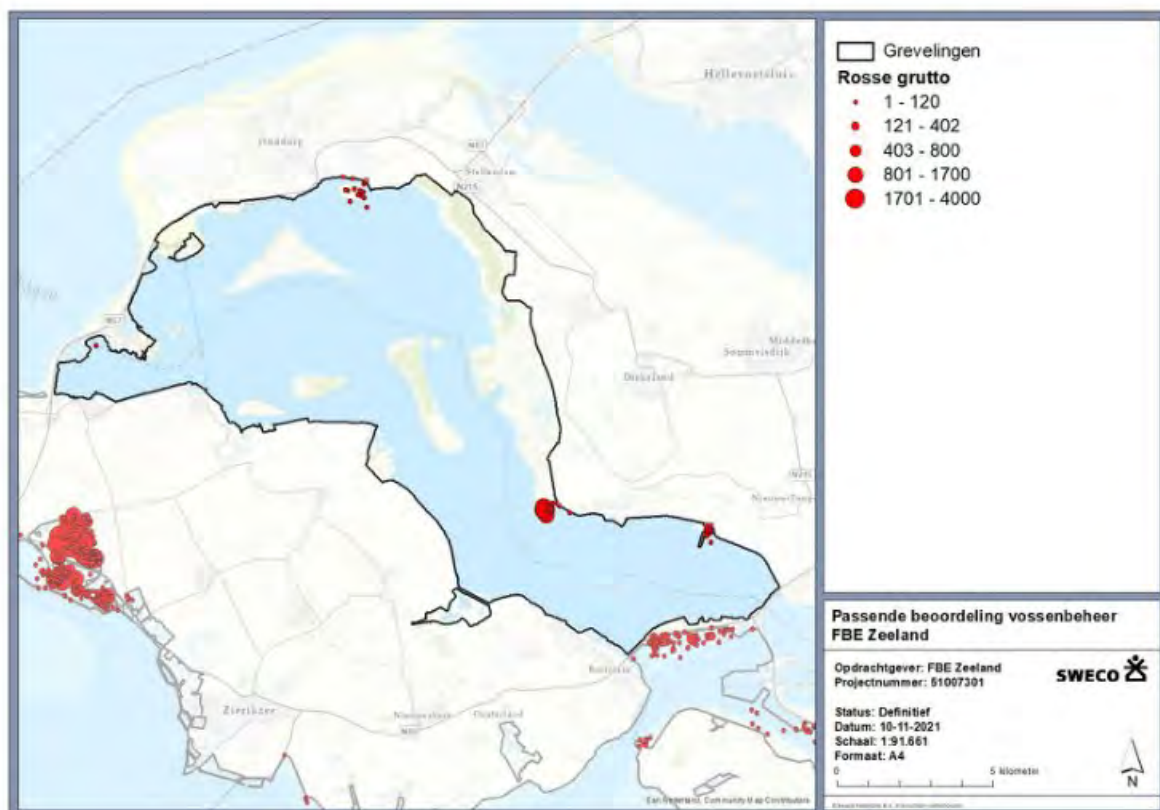
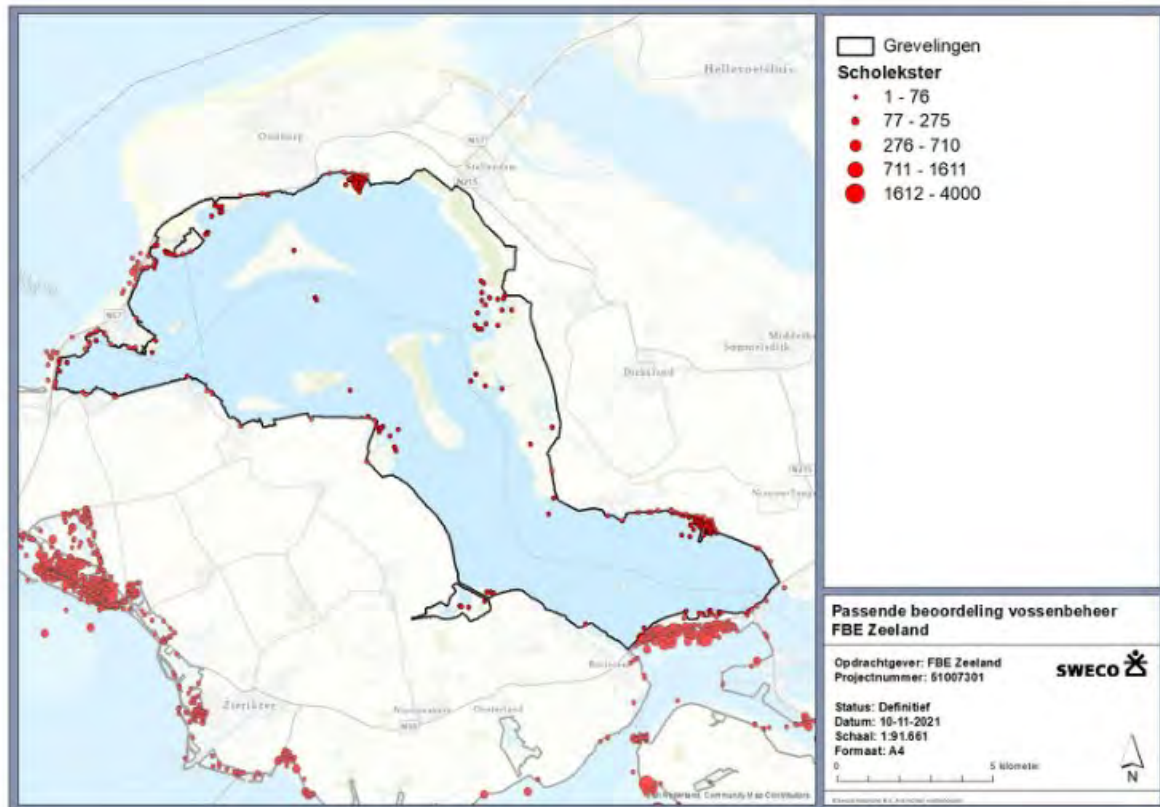

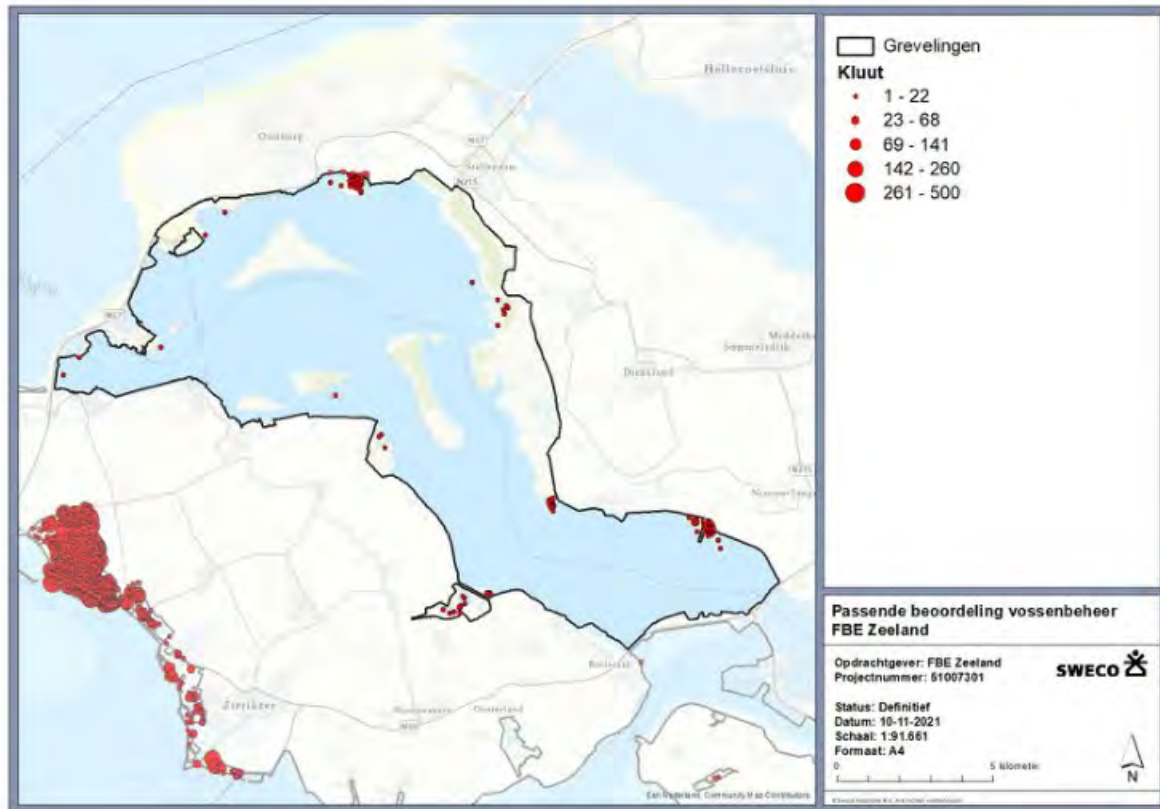

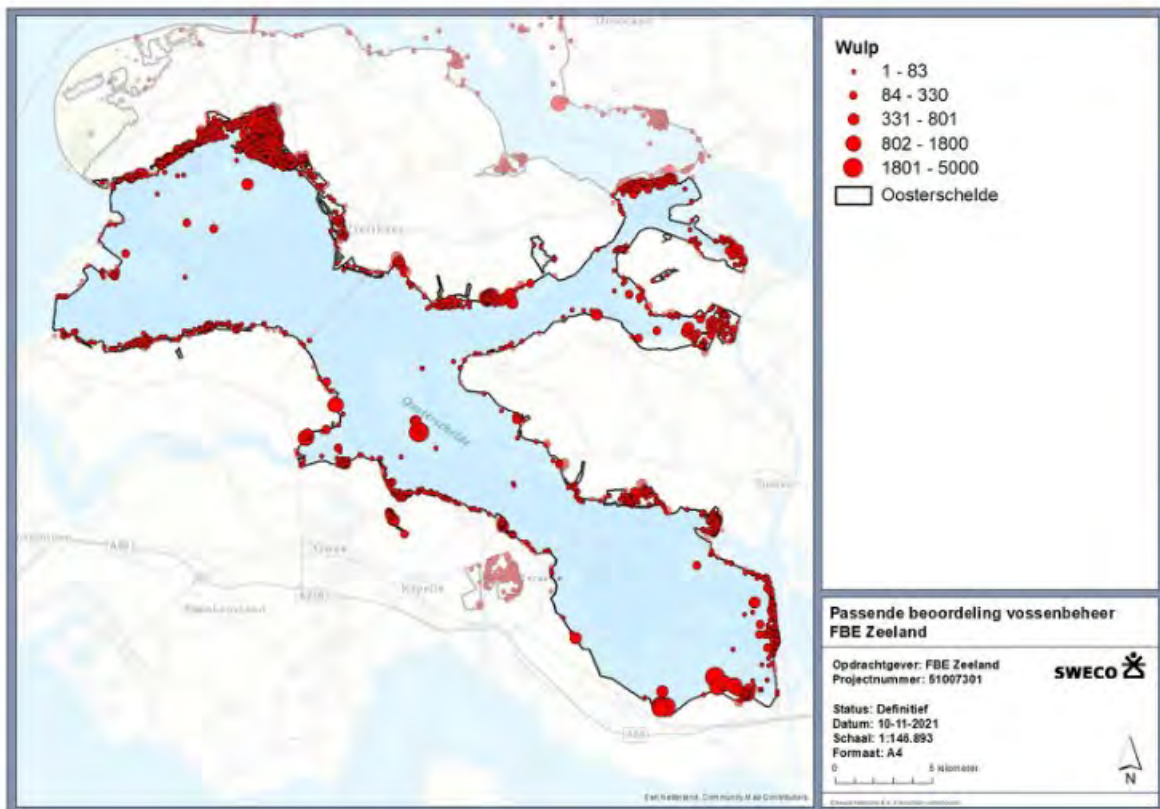
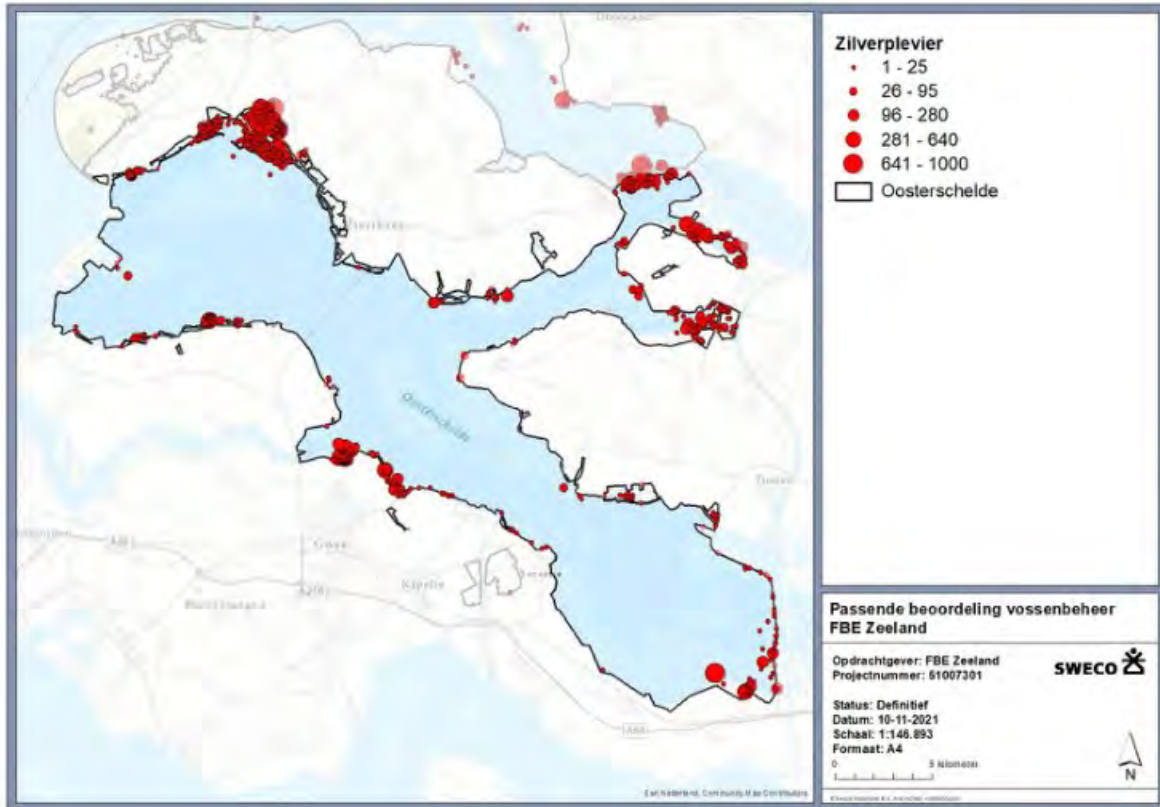

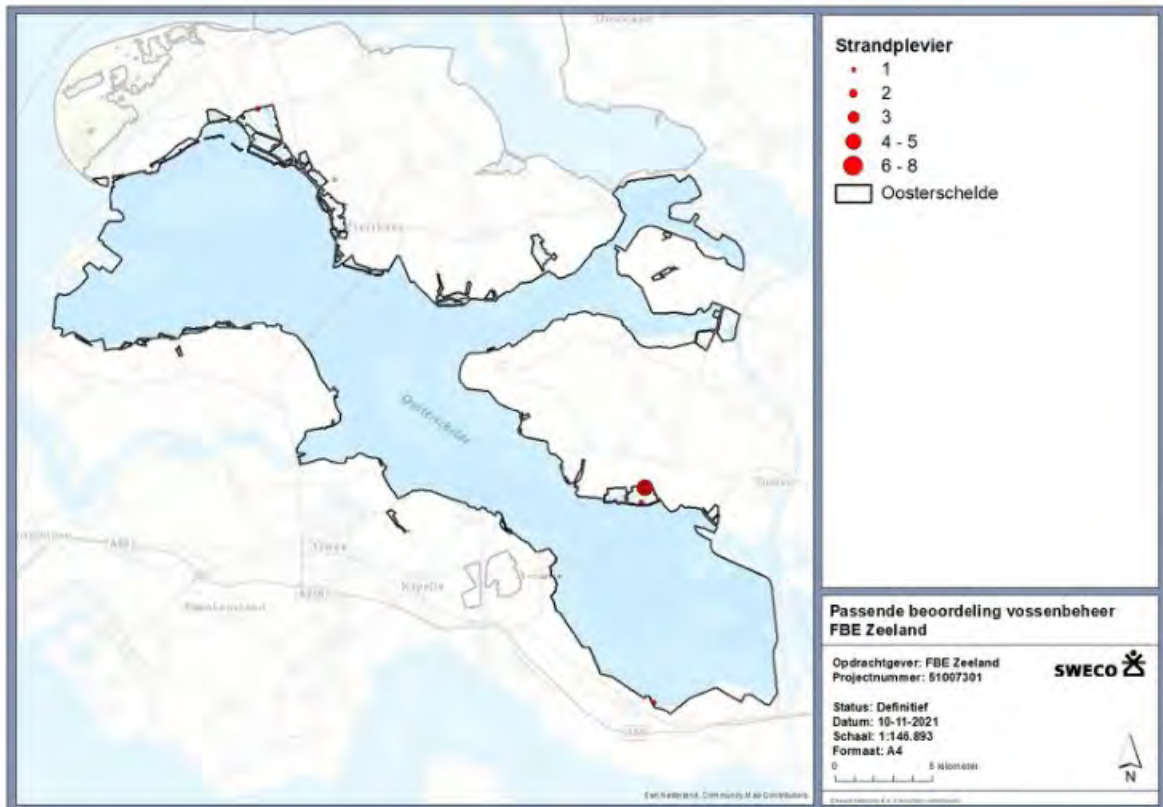
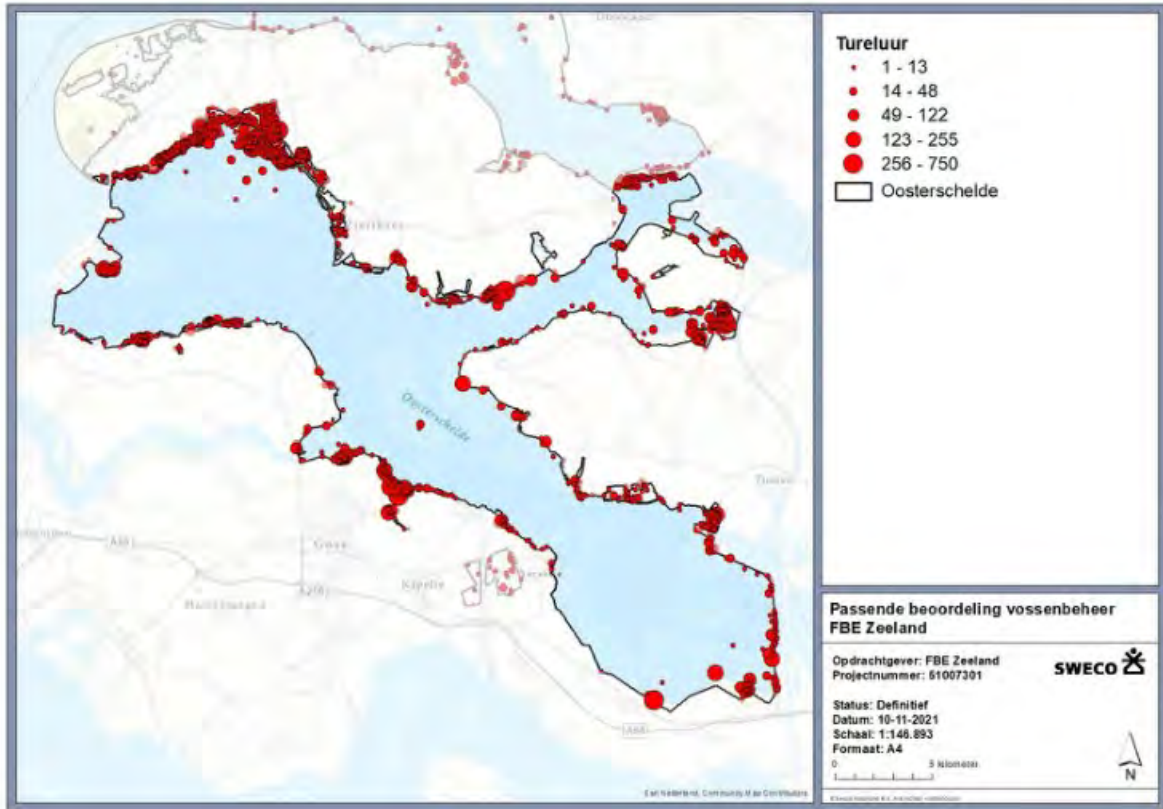

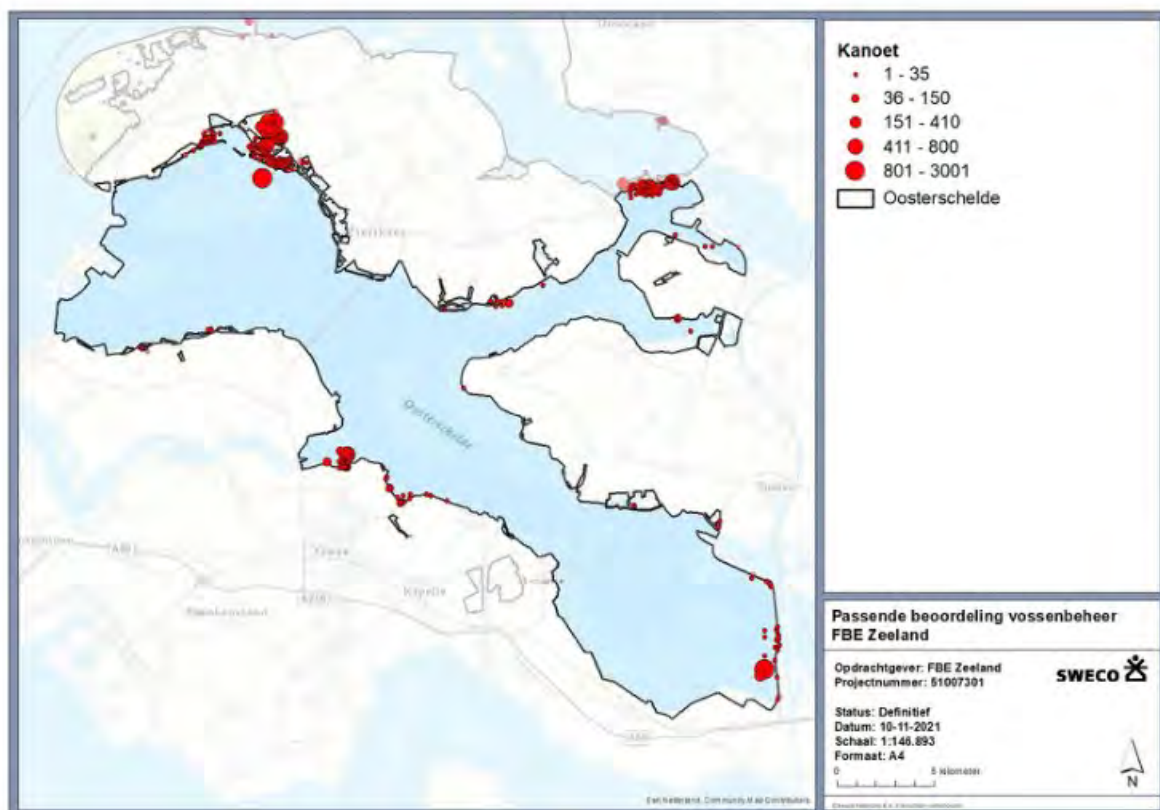
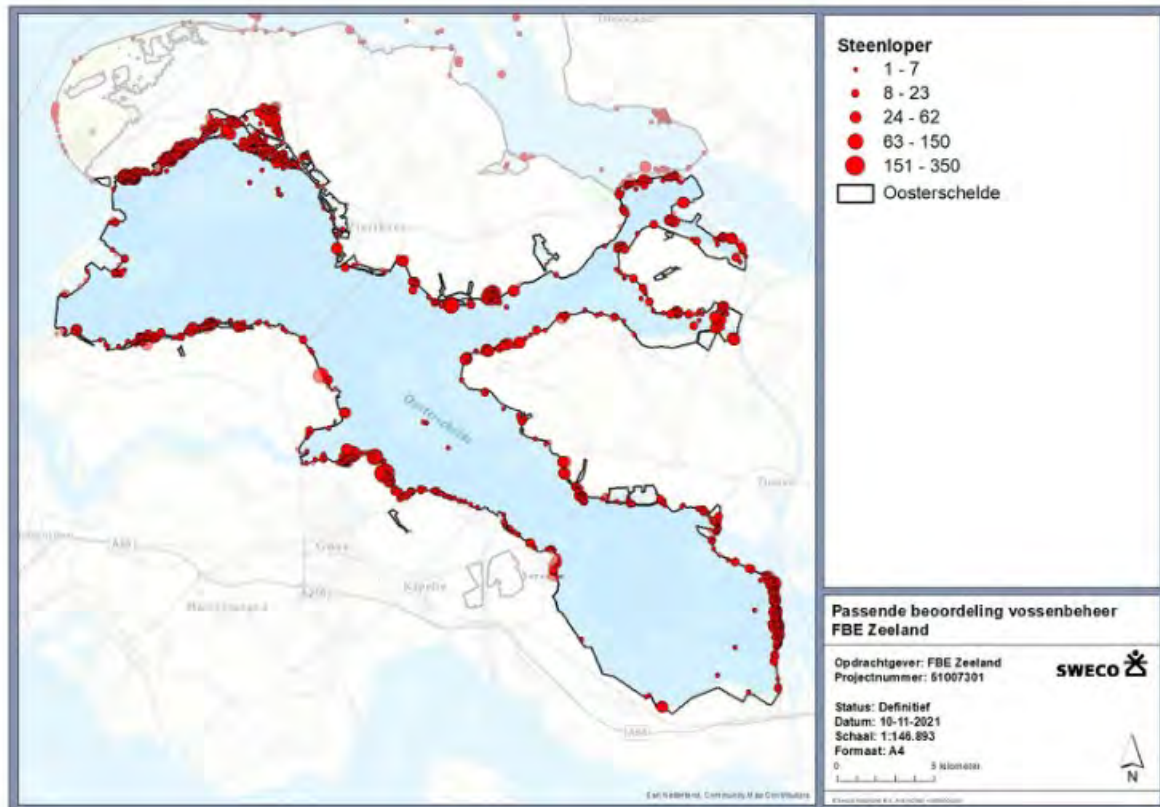

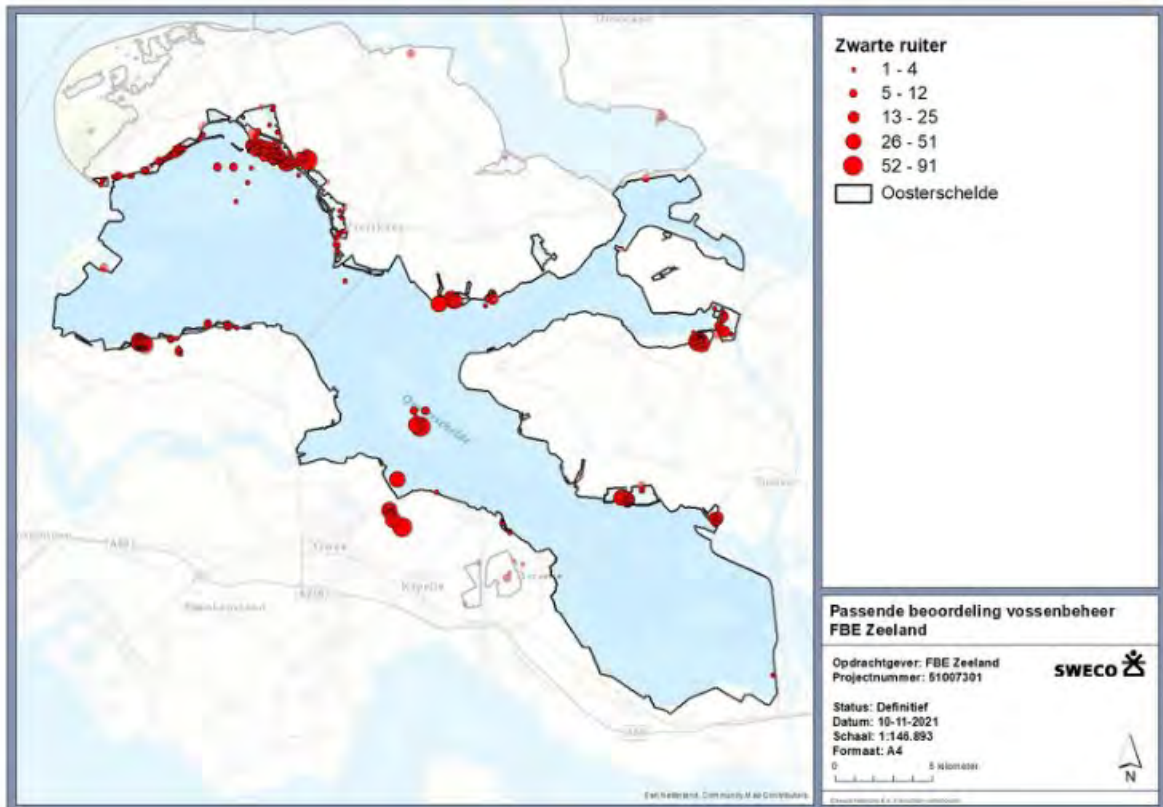
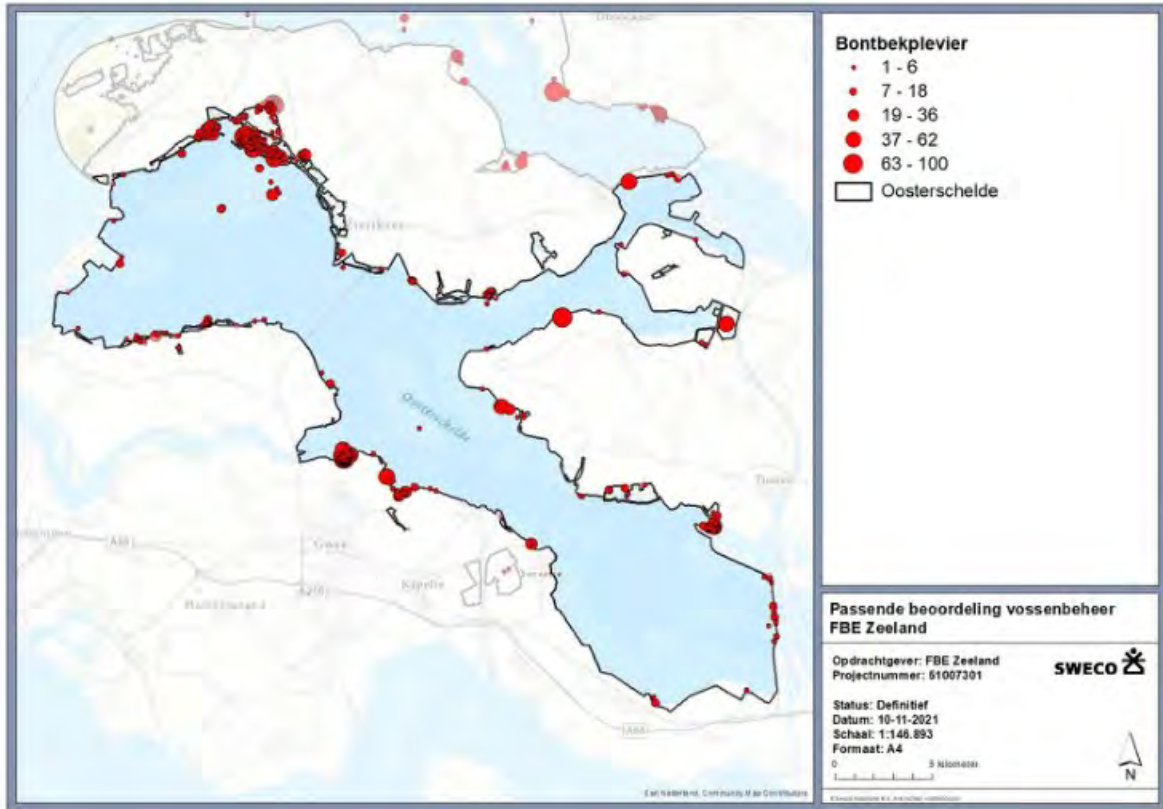

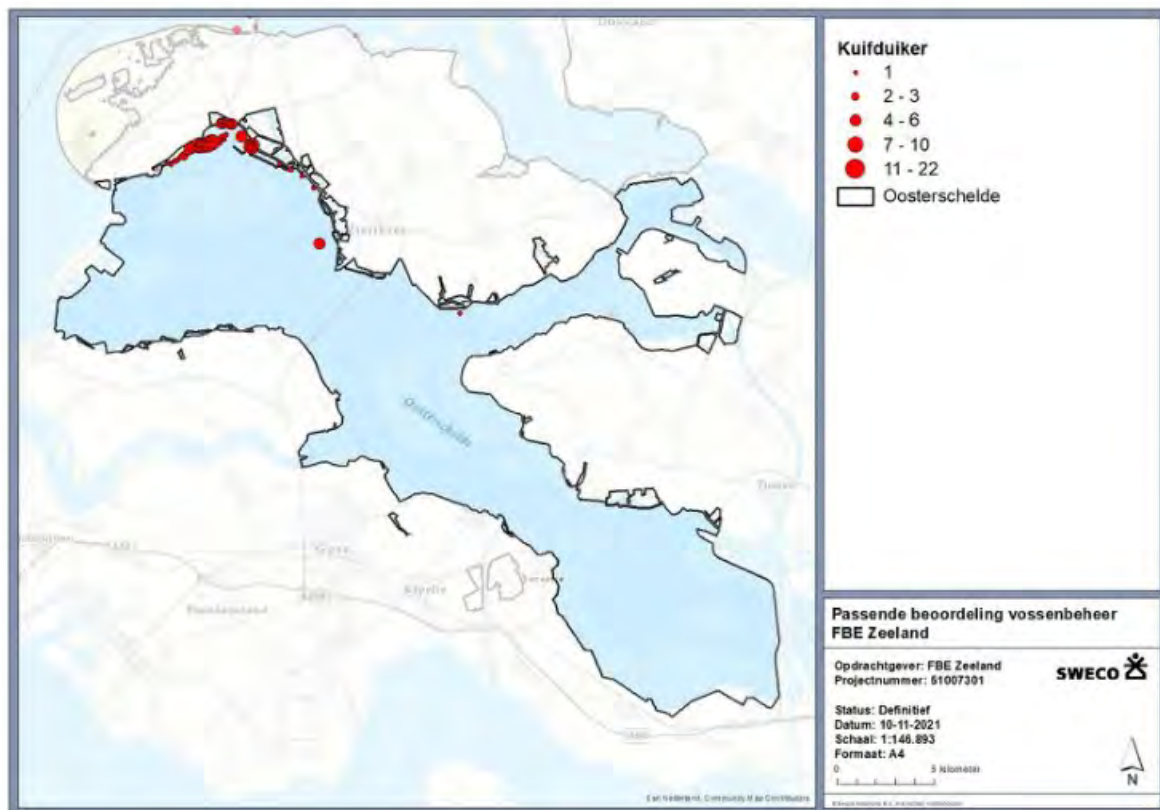
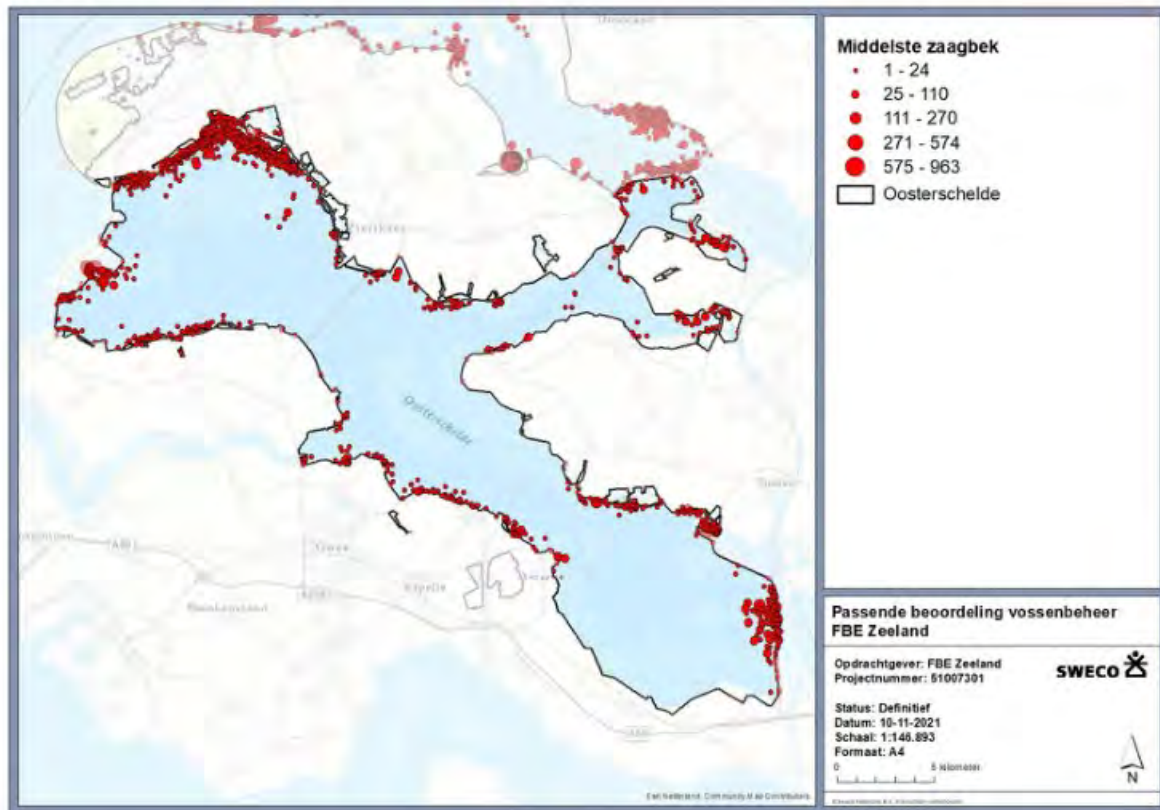

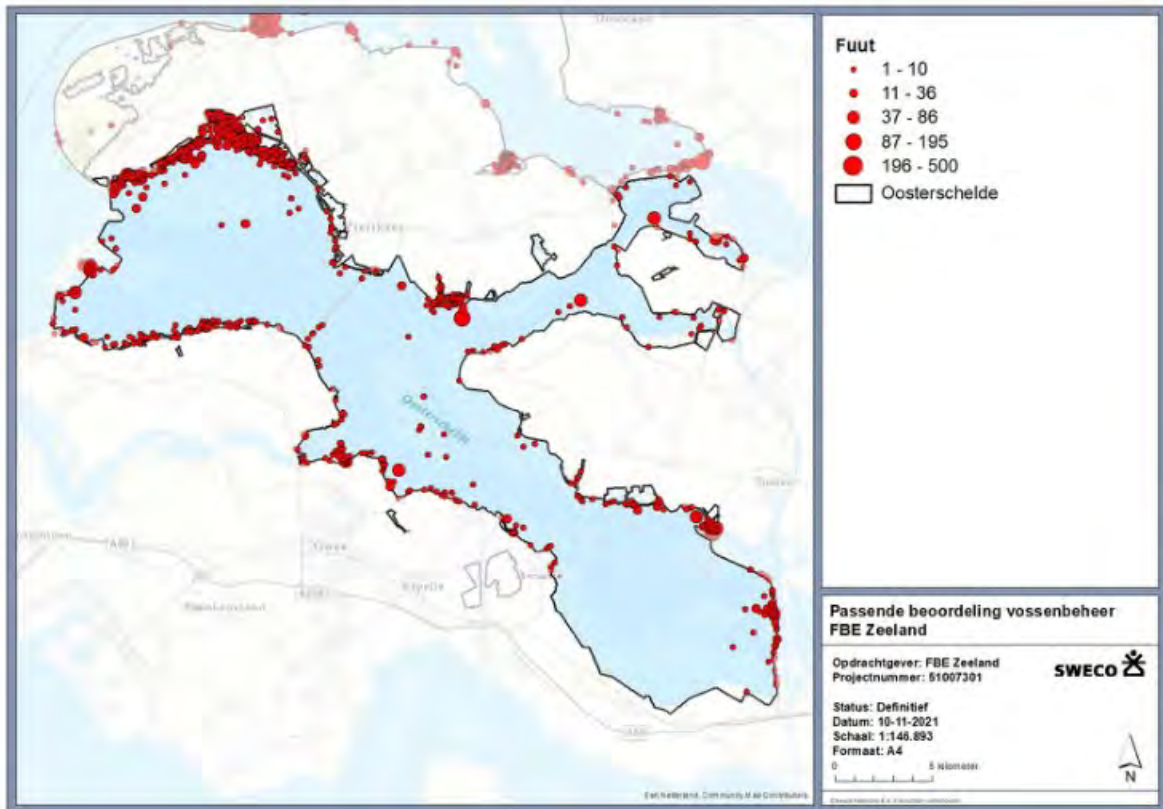
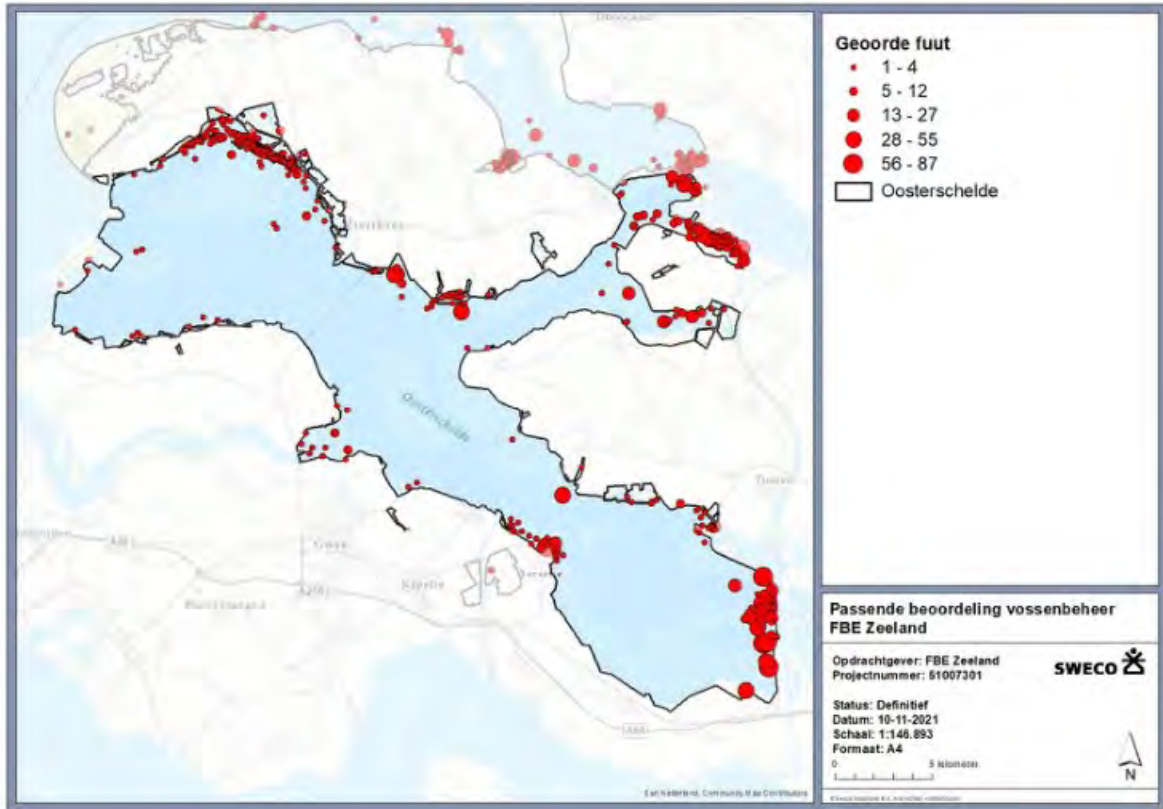

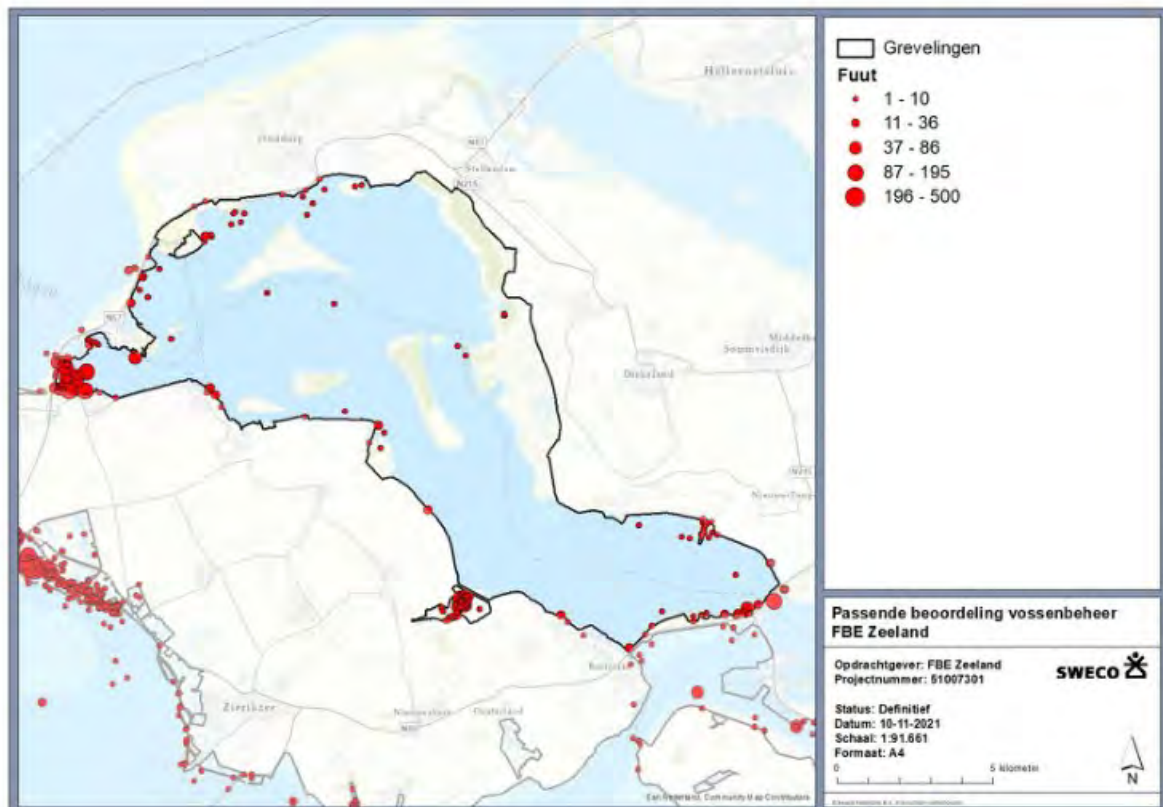
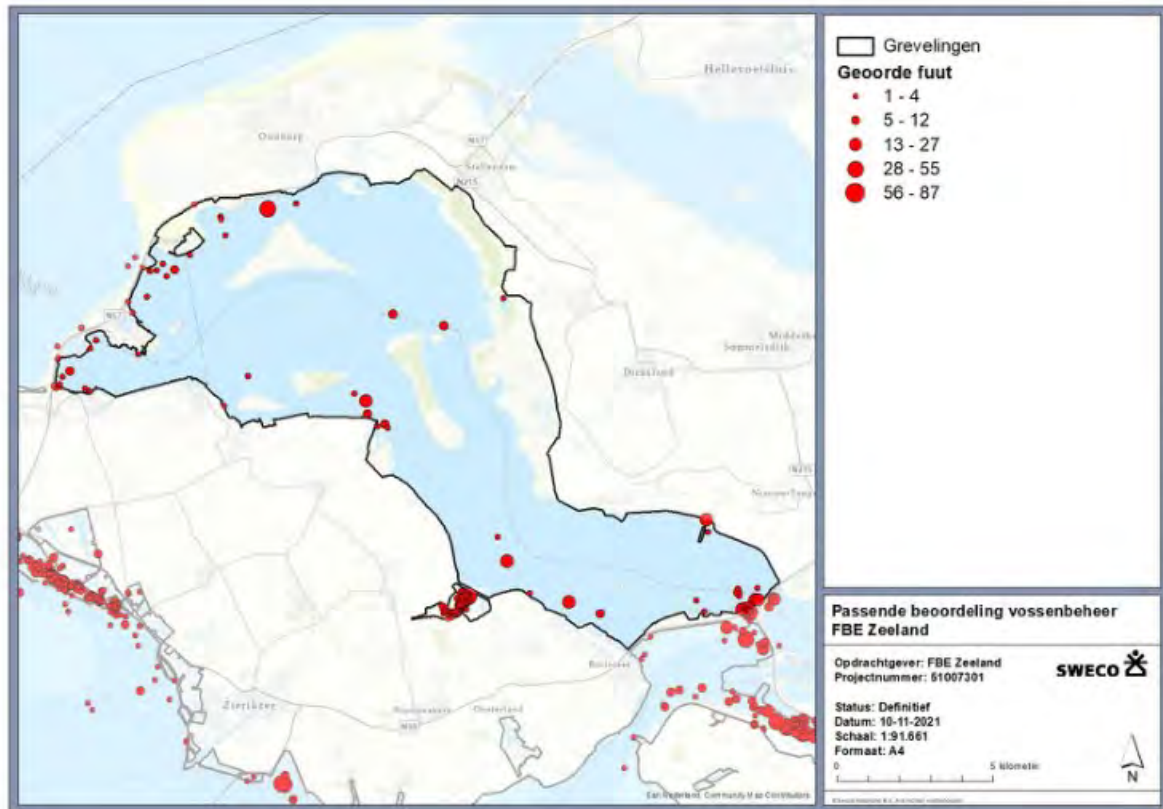

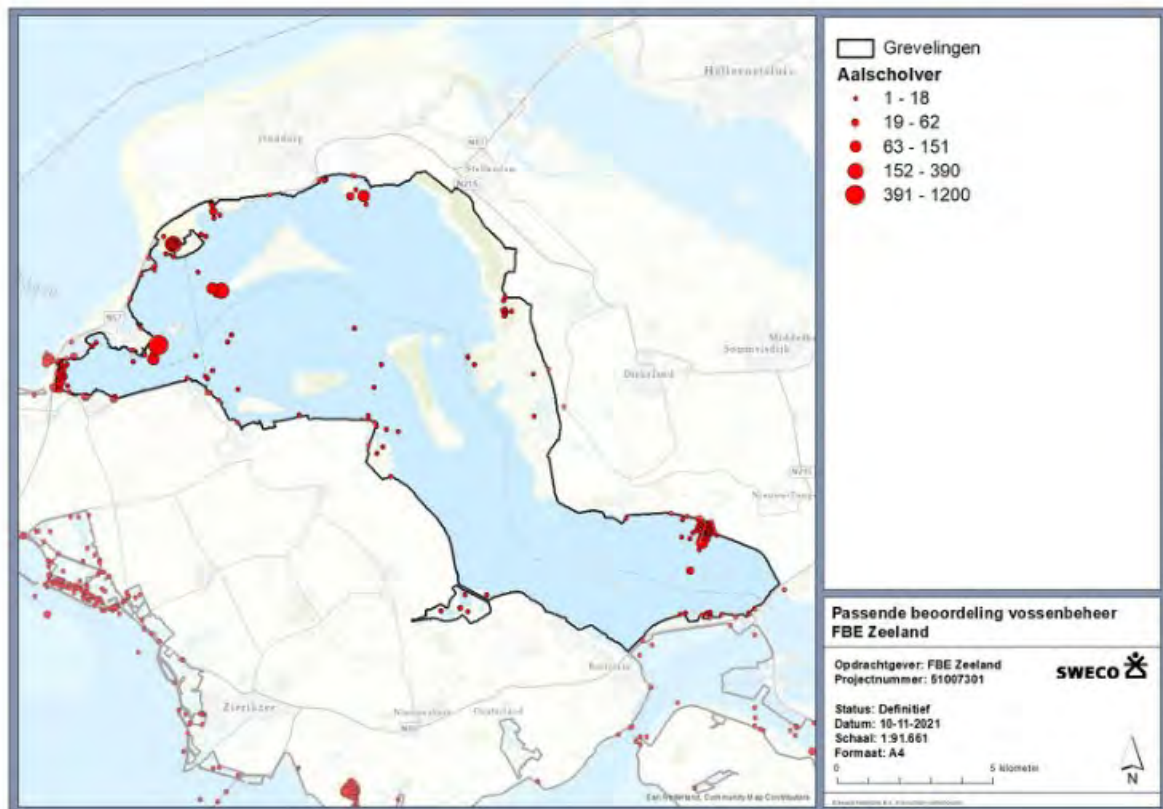
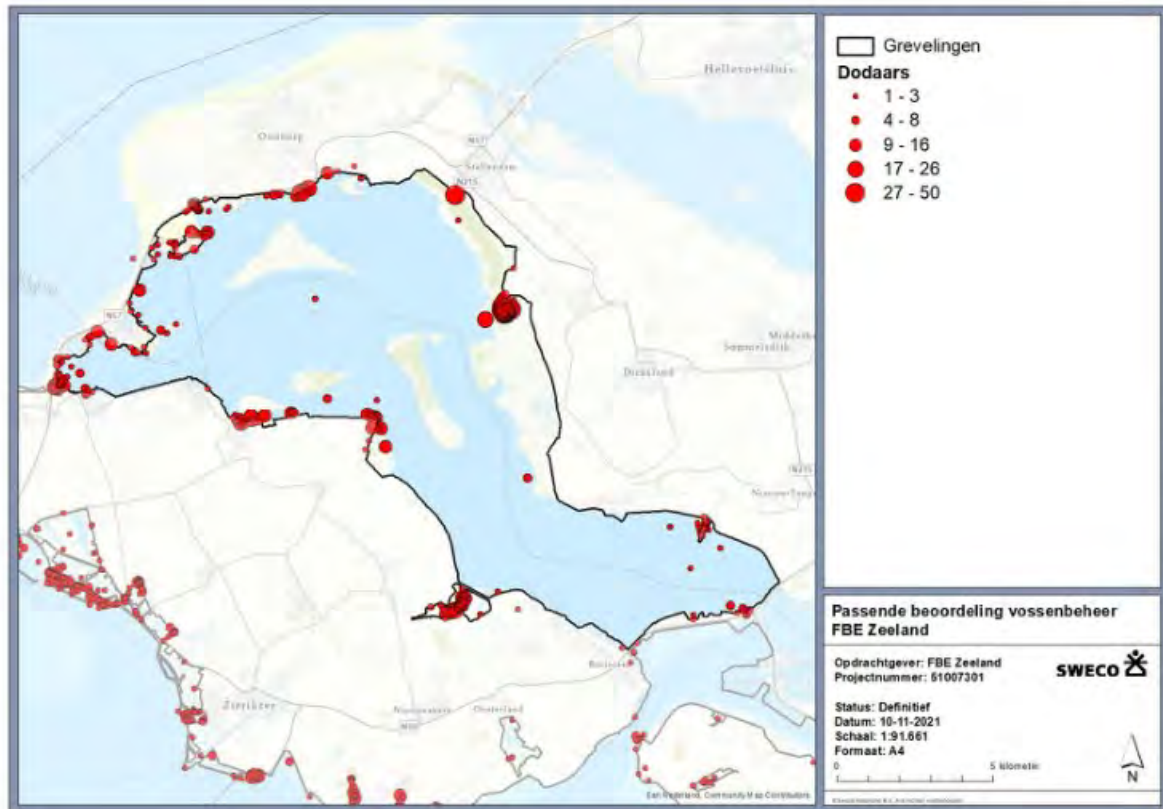

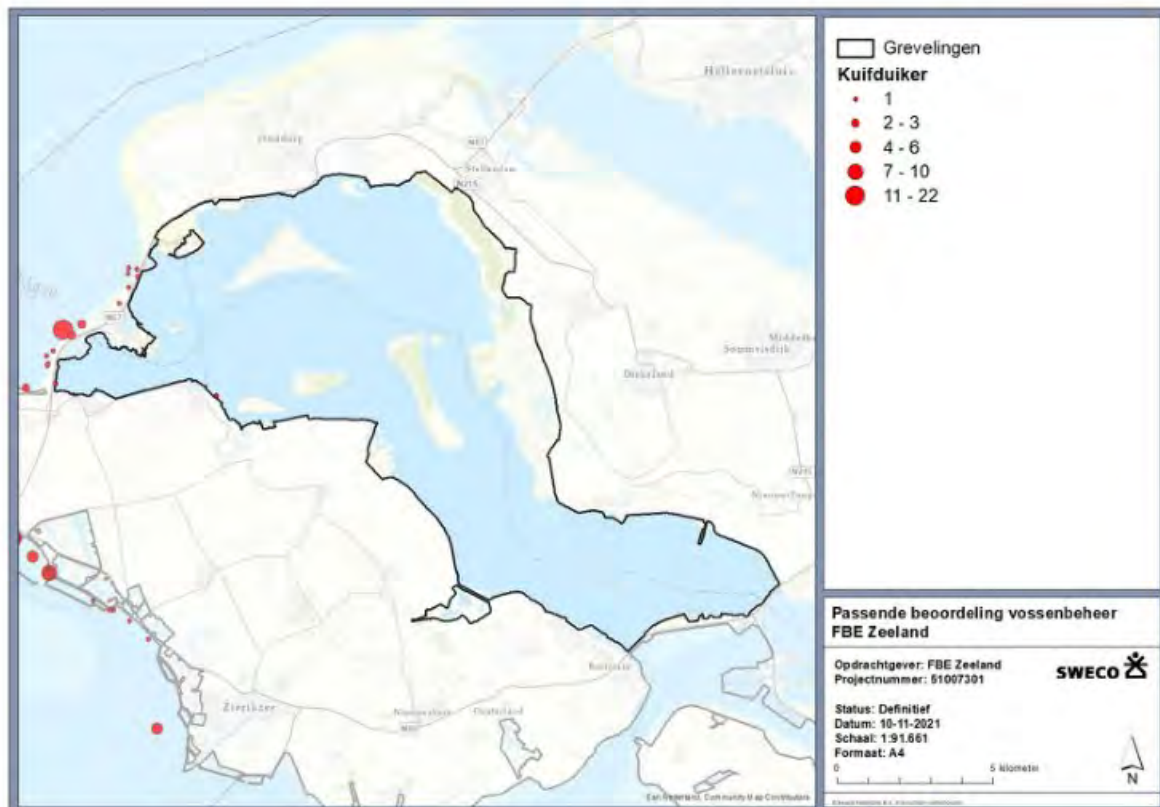
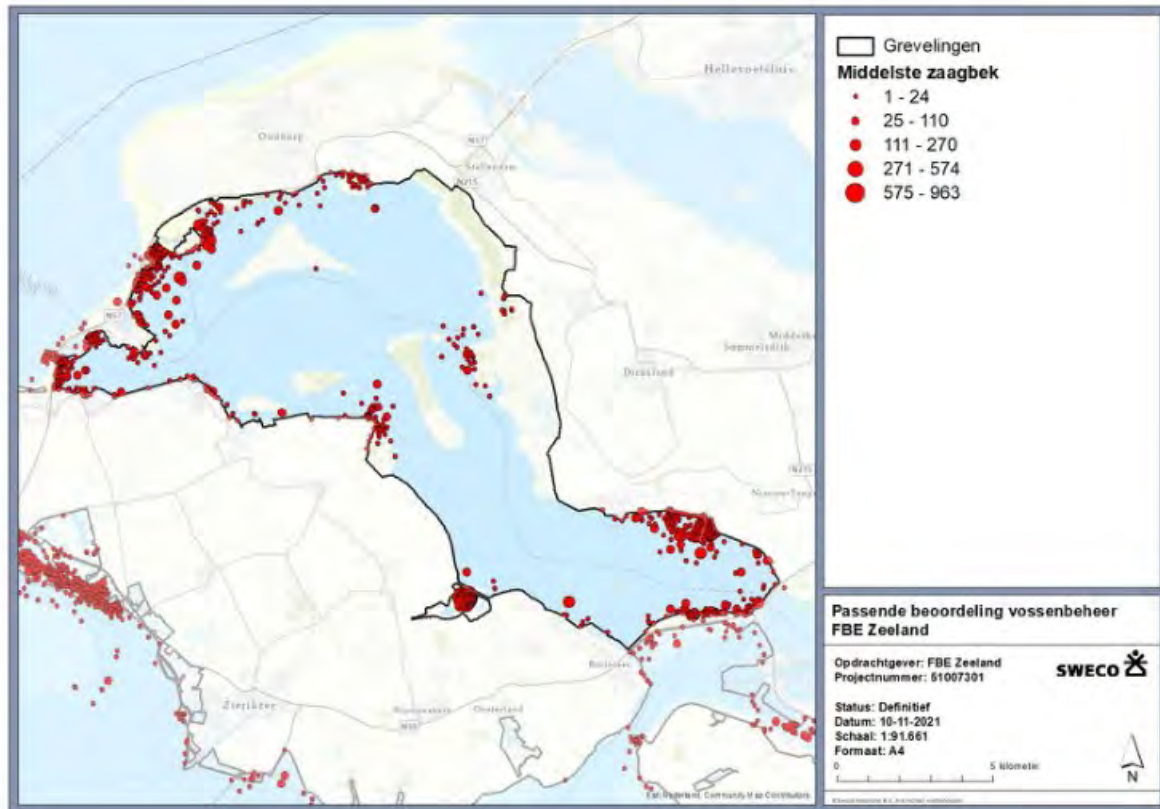
Futen en viseters

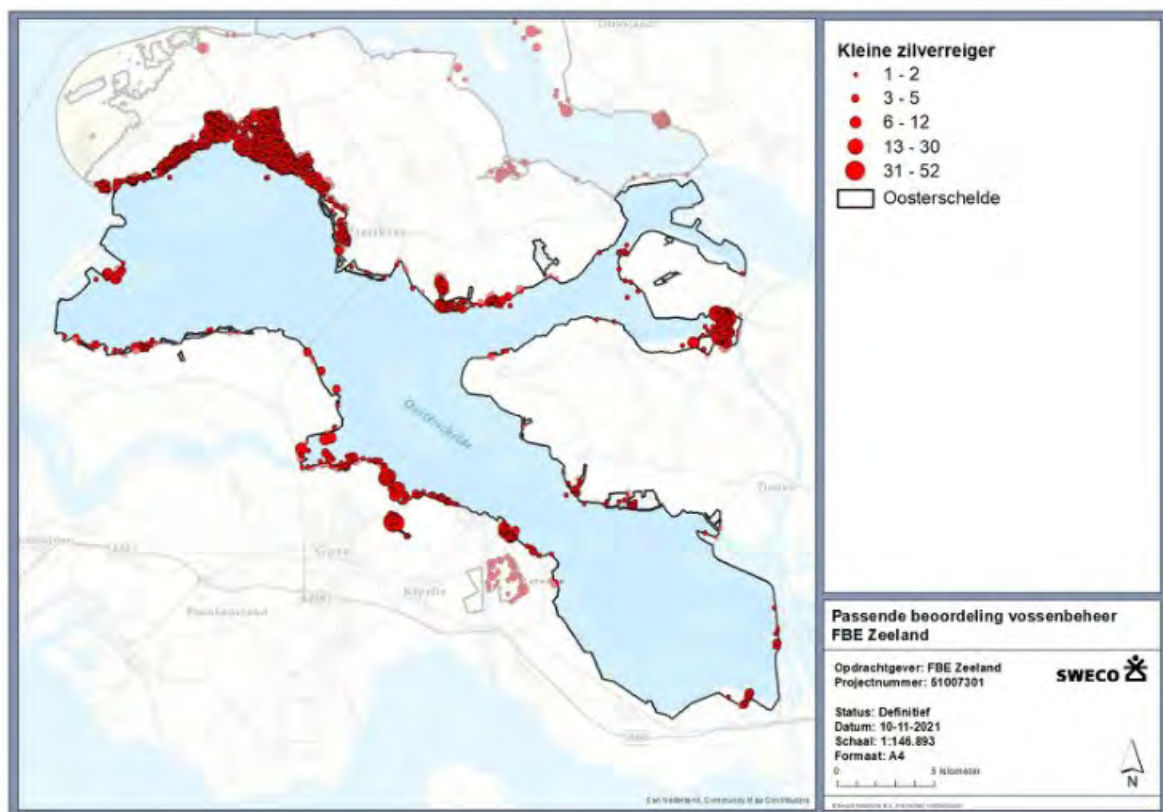
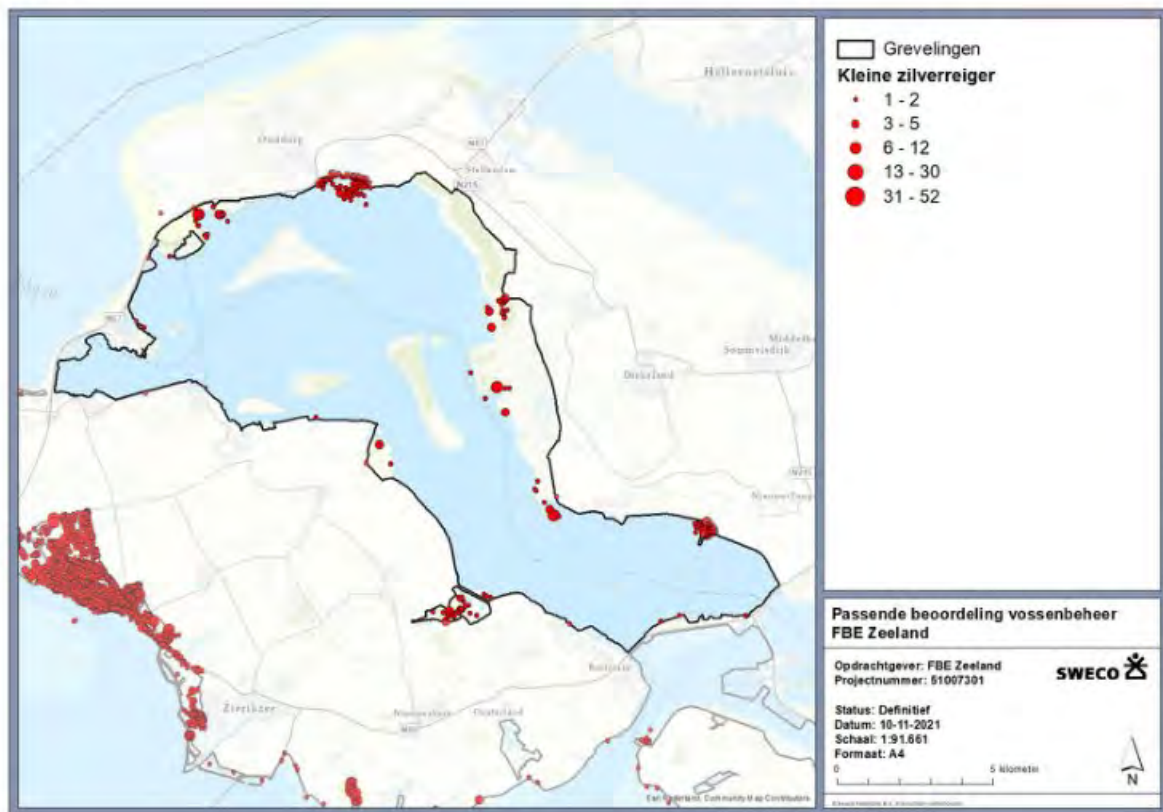

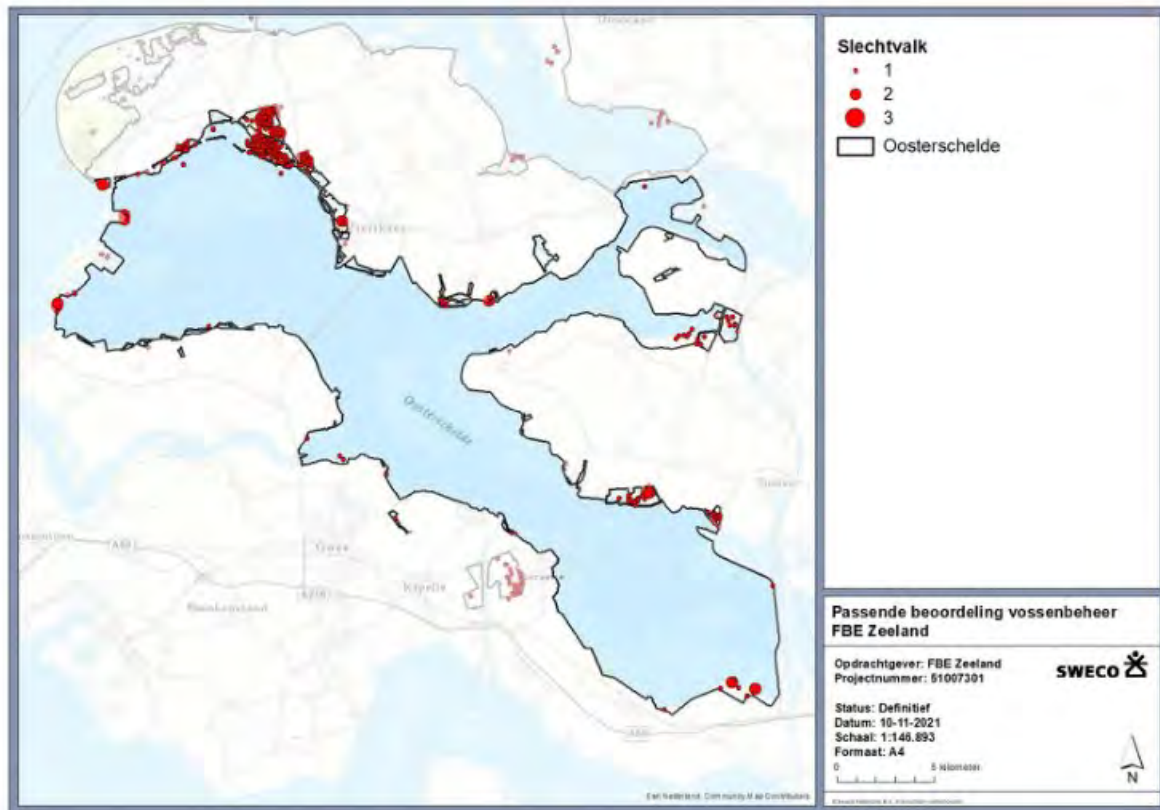

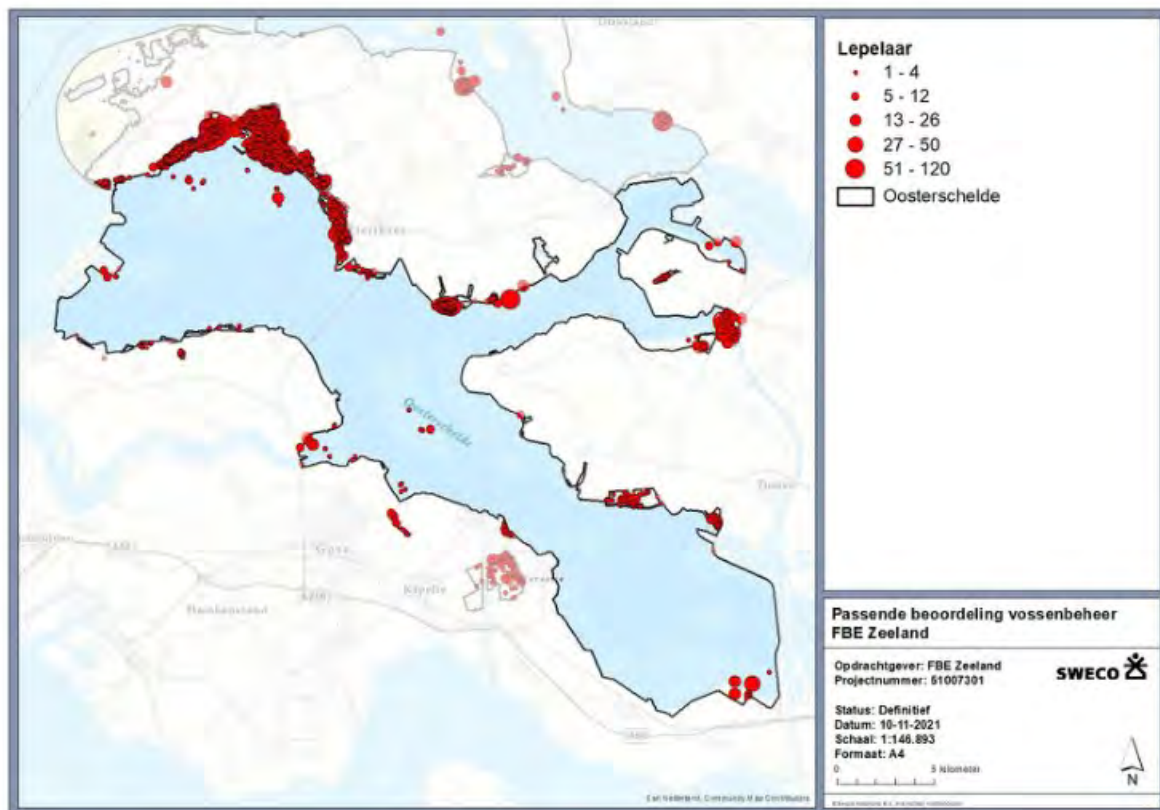
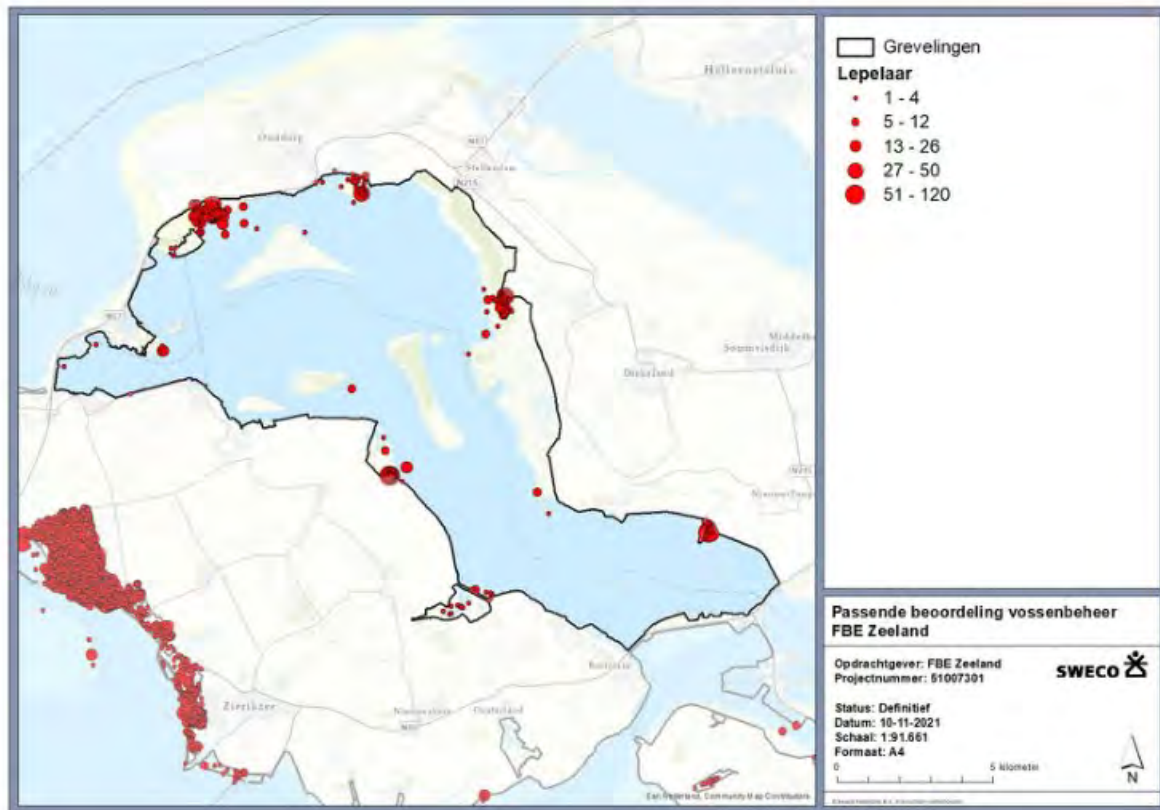
Reigers

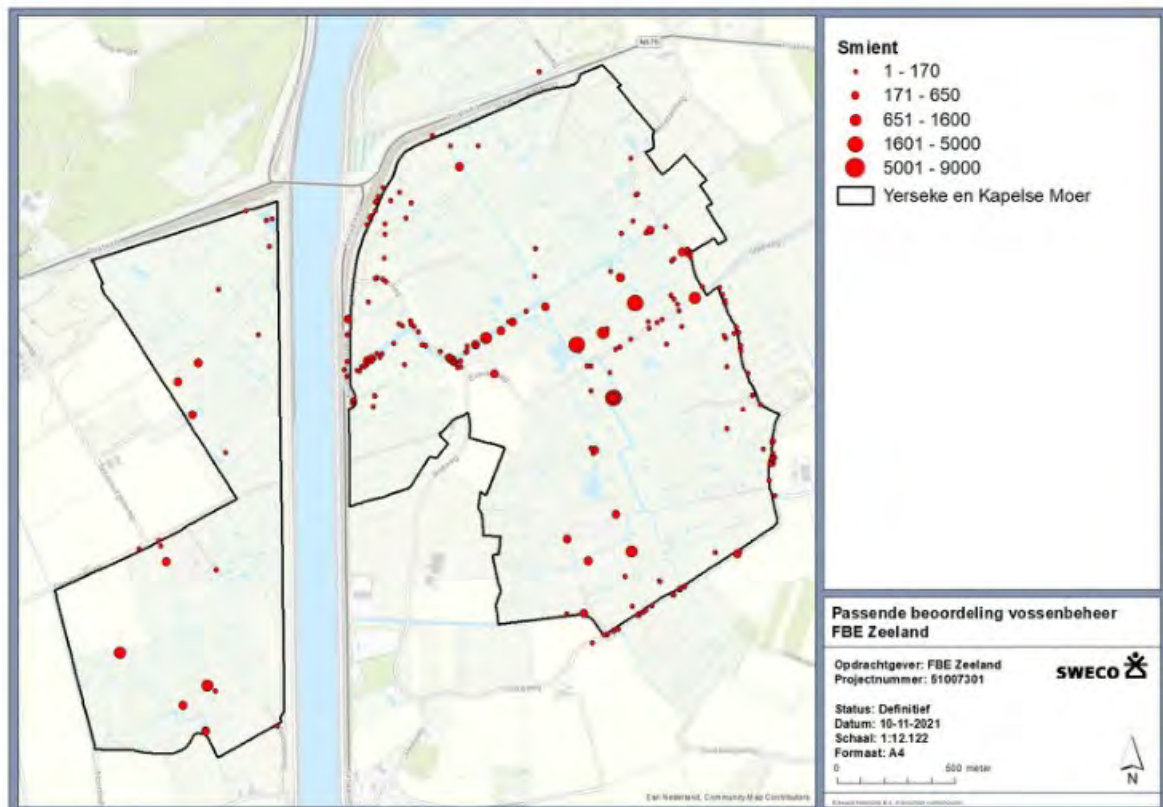
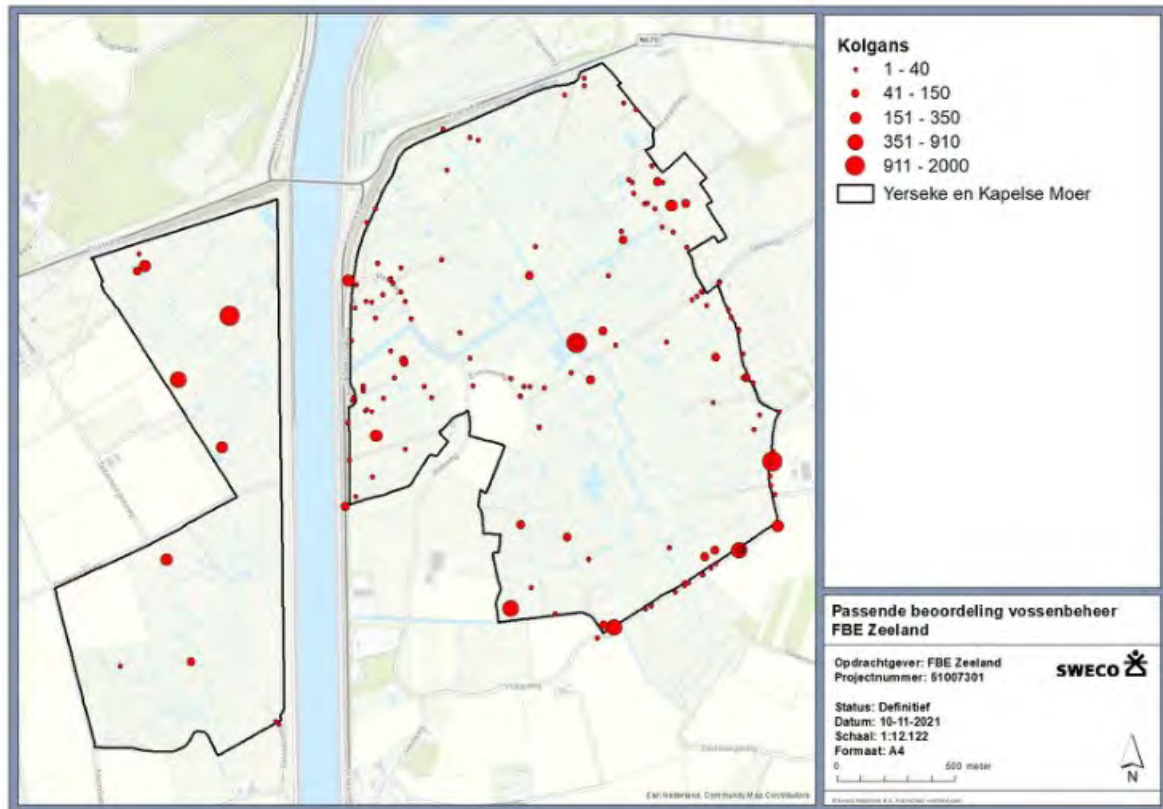

Roofvogels

Ibissen

Bijlage 3

Aerius-berekening

Variant 1 & Variant 2 & aanleg kunstbouw

Projectberekening

Dit document geeft een overzicht van de invoer en rekenresultaten van een Projectberekening met AERIUS Calculator. De berekening is uitgevoerd binnen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, op rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant, en waar tevens sprake is van een overbelaste of bijna overbelaste situatie voor stikstof.

- [Overzicht](#)
- [Samenvatting situaties](#)
- [Resultaten](#)
- [Detailgegevens per emissiebron](#)

*Deze PDF is een digitaal bestand dat weer in te lezen is in AERIUS. Meer toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via:
www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers*

Contactgegevens

Rechtspersoon

Inrichtingslocatie

Activiteit

Omschrijving

Toelichting

Berekening

AERIUS kenmerk

Datum berekening

Rekenconfiguratie

Totale emissie

Routes1 - Beoogd

Resultaten

Routes1 - Beoogd

Gekarteerd oppervlak met toename (ha)

Gekarteerd oppervlak met afname (ha)

Grootste toename van depositie

Grootste afname van depositie

-

-

-

-

Vossenbeheer

Vossenbeheer

-

RZk3PEkd8Pbo

16 maart 2023, 02:50

Wnb-rekengrid

Rekenjaar

2022

Emissie NH₃

60,0 g/j

Emissie NO_x

0,7 kg/j

Hoogste bijdrage

-

-

-

-

-

Hexagon

Gebied

Routes1 (Beoogd), rekenjaar 2022

Emissiebronnen

 Verkeersnetwerk

Emissie NH₃

60,0 g/j

Emissie NO_x

0,7 kg/j

Hoogste af- en toename op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden.

Habitatrichtlijn	Grootste afname van depositie
Vogelrichtlijn	Grootste toename van depositie
Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn	Hoogste totale depositie
Niet bepaald	

De bronnen op de kaart horen bij de Beoogde situatie.

Resultaten stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden situatie "Routes1" (Beoogd) incl. saldering e/o referentie

	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Met afname (ha gekarteerd)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Totaal	-	-	-	-	-	-

Routes1, Rekenjaar 2022

Er zijn meer dan 10 wegverkeer emissiebronnen in deze situatie en deze worden niet in de PDF getoond. Laad de PDF in Calculator in om alle bronnen in te zien (tot een maximum van 5000 bronnen).

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van

AERIUS versie 2022_20230221_e1cb893112

Database versie 2022_e1cb893112

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/>

Projectberekening

Dit document geeft een overzicht van de invoer en rekenresultaten van een Projectberekening met AERIUS Calculator. De berekening is uitgevoerd binnen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, op rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant, en waar tevens sprake is van een overbelaste of bijna overbelaste situatie voor stikstof.

- [Overzicht](#)
- [Samenvatting situaties](#)
- [Resultaten](#)
- [Detailgegevens per emissiebron](#)

*Deze PDF is een digitaal bestand dat weer in te lezen is in AERIUS. Meer toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via:
www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers*

Contactgegevens

Rechtspersoon

Instichtingslocatie

Activiteit

Omschrijving

Toelichting

Berekening

AERIUS kenmerk

Datum berekening

Rekenconfiguratie

Totale emissie

Routes2 - Beoogd

Resultaten

Routes2 - Beoogd

Gekarteerd oppervlak met toename (ha)

Gekarteerd oppervlak met afname (ha)

Grootste toename van depositie

Grootste afname van depositie

-

-

-

-

-

Vossenbeheer

Vossenbeheer

-

RPqF2fSQMZhd

16 maart 2023, 02:49

Wnb-rekengrid

Rekenjaar

2022

Emissie NH₃

0,1 kg/j

Emissie NO_x

1,5 kg/j

Hoogste bijdrage

-

-

-

-

-

Hexagon

Gebied

Routes2 (Beoogd), rekenjaar 2022

Emissiebronnen

 Verkeersnetwerk

Emissie NH₃

0,1 kg/j

Emissie NO_x

1,5 kg/j

Hoogste af- en toename op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden.

Habitatrictlijn	Grootste afname van depositie
Vogelrichtlijn	Grootste toename van depositie
Vogelrichtlijn, Habitatrictlijn	
Niet bepaald	Hoogste totale depositie

De bronnen op de kaart horen bij de Beoogde situatie.

Resultaten stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden situatie "Routes2" (Beoogd) incl. saldering e/o referentie

	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Met afname (ha gekarteerd)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Totaal	-	-	-	-	-	-

Routes2, Rekenjaar 2022

Er zijn meer dan 10 wegverkeer emissiebronnen in deze situatie en deze worden niet in de PDF getoond. Laad de PDF in Calculator in om alle bronnen in te zien (tot een maximum van 5000 bronnen).

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van

AERIUS versie 2022_20230221_e1cb893112

Database versie 2022_e1cb893112

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/>

Projectberekening

Dit document geeft een overzicht van de invoer en rekenresultaten van een Projectberekening met AERIUS Calculator. De berekening is uitgevoerd binnen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, op rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant, en waar tevens sprake is van een overbelaste of bijna overbelaste situatie voor stikstof.

- [Overzicht](#)
- [Samenvatting situaties](#)
- [Resultaten](#)
- [Detailgegevens per emissiebron](#)

*Deze PDF is een digitaal bestand dat weer in te lezen is in AERIUS. Meer toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via:
www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers*

Contactgegevens

Rechtspersoon

Instichtingslocatie

Activiteit

Omschrijving

Toelichting

Berekening

AERIUS kenmerk

Datum berekening

Rekenconfiguratie

Totale emissie

Realisatie - Beoogd

Resultaten

Realisatie - Beoogd

Gekarteerd oppervlak met toename (ha)

Gekarteerd oppervlak met afname (ha)

Grootste toename van depositie

Grootste afname van depositie

-

-

-

-

-

Vossenbeheer

Vossenbeheer

-

RmWMJ4F7nqvq

16 maart 2023, 02:31

Wnb-rekengrid

Rekenjaar

2022

Emissie NH₃

0,0 kg/j

Emissie NO_x

0,4 kg/j

Hoogste bijdrage

-

-

-

-

-

Hexagon

Gebied

Realisatie (Beoogd), rekenjaar 2022

Emissiebronnen

	Emissie NH ₃	Emissie NO _x
 Mobiele werktuigen Bouw, Industrie en Delfstoffenwinning Mobiele werktuigen; Minigraver 5 Ton	-	0,4 kg/j
 Verkeersnetwerk	0,0 kg/j	3,3 g/j

Hoogste af- en toename op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden.

Habitatrictlijn	Grootste afname van depositie
Vogelrichtlijn	Grootste toename van depositie
Vogelrichtlijn, Habitatrictlijn	Hoogste totale depositie
Niet bepaald	

De bronnen op de kaart horen bij de Beoogde situatie.

Resultaten stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden situatie "Realisatie" (Beoogd) incl. saldering e/o referentie

	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Mel toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Mel afname (ha gekarteerd)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Totaal	-	-	-	-	-	-

Realisatie, Rekenjaar 2022

1 Wegverkeer | Weg

Naam	Transport	Links	Rechts	NO _x	3,3 g/j
Locatie	X:38926,2 Y:410343,85	Type schemi	-	NO ₂	0,0 kg/j
Lengte	634,59 m	Hoogte	-	NH ₃	0,0 kg/j
Wegtype	Binnen bebouwde kom (doorstromend)	Afstand tot de weg	-		
Richting	Beide richtingen				
Tunnelfactor	1				
Type hoogteligging	Normaal				
Weghoogte	0 m				
Verkeer	Maxi snelheid	Aantal voertuigen	In file		
Licht verkeer	Voorgeschreven factoren	2 p/jaar	0,0 %		
Middelwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	2 p/jaar	0,0 %		
Zwaar vrachtverkeer	Voorgeschreven factoren	0 p/jaar	0,0 %		
Busverkeer	Voorgeschreven factoren	0 p/jaar	0,0 %		

2 Mobiele werktuigen | Bouw, Industrie en Delfstoffenwinning

Naam	Mobiele werktuigen;	Uitreedhoogte	<u>4,0 m</u>	NO _x	0,4 kg/j
	Minigraver 5 Ton	Warmteinhoud	<u>0,000 MW</u>		
Locatie	X:39273,3				
	Y:410117,19				
Wijze van ventilatie	Niet geforceerd				
Temporele variatie	Standaard Profiel Industrie				

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van
AERIUS versie 2022_20230221_e1cb893112
Database versie 2022_e1cb893112
Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:
<https://www.aerius.nl/>

Bijlage 4

Hexagonen en relevante habitattypen

Inlaag Ouwerkerk

Kop van Schouwen

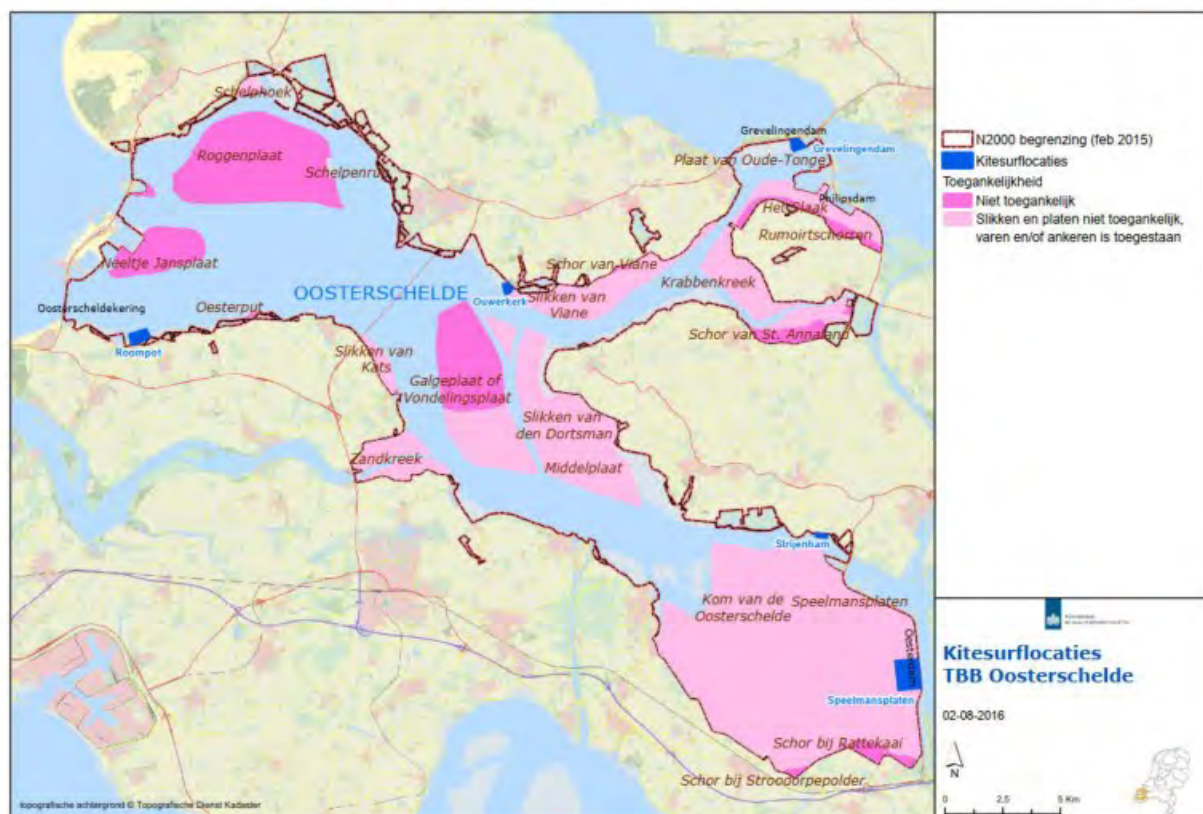
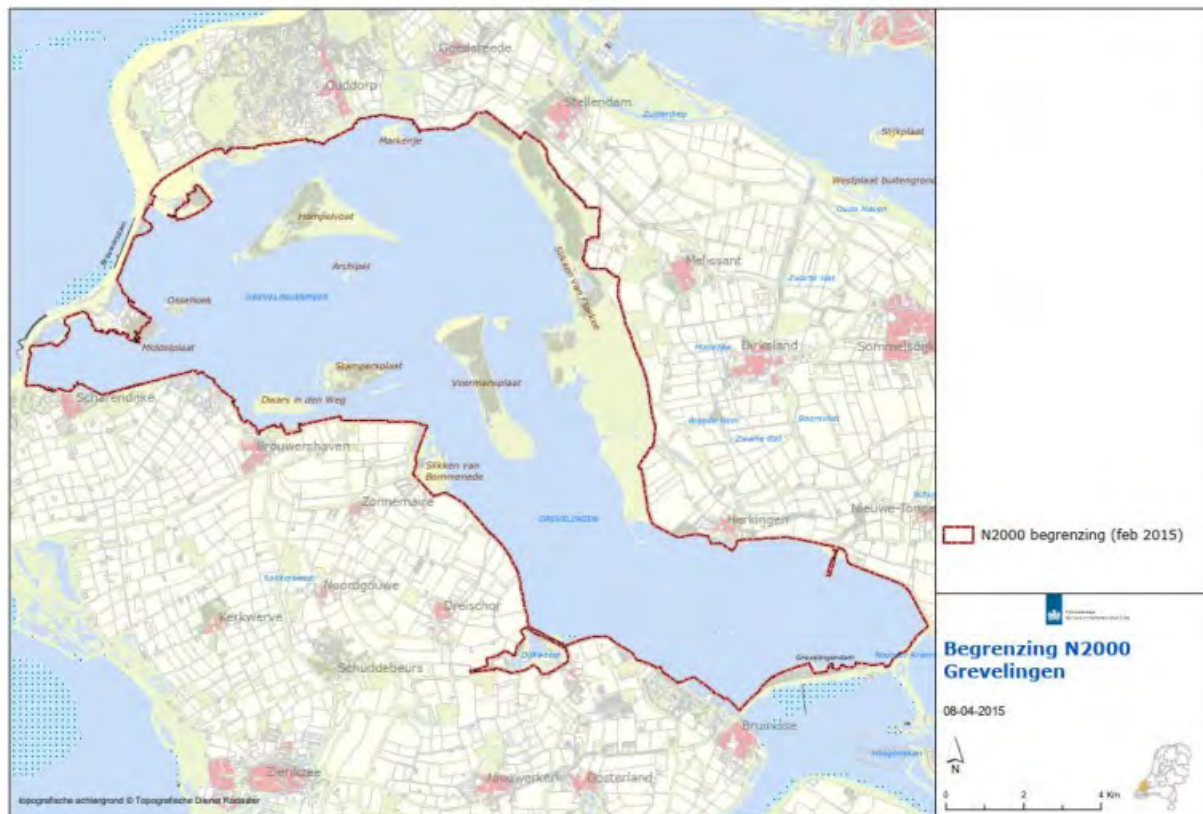

Prunje en Schelpenhoek

Yerseke en Kapelse Moer

- Alves, M., Ferreira, J. P., Torres, I., Fonseca, C., & Matos, M. (2014). Habitat Use and Selection of the Marsh Harrier *Circus aeruginosus* in an Agricultural-Wetland Mosaic. *Ardeola*, 61(2), 351-366, 316.
- Arcadis. (2011). *Onderbouwing effectafstanden bestaande handelingen Natura 2000 gebieden in Overijssel*.
- Beheerplan, G. (2016). *Grevelingen, Natura 2000 Deltawateren, Beheerplan 2016-2022*.
- Bisson, I.-A., Butler, L. K., Hayden, T. J., Kelley, P., Adelman, J. S., Romero, L. M., & Wikelski, M. C. (2011). Energetic response to human disturbance in an endangered songbird. *Animal Conservation*, 14(5), 484-491. <https://doi.org/10.1111/j.1469-1795.2011.00447.x>
- Blanc, R., Guillemain, M., Mouronval, J.-B., Desmonts, D., & Fritz, H. (2006). Effects of non-consumptive leisure disturbance to wildlife. *Revue d'écologie*.
- Blumstein, D. T. (2003). Flight-Initiation Distance in Birds Is Dependent on Intruder Starting Distance. *The Journal of Wildlife Management*, 67(4), 852-857. <https://doi.org/10.2307/3802692>
- Blumstein, D. T. (2006). Developing an evolutionary ecology of fear: how life history and natural history traits affect disturbance tolerance in birds. *Animal Behaviour*, 71(2), 389-399. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.anbehav.2005.05.010>
- Blumstein, D. T., Anthony, L. L., Harcourt, R., & Ross, G. (2003). Testing a key assumption of wildlife buffer zones: is flight initiation distance a species-specific trait? *Biological Conservation*, 110, 97-100.
- Blumstein, D. T., Fernández-Juricic, E., Zollner, P. A., & Garity, S. C. (2005). Inter-specific variation in avian responses to human disturbance. *Journal of Applied Ecology*, 42(5), 943-953. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2664.2005.01071.x>
- Boudewijn, T. J., Beuker, D., & Tanger, D. (2008). *Proef weren nachtelijk foeragerende smienten met een laser*.
- Boudewijn, T. J., Müskens, G. J. D. M., Beuker, D., van Kats, R., Poot, M. J. M., & Ebbinge, B. S. (2009). *Evaluatie Opvangbeleid 2005-2008 overwinterende ganzen en smienten. Deelrapport 2. Verspreidingspatronen van foeragerende smienten*.
- Brawn, J. D., Robinson, S. K., & Thompson, F. R. (2001). The Role of Disturbance in the Ecology and Conservation of Birds. *Annual Review of Ecology and Systematics*, 32, 251-276.
- Deltares, R., Staatsbosbeheer, Wageningen Marine Research. (2020). *Grevelingen systeemrapportage*.
- Duel, H., Specken, B., & Denneman, W. (1995). *Habitatmodel Lepelaar: een model voor het bepalen van de kwaliteit van water- en moerasgebieden als broed- en foerageergebied voor de lepelaar (Platalea leucorodia)*.
- Ebbinge, B. S., Groot Bruinderink, G. W. T. A., & Jansen, P. (2004). *Advies over de vraag hoe verstoring door jacht in natuurgebieden op andere dan de bejaagde soorten voorkomen kan worden*.
- Evans, D. M., & Day, K. R. (2001). Does shooting disturbance affect diving ducks wintering on large shallow lakes? A case study on Lough Neagh, Northern Ireland. *Biological Conservation*, 98(3), 315-323. [https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S0006-3207\(00\)00170-1](https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S0006-3207(00)00170-1)
- Fernández, C., & Azkona, P. (1993). Human Disturbance Affects Parental Care of Marsh Harriers and Nutritional Status of Nestlings. *The Journal of Wildlife Management*, 57(3), 602-608. <https://doi.org/10.2307/3809289>
- Fox, A. D., & Madsen, J. (1997). Behavioural and distributional effects of hunting on waterbirds in Europe: Implications for refuge design. *Journal of Applied Ecology*, 34, 1-13.
- Francis, C. D., Kleist, N. J., Ortega, C. P., & Cruz, A. (2012). Noise pollution alters ecological services: enhanced pollination and disrupted seed dispersal. *Proceedings of the Royal Society B: Biological Sciences*, 279(1739), 2727-2735. <https://doi.org/10.1098/rspb.2012.0230>
- Gill, J. A., Norris, K., & Sutherland, W. J. (2001). The effects of disturbance on habitat use by black-tailed godwits *Limosa limosa*. *Journal of Applied Ecology*, 38(4), 846-856. <https://doi.org/10.1046/j.1365-2664.2001.00643.x>
- Grevelingen, B. (2016). *Grevelingen, Natura 2000 Deltawateren, Beheerplan 2016-2022*.
- Hill, D., Hockin, D., Price, D., Tucker, G., Morris, R., & Treweek, J. (1997). Bird Disturbance: Improving the Quality and Utility of Disturbance Research. *Journal of Applied Ecology*, 34(2), 275-288. <https://doi.org/10.2307/2404876>

- Hockin, D., Ounsted, M., Gorman, M., Hill, D., Keller, V., & Barker, M. A. (1992). Examination of the effects of disturbance on birds with reference to its importance in ecological assessments. *Journal of environmental management*, 36, 253-286.
- Keller, V. (1989). Variations in the response of great crested grebes *Podiceps cristatus* to human disturbance—A sign of adaptation? *Biological Conservation*, 49(1), 31-45.
[https://doi.org/https://doi.org/10.1016/0006-3207\(89\)90111-0](https://doi.org/https://doi.org/10.1016/0006-3207(89)90111-0)
- Kleyheeg, E., & van den Bremer, L. (2018). *Leefgebied van Smient in Natura 2000-gebied Rijntakken*.
- Krijgsveld, K. L., Smits, R. R., & van der Winden, J. (2008). *Verstoringsgevoeligheid van vogels: Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie*.
- Lafferty, K. D. (2001). *Birds at a southern California beach: seasonality, habitat use and disturbance by human activity*.
- Lensink, R., Dirksen, S., & van der Winden, J. (1996). *De betekenis van Nederlandse graslandecosystemen voor de Smient Anas penelope*. In: van der Winden, J., Teunissen, W.A. & Engelman, M.: *Niet-broedende watervogels in Nederlandse graslandecosystemen*.
- Livezey, K. B., Fernández-Juricic, E., & Blumstein, D. T. (2016). Database of bird flight initiation distances to assist in estimating effects from human disturbance and delineating buffer areas. *Journal of Fish and Wildlife Management*, 7, 181-191.
- Madsen, J. (1998a). Experimental refuges for migratory waterfowl in Danish wetlands. I. Baseline assessment of disturbance effects of recreational activities. *Journal of Applied Ecology*, 35, 386-397.
- Madsen, J. (1998b). Experimental refuges for migratory waterfowl in Danish wetlands. II. Tests of hunting disturbance effects. *Journal of Applied Ecology*, 35, 386-397.
- Majoor, F., G. Van Houwelingen, F. Willems, and R. Foppen. (2002). *Analyse van overlevings- en broedbiologische gegevens van Bontbek- en Strandplevier in de Delta*.
- Mattison, P. M. (2006). *Quantifying disturbance factors and effects in common terns (Sterna hirundo) using visual, audio, and reproductive data* [Cornell University]. Ithaca.
- Mayhew, P. W. (1988). The Daily Energy Intake of European Wigeon in Winter. *Ornis Scandinavica (Scandinavian Journal of Ornithology)*, 19(3), 217-223. <https://doi.org/10.2307/3876562>
- Ortega, C. P. (2012). Effects of noise pollution on birds: a brief review of our knowledge. *Ornithological Monographs*, 74, 6-22.
- Osinga, N., Shahi Ferdous, M. M., Morick, D., Hartmann, G. M., Ulloa, J. A., Vedder, L., . . . Kuiken, T. (2012). *Patterns of stranding and mortality in common seals (Phoca vitulina) and grey seals (Halichoerus grypus) in The Netherlands between 1979 and 2008*.
- Platteeuw, M., & Beekman, J. H. (1994). Verstoring van watervogels door scheepvaart op Ketelmeer en IJsselmeer. *Limosa*, 67, 27-33.
- Platteeuw, M., Noordhuis, R., van Rijn, S., van Eerden, M.R., (2005). *Trends in ruimte en tijd: watervogels in het IJsselmeer*.
- Price, M. (2008). The impact of human disturbance on birds: a selective review. In *Too close for comfort* (pp. 163-196). <https://doi.org/10.7882/te.2008.023>
- Profielendocument A132. (2008). Natura 2000 Profielendocument A132 Kluut *Recurvirostra avosetta*. In: Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,.
- Profielendocument A137. (2008). Natura 2000 profielendocument A137 Bontbekplevier *Charadrius hiaticula*. In: Ede: Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,.
- Profielendocument A191. (2008). Natura 2000 Profielendocument A191 Grote stern *Sterna sandvicensis*. In: Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,.
- Profielendocument A193. (2008). Natura 2000 Profielendocument A193 Visdief *Sterna hirundo*. In: Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,.
- Profielendocument A194. (2008). Natura 2000 Profielendocument A194 Noordse stern *Sterna paradisaea*. In: Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,.
- Profielendocument A195. (2008). Natura 2000 Profielendocument A195 Dwergstern *Sterna albifrons*. In: Ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit,.

- Rijkswaterstaat, R. Z. e. D. e., & HaskoningDHV, W.-N. Z. i. s. m. R. (2016). *Oosterschelde Natura 2000 Deltawateren Beheerplan 2016-2022*.
- Rijnsdorp, A. D. (1981). *Overwinteringsecologie van de smient*.
- Ruddock, M., & Whitfield, D. P. (2007). *A review of disturbance distances in selected bird species - A report from Natural Research (Projects) Ltd to Scottish Natural Heritage*.
- Runyan, A. M., & Blumstein, D. T. (2004). Do Individual Differences Influence Flight Initiation Distance? *The Journal of Wildlife Management*, 68(4), 1124-1129.
- Scarton, f. (2018). *Flight initiation distances in relation to pedestrian and boat disturbance in five species of waders breeding in a Mediterranean lagoon*.
- Slabbekoorn, H. W., Dooling, R. J., Popper, A. N., & Fay, R. R. (2018). *Effects of anthropogenic noise on animals*. Springer.
- SOVON. (2021). *Staat van Instandhouding Online*. <https://www.sovon.nl/nl/svi>
- Sovon Vogelonderzoek Nederland. (2018). *Vogelatlas van Nederland. Broedvogels, wintervogels en 40 jaar verandering*. Kosmos Uitgevers.
- Spaans, B., Bruinzeel, L., & Smit, C. J. (1996). Effecten van verstoring door mensen op wadvogels in de Waddenzee en de Oosterschelde. In.
- Storch, I. (2013). Human disturbance of grouse - why and when? *Wildlife Biology*, 19(4), 390-403, 314.
- Strong, P. M., S.R. (2010). *Grey seal (Halichoerus grypus) disturbance, ecotourism and the Pembrokeshire marine code around Ramsey Island*.
- Trulio, L. A., Robinson-Nilsen, C., Sokale, J., & Lafferty, K. D. (2011). *Reports on nesting snowy plover response to new trail use in the South Bay Salt Pond Restoration Project*.
- van den Bremer, L., Schekkerman, H., van der Jeugd, H., van Roomen, M., van Winden, E., & van Turnhout, C. (2015). *Populatieontwikkeling Wilde Eend, Kraakeend, Kuifeend en Tafeleend in Nederland: wat weten we over de achtergronden?*
- van den Tempel, R. (1992). *Verstoring van watervogels door de jacht in wetlands*.
- van der Hut, R. M. G. (2013). *Verstorings/verslechteringstoets ganzenbeheer in Overijssel*.
- van der Winden, J. (2004). Ringonderzoek aan de Zwarte Stern *Chlidonias niger* in het Groene Hart. *het Vogeljaar*, 52, 155-161.
- van Dijk, R. E., Slokkers, W., Tuitert, D., & Jaspers, H. (2019). *Geluidonderzoek beheer en schadebestrijding Overijssel - Onderzoek naar de mogelijke effecten van geluid door beheer- en schadebestrijding op Natura 2000-gebieden in Overijssel*.
- Veits, M., Khait, I., Obolski, U., Zinger, E., Boonman, A., Goldshtein, A., . . . Hadany, L. (2019). Flowers respond to pollinator sound within minutes by increasing nectar sugar concentration. *Ecology Letters*, 22(9), 1483-1492. <https://doi.org/10.1111/ele.13331>
- Weston, M. A., McLeod, E. M., Blumstein, D. T., & Guay, P. J. (2012). A review of flight-initiation distances and their application to managing disturbance to Australian birds. *Emu - Austral Ornithology*, 112(4), 269-286. <https://doi.org/10.1071/MU12026>

Aanvraag Wet Natuurbescherming - Basismodule

U wilt een activiteit, plan of project uitvoeren waarbij u mogelijk in aanraking komt met bomen, beschermde plant- en diersoorten en/of Natura 2000-gebieden. Met dit formulier kunt u een vergunning en/of ontheffing aanvragen of een melding indienen in het kader van de Wet natuurbescherming.

Heeft u de checklist ingevuld?

Er zijn drie soorten checklists beschikbaar (gebiedenbescherming, soortenbescherming en houtopstanden).

Een ingevulde checklist geeft antwoord op de vraag of u een vergunning en/of ontheffing moet aanvragen.

Het is uw eigen verantwoordelijkheid om de juiste toestemmingen aan te vragen. Aan het einde van dit formulier dient u te verklaren dat u de checklists hebt doorlopen.

Juiste bevoegd gezag

Controleer voordat u een aanvraag/melding indient of de Provincie Zeeland het bevoegd gezag is om uw aanvraag te beoordelen.

Juiste provincie

Wanneer de locatie van uw project of de handeling die wordt gerealiseerd zich bevindt binnen de provincie Zeeland, dan is de Provincie Zeeland het juiste bevoegd gezag.

Als het project of handelingen tevens nadelige gevolgen heeft op een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied, dan wel vogels, dieren of planten van soorten die beschermd worden door de Wet natuurbescherming die zich bevinden in een andere provincie, dan zal door de provincie Zeeland overeenstemming plaatsvinden met deze andere provincie. Dit is ook het geval als het project of de handeling in verschillende provincies plaatsvindt. Als het project of de handeling in hoofdzaak zich bevindt in de provincie Zeeland, is de provincie Zeeland het bevoegd gezag. De aanvraag voor een vergunning en/of ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming wordt alsnog ingediend bij de provincie waar het project of de handeling (in hoofdzaak) plaatsvindt.

Voor de volledige weergave van de categorieën van handelingen en projecten, en handelingen en projecten die geheel of gedeeltelijk plaatsvinden in of gevolgen voor deze aangewezen categorieën van gebieden wijzen wij naar het Besluit natuurbescherming.

Juiste formulier(en)

Voor het indienen van een aanvraag voor een vergunning en/of ontheffing of een melding op grond van de Wet natuurbescherming dient u altijd deze basismodule in te vullen in combinatie met één of meerdere (sub)modules.

Welke (sub)modules u dient in te vullen is afhankelijk van welke verbodsbepalingen worden overtreden.

De modules zijn als volgt:

- Module 1A Gebiedsbescherming Stikstof
- Module 1B Gebiedsbescherming overige effecten
- Module 2A Soortenbescherming bij Ruimtelijke ingrepen
- Module 2B Soortenbescherming bij Jacht- en Schadebestrijding
- Module 3 Houtopstanden

Let op: In deze module en de vervolgmodes wordt gevraagd om bijlagen bij de aanvraag toe te voegen.

Probeer de bestandsgrootte van de bestanden zo klein mogelijk te houden.

Formulieren worden namelijk per mail verzonden en daarbij mag de totale bestandsgrootte niet groter zijn dan 13 Mb.

1. SOORT AANVRAAG/MELDING

Kruis aan voor welk onderdeel u een aanvraag/melding indient
Schadebestrijding (vul na de basismodule ook module 2b schadebestrijding in)

2. CONTACTGEGEVENS

Contactgegevens van de initiatiefnemer

Naam organisatie / bedrijf:

van de Louisa

Adres:

Arenbergstraat 4

Postcode:

4568PD

Woonplaats:

Nieuw-Namen

Postadres:

Postcode:

Woonplaats:

Contactpersoon

Voorletter(s)

Tussenvoegsel(s)

Achternaam:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

info@vandelouisa.nl

Uniek bedrijfsnummer (UBN): (voor zover van toepassing)

Maakt u gebruik van een adviseur?

Ja

Heeft u voor uw plan, project of activiteit ook een omgevings- of milieuvergunning nodig?

Nee

2. CONTACTGEGEVENS

Contactgegevens van de adviseur

Naam organisatie / bedrijf:

Adres:

Waterlelie 1

Postcode:

4533RA

Woonplaats:

Temeuzen

Postadres:

Postcode:

Woonplaats:

Contactpersoon

Voorletter(s)

Tussenvoegsel(s)

Achternaam:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

3. ACTIVITEITEN

Geef een korte beschrijving van uw voorgenomen activiteiten.

Vermeld ook de periode waarin de activiteit plaats zal vinden

Jaar rond bestrijden en doden van vos (ook tussen zonsondergang en zonsopkomst met behulp van lichtbak, warmtebeeld camera, warmtebeeld richtkijker) ivm het predateren van kippen op een biologisch kippenbedrijf met vrije uitloop.

Op welke locatie of locaties worden de activiteiten uitgevoerd?

Arenbergstraat 4, Nieuw-Namen

4. BIJLAGEN

Checklist bijlagen

Kruis aan welke bijlagen u meestuurt. Verplicht voor zover van toepassing.

Kopie van het legitimatiebewijs van de aanvrager

Ondertekend machtigingsformulier als u iemand wilt machtigen om de vergunning / ontheffing voor u aan te vragen

Kopie legitimatiebewijs

☐

Uittreksel Kamer van Koophandel

☐

Machtigingsformulier

☐

Overige relevante bijlage

☐

5. SAMENHANGENDE BESLUITEN

Samenhang met andere besluiten

Welke van de volgende besluiten of rapportages zijn benodigd voor uitvoering van het project?

U bent voornemens om de toestemming(en) inzake de Wet natuurbescherming:

Module 1. Gebiedenbescherming aan te laten haken bij de aanvraag
Omgevingsvergunning

Nee

Module 1. Gebiedenbescherming als zelfstandige vergunning en/of ontheffing o.g.v.
de Wet natuurbescherming aan te vragen

Nee

Module 2. Soortenbescherming aan te laten haken bij de aanvraag
Omgevingsvergunning

Nee

Module 2. Soortenbescherming als zelfstandige vergunning en/of ontheffing o.g.v.
de Wet natuurbescherming aan te vragen

Ja

Toelichting:

6. ONDERTEKENING

U staat op het punt om uw aanvraag/melding Wet natuurbescherming definitief te maken.

Wij attenderen u erop dat u als initieftiefnemer altijd zelf verantwoordelijk bent voor het indienen van een correcte aanvraag/melding.

U bent verplicht om onderstaande verklaringen af te leggen middels een vinkje:

Alle gegevens naar waarheid te hebben verstrekt;

Bekend te zijn met het feit dat bij wijziging in de omstandigheden die van belang zijn voor de beoordeling van de aanvraag of het verzoek, dit zo spoedig mogelijk doorgegeven dient te worden aan de provincie Zeeland (natuurbeschermingswet@zeeland.nl) onder vermelding van het nummer waaronder de aanvraag of het verzoek in behandeling is;

Dat de aanvrager alle gewenste inlichtingen met betrekking tot de voor de beoordeling en controle benodigde gegevens terstond en naar waarheid zal verstrekken aan de met behandeling en controle van de aanvraag en vergunning belaste ambtenaren.

Naam

Datum ondertekening

Plaats

Functie / hoedanigheid ondertekenaar

Machtiging

Ja

Machtiging toevoegen

Handtekening

.....

Let op: u heeft nu de basismodule ingevuld. U moet ook altijd module 2b Schadebestrijding invullen!

Bij het verzenden van de aanvraag wordt deze digitaal gestuurd naar Provincie. De initieftiefnemer ontvangt het formulier als pdf per mail.

U dient het formulier te printen en te ondertekenen. Een niet ondertekende aanvraag is namelijk onvolledig. Indien ontbrekende gegevens niet (tijdig) worden aangeleverd, zal de aanvraag mogelijk buiten verdere behandeling worden gelaten.

De ondertekende aanvraag kan per post worden gezonden naar:

Gedeputeerde staten van Zeeland
Afdeling Personeel, Omgeving en Juridische Zaken (POJZ), team
natuurbescherming
Postbus 6001
4330 LA MIDDELBURG

Aanvraag Wet Natuurbescherming - Module 2B

Schadebestrijding

Let op: u dient ook altijd de **basismodule** in te vullen als onderdeel van uw aanvraag.

Algemeen

Voordat u dit aanvraagformulier invult, dient u eerst na te gaan of er voor uw activiteit reeds ontheffing is verleend aan de Faunabeheereenheid Zeeland.

Het kan ook zijn dat er een landelijke dan wel provinciale vrijstelling geldt.

Meer over reeds afgegeven ontheffingen en eventuele vrijstellingen leest u op <https://www.zeeland.nl/vergunningen-en-ontheffingen/soortenbescherming>.

Let op: u vult dit formulier in per soort.

Wilt u voor meerdere soorten ontheffing aanvragen? Aan het eind van het formulier wordt u gevraagd of u nog een soort wilt invoegen en kunt u alle vragen nogmaals doorlopen.

1. Soorten en verbodsbepalingen

Voor welke soort wordt een ontheffing aangevraagd?

Geef daarbij aan welke verbodsbepaling(en) van toepassing is (of zijn)

Soort

Vos

Beschermingsregime /
verbodsbepalingen

Soorten genoemd in bijlage A en B van de Wnb

Art. 3.10 in hun natuurlijke
verspreidingsgebied, opzettelijk

doden

Art. 3.10 vaste voortplantings- of
rustplaatsen, opzettelijk

Art. 3.10 vaatplanten, opzettelijk

Betreft het een soort die gedurende
een beperkte periode van het jaar vrij
bejaagbaar is?

Nee

2. Belangen

Op grond van welk belang wordt een ontheffing aangevraagd?

Andere soorten (artikel 3.10 Wnb)

Ter voorkoming van ernstige schade aan met name de

gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom

Welke van onderstaande situaties is volgens u aan de orde? Beide mogelijkheden aankruisen is mogelijk.

Er is reeds sprake van belangrijke/ernstige schade.

Verwacht wordt, mede gezien de ervaringen uit het verleden, dat belangrijke/ernstige schade zal optreden.

Indien er naar uw mening of die van de grondgebruiker reeds sprake is van belangrijke/ernstige schade, geef dan hieronder aan:

Op welk(e) gewas(sen) deze schade betrekking heeft.

Vos komt 's nachts vrije uitloop kippen doden

De aard van de schade (bijv. vertrappings-, vraat- of vervuilingsschade).

Doden van kippen door vos

Of de schade gemeld is bij BIJ12, unit Faunafonds **Nee**

Zo nee, waarom niet?

Schade wel gemeld in SRS. niet gemeld bij BIJ12, want BIJ12 keert geen schadevergoeding uit voor vrijgestelde soorten; tevens betreft het geen gewas schade

Indien er onvoldoende ruimte beschikbaar is kunt u hiervoor een extra bijlage toevoegen

Of de schade groter dan € 250,- per geval is **Ja**

zo ja, voeg een verklaring van de grondgebruiker bij de aanvraag en onderbouw de belangrijke schade door middel van een rapport van een door BIJ12, unit Faunafonds goedgekeurd taxatiebureau.

Verklaring van de grondgebruiker

97417645_9550262_Verklaring_grondgebruiker_v3-0.pdf

Rapport taxatiebureau

Wat is de totale oppervlakte aan schadegevoelig gewas waarvoor een ontheffing noodzakelijk wordt geacht en in welke periode is het gewas schadegevoelig?

Gewas(groep)	Oppervlakte	Periode schadegevoelig van	Periode schadegevoelig t/m	Regel toevoegen
nvt, betreft schade door vos aan kippen		van 01-01-2023	t/m 31-12-2023	☐

Geef hieronder een omschrijving van de dreigende soort schade die u verwacht, waardoor schadebestrijding noodzakelijk is.

Geef duidelijk aan:

Op welk(e) gewas(sen) deze schade betrekking heeft.

Geen gewas, maar doden van kippen door vos

De aard van de schade (bijv. vertrappings-, vraat- of vervuilingsschade).

Of de dreigende schade **Ja**
groter dan € 250,- per geval
is

Zo ja, onderbouw dit zo mogelijk met historische gegevens.

Verklaring van de
grondgebruiker

Rapport taxatiebureau

Wat is de totale oppervlakte aan schadegevoelig gewas waarvoor een ontheffing noodzakelijk wordt geacht en in welke periode is het gewas schadegevoelig?

Gewas(groep)	Oppervlakte	Periode schadegevoelig van	Periode schadegevoelig t/m	Regel toevoegen
nvt, betreft schade door vos aan kippen		van 01-01-2023	t/m 31-12-2023	☐

3. Middelen

Welke middelen gaat u gebruiken bij het vangen en/of doden?
Lees eerst aandachtig de toelichting

Geweer
Lokgeluiden
Kunstmatige lichtbronnen

Waarom moet dit middel
ingezet worden?

gebruik hiervan is alleen toegestaan als u beschikt over een geldige jachtakte

Type

Kaliber

Lijst jachtaktehouders die als
ontheffinggebruiker
optreden

4. Andere bevredigende oplossing

Afweging alternatieven

*Voor alle beschermde soorten geldt dat aangetoond moet worden dat er geen andere bevredigende oplossing (alternatief) is
voor de door u geplande activiteit, die minder schade oplevert voor de betreffende soort.*

Welke preventieve maatregelen zijn en/of zullen worden getroffen om schade te voorkomen?
Geef ook aan in welke frequentie deze middelen worden ingezet.

Maatregelen **Visuele middelen**

Akoestische middelen

Overig

Visuele middelen, te weten	menselijke aanwezigheid
Visuele middelen, frequentie	dagelijks
Waarom is naar uw mening het effect van visuele middelen onvoldoende en (schade)bestrijding als aanvullend middel noodzakelijk?	
Akoestische middelen, te weten	geweerschot
Akoestische middelen, frequentie	3-4x per week
Waarom is naar uw mening het effect van akoestische middelen onvoldoende en (schade)bestrijding als aanvullend middel noodzakelijk?	
Overig, te weten	hekwerk rondom
Overig, frequentie	altijd
Waarom is naar uw mening het effect van overige middelen onvoldoende en (schade)bestrijding als aanvullend middel noodzakelijk?	vos weet toegang toch te verschaffen

Zijn er andere dan de bij de bovenstaande vraag ingevulde preventieve middelen en zo ja, waarom zijn deze niet toegepast?

Eventueel kunt u dit
aangeven op een aparte
bijlage

5. Staat van instandhouding

Habitatrichtlijn, Bonn en Bern
en andere soorten

6. Periode en locatie

Periode ontheffing

Geef aan voor welke periode ontheffing wordt gevraagd.
Beargumenteer tevens waarom u voor deze periode een ontheffing wenst.
Eventueel kunt u per gewas en/of middel verschillende periodes aangeven.
Gebruik een aparte bijlage indien de ruimte niet voldoende is.

Periode ontheffing van	Periode ontheffing t/m	gewas / middel	Regel toevoegen
van 01-01-2023	t/m 31-12-2033	vos	☐

Argumentatie

huidige ontheffing loopt af op 22 januari 2024. Afgelopen jaren heeft de verleende (nog lopende ontheffing) het mogelijk gemaakt om de vos met meer succes te bestrijden. Dit heeft er toe geleid dat er een aanzienlijke afname (>50%) van schade (dode kippen) is. Daarom het verzoek om de ontheffing wederom te verlenen voor een langere periode dan 3 jaar.

Voeg eventueel argumentatie toe

97417645_9550264_Afschot_cijfers_vos_Nieuw-Namen_v1-0.xlsx

Heeft u eerder een ontheffing aangevraagd voor dezelfde activiteit?

Zo ja, geef dan het nummer en het jaar van het laatst ontvangen besluit/ontheffing.

Ja

Nummer besluit/ontheffing

zaaknummer 9407
(ZK20000231)

Jaar

2021

Geef een omschrijving van de locatie van het 'schadeperceel'.

Geef zo nauwkeurig mogelijk aan op een bijgevoegde topografische kaart (schaal minimaal 1 : 25.000), waar de (potentiële) schadepercelen zijn gelegen.

Op de kaart moet een duidelijk herkenningspunt aanwezig zijn.

Vangkooien en kastvallen kunnen op dezelfde topografische kaart worden aangegeven.

97417645_9528210_Schade_perceel.pptx

In welke gemeente(n) liggen de gronden waarvoor ontheffing wordt aangevraagd?

Hulst

7. Bijlagen

Verklaring kooiker

In voorgaande vragen heeft u al diverse bijlagen kunnen toevoegen.

Wellicht heeft u nog andere bestanden die van belang zijn voor de aanvraag. Deze kunt u hier toevoegen.

Soort bijlage

Bestand

97417645_9550265_Schaderegistratie_v1-0.xlsx

Nog een bijlage toevoegen

☐

Wilt u nog een soort toevoegen? **Nee**

*Dit formulier moet worden geprint en worden toegevoegd aan het formulier van de basismodule.
Digitaal toegevoegde bijlagen hoeven niet op papier te worden meeverstuurd.*

*Om het formulier te kunnen printen versturen wij u uw ingevulde formulier als PDF-bijlage bij een mail.
Geef hieronder het e-mailadres op waarnaar het formulier verzonden kan worden.*

E-mailadres

A dark grey rectangular box redacting the email address, with a small blue square icon containing a white letter 'J' at the bottom right corner.

Dit formulier kunt u samen met het formulier Wet Natuurbescherming - Basismodule per post sturen naar:

*Gedeputeerde staten van Zeeland
Afdeling Personeel, Omgeving & Juridische Zaken (POJZ)
Postbus 6001
4330 LA Middelburg*

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

Onderwerp

Besluit op ontheffingsaanvraag Wet
natuurbescherming, biologische Leghennenbedrijf Van
de Louisa B.V. Arenbergstraat 4 Nieuw Namen

Zaaknummer

381086

Behandeld door

+31 6 [redacted] J

Verzonden

Middelburg, 1 februari 2024

Geachte [redacted] J

Op 22 november 2023 hebben wij van u, namens het biologisch leghennenbedrijf Van de Louisa B.V. (hierna: uw cliënt), een aanvraag ontvangen voor een ontheffing op grond van artikel 3.8 Wet natuurbescherming (hierna: Wnb), van het verbod van artikel 3.10, lid 2 Wnb. Tevens vraagt uw cliënt ontheffing aan op grond van artikel 3.26, lid 3 van de Wnb van het verbod als bedoeld in artikel 3.16, lid 1 onder a van het Besluit natuurbescherming (hierna: Bnb) en artikel 3.13, lid 4 Bnb.

Omdat de aanvraag is ingediend voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet, is op grond van artikel 4.3, onder a van de Invoeringswet Omgevingswet de Wnb van toepassing op uw aanvraag.

De verbodsbepalingen worden overtreden door de hierna genoemde ingreep: het doden van vossen met geweer tussen zonsondergang en zonsopgang waarbij het geweer voorzien kan worden van een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten. Daarnaast zal de vos gelokt worden met behulp van geluid.

De ontheffing wordt aangevraagd ter voorkoming van ernstige schade aan met name gewassen, veehouderijen bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom (schade aan biologische leghennen) voor de periode 1 januari 2024 tot en met 31 december 2033.

De ontvangst van deze aanvraag is op 28 november 2023 bevestigd. In deze brief maken wij u onze beslissing op uw aanvraag bekend.

**BESLUIT WET NATUURBESCHERMING ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING MET
ZAAKNUMMER: 381086**

Wij besluiten:

- I. aan uw cliënt de aangevraagde ontheffing van het verbod genoemd in artikel 3.10 lid 1, aanhef en onder a, Wnb voor wat betreft het doden van de vos (*Vulpes vulpes*) met het geweer op grond van artikel 3.8 lid 1 en lid 5 te verlenen.
- II. Aan uw cliënt de aangevraagde ontheffing van het verbod van artikel 3.16, lid 1, onder a, Bnb om het geweer te gebruiken voor zonsopgang en na zonsondergang, op grond van artikel 3.8 lid 1 en lid 5 Wnb en artikel 3.26, lid 3, van de Wet natuurbescherming te verlenen.
- III. aan uw cliënt de aangevraagde ontheffing van het verbod genoemd in artikel 3.13, lid 4 Bnb voor wat betreft het voorzien van het geweer van een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten, op grond van artikel 3.26, lid 3 Wnb te verlenen.

- IV. De ontheffing te weigeren voor het inzetten van lokgeluiden.
 - V. De ontheffing te weigeren voor de periode 1 januari 2027 tot en met 31 december 2033.
 - VI. De aangevraagde ontheffing te verlenen voor de periode vanaf de dag na verzenddatum van het besluit tot en met 31 december 2026.
 - VII. De voorschriften, zoals opgenomen in Onderdeel 1 te verbinden aan deze ontheffing; zorgvuldig nakomen van deze voorschriften, voorkomt dat we de ontheffing voortijdig intrekken of wijzigen.
 - VII. De volgende documenten deel uit te laten maken van de ontheffing tenzij voorschriften in deze ontheffing anders bepalen:
 - aanvraag basismodule van 22 november 2023;
 - module 2B Schadebestrijding Wnb van 22 november 2023.
- Bijlagen bij de aanvraag zoals aangeleverd op 22 november 2023:
- machtiging;
 - kaart met locaties vossen kantelval;
 - verklaring grondgebruiker;
 - lijst jachtakte houders;
 - schaderegistratie;
- Stukken die bij de aanvraag zijn bijgeleverd of toegevoegd op 15 december 2023:
- aanvullende antwoorden brief GS van Zeeland;
 - KAT certificaat P897522 van 26 september 2023;
 - Skal certificaat 1936220 van 14 september 2023;
 - kaart afschot vossen nachtzicht;
 - Besluit ontheffing Wnb van 26 januari 2021 met zaaknummer 9407.

Leest u vooral onderdeel 1 zorgvuldig door, hierin staan de voorschriften die wij aan de ontheffing verbinden. Zorgvuldig nakomen van deze voorschriften voorkomt dat we de ontheffing op grond van artikel 5.4 lid 1 Wnb voortijdig intrekken of wijzigen. De motivering van dit besluit vindt u in onderdeel 2 'Overwegingen'.

De ontheffing is gebaseerd op de aanvraag inclusief alle bijgevoegde stukken. De eventuele negatieve effecten op beschermde soorten zijn alleen beoordeeld als gevolg van de ingreep zoals die in de aanvraag beschreven zijn. De ingreep moet dan ook worden uitgevoerd conform de aanvraag.

Misschien wilt of moet u tijdens de looptijd van de ontheffing iets veranderen aan de uitvoering. Dat is mogelijk, op voorwaarde dat de verandering geen negatieve effecten heeft op beschermde soorten. Neem altijd van tevoren contact met ons op als u iets aan de uitvoering wilt veranderen. Het kan namelijk zijn dat u dan een aangepaste ontheffing nodig heeft. U kunt ons bereiken via het e-mailadres natuurbescherming@zeeland.nl, vermeld hierbij altijd het zaaknummer van de ontheffing.

Zienswijze

Wij hebben u in het kader van artikel 4:7. lid 1. van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) in de gelegenheid gesteld om mondeling of schriftelijk namens uw cliënt uw zienswijze over de voorgenomen gedeeltelijke afwijzing bij ons naar voren te brengen.

U heeft van deze gelegenheid geen gebruik gemaakt.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,
Namens deze,

mr. J. Versteeg
Unitmanager Natuurbescherming

Noem in uw contact met ons steeds het zaaknummer. Dit staat bovenaan deze brief.

Bezwaar

Belanghebbenden kunnen schriftelijk bezwaar maken tegen dit besluit bij:
Gedeputeerde Staten van Zeeland, t.a.v. de secretaris van de commissie voor bezwaarschriften,
Postbus 6001, 4330 LA Middelburg.

In het bezwaarschrift neemt u ten minste op uw naam en adres, de dagtekening van het bezwaarschrift, tegen welk besluit u bezwaar maakt en waarom. Het bezwaarschrift dient te worden ondertekend.

U moet het bezwaarschrift indienen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekendgemaakt. Doorgaans is dat de dag na de datum van verzending. Overschrijding van de inzendtermijn kan ertoe leiden dat met uw bezwaren geen rekening wordt gehouden.

Als u overweegt bezwaar te maken, kunt u een informatiefolder aanvragen op telefoonnummer 0118-631000. U kunt de informatie ook downloaden via <https://www.zeeland.nl/bezwaar-maken>

Wij wijzen u erop dat het bezwaar niet de werking van het besluit schorst. U kunt een verzoek doen tot het treffen van een voorlopige voorziening. U richt het verzoek aan de voorzieningenrechter van de rechtbank Zeeland-West-Brabant, locatie Breda, team bestuursrecht, Postbus 90006, 4800 PA Breda. Voor de behandeling van het verzoek is griffierecht verschuldigd.

Bijlagen:

1. *Zone waar de ontheffing mag worden uitgevoerd;*
2. *Model meldingsformulier*
3. *Model rapportageformulier*

Kopie aan: RUD Zeeland, groenewetten@rud-zeeland.nl

ONDERDEEL 1. VOORSCHRIFTEN

1. De gebruiker van de ontheffing is verplicht om een kopie van de gewaarmerkte ontheffing, een legitimatiebewijs, de jachtake en een schriftelijke toestemming van de grondgebruiker bij zich te hebben.
2. Van deze ontheffing mag uitsluitend gebruik worden gemaakt in een gebied van 1 kilometer Rondom Leghennenbedrijf Van de Louisa B.V. Arenbergstraat 4 in Nieuw-Namen, zoals aangegeven op de kaart in bijlage 1 van dit besluit.
3. Voordat gebruik gemaakt wordt van de ontheffing, meldt de gebruiker dit minimaal 24 uur voorafgaande aan het eerste gebruik bij de Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland, Postbus 35, 4530 AA Terneuzen t.a.v. 'handhaving groen', of per email: handhaving.groen@rud-zeeland.nl. Hiervoor kan de ontheffingshouder gebruik maken van het bijgevoegde modelmeldingsformulier (bijlage 2 bij dit besluit).
4. Voor het doden van vossen mag het geweer gebruikt worden tussen zonsondergang en zonsopkomst.
5. Voor het doden mag gebruik worden gemaakt van een geweer voorzien van nachtzicht apparatuur, warmtebeeldkijker en een kunstmatige lichtbron of enig ander instrument om in de nacht te schieten.
6. Voor zover de met behulp van deze ontheffing bemachtigde dieren niet voor consumptie of handelsdoeleinden worden gebruikt worden zij, ter voorkoming van verspreiding van ziekten, zo spoedig mogelijk ter destructie aangeboden volgens de daarvoor in Nederland geldende regels.
7. Van deze ontheffing kan alleen gebruik worden gemaakt in aanvulling op tenminste twee kastvallen (Krefelder kantelvallen) of vangkooien, verspreid te plaatsen binnen de cirkel aangegeven op de kaart in bijlage 1 van dit besluit. De vangkooien/kastvallen moeten voldoen aan de volgende eisen:
 - De vangkooien/kastvallen moeten dagelijks worden gecontroleerd en de gevangen dieren moeten onmiddellijk worden weggehaald.
 - Alle gevangen dieren die niet tot de soort horen waarvoor de ontheffing is verleend, moeten onmiddellijk worden vrijgelaten.
 - De met behulp van de ontheffing gevangen vossen moeten op een snelle en diervriendelijke manier worden gedood.
 - Indien een zogende moervos wordt gevangen en gedood, moeten haar jongen zo spoedig mogelijk worden opgespoord en zonder onnodig lijden met de daarvoor toegestane middelen worden gedood.
 - De ontheffinghouder moet er voor zorgen dat misbruik van de vangkooi/kastval wordt voorkomen.
8. Binnen 14 dagen na afloop van de geldigheidsduur van deze ontheffing rapporteert de ontheffinghouder over het gebruik dat van de ontheffing is gemaakt. Gegevens moeten worden verstrekt per ontheffinggebruiker, dag en tijdstip, locatie, middel en aantal, volgens bijgaand modelformulier (bijlage 3 van dit besluit). Deze rapportage wordt gestuurd naar de Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland, Postbus 35, 4530 AA Terneuzen t.a.v. handhaving groen, of per email: handhaving.groen@rud-zeeland.nl.
9. Degene die gemachtigd is van de ontheffing gebruik te maken registreert conform de door de Faunabeheereenheid Zeeland vastgestelde wijze op welke wijze gebruik is gemaakt van de ontheffing.

ONDERDEEL 2. OVERWEGINGEN

A. Weergave van de feiten

A1. Ontheffingsaanvraag

U heeft, namens uw cliënt, een aanvraag ingediend voor een ontheffing in het kader van artikel 3.8, gelezen in samenhang met artikel 3.10, lid 2 Wnb en artikel 3.26, lid 3 Wnb voor het doden van vossen met het geweer. Uw cliënt vraagt een ontheffing aan op grond van artikel 3.26, lid 3 Wnb van het verbod van artikel 3.16, lid 1 Bnb om het geweer te gebruiken voor het doden van vossen tussen zonsondergang en zonsopkomst. Tevens wordt ontheffing aangevraagd op grond van artikel 3.26, lid 3 van het verbod als bedoeld in artikel 3.13, lid 4 Bnb om voor de bestrijding van schade door vossen het geweer te voorzien van een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten.

Aanleiding voor de aanvraag is het verstrijken van de geldigheidstermijn van de voorgaande ontheffing met dezelfde strekking verleend aan Van de Louisa BV. Dit betreft een ontheffing verleend door Gedeputeerde Staten (hierna: GS) op 26 januari 2021 voor verbodsbepalingen van artikel 3.10 lid 1 Wnb met zaaknummer 9407. De geldigheidstermijn van deze ontheffing loopt af op 22 januari 2024. Uw cliënt wil een nieuwe ontheffing omdat de verleende ontheffing het mogelijk heeft gemaakt om de vos met meer succes te bestrijden. Uw cliënt heeft aanzienlijke afname (>50%) van schade (dode kippen) door vossen geconstateerd.

Uw cliënt is voornemens om vossen te doden met behulp van het geweer, nachtzicht apparatuur, warmtebeeld en warmtebeeld richtkijker en een lichtbron in de periode tussen zonsondergang en zonsopkomst in een cirkel van 1 km rondom het biologisch leghennenbedrijf Van de Louisa in de periode van 1 januari 2023 tot 31 december 2023.

De ontheffing wordt aangevraagd ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom (schade aan biologische leghennen).

De aanvraag is geregistreerd onder zaaknummer 381086. In verband met het ontbreken van gegevens hebben wij u op 2 november 2023 in de gelegenheid gesteld om tot en met 15 december 2023 de aanvraag aan te vullen. Wij hebben de aanvullende gegevens ontvangen op 15 december 2023. De aanvraag is op 16 december 2023 verder in behandeling genomen.

Wij zijn van oordeel dat de aanvraag voldoende informatie bevat voor een beoordeling van die aspecten waarvoor een ontheffing benodigd is.

A2. Noodzaak voor ontheffing

Faunabeheerplan

De bestrijding van schadeveroorzakende dieren geschiedt overeenkomstig een faunabeheerplan opgesteld door een faunabeheereenheid (artikel 3.12, eerste lid Wet natuurbescherming). Het faunabeheerplan waarin beheer van de vos is uitgewerkt en dat geldt vanaf het moment dat de ontheffing wordt aangevraagd, is het Faunabeheerplan Vos 2020-2025, van de Stichting Faunabeheereenheid Zeeland.

De activiteit waarvoor u ontheffing aanvraagt is niet met het huidige faunabeheerplan onderbouwd. Op grond van artikel 3.17, lid 5 Wnb kan echter, in afwijking van artikel 3.12, lid 1 Wnb en artikel 3.17, lid 2 Wnb, een ontheffing ook aan een wildbeheereenheid of aan anderen dan een faunabeheereenheid worden verleend, indien de noodzaak ontbreekt voor verrichting van de handelingen door tussenkomst van een faunabeheereenheid.

Wij zijn van mening dat deze noodzaak ontbreekt, omdat hier sprake is van een specifieke vorm van bedrijfsvoering binnen een beperkt gebied waarvoor ontheffing wordt gevraagd. Ook geldt alleen voor dit bedrijf dat het inzetten van het preventieve middel van vossenwerende afrastering onevenredig kostbaar is. Er is geen reden deze ontheffing te verlenen voor het gehele grondgebied van de provincie Zeeland en alle leghennenbedrijven binnen het faunabeheerplan.

Uit de aanvraag blijkt dat uw cliënt voornemens is om in afwijking van artikel 3.16, lid 1, onder a, Bnb het geweer te gebruiken tussen zonsondergang en zonsopkomst en in afwijking van artikel 3.13, lid 4, Bnb het geweer te voorzien van een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten. Ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom.

Voor antwoord op de vraag of op grond van de Wnb een ontheffing verleend kan worden, dient gekeken te worden of voldaan wordt aan de eisen zoals deze in de wet zijn gesteld:

In artikel 3.10, lid 1 Wnb is aangegeven dat het verboden is om van nature in Nederland in het wild levende soorten als bedoeld in bijlage A van de Wnb te doden. De vos is een soort die hieronder valt. Het is derhalve verboden vossen opzettelijk te doden. De vos is echter op grond van artikel 3.15, lid 1 Wnb en artikel 3.1 Bnb aangewezen als soort die in het hele land schade veroorzaakt en niet in zijn voortbestaan wordt bedreigd of dat gevaar loopt. Aan grondgebruikers wordt daarom op grond van artikel 3.1, lid 2, van de Regeling natuurbescherming (hierna: Rnb) vrijstelling verleend van de verboden zoals bedoeld in artikel 3.10, lid 1, onderdelen a en b, Wnb, op door de grondgebruiker gebruikte gronden of in het omringende gebied, ter voorkoming van in het lopende of daarop volgende jaar dreigende schade.

Van de vrijstelling mag gebruik gemaakt worden op grond van de volgende wettelijke belangen (artikel 3.15, lid 6 onder c Wnb, jo. artikel 3.1, lid 4 Rnb):

- Ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
- Schade aan wilde flora of fauna of natuurlijke habitats;
- Ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom.

De middelen die op grond van de landelijke vrijstelling gebruikt mogen worden zijn: geweren, honden (niet zijnde lange honden), haviken, slechtvalken en woestijnbuizerds, fretten, kastvallen, vangkooien en buidels (artikel 3.3, lid 2 Rnb).

Het is daarnaast verboden om het geweer te voorzien van een kunstmatige lichtbron of een voorziening om de prooi te verlichten op grond van artikel 3.13, lid 4 Bnb. Tevens is het verboden om het geweer te gebruiken tussen zonsondergang en zonsopkomst op grond van artikel 3.16, lid 1 Bnb.

De door u voorgenomen activiteit heeft betrekking op deze verboden en is daarom ontheffingsplichtig. GS kunnen ontheffing verlenen van de hierboven genoemde verboden op grond van artikel 3.26, lid 3, van de Wnb. Ontheffing wordt uitsluitend verleend wanneer voldaan is aan de voorwaarden, zoals voorgeschreven in artikel 3.10, lid 2 Wnb, in samenhang met artikel 3.8, lid 1 Wnb:

Voor soorten genoemd in bijlage A van de Wnb, waaronder de vos, betreft dit de eisen zoals gesteld in artikel 3.10, lid 2 Wnb in samenhang met artikel 3.8, lid 5 Wnb.

Gedeputeerde staten verlenen uitsluitend een ontheffing als bedoeld in artikel 3.26 wanneer voldaan is aan de bij wet voorgeschreven voorwaarden:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
2. Zij is nodig in het belang van:

Artikel 3.8 lid 5:

- a. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- b. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- c. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- d. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of

- e. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;

Artikel 3.10 lid 2:

- a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
- c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
- h. in het algemeen belang.

3. Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan in het geval van soorten van bijlage A van de Wet natuurbescherming.

Naast deze ontheffingsvoorwaarden is in artikel 3.26, lid 3 Wnb bepaald dat bij het verlenen van ontheffing van de genoemde verboden ook rekening gehouden dient te worden met de belangen van veiligheid, volksgezondheid, welzijn en milieu. Tenslotte mag naast de bij wet voorgeschreven voorwaarden de ingreep niet in strijd zijn met het provinciaal beleid.

GS verlenen voor de ingreep alleen een ontheffing, wanneer uit het aanvraagformulier en de daarbij behorende stukken de zekerheid is verkregen dat de ingreep voldoet aan de voorwaarden waarop een ontheffing kan worden verleend. U gaat in uw ontheffing aanvraag in op de eventuele noodzaak van uw activiteiten op de beschermde soort. Uw aanvraag betreft het gebruik van het geweer (voorzien van) nachtzicht apparatuur, warmtebeeld of warmtebeeld richtkijker en een lichtbron in de periode tussen zonsondergang en zonsopkomst in verband met de bestrijding van de vos.

Uw aanvraag bevat een onderbouwing ten aanzien van het wettelijke belang waaruit blijkt dat ingrijpen noodzakelijk is en een onderbouwing van andere bevredigende oplossingen waaruit blijkt dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn om schade te voorkomen. Tevens geeft u een onderbouwing waaruit blijkt dat er geen afbreuk wordt gedaan van de gunstige staat van instandhouding van de soort, zoals bedoeld in de voorwaarden genoemd in artikel 3.8, lid 5 Wnb, in samenhang met artikel 3.10, lid 2 Wnb.

Naar ons oordeel bevat uw ontheffingsaanvraag de benodigde objectieve informatie om de voorgenomen ingreep te kunnen beoordelen.

A3. Bevoegd gezag

GS van de provincie waarin de aangevraagde handeling plaatsvindt, zijn op grond van artikel 1.3 lid 1 Wnb het bevoegde gezag om op de ontheffingsaanvraag te besluiten. De handelingen vinden geheel binnen de grenzen van de provincie Zeeland plaats. GS van Zeeland zijn daarom bevoegd om op uw aanvraag een besluit te nemen. Er vinden geen handelingen plaats buiten de grenzen van de provincie Zeeland, waardoor instemming van GS van andere provincies niet aan de orde is bij dit besluit.

A4. Procedure

De ontheffingenprocedure is uitgevoerd in overeenstemming met artikel 5.1 Wnb. Op uw aanvraag is de reguliere procedure uit hoofdstuk 4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

Van het besluit tot het verlenen van een ontheffing zal mededeling worden gedaan op de website van de provincie Zeeland:

- <https://www.zeeland.nl/publicaties-en-bekendmakingen/wet-natuurbescherming-overzicht-reguliere-besluiten>.

Tegen dit besluit staat bezwaar open zoals onder “bezwaar” is aangegeven.

B. Toetsing

B1. Toetsingskader

Voor iedere ingreep die niet is vrijgesteld van de noodzaak voor ontheffing, moet het bevoegd gezag beoordelen of ontheffing kan worden verleend van de verbodsbepalingen op grond van artikel 3.1 t/m 3.10 Wnb. Uw ontheffingsaanvraag betreft een aanvraag in het kader van artikel 3.10, lid 1, van de Wnb. GS verlenen alleen een ontheffing als aan de in artikel 3.10 lid 2 Wnb in samenhang met artikel 3.8, lid 1 Wnb genoemde voorwaarden is voldaan.

B2. Beoordeling van het wettelijk kader

Uit de aanvraag blijkt dat uw cliënt voornemens is om in afwijking van artikel 3.10, lid 1 van de Wnb. vossen te doden met behulp van het geweer, nachtzicht apparatuur, warmtebeeld en warmtebeeld richtkijker en een lichtbron of enig ander instrument om in de nacht te schieten tussen zonsondergang en zonsopkomst. Dit maakt dat er beoordeeld moet worden of er voldoende is aangetoond dat:

1. er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is;
2. er een wettelijk belang (ernstige schade) is op grond waarvan ontheffing kan worden verleend;
3. de aangevraagde ingreep geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

1) Er bestaan geen andere bevredigende oplossingen

Voor alle beschermde soorten geldt dat aangetoond moet worden dat er geen andere bevredigende oplossing (alternatief) is voor de door u geplande ingreep, die minder schade oplevert voor de betreffende soort. De Wnb gaat uit van het standpunt dat het voorkomen van schade beter is dan het bestrijden. Ook ons eigen provinciale beleid hebben wij op dit uitgangspunt gebaseerd.

Ontheffing van de verboden in de Wnb geven wij pas als er geen andere bevredigende oplossing bestaat. Veel preventieve middelen helpen heel goed om de schade te verminderen. Bij de bepaling van de inzet van preventieve middelen wordt onderscheid gemaakt naar het saldo van de betreffende teelt. Hoe hoger dit saldo, hoe meer voorzieningen worden vereist.

Het gebruik van de landelijke vrijstelling zien wij als een andere bevredigende oplossing. Voor de vraag of er andere bevredigende oplossingen zijn, is het van belang of gebruik gemaakt is van de landelijke vrijstelling om vossen te vangen en doden. Daarnaast is het van belang of er effectieve, preventieve middelen en methoden zijn om schade te voorkomen.

De middelen die zijn toegestaan én geschikt zijn voor het bestrijden van vossen op basis van de landelijke vrijstelling zijn het gebruik van het geweer en kastvallen/vangkooien.

De landelijke vrijstelling voorziet slechts in het overdag schieten van vossen. In de aanvraag is aangegeven dat het gebruik van het geweer tussen zonsondergang en zonsopkomst beter volstaat om de actuele schade te verminderen. Dit blijkt onder meer uit de verleende ontheffing van afgelopen drie jaar waarbij de jager een ontheffing heeft gekregen om 's nachts vossen te bestrijden en te doden. Uit de geleverde schade registratie blijkt dat in 2020 gemiddeld 3.6 kippen per etmaal gepakt door de vos. Nadat begin 2021 de ontheffing was verleend om 's nachts vossen te bestrijden, is de schade gehalveerd naar ongeveer 1.7 kippen per etmaal. Er is een duidelijk effect te zien tussen de verleende ontheffing en de reductie van de schade.

In de aanvraag staat beschreven dat de 33.000 biologische leghennen een vrije uitloop hebben van 13 ha. Het perceel is geheel afgerasterd met een heg van 3,5 meter hoog met ingegroeid gaas van 1,25 meter. Dagelijks vindt fysieke controle plaats, zijn er 2 kantelvallen voor vossen aanwezig, worden loederputten gemaakt en is de jager aanwezig en lost gewerschoten. In de avond wordt getracht zoveel mogelijk kippen in de stal te doen, maar met 33.000 kippen is het onmogelijk om ze allemaal in de stal te krijgen iedere avond. Dit is mede ingegeven door de aard van de bedrijfsvoering. Als biologisch leghennenbedrijf worden de kippen niet verplicht opgehokt.

Ondanks de afrastering geeft u aan dat de vos het uitloopterrein voor de leghennen betreedt door over de afrastering te klimmen of onder de afrastering door te kruipen. U geeft aan dat ondanks de hiervoor genoemde (preventieve) maatregelen er gemiddeld per etmaal 1,7 kippen gedood worden door de vos.

Een goed functionerend vossenraster ziet de Provincie als een structurele manier om schade door vossen aan landbouwdieren, zoals leghennen, te voorkomen. U heeft aangegeven dat het plaatsen van een vossenraster onredelijk hoge kosten met zich meebrengt. In de vorige aanvraag uit 2021 (met zaaknummer 9407) heeft u voor deze stelling ondersteunende informatie geleverd waarbij alternatieven zijn geëvalueerd en niet redelijk zijn bevonden. Omdat de gewogen alternatieven en omstandigheden niet veranderd zijn ten opzichte van de voorgaande aanvraag uit 2021 kunnen wij instemmen met de redenering onder dezelfde voorwaarden die destijds in ogenschouw zijn genomen. Een voorwaarde is wel dat het bedrijf voldoet aan de biologische kwaliteitseisen voor het keurmerk 'kontrollierte alternative Tierhaltungsformen' (KAT) én dat het bedrijf een biologisch keurmerk heeft (Skal). Beide certificaten zijn bij de aanvraag nageleverd op 15 december 2023.

Conclusie

Gelet op het bovenstaande zijn wij van mening dat de kosten voor vervangen van het huidige raster door een vossenkerend raster vooralsnog te hoog zijn en dat wij die in redelijkheid en billijkheid niet van u mogen vragen. Daarnaast wordt ook gebruik gemaakt van de landelijke vrijstelling van het verbod om vossen te doden tussen zonsopgang en zonsondergang. Daarmee is voldoende aannemelijk dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

2) Wettelijk belang: Ernstige schade

U vraagt ontheffing aan in het belang van het voorkomen van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom (biologische leghennen).

In de aanvraag heeft u aangegeven dat de vos schade toebrengt aan bedrijfsmatig gehouden leghennen. De aard van de schade betreft volgens het aanvraagformulier het doden van kippen door de vos. Volgens de bij uw aanvraag bijgevoegde brief worden er dagelijks 1,7 kippen door de vos gedood. U geeft aan dat dit op jaar basis zorgt voor een schade van €6.049,- aan opbrengstderving en een schade van €3.160,- voor aanschafkosten voor de te vervangen opgeeten hennen.

Conclusie

Gelet op het bovenstaande is voldoende aannemelijk dat er sprake is van ernstige schade (> € 250,- per geval) aan met name de gewassen, veehouderij, bossen, visgronde, wateren of andere vormen van eigendom. De aanvrager heeft voldoende aannemelijk gemaakt dat er een wettelijk belang in het geding is.

3) Gunstige staat van instandhouding:

Uit populatie dynamische gegevens blijkt dat de vos een levensvatbare component is van het natuurlijke habitat waarin hij voorkomt en dit op basis van de aantallen nog op lange termijn zal blijven. Zo is de landelijke trend van het aantal getelde vossen in het NEM-meetnet Dagactieve Zoogdieren al sinds 1994 min of meer stabiel. In Zeeuws-Vlaanderen, waar Van de Louisa biologisch leghennenbedrijf ligt, tellen de Wildbeheereenheden al sinds 2010 vossen. De trend laat een toename zien in Zeeuws-Vlaanderen (Faunabeheerplan Vos 2020-2025). Het habitat zal door betreffende activiteit niet worden verkleind.

Uit de aangeleverde gegevens blijkt dat de jagers vanaf de verleende ontheffing in 2021 ongeveer 90 vossen hebben geschoten. Dat is een gemiddelde van ongeveer 30 vossen per jaar. Aangezien de Minimum Number Alive van vossen in de betreffende Wildbeheereenheid (WBE Hontenisse e.o)

slechts tussen de 21 en 30 vossen ligt ¹, is het van belang om de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie vossen te waarborgen en om het aantal met behulp van deze ontheffing gedode vossen te monitoren. Om deze reden zijn wij van mening dat de ontheffing voor drie jaar kan worden verleend. Door een beperkte ontheffingsperiode van drie jaar aan te houden wordt de mogelijkheid geschapt om te monitoren en eventueel in te grijpen indien de aantallen geschoten vossen een bedreiging gaan vormen voor de staat van instandhouding van de lokale populatie van de vos op lange termijn. De monitoring wordt geborgd in voorschrift 8 waarin voorgeschreven wordt dat na afloop van de geldigheidsduur van de ontheffing de ontheffinghouder moet rapporteren over het gebruik dat van de ontheffing is gemaakt.

Conclusie

Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Middelen

Gebruik lokgeluiden

Ontheffing wordt gevraagd om vossen te doden met gebruik van lokgeluiden. Het gebruik van lokgeluiden tijdens de jacht op vossen is een middel dat niet passend is bij het doel van de ontheffing, namelijk schadebestrijding. Doel van de ontheffing is om gedurende de nacht vossen te verjagen met als ondersteuning afschot. Wanneer een vos zich voor de jager nog op een te grote afstand bevindt om een dodelijk schot te lossen dan kan de jager er voor kiezen de vos wel te verjagen al dan niet door het lossen van een waarschuwingsschot. Het lokken van de vos is juist niet de bedoeling.

Wij zijn van mening dat het inzetten van lokgeluiden passend is in het kader van het beperken van de omvang van populatie (populatiebeheer). Hiervan is met deze ontheffing uitdrukkelijk geen sprake. Populatiebeheer vindt planmatig en gebiedsgericht plaats op basis van een faunabeheerplan. Ontheffingen voor het beperken van de omvang van een populatie worden derhalve alleen verleend aan een faunabeheereenheid (artikel 3.17, lid 2, van de Wnb).

Gebruik geweer

Ontheffing wordt gevraagd om de vossen te doden tussen zonsondergang en zonsopgang met gebruik van het geweer. Het geweer is een doeltreffend middel om vossen mee te doden of verjagen.

Gebruik kunstmatige lichtbron/ voorziening om de prooi te verlichten

Ontheffing wordt gevraagd om bij de jacht op vossen gebruik te mogen maken van een kunstmatige lichtbron of enige voorziening om de prooi te verlichten. Het gebruik van verlichting tijdens de jacht is een middel waarmee de prooi effectief gespot en gestopt kan worden. De vos zal immers een moment stil staan wanneer het licht aan gaat. Dit stelt de jager kort in de gelegenheid een goed schot te lossen. Hiermee wordt de kans op een gemist of niet dodelijk schot geminimaliseerd. Daarnaast kan gesteld worden dat in het kader van veiligheid de jager door middel van een lichtbron kan inschatten of er ook mensen in het gebied aanwezig zijn.

Gebruik vizier met beeldomzetter en een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten

Ontheffing wordt gevraagd om bij de jacht gebruik te mogen maken van een vizier met beeldomzetter en een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten. Voorgaand genoemde middelen stellen de jager in staat effectief de vos te bejagen in de nacht waarbij de kans op een gemist of niet direct dodelijk schot tot een minimum beperkt wordt.

Omvang afschotgebied

Schadebestrijding dient doorgaans daar plaats te vinden waar de schade optreedt of op kan treden. In het geval van uw aanvraag zijn dat de stallen en uitloopgebieden van de leghennen. Deze bevinden zich tijdens een deel van het jaar in een vossenterritorium. Waar de grenzen liggen van dat territorium is onbekend. Daarom wordt gebruik van de ontheffing toegestaan in een gebied rondom de stallen ter grootte van een normaal territorium van vossen (zie voorschrift 2). Territoria variëren in Nederland meestal van 100 tot 400 hectare, volgens de Zoogdiervereniging. We gaan uit van de voorzichtige schatting van 400 hectare. Dat levert een cirkel rondom de stallen op met een radius van (afgerond) 1 kilometer. Op de bij dit besluit behorende kaart in bijlage 1 is aangegeven waar de grens ongeveer ligt.

¹ Telrapportage 2023 - Faunabeheereenheid Zeeland, november, 2023

Houdt u er rekening mee, dat u schriftelijke toestemming nodig hebt van de grondgebruiker om gebruik te mogen maken van de ontheffing (voorschrift 1).

Periode ontheffingverlening

U vraagt ontheffing aan voor de periode van 1 januari 2020 tot en met 31 december 2030. GS verlenen in beginsel ontheffing voor de bestrijding van actuele schade in het lopende jaar en de dreigende schade in het daarop volgende jaar. Het is aannemelijk dat de territoria van geschoten vossen snel weer worden opgevuld en dat de dreiging van schade daarom niet snel zal veranderen. Wel vinden we het van belang om de noodzaak en effectiviteit van de ontheffing te kunnen evalueren. Drie jaar is minimaal nodig om een goede evaluatie uit te kunnen voeren. Daarom verlenen wij u voor drie jaar ontheffing ter voorkoming van schaden aan leghennen, om gedurende de nacht de vos in de directe nabijheid van biologische leghennenbedrijf Van de Louisa te verjagen met ondersteunend afschot.

Beoordeling van het provinciaal beleid

Beleidsnota Natuurwetgeving;

Het soortenbeleid is geregeld in de Beleidsnota Natuurwetgeving: "Meer prioriteit voor Zeeuwse Biodiversiteit". In de Beleidsnota Natuurwetgeving zijn over de vos geen specifieke bepalingen opgenomen. Aanvragen voor ontheffing over vos dienen derhalve getoetst te worden aan de wettelijke criteria. Deze toets heeft plaatsgevonden onder B2 van dit besluit.

C. Zienswijzen

Wij hebben u in het kader van artikel 4:7, lid 1, van de Awb op in de gelegenheid gesteld om op 23 januari 2024 uw mondelinge zienswijze namens uw cliënt over de voorgenomen gedeeltelijke afwijzing bij ons naar voren te brengen.

U heeft van deze gelegenheid geen gebruik gemaakt.

D. Conclusies

In het voorgaande is aangetoond dat sprake is van ernstige schade aan landbouwdieren, aangericht door de vos. Er zijn geen andere bevredigende oplossingen op korte termijn dan de activiteiten waarvoor ontheffing is aangevraagd. De staat van instandhouding van de vos als soort komt niet in het geding.

Wij zijn op grond van bovenstaande overwegingen van oordeel dat de ontheffing onder oplegging van voorschriften (bijlage 1) kan worden verleend.

Bijlage 1 – Zone waar de ontheffing mag worden uitgevoerd

Bijlage 2.

Model meldingsformulier

Voor het gebruik van ontheffing Wet natuurbescherming

Zaaknummer ontheffing : 381086

Geldigheid ontheffing (datum) : < > t/m < >

Voor het doden/vangen van (diersoort) : vos

Periode gebruik ontheffing

Tijdens de periode dat gebruik gemaakt wordt van de ontheffing (hieronder in te vullen), dienen de in de ontheffing aangegeven aanvullende preventieve maatregelen duidelijk zichtbaar op de percelen aanwezig te zijn en de in de ontheffing aangegeven middelen (indien van toepassing), dienen tijdens deze periode in werking gesteld te zijn.

Van de ontheffing wordt gebruik gemaakt

van (datum) :

tot (datum) :

op het perceel* :

* Indien de ontheffing voor meerdere percelen is verleend, tevens aangeven op welk perceel/welke percelen gebruik van de ontheffing wordt gemaakt.

Indien gedurende de geldigheid van de ontheffing meerdere keren gebruik van de ontheffing wordt gemaakt dient dit opnieuw te worden gemeld.

Plaats van handelen

Bij dit formulier dient een topografische kaart 1: 25000 gevoegd te worden (verplicht) met daarop aangegeven, de percelen waarop gebruik gemaakt zal worden van de ontheffing.

Houder van de ontheffing

Naam :

Adres :

Postcode en woonplaats :

Gebruikers van de ontheffing

Naam (gebruiker 1) :

Adres :

Postcode en woonplaats :

Naam (gebruiker 2) :

Adres :

Postcode en woonplaats :

De houder van de ontheffing dient, alvorens daadwerkelijk van de ontheffing gebruik gemaakt kan worden, dit formulier volledig in te vullen alsmede een topografische kaart bij te voegen en tenminste 24 uur voor aanvang van het gebruik van de ontheffing, naar het volgende adres te sturen of te mailen aan:

RUD-Zeeland

t.a.v. handhaving groen

Postbus 35

4530 AA Terneuzen

Email: handhaving.groen@rud-zeeland.nl

Bijlage 3.

Model rapportageformulier

Nr	Naam Ontheffing gebruiker	datum waar op ontheffing wordt gebruikt	tijdstip waarop ontheffing wordt ge- bruikt	middel dat wordt gebruikt **	adressering perceel waar ontheffing wordt gebruikt (evt. gewas)	opp.perceel waar ont- heffing wordt gebruikt	preventieve maatregelen die zijn getroffen	aantal bemach- tigde dieren	soort
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
11									
12									

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

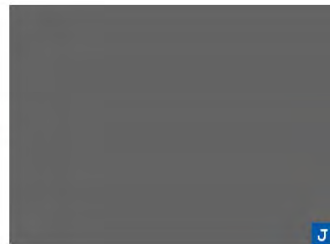
J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

MACHTIGING

Hierbij machtig ik, [REDACTED], namens Van De Louisa biologisch leghennenbedrijf, [REDACTED] om de aanvraag ontheffing Wet Natuurbescherming voor gebruik geweer tussen zonderondergang en zonsopgang, uit te voeren.

[REDACTED] 13 November 2023

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

Arenbergstraat 4 in Nieuwnamen

★ Vossen kantelval

Nieuw-Namen, 20 November 2023

Beste,

Hierbij verklaar ik, mede-eigenaar van 'Van de Louisa' biologische leghennen, gelegen aan de Arenbergstraat 4, 4568 PD te Nieuw-Namen, dat wij een jaarlijkse schadepost van € 9.209 (z.o.z. voor berekening) hebben wegens het verlies van onze kippen door predatie van vos.

Ons bedrijf heeft 33000 biologische leghennen welke een vrije uitloop hebben van 13ha. Dit perceel is geheel afgerasterd met een heg van 3,5 meter hoog met ingegroeide gaas van 1,25 meter. Naast de afrastering vindt er dagelijks een fysieke controle plaats, zijn er 2 kantelvallen voor vossen aanwezig, maken we loederputten en is de jager aanwezig en lost geweeerschoten. 's Avonds proberen we zo veel mogelijk kippen in de stal te doen, echter met 33000 kippen is het onmogelijk om ze allemaal in de stal te krijgen iedere avond.

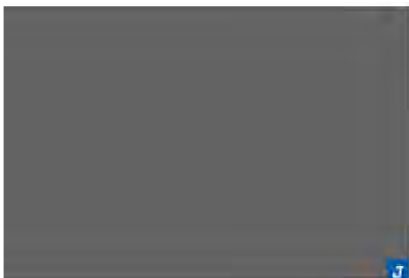
In de afgelopen 3 jaar heeft de jager een ontheffing gekregen van de provincie Zeeland om 's nachts vossen te bestrijden en te doden. Dit heeft een positief effect gehad op de schade die wij hebben ondervonden. Zoals te zien is in de schade registratie werden er in 2020 gemiddeld 3.6 kippen per etmaal gepakt door de vos. Nadat begin 2021 de ontheffing was verleend om 's nachts vossen te bestrijden, is de schade gehalveerd naar ongeveer 1.7 kippen per etmaal. Ik zie een duidelijke verhouding tussen effect van de verleende ontheffing en reductie van schade.

Graag zou ik willen dat de jager de middelen en ontheffing blijft behouden om 's nachts actief de vos te blijven doden met nachtzicht apparatuur.

Graag verwijs ik naar de vorige aanvraag waarbij ondersteunde informatie is gedeeld waarbij alternatieven zijn geevalueerd en niet redelijk, billijk of realistisch zijn bevonden.

Met vriendelijke groet,

Berekening jaarlijkse schadebedrag

- We verliezen momenteel 1.7 hennen/dag aan de vos
- Per jaar komt dat neer op 351 dierdagen (365 dgn – 2 weken leegstand) x 1.7 hennen = 597 hennen productieverlies per jaar. Aangezien de hennen door het jaar heen worden gepakt door de vos (maw, hennen die in februari worden gepakt hebben 1 maand productie geleverd, hennen die in dec worden gepakt 11 maanden) is het verlies van productie gelijk aan $597 / 2 = 299$ hennen op jaarbasis
- Een hen produceert per jaar 310 eieren met een prijs van € 0,153/ei. Dit betekent een opbrengst van €47,43 / hen
- $351 \text{ dierdagen} \times 0,125 \text{ (kg voer/hen/dag)} \times €0,62 \text{ (voerprijs/kg)} = €27,20$ voerkosten/hen/jaar. Gedurende de laatste jaren zijn de voerkosten voor leghennen met 50% toegenomen.
- Saldo €47,43 – €27,20 = € 20,23 hen/jaar
- Opbrengstderving $299 \times €20,23 = \underline{\underline{€ 6.049}}$

Bovenop bovenstaande berekening komen nog de aanschafkosten per hen. Voor de huidige ronde van kippen, hebben wij in september 2022 €10,57 per hen betaald. €10,57 x 299 → € 3.160

Totale schade per jaar € 9.209

Momenteel zijn er witte hennen op het bedrijf (voorheen waren dit bruine). Deze verblijven 87 weken i.p.v. 63 weken. Hierdoor is het aantal dagen dat er dieren op het bedrijf (dierdagen) hoger. Tevens hebben deze witte hennen een hoger legpercentage. Dus meer eieren en kortere leegstand in vergelijking met de vorige type hennen.

De hennen verblijven ongeveer 1 ½ jaar op het bedrijf. In bovenstaande jaarlijkse kostenpost is niet meegenomen dat de kippen die in jaar 1 zijn gepakt door de vos, in het ½ jaar er na geen productie meer kunnen leveren. In verband met risico op ziektes worden er geen kippen aangevuld tijdens een productie ronde. Hierdoor valt de jaarlijkse schadepost nog hoger uit dan €9.209.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

Lijst Jachtakte houders

-
Gender	Age Group	Good Job (%)	Not Good Job (%)
Male	18-29	70	30
	30-49	70	30
	50-69	70	30
	70+	70	30
Female	18-29	70	30
	30-49	70	30
	50-69	70	30
	70+	70	30

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

Afshot vossen Nieuw Namen in cirkel waar nachtzicht ontheffing is

Datum	Jaar	Geslacht	Locatie	Hoe
1 19-12-2020	2020	Rekel	Scheldakreek	Faantenjacht
2 2-4-2021	2021	Rekel	Saeflinghe	Nachtzicht
3 2-10-2021	2021	Moer	Nachtzicht	Moer
4 2-3-2021	2021	Moer	Saeflinghe	Nachtzicht
5 4-4-2021	2021	Moer	Vossenval	Vossenval
6 5-4-2021	2021	Rekel	Rekel	Moer
7 5-5-2021	2021	Moer	Dijk Schepdreef	Nachtzicht
8 7-5-2021	2021	Rekel	Dijk Louisa / En	Nachtzicht
9 7-5-2021	2021	Rekel	Saeflinghe	Nachtzicht
10 11-4-2021	2021	Moer	Saeflinghe	Nachtzicht
11 11-5-2021	2021	Rekel	Saeflinghe	Nachtzicht
12 13-5-2021	2021	Moer	Saeflinghe	Nachtzicht
13 13-5-2021	2021	Rekel	Dijk Lou	Nachtzicht
14 15-5-2021	2021	Rekel	Rekel	Vossenval
15 18-4-2021	2021	Moer	Dijk Louisa / Pri	Nachtzicht
16 18-4-2021	2021	Rekel	Dijk Louisa / Sa Nachtzicht	
17 20-4-2021	2021	Moer	Boomgaard Lou	Nachtzicht
18 21-4-2021	2021	Moer	Saeflinghe	Nachtzicht
19 22-5-2021	2021	Moer	Rekel	Nachtzicht
20 22-5-2021	2021	Moer	Dijk Louisa / En	Nachtzicht
21 22-5-2021	2021	Moer	Louisa boomga	Nachtzicht
22 23-5-2021	2021	Rekel	Scheldakreek	Faantenjacht
23 23-5-2021	2021	Rekel	Scheldakreek	Nachtzicht
24 25-5-2021	2021	Rekel	Louisa	Nachtzicht
25 26-5-2021	2021	Moer	Vossenval	Vossenval
26 26-5-2021	2021	Rekel	Vossenval	Vossenval
27 27-5-2021	2021	Rekel	Louisa	Nachtzicht
28 27-5-2021	2021	Moer	Louisa	Nachtzicht
29 28-5-2021	2021	Moer	Boomgaard	Nachtzicht
30 30-5-2021	2021	Rekel	Scheldakreek	Faantenjacht
31 1-9-2021	2021	Rekel	Dijk Louisa	Nachtzicht
32 2-2-2021	2021	Rekel	Vossenval	Vossenval

Row Labels	Count of Locatie
Boemjacht	5
Rekel	1
Rekel	2
Faantenjacht	3
Rekel	1
Rekel	2
Nachtzicht	62
Moer	36
Rekel	26
Vossenval	20
Moer	8
Rekel	11
Grand Total	90

Row Labels	Count of Datum
Moer	49
Rekel	41
Grand Total	90

Row Labels	Count of Geslacht
2020	1
2021	51
2022	22
2023	16
Grand Total	90

100%

Nachterlijke Afshot ontheffing van kracht 20 dec; toon kleine wijziging en ingegaan op 22 jan 2021 tm 22 jan 2024

32% volledig kalenderjaar nachtzicht ontheffing

24% volledig kalenderjaar nachtzicht ontheffing

18% volledig kalenderjaar nachtzicht ontheffing - jaar nog niet voorbij

Afshot vossen Nieuw Namen in cirkel waar nachtzicht ontheffing is

Datum	Jaar	Geslacht	Locatie	Nee
33 19-12-2020	2021	Rekel	Scheldakreek	Faantenjacht
34 2-4-2021	2021	Rekel	Saeflinghe	Nachtzicht
35 2-10-2021	2021	Moer	Nachtzicht	Moer
36 2-3-2021	2021	Moer	Saeflinghe	Nachtzicht
37 4-4-2021	2021	Moer	Vossenval	Vossenval
38 5-4-2021	2021	Rekel	Rekel	Moer
39 5-5-2021	2021	Moer	Dijk Schepdreef	Nachtzicht
40 7-5-2021	2021	Rekel	Dijk Louisa / pri	Nachtzicht
41 7-5-2021	2021	Rekel	Dijk Louisa / En	Nachtzicht
42 11-4-2021	2021	Rekel	Saeflinghe	Nachtzicht
43 11-4-2021	2021	Moer	Saeflinghe	Nachtzicht
44 13-5-2021	2021	Moer	Saeflinghe	Nachtzicht
45 13-5-2021	2021	Rekel	Dijk Lou	Nachtzicht
46 15-5-2021	2021	Rekel	Rekel	Vossenval
47 18-4-2021	2021	Moer	Dijk Louisa / En	Nachtzicht
48 18-4-2021	2021	Rekel	Dijk Louisa / En	Nachtzicht
49 20-4-2021	2021	Moer	Boomgaard Lou	Nachtzicht
50 21-4-2021	2021	Moer	Saeflinghe	Nachtzicht
51 22-5-2021	2021	Moer	Rekel	Nachtzicht
52 22-5-2021	2021	Moer	Dijk Louisa / En	Nachtzicht
53 23-5-2021	2021	Moer	Louisa boomga	Nachtzicht
54 23-5-2021	2021	Moer	Scheldakreek	Faantenjacht
55 23-5-2021	2021	Rekel	Scheldakreek	Nachtzicht
56 25-5-2021	2021	Rekel	Louisa	Nachtzicht
57 26-5-2021	2021	Moer	Vossenval	Vossenval
58 26-5-2021	2021	Rekel	Vossenval	Vossenval
59 27-5-2021	2021	Rekel	Louisa	Nachtzicht
60 27-5-2021	2021	Moer	Louisa	Nachtzicht
61 28-5-2021	2021	Moer	Boomgaard	Nachtzicht
62 30-5-2021	2021	Rekel	Scheldakreek	Faantenjacht
63 1-9-2021	2021	Rekel	Dijk Louisa	Nachtzicht
64 2-2-2021	2021	Rekel	Vossenval	Vossenval

Row Labels	Count of Locatie
Boemjacht	48,19
Rekel	52,11
Rekel	56,03
Faantenjacht	59,05
Rekel	63,86
Rekel	67,78
Nachtzicht	71,7
Moer	75,62
Rekel	79,53
Vossenval	83,45
Moer	87,37
Rekel	91,29
Grand Total	95,2

Row Labels	Count of Datum
Moer	105
Rekel	121,5
Grand Total	142

Row Labels	Count of Geslacht
2024	78,9
2025	98,2
2026	107,5
2027	121,8
Grand Total	136,3

100%

Nachterlijke Afshot ontheffing van kracht 30 dec; toon kleine wijziging en ingegaan op 22 jan 2021 tm 22 jan 2023

100% volledig kalenderjaar nachtzicht ontheffing

119% volledig kalenderjaar nachtzicht ontheffing

135% volledig kalenderjaar nachtzicht ontheffing - jaar nog niet voorbij

Afshot vossen Nieuw Namen in cirkel waar nachtzicht ontheffing is

Datum	Jaar	Geslacht	Locatie	Heer
05-19-12-2020	2021	Rekel	Scheldakreek	Faantenjacht
06-2-4-2021	2021	Rekel	Saeflinghe	Nachtzicht
07-2-10-2021	2021	Moer	Nachtzicht	Moer
08-2-3-2021	2021	Moer	Saeflinghe	Nachtzicht
09-4-4-2021	2021	Moer	Vossenval	Vossenval
10-5-4-2021	2021	Rekel	Rekel	Moer
11-5-5-2021	2021	Moer	Dijk Schepdreef	Nachtzicht
12-7-5-2021	2021	Rekel	Dijk Louisa / pri	Nachtzicht
13-7-5-2021	2021	Rekel	Dijk Louisa / En	Nachtzicht
14-11-4-2021	2021	Rekel	Saeflinghe	Nachtzicht
15-11-4-2021	2021	Moer	Saeflinghe	Nachtzicht
16-13-5-2021	2021	Moer	Saeflinghe	Nachtzicht
17-13-5-2021	2021	Rekel	Dijk Lou	Nachtzicht
18-15-5-2021	2021	Rekel	Rekel	Vossenval
19-18-4-2021	2021	Moer	Dijk Louisa / En	Nachtzicht
20-18-4-2021	2021	Rekel	Dijk Louisa / En	Nachtzicht
21-20-4-2021	2021	Moer	Boomgaard Lou	Nachtzicht
22-21-4-2021	2021	Moer	Saeflinghe	Nachtzicht
23-22-5-2021	2021	Moer	Rekel	Nachtzicht
24-22-5-2021	2021	Moer	Dijk Louisa / En	Nachtzicht
25-22-5-2021	2021	Moer	Louisa boomga	Nachtzicht

Row Labels	Count of Locatie
Boemjacht	95,12
Rekel	100
Rekel	107
Faantenjacht	110,9
Rekel	114,8
Rekel	118,7
Nachtzicht	122,6
Moer	126,5
Rekel	130,5
Vossenval	134,4
Moer	138,3
Rekel	142,2
Grand Total	146,1

Row Labels	Count of Datum
Moer	192,5
Rekel	193
Grand Total	203,5

Row Labels	Count of Geslacht
2028	150,4
2029	164,7
2030	179
2031	193,3
Grand Total	207,4

100%

Nachterlijke Afshot ontheffing van kracht 30 dec; toon kleine wijziging en ingegaan op 22 jan 2021 tm 22 jan 2028

167% volledig kalenderjaar nachtzicht ontheffing

183% volledig kalenderjaar nachtzicht ontheffing

199% volledig kalenderjaar nachtzicht ontheffing

215% volledig kalenderjaar nachtzicht ontheffing - jaar nog niet voorbij

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

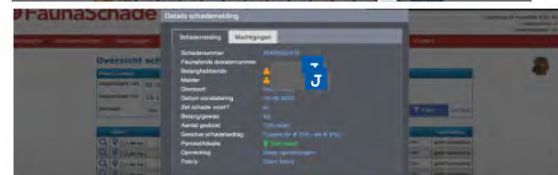
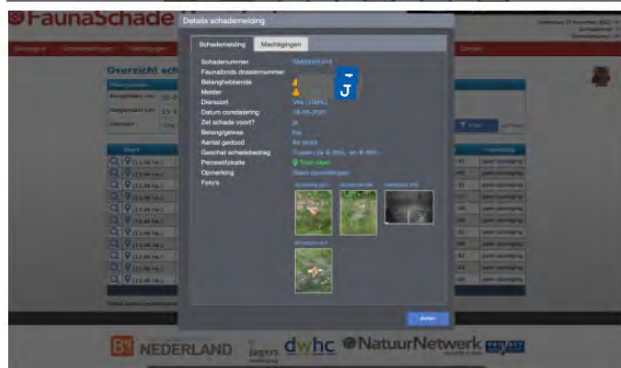
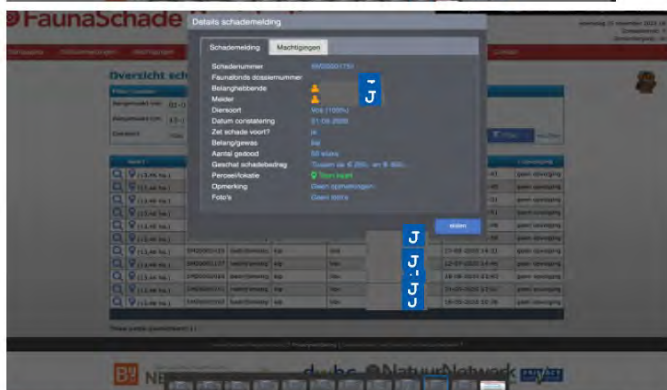
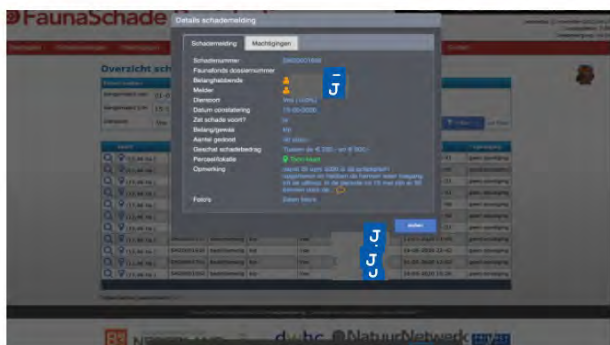
J Art. 5.1 lid 2 sub e

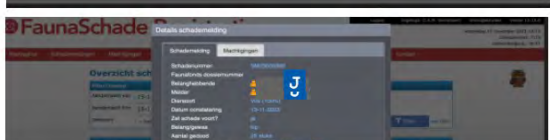
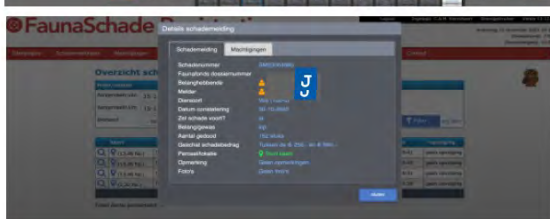
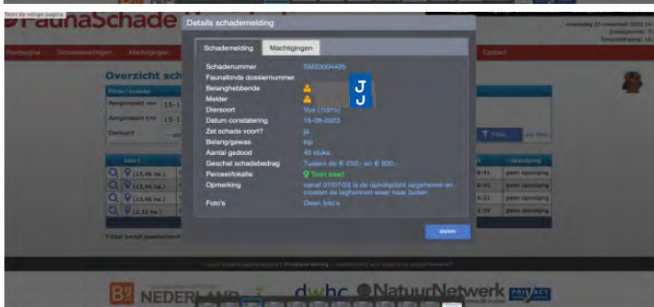
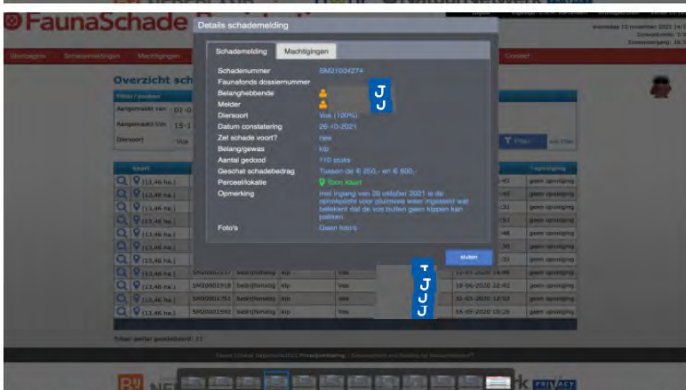
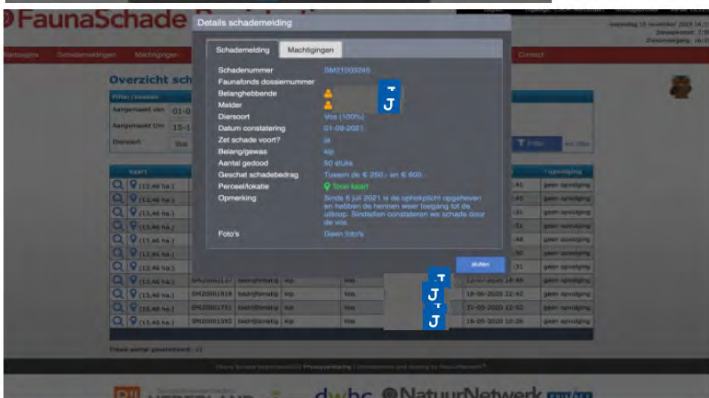
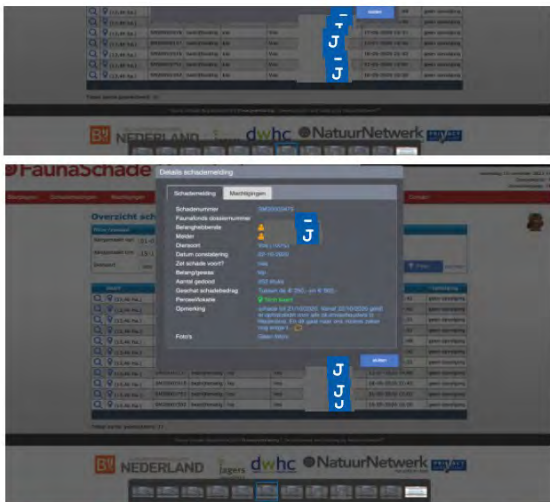
Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

Nachtelijke Afschot ontheffing van kracht 10 dec; toen kleine wijziging en ingegaan op 22 jan 2021 tm 22 jan 2024

Ronde	Datum van	Datum tot	Ophoelicht	# Dagen	Schade	Schade per dag	Ontheffing	Opmerking
9	29-4-2020	15-5-2020	Nee	16	50	3,1	Nee	29/4/2020 ophoelicht opgeheven en is er weer schade door vos
9	15-5-2020	31-5-2020	Nee	17	56	3,3	Nee	
9	31-5-2020	18-6-2020	Nee	18	84	4,7	Nee	
9	18-6-2020	12-7-2020	Nee	24	96	4,0	Nee	
9	12-7-2020	16-8-2020	Nee	35	105	3,0	Nee	22/10/2020 ophoelicht ingegaan
9	16-8-2020	22-10-2020	Nee	67	252	3,8	Nee	
9	22-10-2020	31-1-2021	Ja	nvt	0	nvt	Nee	
Total ronde 9				177	643	3,63	Nee	
Leegstand								
10	31-1-2021	23-2-2021	Ja	nvt	0	nvt	Nee	Start ronde 10 op 23/2/2021
10	23-2-2021	6-7-2021	Ja	nvt	0	nvt	Gedeeltelijk	
10	6-7-2021	1-9-2021	Nee	56	50	0,9	Ja	
10	1-9-2021	26-10-2021	Nee	56	110	2,0	Ja	
10	26-10-2021	8-5-2022	Ja	nvt	0	nvt	Ja	26/10/2021 ophoelicht ingegaan; 8/5/2022 einde ronde 10
Total ronde 10				112	160	1,43	Ja	
Leegstand								
11	8-5-2022	5-8-2022	Ja	nvt	0	nvt	Ja	Leegstand. Tussen ronde 10 en rond 11 is er een langere periode leegstand geweest omdat er een nieuw klimaatsysteem is geïnstalleerd.
11	5-8-2022	7-7-2023	Ja	nvt	0	nvt	Ja	
11	7-7-2023	15-8-2023	Nee	39	49	1,3	Ja	
11	15-8-2023	30-10-2023	Nee	77	152	2,0	Ja	
11	30-10-2023	13-11-2023	Nee	14	25	1,8	Ja	
11	13-11-2023	15-11-2023	Nee	2	0	nvt	Ja	
11	15-11-2023	heden	Ja	nvt	0	nvt	Ja	schadecijfers nog niet ingevoerd
Tussenstand ronde 11				132	226	1,71	Ja	

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

Onderwerp

Besluit op ontheffingsaanvraag Wet
natuurbescherming, biologische Leghennenbedrijf Van
de Louisa B.V. Arenbergstraat 4 Nieuw Namen

Zaaknummer

381086

Behandeld door**Verzonden**

Middelburg, 1 februari 2024

Geachte

Op 22 november 2023 hebben wij van u, namens het biologisch leghennenbedrijf Van de Louisa B.V. (hierna: uw cliënt), een aanvraag ontvangen voor een ontheffing op grond van artikel 3.8 Wet natuurbescherming (hierna: Wnb), van het verbod van artikel 3.10, lid 2 Wnb. Tevens vraagt uw cliënt ontheffing aan op grond van artikel 3.26, lid 3 van de Wnb van het verbod als bedoeld in artikel 3.16, lid 1 onder a van het Besluit natuurbescherming (hierna: Bnb) en artikel 3.13, lid 4 Bnb.

Omdat de aanvraag is ingediend voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet, is op grond van artikel 4.3, onder a van de Invoeringswet Omgevingswet de Wnb van toepassing op uw aanvraag.

De verbodsbepalingen worden overtreden door de hierna genoemde ingreep: het doden van vossen met geweer tussen zonsondergang en zonsopgang waarbij het geweer voorzien kan worden van een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten. Daarnaast zal de vos gelokt worden met behulp van geluid.

De ontheffing wordt aangevraagd ter voorkoming van ernstige schade aan met name gewassen, veehouderijen bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom (schade aan biologische leghennen) voor de periode 1 januari 2024 tot en met 31 december 2033.

De ontvangst van deze aanvraag is op 28 november 2023 bevestigd. In deze brief maken wij u onze beslissing op uw aanvraag bekend.

**BESLUIT WET NATUURBESCHERMING ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING MET
ZAAKNUMMER: 381086**

Wij besluiten:

- I. aan uw cliënt de aangevraagde ontheffing van het verbod genoemd in artikel 3.10 lid 1 , aanhef en onder a, Wnb voor wat betreft het doden van de vos (*Vulpes vulpes*) met het geweer op grond van artikel 3.8 lid 1 en lid 5 te verlenen.
- II. Aan uw cliënt de aangevraagde ontheffing van het verbod van artikel 3.16, lid 1, onder a, Bnb om het geweer te gebruiken voor zonsopgang en na zonsondergang, op grond van artikel 3.8 lid 1 en lid 5 Wnb en artikel 3.26, lid 3, van de Wet natuurbescherming te verlenen.
- III. aan uw cliënt de aangevraagde ontheffing van het verbod genoemd in artikel 3.13, lid 4 Bnb voor wat betreft het voorzien van het geweer van een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten, op grond van artikel 3.26, lid 3 Wnb te verlenen.

- IV. De ontheffing te weigeren voor het inzetten van lokgeluiden.
- V. De ontheffing te weigeren voor de periode 1 januari 2027 tot en met 31 december 2033.
- VI. De aangevraagde ontheffing te verlenen voor de periode vanaf de dag na verzenddatum van het besluit tot en met 31 december 2026.
- VII. De voorschriften, zoals opgenomen in Onderdeel 1 te verbinden aan deze ontheffing; zorgvuldig nakomen van deze voorschriften, voorkomt dat we de ontheffing voortijdig intrekken of wijzigen.
- VII. De volgende documenten deel uit te laten maken van de ontheffing tenzij voorschriften in deze ontheffing anders bepalen:
- aanvraag basismodule van 22 november 2023;
 - module 2B Schadebestrijding Wnb van 22 november 2023.
- Bijlagen bij de aanvraag zoals aangeleverd op 22 november 2023:
- machtiging;
 - kaart met locaties vossen kantelval;
 - verklaring grondgebruiker;
 - lijst jachtakte houders;
 - schaderegistratie;
- Stukken die bij de aanvraag zijn bijgeleverd of toegevoegd op 15 december 2023:
- aanvullende antwoorden brief GS van Zeeland;
 - KAT certificaat P897522 van 26 september 2023;
 - Skal certificaat 1936220 van 14 september 2023;
 - kaart afschot vossen nachtzicht;
 - Besluit ontheffing Wnb van 26 januari 2021 met zaaknummer 9407.

Leest u vooral onderdeel 1 zorgvuldig door, hierin staan de voorschriften die wij aan de ontheffing verbinden. Zorgvuldig nakomen van deze voorschriften voorkomt dat we de ontheffing op grond van artikel 5.4 lid 1 Wnb voortijdig intrekken of wijzigen. De motivering van dit besluit vindt u in onderdeel 2 'Overwegingen'.

De ontheffing is gebaseerd op de aanvraag inclusief alle bijgevoegde stukken. De eventuele negatieve effecten op beschermde soorten zijn alleen beoordeeld als gevolg van de ingreep zoals die in de aanvraag beschreven zijn. De ingreep moet dan ook worden uitgevoerd conform de aanvraag.

Misschien wilt of moet u tijdens de looptijd van de ontheffing iets veranderen aan de uitvoering. Dat is mogelijk, op voorwaarde dat de verandering geen negatieve effecten heeft op beschermde soorten. Neem altijd van tevoren contact met ons op als u iets aan de uitvoering wilt veranderen. Het kan namelijk zijn dat u dan een aangepaste ontheffing nodig heeft. U kunt ons bereiken via het e-mailadres natuurbescherming@zeeland.nl, vermeld hierbij altijd het zaaknummer van de ontheffing.

Zienswijze

Wij hebben u in het kader van artikel 4:7. lid 1. van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) in de gelegenheid gesteld om mondeling of schriftelijk namens uw cliënt uw zienswijze over de voorgenomen gedeeltelijke afwijzing bij ons naar voren te brengen.

U heeft van deze gelegenheid geen gebruik gemaakt.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,
Namens deze,

mr. J. Versteeg
Unitmanager Natuurbescherming

Noem in uw contact met ons steeds het zaaknummer. Dit staat bovenaan deze brief.

Bezwaar

Belanghebbenden kunnen schriftelijk bezwaar maken tegen dit besluit bij:
Gedeputeerde Staten van Zeeland, t.a.v. de secretaris van de commissie voor bezwaarschriften,
Postbus 6001, 4330 LA Middelburg.

In het bezwaarschrift neemt u ten minste op uw naam en adres, de dagtekening van het bezwaarschrift, tegen welk besluit u bezwaar maakt en waarom. Het bezwaarschrift dient te worden ondertekend.

U moet het bezwaarschrift indienen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekendgemaakt. Doorgaans is dat de dag na de datum van verzending. Overschrijding van de inzendtermijn kan ertoe leiden dat met uw bezwaren geen rekening wordt gehouden.

Als u overweegt bezwaar te maken, kunt u een informatiefolder aanvragen op telefoonnummer 0118-631000. U kunt de informatie ook downloaden via <https://www.zeeland.nl/bezwaar-maken>

Wij wijzen u erop dat het bezwaar niet de werking van het besluit schorst. U kunt een verzoek doen tot het treffen van een voorlopige voorziening. U richt het verzoek aan de voorzieningenrechter van de rechtbank Zeeland-West-Brabant, locatie Breda, team bestuursrecht, Postbus 90006, 4800 PA Breda. Voor de behandeling van het verzoek is griffierecht verschuldigd.

Bijlagen:

1. *Zone waar de ontheffing mag worden uitgevoerd;*
2. *Model meldingsformulier*
3. *Model rapportageformulier*

Kopie aan: RUD Zeeland, groenewetten@rud-zeeland.nl

ONDERDEEL 1. VOORSCHRIFTEN

1. De gebruiker van de ontheffing is verplicht om een kopie van de gewaarmerkte ontheffing, een legitimatiebewijs, de jachtake en een schriftelijke toestemming van de grondgebruiker bij zich te hebben.
2. Van deze ontheffing mag uitsluitend gebruik worden gemaakt in een gebied van 1 kilometer Rondom Leghennenbedrijf Van de Louisa B.V. Arenbergstraat 4 in Nieuw-Namen, zoals aangegeven op de kaart in bijlage 1 van dit besluit.
3. Voordat gebruik gemaakt wordt van de ontheffing, meldt de gebruiker dit minimaal 24 uur voorafgaande aan het eerste gebruik bij de Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland, Postbus 35, 4530 AA Terneuzen t.a.v. 'handhaving groen', of per email: handhaving.groen@rud-zeeland.nl. Hiervoor kan de ontheffingshouder gebruik maken van het bijgevoegde modelmeldingsformulier (bijlage 2 bij dit besluit).
4. Voor het doden van vossen mag het geweer gebruikt worden tussen zonsondergang en zonsopkomst.
5. Voor het doden mag gebruik worden gemaakt van een geweer voorzien van nachtzicht apparatuur, warmtebeeldkijker en een kunstmatige lichtbron of enig ander instrument om in de nacht te schieten.
6. Voor zover de met behulp van deze ontheffing bemachtigde dieren niet voor consumptie of handelsdoeleinden worden gebruikt worden zij, ter voorkoming van verspreiding van ziekten, zo spoedig mogelijk ter destructie aangeboden volgens de daarvoor in Nederland geldende regels.
7. Van deze ontheffing kan alleen gebruik worden gemaakt in aanvulling op tenminste twee kastvallen (Krefelder kantelvallen) of vangkooien, verspreid te plaatsen binnen de cirkel aangegeven op de kaart in bijlage 1 van dit besluit. De vangkooien/kastvallen moeten voldoen aan de volgende eisen:
 - De vangkooien/kastvallen moeten dagelijks worden gecontroleerd en de gevangen dieren moeten onmiddellijk worden weggehaald.
 - Alle gevangen dieren die niet tot de soort horen waarvoor de ontheffing is verleend, moeten onmiddellijk worden vrijgelaten.
 - De met behulp van de ontheffing gevangen vossen moeten op een snelle en diervriendelijke manier worden gedood.
 - Indien een zogende moervos wordt gevangen en gedood, moeten haar jongen zo spoedig mogelijk worden opgespoord en zonder onnodig lijden met de daarvoor toegestane middelen worden gedood.
 - De ontheffinghouder moet er voor zorgen dat misbruik van de vangkooi/kastval wordt voorkomen.
8. Binnen 14 dagen na afloop van de geldigheidsduur van deze ontheffing rapporteert de ontheffinghouder over het gebruik dat van de ontheffing is gemaakt. Gegevens moeten worden verstrekt per ontheffinggebruiker, dag en tijdstip, locatie, middel en aantal, volgens bijgaand modelformulier (bijlage 3 van dit besluit). Deze rapportage wordt gestuurd naar de Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland, Postbus 35, 4530 AA Terneuzen t.a.v. handhaving groen, of per email: handhaving.groen@rud-zeeland.nl.
9. Degene die gemachtigd is van de ontheffing gebruik te maken registreert conform de door de Faunabeheereenheid Zeeland vastgestelde wijze op welke wijze gebruik is gemaakt van de ontheffing.

ONDERDEEL 2. OVERWEGINGEN

A. Weergave van de feiten

A1. Ontheffingsaanvraag

U heeft, namens uw cliënt, een aanvraag ingediend voor een ontheffing in het kader van artikel 3.8, gelezen in samenhang met artikel 3.10, lid 2 Wnb en artikel 3.26, lid 3 Wnb voor het doden van vossen met het geweer. Uw cliënt vraagt een ontheffing aan op grond van artikel 3.26, lid 3 Wnb van het verbod van artikel 3.16, lid 1 Bnb om het geweer te gebruiken voor het doden van vossen tussen zonsondergang en zonsopkomst. Tevens wordt ontheffing aangevraagd op grond van artikel 3.26, lid 3 van het verbod als bedoeld in artikel 3.13, lid 4 Bnb om voor de bestrijding van schade door vossen het geweer te voorzien van een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten.

Aanleiding voor de aanvraag is het verstrijken van de geldigheidstermijn van de voorgaande ontheffing met dezelfde strekking verleend aan Van de Louisa BV. Dit betreft een ontheffing verleend door Gedeputeerde Staten (hierna: GS) op 26 januari 2021 voor verbodsbepalingen van artikel 3.10 lid 1 Wnb met zaaknummer 9407. De geldigheidstermijn van deze ontheffing loopt af op 22 januari 2024. Uw cliënt wil een nieuwe ontheffing omdat de verleende ontheffing het mogelijk heeft gemaakt om de vos met meer succes te bestrijden. Uw cliënt heeft aanzienlijke afname (>50%) van schade (dode kippen) door vossen geconstateerd.

Uw cliënt is voornemens om vossen te doden met behulp van het geweer, nachtzicht apparatuur, warmtebeeld en warmtebeeld richtkijker en een lichtbron in de periode tussen zonsondergang en zonsopkomst in een cirkel van 1 km rondom het biologisch leghennenbedrijf Van de Louisa in de periode van 1 januari 2023 tot 31 december 2023.

De ontheffing wordt aangevraagd ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom (schade aan biologische leghennen).

De aanvraag is geregistreerd onder zaaknummer 381086. In verband met het ontbreken van gegevens hebben wij u op 2 november 2023 in de gelegenheid gesteld om tot en met 15 december 2023 de aanvraag aan te vullen. Wij hebben de aanvullende gegevens ontvangen op 15 december 2023. De aanvraag is op 16 december 2023 verder in behandeling genomen.

Wij zijn van oordeel dat de aanvraag voldoende informatie bevat voor een beoordeling van die aspecten waarvoor een ontheffing benodigd is.

A2. Noodzaak voor ontheffing

Faunabeheerplan

De bestrijding van schadeveroorzakende dieren geschiedt overeenkomstig een faunabeheerplan opgesteld door een faunabeheereenheid (artikel 3.12, eerste lid Wet natuurbescherming). Het faunabeheerplan waarin beheer van de vos is uitgewerkt en dat geldt vanaf het moment dat de ontheffing wordt aangevraagd, is het Faunabeheerplan Vos 2020-2025, van de Stichting Faunabeheereenheid Zeeland.

De activiteit waarvoor u ontheffing aanvraagt is niet met het huidige faunabeheerplan onderbouwd. Op grond van artikel 3.17, lid 5 Wnb kan echter, in afwijking van artikel 3.12, lid 1 Wnb en artikel 3.17, lid 2 Wnb, een ontheffing ook aan een wildbeheereenheid of aan anderen dan een faunabeheereenheid worden verleend, indien de noodzaak ontbreekt voor verrichting van de handelingen door tussenkomst van een faunabeheereenheid.

Wij zijn van mening dat deze noodzaak ontbreekt, omdat hier sprake is van een specifieke vorm van bedrijfsvoering binnen een beperkt gebied waarvoor ontheffing wordt gevraagd. Ook geldt alleen voor dit bedrijf dat het inzetten van het preventieve middel van vossenwerende afrastering onevenredig kostbaar is. Er is geen reden deze ontheffing te verlenen voor het gehele grondgebied van de provincie Zeeland en alle leghennenbedrijven binnen het faunabeheerplan.

Uit de aanvraag blijkt dat uw cliënt voornemens is om in afwijking van artikel 3.16, lid 1, onder a, Bnb het geweer te gebruiken tussen zonsondergang en zonsopkomst en in afwijking van artikel 3.13, lid 4, Bnb het geweer te voorzien van een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten. Ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom.

Voor antwoord op de vraag of op grond van de Wnb een ontheffing verleend kan worden, dient gekeken te worden of voldaan wordt aan de eisen zoals deze in de wet zijn gesteld:

In artikel 3.10, lid 1 Wnb is aangegeven dat het verboden is om van nature in Nederland in het wild levende soorten als bedoeld in bijlage A van de Wnb te doden. De vos is een soort die hieronder valt. Het is derhalve verboden vossen opzettelijk te doden. De vos is echter op grond van artikel 3.15, lid 1 Wnb en artikel 3.1 Bnb aangewezen als soort die in het hele land schade veroorzaakt en niet in zijn voortbestaan wordt bedreigd of dat gevaar loopt. Aan grondgebruikers wordt daarom op grond van artikel 3.1, lid 2, van de Regeling natuurbescherming (hierna: Rnb) vrijstelling verleend van de verboden zoals bedoeld in artikel 3.10, lid 1, onderdelen a en b, Wnb, op door de grondgebruiker gebruikte gronden of in het omringende gebied, ter voorkoming van in het lopende of daarop volgende jaar dreigende schade.

Van de vrijstelling mag gebruik gemaakt worden op grond van de volgende wettelijke belangen (artikel 3.15, lid 6 onder c Wnb, jo. artikel 3.1, lid 4 Rnb):

- Ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
- Schade aan wilde flora of fauna of natuurlijke habitats;
- Ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom.

De middelen die op grond van de landelijke vrijstelling gebruikt mogen worden zijn: geweren, honden (niet zijnde lange honden), haviken, slechtvalken en woestijnbuizerds, fretten, kastvallen, vangkooien en buidels (artikel 3.3, lid 2 Rnb).

Het is daarnaast verboden om het geweer te voorzien van een kunstmatige lichtbron of een voorziening om de prooi te verlichten op grond van artikel 3.13, lid 4 Bnb. Tevens is het verboden om het geweer te gebruiken tussen zonsondergang en zonsopkomst op grond van artikel 3.16, lid 1 Bnb.

De door u voorgenomen activiteit heeft betrekking op deze verboden en is daarom ontheffingsplichtig. GS kunnen ontheffing verlenen van de hierboven genoemde verboden op grond van artikel 3.26, lid 3, van de Wnb. Ontheffing wordt uitsluitend verleend wanneer voldaan is aan de voorwaarden, zoals voorgeschreven in artikel 3.10, lid 2 Wnb, in samenhang met artikel 3.8, lid 1 Wnb:

Voor soorten genoemd in bijlage A van de Wnb, waaronder de vos, betreft dit de eisen zoals gesteld in artikel 3.10, lid 2 Wnb in samenhang met artikel 3.8, lid 5 Wnb.

Gedeputeerde staten verlenen uitsluitend een ontheffing als bedoeld in artikel 3.26 wanneer voldaan is aan de bij wet voorgeschreven voorwaarden:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
2. Zij is nodig in het belang van:

Artikel 3.8 lid 5:

- a. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- b. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- c. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- d. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of

- e. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;

Artikel 3.10 lid 2:

- a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
- c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
- h. in het algemeen belang.

3. Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan in het geval van soorten van bijlage A van de Wet natuurbescherming.

Naast deze ontheffingsvoorwaarden is in artikel 3.26, lid 3 Wnb bepaald dat bij het verlenen van ontheffing van de genoemde verboden ook rekening gehouden dient te worden met de belangen van veiligheid, volksgezondheid, welzijn en milieu. Tenslotte mag naast de bij wet voorgeschreven voorwaarden de ingreep niet in strijd zijn met het provinciaal beleid.

GS verlenen voor de ingreep alleen een ontheffing, wanneer uit het aanvraagformulier en de daarbij behorende stukken de zekerheid is verkregen dat de ingreep voldoet aan de voorwaarden waarop een ontheffing kan worden verleend. U gaat in uw ontheffing aanvraag in op de eventuele noodzaak van uw activiteiten op de beschermde soort. Uw aanvraag betreft het gebruik van het geweer (voorzien van) nachtzicht apparatuur, warmtebeeld of warmtebeeld richtkijker en een lichtbron in de periode tussen zonsondergang en zonsopkomst in verband met de bestrijding van de vos.

Uw aanvraag bevat een onderbouwing ten aanzien van het wettelijke belang waaruit blijkt dat ingrijpen noodzakelijk is en een onderbouwing van andere bevredigende oplossingen waaruit blijkt dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn om schade te voorkomen. Tevens geeft u een onderbouwing waaruit blijkt dat er geen afbreuk wordt gedaan van de gunstige staat van instandhouding van de soort, zoals bedoeld in de voorwaarden genoemd in artikel 3.8, lid 5 Wnb, in samenhang met artikel 3.10, lid 2 Wnb.

Naar ons oordeel bevat uw ontheffingsaanvraag de benodigde objectieve informatie om de voorgenomen ingreep te kunnen beoordelen.

A3. Bevoegd gezag

GS van de provincie waarin de aangevraagde handeling plaatsvindt, zijn op grond van artikel 1.3 lid 1 Wnb het bevoegde gezag om op de ontheffingsaanvraag te besluiten. De handelingen vinden geheel binnen de grenzen van de provincie Zeeland plaats. GS van Zeeland zijn daarom bevoegd om op uw aanvraag een besluit te nemen. Er vinden geen handelingen plaats buiten de grenzen van de provincie Zeeland, waardoor instemming van GS van andere provincies niet aan de orde is bij dit besluit.

A4. Procedure

De ontheffingenprocedure is uitgevoerd in overeenstemming met artikel 5.1 Wnb. Op uw aanvraag is de reguliere procedure uit hoofdstuk 4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

Van het besluit tot het verlenen van een ontheffing zal mededeling worden gedaan op de website van de provincie Zeeland:

- <https://www.zeeland.nl/publicaties-en-bekendmakingen/wet-natuurbescherming-overzicht-reguliere-besluiten>.

Tegen dit besluit staat bezwaar open zoals onder “bezwaar” is aangegeven.

B. Toetsing

B1. Toetsingskader

Voor iedere ingreep die niet is vrijgesteld van de noodzaak voor ontheffing, moet het bevoegd gezag beoordelen of ontheffing kan worden verleend van de verbodsbepalingen op grond van artikel 3.1 t/m 3.10 Wnb. Uw ontheffingsaanvraag betreft een aanvraag in het kader van artikel 3.10, lid 1, van de Wnb. GS verlenen alleen een ontheffing als aan de in artikel 3.10 lid 2 Wnb in samenhang met artikel 3.8, lid 1 Wnb genoemde voorwaarden is voldaan.

B2. Beoordeling van het wettelijk kader

Uit de aanvraag blijkt dat uw cliënt voornemens is om in afwijking van artikel 3.10, lid 1 van de Wnb. vossen te doden met behulp van het geweer, nachtzicht apparatuur, warmtebeeld en warmtebeeld richtkijker en een lichtbron of enig ander instrument om in de nacht te schieten tussen zonsondergang en zonsopkomst. Dit maakt dat er beoordeeld moet worden of er voldoende is aangetoond dat:

1. er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is;
2. er een wettelijk belang (ernstige schade) is op grond waarvan ontheffing kan worden verleend;
3. de aangevraagde ingreep geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

1) Er bestaan geen andere bevredigende oplossingen

Voor alle beschermde soorten geldt dat aangetoond moet worden dat er geen andere bevredigende oplossing (alternatief) is voor de door u geplande ingreep, die minder schade oplevert voor de betreffende soort. De Wnb gaat uit van het standpunt dat het voorkomen van schade beter is dan het bestrijden. Ook ons eigen provinciale beleid hebben wij op dit uitgangspunt gebaseerd.

Ontheffing van de verboden in de Wnb geven wij pas als er geen andere bevredigende oplossing bestaat. Veel preventieve middelen helpen heel goed om de schade te verminderen. Bij de bepaling van de inzet van preventieve middelen wordt onderscheid gemaakt naar het saldo van de betreffende teelt. Hoe hoger dit saldo, hoe meer voorzieningen worden vereist.

Het gebruik van de landelijke vrijstelling zien wij als een andere bevredigende oplossing. Voor de vraag of er andere bevredigende oplossingen zijn, is het van belang of gebruik gemaakt is van de landelijke vrijstelling om vossen te vangen en doden. Daarnaast is het van belang of er effectieve, preventieve middelen en methoden zijn om schade te voorkomen.

De middelen die zijn toegestaan én geschikt zijn voor het bestrijden van vossen op basis van de landelijke vrijstelling zijn het gebruik van het geweer en kastvallen/vangkooien.

De landelijke vrijstelling voorziet slechts in het overdag schieten van vossen. In de aanvraag is aangegeven dat het gebruik van het geweer tussen zonsondergang en zonsopkomst beter volstaat om de actuele schade te verminderen. Dit blijkt onder meer uit de verleende ontheffing van afgelopen drie jaar waarbij de jager een ontheffing heeft gekregen om 's nachts vossen te bestrijden en te doden. Uit de geleverde schade registratie blijkt dat in 2020 gemiddeld 3.6 kippen per etmaal gepakt door de vos. Nadat begin 2021 de ontheffing was verleend om 's nachts vossen te bestrijden, is de schade gehalveerd naar ongeveer 1.7 kippen per etmaal. Er is een duidelijk effect te zien tussen de verleende ontheffing en de reductie van de schade.

In de aanvraag staat beschreven dat de 33.000 biologische leghennen een vrije uitloop hebben van 13 ha. Het perceel is geheel afgerasterd met een heg van 3,5 meter hoog met ingegroeid gaas van 1,25 meter. Dagelijks vindt fysieke controle plaats, zijn er 2 kantelvallen voor vossen aanwezig, worden loederputten gemaakt en is de jager aanwezig en lost gewerschoten. In de avond wordt getracht zoveel mogelijk kippen in de stal te doen, maar met 33.000 kippen is het onmogelijk om ze allemaal in de stal te krijgen iedere avond. Dit is mede ingegeven door de aard van de bedrijfsvoering. Als biologisch leghennenbedrijf worden de kippen niet verplicht opgehokt.

Ondanks de afrastering geeft u aan dat de vos het uitloopterrein voor de leghennen betreedt door over de afrastering te klimmen of onder de afrastering door te kruipen. U geeft aan dat ondanks de hiervoor genoemde (preventieve) maatregelen er gemiddeld per etmaal 1,7 kippen gedood worden door de vos.

Een goed functionerend vossenraster ziet de Provincie als een structurele manier om schade door vossen aan landbouwdieren, zoals leghennen, te voorkomen. U heeft aangegeven dat het plaatsen van een vossenraster onredelijk hoge kosten met zich meebrengt. In de vorige aanvraag uit 2021 (met zaaknummer 9407) heeft u voor deze stelling ondersteunende informatie geleverd waarbij alternatieven zijn geëvalueerd en niet redelijk zijn bevonden. Omdat de gewogen alternatieven en omstandigheden niet veranderd zijn ten opzichte van de voorgaande aanvraag uit 2021 kunnen wij instemmen met de redenering onder dezelfde voorwaarden die destijds in ogenschouw zijn genomen. Een voorwaarde is wel dat het bedrijf voldoet aan de biologische kwaliteitseisen voor het keurmerk 'kontrollierte alternative Tierhaltungsformen' (KAT) én dat het bedrijf een biologisch keurmerk heeft (Skal). Beide certificaten zijn bij de aanvraag nageleverd op 15 december 2023.

Conclusie

Gelet op het bovenstaande zijn wij van mening dat de kosten voor vervangen van het huidige raster door een vossenkerend raster vooralsnog te hoog zijn en dat wij die in redelijkheid en billijkheid niet van u mogen vragen. Daarnaast wordt ook gebruik gemaakt van de landelijke vrijstelling van het verbod om vossen te doden tussen zonsopgang en zonsondergang. Daarmee is voldoende aannemelijk dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

2) Wettelijk belang: Ernstige schade

U vraagt ontheffing aan in het belang van het voorkomen van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom (biologische leghennen).

In de aanvraag heeft u aangegeven dat de vos schade toebrengt aan bedrijfsmatig gehouden leghennen. De aard van de schade betreft volgens het aanvraagformulier het doden van kippen door de vos. Volgens de bij uw aanvraag bijgevoegde brief worden er dagelijks 1,7 kippen door de vos gedood. U geeft aan dat dit op jaar basis zorgt voor een schade van €6.049,- aan opbrengstderiving en een schade van €3.160,- voor aanschafkosten voor de te vervangen opgeeten hennen.

Conclusie

Gelet op het bovenstaande is voldoende aannemelijk dat er sprake is van ernstige schade (> € 250,- per geval) aan met name de gewassen, veehouderij, bossen, visgronde, wateren of andere vormen van eigendom. De aanvrager heeft voldoende aannemelijk gemaakt dat er een wettelijk belang in het geding is.

3) Gunstige staat van instandhouding:

Uit populatie dynamische gegevens blijkt dat de vos een levensvatbare component is van het natuurlijke habitat waarin hij voorkomt en dit op basis van de aantallen nog op lange termijn zal blijven. Zo is de landelijke trend van het aantal getelde vossen in het NEM-meetnet Dagactieve Zoogdieren al sinds 1994 min of meer stabiel. In Zeeuws-Vlaanderen, waar Van de Louisa biologisch leghennenbedrijf ligt, tellen de Wildbeheereenheden al sinds 2010 vossen. De trend laat een toename zien in Zeeuws-Vlaanderen (Faunabeheerplan Vos 2020-2025). Het habitat zal door betreffende activiteit niet worden verkleind.

Uit de aangeleverde gegevens blijkt dat de jagers vanaf de verleende ontheffing in 2021 ongeveer 90 vossen hebben geschoten. Dat is een gemiddelde van ongeveer 30 vossen per jaar. Aangezien de Minimum Number Alive van vossen in de betreffende Wildbeheereenheid (WBE Hontenisse e.o)

slechts tussen de 21 en 30 vossen ligt ¹, is het van belang om de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie vossen te waarborgen en om het aantal met behulp van deze ontheffing gedode vossen te monitoren. Om deze reden zijn wij van mening dat de ontheffing voor drie jaar kan worden verleend. Door een beperkte ontheffingsperiode van drie jaar aan te houden wordt de mogelijkheid geschapt om te monitoren en eventueel in te grijpen indien de aantallen geschoten vossen een bedreiging gaan vormen voor de staat van instandhouding van de lokale populatie van de vos op lange termijn. De monitoring wordt geborgd in voorschrift 8 waarin voorgeschreven wordt dat na afloop van de geldigheidsduur van de ontheffing de ontheffinghouder moet rapporteren over het gebruik dat van de ontheffing is gemaakt.

Conclusie

Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Middelen

Gebruik lokgeluiden

Ontheffing wordt gevraagd om vossen te doden met gebruik van lokgeluiden. Het gebruik van lokgeluiden tijdens de jacht op vossen is een middel dat niet passend is bij het doel van de ontheffing, namelijk schadebestrijding. Doel van de ontheffing is om gedurende de nacht vossen te verjagen met als ondersteuning afschot. Wanneer een vos zich voor de jager nog op een te grote afstand bevindt om een dodelijk schot te lossen dan kan de jager er voor kiezen de vos wel te verjagen al dan niet door het lossen van een waarschuwingsschot. Het lokken van de vos is juist niet de bedoeling.

Wij zijn van mening dat het inzetten van lokgeluiden passend is in het kader van het beperken van de omvang van populatie (populatiebeheer). Hiervan is met deze ontheffing uitdrukkelijk geen sprake. Populatiebeheer vindt planmatig en gebiedsgericht plaats op basis van een faunabeheerplan. Ontheffingen voor het beperken van de omvang van een populatie worden derhalve alleen verleend aan een faunabeheereenheid (artikel 3.17, lid 2, van de Wnb).

Gebruik geweer

Ontheffing wordt gevraagd om de vossen te doden tussen zonsondergang en zonsopgang met gebruik van het geweer. Het geweer is een doeltreffend middel om vossen mee te doden of verjagen.

Gebruik kunstmatige lichtbron/ voorziening om de prooi te verlichten

Ontheffing wordt gevraagd om bij de jacht op vossen gebruik te mogen maken van een kunstmatige lichtbron of enige voorziening om de prooi te verlichten. Het gebruik van verlichting tijdens de jacht is een middel waarmee de prooi effectief gespot en gestopt kan worden. De vos zal immers een moment stil staan wanneer het licht aan gaat. Dit stelt de jager kort in de gelegenheid een goed schot te lossen. Hiermee wordt de kans op een gemist of niet dodelijk schot geminimaliseerd. Daarnaast kan gesteld worden dat in het kader van veiligheid de jager door middel van een lichtbron kan inschatten of er ook mensen in het gebied aanwezig zijn.

Gebruik vizier met beeldomzetter en een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten

Ontheffing wordt gevraagd om bij de jacht gebruik te mogen maken van een vizier met beeldomzetter en een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten. Voorgaand genoemde middelen stellen de jager in staat effectief de vos te bejagen in de nacht waarbij de kans op een gemist of niet direct dodelijk schot tot een minimum beperkt wordt.

Omvang afschotgebied

Schadebestrijding dient doorgaans daar plaats te vinden waar de schade optreedt of op kan treden. In het geval van uw aanvraag zijn dat de stallen en uitloopgebieden van de leghennen. Deze bevinden zich tijdens een deel van het jaar in een vossenterritorium. Waar de grenzen liggen van dat territorium is onbekend. Daarom wordt gebruik van de ontheffing toegestaan in een gebied rondom de stallen ter grootte van een normaal territorium van vossen (zie voorschrift 2). Territoria variëren in Nederland meestal van 100 tot 400 hectare, volgens de Zoogdiervereniging. We gaan uit van de voorzichtige schatting van 400 hectare. Dat levert een cirkel rondom de stallen op met een radius van (afgerond) 1 kilometer. Op de bij dit besluit behorende kaart in bijlage 1 is aangegeven waar de grens ongeveer ligt.

¹ Telrapportage 2023 - Faunabeheereenheid Zeeland, november, 2023

Houdt u er rekening mee, dat u schriftelijke toestemming nodig hebt van de grondgebruiker om gebruik te mogen maken van de ontheffing (voorschrift 1).

Periode ontheffingverlening

U vraagt ontheffing aan voor de periode van 1 januari 2020 tot en met 31 december 2030. GS verlenen in beginsel ontheffing voor de bestrijding van actuele schade in het lopende jaar en de dreigende schade in het daarop volgende jaar. Het is aannemelijk dat de territoria van geschoten vossen snel weer worden opgevuld en dat de dreiging van schade daarom niet snel zal veranderen. Wel vinden we het van belang om de noodzaak en effectiviteit van de ontheffing te kunnen evalueren. Drie jaar is minimaal nodig om een goede evaluatie uit te kunnen voeren. Daarom verlenen wij u voor drie jaar ontheffing ter voorkoming van schaden aan leghennen, om gedurende de nacht de vos in de directe nabijheid van biologische leghennenbedrijf Van de Louisa te verjagen met ondersteunend afschot.

Beoordeling van het provinciaal beleid

Beleidsnota Natuurwetgeving;

Het soortenbeleid is geregeld in de Beleidsnota Natuurwetgeving: "Meer prioriteit voor Zeeuwse Biodiversiteit". In de Beleidsnota Natuurwetgeving zijn over de vos geen specifieke bepalingen opgenomen. Aanvragen voor ontheffing over vos dienen derhalve getoetst te worden aan de wettelijke criteria. Deze toets heeft plaatsgevonden onder B2 van dit besluit.

C. Zienswijzen

Wij hebben u in het kader van artikel 4:7, lid 1, van de Awb op in de gelegenheid gesteld om op 23 januari 2024 uw mondelinge zienswijze namens uw cliënt over de voorgenomen gedeeltelijke afwijzing bij ons naar voren te brengen.

U heeft van deze gelegenheid geen gebruik gemaakt.

D. Conclusies

In het voorgaande is aangetoond dat sprake is van ernstige schade aan landbouwdieren, aangericht door de vos. Er zijn geen andere bevredigende oplossingen op korte termijn dan de activiteiten waarvoor ontheffing is aangevraagd. De staat van instandhouding van de vos als soort komt niet in het geding.

Wij zijn op grond van bovenstaande overwegingen van oordeel dat de ontheffing onder oplegging van voorschriften (bijlage 1) kan worden verleend.

Bijlage 1 – Zone waar de ontheffing mag worden uitgevoerd

Bijlage 2.

Model meldingsformulier

Voor het gebruik van ontheffing Wet natuurbescherming

Zaaknummer ontheffing : 381086

Geldigheid ontheffing (datum) : < > t/m < >

Voor het doden/vangen van (diersoort) : vos

Periode gebruik ontheffing

Tijdens de periode dat gebruik gemaakt wordt van de ontheffing (hieronder in te vullen), dienen de in de ontheffing aangegeven aanvullende preventieve maatregelen duidelijk zichtbaar op de percelen aanwezig te zijn en de in de ontheffing aangegeven middelen (indien van toepassing), dienen tijdens deze periode in werking gesteld te zijn.

Van de ontheffing wordt gebruik gemaakt

van (datum) :

tot (datum) :

op het perceel* :

* Indien de ontheffing voor meerdere percelen is verleend, tevens aangeven op welk perceel/welke percelen gebruik van de ontheffing wordt gemaakt.

Indien gedurende de geldigheid van de ontheffing meerdere keren gebruik van de ontheffing wordt gemaakt dient dit opnieuw te worden gemeld.

Plaats van handelen

Bij dit formulier dient een topografische kaart 1: 25000 gevoegd te worden (verplicht) met daarop aangegeven, de percelen waarop gebruik gemaakt zal worden van de ontheffing.

Houder van de ontheffing

Naam :

Adres :

Postcode en woonplaats :

Gebruikers van de ontheffing

Naam (gebruiker 1) :

Adres :

Postcode en woonplaats :

Naam (gebruiker 2) :

Adres :

Postcode en woonplaats :

De houder van de ontheffing dient, alvorens daadwerkelijk van de ontheffing gebruik gemaakt kan worden, dit formulier volledig in te vullen alsmede een topografische kaart bij te voegen en tenminste 24 uur voor aanvang van het gebruik van de ontheffing, naar het volgende adres te sturen of te mailen aan:

RUD-Zeeland

t.a.v. handhaving groen

Postbus 35

4530 AA Terneuzen

Email: handhaving.groen@rud-zeeland.nl

Bijlage 3.

Model rapportageformulier

Nr	Naam Ontheffing gebruiker	datum waar op ontheffing wordt gebruikt	tijdstip waarop ontheffing wordt ge- bruikt	middel dat wordt gebruikt **	adressering perceel waar ontheffing wordt gebruikt (evt. gewas)	opp.perceel waar ont- heffing wordt gebruikt	preventieve maatregelen die zijn getroffen	aantal bemach- tigde dieren	soort
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
11									
12									

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

Gedeputeerde Staten van Zeeland

Postbus 6001

4330 LA Middelburg

[Redacted] J

[Redacted] J

[Redacted] J

[Redacted] J 15 December 2023

Zaaknummer 381086

Geachte [Redacted] J

Hierbij antwoord ik op uw brief van 5 December j.l. Ik zal hieronder puntgewijs uw vragen beantwoorden.

1. Zie document afschot locaties met nachtzicht
2. Zie 2 pdf's met SKAL en KAT certificaten
3. Een optie die ik ter overweging zou willen geven is om binnen een straal van 300 meter van het kippenbedrijf wel gebruik te mogen maken van lokgeluiden. Hierdoor kan dan de vos effectiever bestreden worden.
4. Ik heb de zienswijze van de provincie nogmaals nagelezen en heb ook begrip voor het gegeven standpunt. Gezien de huidige situatie met driejarige data die we nu beschikbaar hebben zien wij de bestrijding van de vossen rondom de boerderij als continu proces dat noodzakelijk zal blijven om de schade aan de leghennen door de vos zoveel mogelijk te bijven beperken. Wij staan open voor een driejaarlijkse afschot rapportage en evaluatie. Om de administratieve druk voor beide partijen te verlagen verzoeken wij een her-evaluatie van de duur van de vergunning naar 4 tot 6 jaar.

Ik hoop dat met bovenstaande additionele informatie uw vragen zijn beantwoord en dat de aanvraag volledig is en in behandeling kan worden genomen met een positieve conclusie tot verlening van de ontheffing.

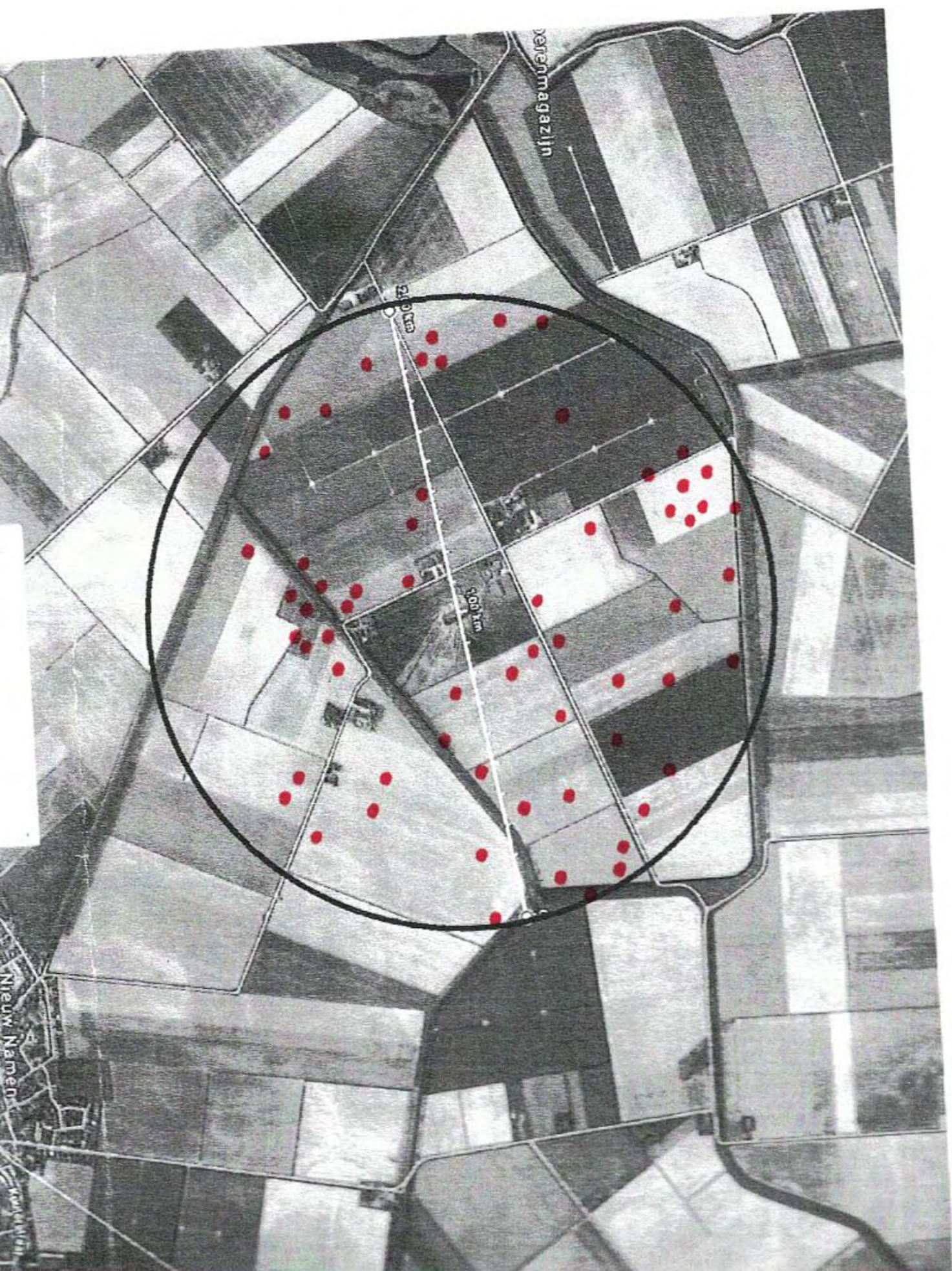
Met vriendelijke
[Redacted] J

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

P897522

KAT

Op 19 september 2023 is uw bedrijf gecontroleerd door Kiwa VERIN op naleving van de criteria van de regeling KAT. Hierbij wordt verklaard dat de als KAT geproduceerde consumptie-eieren van

K43594

Van de Louisa

**gevestigd aan de Arenbergstraat 4
in NIEUW NAMEN**

Houderijvorm: Biohaltung

zijn geproduceerd volgens de KAT Leitfaden Legebetriebe Versie 2023.01.

Daarom verleent Kiwa VERIN dit certificaat voor de periode tot:

31 december 2024

Dit certificaat is alleen geldig in combinatie met een vermelding op de KAT databank, bij vragen over de geldigheid kunt u telefonisch contact opnemen met Kiwa VERIN via 088-9984310.

Nieuwegein, 26 september 2023
Namens Kiwa VERIN,

Kiwa VERIN
Nevelgaarde 20d
Postbus 2703
3430 GC Nieuwegein

Tel.: 088 998 43 10
info@kiwaverin.nl
www.kiwaverin.nl

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

BIO CERTIFICAAT

CERTIFICAAT ALS BEDOELD IN ARTIKEL 35, LID 1, VAN VERORDENING (EU) 2018/848 INZAKE DE BIOLOGISCHE PRODUCTIE EN DE ETIKETTERING VAN BIOLOGISCHE PRODUCTEN

Documentnummer: 1936220	Exploitant
Naam en adres van de exploitant: VOF Van de Louisa Arenbergstraat 4 4568 PD NIEUW NAMEN Nederland 025450	Naam en adres van de controleautoriteit: Skal Biocontrole Postbus 384 8000 AJ Zwolle Nederland NL-BIO-01
Activiteit(en) van de exploitant • Landbouw productie	
Categorie(ën) producten als bedoeld in artikel 35, lid 7, van Verordening (EU) 2018/848 van het Europees Parlement en de Raad ¹ en productiemethoden	
a) onverwerkte planten en plantaardige producten, met inbegrip van zaden en ander plantaardig teeltmateriaal. Productiemethode: • biologische productie, behalve tijdens de omschakelingsperiode	
b) dieren en onverwerkte dierlijke producten. Productiemethode: • biologische productie, behalve tijdens de omschakelingsperiode	
Dit document is conform Verordening (EU) 2018/848 afgegeven om te verklaren dat de exploitant zich onderwerpt aan de controles en voldoet aan de in deze verordening vastgestelde voorschriften. Hiermee wordt bedoeld dat de genoemde producten en/of voortbrengingsprocessen voldoen aan de eisen voor de biologische productiemethode.	
Datum, plaats Zwolle, 14 september 2023	Certificaat geldig van 14 september 2023 tot en met 31 december 2024

¹ Verordening (EU) 2018/848 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2018 inzake de biologische productie en etikettering van biologische producten en tot intrekking van Verordening (EG) nr 834/2007 van de Raad (PB L 150 van 14.6.2018.blz 1)

Bijlage bij certificaat 1936220**Lijst van producten**

Naam van het product en/of code van de gecombineerde nomenclatuur (GN) als bedoeld in Verordening (EEG) nr. 2658/87 van de Raad ⁽²⁾ voor producten die binnen het toepassingsgebied van Verordening (EU) 2018/848 vallen.

Biologisch,
Omschakeling

01.47.1 leghennen, eieren

Biologisch

(²) Verordening (EEG) nr. 2658/87 van de Raad van 23 juli 1987 met betrekking tot de tarief- en statistiek nomenclatuur en het gemeenschappelijk douanetarief (PB L 256 van 7.9.1987, blz. 1).

Informatie over de percelen

Naam van het product	Biologisch, Omschakeling, Niet-biologisch		Oppervlakte in hectare
01.01 teeltareaal, biologisch	Biologisch		57,22 ha
01.11.2 teelt van granen	Biologisch		
01.13.1 teelt van rooivruchten	Biologisch		
01.13.2 teelt van vollegrondsgroenten	Biologisch		
01.29.4 teelt van veevoedergewassen	Biologisch		
01.29.5 uitloop	Biologisch		

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

Aanvraag Wet Natuurbescherming - Module 2B

Schadebestrijding

Let op: u dient ook altijd de [basismodule](#) in te vullen als onderdeel van uw aanvraag.

Algemeen

Voordat u dit aanvraagformulier invult, dient u eerst na te gaan of er voor uw activiteit reeds ontheffing is verleend aan de Faunabeheereenheid Zeeland.

Het kan ook zijn dat er een landelijke dan wel provinciale vrijstelling geldt.

Meer over reeds afgegeven ontheffingen en eventuele vrijstellingen leest u op

<https://www.zeeland.nl/vergunningen-en-ontheffingen/soortenbescherming>.

Let op: u vult dit formulier in per soort.

Wilt u voor meerdere soorten ontheffing aanvragen? Aan het eind van het formulier wordt u gevraagd of u nog een soort wilt invoegen en kunt u alle vragen nogmaals doorlopen.

1. Soorten en verbodsbepalingen

Voor welke soort wordt een ontheffing aangevraagd?

Geef daarbij aan welke verbodsbepaling(en) van toepassing is (of zijn)

Soort

Vos

Beschermingsregime /
verbodsbepalingen

Soorten genoemd in bijlage A en B van de Wnb

Art. 3.10 in hun natuurlijke
verspreidingsgebied, opzettelijk

doden

Art. 3.10 vaste voortplantings- of
rustplaatsen, opzettelijk

Art. 3.10 vaatplanten, opzettelijk

Betreft het een soort die gedurende
een beperkte periode van het jaar vrij
bejaagbaar is?

Nee

2. Belangen

Op grond van welk belang wordt een ontheffing aangevraagd?

Andere soorten (artikel 3.10 Wnb)

Ter voorkoming van ernstige schade aan met name de

gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom

Welke van onderstaande situaties is volgens u aan de orde? Beide mogelijkheden aankruisen is mogelijk.

Er is reeds sprake van belangrijke/ernstige schade.

Verwacht wordt, mede gezien de ervaringen uit het verleden, dat belangrijke/ernstige schade zal optreden.

Indien er naar uw mening of die van de grondgebruiker reeds sprake is van belangrijke/ernstige schade, geef dan hieronder aan:

Op welk(e) gewas(sen) deze schade betrekking heeft.

Vos komt 's nachts vrije uitloop kippen doden

De aard van de schade (bijv. vertrappings-, vraat- of vervuilingsschade).

Doden van kippen door vos

Of de schade gemeld is bij BIJ12, unit Faunafonds **Nee**

Zo nee, waarom niet?

Schade wel gemeld in SRS. niet gemeld bij BIJ12, want BIJ12 keert geen schadevergoeding uit voor vrijgestelde soorten; tevens betreft het geen gewas schade

Indien er onvoldoende ruimte beschikbaar is kunt u hiervoor een extra bijlage toevoegen

Of de schade groter dan € 250,- per geval is **Ja**

zo ja, voeg een verklaring van de grondgebruiker bij de aanvraag en onderbouw de belangrijke schade door middel van een rapport van een door BIJ12, unit Faunafonds goedgekeurd taxatiebureau.

Verklaring van de grondgebruiker

97417645_9550262_Verklaring_grondgebruiker_v3-0.pdf

Rapport taxatiebureau

Wat is de totale oppervlakte aan schadegevoelig gewas waarvoor een ontheffing noodzakelijk wordt geacht en in welke periode is het gewas schadegevoelig?

Gewas(groep)	Oppervlakte	Periode schadegevoelig van	Periode schadegevoelig t/m	Regel toevoegen
nvt, betreft schade door vos aan kippen		van 01-01-2023	t/m 31-12-2023	☐

Geef hieronder een omschrijving van de dreigende soort schade die u verwacht, waardoor schadebestrijding noodzakelijk is.

Geef duidelijk aan:

Op welk(e) gewas(sen) deze schade betrekking heeft.

Geen gewas, maar doden van kippen door vos

De aard van de schade (bijv. vertrappings-, vraat- of vervuilingsschade).

nvt

Of de dreigende schade groter dan € 250,- per geval is **Ja**

Zo ja, onderbouw dit zo mogelijk met historische gegevens.

Verklaring van de grondgebruiker

Rapport taxatiebureau

Wat is de totale oppervlakte aan schadegevoelig gewas waarvoor een ontheffing noodzakelijk wordt geacht en in welke periode is het gewas schadegevoelig?

Gewas(groep)	Oppervlakte	Periode schadegevoelig van	Periode schadegevoelig t/m	Regel toevoegen
nvt, betreft schade door vos aan kippen		van 01-01-2023	t/m 31-12-2023	☐

3. Middelen

Welke middelen gaat u gebruiken bij het vangen en/of doden?
Lees eerst aandachtig de toelichting

Geweer
Lokgeluiden
Kunstmatige lichtbronnen

Waarom moet dit middel ingezet worden?

Wettelijk toegestane middelen geven onvoldoende resultaat

gebruik hiervan is alleen toegestaan als u beschikt over een geldige jachtakte

Type

Kogelgeweer

Kaliber

22.250

Lijst jachtaktehouders die als ontheffinggebruiker optreden

97417645_9550263_Lijst_Jachtakte_houders.docx

4. Andere bevredigende oplossing

Afweging alternatieven

Voor alle beschermde soorten geldt dat aangetoond moet worden dat er geen andere bevredigende oplossing (alternatief) is voor de door u geplande activiteit, die minder schade oplevert voor de betreffende soort.

Welke preventieve maatregelen zijn en/of zullen worden getroffen om schade te voorkomen?
Geef ook aan in welke frequentie deze middelen worden ingezet.

Maatregelen

Visuele middelen

Akoestische middelen

Overig

Visuele middelen, te weten	menselijke aanwezigheid
Visuele middelen, frequentie	dagelijks
Waarom is naar uw mening het effect van visuele middelen onvoldoende en (schade)bestrijding als aanvullend middel noodzakelijk?	
Akoestische middelen, te weten	geweerschot
Akoestische middelen, frequentie	3-4x per week
Waarom is naar uw mening het effect van akoestische middelen onvoldoende en (schade)bestrijding als aanvullend middel noodzakelijk?	
Overig, te weten	hekwerk rondom
Overig, frequentie	altijd
Waarom is naar uw mening het effect van overige middelen onvoldoende en (schade)bestrijding als aanvullend middel noodzakelijk?	vos weet toegang toch te verschaffen

Zijn er andere dan de bij de bovenstaande vraag ingevulde preventieve middelen en zo ja, waarom zijn deze niet toegepast?

Eventueel kunt u dit aangeven op een aparte bijlage

5. Staat van instandhouding

Habitatrichtlijn, Bonn en Bern en andere soorten	vos staat op landelijke vrijstelling lijst
--	---

6. Periode en locatie

Periode ontheffing

Geef aan voor welke periode ontheffing wordt gevraagd.
Beargumenteer tevens waarom u voor deze periode een ontheffing wenst.
Eventueel kunt u per gewas en/of middel verschillende periodes aangeven.
Gebruik een aparte bijlage indien de ruimte niet voldoende is.

Periode ontheffing van	Periode ontheffing t/m	gewas / middel	Regel toevoegen
van 01-01-2023	t/m 31-12-2033	vos	☐

Argumentatie

huidige ontheffing loopt af op 22 januari 2024. Afgelopen jaren heeft de verleende (nog lopende ontheffing) het mogelijk gemaakt om de vos met meer succes te bestrijden. Dit heeft er toe geleid dat er een aanzienlijke afname (>50%) van schade (dode kippen) is. Daarom het verzoek om de ontheffing wederom te verlenen voor een langere periode dan 3 jaar.

Voeg eventueel argumentatie toe

97417645_9550264_Afschot_cijfers_vos_Nieuw-Namen_v1-0.xlsx

Heeft u eerder een ontheffing aangevraagd voor dezelfde activiteit?

Zo ja, geef dan het nummer en het jaar van het laatst ontvangen besluit/ontheffing.

Ja

Nummer besluit/ontheffing

zaaknummer 9407
(ZK20000231)

Jaar

2021

Geef een omschrijving van de locatie van het 'schadeperceel'.

Geef zo nauwkeurig mogelijk aan op een bijgevoegde topografische kaart (schaal minimaal 1 : 25.000), waar de (potentiële) schadepercelen zijn gelegen.

Op de kaart moet een duidelijk herkenningspunt aanwezig zijn.

Vangkooien en kastvallen kunnen op dezelfde topografische kaart worden aangegeven.

97417645_9528210_Schade_perceel.pptx

In welke gemeente(n) liggen de gronden waarvoor ontheffing wordt aangevraagd?

Hulst

7. Bijlagen

Verklaring kooiker

In voorgaande vragen heeft u al diverse bijlagen kunnen toevoegen.

Wellicht heeft u nog andere bestanden die van belang zijn voor de aanvraag. Deze kunt u hier toevoegen.

Soort bijlage

Bestand

97417645_9550265_Schaderegistratie_v1-0.xlsx

Nog een bijlage toevoegen

☐

Wilt u nog een soort toevoegen? **Nee**

*Dit formulier moet worden geprint en worden toegevoegd aan het formulier van de basismodule.
Digitaal toegevoegde bijlagen hoeven niet op papier te worden meeverstuurd.*

*Om het formulier te kunnen printen versturen wij u uw ingevulde formulier als PDF-bijlage bij een mail.
Geef hieronder het e-mailadres op waarnaar het formulier verzonden kan worden.*

E-mailadres

A dark grey rectangular box redacting the email address, with a small blue square icon containing a white letter 'J' at the bottom right corner.

Dit formulier kunt u samen met het formulier Wet Natuurbescherming - Basismodule per post sturen naar:

*Gedeputeerde staten van Zeeland
Afdeling Personeel, Omgeving & Juridische Zaken (POJZ)
Postbus 6001
4330 LA Middelburg*

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

AANVRAAGFORMULIER VERZOEK TOT VERGUNNING - FAUNABEHEER

Algemene aanwijzingen:

- Met dit formulier kunt u een aanvraag doen voor vergunning
- Heeft u het **"stroomschema aanvragen vergunning"** doorlopen?
- Om een vergunning aan te kunnen vragen moet u een wettelijk belang benoemen, dit kan bijvoorbeeld zijn: volksgezondheid en openbare veiligheid, veiligheid van het luchtverkeer, ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen-vee-bossen-visserij of wateren, ter bescherming van flora en fauna, ter voorkoming van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes en begraafplaatsen, ter beperking van de populatie van dieren
- Het schadegebied moet gelegen zijn binnen de provincie Zeeland en minimaal € 250,- bedragen
- De schade moet getaxeerd zijn of er moet een reëel inschatting gemaakt kunnen worden van de schade op basis van een recente vergelijkbare taxatie
- Bevindt de schade zich in een Natura 2000 gebied of een ander nationaal beschermd gebied neem dan contact op met de FBE voordat u dit formulier invult

1. CONTACTGEGEVENS

CONTACTGEGEVENS VAN DE AANVRAGER	
Naam organisatie/bedrijf:	Boerderij de oude haven
Naam contactpersoon:	J
Adres:	oude havendijk 2
Postcode en woonplaats:	4585 PW Hengstdijk
Postadres indien afwijkend:	
Postcode en woonplaats:	
Telefoonnummer:	J
Emailadres:	J @zeelandnet.nl
KvK nummer:	893707988
UBN (uniek bedrijfsnummer)	

HOEDANIGHEID VAN DE AANVRAGER	
Bent u jachtaktehouder:	☒ Ja ☐ Nee
Bent u grondgebruiker:	☐ Ja ☐ Nee
Indien u geen grondgebruiker bent beschikt u over toestemming van de grondgebruiker/eigenaars	☐ Ja ☐ Nee

2. ACTIVITEITEN

BESCHRIJVING DIERSOORT	
De vergunning wordt aangevraagd voor de volgende diersoort(en)	vos

BESCHRIJVING ACTIVITEIT	Waarvoor wilt u vergunning aanvragen
Het vangen en vervoeren van beschermde inheemse diersoorten/herintroductie/populatiebeheer:	voor het bejagen van de vos met restlicht + warmtebeeld.

OMSCHRIJVING LOCATIE EN SCHADE	
Gemeente:	Hulst
Adres(sen):	oude havendijk
Kadastrale gegevens: (Nummer zoals vermeld op kadastrale kaart.com) Bijvoorbeeld: AAA99-A-9999	Hontenisse - O - 43
Wanneer is de schade ontstaan of vanaf wanneer wordt de schade verwacht gebaseerd op ervaring uit het verleden:	2022
Oppervlakte van het perceel:	9,160 m2
Soort gewas:	bio leg kippen
Wat is de aard van de schade, vraat, vertrapping, vervuiling enz.	dood gebeten kippen
Is de schade gemeld bij BIJ12: Zo ja, op welke datum	ja
Is er een schadevergoeding aangevraagd: Zo ja, op welke datum	krijg je geen vergoeding voor, omdat de vos het hele jaar vrij is

PREVENTIEVE MAATREGELEN		
Aard van het middel (zie faunaschade preventiekit)	Gekozen middel	Aantal
Visuele middelen: zoals vogelverschrikker, vlaggen, linten, ballonnen, nabootsing roofvogel, Flitsmolens, nabootsen plukplaats		
Akoestische middelen: zoals knalapparaat, vogelafweerpistool, schriklint/schrikkoord		
Afscherming: zoals afdeknetten		
Anders:	kippen worden s,avond opgesloten dit gaat automatisch. draad 50 cm in de grond. hek loopt boven schuin weg	
Waarom is ondanks de genomen maatregelen toch nog schade ontstaan?	er blijven wel eens kippen achter die te laat binnen zijn	
Waarom zijn er geen andere alternatieve maatregelen mogelijk?	de vos is s,nachts actief	

BESCHRIJVING PERIODE	
De vergunning wordt aangevraagd voor de periode:	voor 2 jaar na goedkeuring
Heeft u eerder een vergunning aangevraagd voor dezelfde activiteit? Zo ja in welk jaar en wat was het nummer van het besluit:	nee

BESCHRIJVING ACTIVITEIT	Waarvoor wilt u vergunning aanvragen
Het vangen en vervoeren van beschermde inheemse diersoorten/herintroductie/populatiebeheer:	vossen te bejagen s,nachts

2. ACTIVITEITEN

BESCHRIJVING DIERSOORT	
De vergunning wordt aangevraagd voor de volgende diersoort(en)	vos

BESCHRIJVING ACTIVITEIT	Waarvoor wilt u vergunning aanvragen
Het vangen en vervoeren van beschermde inheemse diersoorten/herintroductie/populatiebeheer:	voor het bejagen van de vos met restlicht + warmtebeeld.

OMSCHRIJVING LOCATIE EN SCHADE	
Gemeente:	Hulst
Adres(sen):	oude havendijk
Kadastrale gegevens: (Nummer zoals vermeld op kadastrale kaart.com) Bijvoorbeeld: AAA99-A-9999	Hontenisse - O - 43
Wanneer is de schade ontstaan of vanaf wanneer wordt de schade verwacht gebaseerd op ervaring uit het verleden:	2022
Oppervlakte van het perceel:	9,160 m2
Soort gewas:	bio leg kippen
Wat is de aard van de schade, vraat, vertrapping, vervuiling enz.	dood gebeten kippen
Is de schade gemeld bij BIJ12: Zo ja, op welke datum	ja
Is er een schadevergoeding aangevraagd: Zo ja, op welke datum	krijg je geen vergoeding voor, omdat de vos het hele jaar vrij is

PREVENTIEVE MAATREGELEN		
Aard van het middel (zie faunaschade preventiekit)	Gekozen middel	Aantal
Visuele middelen: zoals vogelverschrikker, vlaggen, linten, ballonnen, nabootsing roofvogel, Flitsmolens, nabootsen plukplaats		
Akoestische middelen: zoals knalapparaat, vogelafweerpistool, schriklint/schrikkoord		
Afscherming: zoals afdeknetten		
Anders:	kippen worden s,avond opgesloten dit gaat automatisch. draad 50 cm in de grond. hek loopt boven schuin weg	
Waarom is ondanks de genomen maatregelen toch nog schade ontstaan?	er blijven wel eens kippen achter die te laat binnen zijn	
Waarom zijn er geen andere alternatieve maatregelen mogelijk?	de vos is s,nachts actief	

BESCHRIJVING PERIODE	
De vergunning wordt aangevraagd voor de periode:	voor 2 jaar na goedkeuring
Heeft u eerder een vergunning aangevraagd voor dezelfde activiteit? Zo ja in welk jaar en wat was het nummer van het besluit:	nee

BESCHRIJVING ACTIVITEIT	Waarvoor wilt u vergunning aanvragen
Het vangen en vervoeren van beschermde inheemse diersoorten/herintroductie/populatiebeheer:	vossen te bejagen s,nachts

3. MIDDELEN

BESCHRIJVING MIDDELEN	Voor welke middelen wordt de vergunning aangevraagd
Welk type geweer gaat u gebruiken (hagel/kogel/luchtdruk) Indien van toepassing welk kaliber:	.22 hornet en .243
Wenst u het geweer te gebruiken buiten de periode zonopkomst -zonsondergang? Zo ja vermelden binnen welke tijdsperiode u het geweer wenst te gebruiken	van zonsondergang tot zonopkomst
Vangkooi: Aantal vangkooien:	n.v.t.
Kastvallen: Aantal kastvallen:	n.v.t.
Indien inzet jachtvogel vermelden welke soort: Havik/slechtvalk/woestijnbuizerd	n.v.t.
Het gebruik van fretten en buidels:	n.v.t.
Lokvogels:	n.v.t.
Lokgeluiden:	n.v.t.
Kunstmatige lichtbronnen:	n.v.t.
Anders, nl:	nachtzicht warmtebeeld en restlicht

4. GEBRUIKERS

CONTACTGEGEVENS VAN DE GEBRUIKERS VAN DE VERGUNNING	
Naam gebruiker:	J
Adres:	J
Postcode en woonplaats:	J
Telefoonnummer:	J
Naam gebruiker 2:	
Adres:	
Postcode en woonplaats:	
Telefoonnummer:	
Naam gebruiker 3:	
Adres:	
Postcode en woonplaats:	
Telefoonnummer:	

5. BIJLAGEN

ALS BIJLAGE MOET MINIMAAL WORDEN TOEGEVOEGD	
☐	Kaart waarop perceel/percelen waarvoor vergunning wordt aangevraagd op detailniveau is weergegeven
☐	Overzicht (bijvoorbeeld in tabel) van toegepaste preventieve maatregelen. Hoeveelheid per hectare en eventuele frequentie van verjagen
☐	Taxatie van de schade of eventueel taxatie van voorgaande jaren (zelfde gewas en diersoort) of eigen cijfermatige onderbouwing van de schade
☐	Foto's waarop de veroorzaakte schade zichtbaar is, zover van toepassing
☐	Indien kastval of vangkooi. Kaart met locatie kastval of vangkooi

6. ONDERTEKENING

ONDERTEKENING	
☐	De aanvrager verklaart alle gegevens naar waarheid te hebben verstrekt
☐	Bekend te zijn met het feit dat bij wijziging in de omstandigheden die van belang zijn voor de beoordeling van de aanvraag of het verzoek, dit zo spoedig mogelijk doorgegeven dient te worden aan de FBE Zeeland [redacted]@fbezeeland.nl onder vermelding van het nummer waaronder de aanvraag of het verzoek in behandeling is
☐	Er mee bekend is dat een vergunning kan worden ingetrokken, indien hij/zij een of meer uit zijn/haar verbintenis voortvloeiende verplichtingen niet nakomt, dan wel in het kader van de vergunningsaanvraag onjuiste gegevens heeft verstrekt
☐	De aanvrager zal alle gewenste inlichtingen met betrekking tot de voor de beoordeling en controle benodigde gegevens terstond en naar waarheid zal verstrekken aan de met behandeling en controle van de aanvraag en vergunning belaste ambtenaren
☐	Indien kastval of vangkooi. Kaart met locatie kastval of vangkooi

NAAM IN BLOKLETTERS	DATUM ONDERTEKENING	PLAATS
[redacted] J	11-09-2024	[redacted] J

Graag ontvangen wij uw aanvraag digitaal via zeeland@fbezeeland.nl, onder vermelding van de naam van de activiteit. **U dient dit formulier altijd te ondertekenen. Een niet ondertekende aanvraag is namelijk onvolledig.** Indien ontbrekende gegevens niet (tijdig) worden aangeleverd, zal de aanvraag mogelijk buiten verdere behandeling worden gelaten.

De aanvraag kan ook (ondertekend) per post worden gezonden naar:
Faunabeheereenheid Zeeland, Postbus 46, 4460 BA Goes

Schade 2024:

22 kippen	kosten p. kip legt kip p. jaar	€ 10	totaal	€ 220,00
300 eieren				
	kosten p. ei	0,42	totaal kosten per kip aan verloren eieren	€ 126,00
22 kippen			X 300 eieren	€ 2.772,00
			totaal kosten tot nu toe voor 2024	€ 2.992,00

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

Aan de provincie Zeeland
t.a.v. [redacted]
Postbus 6001
4330 LA Middelburg.

Colijnsplaat, 4 oktober 2024.

Uw brief van 24 september 2024,
Zaak nummer 522458.

Geachte [redacted]

Naar aanleiding van uw bovengenoemde brief hierbij antwoord op uw vragen:

1. Berekening van de schade::

- a) kippen zitten 16 maanden bij de boer
 - 1ste maand leggen ze nog niet
 - 2de maand beginnen ze te leggen nog niet productief
 - 3de tot en met 16de maand zijn ze in productie
 - 1 kip legt per maand 25 eieren / op 14 maanden is dat 350 eieren in totaal
 - 1 kip 25 eieren per maand levert € 10,50,- op
 - 350 eieren x € 0,42,- = € 147,- euro in totaal op

Wordt een kip gepakt op 2 maanden – 350 eieren is het verlies € 147,- euro
3 maanden – 325 eieren is het verlies € 136,50 euro
4 maanden – 300 eieren is het verlies € 126,- euro
10 maanden – 100 eieren is het verlies € 42,- euro

Nieuwe kippen zijn gekomen in oktober 2023 en blijven t/m december 2024

21-04-2024 5 kippen

1 kip 8 maanden geen eieren is een verlies van 200 eieren x € 0,42,- = € 84,- euro
€ 84 euro x 5 kippen is een verlies van € 420,- euro

30-04-2024 3 kippen

1 kip 8 maanden geen eieren is een verlies van 200 eieren x € 0,42,- = € 84,- euro
€ 84 euro x 3 kippen is een verlies van € 252,- euro

07-08-2024 5 kippen

1 kip 4 maanden en 3 weken geen eieren is een verlies van 120 eieren x € 0,42,- = € 50,40,-
€ 50,40,- x 5 kippen is een verlies van € 252,- euro

13-8-2024 1 kip

1 kip 4 ½ maand geen eieren is een verlies van 112 eieren x € 0,42,- = 47,04 euro verlies

b): Aanvullen kippen.

Er kunnen geen nieuwe kippen worden bijgezet in tussentijd. Dit omdat ze gelijk worden dood gepikt door de kippen die er al zitten.

2. hoogte hekwerk

- het hekwerk is 2,50 hoog van het maaiveld
- het hekwerk zit ongeveer 30 cm diep onder het maaiveld in de grond

3. Het is onmogelijk om stroom op het hekwerk zetten. Stroom loopt gelijk weg via de grond.
Het hekwerk de palen en gaas is gemaakt van RVS

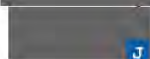
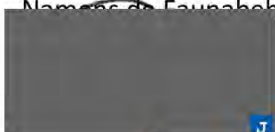
4: hekwerk boven loopt schuin naar buiten weg.

Ik neem dat hiermee uw vragen voldoende zijn beantwoord om de aanvraag omgevingsvergunning te beoordelen.

Uw antwoord zie ik – zo mogelijk op korte termijn - met vertrouwen tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Namens de Faunabeheereenheid Zeeland,

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

Faunabeheereenheid Zeeland

T.a.v. [redacted] J
Postbus 46
4460 BA Goes

Onderwerp
2024091200772 | Schadebestrijding
vos Vogelwaarde - Oude havendijk
Hontenisse O 43

Zaaknummer
522458

behandeld door
[redacted] J
06- [redacted] J

verzonden

Middelburg, 12 november 2024

Geachte [redacted]

Op 12 september 2024 hebben wij uw aanvraag ontvangen. U vraagt een omgevingsvergunning aan voor een flora- en fauna-activiteit (hierna: vergunning) als bedoeld in artikel 5.1 lid 2, onder g, Omgevingswet (hierna: Ow).

U vraagt vergunning aan van de verboden als bedoeld in artikel 11.54 lid 1 sub a en artikel 11.83 lid 1 sub a en artikel 11.79 lid 5 van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal) om vos te doden in de nacht met behulp van het geweer met restlicht en warmtebeeld op grond van artikel 8.74I lid 1 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (hierna: Bkl) in het belang van het voorkomen van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren.

De periode waarvoor deze vergunning wordt aangevraagd is twee jaar na inwerkingtreding van het besluit.

De aanvraag heeft betrekking op het doden van vos in de nacht ter voorkoming of beperking van schade aan gewas gelegen aan een perceel biologische leg kippen. Dit perceel is geregistreerd onder het kadastrale nummer: Hontenisse – O – 43.

De ontvangst van deze aanvraag is op 24 september 2024 bevestigd. In deze brief maken wij u ons besluit op uw aanvraag bekend.

De motivering van dit besluit vindt u in onderdeel 2 “Overwegingen”.

BESLUIT MET KENMERK: 522458

Wij besluiten:

- I. De aangevraagde vergunning om af te wijken van het verbod van artikel 11.54 lid 1 sub a en artikel 11.83 lid 1 sub a en artikel 11.79 lid 5 van het Bal om vos te doden in de nacht met behulp van het geweer met restlicht en warmtebeeld te weigeren.
- II. De volgende documenten deel uit te laten maken van de vergunning:
 - a. Aanvraag ontheffing vossen, ons kenmerk 1-522458;
 - b. Antwoord op aanvullende vragen, ons kenmerk 2-522458;
 - c. Foto's locatie, ons kenmerk 3-522458.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,
Namens deze,

mr. J. Versteeg
Unitmanager Natuurbescherming

Noem in uw contact met ons steeds het zaaknummer. Dit staat bovenaan deze brief.

Bijlagen:

1. Bijlage 1 - Relevante wet- en regelgeving
2. Bijlage 2 - Foto's veldbezoek 7 oktober 2024

Kopie aan: RUD Zeeland, groenewetten@rud-zeeland.nl

Rechtsmiddelen

Bezwaar:

Belanghebbenden kunnen schriftelijk bezwaar maken tegen dit besluit bij: Provincie Zeeland, T.a.v. de secretaris van de commissie bezwaar, beroep en klachten, Postbus 6001, 4330 LA Middelburg.

In het bezwaarschrift neemt u ten minste op uw naam en adres, de dagtekening van het bezwaarschrift, tegen welk besluit u bezwaar maakt en waarom. Het bezwaarschrift dient te worden ondertekend. U moet het bezwaarschrift indienen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekendgemaakt. Doorgaans is dat de dag na de datum van verzending. Overschrijding van de inzendtermijn kan ertoe leiden dat met uw bezwaren geen rekening wordt gehouden.

Wilt u meer informatie over de bezwaarschriftenprocedure, neem dan contact op met de afdeling Personeel, Omgeving, en Juridische zaken van de Provincie Zeeland, Abdij 6 in Middelburg, telefoonnummer +31 118 631254 / 631319. U kunt de informatie ook downloaden via <https://www.zeeland.nl/bezwaar-maken>.

Voorlopige voorziening:

Wij wijzen u erop dat het bezwaar niet de werking van het besluit schorst. U kunt een verzoek doen tot het treffen van een voorlopige voorziening. U richt het verzoek aan de voorzieningenrechter van de rechtbank Zeeland-West-Brabant, locatie Breda, team bestuursrecht, Postbus 90006, 4800 PA, Breda. Voor de behandeling van het verzoek is griffierecht verschuldigd.

1. OVERWEGINGEN

A. Weergave van de feiten

A1. Vergunningsaanvraag

U vraagt vergunning aan van de verboden uit artikel 11.54 lid 1 sub a en artikel 11.83 lid 1 sub a en artikel 11.79 lid 5 van het Bal om vos te doden in de nacht met behulp van het geweer met restlicht en warmtebeeld op grond van artikel 8.74I lid 1 van het Bkl. U vraagt vergunning aan in het belang van het voorkomen van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren.

De aanvraag heeft betrekking op het doden van vos ter voorkoming of beperking van schade aan legkippen op een weiland gelegen aan de Oude havendijk te Hontenisse. U vraagt vergunning aan voor de periode van 12 september 2024 tot en met 31 december 2026.

De aanvraag is op 12 september 2024 ontvangen en geregistreerd onder zaaknummer: 522458. Er zijn op 24 september 2024 aanvullende gegevens gevraagd. Op 7 oktober 2024 zijn de aanvullende gegevens ontvangen.

Wij zijn van oordeel dat de aanvraag voldoende informatie bevat voor een goede beoordeling van die aspecten waarvoor een vergunning is vereist. De aanvraag is dan ook verder in behandeling genomen. De termijn voor het nemen van het besluit is opgeschort tot de dag waarop de aanvraag is aangevuld.

A2. Bevoegd gezag

Gedeputeerde Staten (hierna: GS) van Zeeland zijn het bevoegd gezag.

Daarnaast heeft de aangevraagde ingreep geen nadelige gevolgen voor dier- of plantensoorten die zich bevinden in een andere provincie. Instemming van GS van andere provincies is daarom niet aan de orde is bij dit besluit.

A3. Procedure

De vergunningenprocedure is uitgevoerd in overeenstemming met het Omgevingsbesluit. Op deze procedure is de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht toegepast.

Van het besluit tot het verlenen van een vergunning zal mededeling worden gedaan op de website officiële bekendmakingen:

- <http://www.officielebekendmakingen.nl>.

Tegen dit besluit staat bezwaar open zoals onder "Rechtsmiddelen" is aangegeven.

B. Toetsing

B1. Waar toetsen en beoordelen wij de aanvraag op?

Wij toetsten de aanvraag aan de artikelen het onderdeel flora- en fauna-activiteiten van de Ow en het Bal en het Bkl. Ook toetsten wij de aanvraag aan het provinciale beleid voor de soortenbescherming.

GS verlenen voor de ingreep alleen een vergunning wanneer uit het aanvraagformulier en de daarbij behorende stukken de zekerheid is verkregen dat de ingreep voldoet aan de voorwaarden waarop een vergunning kan worden verleend.

Naar ons oordeel bevat uw vergunningsaanvraag en de daarbij gevoegde stukken, de benodigde objectieve informatie om de voorgenomen ingreep te kunnen beoordelen.

B2. Beoordeling van het wettelijk kader

Uit de aanvraag blijkt dat u voornemens bent om vos te doden in de nacht met behulp van het geweer met restlicht en warmtebeeld.

Er moet beoordeeld worden of er voldoende is aangetoond dat:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
2. Er is een wettelijk belang;
3. De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort;
4. Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

1) Er bestaan geen andere bevredigende oplossingen

Voor alle wettelijk beschermde soorten geldt dat aangetoond moet worden dat er geen andere bevredigende oplossing (alternatief) is voor de door u geplande ingreep.

Uit uw aanvraag blijkt dat u, om schade te voorkomen of beperken, (preventieve) maatregelen hebt getroffen in de vorm van:

- Afscherming in de vorm van een omheining van circa 1,6 meter hoog met daarboven 3 draden die overhangen richting de wei. De omheining is over de volledige lengte van de wei ingegraven.
- Overige middelen. In de vorm van het ophokken van kippen 's nachts.
- Er is gebruik gemaakt van de vrijstelling overdag. Er zijn sinds 1 januari 2024 reeds 23 vossen geschoten rond de boerderij. Ook is permanent een vangkooi aanwezig in de nabijheid van het perceel.

De Ow gaat uit van het standpunt dat het voorkomen van schade beter is dan het bestrijden. Ook ons eigen provinciale beleid hebben wij op dit uitgangspunt gebaseerd. Vergunning van de verboden geven wij pas als er geen andere bevredigende oplossing bestaat. Veel preventieve middelen helpen heel goed om de schade te verminderen.

In de 'Beleidsnota Natuurwetgeving; meer prioriteit voor Zeeuwse biodiversiteit' staan geen aparte bepalingen aangegeven over het voorkomen van vossenschade op kippen.

In de Faunaschadepreventiekit van Bij12 worden preventieve en schade beperkende maatregelen aangegeven voor de vos. Hierbij wordt aangegeven dat verschillende vormen van elektrisch hekwerk, zowel gaas of draadhekwerk, effectief kunnen zijn om het binnendringen van vossen te voorkomen.

Uit een veldbezoek van de behandelend ambtenaar op de datum maandag 7 oktober 2024 is gebleken dat het een rasterhekwerk betreft van circa 1,6 meter hoog met 3 draden die naar de binnenzijde overhangen (zie foto's in de bijlage). Er zijn geen losse stroomdraden rondom het perceel geplaatst of aan het hekwerk bevestigd.

Er is niet voldaan aan de vereisten zoals opgenomen in de Faunaschadepreventiekit van Bij12 om schade door vossen te voorkomen. Er zijn onvoldoende maatregelen genomen om belangrijke schade te voorkomen. Er is daarbij onvoldoende aannemelijk gemaakt dat er geen andere bevredigende oplossingen voorhanden zijn om belangrijke schade te voorkomen.

2) Wettelijk belang

In de aanvraag is aangegeven dat de vos schade doet aan kippen. De aard van de schade betreft vraatschade. Met een onderbouwde schadeverwachting en/of schadecijfers uit het verleden of uit de regio, kunt u aannemelijk maken dat er belangrijke schade is en/of dreigt. De Provincie Zeeland hanteert als norm voor belangrijke schade € 250,- per geval.

Bij aanvraag heeft u een cijfermatige onderbouwing aangeleverd van schade van de vos aan de kippen. U geeft aan 22 kippen te zijn verloren, wat uitkomt op een schade van 220 euro. Aanvullend daarop berekent u 2.772 euro aan verlies door het mislopen van eieren van de kippen die doodgebeten zijn maar nog niet vervangen.

Om deze reden vinden wij het aannemelijk dat er sprake is van belangrijke schade.

3) Gunstige staat van instandhouding

Uit het rapport 'Staat van instandhouding Vos' van Wageningen University & Research uit 2022 blijkt dat de Staat van instandhouding voor de vos gunstig is beoordeeld. De populatiegrootte laat een stabiele trend zien, de omvang van het verspreidingsgebied is stabiel en de kwaliteit en kwantiteit van het leefgebied zijn beoordeeld als voldoende voor de huidige populatie.

U vraagt vergunning aan voor het schieten van vos op uw perceel met kippen. Dit is een beperkte oppervlakte van 9,160 vierkante meter. Enkel vossen die op het perceel komen zullen worden geschoten. Buiten het perceel zal geen beheer worden uitgevoerd.

Gezien de gunstige staat van instandhouding en de beperkte omvang van het perceel waar beheer wordt uitgevoerd is voldoende aannemelijk dat er geen afbreuk gedaan wordt aan de staat van instandhouding van vos.

Beoordeling van het provinciaal beleid

Beleidsnota Natuurwetgeving

Het soortenbeleid is geregeld in de Beleidsnota Natuurwetgeving: "Meer prioriteit voor Zeeuwse Biodiversiteit". In de Beleidsnota Natuurwetgeving zijn over de vos geen specifieke bepalingen opgenomen in de regio Zeeuws-Vlaanderen. Aanvragen voor een vergunning voor vos dienen derhalve getoetst te worden aan de wettelijke criteria. Deze toets heeft plaatsgevonden onder B2 van dit besluit.

C. Zienswijzen

Wij hebben u in het kader van artikel 4:7 lid 1 Algemene wet bestuursrecht in de gelegenheid gesteld om tot 8 november 2024 zienswijze over de voorgenomen weigering bij ons naar voren te brengen. U heeft van deze gelegenheid geen gebruik gemaakt.

C. Conclusies

U heeft onvoldoende aannemelijk gemaakt dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat. Wij zijn daarom van oordeel dat de vergunning niet kan worden verleend.

Bijlage 1 Tabel relevante wetsartikelen

Ob = Omgevingsbesluit

Ow = Omgevingswet

Bal = Besluit activiteiten leefomgeving

Bkl = Besluit kwaliteit leefomgeving

Omschrijving	Artikelen	Inhoud artikelen
Bevoegd gezag provincie voor het beslissen op een aanvraag	Artikel 4.6 lid 1 Ob	Artikel 4.6 Ob 1. Gedeputeerde staten beslissen op een enkel- of meervoudige aanvraag om een omgevingsvergunning als de aanvraag alleen betrekking heeft op een of meer van de volgende activiteiten: e. Een flora- en fauna-activiteit die niet is aangewezen in artikel 4.12, tweede en derde lid Ob.
Omgevingsvergunning plicht	Artikel 5.1 lid 1 Ow	Artikel 5.1 Ow 1. Het is verboden zonder omgevingsvergunning de volgende activiteiten te verrichten: g. Een flora- en fauna-activiteit.
Vergunningplichtige gevallen soorten Vogelrichtlijn	Artikel 11.37 lid 1, lid 2 en lid 3 Bal	Artikel 11.37 Bal 1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor: - Het opzettelijk doden of opzettelijk vangen van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn; - Het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld onder a, of het opzettelijk wegnemen van nesten van die vogels; - Het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels als bedoeld onder a; of - Het opzettelijk storen van vogels als bedoeld onder a. 2. Het verbod geldt niet, als: - Het verrichten van die activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de artikelen 9, eerste en tweede lid, en 13 van de vogelrichtlijn; of - De activiteit uitvoering geeft aan: - Een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4,

Omschrijving	Artikelen	Inhoud artikelen
		eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of 2°. Een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn. 3. Het verbod op het opzettelijk storen van vogels, bedoeld in het eerste lid, onder d, geldt niet, als het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort.
Vergunningplichtige gevallen soorten vogelrichtlijn: niet commercieel bezit	Artikel 11.39 lid 1 Bal	1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor het om een andere reden dan verkoop onder zich hebben of vervoeren van dode of levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn, gemakkelijk herkenbare delen van die vogels of uit die vogels verkregen producten.
Vergunningplichtige gevallen soorten Habitatrichtlijn	Artikel 11.46 lid 1, lid 2 en lid 3 Bal	1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor: a. Het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn; b. Het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld onder a; c. Het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren als bedoeld onder a; d. Het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a; en e. Het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied. 2. Het verbod geldt niet als: a. Het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan artikel 16, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of b. De activiteit uitvoering geeft aan: 1°. Een Instandhoudingsmaatregel als

Omschrijving	Artikelen	Inhoud artikelen
		bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of 2°. Een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn. 3. Onder de soorten, bedoeld in het eerste lid, onder a, worden niet begrepen de soorten, bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn.
Vergunningplichtige gevallen soorten habitatrichtlijn:	Artikel 11.47 lid 1 Bal	1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor: a. Het verkopen, vervoeren voor verkoop, verhandelen, ruilen of te koop of te ruil aanbieden van dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IV bij de habitatrichtlijn, bijlage I of II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn; en b. Het voor het om een andere reden dan verkoop onder zich hebben of vervoeren van dieren of planten als bedoeld onder a.
Vergunningplichtige gevallen andere soorten:	Artikel 11.54 lid 2 Bal	1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor: a. Het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder a; b. Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a; en c. Het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder b. 2. Het verbod geldt niet als: a) Het gaat om het doden of vangen van de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis, of om het beschadigen of vernielen van hun vaste

Omschrijving	Artikelen	Inhoud artikelen
		voortplantingsplaatsen of rustplaatsen, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden; b) Het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de eisen die zijn opgenomen artikel 8.74l van het Besluit kwaliteit leefomgeving; of c) De activiteit deel uitmaakt van: 1°. Een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of 2°. Een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.
Beoordelingsregels flora- en fauna-activiteit: soorten vogelrichtlijn	Artikel 8.74j lid 1 Bkl	1. Voor zover een aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een flora- en fauna-activiteit als bedoeld in artikel 11.37, eerste lid, 11.38, eerste lid, 11.39, eerste lid, of 11.40 van het Besluit activiteiten leefomgeving, wordt de omgevingsvergunning alleen verleend als: a. Er geen andere bevredigende oplossing dan het verrichten van de activiteit bestaat; b. De activiteit nodig is: 1°. In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid; 2°. In het belang van de veiligheid van het luchtverkeer; 3°. Voor het voorkomen van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren; 4°. Ter bescherming van flora en fauna; 5°. Voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt; of 6°. Om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder

Omschrijving	Artikelen	Inhoud artikelen
		strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan; en c. De activiteit niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van deze soort.
Beoordelingsregels flora- en fauna-activiteit: soorten habitatrichtlijn	Artikel 8.74k lid 1 Bkl	1. Voor zover een aanvraag een omgevingsvergunning betrekking heeft op een flora- en fauna-activiteit als bedoeld in artikel 11.46, eerste lid, 11.47, eerste lid, of 11.48, van het Besluit activiteiten leefomgeving, wordt de omgevingsvergunning alleen verleend als: a. Er geen andere bevredigende oplossing voor het verrichten van de activiteit bestaat; b. De activiteit nodig is: 1°. In het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats; 2°. Voor het voorkomen van ernstige schade aan met name gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom; 3°. In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten; 4°. Voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daarvoor benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten; of 5°. Om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de omgevingsvergunning vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, respectievelijk een beperkt bij de omgevingsvergunning vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben; en

Omschrijving	Artikelen	Inhoud artikelen
		c. De activiteit geen afbreuk doet aan de streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan
Beoordelingsregels flora- en fauna-activiteit: andere soorten	Artikel 8.74 I lid 1 Bkl	1. Voor zover een aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een flora- en fauna-activiteit als bedoeld in artikel 11.54 van het Besluit activiteiten leefomgeving, wordt de omgevingsvergunning alleen verleend als: a. Er geen andere bevredigende oplossing bestaat; b. De activiteit nodig is: 1°. In het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats; 2°. Voor het voorkomen van ernstige schade aan met name gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom; 3°. In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten; 4°. Voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daarvoor benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten; of 5°. Om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de omgevingsvergunning vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, respectievelijk een beperkt bij de omgevingsvergunning vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben; 6°. In het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van

Omschrijving	Artikelen	Inhoud artikelen
		gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied; 7°. Voor het voorkomen van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen; 8°. Voor het beperken van de omvang van de populatie van in het wild, levende dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden; 9°. Voor het voorkomen of bestrijden van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren; 10°. In het kader van een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw; 11°. In het kader van het bestendig beheren of onderhouden van vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, luchthavens, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer; 12°. In het kader van het bestendig beheren of onderhouden van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied; 13°. In het algemeen belang; c. De activiteit geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.
Bevoegdheid intrekken omgevingsvergunning	Artikel 18.10, eerste en vierde lid Ow	Artikel 18.10 Ow 1. Het bevoegd gezag kan een beschikking geheel of gedeeltelijk intrekken als in strijd met die beschikking of met de voor de activiteit waarvoor de beschikking is gegeven, geldende regels is of wordt gehandeld. 2. Het bevoegd gezag kan een beschikking ook geheel of gedeeltelijk intrekken: a. Als de beschikking is gegeven op basis van een onjuiste of onvolledige opgave van gegevens,

Omschrijving	Artikelen	Inhoud artikelen
		b. In gevallen als bedoeld in artikel 5.37, derde lid: als de activiteit wordt verricht door een ander dan degene aan wie de omgevingsvergunning is verleend.
Zorgplicht	Artikel 11.27 Bal	Artikel 11.27 (specifieke zorgplicht) 1. Degene die een flora- en fauna-activiteit of een activiteit als bedoeld in artikel 11.22, eerste lid, onder b tot en met g, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 11.23, is verplicht: a. Alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen; b. Voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en c. Als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd. 2. Voor flora- en fauna-activiteiten houdt deze plicht in ieder geval in dat: a. Voorafgaand aan het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid van die locatie van: 1°. Van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten, genoemd in bijlage I bij de vogelrichtlijn, en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, tweede lid, van die richtlijn; 2°. Van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de habitatrichtlijn; 3°. Dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX of in de rode lijsten, bedoeld in artikel 2.19, vijfde lid, onder a, onder 3°, van de wet; en 4°. Voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats; b. Als deze aanwijzingen er zijn: wordt vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;

Omschrijving	Artikelen	Inhoud artikelen
		c. Als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten; d. Alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen; e. Tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en f. Het verrichten van de activiteit wordt gestaakt als de nadelige gevolgen toch niet worden voorkomen, of, als staken van de activiteit.
Voorgeschreven middelen en methoden, Geweer, maatwerkvoorschrift of maatwerkregel	8.74q lid 1 onder e sub 4 onder i Bkl	1. De in een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit als bedoeld in artikel 11.37, eerste lid, 11.38, eerste lid, 11.39, eerste lid, of 11.40 van het Besluit activiteiten leefomgeving voorgeschreven methoden of installaties voor het vangen of doden van vogels kunnen alleen zijn: a. Het doden met gebruikmaking van middelen die krachtens de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden zijn toegelaten of vrijgesteld, met inbegrip van het gebruik maken van alle middelen of installaties die noodzakelijk zijn om die middelen toe te passen; b. Het vangen door middel van bijeendrijven, waaronder in ieder geval wordt begrepen het gebruik van de vangkraal in combinatie met een middel als bedoeld onder a; c. Het vangen of doden met gebruikmaking van lokvogels; d. Het vangen of doden met gebruikmaking van een middel waarmee lokgeluiden kunnen worden gemaakt; e. Het doden met gebruikmaking van een geweer, waarbij op grond van een maatwerkvoorschrift of maatwerkregel wordt gehandeld in afwijking van de in de artikelen 11.76, 11.79, 11.80 en 11.83 van het Besluit activiteiten leefomgeving gestelde eisen met betrekking tot: 1°. De omvang van het jachtveld; 2°. Het gebruik van middelen op, aan of bij het geweer, zoals een geluiddemper, een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te

Omschrijving	Artikelen	Inhoud artikelen
		verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of een ander instrument om in de nacht te schieten; 3°. De munitie; of 4°. Het gebruik van het geweer: i. Voor zonsopgang of na zonsondergang; ii. Binnen de in een omgevingsplan aangewezen bebouwingscontour jacht, bedoeld in artikel 5.165a, of terreinen die onmiddellijk aan de bebouwingscontour grenzen; iii. Binnen de afpalingskring van een eendenkooi; iv. Vanaf of vanuit een rijdend voertuig; of v. Vanuit een luchtvaartuig; f. Het doden door middel van cervicale dislocatie; en g. Het vangen of doden met gebruikmaking van lokvoer. 2. Een vergunningvoorschrift dat betrekking heeft op het vangen of doden met gebruikmaking van lokvogels, kan alleen betrekking hebben op levende lokvogels, als: a. Het eksters, kauwen, zwarte kraaien, ganzen, eenden of spreeuwen betreft die worden gebruikt voor het vangen van eksters, kauwen, zwarte kraaien, ganzen, eenden of spreeuwen met vangkooien, kastvallen of vangnetten; b. De vogels zijn gefokt; c. De vangkooien en kastvallen zodanig zijn vervaardigd dat in de kooi of val geen lichamelijk contact mogelijk is tussen de lokvogel en het te vangen dier; d. De vogels niet verminkt of blind zijn; en e. De vogels beschikken over voldoende voedsel, water, lucht, beschutting en bewegingsruimte. 3. Aan een omgevingsvergunning die betrekking heeft op het gebruik van de methode van cervicale dislocatie wordt als voorschrift verbonden dat het gebruik van deze methode alleen is toegestaan: a. Voor het doden van in nood verkerende, gewonde vogels van een omvang kleiner dan of gelijk aan eenden; b. Door personen die aantoonbaar de nodige kennis en vaardigheden bezitten om deze activiteit humaan en doeltreffend te verrichten; en c. Als er redelijkerwijs geen alternatief middel voorhanden is met minder mogelijke

Omschrijving	Artikelen	Inhoud artikelen
		nadelige-gevolgen voor het welzijn van het dier.
Maatwerkvoorschriften	11.31 bal	1. Een maatwerkvoorschrift kan worden gesteld, of een vergunningvoorschrift als bedoeld in artikel 4.5 van de wet kan aan een omgevingsvergunning als bedoeld in deze afdeling worden verbonden, over de artikelen 11.27, 11.34 en 11.35 en de paragrafen 11.2.6 en 11.2.8 tot en met 11.2.10. 2. Met een maatwerkvoorschrift of een vergunningvoorschrift kan worden afgeweken van de artikelen 11.34 en 11.35 en de paragrafen 11.2.6 en 11.2.8 tot en met 11.2.10, tenzij anders is bepaald. 3. Een maatwerkvoorschrift wordt niet gesteld als over dat onderwerp een voorschrift aan een omgevingsvergunning als bedoeld in deze afdeling kan worden verbonden. 4. Op het stellen van een maatwerkvoorschrift over een flora- en fauna-activiteit zijn de beoordelingsregels en de bepalingen over vergunningvoorschriften in paragraaf 8.6.2 van het Besluit kwaliteit leefomgeving van overeenkomstige toepassing.
Eisen omvang veld bij gebruik geweer	11.76 Bal	1. Een geweer wordt ter uitvoering van de wet alleen gebruikt op een jachtveld met: a. Een aaneengesloten oppervlakte van ten minste 40 ha, per jachthouder die in zijn hoedanigheid als jachthouder is gerechtigd tot het uitoefenen van de jacht in dat jachtveld; en b. Afmetingen waarbinnen een cirkel met een straal van ten minste 150 m kan worden beschreven. 2. Als het ook anderen dan de jachthouder of de jachttopzichter, bedoeld in artikel 11.64, eerste lid, onder d, is toegestaan om in het jachtveld de jacht uit te oefenen, wordt de aaneengesloten oppervlakte van het jachtveld vermeerderd met 40 ha per ander aan wie het is toegestaan in dat jachtveld de jacht uit te oefenen. 3. Bij het berekenen van de oppervlakte van het jachtveld worden niet meegerekend: a. Gronden die liggen op een afstand van meer dan 350 m van het middelpunt van een cirkel met een straal van 150 m die het dichtst bij die gronden in het jachtveld kan worden beschreven; b. Andere gronden dan die, bedoeld onder a, die van het middelpunt, bedoeld onder a, uit

Omschrijving	Artikelen	Inhoud artikelen
		in rechte lijn slechts bereikbaar zijn over grond die tot een ander jachtveld behoort; c. Openbare, verharde verkeerswegen, met uitzondering van grindwegen; d. Begraafplaatsen; en e. De in een omgevingsplan aangewezen bebouwingscontour jacht, bedoeld in artikel 5.165a, van het Besluit kwaliteit leefomgeving, en onmiddellijk aan die bebouwingscontour grenzende terreinen. 4. Als afzonderlijke jachtvelden worden beschouwd, ook als zij grenzen aan gronden waarop het aan dezelfde persoon of personen is toegestaan de jacht uit te oefenen: a. Gronden als bedoeld in het derde lid, onder a of b; b. Delen van gronden waarbij de verbinding tussen deze delen op enig punt smaller is dan 50 m; en c. Delen van gronden die van elkaar worden gescheiden door een autosnelweg als bedoeld in artikel 1, onder c, van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 of door een water, breder dan 10 m, als de jachthouder niet is gerechtigd daarop de jacht uit te oefenen.
Specificaties geweer en munitie	11.79 Bal	1. Een geweer en munitie worden ter uitvoering van de wet alleen gebruikt als is voldaan aan de eisen, bedoeld in dit artikel en in de artikelen 11.80 en 11.81. 2. Een geweer heeft een gladde loop met een kaliber van ten minste 24 en ten hoogste 12 of een getrokken loop met een nominaal kaliber van ten minste .22 inch of 5,58 mm. 3. Een enkelloops hagelgeweer heeft een magazijn dat ten hoogste twee patronen kan bevatten. 4. Een kogelgeweer heeft een magazijn dat ten hoogste twee patronen kan bevatten, tenzij het is voorzien van een grendelinrichting waarmee het wapen handmatig schot voor schot wordt geladen. 5. Een geweer is niet voorzien van een geluiddemper, een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten. 6. De munitie die wordt gebruikt in een geweer bestaat uit hagelkorrels met een doorsnede van 3,5 mm of minder of uit kogelpatronen, mits:

Omschrijving	Artikelen	Inhoud artikelen
		a. De hagelkorrels geen metallisch lood bevatten; en b. De kogelpatronen geen militaire kogelpatronen zijn, met inbegrip van fosfor- of lichtspoorpatronen, kogelpatronen met volmantel of kogels die niet vervormen bij het treffen.
Specificaties geweer en munitie voor bepaalde diersoorten	11.80 Bal	1. Voor dieren van de volgende soorten voldoen de te gebruiken geweren en munitie ook aan de volgende eisen: a. Reeën: geweren met ten minste een getrokken loop en kogelpatronen voor getrokken loop waarvan de trefenergie ten minste 980 J op 100 m afstand van de loopmond bedraagt; en b. Edelherten, damherten en wilde zwijnen: geweren met ten minste een getrokken loop en kogelpatronen van een kaliber van ten minste 6,5 mm voor getrokken loop waarvan de trefenergie ten minste 2.200 J op 100 m afstand van de loopmond bedraagt. 2. Voor konijnen en houtduiven te gebruiken kogelpatronen hebben een kaliber van .22 inch of 5,58 mm. 3. Voor hazen, fazanten en wilde eenden worden alleen hagelpatronen gebruikt.
Verboden tijden en locaties gebruik van het geweer	11.83 Bal	1. Het geweer wordt niet gebruikt: a. Voor zonsopgang en na zonsondergang; b. Binnen de in een omgevingsplan aangewezen bebouwingscontour jacht, bedoeld in artikel 5.165a van het Besluit kwaliteit leefomgeving, of op terreinen die onmiddellijk aan die bebouwingscontour grenzen; c. Binnen de afpalingskring van een eendenkooi als bedoeld in artikel 11.86, vierde lid; d. Vanaf of vanuit een rijdend voertuig; of e. Vanuit een luchtvaartuig. 2. In afwijking van het eerste lid, aanhef en onder a, mag het geweer bij de uitoefening van de jacht op wilde eenden ook worden gebruikt gedurende een half uur voor zonsopkomst en een half uur na zonsondergang.

Bijlage 2 - Foto's veldbezoek 7 oktober 2024

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

Faunabeheereenheid Zeeland

T.a.v. [redacted]
Postbus 46
4460 BA Goes

Onderwerp
2024091200772 | Schadebestrijding
vos Vogelwaarde - Oude havendijk
Hontenisse O 43

Zaaknummer
522458

behandeld door

[redacted]
[redacted]

verzonden

Middelburg, 12 november 2024

Geachte [redacted]

Op 12 september 2024 hebben wij uw aanvraag ontvangen. U vraagt een omgevingsvergunning aan voor een flora- en fauna-activiteit (hierna: vergunning) als bedoeld in artikel 5.1 lid 2, onder g, Omgevingswet (hierna: Ow).

U vraagt vergunning aan van de verboden als bedoeld in artikel 11.54 lid 1 sub a en artikel 11.83 lid 1 sub a en artikel 11.79 lid 5 van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal) om vos te doden in de nacht met behulp van het geweer met restlicht en warmtebeeld op grond van artikel 8.74I lid 1 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (hierna: Bkl) in het belang van het voorkomen van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren.

De periode waarvoor deze vergunning wordt aangevraagd is twee jaar na inwerkingtreding van het besluit.

De aanvraag heeft betrekking op het doden van vos in de nacht ter voorkoming of beperking van schade aan gewas gelegen aan een perceel biologische leg kippen. Dit perceel is geregistreerd onder het kadastrale nummer: Hontenisse – O – 43.

De ontvangst van deze aanvraag is op 24 september 2024 bevestigd. In deze brief maken wij u ons besluit op uw aanvraag bekend.

De motivering van dit besluit vindt u in onderdeel 2 “Overwegingen”.

BESLUIT MET KENMERK: 522458

Wij besluiten:

- I. De aangevraagde vergunning om af te wijken van het verbod van artikel 11.54 lid 1 sub a en artikel 11.83 lid 1 sub a en artikel 11.79 lid 5 van het Bal om vos te doden in de nacht met behulp van het geweer met restlicht en warmtebeeld te weigeren.
- II. De volgende documenten deel uit te laten maken van de vergunning:
 - a. Aanvraag ontheffing vossen, ons kenmerk 1-522458;
 - b. Antwoord op aanvullende vragen, ons kenmerk 2-522458;
 - c. Foto's locatie, ons kenmerk 3-522458.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,
Namens deze,

mr. J. Versteeg
Unitmanager Natuurbescherming

Noem in uw contact met ons steeds het zaaknummer. Dit staat bovenaan deze brief.

Bijlagen:

1. Bijlage 1 - Relevante wet- en regelgeving
2. Bijlage 2 - Foto's veldbezoek 7 oktober 2024

Kopie aan: RUD Zeeland, groenewetten@rud-zeeland.nl

Rechtsmiddelen

Bezwaar:

Belanghebbenden kunnen schriftelijk bezwaar maken tegen dit besluit bij: Provincie Zeeland, T.a.v. de secretaris van de commissie bezwaar, beroep en klachten, Postbus 6001, 4330 LA Middelburg.

In het bezwaarschrift neemt u ten minste op uw naam en adres, de dagtekening van het bezwaarschrift, tegen welk besluit u bezwaar maakt en waarom. Het bezwaarschrift dient te worden ondertekend. U moet het bezwaarschrift indienen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekendgemaakt. Doorgaans is dat de dag na de datum van verzending. Overschrijding van de inzendtermijn kan ertoe leiden dat met uw bezwaren geen rekening wordt gehouden.

Wilt u meer informatie over de bezwaarschriftenprocedure, neem dan contact op met de afdeling Personeel, Omgeving, en Juridische zaken van de Provincie Zeeland, Abdij 6 in Middelburg, telefoonnummer +31 118 631254 / 631319. U kunt de informatie ook downloaden via <https://www.zeeland.nl/bezwaar-maken>.

Voorlopige voorziening:

Wij wijzen u erop dat het bezwaar niet de werking van het besluit schorst. U kunt een verzoek doen tot het treffen van een voorlopige voorziening. U richt het verzoek aan de voorzieningenrechter van de rechtbank Zeeland-West-Brabant, locatie Breda, team bestuursrecht, Postbus 90006, 4800 PA, Breda. Voor de behandeling van het verzoek is griffierecht verschuldigd.

1. OVERWEGINGEN

A. Weergave van de feiten

A1. Vergunningsaanvraag

U vraagt vergunning aan van de verboden uit artikel 11.54 lid 1 sub a en artikel 11.83 lid 1 sub a en artikel 11.79 lid 5 van het Bal om vos te doden in de nacht met behulp van het geweer met restlicht en warmtebeeld op grond van artikel 8.74I lid 1 van het Bkl. U vraagt vergunning aan in het belang van het voorkomen van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren.

De aanvraag heeft betrekking op het doden van vos ter voorkoming of beperking van schade aan legkippen op een weiland gelegen aan de Oude havendijk te Hontenisse. U vraagt vergunning aan voor de periode van 12 september 2024 tot en met 31 december 2026.

De aanvraag is op 12 september 2024 ontvangen en geregistreerd onder zaaknummer: 522458. Er zijn op 24 september 2024 aanvullende gegevens gevraagd. Op 7 oktober 2024 zijn de aanvullende gegevens ontvangen.

Wij zijn van oordeel dat de aanvraag voldoende informatie bevat voor een goede beoordeling van die aspecten waarvoor een vergunning is vereist. De aanvraag is dan ook verder in behandeling genomen. De termijn voor het nemen van het besluit is opgeschort tot de dag waarop de aanvraag is aangevuld.

A2. Bevoegd gezag

Gedeputeerde Staten (hierna: GS) van Zeeland zijn het bevoegd gezag.

Daarnaast heeft de aangevraagde ingreep geen nadelige gevolgen voor dier- of plantensoorten die zich bevinden in een andere provincie. Instemming van GS van andere provincies is daarom niet aan de orde is bij dit besluit.

A3. Procedure

De vergunningenprocedure is uitgevoerd in overeenstemming met het Omgevingsbesluit. Op deze procedure is de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht toegepast.

Van het besluit tot het verlenen van een vergunning zal mededeling worden gedaan op de website officiële bekendmakingen:

- <http://www.officielebekendmakingen.nl>.

Tegen dit besluit staat bezwaar open zoals onder "Rechtsmiddelen" is aangegeven.

B. Toetsing

B1. Waar toetsen en beoordelen wij de aanvraag op?

Wij toetsten de aanvraag aan de artikelen het onderdeel flora- en fauna-activiteiten van de Ow en het Bal en het Bkl. Ook toetsten wij de aanvraag aan het provinciale beleid voor de soortenbescherming.

GS verlenen voor de ingreep alleen een vergunning wanneer uit het aanvraagformulier en de daarbij behorende stukken de zekerheid is verkregen dat de ingreep voldoet aan de voorwaarden waarop een vergunning kan worden verleend.

Naar ons oordeel bevat uw vergunningsaanvraag en de daarbij gevoegde stukken, de benodigde objectieve informatie om de voorgenomen ingreep te kunnen beoordelen.

B2. Beoordeling van het wettelijk kader

Uit de aanvraag blijkt dat u voornemens bent om vos te doden in de nacht met behulp van het geweer met restlicht en warmtebeeld.

Er moet beoordeeld worden of er voldoende is aangetoond dat:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
2. Er is een wettelijk belang;
3. De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort;
4. Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

1) Er bestaan geen andere bevredigende oplossingen

Voor alle wettelijk beschermde soorten geldt dat aangetoond moet worden dat er geen andere bevredigende oplossing (alternatief) is voor de door u geplande ingreep.

Uit uw aanvraag blijkt dat u, om schade te voorkomen of beperken, (preventieve) maatregelen hebt getroffen in de vorm van:

- Afscherming in de vorm van een omheining van circa 1,6 meter hoog met daarboven 3 draden die overhangen richting de wei. De omheining is over de volledige lengte van de wei ingegraven.
- Overige middelen. In de vorm van het ophokken van kippen 's nachts.
- Er is gebruik gemaakt van de vrijstelling overdag. Er zijn sinds 1 januari 2024 reeds 23 vossen geschoten rond de boerderij. Ook is permanent een vangkooi aanwezig in de nabijheid van het perceel.

De Ow gaat uit van het standpunt dat het voorkomen van schade beter is dan het bestrijden. Ook ons eigen provinciale beleid hebben wij op dit uitgangspunt gebaseerd. Vergunning van de verboden geven wij pas als er geen andere bevredigende oplossing bestaat. Veel preventieve middelen helpen heel goed om de schade te verminderen.

In de 'Beleidsnota Natuurwetgeving; meer prioriteit voor Zeeuwse biodiversiteit' staan geen aparte bepalingen aangegeven over het voorkomen van vossenschade op kippen.

In de Faunaschadepreventiekit van Bij12 worden preventieve en schade beperkende maatregelen aangegeven voor de vos. Hierbij wordt aangegeven dat verschillende vormen van elektrisch hekwerk, zowel gaas of draadhekwerk, effectief kunnen zijn om het binnendringen van vossen te voorkomen.

Uit een veldbezoek van de behandelend ambtenaar op de datum maandag 7 oktober 2024 is gebleken dat het een rasterhekwerk betreft van circa 1,6 meter hoog met 3 draden die naar de binnenzijde overhangen (zie foto's in de bijlage). Er zijn geen losse stroomdraden rondom het perceel geplaatst of aan het hekwerk bevestigd.

Er is niet voldaan aan de vereisten zoals opgenomen in de Faunaschadepreventiekit van Bij12 om schade door vossen te voorkomen. Er zijn onvoldoende maatregelen genomen om belangrijke schade te voorkomen. Er is daarbij onvoldoende aannemelijk gemaakt dat er geen andere bevredigende oplossingen voorhanden zijn om belangrijke schade te voorkomen.

2) Wettelijk belang

In de aanvraag is aangegeven dat de vos schade doet aan kippen. De aard van de schade betreft vraatschade. Met een onderbouwde schadeverwachting en/of schadecijfers uit het verleden of uit de regio, kunt u aannemelijk maken dat er belangrijke schade is en/of dreigt. De Provincie Zeeland hanteert als norm voor belangrijke schade € 250,- per geval.

Bij aanvraag heeft u een cijfermatige onderbouwing aangeleverd van schade van de vos aan de kippen. U geeft aan 22 kippen te zijn verloren, wat uitkomt op een schade van 220 euro. Aanvullend daarop berekent u 2.772 euro aan verlies door het mislopen van eieren van de kippen die doodgebeten zijn maar nog niet vervangen.

Om deze reden vinden wij het aannemelijk dat er sprake is van belangrijke schade.

3) Gunstige staat van instandhouding

Uit het rapport 'Staat van instandhouding Vos' van Wageningen University & Research uit 2022 blijkt dat de Staat van instandhouding voor de vos gunstig is beoordeeld. De populatiegrootte laat een stabiele trend zien, de omvang van het verspreidingsgebied is stabiel en de kwaliteit en kwantiteit van het leefgebied zijn beoordeeld als voldoende voor de huidige populatie.

U vraagt vergunning aan voor het schieten van vos op uw perceel met kippen. Dit is een beperkte oppervlakte van 9,160 vierkante meter. Enkel vossen die op het perceel komen zullen worden geschoten. Buiten het perceel zal geen beheer worden uitgevoerd.

Gezien de gunstige staat van instandhouding en de beperkte omvang van het perceel waar beheer wordt uitgevoerd is voldoende aannemelijk dat er geen afbreuk gedaan wordt aan de staat van instandhouding van vos.

Beoordeling van het provinciaal beleid

Beleidsnota Natuurwetgeving

Het soortenbeleid is geregeld in de Beleidsnota Natuurwetgeving: "Meer prioriteit voor Zeeuwse Biodiversiteit". In de Beleidsnota Natuurwetgeving zijn over de vos geen specifieke bepalingen opgenomen in de regio Zeeuws-Vlaanderen. Aanvragen voor een vergunning voor vos dienen derhalve getoetst te worden aan de wettelijke criteria. Deze toets heeft plaatsgevonden onder B2 van dit besluit.

C. Zienswijzen

Wij hebben u in het kader van artikel 4:7 lid 1 Algemene wet bestuursrecht in de gelegenheid gesteld om tot 8 november 2024 zienswijze over de voorgenomen weigering bij ons naar voren te brengen. U heeft van deze gelegenheid geen gebruik gemaakt.

C. Conclusies

U heeft onvoldoende aannemelijk gemaakt dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat. Wij zijn daarom van oordeel dat de vergunning niet kan worden verleend.

Bijlage 1 Tabel relevante wetsartikelen

Ob = Omgevingsbesluit

Ow = Omgevingswet

Bal = Besluit activiteiten leefomgeving

Bkl = Besluit kwaliteit leefomgeving

Omschrijving	Artikelen	Inhoud artikelen
Bevoegd gezag provincie voor het beslissen op een aanvraag	Artikel 4.6 lid 1 Ob	Artikel 4.6 Ob 1. Gedeputeerde staten beslissen op een enkel- of meervoudige aanvraag om een omgevingsvergunning als de aanvraag alleen betrekking heeft op een of meer van de volgende activiteiten: e. Een flora- en fauna-activiteit die niet is aangewezen in artikel 4.12, tweede en derde lid Ob.
Omgevingsvergunning plicht	Artikel 5.1 lid 1 Ow	Artikel 5.1 Ow 1. Het is verboden zonder omgevingsvergunning de volgende activiteiten te verrichten: g. Een flora- en fauna-activiteit.
Vergunningplichtige gevallen soorten Vogelrichtlijn	Artikel 11.37 lid 1, lid 2 en lid 3 Bal	Artikel 11.37 Bal 1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor: - Het opzettelijk doden of opzettelijk vangen van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn; - Het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld onder a, of het opzettelijk wegnemen van nesten van die vogels; - Het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels als bedoeld onder a; of - Het opzettelijk storen van vogels als bedoeld onder a. 2. Het verbod geldt niet, als: - Het verrichten van die activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de artikelen 9, eerste en tweede lid, en 13 van de vogelrichtlijn; of - De activiteit uitvoering geeft aan: - Een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4,

Omschrijving	Artikelen	Inhoud artikelen
		eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of 2°. Een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn. 3. Het verbod op het opzettelijk storen van vogels, bedoeld in het eerste lid, onder d, geldt niet, als het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort.
Vergunningplichtige gevallen soorten vogelrichtlijn: niet commercieel bezit	Artikel 11.39 lid 1 Bal	1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor het om een andere reden dan verkoop onder zich hebben of vervoeren van dode of levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn, gemakkelijk herkenbare delen van die vogels of uit die vogels verkregen producten.
Vergunningplichtige gevallen soorten Habitatrichtlijn	Artikel 11.46 lid 1, lid 2 en lid 3 Bal	1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor: a. Het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn; b. Het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld onder a; c. Het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren als bedoeld onder a; d. Het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a; en e. Het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied. 2. Het verbod geldt niet als: a. Het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan artikel 16, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of b. De activiteit uitvoering geeft aan: 1°. Een Instandhoudingsmaatregel als

Omschrijving	Artikelen	Inhoud artikelen
		bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of 2°. Een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn. 3. Onder de soorten, bedoeld in het eerste lid, onder a, worden niet begrepen de soorten, bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn.
Vergunningplichtige gevallen soorten habitatrichtlijn:	Artikel 11.47 lid 1 Bal	1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor: a. Het verkopen, vervoeren voor verkoop, verhandelen, ruilen of te koop of te ruil aanbieden van dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IV bij de habitatrichtlijn, bijlage I of II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn; en b. Het voor het om een andere reden dan verkoop onder zich hebben of vervoeren van dieren of planten als bedoeld onder a.
Vergunningplichtige gevallen andere soorten:	Artikel 11.54 lid 2 Bal	1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor: a. Het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder a; b. Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a; en c. Het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder b. 2. Het verbod geldt niet als: a) Het gaat om het doden of vangen van de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis, of om het beschadigen of vernielen van hun vaste

Omschrijving	Artikelen	Inhoud artikelen
		voortplantingsplaatsen of rustplaatsen, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden; b) Het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de eisen die zijn opgenomen artikel 8.74l van het Besluit kwaliteit leefomgeving; of c) De activiteit deel uitmaakt van: 1°. Een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of 2°. Een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.
Beoordelingsregels flora- en fauna-activiteit: soorten vogelrichtlijn	Artikel 8.74j lid 1 Bkl	1. Voor zover een aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een flora- en fauna-activiteit als bedoeld in artikel 11.37, eerste lid, 11.38, eerste lid, 11.39, eerste lid, of 11.40 van het Besluit activiteiten leefomgeving, wordt de omgevingsvergunning alleen verleend als: a. Er geen andere bevredigende oplossing dan het verrichten van de activiteit bestaat; b. De activiteit nodig is: 1°. In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid; 2°. In het belang van de veiligheid van het luchtverkeer; 3°. Voor het voorkomen van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren; 4°. Ter bescherming van flora en fauna; 5°. Voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt; of 6°. Om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder

Omschrijving	Artikelen	Inhoud artikelen
		strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan; en c. De activiteit niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van deze soort.
Beoordelingsregels flora- en fauna-activiteit: soorten habitatrichtlijn	Artikel 8.74k lid 1 Bkl	1. Voor zover een aanvraag een omgevingsvergunning betrekking heeft op een flora- en fauna-activiteit als bedoeld in artikel 11.46, eerste lid, 11.47, eerste lid, of 11.48, van het Besluit activiteiten leefomgeving, wordt de omgevingsvergunning alleen verleend als: a. Er geen andere bevredigende oplossing voor het verrichten van de activiteit bestaat; b. De activiteit nodig is: 1°. In het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats; 2°. Voor het voorkomen van ernstige schade aan met name gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom; 3°. In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten; 4°. Voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daarvoor benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten; of 5°. Om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de omgevingsvergunning vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, respectievelijk een beperkt bij de omgevingsvergunning vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben; en

Omschrijving	Artikelen	Inhoud artikelen
		c. De activiteit geen afbreuk doet aan de streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan
Beoordelingsregels flora- en fauna-activiteit: andere soorten	Artikel 8.74 I lid 1 Bkl	1. Voor zover een aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een flora- en fauna-activiteit als bedoeld in artikel 11.54 van het Besluit activiteiten leefomgeving, wordt de omgevingsvergunning alleen verleend als: a. Er geen andere bevredigende oplossing bestaat; b. De activiteit nodig is: 1°. In het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats; 2°. Voor het voorkomen van ernstige schade aan met name gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom; 3°. In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten; 4°. Voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daarvoor benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten; of 5°. Om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de omgevingsvergunning vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, respectievelijk een beperkt bij de omgevingsvergunning vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben; 6°. In het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van

Omschrijving	Artikelen	Inhoud artikelen
		gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied; 7°. Voor het voorkomen van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen; 8°. Voor het beperken van de omvang van de populatie van in het wild, levende dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden; 9°. Voor het voorkomen of bestrijden van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren; 10°. In het kader van een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw; 11°. In het kader van het bestendig beheren of onderhouden van vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, luchthavens, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer; 12°. In het kader van het bestendig beheren of onderhouden van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied; 13°. In het algemeen belang; c. De activiteit geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.
Bevoegdheid intrekken omgevingsvergunning	Artikel 18.10, eerste en vierde lid Ow	Artikel 18.10 Ow 1. Het bevoegd gezag kan een beschikking geheel of gedeeltelijk intrekken als in strijd met die beschikking of met de voor de activiteit waarvoor de beschikking is gegeven, geldende regels is of wordt gehandeld. 2. Het bevoegd gezag kan een beschikking ook geheel of gedeeltelijk intrekken: a. Als de beschikking is gegeven op basis van een onjuiste of onvolledige opgave van gegevens,

Omschrijving	Artikelen	Inhoud artikelen
		b. In gevallen als bedoeld in artikel 5.37, derde lid: als de activiteit wordt verricht door een ander dan degene aan wie de omgevingsvergunning is verleend.
Zorgplicht	Artikel 11.27 Bal	Artikel 11.27 (specifieke zorgplicht) 1. Degene die een flora- en fauna-activiteit of een activiteit als bedoeld in artikel 11.22, eerste lid, onder b tot en met g, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 11.23, is verplicht: a. Alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen; b. Voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en c. Als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd. 2. Voor flora- en fauna-activiteiten houdt deze plicht in ieder geval in dat: a. Voorafgaand aan het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid van die locatie van: 1°. Van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten, genoemd in bijlage I bij de vogelrichtlijn, en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, tweede lid, van die richtlijn; 2°. Van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de habitatrichtlijn; 3°. Dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX of in de rode lijsten, bedoeld in artikel 2.19, vijfde lid, onder a, onder 3°, van de wet; en 4°. Voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats; b. Als deze aanwijzingen er zijn: wordt vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;

Omschrijving	Artikelen	Inhoud artikelen
		c. Als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten; d. Alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen; e. Tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en f. Het verrichten van de activiteit wordt gestaakt als de nadelige gevolgen toch niet worden voorkomen, of, als staken van de activiteit.
Voorgeschreven middelen en methoden, Geweer, maatwerkvoorschrift of maatwerkregel	8.74q lid 1 onder e sub 4 onder i Bkl	1. De in een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit als bedoeld in artikel 11.37, eerste lid, 11.38, eerste lid, 11.39, eerste lid, of 11.40 van het Besluit activiteiten leefomgeving voorgeschreven methoden of installaties voor het vangen of doden van vogels kunnen alleen zijn: a. Het doden met gebruikmaking van middelen die krachtens de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden zijn toegelaten of vrijgesteld, met inbegrip van het gebruik maken van alle middelen of installaties die noodzakelijk zijn om die middelen toe te passen; b. Het vangen door middel van bijeendrijven, waaronder in ieder geval wordt begrepen het gebruik van de vangkraal in combinatie met een middel als bedoeld onder a; c. Het vangen of doden met gebruikmaking van lokvogels; d. Het vangen of doden met gebruikmaking van een middel waarmee lokgeluiden kunnen worden gemaakt; e. Het doden met gebruikmaking van een geweer, waarbij op grond van een maatwerkvoorschrift of maatwerkregel wordt gehandeld in afwijking van de in de artikelen 11.76, 11.79, 11.80 en 11.83 van het Besluit activiteiten leefomgeving gestelde eisen met betrekking tot: 1°. De omvang van het jachtveld; 2°. Het gebruik van middelen op, aan of bij het geweer, zoals een geluiddemper, een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te

Omschrijving	Artikelen	Inhoud artikelen
		verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of een ander instrument om in de nacht te schieten; 3°. De munitie; of 4°. Het gebruik van het geweer: i. Voor zonsopgang of na zonsondergang; ii. Binnen de in een omgevingsplan aangewezen bebouwingscontour jacht, bedoeld in artikel 5.165a, of terreinen die onmiddellijk aan de bebouwingscontour grenzen; iii. Binnen de afpalingskring van een eendenkooi; iv. Vanaf of vanuit een rijdend voertuig; of v. Vanuit een luchtvaartuig; f. Het doden door middel van cervicale dislocatie; en g. Het vangen of doden met gebruikmaking van lokvoer. 2. Een vergunningvoorschrift dat betrekking heeft op het vangen of doden met gebruikmaking van lokvogels, kan alleen betrekking hebben op levende lokvogels, als: a. Het eksters, kauwen, zwarte kraaien, ganzen, eenden of spreeuwen betreft die worden gebruikt voor het vangen van eksters, kauwen, zwarte kraaien, ganzen, eenden of spreeuwen met vangkooien, kastvallen of vangnetten; b. De vogels zijn gefokt; c. De vangkooien en kastvallen zodanig zijn vervaardigd dat in de kooi of val geen lichamelijk contact mogelijk is tussen de lokvogel en het te vangen dier; d. De vogels niet verminkt of blind zijn; en e. De vogels beschikken over voldoende voedsel, water, lucht, beschutting en bewegingsruimte. 3. Aan een omgevingsvergunning die betrekking heeft op het gebruik van de methode van cervicale dislocatie wordt als voorschrift verbonden dat het gebruik van deze methode alleen is toegestaan: a. Voor het doden van in nood verkerende, gewonde vogels van een omvang kleiner dan of gelijk aan eenden; b. Door personen die aantoonbaar de nodige kennis en vaardigheden bezitten om deze activiteit humaan en doeltreffend te verrichten; en c. Als er redelijkerwijs geen alternatief middel voorhanden is met minder mogelijke

Omschrijving	Artikelen	Inhoud artikelen
		nadelige-gevolgen voor het welzijn van het dier.
Maatwerkvoorschriften	11.31 bal	1. Een maatwerkvoorschrift kan worden gesteld, of een vergunningvoorschrift als bedoeld in artikel 4.5 van de wet kan aan een omgevingsvergunning als bedoeld in deze afdeling worden verbonden, over de artikelen 11.27, 11.34 en 11.35 en de paragrafen 11.2.6 en 11.2.8 tot en met 11.2.10. 2. Met een maatwerkvoorschrift of een vergunningvoorschrift kan worden afgeweken van de artikelen 11.34 en 11.35 en de paragrafen 11.2.6 en 11.2.8 tot en met 11.2.10, tenzij anders is bepaald. 3. Een maatwerkvoorschrift wordt niet gesteld als over dat onderwerp een voorschrift aan een omgevingsvergunning als bedoeld in deze afdeling kan worden verbonden. 4. Op het stellen van een maatwerkvoorschrift over een flora- en fauna-activiteit zijn de beoordelingsregels en de bepalingen over vergunningvoorschriften in paragraaf 8.6.2 van het Besluit kwaliteit leefomgeving van overeenkomstige toepassing.
Eisen omvang veld bij gebruik geweer	11.76 Bal	1. Een geweer wordt ter uitvoering van de wet alleen gebruikt op een jachtveld met: a. Een aaneengesloten oppervlakte van ten minste 40 ha, per jachthouder die in zijn hoedanigheid als jachthouder is gerechtigd tot het uitoefenen van de jacht in dat jachtveld; en b. Afmetingen waarbinnen een cirkel met een straal van ten minste 150 m kan worden beschreven. 2. Als het ook anderen dan de jachthouder of de jachttopzichter, bedoeld in artikel 11.64, eerste lid, onder d, is toegestaan om in het jachtveld de jacht uit te oefenen, wordt de aaneengesloten oppervlakte van het jachtveld vermeerderd met 40 ha per ander aan wie het is toegestaan in dat jachtveld de jacht uit te oefenen. 3. Bij het berekenen van de oppervlakte van het jachtveld worden niet meegerekend: a. Gronden die liggen op een afstand van meer dan 350 m van het middelpunt van een cirkel met een straal van 150 m die het dichtst bij die gronden in het jachtveld kan worden beschreven; b. Andere gronden dan die, bedoeld onder a, die van het middelpunt, bedoeld onder a, uit

Omschrijving	Artikelen	Inhoud artikelen
		in rechte lijn slechts bereikbaar zijn over grond die tot een ander jachtveld behoort; c. Openbare, verharde verkeerswegen, met uitzondering van grindwegen; d. Begraafplaatsen; en e. De in een omgevingsplan aangewezen bebouwingscontour jacht, bedoeld in artikel 5.165a, van het Besluit kwaliteit leefomgeving, en onmiddellijk aan die bebouwingscontour grenzende terreinen. 4. Als afzonderlijke jachtvelden worden beschouwd, ook als zij grenzen aan gronden waarop het aan dezelfde persoon of personen is toegestaan de jacht uit te oefenen: a. Gronden als bedoeld in het derde lid, onder a of b; b. Delen van gronden waarbij de verbinding tussen deze delen op enig punt smaller is dan 50 m; en c. Delen van gronden die van elkaar worden gescheiden door een autosnelweg als bedoeld in artikel 1, onder c, van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 of door een water, breder dan 10 m, als de jachthouder niet is gerechtigd daarop de jacht uit te oefenen.
Specificaties geweer en munitie	11.79 Bal	1. Een geweer en munitie worden ter uitvoering van de wet alleen gebruikt als is voldaan aan de eisen, bedoeld in dit artikel en in de artikelen 11.80 en 11.81. 2. Een geweer heeft een gladde loop met een kaliber van ten minste 24 en ten hoogste 12 of een getrokken loop met een nominaal kaliber van ten minste .22 inch of 5,58 mm. 3. Een enkelloops hagelgeweer heeft een magazijn dat ten hoogste twee patronen kan bevatten. 4. Een kogelgeweer heeft een magazijn dat ten hoogste twee patronen kan bevatten, tenzij het is voorzien van een grendelinrichting waarmee het wapen handmatig schot voor schot wordt geladen. 5. Een geweer is niet voorzien van een geluiddemper, een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten. 6. De munitie die wordt gebruikt in een geweer bestaat uit hagelkorrels met een doorsnede van 3,5 mm of minder of uit kogelpatronen, mits:

Omschrijving	Artikelen	Inhoud artikelen
		a. De hagelkorrels geen metallisch lood bevatten; en b. De kogelpatronen geen militaire kogelpatronen zijn, met inbegrip van fosfor- of lichtspoorpatronen, kogelpatronen met volmantel of kogels die niet vervormen bij het treffen.
Specificaties geweer en munitie voor bepaalde diersoorten	11.80 Bal	1. Voor dieren van de volgende soorten voldoen de te gebruiken geweren en munitie ook aan de volgende eisen: a. Reeën: geweren met ten minste een getrokken loop en kogelpatronen voor getrokken loop waarvan de trefenergie ten minste 980 J op 100 m afstand van de loopmond bedraagt; en b. Edelherten, damherten en wilde zwijnen: geweren met ten minste een getrokken loop en kogelpatronen van een kaliber van ten minste 6,5 mm voor getrokken loop waarvan de trefenergie ten minste 2.200 J op 100 m afstand van de loopmond bedraagt. 2. Voor konijnen en houtduiven te gebruiken kogelpatronen hebben een kaliber van .22 inch of 5,58 mm. 3. Voor hazen, fazanten en wilde eenden worden alleen hagelpatronen gebruikt.
Verboden tijden en locaties gebruik van het geweer	11.83 Bal	1. Het geweer wordt niet gebruikt: a. Voor zonsopgang en na zonsondergang; b. Binnen de in een omgevingsplan aangewezen bebouwingscontour jacht, bedoeld in artikel 5.165a van het Besluit kwaliteit leefomgeving, of op terreinen die onmiddellijk aan die bebouwingscontour grenzen; c. Binnen de afpalingskring van een eendenkooi als bedoeld in artikel 11.86, vierde lid; d. Vanaf of vanuit een rijdend voertuig; of e. Vanuit een luchtvaartuig. 2. In afwijking van het eerste lid, aanhef en onder a, mag het geweer bij de uitoefening van de jacht op wilde eenden ook worden gebruikt gedurende een half uur voor zonsopkomst en een half uur na zonsondergang.

Bijlage 2 - Foto's veldbezoek 7 oktober 2024

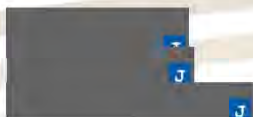

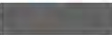
Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

Onderwerp	Zaaknummer	Uw kenmerk	Behandeld door	Verzonden
Besluit op ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming voor gebruik geweer tussen zonsondergang en zonsopkomst.	9407 (ZK20000231)	n.v.t.	 +31 6 	

Middelburg, 26 januari 2021

Geachte

Op 21 september 2020 hebben wij van u namens het biologisch leghennenbedrijf Van de Louisa te Nieuw-Namen, hierna uw cliënt, een aanvraag ontvangen voor een ontheffing van het verbod als bedoeld in artikel 3.10 lid 1 van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb).

De verbodsbepalingen worden overtreden door de hierna genoemde ingreep, bestaande het doden van vossen tussen zonsondergang en zonsopgang met behulp van het geweer voorzien van een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten.

De ontheffing wordt aangevraagd ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom (schade aan biologische leghennen) voor de periode 1 januari 2020 tot en met 31 december 2050.

De ontvangst van deze aanvraag is op 29 september 2020, met kenmerk ZK20000231/20029851, bevestigd. In deze brief maken wij u onze beslissing op uw aanvraag bekend.

**BESLUIT WET NATUURBESCHERMING ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING MET
KENMERK: 9407 (ZK20000231)**

Wij besluiten:

- I. De op 23 december 2020 verstrekte ontheffing met kenmerk ZK20000231 / 20042028 in te trekken.
- II. aan uw cliënt de aangevraagde ontheffing van het verbod van artikel 3.16, lid 1, onder a, Besluit natuurbescherming (hierna: Bnb) om het geweer voor zonsondergang en na zonsopkomst te gebruiken, en de aangevraagde ontheffing van het verbod van artikel 3.13, lid 4, Bnb om het geweer te voorzien van een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten op grond van artikel 3.26, lid 3, Wnb te verlenen in het belang van het voorkomen van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom voor de periode 22 januari 2021 tot en met 22 januari 2024;
- III. de ontheffing te weigeren voor het inzetten van lokgeluiden;

- IV. De ontheffing te weigeren voor het aangevraagde gebied gelegen buiten de 1 kilometerzone rondom het biologische leghennenbedrijf Van de Louisa B.V. te Nieuw-Namen;
- V. De ontheffing te weigeren voor de periode van 22 januari 2024 tot en met 31 december 2050;
- VI. de volgende documenten deel uit te laten maken van de ontheffing:
 - a. aanvraagformulier basismodule van 16 oktober 2020, kenmerk: 20032466
 - b. bijlagen bij de aanvraag zoals aangeleverd:
 - aanvraagformulier module 2B Soortenbescherming Wnb: Ruimtelijke ingrepen, 18 september 2020, kenmerk: 20028896;
 - stukken die bij de aanvraag zijn bijgeleverd of nageleverd:
 - o Grond gebruiker verklaring 18 september 2020, kenmerk: 20028896;
 - o Lijst jachtakte houders 18 september 2020, kenmerk: 20028896;
 - o Schade perceel 18 september 2020, kenmerk: 20028896;
 - o Antwoord brief GS van Zeeland v2.0 19 oktober 2020, kenmerk 20032459;
 - o IKB KAT stal certificaat 19 oktober 2020, kenmerk 20032459;
 - o Machtiging 19 oktober 2020, kenmerk 20032459;
 - o KAT certificaat 2020 19 oktober 2020, kenmerk 20032459;
 - o Skal certificaat 2020 19 oktober 2020, kenmerk 20032459;
 - o KAT handleiding legbedrijven 19 oktober 2020, kenmerk 20032459;
 - o Antwoord 2^e brief GS van Zeeland v1.0 17 november 2020, kenmerk 20039168;
 - o Bijlage offertes gebundeld v1.0 17 november 2020, kenmerk 20039168.
 - o Kaart met gebied waar van de ontheffing gebruik mag worden gemaakt.
 - o Modelformulier rapportage.
 - o Modelmeldingsformulier.

Leest u vooral onderdeel 1 zorgvuldig door, hierin staan de voorschriften die wij aan de ontheffing verbinden. Zorgvuldig nakomen van deze voorschriften voorkomt dat we de ontheffing op grond van artikel 5.4. lid 1. Van de Wnb voortijdig intrekken of wijzigen. De motivering van dit besluit vindt u in onderdeel 2 'Overwegingen'.

De ontheffing is gebaseerd op de aanvraag inclusief alle bijgevoegde stukken. De eventuele negatieve effecten op beschermde soorten zijn alleen beoordeeld als gevolg van de ingreep zoals die in de aanvraag beschreven zijn. De ingreep dient dan ook te worden uitgevoerd conform de aanvraag.

Wijzigingen in de uitvoering die wenselijk of noodzakelijk zijn en die geen extra of andere significante negatieve effecten op beschermde natuurwaarden teweeg kunnen brengen, kunnen tijdens de looptijd van de ontheffing mogelijk wel doorgevoerd worden. Om te bepalen of de wijziging met of zonder een gewijzigde ontheffing doorgevoerd kan worden dient altijd contact opgenomen te worden met ons; dit kan via het e-mailadres natuurbeschermingswet@zeeland.nl, vermeld hierbij altijd het kenmerk.

Zienswijze

Wij hebben u in het kader van artikel 4:7. lid 1. van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) in de gelegenheid gesteld om mondeling of schriftelijk namens uw cliënt uw zienswijze over de voorgenomen gedeeltelijke afwijzing bij ons naar voren te brengen.

U heeft van deze gelegenheid gebruik gemaakt. Voor de inhoudelijke behandeling van deze zienswijze, wordt verwezen naar onderdeel 2 Overwegingen, onder C. Zienswijzen van dit besluit. Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het besluit.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten,
namens dezen,

{{esl:Signer1:capture:size(200,50)}}

mevr. mr. R.B. Jobse,
Afdelingsmanager Personeel, Omgeving en Juridische Zaken.

Kopie aan: RUD Zeeland, groenewetten@rud-zeeland.nl

Rechtsmiddelen

Belanghebbenden kunnen schriftelijk bezwaar maken tegen dit besluit bij: Gedeputeerde Staten van Zeeland, t.a.v. de secretaris van de commissie voor bezwaarschriften, Postbus 6001, 4330 LA Middelburg.

In het bezwaarschrift neemt u ten minste op uw naam en adres, de dagtekening van het bezwaarschrift, tegen welk besluit u bezwaar maakt en waarom. Het bezwaarschrift dient te worden ondertekend.

U moet het bezwaarschrift indienen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekendgemaakt. Doorgaans is dat de dag na de datum van verzending. Overschrijding van de inzendtermijn kan ertoe leiden dat met uw bezwaren geen rekening wordt gehouden.

Als u overweegt bezwaar te maken, kunt u een informatiefolder aanvragen op telefoonnummer 0118-631000. U kunt de informatie ook downloaden via www.zeeland.nl/beleid-en-regelgeving/bezwaar-maken.

Wij wijzen u erop dat het bezwaar niet de werking van het besluit schorst. U kunt een verzoek doen tot het treffen van een voorlopige voorziening. U richt het verzoek aan de voorzieningenrechter van de rechtbank Zeeland-West-Brabant, locatie Breda, team bestuursrecht, Postbus 90006, 4800 PA Breda. Voor de behandeling van het verzoek is griffierecht verschuldigd.

1. VOORSCHRIFTEN

1. De gebruiker van de ontheffing is verplicht om een kopie van de gewaarmerkte ontheffing, een legitimatiebewijs, de jachtakte en een schriftelijke toestemming van de grondgebruiker bij zich te hebben.
2. Van deze ontheffing mag alleen gebruik worden gemaakt in een gebied van 1 kilometer rondom Van de Louisa B.V., zoals aangegeven op de kaart in bijlage 1 van dit besluit.
3. Voordat gebruik gemaakt wordt van de ontheffing, meldt de gebruiker dit minimaal 24 uur vooraf gaande aan het eerste gebruik bij de Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland, Postbus 35, 4530 AA Terneuzen t.a.v. 'handhaving groen', of per email: handhaving.groen@rud-zeeland.nl. Hiervoor kan de ontheffingshouder gebruik maken van het bijgevoegde modelmeldingsformulier (bijlage 2 bij dit besluit). Voor het doden mag gebruik worden gemaakt van een geweer, nachtzicht apparatuur, warmtebeeldkijker en een kunstmatige lichtbron of enig ander instrument om in de nacht te schieten.
4. Van deze ontheffing mag gebruik worden gemaakt voor zonsopkomst en na zonsondergang.
5. Van deze ontheffing mag gebruik worden gemaakt in de periode van 22 januari 2021 tot en met 22 januari 2024 daaropvolgend.
6. Voor zover de met behulp van deze ontheffing bemachtigde dieren niet voor consumptie of handelsdoeleinden worden gebruikt worden zij, ter voorkoming van verspreiding van ziekten, zo spoedig mogelijk ter destructie aangeboden volgens de daarvoor in Nederland geldende regels.
7. Van deze ontheffing kan alleen gebruik worden gemaakt in aanvulling op tenminste twee kastvallen (Krefelder kantelvallen) of vangkooien, verspreid te plaatsen binnen de cirkel aangegeven op de kaart in bijlage 1 van dit besluit. De vangkooien/kastvallen moeten voldoen aan de volgende eisen:
 - De vangkooien/kastvallen moeten dagelijks worden gecontroleerd en de gevangen dieren moeten onmiddellijk worden weggehaald.
 - Alle gevangen dieren die niet tot de soort horen waarvoor de ontheffing is verleend, moeten onmiddellijk worden vrijgelaten.
 - De met behulp van de ontheffing gevangen vossen moeten op een snelle en diervriendelijke manier worden gedood.
 - De ontheffinghouder moet er voor zorgen dat misbruik van de vangkooi/kastval wordt voorkomen.
8. Binnen 14 dagen na afloop van de geldigheidsduur van deze ontheffing rapporteert de ontheffinghouder over het gebruik dat van de ontheffing is gemaakt. Gegevens moeten worden verstrekt per ontheffinggebruiker, dag en tijdstip, locatie, middel en aantal, volgens bijgaand modelformulier (bijlage 3 van dit besluit). Deze rapportage wordt gestuurd naar de Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland, Postbus 35, 4530 AA Terneuzen t.a.v. handhaving groen, of per email: handhaving.groen@rud-zeeland.nl.
9. Degene die gemachtigd is van de ontheffing gebruik te maken registreert conform de door de Faunabeheereenheid Zeeland vastgestelde wijze op welke wijze gebruik is gemaakt van de ontheffing.

2. OVERWEGINGEN

A. Weergave van de feiten

A1. Ontheffingsaanvraag

U heeft, namens uw cliënt, een aanvraag ingediend voor een ontheffing van het verbod als bedoeld in artikel 3.13, lid 4, Bnb om voor de bestrijding van schade door vossen het geweer te voorzien van een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten, en van het verbod van artikel 3.16, lid 1, Bnb om het geweer te gebruiken tussen zonsondergang en zonsopkomst.

De ontheffing wordt aangevraagd ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom (schade aan biologische leghennen) voor de periode 1 januari 2020 tot en met 31 december 2050.

De aanvraag is geregistreerd onder kenmerk: ZK20000231/ 20042028. In verband met het ontbreken van gegevens hebben wij u op 29 september 2020 in de gelegenheid gesteld om tot en met 19 oktober 2020 de aanvraag aan te vullen. Wij hebben de aanvullende gegevens ontvangen op 16 oktober 2020. Na bestudering van de op 16 oktober 2020 aangevulde aanvraag zijn wij tot de conclusie gekomen dat deze nog altijd onvoldoende gegevens bevatte om een beoordeling van die aspecten waarvoor de ontheffing benodigd is te maken. Daarom hebben wij u op 28 oktober 2020 voor een tweede maal in de gelegenheid gesteld de aanvraag aan te vullen. Hiervoor is een termijn gesteld tot en met 17 november 2020. Wij hebben de aanvullende gegevens ontvangen op 16 november 2020.

Wij zijn van oordeel dat de aanvraag (na ontvangst van de aanvullende gegevens) voldoende informatie bevat voor een beoordeling van die aspecten waarvoor een ontheffing benodigd is.

De termijn voor het nemen van het besluit is tweemaal opgeschort:

- vanaf 30 september 2020 tot 16 oktober 2020;
- vanaf 29 oktober tot 16 november 2020.

De aanvraag is op 16 oktober 2020 en 16 november 2020 verder in behandeling genomen.

Uw cliënt is voornemens om vossen te doden met behulp van het geweer, nachtzicht apparatuur, warmtebeeld en warmtebeeld richtkijker en een lichtbron in de periode tussen zonsondergang en zonsopkomst in een cirkel van 30 km rondom het biologisch leghennenbedrijf Van de Louisa in de periode van 18 december 2020 tot 18 december 2050.

A2. Noodzaak voor ontheffing

Faunabeheerplan

De bestrijding van schadeveroorzakende dieren geschiedt overeenkomstig een faunabeheerplan opgesteld door een faunabeheereenheid (artikel 3.12, eerste lid Wet natuurbescherming). Het faunabeheerplan waarin beheer van de vos is uitgewerkt en dat geldt vanaf het moment dat de ontheffing geldig is, is het Faunabeheerplan Vos 2020-2025, van de Faunabeheereenheid Zeeland.

De activiteit waarvoor u ontheffing aanvraagt is niet met het huidige faunabeheerplan onderbouwd. Op grond van artikel 3.17, vijfde lid van de Wet natuurbescherming kan echter, in afwijking van artikel 3.12, eerste lid en artikel 3.17, tweede lid, Wnb, een ontheffing ook aan een wildbeheereenheid of aan anderen dan een faunabeheereenheid worden verleend, indien de noodzaak ontbreekt voor verrichting van de handelingen door tussenkomst van een faunabeheereenheid.

Wij zijn van mening dat deze noodzaak ontbreekt omdat hier sprake is van een specifieke vorm van bedrijfsvoering binnen een beperkt gebied waarvoor ontheffing wordt gevraagd. Ook geldt alleen voor dit bedrijf dat het inzetten van het preventieve middel van vossenwerende afrastering onevenredig kostbaar is. Er is geen reden deze ontheffing te verlenen voor het gehele gebied en alle leghennenbedrijven binnen het faunabeheerplan.

Uit de aanvraag blijkt dat uw cliënt voornemens is om in afwijking van artikel 3.16, lid 1, onder a, Bnb het geweer te gebruiken tussen zonsondergang en zonsopkomst en in afwijking van artikel 3.13, lid 4, Bnb het geweer te voorzien van een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten. Ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom.

Voor antwoord op de vraag of op grond van de Wnb een ontheffing verleend kan worden, dient gekeken te worden of voldaan wordt aan de eisen zoals deze in de wet zijn gesteld:

In artikel 3.10, lid 1, van de Wnb is aangegeven dat het verboden is om van nature in Nederland in het wild levende soorten als bedoeld in bijlage A en B van de Wnb te doden. De vos is een soort die hieronder valt. Het is derhalve verboden vossen opzettelijk te doden. De vos is echter op grond van artikel 3.15, lid 1 van de Wnb en artikel 3.1, van het Besluit natuurbescherming (hierna: Bnb) aangewezen als soort die in het hele land schade veroorzaakt en niet in zijn voortbestaan wordt bedreigd of dat gevaar loopt. Aan grondgebruikers wordt daarom op grond van artikel 3.1, lid 2, van de Regeling natuurbescherming (hierna: Rnb) vrijstelling verleend van de verboden zoals bedoeld in artikel 3.10, lid 1, onderdelen a en b, van de Wnb, op door de grondgebruiker gebruikte gronden of in het omringende gebied, ter voorkoming van in het lopende of daarop volgende jaar dreigende schade.

Van de vrijstelling mag gebruik gemaakt worden op grond van de volgende wettelijke belangen (artikel 3.15, lid 6 onder c, van de Wnb, jo. artikel 3.1, lid 4, van de Rnb):

- Ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
- Schade aan wilde flora of fauna of natuurlijke habitats;
- Ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom.

De middelen die op grond van de landelijke vrijstelling gebruikt mogen worden zijn: geweren, honden (niet zijnde lange honden), haviken, slechtvalken en woestijnbuizerds, fretten, kastvallen, vangkooien en buidels (artikel 3.3, lid 2, van de Rnb).

Het is daarnaast verboden om het geweer te voorzien van een kunstmatige lichtbron of een voorziening om de prooi te verlichten artikel 3.13, lid 4, van de Bnb. Tevens is het verboden om het geweer te gebruiken tussen zonsondergang en zonsopkomst artikel 3.16, lid 1, onder a, van de Bnb. De door u voorgenomen activiteit heeft betrekking op deze verboden en is daarom ontheffingsplichtig.

Gedeputeerde staten (hierna: GS) kunnen ontheffing verlenen van de hierboven genoemde verboden op grond van artikel 3.26, lid 3, van de Wnb. Ontheffing wordt uitsluitend verleend wanneer voldaan is aan de voorwaarden, zoals voorgeschreven in artikel 3.10, lid 2, van de Wnb, in samenhang met artikel 3.8, lid 1, van de Wnb:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
2. Zij is nodig in het belang van:

Artikel 3.8 lid 5
a. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats; b. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom; c. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten; d. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of

voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of e. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
Artikel 3.10 lid 2 (in aanvulling op de belangen van artikel 3.8 lid 5) a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied; b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen; c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden; d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren; e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw; f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer; g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of h. h. in het algemeen belang

3. Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan in het geval van soorten van bijlage A van de Wnb.

Naast deze ontheffingsvoorwaarden is in artikel 3.26, lid 3, van de Wnb bepaald dat bij het verlenen van ontheffing van de genoemde verboden ook rekening gehouden dient te worden met de belangen van veiligheid, volksgezondheid, welzijn en milieu.

Naast de bij wet voorgeschreven voorwaarden mag de ingreep niet in strijd zijn met het provinciaal beleid. GS verlenen voor de ingreep alleen een ontheffing, wanneer uit het aanvraagformulier en de daarbij behorende stukken de zekerheid is verkregen dat de ingreep voldoet aan de voorwaarden waarop een ontheffing kan worden verleend.

U gaat in uw ontheffing aanvraag in op de eventuele noodzaak van uw activiteiten op de beschermde soorten. Uw aanvraag betreft het gebruik van het geweer, nachtzicht apparatuur, warmtebeeld en warmtebeeld richtkijker en een lichtbron in de periode tussen zonsondergang en zonsopkomst in verband met de bestrijding van de vos en bevat een onderbouwing ten aanzien van het wettelijke belang waaruit blijkt dat ingrijpen noodzakelijk is en een onderbouwing van andere bevredigende oplossingen waaruit blijkt dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn om schade te voorkomen, en een onderbouwing waaruit blijkt dat er geen afbreuk wordt gedaan van de gunstige staat van instandhouding van de soort, zoals bedoeld in de voorwaarden genoemd in artikel 3.8, lid 5, Wnb, in samenhang met artikel 3.10, lid 2, van de Wet natuurbescherming.

Naar ons oordeel bevat uw ontheffingsaanvraag en de daarbij gevoegde stukken, op detail aangevuld met kennis en expertise die binnen de Provincie Zeeland beschikbaar is, de benodigde objectieve informatie om de voorgenenomen ingreep te kunnen beoordelen.

A3. Bevoegd gezag

GS van de provincie waarin de aangevraagde handeling plaatsvindt, zijn op grond van artikel 1.3, lid 1, van de Wnb het bevoegde gezag om op de ontheffingsaanvraag te besluiten. De handelingen vinden geheel binnen de grenzen van de provincie Zeeland plaats. GS van Zeeland zijn daarom bevoegd om op uw aanvraag een besluit te nemen. Er vinden geen handelingen plaats buiten de grenzen van de provincie Zeeland, waardoor instemming van GS van andere provincies niet aan de orde is.

De aangevraagde handelingen hebben geen nadelige gevolgen voor vogels, dieren of planten van soorten die zich bevinden in een andere provincie, waardoor instemming van GS van andere provincies niet aan de orde is.

A4. Procedure

De ontheffingenprocedure is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5, artikel 5.1, van de Wnb. Op uw aanvraag is de reguliere procedure uit hoofdstuk 4 van de Awb van toepassing.

Van het besluit tot het verlenen van een ontheffing zal mededeling worden gedaan op de website van de provincie Zeeland, <https://www.zeeland.nl/publicaties-en-bekendmakingen/wet-natuurbescherming-overzicht-reguliere-besluiten>.

Tegen dit besluit staat bezwaar open zoals onder "Rechtsmiddelen" is aangegeven.

A5. Activiteit

De aangevraagde activiteit betreft het doden van vossen tussen zonsondergang en zonsopkomst met behulp van het geweer, nachtzicht apparatuur, warmtebeeld en warmtebeeld richtkijker en een lichtbron of enig ander instrument om in de nacht te schieten. Hiervoor is aan Van de Louisa biologisch leghennenbedrijf in Nieuw Namen niet eerder een ontheffing verleend.

Wettelijk belang: De ontheffing is volgens uw aanvraag nodig ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren.

B. Toetsing

B1. Toetsingskader

Voor iedere ingreep die niet is vrijgesteld van de noodzaak voor ontheffing, moet het bevoegd gezag beoordelen of ontheffing kan worden verleend van de verbodsbepalingen op grond van artikel 3.1 t/m 3.10, van de Wnb. Uw ontheffingsaanvraag betreft een aanvraag in het kader van artikel 3.10, lid 1, van de Wnb. GS verlenen alleen een ontheffing als aan de in artikel 3.10, van de Wnb genoemde voorwaarden is voldaan.

B2. Beoordeling van het wettelijk kader

Uit de aanvraag blijkt dat uw cliënt voornemens is om in afwijking van artikel 3.10, lid 1 van de Wnb. vossen te doden met behulp van het geweer, nachtzicht apparatuur, warmtebeeld en warmtebeeld richtkijker en een lichtbron of enig ander instrument om in de nacht te schieten tussen zonsondergang en zonsopkomst. Dit maakt dat er beoordeeld moet worden of er voldoende is aangetoond dat:

1. er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is;
2. er een wettelijk belang is op grond waarvan ontheffing kan worden verleend;
3. de aangevraagde ingreep geen afbreuk doet **aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan;**

Er bestaan geen andere bevredigende oplossingen

Ontheffing van de verboden in de Wnb geven wij pas als er geen andere bevredigende oplossing bestaat. Het gebruik van de landelijke vrijstelling zien wij tevens als een andere bevredigende oplossing. Voor de vraag of er andere bevredigende oplossingen zijn is het derhalve van belang of gebruik gemaakt is van de landelijke vrijstelling om vossen te vangen en doden. Daarnaast is het van belang of er effectieve, preventieve middelen en methoden zijn om schade te voorkomen. De Wnb gaat uit van het standpunt dat het voorkomen van schade beter is dan het bestrijden. Ook ons eigen provinciale beleid hebben wij op dit uitgangspunt gebaseerd.

De middelen die toegestaan én geschikt zijn voor het bestrijden van vossen op basis van de landelijke vrijstelling zijn het geweer en kastvallen/vangkooien.

In de aanvraag is aangegeven dat door de jagers die betrokken zijn bij de schadebestrijding van biologisch leghennenbedrijf Van de Louisa in 2019 24 vossen zijn gedood. U geeft aan dat gebruik van het geweer tussen zonsopgang en zonsondergang niet volstaat om de actuele schade te verminderen.

In de aanvraag staat beschreven dat er een afrastering rond het gehele perceel is geplaatst. Tijdens het locatiebezoek op 22 september 2020 heeft u aangegeven dat de vos het uitloopterrein voor de leghennen betreedt door over de afrastering te klimmen of onder de afrastering door te kruipen. Verder geeft u bij de aanvraag aan gebruik te maken van twee kantelvallen (Krefelder fuchsfalle), loederputten en worden er geweerschoten gelost. Ook worden de kippen 's avonds zo veel mogelijk in de stal gehouden. U geeft echter aan dat het met 33.000 kippen onmogelijk is om ze allemaal in de stal te krijgen. Dit is mede ingegeven door de aard van de bedrijfsvoering. Als biologisch leghennenbedrijf worden de kippen niet verplicht op gehokt.

U geeft aan dat ondanks de hiervoor genoemde preventieve maatregelen er gemiddeld per nacht 3 à 4 kippen gedood worden door de vos.

In uw aanvraag gaat u in op de mogelijkheid om een vossenwerend raster te plaatsen. Een goed functionerend vossenraster ziet de Provincie als een structurele manier om schade door vossen aan landbouwdieren, zoals leghennen, te voorkomen.

U stelt dat het plaatsen van een vossenraster onredelijk hoge kosten met zich meebrengt. Ter onderbouwing stelt u dat de afrastering enkele kilometers lang moet zijn. Dat gezien de biologische aard van uw bedrijfsvoering een heg van ongeveer 3,5 meter hoog vereist is. Dat om het huidige hekwerk te verwijderen de bestaande heg welke in het hekwerk vergroeid is ook verwijderd moet worden en hier hoge kosten aan verbonden zijn. Dat de aarde op de plaats waar het nieuwe hekwerk en heg geplaatst moet worden gedurende enkele maanden op natuurlijke wijze dient in te klinken alvorens herplaatsing kan plaatsvinden. Dat u gedurende deze periode geen kippen binnen het bedrijf kunt houden. Dat de kosten die aan een nieuw hekwerk verbonden zijn onevenredig hoog zijn ten opzichte van de gelede schade. Dat hierbij ook de kosten voor de heg zonder welke u niet kunt voldoen aan de biologische kwaliteitseisen voor het keurmerk 'kontrollierte alternative Tierhaltungsformen' (hierna, KAT) opgeteld dienen te worden. U heeft voor alle voorgaand beschreven werkzaamheden en materialen facturen opgevraagd en ter onderbouwing bij uw aanvraag gevoegd.

Elektrificeren van het hekwerk is geen optie in verband met de in het hekwerk ingegroeide heg. Hierdoor zou te veel spanning weg vloeien. Eveneens is het u verboden op grond van het KAT voor leghennenhouderij bedrijven om in het kader van dierenwelzijn een geëlektrificeerd hekwerk te hebben.

Conclusie

Gelet op het bovenstaande zijn wij van mening dat de kosten voor vervangen van het huidige raster door een vossenkerend raster zodanig hoog zijn dat wij die in redelijkheid en billijkheid niet van u mogen vragen. Tevens is gebleken dat zoveel als mogelijk gebruik is gemaakt van de landelijke vrijstelling van het verbod om vossen te doden tussen zonsopgang en zonsondergang. Daarmee is voldoende aannemelijk dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Wettelijk belang

U vraagt ontheffing aan in het belang van het voorkomen van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom (biologische leghennen).

In de aanvraag heeft u aangegeven dat de vos schade toebrengt aan bedrijfsmatig gehouden leghennen. De aard van de schade betreft volgens het aanvraagformulier het doden van kippen door de vos. Volgens de bij uw aanvraag bijgevoegde brief worden er dagelijks 3 à 4 kippen door de vos gedood. U geeft aan dat dit op jaar basis zorgt voor een schade van €14.270,-

Conclusie

Gelet op het bovenstaande is voldoende aannemelijk dat er sprake is van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderij, bossen, visgronde, wateren of andere vormen van eigendom. De aanvrager heeft voldoende aannemelijk gemaakt dat er een wettelijk belang in het geding is.

Staat van instandhouding van de vos

Uit populatiedynamische gegevens blijkt dat de vos een levensvatbare component is van het natuurlijke habitat waarin hij voorkomt en dit op basis van de aantallen nog op lange termijn zal blijven.

Zo is de landelijke trend van het aantal getelde vossen in het NEM-meetnet Dagactieve Zoogdieren al sinds 1994 min of meer stabiel. In Zeeuws-Vlaanderen, waar Van de Louisa biologisch leghennenbedrijf ligt, tellen de Wildbeheereenheden al sinds 2010 vossen. De trend laat een gestage toename zien.

Het habitat zal door betreffende activiteit niet worden verkleind en dat er daardoor voldoende mogelijkheden blijven om de populatie van de vos lokaal op lange termijn in stand te houden. De ontheffing geldt daarnaast uitsluitend voor een beperkt gebied en wordt voor een beperkte periode verleend.

Conclusie

Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Middelen

Gebruik lokgeluiden

Ontheffing wordt gevraagd om vossen te doden tussen zonsondergang en zonsopgang met gebruik van lokgeluiden. Het gebruik van lokgeluiden is als middel passend bij populatiebeheer van een vossenbestand in een bepaald gebied. De aanvraag ziet toe op schadebestrijding waarbij in verjaging van de vos om schade te voorkomen met ondersteunend afschot de insteek is. Het inzetten van lokgeluiden tijdens de jacht in het kader van schadenbestrijding is niet passend bij het doel van de jacht. De ontheffing wordt op dit onderdeel geweigerd.

Gebruik geweer

Ontheffing wordt gevraagd om de vossen te doden tussen zonsondergang en zonsopgang met gebruik van het geweer. Het geweer is een doeltreffend middel om vossen mee te doden of verjagen.

Gebruik kunstmatige lichtbron/ voorziening om de prooi te verlichten

Ontheffing wordt gevraagd om bij de jacht op vossen gebruik te mogen maken van een kunstmatige lichtbron of enige voorziening om de prooi te verlichten. Het gebruik van verlichting tijdens de jacht is een middel waarmee de prooi effectief gespot en gestopt kan worden. De vos zal immers een moment stil staan wanneer het licht aan gaat. Dit stelt de jager kort in de gelegenheid een goed schot te lossen. Hiermee wordt de kans op een gemist of niet dodelijk schot geminimaliseerd. Daarnaast kan gesteld worden dat in het kader van veiligheid de jager door middel van een lichtbron kan inschatten of er ook mensen in het gebied aanwezig zijn.

Gebruik vizier met beeldomzetter en een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten

Ontheffing wordt gevraagd om bij de jacht gebruik te mogen maken van een vizier met beeldomzetter en een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten. Voorgaand genoemde middelen stellen de jager in staat effectief de vos te bejagen waarbij de kans op een gemist of niet direct dodelijk schot tot een minimum beperkt wordt.

Omvang afschotgebied

U vraagt ontheffing om schade te bestrijden in een gebied van 30km rondom biologisch leghennenbedrijf Van de Louissa te Nieuw-Namen. Schadebestrijding dient doorgaans daar plaats te vinden waar de schade optreedt of op kan treden. In het geval van uw aanvraag zijn dat de stallen en uitloopgebieden van de leghennen. Deze bevinden zich tijdens een deel van het jaar in een vossenterritorium. Waar de grenzen liggen van dat territorium is onbekend. Daarom wordt, om praktische redenen in afwijking van de aanvraag, gebruik van de ontheffing toegestaan in een gebied rondom de stallen ter grootte van een normaal territorium van vossen (zie voorschrift 2). Territoria variëren in Nederland meestal van 100 tot 400 hectare, volgens de Zoogdierverseniging. We gaan uit van de voorzichtige schatting van 400 hectare. Dat levert een cirkel rondom de stallen op met een radius van (afgerond) 1 kilometer. Op de bij dit besluit behorende kaart in Onderdeel 3 van dit besluit(bijlage 1) is aangegeven waar de grens ongeveer ligt. Houdt u er rekening mee, dat u schriftelijke toestemming nodig hebt van de grondgebruiker om gebruik te mogen maken van de ontheffing (voorschrift 3).

Periode ontheffingverlening

U vraagt ontheffing aan voor de periode van 1 januari 2020 tot en met 31 december 2050. GS verlenen in beginsel ontheffing voor de bestrijding van actuele schade in het lopende jaar en de dreigende schade in het daarop volgende jaar. Het is aannemelijk dat de territoria van geschoten vossen snel weer worden opgevuld en dat de dreiging van schade daarom niet snel zal veranderen. Wel vinden we het van belang om de noodzaak en effectiviteit van de ontheffing te kunnen evalueren. Drie jaar is minimaal nodig om een goede evaluatie uit te kunnen voeren. Daarom verlenen wij u voor drie jaar ontheffing ter voorkoming van schaden aan leghennen, om gedurende de nacht de vos in de directe nabijheid van biologische leghennenbedrijf Van de Louisa te verjagen met ondersteunend afschot.

C. Zienswijzen

Wij hebben u in het kader van artikel 4:7, lid 1, van de Awb op 15 december 2020 in de gelegenheid gesteld om op 15 december 2020 uw mondelinge zienswijze namens uw cliënt over de voorgenomen gedeeltelijke afwijzing bij ons naar voren te brengen. U heeft van deze gelegenheid gebruik gemaakt door de volgende zienswijze bij ons naar voren te brengen.

Het gebied waarin de ontheffing gebruikt mag worden bestaat uit grote open percelen landbouw grond. Wanneer hier 's nachts een vos gespot wordt kan dit op grote afstand zijn. Bijvoorbeeld 200 meter. Het is dan haast onmogelijk om een goed schot te lossen waarmee de vos gedood kan worden. Het inzetten van lok geluiden is dan wenselijk om de vos dichterbij de jager toe te lokken, zodat deze een beter schot kan lossen. Dit verkleint de kans op een gemist schot en ook de kans dat de vos niet in een keer dodelijk getroffen wordt.

Reactie:

Het gebruik van lokgeluiden tijdens de jacht op vossen is een middel dat niet passend is bij het doel van de ontheffing, namelijk schadebestrijding. Doel van de ontheffing is om gedurende de nacht vossen te verjagen met als ondersteuning afschot. Wanneer een vos zich voor de jager nog op een te grote afstand bevindt om een dodelijk schot te lossen dan kan de jager er voor kiezen de vos wel te verjagen al dan niet door het lossen van een waarschuwingsschot.

Wij zijn van mening dat het inzetten van lokgeluiden passend is in het kader van het beperken van de omvang van populatie (populatiebeheer). Hiervan is met deze ontheffing uitdrukkelijk geen sprake. Populatiebeheer vindt planmatig en gebiedsgericht plaats op basis van een faunabeheerplan. Ontheffingen voor het beperken van de omvang van een populatie worden derhalve verleend aan een faunabeheereenheid (artikel 3.17, lid 2, van de Wnb).

D. Conclusies

U heeft voldoende aannemelijk gemaakt dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat en dat de ingreep nodig is in het belang van het voorkomen van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom.

Daarnaast heeft u voldoende aannemelijk gemaakt dat er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populatie van de habitatrichtlijnsoort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan. Het verlenen van de ontheffing levert evenmin strijdigheid op met het provinciaal beleid.

Wij zijn daarom van oordeel dat de ontheffing onder oplegging van voorschriften (onderdeel 1) gedeeltelijk kan worden verleend.

E. Overige regelgeving

Bij de beoordeling van onderhavige aanvraag zijn andere aspecten dan gerelateerd aan de Wnb, hoofdstuk 3 Soortbescherming en de daarbij behorende regelgeving niet betrokken. Mogelijk zijn er voor de ingreep waarop de aanvraag betrekking heeft nog andere bepalingen van de Wnb van toepassing.

Wij wijzen u er wellicht ten overvloede op dat het kan zijn dat voor het uitvoeren van de ingreep alsnog een vergunning en/of ontheffing en/of melding op grond van andere hoofdstukken van de Wnb, of op grond van andere wet- en regelgeving vereist kan zijn.

Zorgplicht:

Onder de Wnb geldt de zorgplicht voor alle in het wild levende dieren. De zorgplicht houdt in dat u ingrepen die nadelig kunnen zijn voor Natura 2000-gebieden, alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving, in redelijkheid zo veel mogelijk nalaat of maatregelen neemt om onnodige schade te voorkomen.

Bijlage 1.
Locatie waar activiteiten mogen plaatsvinden

Bijlage 2.

Model meldingsformulier

Voor het gebruik van ontheffing Wet natuurbescherming

Kenmerk ontheffing : <kenmerk>

Geldigheid ontheffing (datum) : <datum> t/m <datum>

Voor het doden/vangen van (diersoort) : <soort>

Periode gebruik ontheffing

Tijdens de periode dat gebruik gemaakt wordt van de ontheffing (hieronder in te vullen), dienen de in de ontheffing aangegeven aanvullende preventieve maatregelen duidelijk zichtbaar op de percelen aanwezig te zijn en de in de ontheffing aangegeven middelen (indien van toepassing), dienen tijdens deze periode in werking gesteld te zijn.

Van de ontheffing wordt gebruik gemaakt

van (datum) :

tot (datum) :

op het perceel* :

* Indien de ontheffing voor meerdere percelen is verleend, tevens aangeven op welk perceel/welke percelen gebruik van de ontheffing wordt gemaakt.

Indien gedurende de geldigheid van de ontheffing meerdere keren gebruik van de ontheffing wordt gemaakt dient dit opnieuw te worden gemeld.

Plaats van handelen

Bij dit formulier dient een topografische kaart 1: 25000 gevoegd te worden (verplicht) met daarop aangegeven, de percelen waarop gebruik gemaakt zal worden van de ontheffing.

Houder van de ontheffing

Naam :

Adres :

Postcode en woonplaats :

Gebruikers van de ontheffing

Naam (gebruiker 1) :

Adres :

Postcode en woonplaats :

Naam (gebruiker 2) :

Adres :

Postcode en woonplaats :

De houder van de ontheffing dient, alvorens daadwerkelijk van de ontheffing gebruik gemaakt kan worden, dit formulier volledig in te vullen alsmede een topografische kaart bij te voegen en tenminste 24 uur voor aanvang van het gebruik van de ontheffing, naar het volgende adres te sturen of te mailen aan:

RUD-Zeeland

t.a.v. handhaving groen

Postbus 35

4530 AA Terneuzen

Email: handhaving.groen@rud-zeeland.nl

Bijlage 3.

Model rapportageformulier

Nr	Naam Ontheffing gebruiker	datum waar op ontheffing wordt gebruikt	tijdstip waarop ontheffing wordt ge- bruikt	middel dat wordt gebruikt **	adressering perceel waar ontheffing wordt gebruikt (evt. gewas)	opp.perceel waar ont- heffing wordt gebruikt	preventieve maatregelen die zijn getroffen	aantal bemach- tigde dieren	soort
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
11									
12									

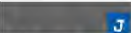
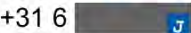
Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

Onderwerp	Zaaknummer	Uw kenmerk	Behandeld door	Verzonden
Besluit op ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming voor gebruik geweer tussen zonsondergang en zonsopkomst.	9407 (ZK20000231)	n.v.t.	 	

Middelburg, 26 januari 2021

Geachte

Op 21 september 2020 hebben wij van u namens het biologisch leghennenbedrijf Van de Louisa te Nieuw-Namen, hierna uw cliënt, een aanvraag ontvangen voor een ontheffing van het verbod als bedoeld in artikel 3.10 lid 1 van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb).

De verbodsbepalingen worden overtreden door de hierna genoemde ingreep, bestaande het doden van vossen tussen zonsondergang en zonsopgang met behulp van het geweer voorzien van een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten.

De ontheffing wordt aangevraagd ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom (schade aan biologische leghennen) voor de periode 1 januari 2020 tot en met 31 december 2050.

De ontvangst van deze aanvraag is op 29 september 2020, met kenmerk ZK20000231/20029851, bevestigd. In deze brief maken wij u onze beslissing op uw aanvraag bekend.

**BESLUIT WET NATUURBESCHERMING ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING MET
KENMERK: 9407 (ZK20000231)**

Wij besluiten:

- I. De op 23 december 2020 verstrekte ontheffing met kenmerk ZK20000231 / 20042028 in te trekken.
- II. aan uw cliënt de aangevraagde ontheffing van het verbod van artikel 3.16, lid 1, onder a, Besluit natuurbescherming (hierna: Bnb) om het geweer voor zonsondergang en na zonsopkomst te gebruiken, en de aangevraagde ontheffing van het verbod van artikel 3.13, lid 4, Bnb om het geweer te voorzien van een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten op grond van artikel 3.26, lid 3, Wnb te verlenen in het belang van het voorkomen van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom voor de periode 22 januari 2021 tot en met 22 januari 2024;
- III. de ontheffing te weigeren voor het inzetten van lokgeluiden;

- IV. De ontheffing te weigeren voor het aangevraagde gebied gelegen buiten de 1 kilometerzone rondom het biologische leghennenbedrijf Van de Louisa B.V. te Nieuw-Namen;
- V. De ontheffing te weigeren voor de periode van 22 januari 2024 tot en met 31 december 2050;
- VI. de volgende documenten deel uit te laten maken van de ontheffing:
 - a. aanvraagformulier basismodule van 16 oktober 2020, kenmerk: 20032466
 - b. bijlagen bij de aanvraag zoals aangeleverd:
 - aanvraagformulier module 2B Soortenbescherming Wnb: Ruimtelijke ingrepen, 18 september 2020, kenmerk: 20028896;
 - stukken die bij de aanvraag zijn bijgeleverd of nageleverd:
 - o Grond gebruiker verklaring 18 september 2020, kenmerk: 20028896;
 - o Lijst jachttakte houders 18 september 2020, kenmerk: 20028896;
 - o Schade perceel 18 september 2020, kenmerk: 20028896;
 - o Antwoord brief GS van Zeeland v2.0 19 oktober 2020, kenmerk 20032459;
 - o IKB KAT stal certificaat 19 oktober 2020, kenmerk 20032459;
 - o Machtiging 19 oktober 2020, kenmerk 20032459;
 - o KAT certificaat 2020 19 oktober 2020, kenmerk 20032459;
 - o Skal certificaat 2020 19 oktober 2020, kenmerk 20032459;
 - o KAT handleiding legbedrijven 19 oktober 2020, kenmerk 20032459;
 - o Antwoord 2^e brief GS van Zeeland v1.0 17 november 2020, kenmerk 20039168;
 - o Bijlage offertes gebundeld v1.0 17 november 2020, kenmerk 20039168.
 - o Kaart met gebied waar van de ontheffing gebruik mag worden gemaakt.
 - o Modelformulier rapportage.
 - o Modelmeldingsformulier.

Leest u vooral onderdeel 1 zorgvuldig door, hierin staan de voorschriften die wij aan de ontheffing verbinden. Zorgvuldig nakomen van deze voorschriften voorkomt dat we de ontheffing op grond van artikel 5.4. lid 1. Van de Wnb voortijdig intrekken of wijzigen. De motivering van dit besluit vindt u in onderdeel 2 'Overwegingen'.

De ontheffing is gebaseerd op de aanvraag inclusief alle bijgevoegde stukken. De eventuele negatieve effecten op beschermde soorten zijn alleen beoordeeld als gevolg van de ingreep zoals die in de aanvraag beschreven zijn. De ingreep dient dan ook te worden uitgevoerd conform de aanvraag.

Wijzigingen in de uitvoering die wenselijk of noodzakelijk zijn en die geen extra of andere significante negatieve effecten op beschermde natuurwaarden teweeg kunnen brengen, kunnen tijdens de looptijd van de ontheffing mogelijk wel doorgevoerd worden. Om te bepalen of de wijziging met of zonder een gewijzigde ontheffing doorgevoerd kan worden dient altijd contact opgenomen te worden met ons; dit kan via het e-mailadres natuurbeschermingswet@zeeland.nl, vermeld hierbij altijd het kenmerk.

Zienswijze

Wij hebben u in het kader van artikel 4:7. lid 1. van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) in de gelegenheid gesteld om mondeling of schriftelijk namens uw cliënt uw zienswijze over de voorgenomen gedeeltelijke afwijzing bij ons naar voren te brengen.

U heeft van deze gelegenheid gebruik gemaakt. Voor de inhoudelijke behandeling van deze zienswijze, wordt verwezen naar onderdeel 2 Overwegingen, onder C. Zienswijzen van dit besluit. Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van het besluit.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten,
namens dezen,

mevr. mr. R.B. Jobse,
Afdelingsmanager Personeel, Omgeving en Juridische Zaken.

Kopie aan: RUD Zeeland, groenewetten@rud-zeeland.nl

Rechtsmiddelen

Belanghebbenden kunnen schriftelijk bezwaar maken tegen dit besluit bij: Gedeputeerde Staten van Zeeland, t.a.v. de secretaris van de commissie voor bezwaarschriften, Postbus 6001, 4330 LA Middelburg.

In het bezwaarschrift neemt u ten minste op uw naam en adres, de dagtekening van het bezwaarschrift, tegen welk besluit u bezwaar maakt en waarom. Het bezwaarschrift dient te worden ondertekend.

U moet het bezwaarschrift indienen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekendgemaakt. Doorgaans is dat de dag na de datum van verzending. Overschrijding van de inzendtermijn kan ertoe leiden dat met uw bezwaren geen rekening wordt gehouden.

Als u overweegt bezwaar te maken, kunt u een informatiefolder aanvragen op telefoonnummer 0118-631000. U kunt de informatie ook downloaden via www.zeeland.nl/beleid-en-regelgeving/bezwaar-maken.

Wij wijzen u erop dat het bezwaar niet de werking van het besluit schorst. U kunt een verzoek doen tot het treffen van een voorlopige voorziening. U richt het verzoek aan de voorzieningenrechter van de rechtbank Zeeland-West-Brabant, locatie Breda, team bestuursrecht, Postbus 90006, 4800 PA Breda. Voor de behandeling van het verzoek is griffierecht verschuldigd.

1. VOORSCHRIFTEN

1. De gebruiker van de ontheffing is verplicht om een kopie van de gewaarmerkte ontheffing, een legitimatiebewijs, de jachtakte en een schriftelijke toestemming van de grondgebruiker bij zich te hebben.
2. Van deze ontheffing mag alleen gebruik worden gemaakt in een gebied van 1 kilometer rondom Van de Louisa B.V., zoals aangegeven op de kaart in bijlage 1 van dit besluit.
3. Voordat gebruik gemaakt wordt van de ontheffing, meldt de gebruiker dit minimaal 24 uur vooraf gaande aan het eerste gebruik bij de Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland, Postbus 35, 4530 AA Terneuzen t.a.v. 'handhaving groen', of per email: handhaving.groen@rud-zeeland.nl. Hiervoor kan de ontheffingshouder gebruik maken van het bijgevoegde modelmeldingsformulier (bijlage 2 bij dit besluit). Voor het doden mag gebruik worden gemaakt van een geweer, nachtzicht apparatuur, warmtebeeldkijker en een kunstmatige lichtbron of enig ander instrument om in de nacht te schieten.
4. Van deze ontheffing mag gebruik worden gemaakt voor zonsopkomst en na zonsondergang.
5. Van deze ontheffing mag gebruik worden gemaakt in de periode van 22 januari 2021 tot en met 22 januari 2024 daaropvolgend.
6. Voor zover de met behulp van deze ontheffing bemachtigde dieren niet voor consumptie of handelsdoeleinden worden gebruikt worden zij, ter voorkoming van verspreiding van ziekten, zo spoedig mogelijk ter destructie aangeboden volgens de daarvoor in Nederland geldende regels.
7. Van deze ontheffing kan alleen gebruik worden gemaakt in aanvulling op tenminste twee kastvallen (Krefelder kantelvallen) of vangkooien, verspreid te plaatsen binnen de cirkel aangegeven op de kaart in bijlage 1 van dit besluit. De vangkooien/kastvallen moeten voldoen aan de volgende eisen:
 - De vangkooien/kastvallen moeten dagelijks worden gecontroleerd en de gevangen dieren moeten onmiddellijk worden weggehaald.
 - Alle gevangen dieren die niet tot de soort horen waarvoor de ontheffing is verleend, moeten onmiddellijk worden vrijgelaten.
 - De met behulp van de ontheffing gevangen vossen moeten op een snelle en diervriendelijke manier worden gedood.
 - De ontheffinghouder moet er voor zorgen dat misbruik van de vangkooi/kastval wordt voorkomen.
8. Binnen 14 dagen na afloop van de geldigheidsduur van deze ontheffing rapporteert de ontheffinghouder over het gebruik dat van de ontheffing is gemaakt. Gegevens moeten worden verstrekt per ontheffinggebruiker, dag en tijdstip, locatie, middel en aantal, volgens bijgaand modelformulier (bijlage 3 van dit besluit). Deze rapportage wordt gestuurd naar de Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland, Postbus 35, 4530 AA Terneuzen t.a.v. handhaving groen, of per email: handhaving.groen@rud-zeeland.nl.
9. Degene die gemachtigd is van de ontheffing gebruik te maken registreert conform de door de Faunabeheereenheid Zeeland vastgestelde wijze op welke wijze gebruik is gemaakt van de ontheffing.

2. OVERWEGINGEN

A. Weergave van de feiten

A1. Ontheffingsaanvraag

U heeft, namens uw cliënt, een aanvraag ingediend voor een ontheffing van het verbod als bedoeld in artikel 3.13, lid 4, Bnb om voor de bestrijding van schade door vossen het geweer te voorzien van een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten, en van het verbod van artikel 3.16, lid 1, Bnb om het geweer te gebruiken tussen zonsondergang en zonsopkomst.

De ontheffing wordt aangevraagd ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom (schade aan biologische leghennen) voor de periode 1 januari 2020 tot en met 31 december 2050.

De aanvraag is geregistreerd onder kenmerk: ZK20000231/ 20042028. In verband met het ontbreken van gegevens hebben wij u op 29 september 2020 in de gelegenheid gesteld om tot en met 19 oktober 2020 de aanvraag aan te vullen. Wij hebben de aanvullende gegevens ontvangen op 16 oktober 2020. Na bestudering van de op 16 oktober 2020 aangevulde aanvraag zijn wij tot de conclusie gekomen dat deze nog altijd onvoldoende gegevens bevatte om een beoordeling van die aspecten waarvoor de ontheffing benodigd is te maken. Daarom hebben wij u op 28 oktober 2020 voor een tweede maal in de gelegenheid gesteld de aanvraag aan te vullen. Hiervoor is een termijn gesteld tot en met 17 november 2020. Wij hebben de aanvullende gegevens ontvangen op 16 november 2020.

Wij zijn van oordeel dat de aanvraag (na ontvangst van de aanvullende gegevens) voldoende informatie bevat voor een beoordeling van die aspecten waarvoor een ontheffing benodigd is.

De termijn voor het nemen van het besluit is tweemaal opgeschort:

- vanaf 30 september 2020 tot 16 oktober 2020;
- vanaf 29 oktober tot 16 november 2020.

De aanvraag is op 16 oktober 2020 en 16 november 2020 verder in behandeling genomen.

Uw cliënt is voornemens om vossen te doden met behulp van het geweer, nachtzicht apparatuur, warmtebeeld en warmtebeeld richtkijker en een lichtbron in de periode tussen zonsondergang en zonsopkomst in een cirkel van 30 km rondom het biologisch leghennenbedrijf Van de Louisa in de periode van 18 december 2020 tot 18 december 2050.

A2. Noodzaak voor ontheffing

Faunabeheerplan

De bestrijding van schadeveroorzakende dieren geschiedt overeenkomstig een faunabeheerplan opgesteld door een faunabeheereenheid (artikel 3.12, eerste lid Wet natuurbescherming). Het faunabeheerplan waarin beheer van de vos is uitgewerkt en dat geldt vanaf het moment dat de ontheffing geldig is, is het Faunabeheerplan Vos 2020-2025, van de Faunabeheereenheid Zeeland.

De activiteit waarvoor u ontheffing aanvraagt is niet met het huidige faunabeheerplan onderbouwd. Op grond van artikel 3.17, vijfde lid van de Wet natuurbescherming kan echter, in afwijking van artikel 3.12, eerste lid en artikel 3.17, tweede lid, Wnb, een ontheffing ook aan een wildbeheereenheid of aan anderen dan een faunabeheereenheid worden verleend, indien de noodzaak ontbreekt voor verrichting van de handelingen door tussenkomst van een faunabeheereenheid.

Wij zijn van mening dat deze noodzaak ontbreekt omdat hier sprake is van een specifieke vorm van bedrijfsvoering binnen een beperkt gebied waarvoor ontheffing wordt gevraagd. Ook geldt alleen voor dit bedrijf dat het inzetten van het preventieve middel van vossenwerende afrastering onevenredig kostbaar is. Er is geen reden deze ontheffing te verlenen voor het gehele gebied en alle leghennenbedrijven binnen het faunabeheerplan.

Uit de aanvraag blijkt dat uw cliënt voornemens is om in afwijking van artikel 3.16, lid 1, onder a, Bnb het geweer te gebruiken tussen zonsondergang en zonsopkomst en in afwijking van artikel 3.13, lid 4, Bnb het geweer te voorzien van een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten. Ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom.

Voor antwoord op de vraag of op grond van de Wnb een ontheffing verleend kan worden, dient gekeken te worden of voldaan wordt aan de eisen zoals deze in de wet zijn gesteld:

In artikel 3.10, lid 1, van de Wnb is aangegeven dat het verboden is om van nature in Nederland in het wild levende soorten als bedoeld in bijlage A en B van de Wnb te doden. De vos is een soort die hieronder valt. Het is derhalve verboden vossen opzettelijk te doden. De vos is echter op grond van artikel 3.15, lid 1 van de Wnb en artikel 3.1, van het Besluit natuurbescherming (hierna: Bnb) aangewezen als soort die in het hele land schade veroorzaakt en niet in zijn voortbestaan wordt bedreigd of dat gevaar loopt. Aan grondgebruikers wordt daarom op grond van artikel 3.1, lid 2, van de Regeling natuurbescherming (hierna: Rnb) vrijstelling verleend van de verboden zoals bedoeld in artikel 3.10, lid 1, onderdelen a en b, van de Wnb, op door de grondgebruiker gebruikte gronden of in het omringende gebied, ter voorkoming van in het lopende of daarop volgende jaar dreigende schade.

Van de vrijstelling mag gebruik gemaakt worden op grond van de volgende wettelijke belangen (artikel 3.15, lid 6 onder c, van de Wnb, jo. artikel 3.1, lid 4, van de Rnb):

- Ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
- Schade aan wilde flora of fauna of natuurlijke habitats;
- Ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom.

De middelen die op grond van de landelijke vrijstelling gebruikt mogen worden zijn: geweren, honden (niet zijnde lange honden), haviken, slechtvalken en woestijnbuizerds, fretten, kastvallen, vangkooien en buidels (artikel 3.3, lid 2, van de Rnb).

Het is daarnaast verboden om het geweer te voorzien van een kunstmatige lichtbron of een voorziening om de prooi te verlichten artikel 3.13, lid 4, van de Bnb. Tevens is het verboden om het geweer te gebruiken tussen zonsondergang en zonsopkomst artikel 3.16, lid 1, onder a, van de Bnb. De door u voorgenomen activiteit heeft betrekking op deze verboden en is daarom ontheffingsplichtig.

Gedeputeerde staten (hierna: GS) kunnen ontheffing verlenen van de hierboven genoemde verboden op grond van artikel 3.26, lid 3, van de Wnb. Ontheffing wordt uitsluitend verleend wanneer voldaan is aan de voorwaarden, zoals voorgeschreven in artikel 3.10, lid 2, van de Wnb, in samenhang met artikel 3.8, lid 1, van de Wnb:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
2. Zij is nodig in het belang van:

Artikel 3.8 lid 5
a. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats; b. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom; c. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten; d. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of

voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of e. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
Artikel 3.10 lid 2 (in aanvulling op de belangen van artikel 3.8 lid 5) a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied; b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen; c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden; d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren; e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw; f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer; g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of h. h. in het algemeen belang

3. Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan in het geval van soorten van bijlage A van de Wnb.

Naast deze ontheffingsvoorwaarden is in artikel 3.26, lid 3, van de Wnb bepaald dat bij het verlenen van ontheffing van de genoemde verboden ook rekening gehouden dient te worden met de belangen van veiligheid, volksgezondheid, welzijn en milieu.

Naast de bij wet voorgeschreven voorwaarden mag de ingreep niet in strijd zijn met het provinciaal beleid. GS verlenen voor de ingreep alleen een ontheffing, wanneer uit het aanvraagformulier en de daarbij behorende stukken de zekerheid is verkregen dat de ingreep voldoet aan de voorwaarden waarop een ontheffing kan worden verleend.

U gaat in uw ontheffing aanvraag in op de eventuele noodzaak van uw activiteiten op de beschermde soorten. Uw aanvraag betreft het gebruik van het geweer, nachtzicht apparatuur, warmtebeeld en warmtebeeld richtkijker en een lichtbron in de periode tussen zonsondergang en zonsopkomst in verband met de bestrijding van de vos en bevat een onderbouwing ten aanzien van het wettelijke belang waaruit blijkt dat ingrijpen noodzakelijk is en een onderbouwing van andere bevredigende oplossingen waaruit blijkt dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn om schade te voorkomen, en een onderbouwing waaruit blijkt dat er geen afbreuk wordt gedaan van de gunstige staat van instandhouding van de soort, zoals bedoeld in de voorwaarden genoemd in artikel 3.8, lid 5, Wnb, in samenhang met artikel 3.10, lid 2, van de Wet natuurbescherming.

Naar ons oordeel bevat uw ontheffingsaanvraag en de daarbij gevoegde stukken, op detail aangevuld met kennis en expertise die binnen de Provincie Zeeland beschikbaar is, de benodigde objectieve informatie om de voorgenenomen ingreep te kunnen beoordelen.

A3. Bevoegd gezag

GS van de provincie waarin de aangevraagde handeling plaatsvindt, zijn op grond van artikel 1.3, lid 1, van de Wnb het bevoegde gezag om op de ontheffingsaanvraag te besluiten. De handelingen vinden geheel binnen de grenzen van de provincie Zeeland plaats. GS van Zeeland zijn daarom bevoegd om op uw aanvraag een besluit te nemen. Er vinden geen handelingen plaats buiten de grenzen van de provincie Zeeland, waardoor instemming van GS van andere provincies niet aan de orde is.

De aangevraagde handelingen hebben geen nadelige gevolgen voor vogels, dieren of planten van soorten die zich bevinden in een andere provincie, waardoor instemming van GS van andere provincies niet aan de orde is.

A4. Procedure

De ontheffingenprocedure is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5, artikel 5.1, van de Wnb. Op uw aanvraag is de reguliere procedure uit hoofdstuk 4 van de Awb van toepassing.

Van het besluit tot het verlenen van een ontheffing zal mededeling worden gedaan op de website van de provincie Zeeland, <https://www.zeeland.nl/publicaties-en-bekendmakingen/wet-natuurbescherming-overzicht-reguliere-besluiten>.

Tegen dit besluit staat bezwaar open zoals onder "Rechtsmiddelen" is aangegeven.

A5. Activiteit

De aangevraagde activiteit betreft het doden van vossen tussen zonsondergang en zonsopkomst met behulp van het geweer, nachtzicht apparatuur, warmtebeeld en warmtebeeld richtkijker en een lichtbron of enig ander instrument om in de nacht te schieten. Hiervoor is aan Van de Louisa biologisch leghennenbedrijf in Nieuw Namen niet eerder een ontheffing verleend.

Wettelijk belang: De ontheffing is volgens uw aanvraag nodig ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren.

B. Toetsing

B1. Toetsingskader

Voor iedere ingreep die niet is vrijgesteld van de noodzaak voor ontheffing, moet het bevoegd gezag beoordelen of ontheffing kan worden verleend van de verbodsbepalingen op grond van artikel 3.1 t/m 3.10, van de Wnb. Uw ontheffingsaanvraag betreft een aanvraag in het kader van artikel 3.10, lid 1, van de Wnb. GS verlenen alleen een ontheffing als aan de in artikel 3.10, van de Wnb genoemde voorwaarden is voldaan.

B2. Beoordeling van het wettelijk kader

Uit de aanvraag blijkt dat uw cliënt voornemens is om in afwijking van artikel 3.10, lid 1 van de Wnb. vossen te doden met behulp van het geweer, nachtzicht apparatuur, warmtebeeld en warmtebeeld richtkijker en een lichtbron of enig ander instrument om in de nacht te schieten tussen zonsondergang en zonsopkomst. Dit maakt dat er beoordeeld moet worden of er voldoende is aangetoond dat:

1. er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is;
2. er een wettelijk belang is op grond waarvan ontheffing kan worden verleend;
3. de aangevraagde ingreep geen afbreuk doet **aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan;**

Er bestaan geen andere bevredigende oplossingen

Ontheffing van de verboden in de Wnb geven wij pas als er geen andere bevredigende oplossing bestaat. Het gebruik van de landelijke vrijstelling zien wij tevens als een andere bevredigende oplossing. Voor de vraag of er andere bevredigende oplossingen zijn is het derhalve van belang of gebruik gemaakt is van de landelijke vrijstelling om vossen te vangen en doden. Daarnaast is het van belang of er effectieve, preventieve middelen en methoden zijn om schade te voorkomen. De Wnb gaat uit van het standpunt dat het voorkomen van schade beter is dan het bestrijden. Ook ons eigen provinciale beleid hebben wij op dit uitgangspunt gebaseerd.

De middelen die toegestaan én geschikt zijn voor het bestrijden van vossen op basis van de landelijke vrijstelling zijn het geweer en kastvallen/vangkooien.

In de aanvraag is aangegeven dat door de jagers die betrokken zijn bij de schadebestrijding van biologisch leghennenbedrijf Van de Louisa in 2019 24 vossen zijn gedood. U geeft aan dat gebruik van het geweer tussen zonsopgang en zonsondergang niet volstaat om de actuele schade te verminderen.

In de aanvraag staat beschreven dat er een afrastering rond het gehele perceel is geplaatst. Tijdens het locatiebezoek op 22 september 2020 heeft u aangegeven dat de vos het uitloopterrein voor de leghennen betreedt door over de afrastering te klimmen of onder de afrastering door te kruipen. Verder geeft u bij de aanvraag aan gebruik te maken van twee kantelvallen (Krefelder fuchsfalle), loederputten en worden er geweerschoten gelost. Ook worden de kippen 's avonds zo veel mogelijk in de stal gehouden. U geeft echter aan dat het met 33.000 kippen onmogelijk is om ze allemaal in de stal te krijgen. Dit is mede ingegeven door de aard van de bedrijfsvoering. Als biologisch leghennenbedrijf worden de kippen niet verplicht op gehokt.

U geeft aan dat ondanks de hiervoor genoemde preventieve maatregelen er gemiddeld per nacht 3 à 4 kippen gedood worden door de vos.

In uw aanvraag gaat u in op de mogelijkheid om een vossenwerend raster te plaatsen. Een goed functionerend vossenraster ziet de Provincie als een structurele manier om schade door vossen aan landbouwdieren, zoals leghennen, te voorkomen.

U stelt dat het plaatsen van een vossenraster onredelijk hoge kosten met zich meebrengt. Ter onderbouwing stelt u dat de afrastering enkele kilometers lang moet zijn. Dat gezien de biologische aard van uw bedrijfsvoering een heg van ongeveer 3,5 meter hoog vereist is. Dat om het huidige hekwerk te verwijderen de bestaande heg welke in het hekwerk vergroeid is ook verwijderd moet worden en hier hoge kosten aan verbonden zijn. Dat de aarde op de plaats waar het nieuwe hekwerk en heg geplaatst moet worden gedurende enkele maanden op natuurlijke wijze dient in te klinken alvorens herplaatsing kan plaatsvinden. Dat u gedurende deze periode geen kippen binnen het bedrijf kunt houden. Dat de kosten die aan een nieuw hekwerk verbonden zijn onevenredig hoog zijn ten opzichte van de gelede schade. Dat hierbij ook de kosten voor de heg zonder welke u niet kunt voldoen aan de biologische kwaliteitseisen voor het keurmerk 'kontrollierte alternative Tierhaltungsformen' (hierna, KAT) opgeteld dienen te worden. U heeft voor alle voorgaand beschreven werkzaamheden en materialen facturen opgevraagd en ter onderbouwing bij uw aanvraag gevoegd.

Elektrificeren van het hekwerk is geen optie in verband met de in het hekwerk ingegroeide heg. Hierdoor zou te veel spanning weg vloeien. Eveneens is het u verboden op grond van het KAT voor leghennenhouderij bedrijven om in het kader van dierenwelzijn een geëlektrificeerd hekwerk te hebben.

Conclusie

Gelet op het bovenstaande zijn wij van mening dat de kosten voor vervangen van het huidige raster door een vossenkerend raster zodanig hoog zijn dat wij die in redelijkheid en billijkheid niet van u mogen vragen. Tevens is gebleken dat zoveel als mogelijk gebruik is gemaakt van de landelijke vrijstelling van het verbod om vossen te doden tussen zonsopgang en zonsondergang. Daarmee is voldoende aannemelijk dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Wettelijk belang

U vraagt ontheffing aan in het belang van het voorkomen van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom (biologische leghennen).

In de aanvraag heeft u aangegeven dat de vos schade toebrengt aan bedrijfsmatig gehouden leghennen. De aard van de schade betreft volgens het aanvraagformulier het doden van kippen door de vos. Volgens de bij uw aanvraag bijgevoegde brief worden er dagelijks 3 à 4 kippen door de vos gedood. U geeft aan dat dit op jaar basis zorgt voor een schade van €14.270,-

Conclusie

Gelet op het bovenstaande is voldoende aannemelijk dat er sprake is van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderij, bossen, visgronde, wateren of andere vormen van eigendom. De aanvrager heeft voldoende aannemelijk gemaakt dat er een wettelijk belang in het geding is.

Staat van instandhouding van de vos

Uit populatiedynamische gegevens blijkt dat de vos een levensvatbare component is van het natuurlijke habitat waarin hij voorkomt en dit op basis van de aantallen nog op lange termijn zal blijven.

Zo is de landelijke trend van het aantal getelde vossen in het NEM-meetnet Dagactieve Zoogdieren al sinds 1994 min of meer stabiel. In Zeeuws-Vlaanderen, waar Van de Louisa biologisch leghennenbedrijf ligt, tellen de Wildbeheereenheden al sinds 2010 vossen. De trend laat een gestage toename zien.

Het habitat zal door betreffende activiteit niet worden verkleind en dat er daardoor voldoende mogelijkheden blijven om de populatie van de vos lokaal op lange termijn in stand te houden. De ontheffing geldt daarnaast uitsluitend voor een beperkt gebied en wordt voor een beperkte periode verleend.

Conclusie

Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Middelen

Gebruik lokgeluiden

Ontheffing wordt gevraagd om vossen te doden tussen zonsondergang en zonsopgang met gebruik van lokgeluiden. Het gebruik van lokgeluiden is als middel passend bij populatiebeheer van een vossenbestand in een bepaald gebied. De aanvraag ziet toe op schadebestrijding waarbij in verjaging van de vos om schade te voorkomen met ondersteunend afschot de insteek is. Het inzetten van lokgeluiden tijdens de jacht in het kader van schadenbestrijding is niet passend bij het doel van de jacht. De ontheffing wordt op dit onderdeel geweigerd.

Gebruik geweer

Ontheffing wordt gevraagd om de vossen te doden tussen zonsondergang en zonsopgang met gebruik van het geweer. Het geweer is een doeltreffend middel om vossen mee te doden of verjagen.

Gebruik kunstmatige lichtbron/ voorziening om de prooi te verlichten

Ontheffing wordt gevraagd om bij de jacht op vossen gebruik te mogen maken van een kunstmatige lichtbron of enige voorziening om de prooi te verlichten. Het gebruik van verlichting tijdens de jacht is een middel waarmee de prooi effectief gespot en gestopt kan worden. De vos zal immers een moment stil staan wanneer het licht aan gaat. Dit stelt de jager kort in de gelegenheid een goed schot te lossen. Hiermee wordt de kans op een gemist of niet dodelijk schot geminimaliseerd. Daarnaast kan gesteld worden dat in het kader van veiligheid de jager door middel van een lichtbron kan inschatten of er ook mensen in het gebied aanwezig zijn.

Gebruik vizier met beeldomzetter en een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten

Ontheffing wordt gevraagd om bij de jacht gebruik te mogen maken van een vizier met beeldomzetter en een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten. Voorgaand genoemde middelen stellen de jager in staat effectief de vos te bejagen waarbij de kans op een gemist of niet direct dodelijk schot tot een minimum beperkt wordt.

Omvang afschotgebied

U vraagt ontheffing om schade te bestrijden in een gebied van 30km rondom biologisch leghennenbedrijf Van de Louissa te Nieuw-Namen. Schadebestrijding dient doorgaans daar plaats te vinden waar de schade optreedt of op kan treden. In het geval van uw aanvraag zijn dat de stallen en uitloopgebieden van de leghennen. Deze bevinden zich tijdens een deel van het jaar in een vossenterritorium. Waar de grenzen liggen van dat territorium is onbekend. Daarom wordt, om praktische redenen in afwijking van de aanvraag, gebruik van de ontheffing toegestaan in een gebied rondom de stallen ter grootte van een normaal territorium van vossen (zie voorschrift 2). Territoria variëren in Nederland meestal van 100 tot 400 hectare, volgens de Zoogdierverseniging. We gaan uit van de voorzichtige schatting van 400 hectare. Dat levert een cirkel rondom de stallen op met een radius van (afgerond) 1 kilometer. Op de bij dit besluit behorende kaart in Onderdeel 3 van dit besluit(bijlage 1) is aangegeven waar de grens ongeveer ligt. Houdt u er rekening mee, dat u schriftelijke toestemming nodig hebt van de grondgebruiker om gebruik te mogen maken van de ontheffing (voorschrift 3).

Periode ontheffingverlening

U vraagt ontheffing aan voor de periode van 1 januari 2020 tot en met 31 december 2050. GS verlenen in beginsel ontheffing voor de bestrijding van actuele schade in het lopende jaar en de dreigende schade in het daarop volgende jaar. Het is aannemelijk dat de territoria van geschoten vossen snel weer worden opgevuld en dat de dreiging van schade daarom niet snel zal veranderen. Wel vinden we het van belang om de noodzaak en effectiviteit van de ontheffing te kunnen evalueren. Drie jaar is minimaal nodig om een goede evaluatie uit te kunnen voeren. Daarom verlenen wij u voor drie jaar ontheffing ter voorkoming van schaden aan leghennen, om gedurende de nacht de vos in de directe nabijheid van biologische leghennenbedrijf Van de Louisa te verjagen met ondersteunend afschot.

C. Zienswijzen

Wij hebben u in het kader van artikel 4:7, lid 1, van de Awb op 15 december 2020 in de gelegenheid gesteld om op 15 december 2020 uw mondelinge zienswijze namens uw cliënt over de voorgenomen gedeeltelijke afwijzing bij ons naar voren te brengen. U heeft van deze gelegenheid gebruik gemaakt door de volgende zienswijze bij ons naar voren te brengen.

Het gebied waarin de ontheffing gebruikt mag worden bestaat uit grote open percelen landbouw grond. Wanneer hier 's nachts een vos gespot wordt kan dit op grote afstand zijn. Bijvoorbeeld 200 meter. Het is dan haast onmogelijk om een goed schot te lossen waarmee de vos gedood kan worden. Het inzetten van lok geluiden is dan wenselijk om de vos dichterbij de jager toe te lokken, zodat deze een beter schot kan lossen. Dit verkleint de kans op een gemist schot en ook de kans dat de vos niet in een keer dodelijk getroffen wordt.

Reactie:

Het gebruik van lokgeluiden tijdens de jacht op vossen is een middel dat niet passend is bij het doel van de ontheffing, namelijk schadebestrijding. Doel van de ontheffing is om gedurende de nacht vossen te verjagen met als ondersteuning afschot. Wanneer een vos zich voor de jager nog op een te grote afstand bevindt om een dodelijk schot te lossen dan kan de jager er voor kiezen de vos wel te verjagen al dan niet door het lossen van een waarschuwingsschot.

Wij zijn van mening dat het inzetten van lokgeluiden passend is in het kader van het beperken van de omvang van populatie (populatiebeheer). Hiervan is met deze ontheffing uitdrukkelijk geen sprake. Populatiebeheer vindt planmatig en gebiedsgericht plaats op basis van een faunabeheerplan. Ontheffingen voor het beperken van de omvang van een populatie worden derhalve verleend aan een faunabeheereenheid (artikel 3.17, lid 2, van de Wnb).

D. Conclusies

U heeft voldoende aannemelijk gemaakt dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat en dat de ingreep nodig is in het belang van het voorkomen van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom.

Daarnaast heeft u voldoende aannemelijk gemaakt dat er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populatie van de habitatrichtlijnsoort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan. Het verlenen van de ontheffing levert evenmin strijdigheid op met het provinciaal beleid.

Wij zijn daarom van oordeel dat de ontheffing onder oplegging van voorschriften (onderdeel 1) gedeeltelijk kan worden verleend.

E. Overige regelgeving

Bij de beoordeling van onderhavige aanvraag zijn andere aspecten dan gerelateerd aan de Wnb, hoofdstuk 3 Soortbescherming en de daarbij behorende regelgeving niet betrokken. Mogelijk zijn er voor de ingreep waarop de aanvraag betrekking heeft nog andere bepalingen van de Wnb van toepassing.

Wij wijzen u er wellicht ten overvloede op dat het kan zijn dat voor het uitvoeren van de ingreep alsnog een vergunning en/of ontheffing en/of melding op grond van andere hoofdstukken van de Wnb, of op grond van andere wet- en regelgeving vereist kan zijn.

Zorgplicht:

Onder de Wnb geldt de zorgplicht voor alle in het wild levende dieren. De zorgplicht houdt in dat u ingrepen die nadelig kunnen zijn voor Natura 2000-gebieden, alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving, in redelijkheid zo veel mogelijk nalaat of maatregelen neemt om onnodige schade te voorkomen.

Bijlage 1.
Locatie waar activiteiten mogen plaatsvinden

Bijlage 2.

Model meldingsformulier

Voor het gebruik van ontheffing Wet natuurbescherming

Kenmerk ontheffing : <kenmerk>

Geldigheid ontheffing (datum) : <datum> t/m <datum>

Voor het doden/vangen van (diersoort) : <soort>

Periode gebruik ontheffing

Tijdens de periode dat gebruik gemaakt wordt van de ontheffing (hieronder in te vullen), dienen de in de ontheffing aangegeven aanvullende preventieve maatregelen duidelijk zichtbaar op de percelen aanwezig te zijn en de in de ontheffing aangegeven middelen (indien van toepassing), dienen tijdens deze periode in werking gesteld te zijn.

Van de ontheffing wordt gebruik gemaakt

van (datum) :

tot (datum) :

op het perceel* :

* Indien de ontheffing voor meerdere percelen is verleend, tevens aangeven op welk perceel/welke percelen gebruik van de ontheffing wordt gemaakt.

Indien gedurende de geldigheid van de ontheffing meerdere keren gebruik van de ontheffing wordt gemaakt dient dit opnieuw te worden gemeld.

Plaats van handelen

Bij dit formulier dient een topografische kaart 1: 25000 gevoegd te worden (verplicht) met daarop aangegeven, de percelen waarop gebruik gemaakt zal worden van de ontheffing.

Houder van de ontheffing

Naam :

Adres :

Postcode en woonplaats :

Gebruikers van de ontheffing

Naam (gebruiker 1) :

Adres :

Postcode en woonplaats :

Naam (gebruiker 2) :

Adres :

Postcode en woonplaats :

De houder van de ontheffing dient, alvorens daadwerkelijk van de ontheffing gebruik gemaakt kan worden, dit formulier volledig in te vullen alsmede een topografische kaart bij te voegen en tenminste 24 uur voor aanvang van het gebruik van de ontheffing, naar het volgende adres te sturen of te mailen aan:

RUD-Zeeland

t.a.v. handhaving groen

Postbus 35

4530 AA Terneuzen

Email: handhaving.groen@rud-zeeland.nl

Bijlage 3.

Model rapportageformulier

Nr	Naam Ontheffing gebruiker	datum waar op ontheffing wordt gebruikt	tijdstip waarop ontheffing wordt ge- bruikt	middel dat wordt gebruikt **	adressering perceel waar ontheffing wordt gebruikt (evt. gewas)	opp.perceel waar ont- heffing wordt gebruikt	preventieve maatregelen die zijn getroffen	aantal bemach- tigde dieren	soort
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
11									
12									

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

Aanvraag Wet Natuurbescherming - Basismodule

U wilt een activiteit, plan of project uitvoeren waarbij u mogelijk in aanraking komt met bomen, beschermde plant- en diersoorten en/of Natura 2000-gebieden. Met dit formulier kunt u een vergunning en/of ontheffing aanvragen of een melding indienen in het kader van de Wet natuurbescherming.

Heeft u de checklist ingevuld?

Er zijn drie soorten checklists beschikbaar (gebiedenbescherming, soortenbescherming en houtopstanden).

Een ingevulde checklist geeft antwoord op de vraag of u een vergunning en/of ontheffing moet aanvragen.

Het is uw eigen verantwoordelijkheid om de juiste toestemmingen aan te vragen. Aan het einde van dit formulier dient u te verklaren dat u de checklists hebt doorlopen.

Juiste bevoegd gezag

Controleer voordat u een aanvraag/melding indient of de Provincie Zeeland het bevoegd gezag is om uw aanvraag te beoordelen.

Juiste provincie

Wanneer de locatie van uw project of de handeling die wordt gerealiseerd zich bevindt binnen de provincie Zeeland, dan is de Provincie Zeeland het juiste bevoegd gezag.

Als het project of handelingen tevens nadelige gevolgen heeft op een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied, dan wel vogels, dieren of planten van soorten die beschermd worden door de Wet natuurbescherming die zich bevinden in een andere provincie, dan zal door de provincie Zeeland overeenstemming plaatsvinden met deze andere provincie. Dit is ook het geval als het project of de handeling in verschillende provincies plaatsvindt. Als het project of de handeling in hoofdzaak zich bevindt in de provincie Zeeland, is de provincie Zeeland het bevoegd gezag. De aanvraag voor een vergunning en/of ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming wordt alsnog ingediend bij de provincie waar het project of de handeling (in hoofdzaak) plaatsvindt.

Voor de volledige weergave van de categorieën van handelingen en projecten, en handelingen en projecten die geheel of gedeeltelijk plaatsvinden in of gevolgen voor deze aangewezen categorieën van gebieden wijzen wij naar het Besluit natuurbescherming.

Juiste formulier(en)

Voor het indienen van een aanvraag voor een vergunning en/of ontheffing of een melding op grond van de Wet natuurbescherming dient u altijd deze basismodule in te vullen in combinatie met één of meerdere (sub)modules.

Welke (sub)modules u dient in te vullen is afhankelijk van welke verbodsbepalingen worden overtreden.

De modules zijn als volgt:

- Module 1A Gebiedsbescherming Stikstof
- Module 1B Gebiedsbescherming overige effecten
- Module 2A Soortenbescherming bij Ruimtelijke ingrepen
- Module 2B Soortenbescherming bij Jacht- en Schadebestrijding
- Module 3 Houtopstanden

Let op: In deze module en de vervolgm modules wordt gevraagd om bijlagen bij de aanvraag toe te voegen.

Probeer de bestandsgrootte van de bestanden zo klein mogelijk te houden.

Formulieren worden namelijk per mail verzonden en daarbij mag de totale bestandsgrootte niet groter zijn dan 13 Mb.

1. SOORT AANVRAAG/MELDING

Kruis aan voor welk onderdeel u een aanvraag/melding indient
Schadebestrijding (vul na de basismodule ook module 2b schadebestrijding in)

2. CONTACTGEGEVENS

Contactgegevens van de initiatiefnemer

Naam organisatie / bedrijf:

van de Louisa

Adres:

Arenbergstraat 4

Postcode:

4568PD

Woonplaats:

Nieuw-Namen

Postadres:

Postcode:

Woonplaats:

Contactpersoon

Voorletter(s)

J

Tussenvoegsel(s)

Achternaam:

J

Telefoonnummer:

J

E-mailadres:

info@vandelouisa.nl

Uniek bedrijfsnummer (UBN): (voor zover van toepassing)

J

Maakt u gebruik van een adviseur?

Ja

Heeft u voor uw plan, project of activiteit ook een omgevings- of milieuvergunning nodig?

Nee

2. CONTACTGEGEVENS

Contactgegevens van de adviseur

Naam organisatie / bedrijf:

Adres:

Postcode:

Woonplaats:

Postadres:

Postcode:

Woonplaats:

Contactpersoon

Voorletter(s)

Tussenvoegsel(s)

Achternaam:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

 @gmail.com

3. ACTIVITEITEN

Geef een korte beschrijving van uw voorgenomen activiteiten.
Vermeld ook de periode waarin de activiteit plaats zal vinden

Jaar rond bestrijden en doden van vos (ook tussen zonsondergang en zonsopkomst met behulp van lichtbak, warmtebeeld camera, warmtebeeld richtkijker) ivm het predateren van kippen op een biologisch kippenbedrijf met vrije uitloop.

Op welke locatie of locaties worden de activiteiten uitgevoerd?

Arenbergstraat 4, Nieuw-Namen

4. BIJLAGEN

Checklist bijlagen

Kruis aan welke bijlagen u meestuurt. Verplicht voor zover van toepassing.

Kopie van het legitimatiebewijs van de aanvrager

Ondertekend machtigingsformulier als u iemand wilt machtigen om de vergunning / ontheffing voor u aan te vragen

Kopie legitimatiebewijs

☐

Uittreksel Kamer van Koophandel

☐

Machtigingsformulier

☐

Overige relevante bijlage

☐

5. SAMENHANGENDE BESLUITEN

Samenhang met andere besluiten

Welke van de volgende besluiten of rapportages zijn benodigd voor uitvoering van het project?

U bent voornemens om de toestemming(en) inzake de Wet natuurbescherming:

Module 1. Gebiedenbescherming aan te laten haken bij de aanvraag
Omgevingsvergunning

Nee

Module 1. Gebiedenbescherming als zelfstandige vergunning en/of ontheffing o.g.v.
de Wet natuurbescherming aan te vragen

Nee

Module 2. Soortenbescherming aan te laten haken bij de aanvraag
Omgevingsvergunning

Nee

Module 2. Soortenbescherming als zelfstandige vergunning en/of ontheffing o.g.v.
de Wet natuurbescherming aan te vragen

Ja

Toelichting:

6. ONDERTEKENING

U staat op het punt om uw aanvraag/melding Wet natuurbescherming definitief te maken.

Wij attenderen u erop dat u als initiatiefnemer altijd zelf verantwoordelijk bent voor het indienen van een correcte aanvraag/melding.

U bent verplicht om onderstaande verklaringen af te leggen middels een vinkje:

Alle gegevens naar waarheid te hebben verstrekt;

Bekend te zijn met het feit dat bij wijziging in de omstandigheden die van belang zijn voor de beoordeling van de aanvraag of het verzoek, dit zo spoedig mogelijk doorgegeven dient te worden aan de provincie Zeeland (natuurbeschermingswet@zeeland.nl) onder vermelding van het nummer waaronder de aanvraag of het verzoek in behandeling is;

Dat de aanvrager alle gewenste inlichtingen met betrekking tot de voor de beoordeling en controle benodigde gegevens terstond en naar waarheid zal verstrekken aan de met behandeling en controle van de aanvraag en vergunning belaste ambtenaren.

Naam

Datum ondertekening

16-10-2020

Plaats

Terneuzen

Functie / hoedanigheid ondertekenaar

Schadebestrijder

Machtiging

Ja

Machtiging toevoegen

Handtekening

Let op: u heeft nu de basismodule ingevuld. U moet een andere module invullen!

Bij het verzenden van de aanvraag wordt deze digitaal gestuurd naar Provincie. De initiatiefnemer ontvangt het formulier als pdf per mail.

U dient het formulier te printen en te ondertekenen. Een niet ondertekende aanvraag is namelijk onvolledig. Indien ontbrekende gegevens niet (tijdig) worden aangeleverd, zal de aanvraag mogelijk buiten verdere behandeling worden gelaten.

De ondertekende aanvraag kan per post worden gezonden naar:

Gedeputeerde staten van Zeeland
Afdeling Personeel, Omgeving en Juridische Zaken (POJZ), team
natuurbescherming
Postbus 6001
4330 LA MIDDELBURG

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

Aanvraag Wet Natuurbescherming - Module 2B

Schadebestrijding

Let op: u dient ook altijd de [basismodule](#) in te vullen als onderdeel van uw aanvraag.

Algemeen

Voordat u dit aanvraagformulier invult, dient u eerst na te gaan of er voor uw activiteit reeds ontheffing is verleend aan de Faunabeheereenheid Zeeland.

Het kan ook zijn dat er een landelijke dan wel provinciale vrijstelling geldt.

Meer over reeds afgegeven ontheffingen en eventuele vrijstellingen leest u op

<https://www.zeeland.nl/vergunningen-en-ontheffingen/soortenbescherming>.

Let op: u vult dit formulier in per soort.

Wilt u voor meerdere soorten ontheffing aanvragen? Aan het eind van het formulier wordt u gevraagd of u nog een soort wilt invoegen en kunt u alle vragen nogmaals doorlopen.

1. Soorten en verbodsbepalingen

Voor welke soort wordt een ontheffing aangevraagd?

Geef daarbij aan welke verbodsbepaling(en) van toepassing is (of zijn)

Soort

Vos

Beschermingsregime /
verbodsbepalingen

Soorten genoemd in bijlage A en B van de Wnb

Art. 3.10 in hun natuurlijke
verspreidingsgebied, opzettelijk

doden

Art. 3.10 vaste voortplantings- of
rustplaatsen, opzettelijk

Art. 3.10 vaatplanten, opzettelijk

Betreft het een soort die gedurende
een beperkte periode van het jaar vrij
bejaagbaar is?

Nee

2. Belangen

Op grond van welk belang wordt een ontheffing aangevraagd?

Andere soorten (artikel 3.10 Wnb)

Ter voorkoming van ernstige schade aan met name de

gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom

Welke van onderstaande situaties is volgens u aan de orde? Beide mogelijkheden aankruisen is mogelijk.

Er is reeds sprake van belangrijke/ernstige schade.

Verwacht wordt, mede gezien de ervaringen uit het verleden, dat belangrijke/ernstige schade zal optreden.

Indien er naar uw mening of die van de grondgebruiker reeds sprake is van belangrijke/ernstige schade, geef dan hieronder aan:

Op welk(e) gewas(sen) deze schade betrekking heeft.

Vos komt snacht kippen doden

De aard van de schade (bijv. vertrappings-, vraat- of vervuilingsschade).

Doden van kippen door vos

Of de schade gemeld is bij BIJ12, unit Faunafonds

Nee

Zo nee, waarom niet?

Nee, niet gemeld want BIJ12 keert geen schadevergoeding uit voor vrijgestelde soorten; tevens betreft het geen gewas schade

Indien er onvoldoende ruimte beschikbaar is kunt u hiervoor een extra bijlage toevoegen

Of de schade groter dan € 250,- per geval is

Ja

zo ja, voeg een verklaring van de grondgebruiker bij de aanvraag en onderbouw de belangrijke schade door middel van een rapport van een door BIJ12, unit Faunafonds goedgekeurd taxatiebureau.

Verklaring van de grondgebruiker

75849048_5838176_Grond_gebruiker_verklaring.pdf

Rapport taxatiebureau

Wat is de totale oppervlakte aan schadegevoelig gewas waarvoor een ontheffing noodzakelijk wordt geacht en in welke periode is het gewas schadegevoelig?

Gewas(groep)	Oppervlakte	Periode schadegevoelig van	Periode schadegevoelig t/m	Regel toevoegen
nvt betreft schade door vos aan kippen		van 01-01-2020	t/m 31-12-2020	☐

Geef hieronder een omschrijving van de dreigende soort schade die u verwacht, waardoor schadebestrijding noodzakelijk is.

Geef duidelijk aan:

Op welk(e) gewas(sen) deze schade betrekking heeft.

Geen gewas, maar doden van kippen door vos

De aard van de schade (bijv. vertrappings-, vraat- of

nvt

vervuilingsschade).

Of de dreigende schade **Ja**
groter dan € 250,- per geval
is

Zo ja, onderbouw dit zo mogelijk met historische gegevens.

Verklaring van de
grondgebruiker

75849048_5838177_Grond_gebruiker_verklaring.pdf

Rapport taxatiebureau

Wat is de totale oppervlakte aan schadegevoelig gewas waarvoor een ontheffing noodzakelijk wordt geacht en in welke periode is het gewas schadegevoelig?

Gewas(groep)	Oppervlakte	Periode schadegevoelig van	Periode schadegevoelig t/m	Regel toevoegen
nvt betreft schade door vos aan kippen		van 01-01-2020	t/m 31-12-2020	☐

3. Middelen

Welke middelen gaat u gebruiken bij het vangen en/of doden?
Lees eerst aandachtig de toelichting

Geweer
Lokgeluiden
Kunstmatige lichtbronnen
Overig

Waarom moet dit middel
ingezet worden?

Huidige toegestane middelen geven
onvoldoende resultaat. Vos is 'snachts
voornamelijk actief. Verzoek tot doden van vos
met geweer tussen zonsondergang en
zonsopgang met behulp van nachtzicht
apparatuur, lichtbak, warmtebeeld

gebruik hiervan is alleen toegestaan als u beschikt over een geldige jachtakte

Type

Hagel en kogel geweer

Kaliber

12, 20, 22-250, 7x64, .243,
30.06, 8x57

Lijst jachtaktehouders die als
ontheffinggebruiker
optreden

75849048_5838179_Lijst_Jachtakte_houders.docx

Overig, te weten

4. Andere bevredigende oplossing

Afweging alternatieven

Voor alle beschermde soorten geldt dat aangetoond moet worden dat er geen andere bevredigende oplossing (alternatief) is

voor de door u geplande activiteit, die minder schade oplevert voor de betreffende soort.

Welke preventieve maatregelen zijn en/of zullen worden getroffen om schade te voorkomen?
Geef ook aan in welke frequentie deze middelen worden ingezet.

Maatregelen

Visuele middelen

Akoestische middelen

Afscherming

Afleidende middelen/aanbieden alternatief voedsel

Overig

Visuele middelen, te weten

menselijke aanwezigheid en dagelijkse inspectie van stallen en weide

Visuele middelen, frequentie

dagelijks

Waarom is naar uw mening het effect van visuele middelen onvoldoende en (schade)bestrijding als aanvullend middel noodzakelijk?

de vos blijft terug komen en kippen predateren

Akoestische middelen, te weten

geweerschot

Akoestische middelen, frequentie

3-4x per week

Waarom is naar uw mening het effect van akoestische middelen onvoldoende en (schade)bestrijding als aanvullend middel noodzakelijk?

de vos blijft terug komen en kippen predateren

Afscherming, te weten

hekwerk rondom wei biologische kippen

Afscherming, frequentie

continue

Waarom is naar uw mening het effect van afscherming onvoldoende en (schade)bestrijding als aanvullend middel noodzakelijk?

de vos blijft terug komen en kippen predateren

Afleidende middelen/aanbieden alternatief voedsel, te weten

loederputten met dode kippen

Afleidende middelen/aanbieden alternatief voedsel, frequentie

dagelijks

Waarom is naar uw mening het effect van afleidende middelen onvoldoende en (schade)bestrijding als aanvullend middel noodzakelijk?

de vos blijft terug komen en kippen predateren

Overig, te weten

vossen kantel val nabij en in kippen wei

Overig, frequentie	altijd
Waarom is naar uw mening het effect van overige middelen onvoldoende en (schade)bestrijding als aanvullend middel noodzakelijk?	de vos blijft terug komen en kippen predateren

Zijn er andere dan de bij de bovenstaande vraag ingevulde preventieve middelen en zo ja, waarom zijn deze niet toegepast?

Eventueel kunt u dit aangeven op een aparte bijlage	
---	----------------------

5. Staat van instandhouding

Habitatrichtlijn, Bonn en Bern en andere soorten	vos staat op landelijke vrijstelling lijst
--	---

6. Periode en locatie

Periode ontheffing

Geef aan voor welke periode ontheffing wordt gevraagd.
Beargumenteer tevens waarom u voor deze periode een ontheffing wenst.
Eventueel kunt u per gewas en/of middel verschillende periodes aangeven.
Gebruik een aparte bijlage indien de ruimte niet voldoende is.

Periode ontheffing van	Periode ontheffing t/m	gewas / middel	Regel toevoegen
van 01-01-2020	t/m 31-12-2050	vos	☐

Argumentatie	Onafdoende mogelijkheden momenteel om schade van de vos aan de kippen te voorkomen. Vos komt dagelijks langs om kip te eten
--------------	--

Voeg eventueel argumentatie toe	
---------------------------------	----------------------

Heeft u eerder een ontheffing aangevraagd voor dezelfde activiteit?
Zo ja, geef dan het nummer en het jaar van het laatst ontvangen besluit/ontheffing.

Nee

Geef een omschrijving van de locatie van het 'schadeperceel'.

Geef zo nauwkeurig mogelijk aan op een bijgevoegde topografische kaart (schaal minimaal 1 : 25.000), waar de (potentiële) schadepercelen zijn gelegen.
Op de kaart moet een duidelijk herkenningspunt aanwezig zijn.
Vangkooien en kastvallen kunnen op dezelfde topografische kaart worden aangegeven.

Hulst

7. Bijlagen

Verklaring kooiker

In voorgaande vragen heeft u al diverse bijlagen kunnen toevoegen.

Wellicht heeft u nog andere bestanden die van belang zijn voor de aanvraag. Deze kunt u hier toevoegen.

Soort bijlage

Bestand

Nog een bijlage toevoegen

☐

Wilt u nog een soort toevoegen? **Nee**

*Dit formulier moet worden geprint en worden toegevoegd aan het formulier van de basismodule.
Digitaal toegevoegde bijlagen hoeven niet op papier te worden meeverstuurd.*

*Om het formulier te kunnen printen versturen wij u uw ingevulde formulier als PDF-bijlage bij een mail.
Geef hieronder het e-mailadres op waarnaar het formulier verzonden kan worden.*

E-mailadres

A dark grey rectangular box redacting the email address, with a small blue square icon containing a white 'J' at the bottom right corner.

Dit formulier kunt u samen met het formulier Wet Natuurbescherming - Basismodule per post sturen naar:

*Gedeputeerde staten van Zeeland
Afdeling Personeel, Omgeving & Juridische Zaken (POJZ)
Postbus 6001
4330 LA Middelburg*

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

Gedeputeerde Staten van Zeeland
Afdeling Personeel, Omgeving & Juridische Zaken (POJZ)
Postbus 6001
4330 LA Middelburg

Van de Louisa
Arenbergstraat 4
4568 PD Nieuw-Namen

Nieuw-Namen, 16 November 2020

Kenmerk ZK20000231 / 20033451

Geachte

Hierbij antwoord ik op uw brief van 28 Oktober j.l. Ik zal hieronder puntgewijs uw vragen beantwoorden.

1. Op basis van onze eigen ervaring (uit het verleden) is het ons bekend dat de kosten voor het plaatsen van een hekwerk en benodigde heg erg kostbaar is. Ter onderbouwing van die inschatting hebben wij offertes opgevraagd voor het verwijderen van het huidige hekwerk inclusief huidige heg, plaatsen van een nieuw hekwerk en de kosten van de nieuwe heg en het aanplanten van de nieuwe heg (plantmateriaal moet biologisch zijn omdat wij produceren volgens SKAL richtlijnen). Hieronder treft u een samenvatting van deze kosten. In de bijlagen treft u de gedetailleerde offertes aan. Belangrijk te vermelden is dat in onderstaande kosten geen rekening is gehouden met het voorhanden zijn van de financiële middelen en gerelateerde (financierings) kosten.

a. Verwijderen en afvoeren huidige hekwerk inclusief huidige heg

De huidige heg is in het hekwerk vergroeid en zal volledig moeten worden verwijderd en afgevoerd. Offerte van MV-aannemingen in de bijlage.

Uitdoen van de struiken door kraan incl 2 mankrachten en afvoeren	€ 113.275
Klaarleggen bedding voor plaatsing van het nieuwe hekwerk	€ 4.320
Transport machines	€ 1.955
Totaal	€ 119.550

b. Nieuw Hekwerk

Eurohek te Putte heeft een offerte gemaakt voor het plaatsen van een 2 meter hoog hekwerk, schuin naar buiten gemonteerd met 3 puntdraden (totale hoogte 2,50m). 1.600 meter hekwerk a € 29,- p/m, 10 hoekpalen en 2 eindpalen a € 29,- p/s.

Onder het maaiveld moet verticaal een RVS mat geplaatst worden. Almetaal heeft hier een offerte voor gemaakt (zie bijlage). 1.600 meter x 1.2 meter = 1.920 m² aan € 14,- p/m². Plaatsing is niet inclusief maar schatten we op 4 dagen werk met een kraan en 2 dagen met 2 personen voor het plaatsen. Inschatting € 4.800.

Eurohek hekwerk incl plaatsing	€ 46.748
Almetaal RVS mat onder maaiveld	€ 26.880
Plaatsen RVS mat onder maaiveld (inschatting)	€ 4.800
Totaal	€ 78.428

Het plaatsen van het hekwerk moet gebeuren in stevige grond; na het verwijderen van het oude hekwerk en heg, moet de grond eerst inklinken. We hebben nagedacht over het geforceerd laten inklinken met bijvoorbeeld een wals machine, maar de verwachting is dat dit niet gaat omdat het huidige hekwerk geplaatst is aan de slootrand en de kans groot is dat de wals machine wegzakt in de slot. Het op natuurlijke wijze laten inklinken van de grond duurt gemiddeld 3 - 6 en soms tot 8 maanden.

Met het wegnemen van het hekwerk, is er geen erfafscheiding meer, hetgeen betekent dat de hennen tijdens uitloop het erf kunnen verlaten. De hennen verblijven 15 maanden op ons bedrijf. Hierna worden de hennen afgevoerd naar een biologische slachterij en verwerkt tot biologische kipproducten. Nadat de hennen afgevoerd zijn, wordt de stal schoongemaakt en ontsmet. Deze leegstand duurt 3 weken waarna er nieuwe hennen op een leeftijd van 17 weken komen, die na maximaal 7 weken wennen in de stal (SKAL regelgeving (www.skal.nl) en KAT richtlijn 5.3.5), toegang krijgen tot de uitloop. Indien het 4,5 maanden duurt om de grond te laten inklinken, betekent dat er 19 - 10 = 9 weken geen leghennen op het bedrijf kunnen zijn. Met een opbrengst van €28,57 per hen per jaar, betekent dit (9 / 52 X 33.326 hennen X €28,57 =) €164.790 aan opbrengst derving.

Andere optie is het hekwerk verder van de sloot te plaatsen; dit moet dan minstens 2,5 meter opschuiven. Hierdoor verkleint het aantal m² van de uitloop. Conform de KAT richtlijn 5.3.2 is er per hen 4 m² uitloop vereist. Op basis van een omtrek van de uitloop van 1.600 meter resulteert het verplaatsen van de afrastering in een reductie van 4.000 m² uitloop, hetgeen 1.000 hennen minder is. Op jaarbasis is dat een opbrengst derving van 1.000 x €28,57 (zie brief van 16 oktober 2020) = €28.570.

c. Stroomdraad

Inschatting kosten voor het aanschaffen en plaatsen stroomdraad (www.agradi.nl)

Schrikdraad apparaat 230v	€	500
Schrikdraad 5 rollen van 1.000m a € 93 per rol	€	465
Schrikdraad isolator (www.weidepoorten.nl) 550 x 3 x € 2,95	€	4.867
Plaatsen schrikdraad 2 pers 1 dag; 16 u a € 50	€	800
Totaal	€	6.632

d. Nieuwe Heg

De heg wordt 2 meter voor het hekwerk geplaatst. Planten zijn 60-100cm hoog

Eenstijlige meidoorn (crataegus monogyna)	3.000 stuks a € 1,50	€ 4.500
Liguster (ligustrum vulgare)	1.000 stuks a € 2,00	€ 2.000
Sleedoorn (prunus spinosa)	3.000 stuks a € 1,50	€ 4.500
Hondsroos (rosa canina)	1.000 stuks a € 1,50	€ 1.500
Gelderse roos (viburnum opulus)	500 stuks a € 2,00	€ 1.000
Korting		€ - 2.700
Totaal (incl btw)		€ 10.800
Totaal (excl btw)		€ 9.908
Verzend kosten (ex btw)		€ 165
Totaal		€ 10.073

De nieuwe authentieke Zeeuwse heg moet biologisch gekweekt zijn. Alle nieuwe planten die in de uitloop geplaatst worden moeten via een skal gecertificeerd bedrijf aangekocht worden.

Een heel groot nadeel van het planten van een nieuwe heg is, dat deze weer smal en klein is, dat ze weer 10 jaar nodig zal hebben om te groeien totdat er een dichte heg ontstaat die 3,5 meter is en zo voldoende beschutting biedt zodat de kippen naar het einde van de uitloop durven. Offerte van Keltenhof te Bergharen treft u in de bijlage.

e. Aanplanten nieuwe heg

In 2010 heeft Dethon de heggen aangeplant en dit was destijds een kostenpost van € 11.870. Omdat het dit keer alleen om de omtrek van de uitloop gaat (2/3 van het aantal meters dat destijds is aangelegd), schatten we een kostenpost van € 8.000.

Totaal € 8.000

Conclusie

- De totale kosten voor het vervangen van het huidige hekwerk en heg, inclusief aanleggen stroomdraad zijn **€ 214.961**
 - In bovenstaande kosten is geen rekening gehouden met het voorhanden zijn van de financiële middelen en gerelateerde (financierings) kosten
 - Verwijderen van de heg en het hekwerk en het opnieuw plaatsen op dezelfde plaats kan niet zonder een eenmalige opbrengst derving van €164.790
 - Het nieuwe hekwerk plaatsen binnen 10 weken zodat er geen hennen in de uitloop zijn kan alleen op ingeklonken grond naast de huidige plaats van het hekwerk, hetgeen de uitloop verkleint; dit resulteert in een jaarlijkse opbrengstderving van €28.570.
2. In 2019 zijn er in totaal 24 vossen in de nabije omgeving (binnen een straal van 2 km) van ons bedrijf gedood door de jagers die rondom ons bedrijf jagen. Er zullen nog meer vossen in onze nabije omgeving zijn gedood (door andere jagers), echter daar hebben wij geen zicht op. Er worden verschillende vormen van jacht overdag uitgeoefend: burchtjacht met aardhonden, drijfjachten met drijvende honden en drijvers, aanzit jacht bij loederput, besluipingsjacht; gemiddeld kunnen we zeggen dat er minstens twee keer per week overdag op de vos in de nabije omgeving van ons bedrijf wordt gejaagd.
 3. Er worden tussentijds geen nieuwe biologische hennen aangevuld. Er wordt een "all in - all out" systeem toegepast. Dit wil zeggen dat er 33.236 hennen worden opgefokt op een opfokbedrijf en de hennen komen op een leeftijd van 17 weken op ons bedrijf en worden in z'n geheel afgevoerd rond een leeftijd van 80 weken. Om aan de hygiëneregels te voldoen en de ziektedruk zoveel mogelijk te beperken, worden er tussentijd geen hennen aangevoerd.

Ik hoop dat met bovenstaande additionele informatie uw vragen zijn beantwoord en dat de aanvraag volledig is en in behandeling kan worden genomen met een positieve conclusie tot verlening van de ontheffing.

Met vriendelijke groet,

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

Gedeputeerde Staten van Zeeland
Afdeling Personeel, Omgeving & Juridische Zaken (POJZ)
Postbus 6001
4330 LA Middelburg

Van de Louisa
Arenbergstraat 4
4568 PD Nieuw-Namen

Terneuzen, 16 Oktober 2020

Kenmerk 20029851

Geachte [REDACTED]

Hierbij antwoord ik op uw brief van 28 september j.l. Ik zal hieronder puntgewijs uw vragen beantwoorden.

1. De basismodule van het aanvraagformulier is op 16 oktober 2020 (digitaal) ingediend
2. De machtiging aan de [REDACTED] om de aanvraag namens mij te begeleiden is bijgevoegd
3. Hieronder vindt u de berekening achter het jaarlijkse schadebedrag:
 - We verliezen gemiddeld 3 hennen per dag aan de vos
 - Per jaar komt dit neer op 344 dierdagen (365 minus 3 weken leegstand) x 3 hennen is 1032 hennen. Gemiddeld is dit een verlies van de productie van 516 hennen op jaarbasis (er worden iedere dag hennen gepakt door de vos, dus door het jaar heen betekent dat een productie verlies van 516 hennen op jaarbasis)
 - Een hen legt gemiddeld 300 eieren per jaar X €0,1565 prijs/ei (gemiddeld prijsniveau van 18 juli 2018 - 16 oktober 2019) = €46,95 opbrengst eieren/hen/jaar
 - 344 dierdagen per jaar X 0,125 kg voer/hen/dag X €0,4275 voerprijs/kg = €18,38 voerkosten/hen/jaar
 - Ei/voer saldo per hen = €46,95 – €18,38 = €28,57
 - €28,57 X 516 gem aantal hennen/jaar = €14.742 derving aan opbrengsten
 - In bovenstaande berekening zijn de aanschafkosten van de 516 hennen a €8,18 (aankoopprijs van 18 juli 2018) nog niet meegenomen, hetgeen een kostenpost is van €4.220
4. Er zijn meerdere redenen waarom het elektrificeren van het hekwerk geen redelijk alternatief is:
 - a. Wij moet voldoen aan de KAT richtlijnen - KAT is een Duits kwaliteitssysteem voor de productie van eieren. KAT hanteert voorwaarden waaraan wij met ons bedrijf moeten voldoen om de afzet van onze biologische eieren te kunnen waarborgen. Conform

artikel 4.4 van de KAT richtlijn mogen leghennen nergens direct worden blootgesteld aan stroom / schikdraad. Daarom is het plaatsen van schikdraad aan de binnenzijde van de heg geen optie. De KAT richtlijnen en onze KAT certificering is bijgevoegd.

- b. Het aanbrengen van een schikdraad aan de buitenzijde van het hekwerk/ heg is niet mogelijk daar het hekwerk met heg aan de sloot (welke niet van ons is) grenst; het plaatsen van electriciteit in de sloot mag niet en belemmert het maaien van de sloot
 - c. Het compleet verwijderen van het hekwerk en heg, om vervolgens opnieuw het hekwerk, heg plus schikdraad aan te leggen is een alternatief welke wij niet zien als realistisch. Het hekwerk/heg moet dan minstens 1,5 meter opschuiven. Hierdoor verkleint het aantal m² van de uitloop. Conform de KAT richtlijn 5.3.2 is er per hen 4m² uitloop vereist. Op basis van een omtrek van de uitloop van 1.600 meter resulteert het verplaatsen van de afrastering in een reductie van 2.400m² uitloop, hetgeen 600 hennen minder is. Op jaarbasis is dat een opbrengst derving van $600 \times €28,57 = €17.142$. Tevens zijn er flinke kosten gemoeid bij het verplaatsen van de afrastering. Daarom vinden wij het alternatief om de afrastering te verplaatsen niet redelijk en billijk
 - d. Deze heg wordt jaarlijks mechanisch gesnoeid (mede om een dichte begroeiing te bevorderen, zodat de toegang van andere diersoorten tot de uitloop bemoeilijkt wordt). De aanwezigheid van schikdraad maakt dit niet werkbaar/onmogelijk
 - e. Doordat de heg groeit, zullen er snel takken/bladeren contact maken met de schikdraad wat resulteert in verlies van de electriciteit
5. Het uitbreiden van het bestaande hekwerk met een schuin opstaande, naar buiten gerichte rand van 40 cm zien wij niet als een redelijk alternatief
- a. gezien de snoeiwerkzaamheden die twee keer per jaar plaatsvinden. De aanwezigheid van een schuin opstaande, naar buiten gerichte rand zal de mechanische snoeiwerkzaamheden onmogelijk maken; er wordt namelijk vanuit de binnenzijde van de uitloop met een tractor gesnoeid die een arm over de heg heen hangt en dan de hele buitenzijde van de heg gelijkmatig mechanisch snoeit
 - b. het aanbrengen van deze schuin opstaande, naar buiten gerichte rand op het huidige hekwerk dat doorgroeit is met een heg is zeer lastig aan te brengen en kostbaar
- Op basis van bovenstaande redenen vinden wij het aanbrengen van een schuin opstaande, naar buiten gerichte rand geen redelijk en billijk alternatief
6. De vos ziet onze kippen als een smakelijke maaltijd. Naast het feit dat de vos zich soms over de afrastering toegang weet te verschaffen, graaft hij voornamelijk onder het hekwerk door. We hebben er over nagedacht of het een redelijk alternatief is om het hekwerk onder de grond te laten doorlopen. Wij zien dit niet als een redelijk alternatief omdat
- a. voor het aanbrengen van het ondergrondse hekwerk dan een sleuf moeten worden gegraven van minstens een meter diep; deze sleuf zal het wortelstelsel van de heg dan zwaar beschadigen en de aanwezige heg zal daardoor zeer waarschijnlijk dood gaan
 - b. het ondergrondse hekwerk niet recht onder het bestaande bovengrondse hekwerk/heg kan worden aangebracht; om het ondergrondse hekwerk aan te brengen zullen we minstens een meter (in verband met de struiken die aan de binnenzijde van het hekwerk zijn gepland) naast het bestaande bovengrondse hekwerk een sleuf moeten aanbrengen (het aanbrengen van dit hekwerk/gaas aan de buitenzijde is geen optie daar de huidige afrastering direct naast de sloot grenst). Het ondergrondse hekwerk aanbrengen aan de binnenzijde van de afrastering resulteert in een reductie van

1.600m² uitloop, hetgeen 400 hennen minder is. Op jaarbasis is dat een opbrengst derving van $400 \times €28,57 = €11.428$.

- c. de stammen van de haag aan de binnenzijde van het hekwerk staan en dus wordt een verbinding maken van het ondergrondse hekwerk met het bestaande bovengrondse hekwerk door de struiken heen onmogelijk
- d. er flinke kosten gemoeid zijn bij het aanbrengen van een duurzaam ondergronds hekwerk. Navraag heeft ons geleerd dat je gebruik moet maken van RVS hekwerk/gaas dat zeer prijzig is. Alvorens het hekwerk/gaas te kunnen plaatsen moet er over een lengte van 1600 meter een sleuf van minstens een meter diep worden gegraven om vervolgens het hekwerk/gaas in aan te brengen en dan de sleuf weer dicht te maken. Dit kost veel tijd en geld.

We hebben er ook over nagedacht of het een redelijk alternatief is om gaas onder de oppervlakte van de uitloop aan te brengen. Dit zou je dan moeten doen door grond af te graven (ongeveer 50 cm diep om toekomstige grondbewerking mogelijk te houden), het plaatsen van vele m² duurzaam RVS gaas, en dan weer de grond terug plaatsen en bewerken tot een acceptabele uitloop. Dit is geen redelijk alternatief omdat volgens KAT richtlijn 5.3.3. het uitloop terrein grotendeels begroeit moet zijn; met het afgraven gaat de begroeiing verloren en voordat deze begroeiing terug is gegroeid duurt dit langer dan de drie weken leegstand, hetgeen weer tot serieuze opbrengst derving leidt en een groot risico is voor het kwijtraken van het KAT certificaat omdat de uitloop niet in orde is. Tevens wordt de structuur en kwaliteit van de grond minder en vergen deze bewerkingen veel tijd en kosten; wij zien dit niet als een billijk en redelijk alternatief.

Ik hoop dat met bovenstaande additionele informatie uw vragen zijn beantwoord en dat de aanvraag volledig is en in behandeling kan worden genomen met een positieve conclusie tot verlening van de ontheffing.

Met vriendelijke groet,

[Redacted signature block]

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

MV Aannemingen BV

Langestraat 2

4568 PK Nieuw-Namen

Nederland

Tel. +32 478 33 06 08

E-mail: info@mvaannemingen.be

Btw nummer: NL 854793252B01

Btw nummer: BE 0695 537 015

Rekeningnummer: NL74ABNA0428789668

BIC: ABNANL2A

IBAN: NL74ABNA0428789668

MV Aannemingen BV

Van De Louisa

Arenbergstraat 4

4568 PD Nieuw-Namen

Nederland

info@vandelouisa.nl

Offerte

datum : 10/11/2020

Vervaldatum : 10/12/2020

Werk adres: Arenbergstraat 4, werf nr. N127C, 4568 PD Nieuwnamen, Nederland

Item	aantal	EH	€ / EH	Prijs
Struiken verwijderen en afvoeren				
Rupskraan 25T + sorteergrijper	60	uur	€ 80,00	€ 4 800,00
Containerwagen	70	uur	€ 65,00	€ 4 550,00
Losse manuren	120	uur	€ 45,00	€ 5 400,00
Rijplaten leggen	1	item	€ 2 500,00	€ 2 500,00
Afvoer afval van draad	2	ton	€ 200,00	€ 400,00
Afvoer 8500 struiken aan 250kg / struik	2125	ton	€ 45,00	€ 95 625,00
Klaarleggen bedding voor plaatsen nieuwe afsluiting				
Rupskraan 25T + GPS	48	uur	90	€ 4 320,00
Transport machines				
Transport	23	uur	€ 85,00	€ 1 955,00

Totaal Excl. BTW: € 119 550,00

Niet inbegrepen:

Werfafsluiting, signalisatie en veiligheidscoördinatie zijn ten laste van de bouwheer.

Indien er ondergrondse stookolie tanken en asbest houdend materiaal gevonden worden, zal er in overleg met de bouwheer gekeken worden naar een oplossing maar deze zijn niet opgenomen in de offerte.

Voor akkoord:

Voor akkoord klant:

MV Aannemingen BV

EUROHEK HEKWERKEN PUTTE

Keizerstraat 54, 4645 GR Putte, The Netherlands.
Phone: +31 164-602044 / Email: info@eurohek.nl
BTWnr: NL8130.40.504B01 / KvK: 20054626
www.eurohek.nl

info@vandelouisa.nl

06- [REDACTED]

[REDACTED]
Arenbergstraat 4,
4568 PD **NIEUW NAMEN**

d.d. 9 november 2020

Geachte [REDACTED]

Naar aanleiding van uw aanvraag, hebben wij hierbij het genoegen U geheel vrijblijvend, onder onze algemene leverings- & betalingsvoorwaarden aan te bieden:

Ca. 1700 mtr. gaashekwerk type GHS 1500 + 3 puntdraden, schuin naar buiten gemonteerd.

(Totale hoogte ca. 2 mtr.)

Of type GHS 2000 + 3 puntdraden, schuin naar buiten gemonteerd.

Totale hoogte ca. 2,50 mtr.)

Bestaande uit dikwandige **palen diam. 60mm.** welke d.m.v. een inslagsysteem ca. **80cm.** in de ongeroerde grond worden gedreven. Palen h.o.h. 3 mtr.

Op de staanders een **bovenbuis diam. 42mm.** Hierboven **schuin naar buiten geplaatste puntdraadkoppen** voor **3 rijen puntdraad.**

Bespanning: **groen** geplastificeerde harmonicagaas met een maaswijdte van 50x50mm. een draaddikte van 3,1mm. Trekvastheid van de kerndraad ca. 65-85 kgf-mm. Voorzien van 2 spandraden.

Prijs per Lm. type GHS 1500+3.

€ 24,- *

Prijs per Lm. type GHS 2000+3.

€ 29,- *

Indien nodig bijkomend: (specificatie in bijlage email)

Hoekpalen.

prijs per stuk.

€ 36,- *

Eindpalen.

prijs per stuk.

€ 36,- *

Optie:

Ca. 1700 mtr. konijnengaas van 0,50 mtr. hoog, waarvan ca. 30 cm. ingegraven en 0,20 cm. overlappend en vastgemaakt aan harmonicagaas van 1,50 mtr. hoog.

Totaalprijs:

€ 13.477,- *

* Prijs / prijzen zijn **inclusief montage, exclusief 21% b.t.w.**

Prijsstelling:

Gebaseerd op geoffreerde hoeveelheden, gelijktijdig uitgevoerd (1 fase)

Uitvoering:

Volbad verzinkt volgens NEN 1275 en ISO 1461, waarna **gepoedercoat** in de kleur **groen** (RAL 6009)

Montage voorwaarden:

Bij deze prijzen zijn wij er vanuit gegaan dat het terrein obstakel-vrij is, d.w.z. vrij van puin wortels, struiken, bestratingen e.d., zowel onder als boven de grond. aan te geven

Opdrachtgever dient aan te geven of én waar er kabels en leidingen in de grond liggen.

(U kunt kabel – en leiding info opvragen bij Klic via telefoonnummer:0800-0080) of via www.kadaster.nl

Wij benadrukken dat Eurohek geen enkele verantwoording kan nemen voor kabel/leiding schade.

Eventuele veroorzaakte kabel/leiding schade zal op de opdrachtgever verhaald worden.

Wij zijn niet verantwoordelijk voor (storm) schade aan het hekwerk door aangebrachte "bekleding" waaronder oa. doeken, klimop begroeiing, vlechtwerk enz.

Exclusief eventuele herbestrating, alsook het afvoeren van vrijgekomen grond.

Meer- en/of minderwerk blijft verrekenbaar.

Levertijd: In overleg.

Betaling: De factuur volgt na beëindiging van de werkzaamheden.
Betaling dient te geschieden binnen 7 dagen na factuurdatum.

Offerteduur: 6 weken na datum, hierna onder voorbehoud.

Volledige leverings- & betalingsvoorwaarden opvraagbaar.

Vertrouwende U hiermee een passende aanbieding te hebben gedaan, en zien wij Uw reactie met belangstelling tegemoet,

EUROHEK v.o.f.
PUTTE

zie ook onze website: www.eurohek.nl

Onderwerp: RE: gaas tegen vossen

Datum: maandag 16 november 2020 om 14:26:48 Midden-Europese standaardtijd

Van: Almetaal B.V.

Aan: info@vandelouisa.nl

CC: [redacted]

Bijlagen: image001.png

Geachte mevrouw / mijnheer,

Dank u voor uw aanvraag.

Hiermee bieden wij u geheel vrijblijvend aan:

RVS gepuntlast gaas, maaswijdte hart op hart gemeten 50 x 50 mm
Draaddikte 2 mm.

Ca. 1700 strekkende meter op een breedte van 1,20 meter
Gaasmatten op lengtes van 3 meter

Totaal ca. 2040 m²

Prijs: in Roestvaststaal AISI 304 - € 10,- per m² - verwachte levensduur, afhankelijk van bodemgesteldheid, bodemvervuiling en afwezigheid contactcorrosie => 10 jaar

Prijs: in Roestvaststaal AISI 316 - € 14,- per m² - verwachte levensduur, afhankelijk van bodemgesteldheid, bodemvervuiling en afwezigheid contactcorrosie => 15 jaar

Levering: franco in Nederland

Levertijd: ca. 4-5 weken na opdracht

We horen graag van u.

Met vriendelijke groeten, best regards, mit freundlichen Grüßen,

ALMETAAL BV

Westeinde 11 • 1511 MA Oostzaan • Nederland

T +31 (0)75 684 49 79 • almetaal@almetaal.com • www.almetaal.com

IBAN: NL15RABO0350563314 • BIC: RABONL2U • K.v.K: 609 90465 • BTW: NL854153202B01

Van: [redacted] <[redacted]@gmail.com>

Verzonden: donderdag 12 november 2020 17:04

Aan: [redacted] <[redacted]@almetaal.com>

CC: [redacted] <info@vandelouisa.nl>

Onderwerp:

Beste [redacted]

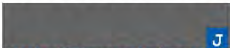
Bedankt voor het gesprek.

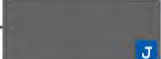
Zoals net besproken zie ik graag de offerte tegemoet.

Gelieve de offerte op te maken met volgende bedrijfsgegevens:

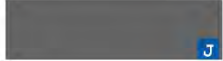
Van de Louisa
Arenbergstraat 4

4568 PD Nieuw-Namen

info@vandelouisa.nl

Graag mijzelf in cc houden. 06-

Met vriendelijke groet,

Onderwerp: RE: Keltenhof Bestelling van [REDACTED]
Datum: maandag 9 november 2020 om 17:59:33 Midden-Europese standaardtijd
Van: De Keltenhof
Aan: info@vandelouisa.nl

Beste [REDACTED]

Hierbij onze prijsopgaven voor levering van autochtoon bosplantsoen met milieukeur.
Maat is 60-100cm.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
Wijksestraat 25
6617 BX Bergharen
www.keltenhof.nl
06 [REDACTED]
0487 532176

Offerte

Verstuurd op 09/11/2020

[REDACTED]
Arenbergstraat 4
4568 PD Nieuw Namen
info@vandelouisa.nl
Bedrijf: Van de Louisa
Tel: 06 [REDACTED]

Opmerking: Prijzen af kwekerij incl. 9% btw.
Transport à, - 200,- incl. 21% btw

Aantal	Latijnse naam	Nederlandse naam	Prijs per stuk	Prijs
3000	Crataegus monogyna	Eenstijlige meidoorn	€1.50	€4500
1000	Ligustrum vulgare	Wilde liguster	€2.00	€2000
3000	Prunus spinosa	Sleedoorn	€1.50	€4500
1000	Rosa canina	Hondsroos	€1.50	€1500
500	Viburnum opulus	Gelderse roos	€2.00	€1000
Som bestellingen:				€13500
25 stuks korting				€2700
Totaal (exclusief verzendkosten)				€10800
Afhalen / Bezorgen:				

- De verzendkosten binnen Nederland zijn €6,95 tot 10kg en €13,25 tot 30kg.

(c) De Keltenhof Wijksestraat 25 6617 BX Bergharen Tel: 0487-532176 / 06-
 info@dekeltenhof.nl

groen | industrie | integratie

Factuur**BETAALD**

Vakantieboerderij Van de Louisa

t.a.v. [REDACTED] J

Arenbergstraat 4

4568 PD Nieuw-Namen

Factuurdatum	Debiteurnr.	Factuurnr.	Betaling op Bankrekeningnr.	Uw betalingsconditie	Uw BTW-Nr.
7-6-2010	26674	4003226	28.50.11.634	Binnen 14 dagen netto (NE)	

Omschrijving	Btw	Aantal	Prijs	Per	Val	Totaal
1 Order: 2000390 /010 Ref: 26-01-2010 aangemaakt GR305						
Div;aanpl 16000st bosplantsoen	1	1,00	11.870,38	1	€	11.870,38

Het aanplanten van 16000 stuks bosplantsoen, maat 60/80, langs 4500 meter
bestaand kippengaas exclusief grondbewerking en grondverbetering.

Meerwerk:

- leveren van 1 pak nagels

Totaal: EUR 36,00

- leveren van 5 rollen nylon boorband à EUR 41,00 p/st

Totaal: EUR 205,00

Totaal excl. BTW 11.870,38

BTW %	BTW Basisbedrag	BTW Bedrag
19,00	11.870,38	2.255,37

Totaal BTW 2.255,37

Totaal in EUR 14.125,75

DETHON HULST	DETHON OOSTBURG	DETHON TERNEUZEN	DETHON GROEN	DETHON DIENSTEN	ALGEMEEN
Industrieweg 10 4561 GH Hulst Tel: 0114-381400 Fax: 0114-381429	Industrieweg 2 4501 PM Oostburg Tel: 0117-456300 Fax: 0117-456329	Mr. F.J. Haarmanweg 33 4538 AN Terneuzen Tel: 0115-675200 Fax: 0115-675229	Mr. F.J. Haarmanweg 55 4538 AN Terneuzen Tel: 0115-675100 Fax: 0115-675129	Patentweg 10 4538 BR Terneuzen Tel: 0115-675780 Fax: 0115-614739	Postbus 163 4530 AD Terneuzen BTW-NR. : NL812612012B01 INTERNET: www.dethon.nl E-MAIL : info@dethon.nl BANK : BNG 28.50.11.634

Transacties geschieden volgens de per 01/07/2005 bij de griffie van de rechtbank te Middelburg onder nummer 9/2005 gedeponeerde algemene voorwaarden van Integratiebedrijf Dethon. Een exemplaar van deze voorwaarden wordt u op verzoek toegezonden. Bij overschrijding van genoemde betalingstermijn behouden wij ons het recht voor rente te berekenen.

Nederland:	BNG Den Haag	28.50.11.634	BIC: BNGHNL2G	IBAN: NL29 BNGH 0285 0116 34
Nederland:	Fortis Terneuzen	23.10.51.832	BIC: FTSSNL2R	IBAN: NL27 FTSS 0231 0518 32
België:	Fortis Eeklo	290-0429637-54	BIC: GEBABEBB	IBAN: BE42 2900 4296 3754

Bij betaling debiteurnr. en Factuurnr. vermelden

Kijk voor onze algemene voorwaarden op www.dethon.nl/voorwaarden

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

Nieuw-Namen, 16 september 2020

Beste,

Hierbij verklaar ik, [REDACTED], mede-eigenaar van 'Van de Louisa' biologische leghennen, gelegen aan de Arenbergstraat 4, 4568 PD te Nieuw-Namen, dat wij een jaarlijkse schade post van €14270 hebben aan onze kippen door predatie van vos.

Ons bedrijf heeft 33000 biologische leghennen welke een vrije uitloop hebben van 13ha. Dit perceel is geheel afgerasterd met een heg van 3,5 meter hoog met ingegroeide gaas van 1,25 meter. Naast de afrastering vindt er dagelijks een fysieke controle plaats, zijn er 2 vossen kantel vallen geplaatst, maken we loederputten en is de jager aanwezig en lost gewoerschoten. 's Avonds proberen we zo veel mogelijk kippen in de stal te doen, echter met 33000 kippen is het onmogelijk om ze allemaal in de stal te krijgen iedere avond.

Helaas blijken al deze genomen maatregelen niet afdoende en blijft de vos een serieuze hoeveelheid kippen doden (3-4 per nacht). Graag zou ik willen dat de jager de middelen krijgt om 'snachts ook actief de vos te doden (bijv met nachtzicht apparatuur).

Met vriendelij

J

J

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

Certificate

Voor de productie van eieren door leghennen gehouden in een stal met een

BIOLOGISCHE HUISVESTING

is overeenkomstig de voorschriften van IKB en KAT en
het Legkippenbesluit 2003
een stalmeting verricht op het bedrijf van

Van de Louisa
Arenbergstraat 4
4568 PD NIEUW NAMEN

Reg. nr.: PLV43594

ISACert heeft vastgesteld dat op het bedrijf de inrichting van de hieronder aangegeven stal
voldoet aan de vereisten genoemd in de IKB- en KAT regeling
en het Legkippenbesluit 2003.

Het is toegestaan om in **Stal 1** maximaal **33236** hennen te houden.

Dit certificaat, afgegeven onder nummer **IS-173170**, is geldig voor onbepaalde tijd

De certificaathouder is verplicht ISACert B.V. onverwijld in kennis te stellen van wijzigingen in
de stalinrichting zoals vastgelegd in rapport **173170**.

Wijzigingen in de stalinrichting maken het certificaat ongeldig tot een herkeuring heeft
plaatsgevonden.

Uitgegeven: Ede, 07-09-2015

Voor ISACert B.V.

Certificatiemanager

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

CERTIFICAAT

Hierbij verklaart
Vinçotte ISACert Nederland B.V.
dat de consumptie-eieren van

**Van de Louisa
Arenbergstraat 4
4568 PD NIEUW NAMEN
NEDERLAND**

Certificaatnummer:
223263

Datum controle:
09-07-2019

Dit certificaat is geldig vanaf:
24-07-2019

Dit certificaat is geldig tot:
31-12-2020

Datum certificatiebeslissing:
24-07-2019

KAT nr. **K43594**

Houderijvorm: biologisch

zijn geproduceerd volgens
de KAT Prüfsystematik versie 1
(geldig vanaf 1 augustus 2017)
en de KAT Handleiding voor legbedrijven
versie 2019.01
(geldig vanaf 1 april 2019)

Score: 99,7 %

Dit certificaat blijft eigendom van de certificatie-instelling en
moet op verzoek teruggestuurd worden.
Deze controle is gebaseerd op de geldige versie van het
certificatieschema op de dag van de audit.

Vinçotte ISACert Nederland B.V.
Obrechtstraat 28e 8031 AZ Zwolle, Nederland
Voor controle van de geldigheid, bel: +31 (0)88-472 23 50

Goedgekeurd door:

Manager AGRO

A Vinçotte company

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

KAT-handleiding leghennenbedrijven

Scharrelhouderij, vrije uitloop-houderij,
biologische houderij

Versie 2019.01

(vervangt versie 2018.02)

Versienummer: 2019.01

Goedgekeurd per 15 maart 2019

Status: geldig vanaf 1 april 2019

**KAT – Verein für kontrollierte
alternative Tierhaltungsformen e.V.**

Konrad-Zuse-Platz 5

53227 Bonn

Duitsland

Telefoon + 49 228 95960 0

Fax + 49 228 95960 50

E-mail: info@kat.ec

Internet: www.kat.ec

www.was-steht-auf-dem-ei.de

Belangrijk:

Deze handleiding is eigendom van KAT. De handleiding is auteursrechtelijk beschermd, het geheel of gedeeltelijk reproduceren is verboden. Schending van het auteursrecht wordt vervolgd.

Deze Nederlandse vertaling is een service van KAT aan haar Nederlandstalige leden. KAT is niet aansprakelijk voor fouten of ontbrekende informatie in de vertaling. In geval van afwijkingen tussen de originele Duitse tekst en deze vertaling prevaleert de Duitse tekst.

Inhoud

Deel I: Inleiding	1
1 Algemeen	1
1.1 Toepassingsgebied	1
1.2 Algemene gegevens	1
2 Wettelijke eisen	1
3 Algemene informatie over het KAT-controlesysteem	2
4 Webportalen www.was-steht-auf-dem-ei.de en www.kat.ec	2
Deel II: Eisenpakket	3
1 Algemene toestand leghennenbedrijf	3
1.1 Bouwkundige toestand stallen	3
1.2 Bouwkundige toestand stalinrichting	3
1.3 Veiligheid van gebouwen, toegangscontrole	3
1.4 Bezoekersregistratie	3
1.5 Sanitaire voorzieningen	3
1.6 Stallen met afsluitbare gedeelten	3
2 Orde, reinheid en hygiëne	4
2.1 Orde en reinheid binnen en buiten de stallen	4
2.2 Opslag eieren	4
2.3 Opslag voeder	4
2.4 Ophalen eieren	4
2.5 Persoonlijke hygiëne	5
3 Verplichte etikettering	6
3.1 Stempelen van eieren	6
3.2 Etikettering transportverpakkingen en begeleidende documenten	6
4 Eisen aan stalinrichting en huisvesting	7
4.1 Eerste inspectie/stalmeting/bouwkundige aanpassingen	7
4.1.1 Bruikbare oppervlakte	7
4.1.2 Zitstokken	8
4.1.3 Voeder- en drinkvoorzieningen	8
4.1.4 Nesten	8
4.1.5 Uitloopopeningen	8
4.1.6 Lichtopeningen	9
4.1.7 Breedte van de stal	9
4.1.8 Risicoanalyse dioxine/pcb	10
4.2 Groepsgrootte/ruimtelijke scheiding van koppels	10
4.3 Scharrelruimte	10
4.4 Schrikdraad	11
4.5 Zitstokken	11
4.6 Nesten	11
4.7 Verlichting	11
4.8 Stalklimaat	12
4.9 Noodstroomvoorziening	12
5 Criteria vrije uitloop	13
5.1 Koude scharrelruimte (verplichte wintergarten)	13
5.2 Uitloopopeningen	14
5.3 Uitloop	14
5.4 Minimumafstand uitloop	15
5.5 Verplaatsen van mobiele stallen	15

6	Diergezondheid	16
6.1	Documentatiesysteem voor de beoordeling van koppels	16
7	Voorkomen en bestrijden van dierziekten	17
7.1	Controle door dierenarts	17
7.2	Bedrijfshygiëne	17
7.2.1	Ongediertebestrijding	17
7.2.2	Reiniging en desinfectie	18
7.2.3	Opslag uitwerpselen	18
7.2.4	Opslag kadavers	18
8	Interne Controle	19
8.1	Registratie van bedrijfsgegevens	19
8.2	Bezettingsdichtheid	19
8.3	Opzetten en leeghalen van stallen	20
8.4	Informatieplicht KAT	21
8.5	Crisismanagement	21
8.6	Koppel-documentatie	21
8.7	Uitvoeren van analyses	22
8.8	Herkomst en leverancier van het voeder	22
8.8.1	Voederleverancier	22
8.8.2	20% biologisch veevoeder van regionale oorsprong	22
8.8.3	Zelfmengers/gebruikers van eigen graan	22
9	Databank / plausibiliteitscontroles	24
9.1	Productregistraties in de databank	24
9.2	Plausibiliteit en goederenstromen	24
Bijlage 1		
1.	Definities	1
1.1	Legenda	1
1.2	Afkortingen	1
1.3	Verklaring begrippen	1
2.	Van toepassing zijnde documenten	2

Deel I: Inleiding

1 Algemeen

1.1 Toepassingsgebied

Deze handleiding is ontwikkeld voor de leghennenhouderij en is geldig voor alle leghennenbedrijven en zelfmengers (gebruikers van eigen graan). Elk deelnemend leghennenbedrijf dat KAT-producten wil produceren, moet zich voor het KAT-systeem aanmelden en na geslaagde certificering een Deelnameovereenkomst tekenen. Het bedrijf is zelf verantwoordelijk voor het naleven van de KAT-eisen en voor het compleet en correct documenteren van het eigen controlesysteem.

Voor scharreelhouders zijn in deel II (Eisenpakket) de hoofdstukken 1 t/m 4 en 6 t/m 9 van toepassing, voor vrije uitloop-houders en biologische houders gelden hoofdstukken 1 t/m 9.

1.2 Algemene gegevens

Bedrijven melden zich zelf aan voor deelname aan het systeem en stellen een bedrijfsoverzicht op met behulp van het formulier *Bedrijfsbeschrijving*. Dit omvat:

- ✓ Bedrijfsgegevens:
naam / adres en contactgegevens, KAT-ID
andere registratienummers (o.a. UBN-nr.), soort bedrijf
- ✓ Toepassingsgebied van de KAT-certificering:
aantal KAT-stallen en benaming van de stal, eicode, capaciteit per stal, naam fabrikant en modelnaam van de stal
- ✓ Andere bedrijfsonderdelen op hetzelfde terrein

Deze basisgegevens worden in de KAT-databank opgeslagen. Iedere wijziging moet onmiddellijk aan de systeembeheerder worden doorgegeven.

Aanmeldingsformulier KAT-systeemdeelname FB-A 1

Formulier Bedrijfsbeschrijving FB-LB 1

2 Wettelijke eisen

Van toepassing zijn de voorschriften van het Tierschutzgesetz (Duitse dierenbeschermingswet) en de minimumeisen zoals vastgelegd in Verordening (EG) 589/2008 (handelsnormen voor eieren), Verordening 1308/2013 (EU), richtlijn 1999/74/EG, Tierschutznutztierhaltungsverordnung (Duitse verordening betreffende dierenbescherming en het houden van nutsdieren) inclusief de aanwijzingen inzake de uitvoering van de verordening, Registratierichtlijn 2002/4/EG en de strengste nationale eisen voor het houden van leghennen. Daarnaast zijn de regelingen en definities van toepassing zoals vermeld in de bijlage bij deze handleiding.

Voor de biologische productie van eieren gelden de minimumeisen zoals vastgelegd in Verordening (EG) 834/2007 van de Raad ter aanvulling van Verordening (EG) 889/2008 inzake de biologische productie, alsmede de strengste nationale eisen voor het houden van leghennen.

Wijzigingen en actualiseringen van de huisvestingscriteria zijn tevens van toepassing op de afgesloten Deelnameovereenkomst.

3 Algemene informatie over het KAT-controlesysteem

Het KAT-lid geeft de opdracht voor de eerste certificering dan wel de jaarlijkse audit (*Zertifizierungsaudit*) aan een certificatieinstelling uit de lijst met door KAT toegelaten instellingen. Daarnaast heeft KAT als systeembeheerder het recht om in bepaalde tijdsintervallen controleaudits (*Verifizierungsaudit*) uit te voeren. Deze dienen als aanvullende beoordeling over het naleven van de KAT-eisen door de bedrijven. Controleaudits worden in principe niet aangekondigd. Bij alle controles moet toegang tot de te inspecteren bedrijfsonderdelen worden verleend. Bedrijven met vrije uitloop-houdrij worden bovendien ten minste twee keer per jaar gecontroleerd op het naleven van de criteria voor vrije uitloop (*Freilandkontrolle*).

Bij de eerste certificering dan wel de jaarlijkse audit wordt aan de hand van de KAT-checklist legbedrijven en de beoordelingscriteria gecontroleerd of het bedrijf voor een KAT-certificaat in aanmerking komt. De controle is geslaagd en het KAT-certificaat wordt verstrekt, als aan ten minste 75% van de criteria is voldaan en geen K.O.-beoordeling is gegeven. Het KAT-certificaat is geldig vanaf het datum van uitgifte tot het einde van het eropvolgende kalenderjaar. Wanneer een bedrijf niet in aanmerking kan komen voor een certificaat, verleent de certificatieinstelling uitstel. Na herstel van de tekortkomingen vindt een hernieuwde audit (*Nachaudit*) plaats.

Een K.O., meer dan 1 major en/of voldoen aan minder dan 75% van de KAT-criteria heeft tot gevolg dat het bestaande certificaat met onmiddellijke ingang ongeldig wordt. Verkoop van KAT-producten is pas toegestaan nadat de hernieuwde audit met goed gevolg is afgerond.

Tijdens de controles worden digitale foto's genomen. Deze zijn uitsluitend bestemd voor het auditverslag en worden niet gepubliceerd.

KAT heeft een map samengesteld met formulieren die de documentatie vereenvoudigen. Leghennenhouders kunnen deze map bestellen bij het KAT-secretariaat of downloaden in het besloten gedeelte van de KAT-website www.kat.ec.

- [KAT-controlesysteem](#)
- [KAT-checklist legbedrijven](#)
- [Lijst toegelaten KAT-certificatieinstellingen](#)

4 Webportalen www.was-steht-auf-dem-ei.de en www.kat.ec

Om voor transparantie voor consumenten te zorgen, biedt KAT op de website www.was-steht-auf-dem-ei.de een speciale service aan: na het invoeren van de eicode worden naam en locatie van het bedrijf en foto's van de stal en de leghennen getoond. Voor smartphones is een app met deze zoekfunctie beschikbaar.

Nadere informatie over het KAT-systeem is te vinden op de website www.kat.ec. Voor het besloten gedeelte van de website kan elk KAT-lid zich registreren en documenten (rondzendbrieven, formulieren, deelnemerslijsten e.a.) downloaden.

Deel II: Eisenpakket

1 Algemene toestand leghennenbedrijf (stal, opslag, inpak-/verpakkingsruimten en omgeving buiten de stallen)

1.1 Bouwkundige toestand stallen

Het stalgebouw, de deuren en poorten zijn in goede bouwkundige staat.

1.2 Bouwkundige toestand stalinrichting

De voorzieningen zijn in een goede bouwkundige en functionerende toestand en zo ontworpen, geconstrueerd en afgewerkt dat de dieren zo min mogelijk risico op verwondingen lopen.

Voergoten en drinksystemen zijn zo geconstrueerd dat deze gemakkelijk gereinigd en gedesinfecteerd kunnen worden en contaminatie door bijv. uitwerpselen wordt voorkomen.

1.3 Veiligheid van gebouwen, toegangscontrole

De toegang tot de stallen moet gecontroleerd kunnen worden. De buitendeuren en -poorten van de stallen zijn zo geconstrueerd, dat onbevoegden niet onbemerkt binnen kunnen dringen.

1.4 Bezoekersregistratie

Bezoekers en externe dienstverleners worden op het moment van toegang in een bezoekersregister geregistreerd. Dit register wordt ten minste een jaar bewaard en wordt op verzoek overgelegd.

 Formulier Bezoekerslijst FB-LB 14

1.5 Sanitaire voorzieningen

Op het bedrijfsperceel zijn sanitaire voorzieningen beschikbaar, afgestemd op het aantal medewerkers. Als het woonhuis direct naast het legbedrijf ligt en medewerkers gebruik kunnen maken van de sanitaire voorzieningen in het woonhuis, kan dit bij kleine bedrijven worden geaccepteerd.

Aanvullend geldt voor mobiele stallen: er zijn sanitaire voorzieningen beschikbaar in de buurt van de eieropslag/verzamelruimte op het bedrijfsterrein.

1.6 Stallen met afsluitbare gedeelten

Bij de Big Dutchman Natura 60/70-volière moet de pluimveehouder – uiterlijk na de gewenningsfase – de roosters volledig uitbouwen of verzegelen

De verzegeling is zodanig aangebracht, dat automatisch afsluiten niet meer mogelijk is. Wanneer de leghennen in duidelijk gemotiveerde en gedocumenteerde gevallen in het afgesloten gedeelte verblijven, dient dit onmiddellijk schriftelijk te worden gemeld bij het KAT-secretariaat onder vermelding van het zegelnummer. Na beëindiging van de maatregel moet het gedeelte opnieuw worden verzegeld.

Bij stallen die zijn voorzien van de Salmet HighRise 1-volière, moeten de kleppen van de luiken in de vloer uiterlijk na de gewenningstijd volledig zijn verwijderd, zodat de leghennen altijd toegang tot het scharrelgedeelte hebben.

Informatie: sinds 20 juni 2018 zijn de Big Dutchman Natura 60-/70-volière en sinds 11-03-2019 de Salmet HighRise 1-volière niet meer toegestaan voor nieuwe leden, na verbouwingen en na renovaties.

 Verzegelingsprocedure VA-LB 6

 Formulier Afzetting strooiselgedeelte FB-LB 20

2 Orde, reinheid en hygiëne

2.1 Orde en reinheid binnen en buiten de stallen

2.1.1 Het gedeelte rond de eiertransportbanden/raaptafels en de farmpacker zijn schoon en in hygiënisch onberispelijke toestand.

2.1.2 Afval, vuil, buitensporig veel stof, spinnewebben of dode vliegen worden regelmatig of indien nodig verwijderd. Verder worden de farmpacker en het gedeelte rond de eiertransportbanden/raaptafels minstens een keer per week grondig gereinigd. Deze wekelijkse reiniging wordt gedocumenteerd.

 Documentatie

2.1.3 Eierresten worden in afgedekte bakken verzameld en dagelijks uit het gedeelte rond de eiertransportbanden/raaptafels verwijderd.

2.1.4 Het legbedrijf maakt in zijn geheel een schone en opgeruimde indruk. Het bedrijfsterrein is in een onberispelijke, verzorgde en opgeruimte staat.

2.2 Opslag eieren

2.2.1 De eieren worden buiten bereik van de dieren opgeslagen in een aparte ruimte die uitsluitend bestemd is voor de opslag van ongesorteerde eieren. De plek is schoon, in goede bouwkundige staat en vrij van levensmiddelen vreemde objecten.

2.2.2 De eieren worden onmiddellijk na het leggen schoon, droog en vrij van vreemde geuren opgeslagen en beschermd tegen schokken, zonnestraling en andere weersinvloeden.

2.2.3 Het verpakkingsmateriaal voor de eieren wordt schoon, droog en beschermd tegen weersinvloeden binnen het bedrijfsgebouw opgeslagen. Contaminatie van het verpakkingsmateriaal met ongewenste stoffen is niet mogelijk.

2.3 Opslag voeder

2.3.1 Voedersilo's en opslagbakken zijn schoon. Verontreiniging, in het bijzonder met chemische, fysikalische (b.v. glasscherven) en microbiële stoffen (b.v. schimmel), wordt te allen tijde voorkomen. Materiaal en verf van opslagbakken zijn geschikt voor voeder. Elk bedrijf legt zelf de frequentie en manier van reiniging vast

2.3.2 Vlakke opslagruimten voor de opslag van voeder worden schoon en droog gehouden. De opslagruimten worden regelmatig schoongemaakt, in ieder geval voordat ze opnieuw worden gevuld. De opslag van voeder gebeurt afgescheiden van chemicaliën en andere stoffen die verboden zijn voor diervoeding. De voederopslag is geïntegreerd in het systeem voor het voorkomen en bestrijden van ongedierte.

2.4 Ophalen eieren

2.4.1 De eieren worden **ten minste** een keer per week opgehaald.

2.5 Persoonlijke hygiëne

2.5.1. Externe personen vormen een risico voor de hygiëne. Ze worden dan ook alleen toegelaten tot de stallen en voorzieningen als het strikt noodzakelijk is.

Bij het betreden van de stallen zijn bedrijfskleding of wegwerpkleding verplicht. Personen van buiten het bedrijf mogen de stal of andere verblijfsruimten van de dieren alleen betreden na afspraak met de bedrijfsleider.

2.5.2 Een hygiënesluis is voor alle bedrijven verplicht. Afhankelijk van de omgevingsfactoren moet de sluis daar worden geplaatst, waar hij het meest zinvol is met het oog op de gezondheid van de dieren en het bestrijden van ziekten en ongedierte, bijvoorbeeld bij de ingang van het stalcomplex. In de hygiënesluis worden de schoenen gewisseld.

Hygiënesluizen moeten voldoen aan de volgende eisen:

- Duidelijke scheiding van een zwart en een wit gedeelte: straatkleding wordt in het zwarte, stalkleding in het witte gedeelte bewaard.
- Het zwarte en witte gedeelte kunnen door een houten bank of een muurtje van elkaar worden gescheiden. Het materiaal heeft een glad en afwasbaar oppervlak.
- De stal mag alleen door de hygiënesluis worden betreden en verlaten.

Aanvullend geldt voor mobiele stallen: een hygiënesluis is niet noodzakelijk. Voor het betreden van de stal moeten de schoenen echter worden gewisseld.

2.5.3 In elke stalvoorraimte of hygiënesluis zijn minimaal een wasbak met water, zeep en papieren handdoeken aanwezig. Voor en na het betreden van de stallen alsmede voor en na het sorteren van de eieren moet iedereen zijn handen wassen. Aangeraden wordt om na het wassen en afdrogen van de handen een desinfectiemiddel te gebruiken.

Aanvullend geldt voor mobiele stallen: sanitaire voorzieningen moeten beschikbaar zijn in de buurt van de eieropslag/verzamelruimte op het bedrijfsterrein.

2.5.4. Het bedrijf heeft passende voorschriften met betrekking tot hygiëne en de omgang met dieren. Deze zijn aangebracht op een goed zichtbare plaats en bij alle medewerkers bekend.

3 Verplichte etikettering

3.1 Stempelen van eieren

- 3.1.1 **[K.O.]** Het is verplicht om de **eicode** (huisvestingssysteem/land/nummer) aan te brengen op het legbedrijf of in een ruimte die direct aansluit op de stal. De naam van de fabrikant van de stempelapparatuur wordt in het controlerapport vermeld.

Aanvullend geldt voor mobiele stallen: het is niet verplicht op de eieren te stempelen in een ruimte die aansluit op de stal wanneer de stallen onderdeel zijn van één KAT-ID, in de stallen slechts één huisvestingsvorm plaatsvindt en er geen producten van andere bedrijven worden gekocht. In dergelijke gevallen kunnen de eieren uit alle stallen op een centrale plaats op het bedrijfsterrein worden gestempeld.

- 3.1.2 Stempels mogen uitsluitend worden gevuld met **inkt** die voldoet aan de wettelijke eisen en geschikt is voor levensmiddelen.

 Conformiteitsverklaring stempelinkt

- 3.1.3 De **eicode** is duidelijk zichtbaar, goed leesbaar en heeft een hoogte van ten minste 2 mm. De eicode is niet verplicht wanneer het om technische redenen niet mogelijk is om gebarsten of vuile eieren te stempelen. Bij de controle is een tolerantiegrens van 20% toegestaan voor eieren met onleesbare stempels.

- 3.1.4 **[K.O.] Uitval van de stempelapparatuur** moet onmiddellijk bij het KAT-secreteriaat en het afnemende pakstation worden gemeld. Het reparatie- en onderhoudsbewijs moet tijdig achteraf worden ingediend. Verder wordt de transportverpakking van de ongestempelde eieren geëtiketteerd met het opschrift 'uitval stempelapparatuur/ongestempelde eieren/[eicode]' als informatie voor het pakstation.

 Formulier Uitval stempelapparatuur FB-LB 4

 Formulier Etikettering transportverpakking bij uitval stempelapparatuur FB-LB 6

3.2 Etikettering transportverpakkingen en begeleidende documenten

- 3.2.1 Op **transportverpakkingen** worden ten minste de volgende gegevens aangebracht:

- ✓ naam en adres van de producent
- ✓ eicode
- ✓ aantal en/of gewicht van de eieren
- ✓ legdatum of legperiode
- ✓ datum van verzending

Bij eieren van klasse B moet dit eveneens worden vermeld op de transportverpakking.

- 3.2.2 In de **begeleidende documenten** (afhaalbonnen, leverbonnen) komen ten minste de volgende gegevens voor:

- ✓ naam en adres van de producent
- ✓ naam en adres van de afnemer
- ✓ eicode
- ✓ aantal eieren – uitgesplitst in huisvestingssysteem, legdatum of legperiode
- ✓ datum van verzending

Bij eieren van klasse B moet dit eveneens worden vermeld op de leverbonnen. Een kopie van elke leverbon blijft op het legbedrijf, het origineel gaat naar het pakstation.

- 3.2.3 Op de transportverpakking en de begeleidende documenten van KAT-producten moet de volgende informatie staan:

'KAT-producten' of 'KAT-eieren' met aantal eieren en huisvestingssysteem

4 Eisen aan stalinrichting en huisvesting

4.1 Eerste inspectie/stalmeting/bouwkundige aanpassingen

Bij eerste inspecties of na bouwkundige aanpassingen van stallen worden de stalgegevens vastgelegd. Dit gebeurt aan de hand van de controlepunten 4.1.1 t/m 4.1.7. Het formulier *Vastlegging leghennenbedrijven* wordt hiervoor bij het betreffende controlepunt in de databank geupload.

Opmerking: onder punt 4.1 zijn alle punten opgenomen die alleen bij eerste inspecties/verbouwingen of stalmetingen worden gecontroleerd. De onder punt 4.1 opgenomen controlepunten worden bij elke audit gecontroleerd op eventuele wijzigingen. Hebben er geen wijzigingen plaatsgevonden, dan worden de punten met n.v.t. (niet van toepassing) beoordeeld.

Procedure stalmeting VA-LB 2

Formulier Vastlegging leghennenbedrijven FB-LB 2

4.1.1 Bruikbare oppervlakte

Oppervlakte die de hennen tijdens de hele lichtperiode ter beschikking staat (behalve nestoppervlakten) en oppervlakten met een breedte van minimaal 30 cm, een vrije hoogte van minimaal 45 cm en een helling van maximaal 14%, waar de dieren een stevige grip hebben. Inbegrepen zijn de oppervlakten onder de voer- en drinkvoorzieningen en zit- en aanvliegstocken, waar de hennen overheen of onderdoor kunnen lopen.

4.1.1.1 **[K.O.]** Bij de berekening van de **volledig bruikbare oppervlakte** worden uitsluitend oppervlakten meegerekend die voldoen aan de definitie 'brukbare oppervlakte' (➡ 4.1.1).

Informatie: nesten maken geen deel uit van de bruikbare oppervlakte. Wanneer nesten delen van de bruikbare oppervlakte of de bruikbare vloeroppervlakte bedekken, moet de door de nesten ingenomen oppervlakte worden afgetrokken van de bruikbare oppervlakte resp. de bruikbare stalvloeroppervlakte.

4.1.1.2 **[K.O.] Bruikbare oppervlakten die inherent zijn aan de stalinrichting**, zoals afdekplaten van eiertransportbanden, worden alleen tot de bruikbare oppervlakte gerekend als ze de hennen een zekere houvast bieden, goed begaanbaar en slipvrij zijn. Direct aansluitende, niet-geperforeerde oppervlakten kunnen – gemeten vanaf de buitenste rand van de mestband – onder de volgende voorwaarden worden meegerekend:

- Ze zijn maximaal 20 cm breed.
- Ze hebben een hoogteverschil van maximaal 15 cm tot aan de direct aansluitende, geperforeerde oppervlakte.
- De uitwerpselen belanden (b.v. door een zachte afschuining van de oppervlakte naar de mestband) op de mestband en het hoogteverschil is zo gevormd dat de hennen niet in de spleet verstrikt kunnen raken.

4.1.1.3 **[K.O.]** Bij volières die bestaan uit meerdere etages kunnen de dieren altijd gebruik maken van alle beschikbare niveaus. Als niveau geldt een begaanbare oppervlakte die tot de bruikbare oppervlakte wordt gerekend conform de definitie onder punt 4.1.1. De niveaus kunnen als bijkomende bruikbare oppervlakte worden geteld als ze zo zijn gevormd dat er geen uitwerpselen op de eronder liggende niveaus kunnen vallen.

Er worden maximaal drie boven elkaar liggende niveaus tot de bruikbare oppervlakte gerekend, waarbij de vloer het eerste niveau is. Voorzieningen als voersystemen of zitstocken, die op een eventueel vierde niveau zijn aangebracht, worden meegeteld. De bruikbare oppervlakte van het vierde niveau wordt echter niet meegerekend. Bij volières waar dieren niet onder het onderste niveau door kunnen lopen, wordt het onderste niveau als 'vloer' beschouwd en meegerekend met de bruikbare vloeroppervlakte, maar niet met de bijkomende bruikbare oppervlakte.

Informatie: bij systemen met meerdere niveaus waarbij een niveau volledig uit nesten bestaat, wordt dit niveau niet bij het aantal niveaus meegeteld. De totale oppervlakte van de niveaus bedraagt niet meer dan de bruikbare stalvloeroppervlakte.

4.1.1.4 **[K.O.]** Elke dier heeft de beschikking over een **scharrelruimte** van ten minste 250 cm² en de totale scharrelruimte bedraagt ten minste 1/3 van de bruikbare stalvloeroppervlakte.

4.1.2 Zitstokken

4.1.2.1 **[K.O.]** De zitstokken zijn **in totaal zo lang** dat alle dieren er gelijktijdig op kunnen zitten, waarbij wordt uitgegaan van ten minste 15 cm per dier in de scharrel- en vrije uitloop-houderij en ten minste 18 cm per dier in de biologische houderij.

4.1.2.2 **[K.O.]** Loodrecht boven de zitstokken die door de hennen 'aangevlogen' worden, is ten minste 45 cm vrije hoogte beschikbaar. Loodrecht boven de zitstokken die door de hennen 'beklommen' worden, is een vrije hoogte van ten minste 20 cm, beter 30 cm, beschikbaar. Het aandeel van deze zitstokken mag niet meer dan 50% van het totale aantal zitstokken zijn. Als zitstokken op verschillende hoogten ten opzichte van elkaar zijn geplaatst, moet de diagonale afstand ten minste 20 cm, beter 30 cm, zijn.

4.1.3 Voeder- en drinkvoorzieningen

4.1.3.1 **[K.O.]** Bij langwerpige voerbakken bedraagt de lengte van de voor leghennen toegankelijke kant ten minste 10 cm per hen, bij ronde voerbakken ten minste 4 cm per hen.

4.1.3.2 **[K.O.]** Bij watervoorzieningen via nippels, cups of bekers is per 10 leghennen ten minste een voorziening bereikbaar. Bij ronde drinkbakken bedraagt de lengte van de voor leghennen toegankelijke kant ten minste 1 cm per hen. De drinkvoorzieningen zijn voor de leghennen optimaal bereikbaar, van waterdicht materiaal en zo aangebracht, dat lekken of druppelen is uitgesloten.

Opmerking: watervoorzieningen via bekers en cups zijn geen ronde drinkvoorzieningen, maar worden beschouwd als nippel-drinkvoorziening.

4.1.4 Nesten

Elk dier moet ongestoord eieren kunnen leggen.

4.1.4.1 **[K.O.]** De leghennen beschikken over individuele legnesten (1 nest per 7 hennen) of gemeenschappelijke nesten (120 hennen per m² bij scharrel- en vrije uitloop-houderij en 83,3 hennen per m² bij biologische houderij). Tijdens het leggen van eieren moeten de dieren dagelijks onbepaald toegang hebben tot deze nesten. Individuele legnesten zijn ten minste 35 cm x 25 cm groot; de minimumdiepte voor gemeenschappelijke nesten bedraagt 30 cm. Het nestoppervlak is het vrij toegankelijke, onbepaald bruikbare deel van de nestvloeroppervlakte (horizontaal gemeten over het vloeroppervlak).

4.1.5 Uitloopopeningen

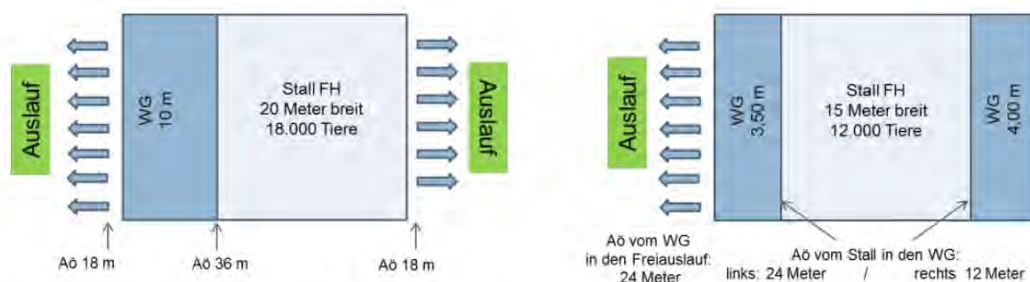
Aantal en grootte van de uitloopopeningen voldoen aan de wettelijke voorwaarden.

4.1.5.1 **[K.O.]** De **uitloopopeningen** naar de **koude scharrelruimte** (wintergarten) en naar de **vrije uitloop** zijn ten minste 35 cm hoog en 40 cm breed, gelijkvloers, gelijkmatig over de hele lengte van de buitenmuur verdeeld en niet boven elkaar aangebracht. Bij stallen met verschillende vloerniveaus en verhoogde uitloopopeningen zijn vanaf een hoogte van 30 cm passende in-/uitstaphulpen beschikbaar.

4.1.5.2 **[K.O.]** Voor de **toegang naar de koude scharrelruimte** is bij scharrel- en vrije uitloop-houderij per 1000 dieren ten minste 2 m uitloopopening beschikbaar, bij biologische houderij per 1000 dieren 4 m uitloopopening.

Het aantal strekkende meter uitloopopening, gemeten van de stal naar de koude scharrelruimte, is toereikend voor het aantal dieren in de stal (op de dag van opzet). Dit geldt ook voor stallen met tweezijdige uitloop en een koude scharrelruimte aan een zijde van de stal.

Voorbeeld:

- 4.1.5.3 **[K.O.]** Voor de **toegang naar de vrije uitloop** is bij vrije uitloop-houderij per 1000 dieren ten minste 2 m uitloopopening beschikbaar. Bij biologische houderij wordt de lengte van de uitloopopeningen berekend aan de hand van de volledig bruikbare oppervlakte voor het aantal dieren – per 100 m² volledig bruikbare oppervlakte is 4 m uitloopopening beschikbaar. Dit komt overeen met 6,66 m per 1000 dieren.

Voorbeeld: bij een volledig bruikbare oppervlakte van 500 m² hebben de beschikbare uitloopopeningen een gezamenlijke lengte van ten minste 20 m.

4.1.6 Lichtopeningen

Er bestaat de mogelijkheid om bij KAT een uitzonderingsvergunning aan te vragen voor stalgebouwen voor leghennen, die voor 13 maart 2002 in gebruik zijn genomen en niet over voldoende lichtopeningen beschikken. Hiervoor is een verklaring nodig, bijvoorbeeld een rapport van een bouwadviesbureau, dat achteraf inbouwen van lichtopeningen niet mogelijk is.

- 4.1.6.1 **[K.O.]** De inval van natuurlijk daglicht is verplicht. De lichtopeningen in de stal komen overeen met ten minste 3% van de bruikbare stalvloeroppervlakte. Dit geldt ook als de koude scharrelruimte tot de bruikbare vloeroppervlakte wordt gerekend. In dat geval worden zowel de oppervlakte van de warme stal als van de koude scharrelruimte meegeteld bij het berekenen van de lichtopeningen.

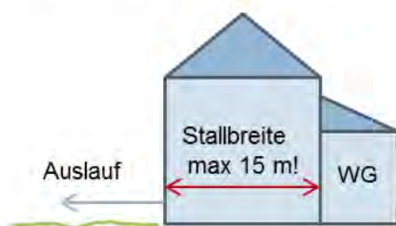
Het licht komt gelijkmatig door de lichtopeningen naar binnen. Ventilatiekleppen en uitloopopeningen worden alleen als lichtopening meegeteld als ze van lichtdoorlatend materiaal zijn.

- 4.1.6.2 **[K.O.]** Bij nieuwbouwstallen mag vanaf 1 juni 2005 bij zijvensters de diepte van de ruimte niet meer bedragen dan 12 m. Is de ruimte meer dan 12 m diep, dan moeten er aan beide zijanten lichtopeningen voorhanden of passende lichtopeningen (b.v. lichtbanden in het dak) aangebracht zijn die een gelijkmatige verdeling van het licht waarborgen.

4.1.7 Breedte van de stal

- 4.1.7.1 **[K.O.]** Stallen waarbij slechts aan één zijkant uitloopopeningen zijn aangebracht, mogen niet breder zijn dan 15 m. Dit geldt ook, wanneer zich aan de tweede zijkant slechts een koude scharrelruimte bevindt die geen toegang biedt tot de vrije uitloop. Bij toegang naar de vrije uitloop van twee kanten geldt voor nieuwe leden en nieuwbouwstallen sinds 1 januari 2017 een maximale stalbreedte van 30 m.

Voorbeeld:

4.1.8 Risicoanalyse dioxine/pcb

Dioxine en pcb zijn tegenwoordig overal aanwezig. Ze kunnen in de bodem in diverse concentraties worden aangetoond, afhankelijk van onder meer de nabijheid van steden of voormalige industriegebieden. De meeste van deze verbindingen zijn bijzonder stabiel, waardoor ze in de bodem slechts zeer langzaam worden afgebroken en tientallen jaren in het milieu aanwezig blijven.

- 4.1.8.1 In alle legbedrijven met vrije uitloop wordt bij de eerste inspectie een inventarisatie/risicoanalyse van mogelijke risico's op contaminatie met dioxine/pcb gemaakt, om de besmetting tot een minimum te beperken. Bij elke verbouwing of bij veranderde omstandigheden op de locatie wordt deze inventarisatie/risicoanalyse herhaald.

Informatie: bij risicofactoren in de omgeving van het bedrijf of bij gebruik van risicomaterialen/verf wordt aanbevolen om monsters van eieren te laten onderzoeken op besmetting met dioxine en pcb en een gedetailleerde bedrijfsanalyse door een expert te laten uitvoeren.

Formulier Inventarisatie/risicoanalyse FB-LB 15

KAT-informatiebrochure Aanbevelingen voor leghennenhouders: pcb en dioxine in eieren, incl. bijlage 1 Vragenlijst t.b.v. bedrijfsanalyse

4.2 Groepsgrootte/ruimtelijke scheiding van koppels

- 4.2.1 **[K.O.]** Alle stallen inclusief de koude scharrelruimten zijn zodanig ingedeeld dat de groepsgrootte bij scharrel- en vrije uitloop-houderij niet meer bedraagt dan 6000 hennen.

Bij biologische houderij zijn stal en koude scharrelruimte ingedeeld in aparte, ondoorzichtige afdelingen met maximaal 3000 hennen per afdeling. Ook de vrije uitloop is met omheiningen zo ingedeeld dat elk gedeelte plaats biedt aan maximaal 3000 hennen.

- 4.2.2 De omheiningen zijn zodanig geconstrueerd dat de verschillende koppels niet in elkaars gedeelte kunnen komen. Eventueel aanwezige deuren in de afdelingen blijven gesloten.

4.3 Scharrelruimte

Onder **scharrelruimte** wordt het gedeelte van de stal verstaan dat beschikt over een vlakke verharde vloer die over de gehele oppervlakte bedekt is met los materiaal en de mogelijkheid tot stofbaden biedt.

- 4.3.1 **[K.O.]** Uiterlijk **drie weken na opzet** in de stal, rekening houdend met een zekere gewenningsperiode, mogen de koppels naar het strooiselgedeelte/de scharrelruimte. De datum waarop de hennen voor het eerst toegang krijgen tot de scharrelruimte, wordt gedocumenteerd en/of op de legkalender genoteerd.

Bij gebruik van de scharrelruimte is het volgende in acht te nemen:

- Als een gedeelte van de stal uitsluitend gebruikt wordt als scharrelruimte(➡ 4.1.1.4) en niet behoort tot de bruikbare oppervlakte of de bruikbare stalvloeroppervlakte, dan kunnen de hennen hierover ten minste twee derde van de lichtperiode beschikken.
- Behoort de scharrelruimte tot de bruikbare oppervlakte, maar niet tot de bruikbare stalvloeroppervlakte, dan kunnen de hennen hierover gedurende de hele lichtperiode beschikken.
- Behoort de scharrelruimte tot de bruikbare vloeroppervlakte, dan kunnen de hennen hierover vrij beschikken.

De **scharrelruimte** bevindt zich slechts op het onderste niveau.

Verklaring/documentatie toegang tot scharrelruimte

- 4.3.2 De gehele oppervlakte is steeds bedekt met geschikt strooisel, oftewel droog materiaal met een losse structuur zoals gehakte snippers, strohaksel, houtsnippers, krullen of zand. Zodra het strooisel door de dieren is verbruikt of door vocht aan elkaar plakt, moet vers materiaal

worden aangebracht of het strooisel worden vervangen. De vloer is verhard en in hygiënisch onberispelijke staat.

- 4.3.3 **[K.O.] Scharrelruimtes buiten:** koude scharrelruimtes of andere scharrelruimtes buiten die direct aansluiten op de stal en voor de hennen gemakkelijk en altijd toegankelijk zijn, en die bovendien overdekt zijn en beschikken over een verharde vloer, kunnen als scharrelruimte worden erkend, indien de hennen toegang hebben conform de bepalingen van punt 4.3.1. Bij stallen met verschillende vloerniveaus tussen stal en scharrelruimte zijn vanaf een hoogte van 30 cm passende in-/uitstaphulpen beschikbaar.

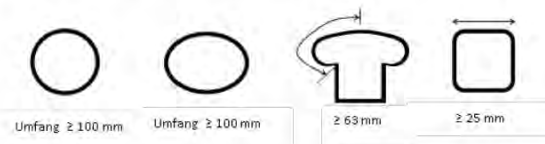
4.4 Schrikdraad

- 4.4.1 **[K.O.]** Leghennen mogen nergens direct worden blootgesteld aan stroom.
- 4.4.2 Daarnaast mogen er geen andere voorzieningen aanwezig zijn, die gemakkelijk aan een stroombron kunnen worden aangesloten en als schrikdraad kunnen fungeren. Wanneer schrikdraad wordt gebruikt op voer- en drinksystemen, mogen voor de bevestiging geen isolatoren worden gebruikt.

4.5 Zitstokken

- 4.5.1 **[K.O.]** Ten minste 50% van de zittokken is op verschillende hoogtes aangebracht. Zitstokken worden beschouwd als verhoogd indien ze ten minste 25 cm boven een niveau zijn geplaatst.
- 4.5.2 Geïntegreerde zitstokken zijn ten minste 2 cm hoog.
- 4.5.3 Zitstokken zijn gemaakt van antislipmateriaal en zodanig uitgevoerd dat er geen verwondingen aan de voetzolen kunnen ontstaan. Voor een fysiologische rusttoestand is het belangrijk dat de tenen de stok kunnen omvatten en houvast kunnen vinden. De zitstokken moeten volledig steun bieden aan de voetzolen. Er zijn uitsluitend zitstokken toegestaan die voldoen aan de volgende criteria: bij ronde of ovale zitstokken bedraagt de omvang ten minste 100 mm en de diameter 32 mm. Bij paddenstoelvormige zitstokken is het segment tussen het hoogste en het laagste te omvattende punt van de stok ten minste 63 mm lang (zie voorbeeld). Hoekige zitstokken hebben afgeronde kanten en een opstapbreedte van minimaal 25 mm.

Voorbeelden:

- 4.5.4 De zitstokken zijn voor de dieren goed bereikbaar en niet aangebracht boven het strooisel.

4.6 Nesten

- 4.6.1 **[K.O.]** De nestbodem is van zacht en flexibel materiaal en is minstens 0,5 cm hoog. Draadgaas – ook met kunststof omhulling – is niet toegestaan.

4.7 Verlichting

- 4.7.1 **[K.O.]** De inval van natuurlijk daglicht is verplicht, tenzij er een uitzonderingsvergunning verleend is. (➡ 4.1.6).

KAT-stallen met minder dan 3% natuurlijk daglicht die beschikken over een uitzonderingsvergunning, moeten daglicht-lampen (fullspectrum-lampen met UV-aandeel) gebruiken.

- 4.7.2 **[K.O.]** Direct zonlicht moet worden vermeden. Een permanente verduistering van de lichtopeningen (b.v. door verf of gekleurde folie) of gebruik van monochromatisch licht is alleen toegestaan in uitzonderingsgevallen **met (schriftelijke) veterinaire verklaring**.

 Veterinaire verklaring

- 4.7.3 Bij **kunstmatige verlichting** wordt gezorgd voor een gelijkmatige verdeling van het licht in het activiteitengedeelte van de stal. De nestgedeelten zijn verduisterd.

Informatie: gebouwen zijn zodanig verlicht dat dieren elkaar duidelijk kunnen zien en verzorgers de dieren in ogeschouw kunnen nemen. Als vuistregel voor voldoende lichtintensiteit geldt, dat een mens bij deze lichtintensiteit (na een gewenningsfase) zonder inspanning een krant kan lezen.

- 4.7.4 De lichtperiode bedraagt minimaal 8 en maximaal 16 uur per dag. Er is een ononderbroken duisternisperiode van ten minste 8 uur per dag. Voorafgaand aan de duisternisperiode wordt een periode van halfduister in acht genomen. Het lichtschema wordt gedocumenteerd.

 Lichtschema

4.8 Stalklimaat

- 4.8.1 Het klimaat in de stal is aangepast aan de gezondheid, de bezettingsdichtheid en de leeftijd van de leghennen (ventilatiesysteem, omgevingstemperatuur). De temperatuur wordt regelmatig gecontroleerd en gedocumenteerd.

 Documentatie

4.9 Noodstroomvoorziening

- 4.9.1 Bedraagt het aantal hennen per stal meer dan 6000 (scharrelhouderij) of meer dan 8000 (vrije uitloophouderij en biologische houderij) dieren, dan moet een noodstroomaggregaat aanwezig zijn om bij stroomuitval voor voldoende luchtcirculatie te zorgen. De noodstroomvoorziening waarborgt de gelijktijdige stroomverzorging van alle stallen op het bedrijfsterrein. Het is niet toegestaan om slechts één noodstroomaggregaat te hebben voor meerdere aparte bedrijfslocaties. Bij stallen met minder dan de bovengenoemde bezettingsdichtheid kunnen in plaats van een noodstroomaggregaat ook alternatieven worden ingezet. Voorwaarde is dat deze zorgen voor voldoende luchtcirculatie, bijv. zelfstandig opengaande ventilatiekleppen.

Het noodstroomaggregaat moet regelmatig (ten minste elke zes maanden) op functionaliteit worden getest en indien nodig onderhouden. Deze functietests worden gedocumenteerd.

 Documentatie

5 Criteria vrije uitloop

Voor leghennen in de vrije uitloophouderij en de biologische houderij gelden, behalve de huisvestingscriteria uit hoofdstuk 4, aanvullend de volgende uitloopcriteria.

5.1 Koude scharrelruimte (verplichte wintergarten)

De koude scharrelruimte is een gedeelte van de stal dat beschermd is tegen weersinvloeden, beschikt over een vloestofdichte verharde vloer, niet onderhevig is aan het klimaatbeheersingssysteem in de stal, licht- en luchtdoorlatend is, door een vaste muur ruimtelijk gescheiden is van het stalgebouw, gemakkelijk en direct toegankelijk is voor de hennen en dat is voorzien van geschikt strooisel.

- 5.1.1 **[K.O.]** Een koude scharrelruimte (wintergarten) is sinds 1 juni 2006 verplicht voor nieuwe leden en nieuwbouwstallen in de vrije uitloophouderij en sinds 1 augustus 2010 voor de biologische houderij. De koude scharrelruimte heeft een oppervlakte van 50% van de minimaal vereiste bruikbare stalvloeroppervlakte, m.a.w. ten minste 1 m² per max. 36 dieren (vrije uitloophouderij) en ten minste 1 m² per max. 24 dieren (biologische houderij).

Aanvullend geldt voor mobiele stallen:

Bij mobiele stallen is een wintergarten/koude scharrelruimte niet verplicht. Wanneer de autoriteiten een ophokplicht afkondigen, moet echter wel worden voorzien in een ruimte die voldoet aan de criteria van punt 5.1.1.

- 5.1.2 De koude scharrelruimte (wintergarten) is ten minste 2 m hoog en voorzien van windbreekgaas met een zodanige perforatiegraad dat licht en ventilatie gewaarborgd zijn. De hoogte van het windbreekgaas bedraagt ten minste 70% van de hoogte van de buitenmuur (d.w.z. ten minste 1,40 m). Daarnaast zijn voorzieningen toegestaan die vergelijkbare eigenschappen hebben als windbreekgaas. Het klimaat in de koude scharrelruimte is vergelijkbaar met het klimaat buiten. Verder is de koude scharrelruimte overdekt, door een vaste wand afgescheiden van de warme stal en zodanig ontworpen dat wilde vogels niet kunnen binnendringen.

Aanvullend geldt voor mobiele stallen:

Een koude scharrelruimte is een gedeelte van de stal dat afgescheiden is van de warme stal, direct aansluit op de mobiele stal en gemakkelijk en direct toegankelijk is voor de hennen. Ten minste een buitenmuur moet licht- en luchtdoorlatend zijn. Een vloestofdichte, vaste vloer is voor mobiele stallen niet verplicht. Aan de kant van de stalmuur is de wintergarten ten minste 2 m hoog. Tot aan de buitenmuur van de wintergarten kan de hoogte aflopen tot maximaal 45 cm.

Informatie: scharrelruimtes onder mobiele stallen zijn acceptabel, maar worden niet als wintergarten meegerekend. Bij mobiele stallen wordt de wintergarten niet meegerekend bij het bepalen van de bezettingsdichtheid.

- 5.1.3 **[K.O.]** Net als binnenin de stal moeten koppels ook in de koude scharrelruimte gescheiden zijn.

- 5.1.4 **[K.O.]** De koude scharrelruimte kan onder de volgende voorwaarden worden meegeteld als bruikbare oppervlakte of als deel van de bruikbare vloeroppervlakte:

De koude scharrelruimte kan tot de bruikbare oppervlakte worden gerekend als de som van de bijkomende bruikbare oppervlakte en de oppervlakte van de koude scharrelruimte niet meer is dan de bruikbare stalvloeroppervlakte. Voorwaarde is dat de dieren tijdens de hele lichtperiode kunnen beschikken over de koude scharrelruimte.

Indien de bruikbare vloeroppervlakte al bezet is met 18 hennen per m², kan de koude scharrelruimte slechts met maximaal 9 hennen per m² bij de bruikbare vloeroppervlakte worden gerekend. Voorwaarde is dat de dieren vrij toegang hebben tot de koude scharrelruimte.

Bijkomend aangebrachte oppervlakten of voorzieningen in de koude scharrelruimte maken geen deel uit van de bruikbare oppervlakte. Er worden uitsluitend voorzieningen meegerekend die in de binnenruimte van de stal aanwezig zijn.

Opmerking: dit geldt niet voor mobiele stallen.

5.2 Uitloopopeningen

De vrije uitloop ligt in de onmiddellijke nabijheid van de stal en is voor de hennen direct toegankelijk.

- 5.2.1 **[K.O.]** De dieren hebben vrij toegang tot zowel de koude scharrelruimte als de vrije uitloop. Heeft een deel van de dieren niet de vrije beschikking over de koude scharrelruimte of de vrije uitloop, bijv. door nestrijen of andere voorzieningen die in de weg zijn, dan moeten overgangen of doorgangen van ten minste 2 m/1000 dieren worden gecreëerd.

Bij nauwe passages of hindernissen in het uitloopterrein – bijv. beken, sloten of paden – is het toegestaan om bruggen, tunnels of vergelijkbare overbruggingshulpen aan te brengen die toegang bieden tot de rest van het uitloopterrein. Voorwaarde is dat de dieren deze toegangen/overbruggingen accepteren en dat ze het gebruik van de uitloop niet beperken.

De toegangen/overbruggingen bedragen ten minste 2 m per 1000 dieren – gerelateerd aan het aantal dieren dat hiervan gebruikmaakt.

- 5.2.2 **[K.O.]** De hennen beschikken over voldoende uitloopopeningen (👉 4.1.5). Het aantal open uitloopopeningen is afgestemd op het aantal dieren.

De uitloopopeningen functioneren probleemloos.

5.3 Uitloop

- 5.3.1 Er moet een verklaring worden overgelegd van een door een landmeter uitgevoerde **meting van het uitloopterrein**. Hierin zijn de grootte van het uitloopterrein en de maximale afstand naar het stalgebouw duidelijk aangegeven.

Informatie: er worden ook verklaringen geaccepteerd die in Duitsland volgens de bovengenoemde criteria zijn opgesteld door de Georegisters van de deelstaten of in EU-landen volgens vergelijkbare instanties (in Nederland: Nationaal Georegister).

 Verklaring meting uitloopterrein

- 5.3.2 **[K.O.]** De dieren hebben de beschikking over een uitloopterrein van ten minste 4 m² per dier – gerelateerd aan het aantal dieren in de stal. Het uitloopterrein ligt op maximaal 350 m van de dichtstbijzijnde uitloopopening.

Aanvullend geldt voor mobiele stallen:

Hennen in mobiele stallen met een rotatiesysteem beschikken altijd over ten minste 2,5 m² per dier. Voorwaarde is dat de dieren in gelijke mate toegang hebben tot het gehele uitloopterrein en dat tijdens een rotatiebeurt ten minste 10 m² per dier beschikbaar is.

*Informatie. Bij vrije uitloop-houding wordt er voor de bepaling van de maximale afstand van 350m rekening gehouden met de **straal** tot de dichtstbijgelegen uitloopopening. Echter kunnen delen van het uitloopterrein worden afgekeurd als de dieren op de weg daarheen een omweg moeten maken zodat deze delen van het uitloopterrein feitelijk niet meer toegankelijk zijn, ook als deze binnen een straal van 350m liggen.*

- 5.3.3 **[K.O.]** Het uitloopterrein is zodanig aangelegd dat de hennen het zoveel mogelijk in gelijke mate kunnen gebruiken. Bomen, struiken en heggen zijn zodanig aangebracht en verzorgd dat de hennen onder de begroeiing kunnen schuilen. Het uitloopterrein is vrij van brandplekken, olie lekkage-plekken en dergelijke. Het opslaan van materieel en het verspreiden van gier is evenmin toegestaan.

Het uitloopterrein is grotendeels begroeid en wordt niet gebruikt voor andere doeleinden, behalve als boomgaard, bosterrein en grasland, voor zover dit gebruik door de bevoegde autoriteiten is toegestaan.

Informatie: van toepassing zijn de wettelijke eisen uit Verordening (EG) 589/2008 betreffende de handelsnormen voor eieren, bijlage 2. Wanneer het uitloopterrein behalve voor leghennen ook voor andere doeleinden wordt gebruikt, dan dient KAT hiervoor schriftelijk toestemming te verlenen.

Vergunning

- 5.3.4 **[K.O.]** Vanaf een afstand van meer dan 150 m tot de dichtstbijzijnde uitloopopening zijn ten minste 4 **schuilmogelijkheden** per hectare gelijkmatig over de hele uitloopruimte verdeeld. De uitloop is omheind met een kippengaashek of een mobiele omheining. Als dit niet mogelijk is, moeten de grenzen van de uitloop met duidelijk zichtbare begrenzingspalen worden gemarkeerd. De begrenzingspalen mogen niet met teer/afgewerkte olie of andere risicomaterialen zijn geïmpregneerd of geleverd. Bij de biologische houderij is de uitloop – net als de stal – onderverdeeld in afdelingen die geschikt zijn voor koppels van 3000 leghennen. De afdelingen zijn zodanig gescheiden, dat de koppels niet in elkaars gedeelte kunnen komen.

- 5.3.5 **[K.O.]** De hennen krijgen na de opzet **zo vroeg mogelijk, maar uiterlijk vanaf hun 24^e levensweek**, toegang tot de uitloop. De uitloop is dagelijks vanaf 10:00 uur tot zonsondergang beschikbaar. De periode van gebruik wordt dagelijks bijgehouden. Wanneer de hennen geen toegang tot de uitloop hebben (veterinaire diagnose), wordt dit eveneens gedocumenteerd.

Uitloopjournalen worden minimaal een jaar bewaard en indien mogelijk in gebonden vorm bijgehouden.

Formulier Uitloopjournaal FB-LB 12

- 5.3.6 **[K.O.]** Een beperking van de toegang tot de uitloop als gevolg van een veterinaire rechtelijke maatregel is de enige uitzondering, waarbij de eieren gedurende maximaal 16 weken nog als 'vrij-uitloopei' op de markt mogen worden gebracht. Na deze periode mogen de eieren alleen nog als 'scharreleieren' worden gedeclareerd en verkocht.

Verklaring ophokplicht / formulier Ophokplicht FB-LB 19

5.4 Minimumafstand uitloop

- 5.4.1 **[K.O.]** De corridor van de stalmuur naar de uitloop – onafhankelijk van de aanwezigheid van een ander gebouw vis à vis – is minimaal even breed als de totale lengte van de uitloopopeningen aan die muur.

Informatie: bij de 'totale lengte van de uitloopopeningen aan die muur' gaat het om de totale lengte van de uitloopopeningen in het stalgebouw, ook als het stalgebouw is onderverdeeld in verschillende aparte stallen.

Voorbeeld:

5.5 Verplaatsen van mobiele stallen

- 5.5.1 Mobiele stallen moeten minimaal 4x per jaar worden verplaatst. Dit wordt gedocumenteerd.

Documentatie

Mobiele stallen zonder geïntegreerde vloerplaat worden bij aanhoudend slecht weer (winter/sneeuw/langdurige regenval e.d.) op een verzegeld oppervlak gezet of worden voorzien van rubbermatten. Hierbij wordt rekening gehouden met voorschriften inzake de uitstoot van schadelijke stoffen en milieubescherming.

6 Diergezondheid

Conform de Tierschutznutztierhaltungsverordnung § 4 lid 2 en 3 (Duitse verordening betreffende dierenbescherming en het houden van nutsdieren) worden de dieren ten minste een keer per dag van dichtbij geïnspecteerd door een verzorger. Dode dieren worden daarbij verwijderd. Er moeten onmiddellijk maatregelen worden genomen om zieke of gewonde dieren te behandelen, af te zonderen (in passende voorzieningen met droog en zacht strooisel of een droge, zachte onderlaag) of te doden en een dierenarts te raadplegen.

Conform het Tierschutzgesetz § 11 (Duitse dierenbeschermingswet) moeten veehouders, die dieren houden voor winstgevendende doeleinden, door middel van interne controles garanderen dat aan de eisen van § 2 wordt voldaan. In het bijzonder moet de veehouder – met het oog op het voldoen aan de eisen van § 2 – passende diergebonden kenmerken (indicatoren met betrekking tot dierenwelzijn) verzamelen en evalueren.

 Tierschutznutztierhaltungsverordnung van 5 februari 2014 (Duitse verordening betreffende dierenbescherming en het houden van nutsdieren)

 Tierschutzgesetz van 28 juli 2014 (Duitse dierenbeschermingswet)

6.1 Documentatiesysteem voor de beoordeling van koppels

6.1.1 Voor de beoordeling van koppels beschikt het bedrijf over een passend controlesysteem, dat gebaseerd is op diergebonden kenmerken. Op basis van deze documentatie worden er, bij duidelijke problemen binnen een koppel, maatregelen genomen en gedocumenteerd.

 Informatie voor leghennenhouders:
Formulier Overname en opzet jonge hennen FB-LB 16
Formulier Koppel – diergezondheid FB-LB 17
Beoordelingsprocedure verentoestand VA-LB 7

6.1.2 Bij elk bezoek van de dierenarts worden de algemene toestand van het koppel, opvallende zaken en veranderingen bij de dieren gecontroleerd en gedocumenteerd. De dierenarts onderzoekt alle onverklaarbare voorvallen (b.v. een verhoogde sterfte). Om herhaling te voorkomen, worden alle getroffen maatregelen gedocumenteerd.

 Documentatie

7 Voorkomen en bestrijden van dierziekten

Onder het criterium 'Diergezondheid/voorkomen en bestrijden van dierziekten' valt onder meer de registratie van de aankoop van medicijnen en de plaats waar deze in het bedrijf worden bewaard, de desinfecterende maatregelen en de bestrijding van ongedierte.

7.1 Controle door dierenarts

7.1.1 Er is een overeenkomst gesloten met een dierenarts voor regelmatige controle. Deze wordt bij opvallende zaken en ziektes van de hennen geconsulteerd.

7.1.2 De bedrijfsleider is verder verplicht veterinaire verklaringen over het afgeven/toedienen van diergeneesmiddelen te bewaren en een logboek bij te houden over het toedienen van medicijnen; de verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de bedrijfsleider.

Bij toediening van medicijnen worden ten minste de volgende gegevens gedocumenteerd:

- naam en toegediende hoeveelheid van het medicijn
- batchnummer van het medicijn
- datum van behandeling
- wachttijd in dagen
- naam van de persoon die het geneesmiddel toedient
- nummer van het recept van de dierenarts

 Documentatie

7.1.3 Pluimveehouders die het medicijn zelf toedienen, kunnen een veterinaire verklaring over het afgeven/toedienen van diergeneesmiddelen overleggen alsmede een gedetailleerde instructie over de behandeling inclusief de wachttijd. De pluimveehouder documenteert de toediening conform de eisen van punt 7.1.2.

 Documentatie

7.2 Bedrijfshygiëne

7.2.1 Ongediertebestrijding

Het voorkomen en bestrijden van ongedierte (ratten, muizen, insecten, etc.) in pluimveestallen is van groot belang. Alle stallen en productielocaties moeten worden beschermd tegen binnendringing van en verontreiniging door huisdieren, andere nutsdieren en vogels om de insleep en overdracht van ziektekiemen te voorkomen.

7.2.1.1 Het bedrijf heeft een systeem voor het voorkomen en bestrijden van ongedierte, basierend op het soort ongedierte en de mate van besmetting.

De ongediertebestrijding kan door de bedrijfsmedewerkers zelf worden uitgevoerd, indien de bedrijfsleider beschikt over een bewijs van vakbekwaamheid en wordt voldaan aan de eisen aan de documentatie (➡ 7.2.1.2). Voor leghennenhouders die tevens landbouwer zijn, is het toereikend om te beschikken over een vakbekwaamheidsbewijs Gewasbescherming conform de Pflanzenschutz-Sachkunde-VO (Duitse verordening betreffende gewasbeschermingsmiddelen). Ook externe dienstverleners moeten voldoen aan de eisen aan de documentatie (➡ 7.2.1.2).

7.2.1.2 Minimumeisen aan de documentatie zijn:

- Plattegrond met lokazen/genummerde detectoren
- Lijst van alle gebruikte biociden
- Veiligheidsbladen van alle gebruikte biociden
- Vastgelegde controle-intervallen (voor giftige lokazen minimaal een keer per week)
- Documentatie over de controle van de besmettingsgraad (trendanalyse)

 Documentatie

7.2.2 Reiniging en desinfectie

7.2.2.1 **[K.O.]** Na afvoer van een koppel worden stal en voedersilo's compleet gereinigd. Alle voorzieningen waarmee de hennen in contact zijn geweest en de drinklijnen worden gereinigd en ontsmet. De reiniging en ontsmetting worden gedocumenteerd.

7.2.2.2 Het desinfecteren gebeurt uitsluitend met middelen die voor dat doeleinde zijn toegestaan. Voor biologische bedrijven geldt aanvullend dat uitsluitend reinigings- en ontsmettingsmiddelen zijn toegestaan die voldoen aan Verordening (EG) nr. 889/2008, bijlage VII. Alle gebruikte desinfecterende middelen zijn gedocumenteerd en er zijn veiligheidsbladen voorhanden (naam, producent, registratienummer).

Documentatie

7.2.2.3 Naam en producent van het desinfecterende middel zijn in de KAT-databank geregistreerd.

7.2.2.4 Het bedrijf heeft een systeem waaruit blijkt dat de uitgevoerde reinigings- en ontsmettingsmaatregelen effectief waren.

Opmerking: raadpleeg voor een mogelijke procedure het informatieblad *Procedure controle en desinfectie VA-LB3*.

Formulier Documentatie reiniging en desinfectie FB-LB 7

Procedure controle en desinfectie VA-LB 3

Documentatie

7.2.2.5 Wanneer een stalgebouw is ingedeeld in verschillende afdelingen, is de opzet van koppels van verschillende leeftijden alleen toegestaan als het lege deel van de stal kan worden gereinigd en gedesinfecteerd zonder daarbij de dieren in de andere afdelingen te storen of te schaden.

7.2.3 Opslag uitwerpselen

7.2.3.1 De tussenopslag van uitwerpselen bevindt zich in een aparte gedeelte, dat voor de hennen niet toegankelijk is en waarin een mestplaat is aangebracht. Het opslaan van mest in een afgezet gedeelte naast of op het uitloopterrein is niet toegestaan.

7.2.4 Opslag kadavers

7.2.4.1 Dode leghennen worden zo snel mogelijk (dagelijks) uit de stal verwijderd. Kadavers worden in gekoelde kadaverboxen op een aparte locatie opgeslagen, gescheiden van ander afval en beschermd tegen weersinvloeden. De kadaveropslag mag niet toegankelijk zijn voor onbevoegden.

8 Interne Controle

8.1 Registratie van bedrijfsgegevens

8.1.1 Elk legbedrijf (bedrijfsleider) stelt een bedrijfsbeschrijving op.

De gegevens in de bedrijfsbeschrijving komen overeen met de basisgegevens in de KAT-databank. Elke wijziging van de basisgegevens moet gemeld worden aan het KAT-secretariaat.

 Formulier Bedrijfsbeschrijving FB-LB 1

8.1.2 **[K.O.]** In de bedrijfsbeschrijving wordt het **toepassingsgebied van het certificaat** in zijn actuele staat beschreven. Wijzingen binnen het toepassingsgebied moeten **vooraf** bij het KAT-secretariaat worden gemeld.

8.1.3 Er is een overzicht met **stalgegevens** (stalgrootte, aantal afdelingen, opzet, aantal hennen) opgesteld en in een ordner aanwezig.

 Formulier Stalgegevens FB-LB 5

8.2 Bezettingsdichtheid

De bezettingsdichtheid bedraagt bij vrije uitloop- en scharrelhouderij maximaal 9 hennen per m² bruikbare oppervlakte en bij biologische houderij maximaal 6 hennen per m². Als hanen worden opgezet, worden deze meegeteld bij het maximaal toegestane aantal dieren.

Bij systemen met **verschillende niveaus** mag de bezettingsdichtheid bij scharrel- en vrije uitloop-houderij in totaal niet meer bedragen dan 18 dieren per m² bruikbare vloeroppervlakte en bij biologische houderij niet meer dan 12 dieren per m².

8.2.1 **[K.O.]** Het legbedrijf heeft een geldige **vergunning** voor alle op de locatie aanwezige huisvestingssystemen en eicodes. Bedrijven met biologische productie beschikken aanvullend over een geldige conformiteitsverklaring van een controlerende instantie voor biologische landbouwproducten.

 Vergunning/conformiteitsverklaring

8.2.2 **[K.O.]** In de stallen mogen niet meer hennen worden opgezet dan in de vergunning vermeld.

8.2.3 **[K.O.]** Na stalmeting door KAT (certificatieinstelling en KAT-controleurs) is vanaf de volgende opzet de **KAT-stalcapaciteit** maatgevend. Er mogen per huisvestingssysteem dan niet meer hennen in een stal worden opgezet dan volgens de KAT-stalcapaciteit is berekend.

Informatie: de KAT-stalcapaciteit mag niet meer bedragen dan de in de stalgegevens gespecificeerde beperkende factor.

Deze **beperkende factor** is de parameter, die in het huisvestingssysteem het minst aanwezig is. In de volgende tabel staan de minimumparameters per huisvestingssysteem:

Parameter	Scharrel- en vrije-uitloop-houderij	Biologische houderij
Bruikbare oppervlakte	9 hennen/m ²	6 hennen/m ²
Bruikbare stalvloeroppervlakte	Max. 18 hennen/m ²	Max. 12 hennen/m ²
Nesten	1 nest/7 hennen Groepsnest: 120 hennen/m ²	1 nest/7 hennen Groepsnest: 83,3 hennen/m ²
Zitstokken	15 cm/dier	18 cm/dier

Parameter	Scharrel- en vrije-uitloop-houderij	Biologische houderij
Voergoten	Lengte van de toegankelijke kant bij langwerpige voerbakken: 10 cm/dier Lengte van de toegankelijke kant bij ronde voerbakken: 4 cm/dier	Lengte van de toegankelijke kant bij langwerpige voerbakken: 10 cm/dier Lengte van de toegankelijke kant bij ronde voerbakken: 4 cm/dier
Drinkvoorzieningen	10 dieren/drinkvoorziening (nippel/cup/beker) Ronde drinkvoorziening: 1 cm/dier	10 dieren/drinkvoorziening (nippel/cup/beker) Ronde drinkvoorziening: 1 cm/dier
Uitloopopeningen	2 m/1000 dieren	4 m/1000 dieren, van stal naar koude scharrelruimte 6,66 m/1000 dieren, van koude scharrelruimte naar vrije uitloop
Uitloopterrein	4 m ² /dier	4 m ² /dier

8.3 Opzetten en leeghalen van stallen

Bij het opzetten en leeghalen van stallen moeten de richtlijnen uit §1 van de Duitse dierenbeschermingswet worden nageleefd. Tijdens het leeghalen van de stal moet het licht worden gedempt of de stal worden verduisterd om minder stress bij de dieren te veroorzaken; bij het openen en sluiten van de deuren moet eveneens rekening met de lichtinval worden gehouden.

- 8.3.1 **[K.O.]** Er zijn bewijzen (leverbonnen, facturen) aanwezig over de opzetdatum, de leeftijd van de hennen en het exacte aantal dieren bij opzet.

 Documentatie

- 8.3.2 **[K.O.]** Alle hennen hebben ongekapte snavels.

Wanneer een eicode toch betrekking heeft op een stal met hennen met gekapte snavels, dan moeten de eieren uit deze stal in de KAT-databank worden geregistreerd als 'NIET-KAT'-producten. Daarnaast moet het bedrijf beschikken over een KAT-certificaat waaruit blijkt dat deze eicode is uitgesloten van het toepassingsgebied van het certificaat.

Informatie: sinds 1 september 2018 mogen in het KAT-systeem geen eieren meer verkocht worden van hennen met gekapte snavels.

 Leverbon opfok

- 8.3.3 **[K.O.]** KAT-legbedrijven mogen jonge hennen (opfokhennen) alleen maar ontvangen van bij KAT geregistreerde opfokbedrijven. Het registratienummer staat vermeld op de leverbon. Een lijst met bij KAT geïstreeerde opfokbedrijven is beschikbaar op de KAT-homepage www.kat.ec.

 Lijst KAT-opfokbedrijven

- 8.3.4 De dieren moeten als kuiken al gewend worden aan het latere huisvestingssysteem. Op deze manier wordt gegarandeerd dat de leghennen optimaal gebruik maken van alle voorzieningen. Een verklaring van het opfokbedrijf kan overgelegd worden.

 Verklaring opfok

- 8.3.5 Jonge hennen moeten voor de opzet worden gevaccineerd tegen salmonella. Het legbedrijf beschikt voor elk opgezet koppel over een bewijs van salmonella-vaccinatie en over het rapport van het laatste salmonella-onderzoek bij het opfokbedrijf.

 Verklaring salmonella-vaccinatie/resultaat salmonella-onderzoek

- 8.3.6 De personen die de stal opzetten en leeghalen beschikken over een bewijs van vakbekwaamheid. Wordt voor het leeghalen van de stal een externe dienstverlener (professionele vangploeg) ingezet, dan moet de toezichthoudende persoon beschikken over een officieel bewijs van vakbekwaamheid. Het leghennenbedrijf beschikt over een kopie van dit bewijs. Wanneer bedrijfsmedewerkers de stal opzetten en leeghalen, moet de toezichthoudende persoon beschikken over een officieel bewijs van vakbekwaamheid, terwijl de bedrijfsmedewerkers minimaal een jaar intern zijn geschoold.

 Bewijs vakbekwaamheid/documentatie scholing

8.4 Informatieplicht KAT

- 8.4.1 **[K.O.]** Alle voorvallen waarvoor een aangifteplicht bestaat, moeten **gelijktijdig** worden gemeld bij de bevoegde autoriteiten en het KAT-secretariaat. Hierbij gaat het onder meer om positieve resultaten van salmonella-onderzoek (*Salmonella Enteritidis* en *Typhimorium*), overschrijding van de normen voor dioxine/pcb-dl en ndl, ophokplicht en vogelgriep.

 Documentatie

- 8.4.2 **[K.O.]** De opzetgegevens van de actuele koppels worden aan KAT gemeld en in de KAT-databank geregistreerd.

 Formulier Registratie leghennenbestand (melding opzetten/leeghalen stal) FB-LB 8

- 8.4.3 Het KAT-ID van de opfokbedrijven wordt in de databank aangegeven bij de gegevens over het leghennenbestand/het opzetten.

- 8.4.4 Het KAT-secretariaat wordt geïnformeerd als een koppel geruid wordt. De legpauze wordt in de KAT-databank geregistreerd, inclusief vermelding van stalnummer en eicode.

 Databank-handleiding leghennenbedrijven VA-LB 5 en formulier Melding rui FB-LB 9

- 8.4.5 Indien het legbedrijf een vergunning voor twee huisvestingsvormen heeft, moet het bedrijf documenteren op welk moment vrije-uitloop-houderij dan wel scharrelhouderij plaatsvindt. De gegevens over de overschakeling tussen de huisvestingsvormen in de KAT-databank komen overeen met de leglijsten/leverbonnen die in het bedrijf aanwezig zijn.

 Documentatie

8.5 Crisismanagement

- 8.5.1 Voor crisissituaties is een crisisplan aanwezig waarin de bevoegdheden duidelijk zijn geregeld, inclusief telefoonnummers van de verantwoordelijke personen. Het crisisplan bevat alle belangrijke contactgegevens (b.v. dierenarts, Gezondheidsdienst voor dieren, leveranciers, afnemers, KAT).

Informatie: in de Handleiding Crisismanagement voor KAT-leden is de belangrijkste informatie over crisissituaties en aanbevelingen voor acties opgenomen.

 Formulier Crisisplan/lijst contactpersonen FB-LB 11

 Handleiding Crisismanagement voor KAT-leden

8.6 Koppel-documentatie

- 8.6.1 **[K.O.]** Het bedrijf documenteert dagelijks het aantal gelegde eieren, onderverdeeld in stal en huisvestingsvorm.

 Documentatie

- 8.6.2 Het bedrijf documenteert dagelijks het actuele leghennenbestand, onderverdeeld in leeftijd, stal en huisvestingsvorm. Minimaal een keer per week wordt het sterftepercentage berekend.

 Documentatie

- 8.6.3 Het bedrijf documenteert minimaal een keer per week de legprestatie, onderverdeeld in stal en eicode.

 Documentatie

- 8.6.4 Er is een registratiesysteem waarmee het voer- en waterverbruik per dier kan worden getraceerd. Het verbruik wordt dagelijks gedocumenteerd.

Documentatie

8.7 Uitvoeren van analyses

- 8.7.1 Op KAT-legbedrijven worden de koppels eens in de 15 weken getest (overschoenen of boot-waps) op **salmonella**, het eerste onderzoek op een leeftijd van 22 tot 26 weken. De analyseresultaten worden in de KAT-databank geregistreerd.

Informatie: het bedrijf mag drie onderzoeken per jaar zelf uitvoeren; daarnaast moet een veterinaire instantie **een officiële analyse** uitvoeren.

Verklaring salmonella-onderzoeken

- 8.7.2 Onderzoeksresultaten zijn voor elk stal apart beschikbaar (geen poolmonsters!). Bij een positief resultaat moeten de voorschriften van punt 8.4.1 in acht worden genomen.

- 8.7.3 De eieren van leghennenbedrijven worden ten minste **een keer per legperiode** (door een geaccrediteerd laboratorium) geanalyseerd op de aanwezigheid van dioxine, dl-pcb's en ndl-pcb's.

Informatie: onafhankelijk van het aantal stallen moet er een analyse per huisvestingsvorm worden uitgevoerd. Meerdere stallen met dezelfde huisvestingsvorm kunnen worden samengevat in een poolmonster.

Verklaring analyse dioxine, dl-pcb's en ndl-pcb's

- 8.7.4 Een keer per legperiode wordt het drinkwater **micobiologisch onderzocht** door een geaccrediteerd laboratorium. De monsters worden bij de drinkvoorziening in de stal genomen.

De volgende parameters worden geanalyseerd:

Parameter	Eenheid	Onbedenklijk	Bedenklijk
E. coli	in 100 ml	< 10	10-100
Colibacteriën	in 100 ml	< 10	100-1000
Telling kolonies bij 20 °C	in 1 ml	< 100	1000-10.000
Telling kolonies bij 37 °C	in 1 ml	< 100	1000-10.000

Bron: Landwirtschaftskammer NRW 2007

Verklaring drinkwateranalyse

8.8 Herkomst en leverancier van het voeder

8.8.1 Voederleverancier

- 8.8.1.1 **[K.O.]** Het veevoeder wordt uitsluitend gekocht bij door KAT geaccrediteerde veevoederproducenten, zelf gemengd of zelf geproduceerd met eigen graan (➡ 8.8.3).

8.8.2 20% biologisch veevoeder van regionale oorsprong

- 8.8.2.1 Volgens de richtlijnen van de Europese verordening 889/2008 is elk bedrijf waar veevoeder wordt gebruikt (leghennenhouderij) verplicht per kalenderjaar 20% van het voer af te nemen bij een bedrijf uit de regio.

8.8.3 Zelfmengers/gebruikers van eigen graan

Zelfmengers zijn bedrijven die op de eigen bedrijfslocatie mengvoeder produceren voor eigen gebruik of in samenwerkingsverband met andere landbouwbedrijven en daarbij gebruikmaken van mineraalvoerders, voormengsels (premixen) en voedergrondstoffen. Gebruikers van eigen graan zijn bedrijven die veevoeder produceren op basis van additieven (geproduceerd door een mengvoederfabrikant) en graan (van eigen teelt of bijgekocht). De verantwoordelijkheid voor de gebruikte grondstoffen en de correcte productie van het mengvoeder ligt bij de landbouwer.

- 8.8.3.1 De grondstoffen worden bij levering ten minste een keer sensorisch gecontroleerd voordat ze worden opgeslagen. Alle uitgevoerde controles en genomen maatregelen worden gedocumenteerd.

 Documentatie

- 8.8.3.2 De grondstoffen worden op het bedrijf volgens de voorschriften opgeslagen. Een negatieve beïnvloeding en contaminatie van de grondstoffen tijdens de opslag is uitgesloten.

- 8.8.3.3 **[K.O.]** Van elke grondstofbatch (incl. additieven), die wordt gebruikt voor het maken van veevoeder, worden monsters genomen. Dit geldt zowel voor gekochte als voor zelf geproduceerde grondstoffen. Deze monsters worden ten minste 6 maanden bewaard.

 Documentatie

- 8.8.3.4 Van alle bijgekochte grondstoffen zijn documenten voorhanden met daarop in ieder geval de naam van het product, de hoeveelheid en de verkoper.

 Documentatie

- 8.8.3.5 **[K.O.]** Alle voor de voederproductie gebruikte grondstoffen en additieven worden geregistreerd in de KAT-databank.

 Databank-handleiding voor leghennenbedrijven en zelfmengers VA-LB 5

- 8.8.3.6 **[K.O.]** Gebruikte additieven mogen uitsluitend afkomstig zijn van een door KAT geaccrediteerde veevoederproducent.

- 8.8.3.7 **[K.O.]** Zelfmengers en gebruikers van eigen graan laten het veevoeder jaarlijks analyseren aan de hand van in ieder geval de volgende parameters:

Parameters	Aantal analyses/jaar
Dioxine + dl-pcb's en ndl-pcb's	1
Salmonella	1
Zware metalen	1
GGO (alleen bij biologisch veevoeder)	1
Pesticiden	1

 Documentatie

- 8.8.3.8 **[K.O.]** Zelfmengers baseren de recepturen voor veevoeder op rantsoenberekeningen die door gekwalificeerde personen/ondernemingen zijn opgesteld. Bij de productie van veevoeder op basis van additieven wordt plausibel gewaarborgd dat de productie uitsluitend plaatsvindt volgens de menginstructies.

 Documentatie

- 8.8.3.9 De productie van het veevoeder is plausibel gedocumenteerd. Bij zelfmengers en gebruikers van mobiele maal- en menginstallaties moeten aanvullend voor elke batch mengprotocollen aanwezig zijn conform het formulier Mengprotocol maal- en menginstallaties.

 Formulier Mengprotocol maal- en menginstallaties FB-LB 13

9 Databank / plausibiliteitscontroles

In de KAT-databank worden behalve alle bedrijfs- en stalgegevens ook alle procesfasen in de eierproductie, -distributie en -verwerking gedocumenteerd. Elke procesfase geeft de uitgaande producten door aan de volgende procesfase. Op deze manier zijn de goederenstromen plausibel en traceerbaar.

9.1 Productregistraties in de databank

9.1.1 **[K.O.] Productbewegingen binnen de procesketen** (aantal eieren) moeten elke week, uiterlijk op woensdag 24.00 uur van de eropvolgende week, gedetailleerd en volgens de voorschriften (aangifteperiode: maandag t/m zondag) worden geregistreerd in de onlinedatabank <https://datenbank.kat.ec>.

Na certificatie ontvangen bedrijven de toegangscodes van het KAT-secretariaat. Elk bedrijf is zelf verantwoordelijk voor de vertrouwelijke behandeling van de toegangscodes en voor de juistheid van alle ingevoerde gegevens.

Legbedrijven registreren alle geproduceerde eieren aan de afnemer. Het complete legsel moet in de databank worden geregistreerd.

Informatie: het bedrijf kan de databank-registratie overdragen aan het afnemende pakstation. Het legbedrijf moet deze overname door het pakstation vrijgeven, om verzuim te voorkomen en te voldoen aan de privacywetgeving.

Het pakstation kan direct verkochte eieren (b.v. in boerderijwinkels, op weekmarkten) niet in de databank registreren. Dit moet het bedrijf zelf doen.

 Procedure KAT-handleiding productregistraties in de databank VA-A 1

9.1.2 De producten worden apart per eicode en huisvestingsvorm geregistreerd.

9.1.3 Het door het bedrijf ingekochte veevoeder wordt volgens de voorschriften eens in de 2 weken geregistreerd (veevoederleverancier, hoeveelheid en leverdatum).

 Databank-handleiding leghennenbedrijven/zelfmengers VA-LB 5

9.2 Plausibiliteit en goederenstromen

9.2.1 **[K.O.]** De auditor controleert de **plausibiliteit** van de lever- en afhaalbonnen en leglijsten ten opzichte van de registraties in de databank. Voor de plausibiliteitscontrole wordt steekproefsgewijs een periode van 4 weken gekozen.

 Procedure plausibiliteitscontrole VA-LB 4

9.2.2 **[K.O.]** KAT-legbedrijven die op hetzelfde terrein **stallen met verschillende huisvestingsvormen** hebben, moeten waarborgen dat eieren niet vermengd kunnen worden.

*Informatie: een eenduidige scheiding is niet gegarandeerd als in **een stalgebouw** twee verschillende huisvestingsvormen zijn ondergebracht en de eieren over **dezelfde** eierentransportband in het diergedeelte geraapt worden. Een uitzondering wordt gemaakt voor de vrije uitloop- en scharrelhouderij, als verschillende kippenrassen met verschillende kleuren ei zijn opgezet.*

Bijlage

1. Definities

1.1 Legenda

K.O.-criteria zijn aangegeven met **[K.O.]**.

 Verwijzing naar van toepassing zijnde documenten

 Vereiste of te overleggen documenten *)

 Verwijzing naar andere hoofdstukken

*) Vereiste of te overleggen documenten moeten op een passende manier worden bijgehouden. Aangegeven KAT-formulieren kunnen hier dienen ter oriëntatie en als hulpmiddel. Het gebruik van KAT-formulieren is echter niet verplicht.

1.2 Afkortingen

Aö	uitloopopening
dl & ndl-pcb's	dioxineachtige en niet-dioxineachtige PolyChloorBifenyI
K.O.	knock out-(criterium)
LW	leeftijd in weken
n.v.t.	niet van toepassing
VVVO	Viehverkehrsverordnung (Duitse verordening om de verspreiding van dierziekten als gevolg van het transport van dieren tegen te gaan)
ID	identificatienummer

1.3 Verklaring begrippen

Begrip	Definitie / Verklaring
Eicode	Uniek identificatienummer dat aangeeft uit welk land een ei komt, overeenkomstig Richtlijn 2002/4/EG
Leghennenbedrijf	Uit een of meerdere stallen bestaande, economische en epidemiologische eenheid die dient voor de productie van eieren.
Stal	Deel van een leghennenbedrijf of gebouw, waar hennen of koppels hennen worden gehouden.
Koppel	Een groep hennen van dezelfde leeftijd die in dezelfde stal wordt gehouden.
Afdeling	Een onderdeel van de stal waarin maximaal 6000 hennen worden gehouden. Afdelingen vormen geen afgesloten eenheid en zijn niet door een massieve muur afgescheiden van voorzieningen en overige functies in de stal.
Epidemiologische eenheid	Alle dieren van een soort die in een ruimte worden gehouden of gezamenlijk worden verzorgd.
Opfokbedrijf	Bedrijf waar beroepsmatig jonge hennen worden opgefokt tot ze eieren kunnen leggen voor de consumptie.
Legrijp	Een hen is legrijp als ze begint eieren te leggen. Een koppel hennen is legrijp op het moment dat het koppel op drie opeenvolgende dagen een legprestatie van 50% heeft behaald.
Rui	Legpauze
Voorzieningen	Technische voorzieningen (b.v. nesten, zitstokken, voederbakken), die nodig zijn voor het huisvesten van de dieren.
Stalvloeroppervlakte	De grondoppervlakte van de ruimte waarin de voorzieningen zich bevinden.

Begrip	Definitie / Verklaring
Bruikbare stalvloeroppervlakte	Het gedeelte van de stalvloeroppervlakte waar de voorzieningen zich bevinden en waartoe de hennen altijd vrij toegang hebben, met uitzondering van nestoppervlakten en oppervlakten onder voorzieningen waar de hennen niet onderdoor of overheen kunnen lopen.
Bruikbare oppervlakte	Oppervlakte die de hennen tijdens de hele lichtperiode ter beschikking staat (behalve nestoppervlakten) en oppervlakten met een breedte van minimaal 30 cm, een vrije hoogte van minimaal 45 cm en een helling van maximaal 14%, waar de dieren een stevige grip hebben. Inbegrepen zijn de oppervlakten onder de voer- en drinkvoorzieningen en zit- en aanvliegstocken, waar de hennen overheen of onderdoor kunnen lopen.
Bijkomende bruikbare oppervlakte	Alle oppervlakten van voliëres, inclusief de bruikbare oppervlakten die inherent zijn aan de stalinrichting (conform 4.1.1.2) en die voldoen aan de definitie van 'bruikbare oppervlakte'.
Volledige bruikbare oppervlakte	Som van alle in een stal beschikbare 'bruikbare oppervlakten', inclusief de 'bijkomende bruikbare oppervlakte' en de 'bruikbare vloeroppervlakte'.
Volière	Huisvestingssysteem waar de ruimte over verschillende niveaus wordt benut met zitstocken, voer- en drinkvoorzieningen en nesten. De oppervlakte van de volièr wordt als 'bijkomende bruikbare oppervlakte' erkend als deze voldoet aan de definitie van 'bruikbare oppervlakte'.

2. Van toepassing zijnde documenten

Tot de van toepassing zijnde documenten (in de actuele versie) behoren:

KAT-documenten:

- ✓ KAT-controlesysteem
- ✓ KAT-checklist legbedrijven
- ✓ Map met documenten: formulieren en procedures
- ✓ Handleiding Crisismanagement voor KAT-leden
- ✓ Lijst toegelaten KAT-certificatieinstellingen
- ✓ Lijst KAT-opfokbedrijven
- ✓ Dioxine en pcb-besmetting van kippeneieren: vragenlijst t.b.v. bedrijfsanalyse
- ✓ KAT-toelichting leghennenhouders: pcb en dioxine in eieren, incl. bijlage

Wetten, verordeningen:

- ✓ Verordening 589/2008/EG (handelsnormen voor eieren)
- ✓ Verordening 1308/2013/EG
- ✓ Richtlijn 1999/74/EG
- ✓ Richtlijn 2002/4/EG
- ✓ Verordening 834/2007/EG
- ✓ Verordening 889/2008/EG
- ✓ Tierschutznutztierhaltungsverordnung (Duitse verordening betreffende dierenbescherming en het houden van nutsdieren inclusief de aanwijzingen inzake de uitvoering van de verordening)
- ✓ Tierschutzgesetz (Duitse dierenbeschermingswet)
- ✓ Legehennenbetriebsregistergesetz (Duitse wet inzake de registratie van leghennenbedrijven)
- ✓ Geflügel-Salmonellen-Verordnung (Duitse verordening betreffende het voorkomen van salmonella bij pluimvee)

De documenten kunnen in het besloten gedeelte van de KAT-website www.kat.ec worden gedownload.

Lijst Jachtakte houders

- [REDACTED] J
- [REDACTED] J
- [REDACTED] J
- [REDACTED] J
- [REDACTED] J
- [REDACTED] J

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

M A C H T I G I N G

Bij deze machtig ik, [REDACTED] namens Van de Louisa biologisch leghennenbedrijf, [REDACTED] om de aanvraag ontheffing Wet natuurbescherming voor gebruik geweer tussen zonsondergang en zonsopkomst uit te voeren.

Nieuw Namen 10 september 2020

Newly Named 10 cent

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

Arenbergstraat 4 in Nieuwnamen

★ Vossen kantelval

KRACHTENS ARTIKEL 29, LID 1 VAN VERORDENING (EG) NR. 834/2007 VAN DE RAAD
AAN DE MARKTDEELNEMER TE VERSTREKKEN BEWIJSSTUKKEN.

BIO CERTIFICAAT

De marktdeelnemer:

VOF Van de Louisa

VOF Van de Louisa \\ Arenbergstraat 4, 4568 PD NIEUW NAMEN, Nederland

Skalnummer **025450** \\ Certificaatnummer **1294920** \\ NL-BIO-01

Dit certificaat is afgegeven op basis van artikel 29, lid 1, van Verordening (EG) nr 834/2007 en Verordening (EG) nr 889/2008 voor

1. **A Landbouw**
01 Landbouw en dienstverlening voor de landbouw

De marktdeelnemer onderwerpt zich aan de controles en voldoet aan de in deze verordeningen vastgestelde voorschriften. Hiermee wordt bedoeld dat de genoemde producten en / of voortbrengingsprocessen voldoen aan de eisen voor de biologische productiemethode.

Dit certificaat geldt, zolang de vastgelegde omstandigheden gelijk blijven, van 13 juni 2019 tot 31 december 2020 zoals is gedefinieerd in de bijlage.

directeur
Zwolle, 13 juni 2019

laatste controledatum: 09 mei 2019

Bijlage

VOF Van de Louisa \ Arenbergstraat 4, 4568 PD NIEUW NAMEN, Nederland
Skalnummer **025450** \ Certificaatnummer **1294920** \ NL-BIO-01

Deze marktdeelnemer is gecertificeerd voor navolgende producten of voortbrengingsprocessen:

Bij certificaatnummer 1294920

01 Landbouw en dienstverlening voor de landbouw

nummer	omschrijving	categorie	omvang
	01.01 teeltareaal, biologisch	Biologisch	58,82 ha
	01.29.4 teelt van veevoedergewassen	Biologisch	
	01.29.5 uitloop	Biologisch	
	01.47.1 leghennen, eieren	Biologisch	Max. 33.600 st.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen